ISTITUTO DI STUDI BIZANTINI E NEOELLENICI
UNIVERSITÀ DI ROMA
CON IL CONCORSO DEL CONSIGLIO NAZIONALE DELLE RICERCHE

ANALECTA HYMNICA GRAECA

E CODICIBUS ERUTA ITALIAE INFERIORIS

IOSEPH SCHIRÒ
CONSILIO ET DUCTU EDITA

VIII

CANONES APRILIS

CONSTANTINUS NIKAS
COLLEGIT ET INSTRUXIT

ROMA 1970

TIPOGRAFIA S. PIO X - VIA DEGLI ETRUSCHI, 7-9 - ROMA

MANU SCRIPTA E QUIBUS CARMINA SUMPTA SUNT

Do *Crypt. Δ.α. VIII*, s. XII (a. 1114?), membran., mm 250×180, Nilus II hieromonachus exscripsit Menaeum aprilis. Cfr. A. Rocchi, *Codices Cryptenses seu Abbatiae Cryptae Ferratae*, Tusculani 1883, 303-304.

Ck *Crypt. Δ.α. XVII*, s. XI, membran., mm 240×180, calligrapho Carbonensi exaratus. Menaeum martii et aprilis. — Cfr. A. Rocchi, op. cit., 318-319.

Mh *Mess. gr. 121* (ρμξ'), s. XII, membran., mm 230×180. Menaeum martii, aprilis et maii, initio mutilum. Fragmentum Octoechi. — Cfr. A. Mancini, *Codices graeci Monasterii Messanensis S. Salvatoris*, Messanae 1907, 188.

Mf *Mess. gr. 136* (ρκδ'), s. XIII, membran., mm 230×250: Insiticia sunt codicis initio mutili explendi causa addita ff. 1-9. Officium S. Basilii. Menologium ianuarii-augusti. — Cfr. A. Mancini, op. cit., 198.

Ma *Mess. gr. 139* (πβ'), s. XII, membran., mm 255×195. Menaeum Anthologium mutilum. — Cfr. A. Mancini, op. cit., 200.

Aa *Lauriota Δ. 37*, s. XIII, membran., mm 260×180, ff. 139. Menaeum martii-aprilis. Initio ζ' martii et fine ιη' aprilis. — Cfr. Spyridon mon. - S. Eustratiadis, *Catalogue of the Greek manuscripts in the library of the Laura on mount Athos*, Cambridge 1925, 56.

Q *Paris. gr. 13* (*Colbert 121*) *G*, s. XIII, membran., mm 390×290: Psalmi. Paracletica. Menaeum septembris - augusti cuius partim desunt maius et iunius. Officia in aquae benedictionem. Triodium. Epistulae Pauli. — Cfr. H. Omont, *Inventaire sommaire des manuscripts grecs de la Bibliothèque Nationale*, I, Paris 1886, 3.

Pq *Paris gr. 341*, s. XIV (a. 1325), membran. et bombyc., mm 220×150. Menaeum martii - aprilis. — Cf. H. Omont, op. cit., II, 34.

Py *Paris. gr. 1564* (*Reg. 2476*) *M*, s. XI, membran., mm 315×240. Menaeum aprilis. — Cfr. H. Omont, op. cit., II, Paris 1888, 97.

Rf *Paris gr. 1565* (*Mazarin. - Reg. 2478*) *P*, s. XIV, membran., mm 250×160. Menaeum aprilis. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, 97.

Pt *Paris. gr. 1573* (*Reg. 2473*) *M*, s. XV, chartac., mm 293×210. Menaeum martii - aprilis. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, 98.

Pu *Paris. gr. 1574* (*Reg. 2474*) *M*, s. XV (a. 1404), chartac., mm 293×208. Menaeum martii, aprilis et maii, Andrea Ταβουλλάριος exscripsit. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, 98.

Pv *Paris. gr. 1575* (*Mazarin. - Reg. 2475*) *M*, s. XII, membran., mm 290×193. Menaeum martii - augusti. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, 98.

Re *Paris. gr. 1618* (*Colbert 4261*) *P*, s. XIV, membran., mm 235×172. Menaeum aprilis. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, 108.

Sc *Paris. Suppl. gr. 152* (*Dominicains.*) *M*, s. XIII, membran., mm. 277×197. Menologii pars II, martii-augusti. — Cfr. H. Omont, op. cit., IV, Paris 1888, 225.

H *Paris. Coislin gr. 309*, s. XIV, membran., mm 243×183. Menaeum martii, aprilis et maii. — Cfr. R. Devreesse, *Catalogue des manuscripts grecs, Le fonds Coislin*, Paris 1945, 299. — H. Omont, op. cit., IV, 180.

Πg *Patm. gr. 901*, s. XIV, membran., mm 215×165. Menaeum aprilis.

Wh *Vat. gr. 1212*, s. XI, membran., mm 200×158, ff. 160. Anthologium - menaeum decembris - aprilis. Initio S. Nicolaum (6 dec.) fine S. Marcum apostolum (25 apr.). — Cfr. Inventarium Allacci (cdd. 993-1962/2124-2160. Biblioteca Vaticana (Sala Cataloghi N° 323). — *BMGV* p. 557.

Vq *Vat. gr. 1547* (*olim 1551*), s. XII, membran., mm 165×120. Anthologium sive officiorum delectus in potiores anni festivitates. — Cfr. C. Giannelli, *Codices Vaticani Graeci*, 1950, 123-126. — *BMGV* p. 606.

Vm *Vat. gr. 2008* (ex Basilian. XLVII), a. 1102, membran., ff. 186, mm 245×205. Menaeum Ianuarii - aprilis (init. apr. f. 128 et fin. f. 171ᵛ). Pars secunda continet kontakia et pars tertia continet idiomela. — Cfr. G. Schirò, *Stefano Italogreco*, in "Bollettino della Badia Greca di Grottaferrata", n.s. 1, 1947, 57-58. — *BMGV* p. 670.

Bh *Barber. gr. 450*, s. XII, membran., mm 238×200, ff. 130. Menaeum martii, aprilis et maii. Initio XIII martii et fine XXVI maii. — Cfr. Seymour de Ricci, *Liste sommaire des manuscripts grecs de la Bibliotheca Barberina*, Paris 1907, 34. — *BMGV* p. 152.

Bd *Barber. gr. 460*, s. XII, membran., mm 235×170, ff. 140. Menaeum ian. - aprilis. Cosmae canones in hypapantem f. 23 et Job f. 63ᵛ. Initio aprilis f. 126. — Cfr. Seymour de Ricci, op. cit., 35. - S. Pieralisi, ***Inventarium codicum mmss. bibliothecae Barberinae***, II (419-590). — *BMGV* p. 153.

Lo *Reg. gr. 61*, s. XII, membran., mm 225×175, varia manu scriptus. Menaeum martii, aprilis et maii, initio ac fine mutilum. — Cfr. H. Stevenson, *Codices manuscripti Graeci Reginae Svecorum et Pii PP II*, ex Typografeo Vaticano, Romae 1888, 52.

Lp *Reg. gr.* (*Pii PP II*) 32, s. XII, membran., ff. 49, quorum 1-27 s. XIV, mm 213×170. Duo ergo sunt codices in unum compacti. Pars secunda menaeum continet aprilis. — Cfr. H. Stevenson, op. cit., 155.

Ea *Vallic. gr. E 54*, s. XII, membran., mm 246×200. Constat ex duobus cdd., quorum alter s. XIII. Librum in Italia meridionali scriptum. Menaeum decembris ff. 1-88ᵛ, martii ff. 89-161ᵛ et aprilis ff. 161ᵛ-235ᵛ. — Cfr. E. Martini, *Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche italiane*, II, Milano 1902, 118-119.

SIGLA

cr. = acrostichis, acrostichidis, acrostichide
d. = codex, codicis
dd. = codices, codicum, codicibus
d. = edidit, editus, editum, edita
eirm. = heirmos, heirmoi
nc. = incipit
m. = omittit, omittunt, omittitur, omittuntur, omissum, omissa
εοτ. = θεοτοκίον
άθ., καθ. = κάθισμα, καθίσματος
οντάκ., κοντακ., = κοντάκιον, κοντακίου
ἶκ., οἶκ. = οἶκος, οἴκου
ταυροθεοτ. = σταυροθετοκίον, σταυροθεοτοκίου
ριαδ. = τριαδικὸν
A.SS. = *Acta Sanctorum*. Antverpiae / Bruxellis / Tongerloae / Parisiis 1643-1940.
Αγιολόγιον = Σ. Εὐστρατιάδου, *Ἁγιολόγιον τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας*. Ἐν Chennevières-sur-Marne, 1935.
GIORITIS = Νικοδήμου Ἁγιορείτου, *Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ*, I-II, Ἀθήνησι 1868.
HG = *Analecta Hymnica Graeca e codicibus eruta Italiae inferioris*, IOSEPH SCHIRÒ *consilio et ductu edita*, I *Canones Septembris*, ADA DEBIASI GONZATO *collegit et instruxit*, Roma 1966.
K = AMFILOKHIJ (SERGIEVSKIJ), *arkhimandr.*, *Kondakarij v grečeskom podlinnike* XII-XIII *v. po rukopisi Moskovskoj synodal'noj biblioteki* N. 437 ... Moskva 1879.
n. = *Ἀκολουθίαι τῶν ἀνωνύμων ... Ἀκολουθία τῆς ἁγίας Μεταλήψεως, καὶ αἱ θεῖαι Λειτουργίαι τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Βασιλείου τοῦ μεγάλου* ... [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.
nal. Boll. = *Analecta Bollandiana*. Bruxellis.

Anth. = *Ἀνθολόγιον*... I-III (Sept.-Dec., Ian.-Apr., Maii-Aug.). [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.
BBG = *Bollettino della Badia greca di Grottaferrata*. Grottaferrata.
B.H.G.[3] = *Bibliotheca Hagiographica Graeca*, IIIe édition... par F. HALKIN. Bruxelles 1957. (Subsidia Hagiographica 8a).
B.H.L. = *Bibliotheca Hagiographica Latina*, I-II. Bruxelles 1898-1901.
B.H.O. = *Bibliothèque Hagiographique Orientale*, édit. par L. CLUGNET. Paris 1901-1905.
BGMV = P. CANART – V. PERI, *Sussidi bibliografici per i manoscritti greci della biblioteca vaticana*. Studi e Testi 261, Vaticano 1970.
BNJ = Byzantinisch-neugriechische Jahrbücher. Internationales wissenschaftliches Organ. Berlin/Athen.
Byzantion = *Byzantion*. Revue internationale des Études Byzantines. Paris-Liège-Bruxelles-[Boston].
BZ = *Byzantinische Zeitschrift*. Leipzig-München.
DOUKAKIS = K. Δουκάκη, *Μέγας Συναξαριστὴς πάντων τῶν ἁγίων*, I-XII. (Jan.-Dec.). Ἐν Ἀθήναις 1889-1896.
EE = Σ. Εὐστρατιάδου, *Εἱρμολόγιον*. Chennevières-sur-Marne 1932. (Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη 9).
EEBΣ = *Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν*. Ἀθῆναι.
EL = *Ephemerides Liturgicae*. Roma.
EPh = *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος*. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
ER = *Εὐχολόγιον τὸ μέγα* ... Ἐν Ρώμῃ 1873.
ETh = Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, I. Chennevières-sur-Marne 1931. (Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη 7-8).
EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* = Σ. Εὐστρατιάδου, *Ταμεῖον Ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως*. Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
EV = *Εὐχολόγιον τὸ μέγα* ... Ἔκδοσις δευτέρα, σπουδῇ καὶ ἐπιστασίᾳ Σπυρίδωνος ἱερομον. Ζερβοῦ. Ἐν Βενετίᾳ, Φοῖνιξ, 1862.
GIB = G. GIOVANELLI, *Gli inni sacri di S. Bartolomeo Juniore*. Badia Greca di Grottaferrata 1955. (Innografi Italo-greci 3).
GBL[2] = K. KRUMBACHER, *Geschichte der byzantinischen Litteratur*, München 1897.

HC = *Ὡρολόγιον . . . κατὰ τὴν ἔκπαλαι τάξιν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τυπικὸν τοῦ τῆς Κρυπτοφέρρης μοναστηρίου . . .* Ἐν Ῥώμῃ 1677.

HR = *Ὡρολόγιον τὸ μέγα.* Ἐν Ῥώμῃ 1876.

Μηναῖα = *Μηναῖα τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ,* I-VI. Ἐν Ῥώμῃ 1888-1901.

MR = id. id.

MV = *Μηναῖα* . . . διορθωθέντα ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου, I-XII (Sept.-Aug.). Βενετία, Φοῖνιξ, 1895.

NS = *Νέα Σιών.* Ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα. Ἐν Ἱεροσολύμοις.

NTh = Νικοδήμου Ἁγιορείτου, *Θεοτοκάριον . . . περιέχον ἑξηκονταδύω κανόνας πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον . . . ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον* . . . Βενετία, Φοῖνιξ, 1883.

PaR = *Παρακλητικὴ ἤτοι Ὀκτώηχος ἡ μεγάλη.* Ἐν Ῥώμῃ 1885.

PAS = J. B. Pitra, *Analecta Sacra spicilegio Solesmensi parata,* I-IV. Parisiis-Tusculi-Venetiis 1876-1884.

Pent = *Πεντηκοστάριον . . . ἐν ᾧ καὶ προσετέθη ἡ παλαιὰ Ἀκολουθία τῆς ἑβδομάδος τῆς Διακαινησίμου, σὺν τοῖς Τριῳδίοις μετὰ τὸ Ἀντιπάσχα.* [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.

PG = Migne, *Patrologia Graeca.* Lutetiae Parisiorum 1857-1866.

PID = *Παρακλητικὸν σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ποίημα τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ* . . . [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.

Synax. CP. = H. Delehaye, *Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae* (Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris). Bruxellis 1902.

Synaxarium = id. id.

Th = *Θεολογία.* Περιοδικὸν ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα. Ἐν Ἀθήναις.

TR = *Τριῴδιον κατανυκτικόν, περιέχον ἅπασαν τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.* Ἐν Ῥώμῃ 1879.

ANALECTA HYMNICA

IN SANCTAM MARIAM AEGYPTIACAM

Synaxarium, 577-580: Αὕτη ἐξ Αἰγύπτου ἦν, ἐν ἀκολασίᾳ δὲ τὸ πρότερον ζήσασα..... ἐπὶ χρόνοις δεκαεπτὰ τῇ ἀσελγείᾳ προσμείνασα..... ὕστερον ἐπέδωκεν ἑαυτὴν πρὸς ἄκραν ἐγκράτειαν καὶ ἀρετήν· καὶ τοσοῦτον ὑψώθη δι' ἀπαθείας, ὡς καὶ τοῖς ὕδασιν ἐπιβαίνειν καὶ πεζῇ διαπερᾶν, καὶ ἐν τῷ προσεύχεσθαι μετάρσιος φαίνεσθαι ἄνω εἰς τὸν ἀέρα ἱπταμένη..... Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς τοῦ τιμίου ξύλου ὑψώσεως,..... ἀκολάστοις νέοις καὶ αὕτη συνεξωρμήθη. Κατὰ τὸν τόπον δὲ γενομένη καὶ ἀοράτως τῆς τῶν σεπτῶν εἰσόδου καὶ ἐποπτείας κωλυομένη, τὴν θεομήτορα παρθένον ἐγγυητὴν ἔθετο, εἰ τὴν εἴσοδον συγχωρηθείη, σωφροσύνην μὲν ἀνελέσθαι, μηκέτι δὲ βίῳ πονηρῷ καὶ ταῖς σαρκικαῖς δουλεύειν ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις. Καὶ μέντοι τῆς εὐχῆς τυχοῦσα τὴν ὑπόσχεσιν οὐκ ἐψεύσατο· ἀλλὰ περαιωθεῖσα τὸν Ἰορδάνην καὶ γενομένη κατὰ τὴν ἔρημον, ἐπὶ χρόνοις τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἠγωνίσατο· καὶ μηδένα μὲν ἀνθρώπων τὸν δὲ Θεὸν μόνον ἔχουσα θεατήν, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐπανέστη, τὴν δὲ ἀγγελικὴν ἐπὶ γῆς ἀγωγὴν καὶ πολιτείαν ἀνεκτήσατο. Ὕστερον δὲ κατὰ θείαν πρόνοιαν ὤφθη Ζωσιμᾷ τῷ ἁγίῳ γέροντι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐρήμου ἐκβαθύναντι· καὶ συντυχοῦσα καὶ τὰ κατ' αὐτὴν διηγησαμένη καὶ εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον τὸν Ἰορδάνην πεζὴ διαπεραιώσασα καὶ τῶν θείων μυστηρίων παρὰ τοῦ ἁγίου Ζωσιμᾶ μεταλαβοῦσα, εἶτα εἰς τὸν ἑαυτῆς ὑποστρέψασα τόπον αὐθωρόν, ἐν ᾧ τὸν Ζωσιμᾶν συνέτυχεν, ἐκοιμήθη. Εἰς δὲ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτὸν ὁ Ζωσιμᾶς καταλαβὼν τὴν ἔρημον καὶ ἀπελθὼν εὗρε τὸ αὐτῆς λείψανον καὶ ἔθαψε, λέοντος τοῦ θηρὸς τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ τὸν τῆς μακαρίας τάφον ὀρύξαντος προνοίᾳ Θεοῦ.

Vat. gr. 2008 = Vm, ff. 128-129v
Crypt. Δ.α. VIII = Do, ff. 1-2

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Δέχου ἀνάγνων χειλέων, μῆτερ, ὕμνον[νς].

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισωμεν τῷ κυρίῳ*
τῷ ἐν θαλάσσῃ πάλαι
λαὸν καθοδηγήσαντι
καὶ ἐν αὐτῇ τὸν Φαραὼ
πανστρατὶ βυθίσαντι
ᾠδὴν ἐπινίκιον
ὅτι δεδόξασται.

Δέχου χειλέων, μῆτερ,
ἐξ ἀκαθάρτων ὕμνον,
Μαρία πανοίδιμε,
καὶ ἀντιπέμποις μοι παθῶν
λύσιν ταῖς πρεσβείαις σου
καὶ λόγον ὑμνῆσαί σου
τὴν μνήμην σήμερον.

Ἔτεινεν ἐπὶ ξύλου
σταυροῦ Χριστὸς παλάμας
διὰ βροτῶν τὴν λύτρωσιν·
καὶ νῦν σταυροῦ μαρμαρυγαῖς
παθῶν σε συγχύσεως
φωτίσας ἐρρύσατο,
μῆτερ, ὡς εὔσπλαγχνος.

28v ‖ Χρόνῳ με τυραννοῦσα
ἡ πονηρά, θεόφρον,
συνήθεια βιάζεται
καὶ παρὰ γνώμην τὰ δεινὰ
πράττειν με τὸν δείλαιον·
ταῖς θείαις πρεσβείαις σου
ταύτης με λύτρωσαι.

Do, aliquibus exscissis foliis, mutilum tradit canonem: desunt vv. 1-103 heirm. α' EE 38, n. 52, Joannis 6 ἐπινίκιον ᾠδὴν Vm, verborum collocatio cum pede ipsius carminis discrepat

θεοτ. Ὅλος ἐπιθυμία
ὁ ἐκ γαστρός σου, κόρη,
τεχθεὶς ὑπάρχει κύριος,
ὃν ὁλοψύχως ἡ σεμνὴ
Μαρία ποθήσασα,
παθῶν σκότος ἔλυσε
φωτί σου, δέσποινα.

ᾠδὴ γ'. *Ἐν πέτρᾳ με τῆς πίστεως στερεώσας*

Ὑψούμενον τὸ ξύλον τὸ ἀνυψῶσαν
τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων τῇ συνεργίᾳ
τῆς μόνης θεοτόκου ἀξιωθεῖσα,
μῆτερ, θεάσασθαι
καὶ περιπτύξασθαι,
τῶν παθῶν τὴν θάλασσαν
διεπέρασας.

Ἀκράδαντον ὡς ὅπλον τὴν προστασίαν
κατέχουσα τῆς μόνης ἀπειρογάμου,
δαιμόνων πονηρίας καὶ μεθοδείας
στερρῶς νενίκηκας
ἐν πίστει κράζουσα·
« ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλος
πλήν σου, κύριε ».

Νεκρόν με γεγονότα τῇ ἁμαρτίᾳ
καὶ κείμενον εἰς βάραθρον ἀσωτίας,
ταῖς θείαις ἱκεσίαις σου μὴ παρίδῃς,
ἀλλ' ἀνακάλεσαι,
Μαρία πάνσεμνε,
ὡς ἐκ πείρας ἔχουσα
τὴν συμπάθειαν.

θεοτ. Ἁγία θεοτόκε, ἡ προστασία
τοῦ κόσμου, ἡ Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν

---

heirm. γ' EE 38, n. 51, Cosmae

θαλάσσης ἁμαρτίας λυτρωσαμένη,
αὐτῆς δεήσεσι
κἀμὲ ἐλέησον
καὶ παθῶν συγχύσεως
ἐλευθέρωσον.

ᾠδὴ δ'. *Τὴν ἐκ παρθένου σου γέννησιν*

Γῆν τῶν παθῶν καταλείψασα
τὴν πατρῴαν ὡς πάλαι
Ἀβραὰμ ὁ θαυμαστός,
τῆς ἀπαθείας κατέλαβες θεῖον λιμένα,
ἔνθα τὸν ποτέ σε
ἀπατήσαντα, μῆτερ,
θείῳ σθένει
κατεπάτησας ἐχθρόν.

Νεύματι πάλαι τὴν θάλασσαν
θεϊκῷ ὁ θεόπτης
διαρρήξας Μωυσῆς
ἐπαγγελίας εἰς πέφθακεν τὴν γῆν· αὐτὴ δὲ
τῶν παθῶν, Μαρία,
διελθοῦσα πελάγη
εἰσῳκίσθης
εἰς λιμένα τῆς ζωῆς.

Ὡραϊσμένη, πανόλβιε,
τῷ ὡραίῳ νυμφίῳ
σὺν ἀγγέλων στρατιαῖς
παρισταμένη, ἱκέτευε τὸν σὲ τιμῶντα
πάσης ἁμαρτίας
καὶ παθῶν λυτρωθῆναι

heirm. δ' EE 43, n. 57, Andreae 57 καταλήψασα Vm 68 αὐτῇ Vm

57-59 Gen. 12,1 65-68 Ex. 14,21-22

καὶ παγίδων
πολυτρόπων τοῦ ἐχθροῦ.

θεοτ. Νύξ με βαθεῖα τὸν δείλαιον
τῶν παθῶν περιέχει,
μητροπάρθενε ἁγνή,
ἀλλ' ὡς τὸ ἄδυτον τέξασα φῶς, θεοτόκε,
πρόφθασον καὶ σῶσον
καὶ φωτὶ ἀπαθείας
καταυγάσασα,
οἶκον δεῖξόν με φωτός.

ᾠδὴ ε'. *Ὅτι νὺξ τῶν παθῶν*

Χαλεπὸν νοητῶς
τῆς ἁμαρτίας χείμαρρον,
τὸ ῥεῦμα δὲ αἰσθητῶς
τὸ ἰορδάνιον
σὺ διελθοῦσα ἀβλαβῶς,
ὅρος ἔφθασας τῆς ἀπαθείας.

Ἐν ἐρήμῳ σπουδῇ,
πανόλβιε, χωρήσασα,
ἠρήμωσας τῶν παθῶν
τὴν ἐπανάστασιν,
πῦρ περιφέρουσα σαφῶς
θείου ἔρωτος ἐν τῇ καρδίᾳ.

θεοτ. Ἰσχυρόν σε, ἁγνή,
ὅπλον Μαρία ἔχουσα
ἡ Αἰγυπτία, ἐχθροὺς
ἀσάρκους ᾔσχυνε·
ταύτης δεήσεσι κἀμὲ
περιφύλαττε, θεογεννῆτορ.

87 καταυγάσας Vm
heirm. ε' EE 46, n. 62, Theodori Studitae

ᾠδὴ ϛʹ. *Τύπος*
τῆς τριημέρου σου ταφῆς
καὶ τῆς ἀναστάσεως, κύριε,

Λάκκῳ
ἐν κατωτάτῳ τῶν παθῶν
πάλαι ἐμπεσοῦσα, ἀοίδιμε,
ἀπάτῃ τοῦ πονηροῦ,
εἰς ὕψος ἀπαθείας
Θεοῦ τῇ εὐσπλαγχνίᾳ
ἀνηνέχθης καὶ φωτὸς
ἀϊδίου κατηξίωσαι.

Ἔχουσα
ἐν καρδίᾳ θεϊκῆς
πῦρ ἀγάπης, μῆτερ, κατέφλεξας
f. 129 || ἀπάτης τοὺς λογισμοὺς
καὶ πάθη τὰ δυσώδη,
τὴν μόνην θεοτόκον
βοηθὸν καὶ συνεργὸν
κεκτημένη, παναοίδιμε.

Ὤσας
εἰς ἁμαρτίας με βυθὸν
ὁ ἐχθρὸς δολίως ἀπέρριψεν·
καὶ κεῖμαι πτῶμα δεινὸν
γελώμενος πρὸς τούτου·
Μαρία φωτοφόρε,
ἀνακάλεσαι πρὸς φῶς
ἀπαθείας ταῖς πρεσβείαις σου.

θεοτ. Νέον
ὁ πρὸ αἰώνων ἐκ πατρὸς
γεννηθεὶς παιδίον ἐξέλαμψας
παρθένου, Λόγε Θεοῦ·

---

heirm. ϛʹ ΕΕ 42, n. 56, Andreae cognomine Τυφλὸς 3 κύριε] δέσποτα ΕΕ

107-108 Cfr. Lam. 3,55

διὸ τοὺς τῷ ἁγίῳ
προσελθόντας ζυγῷ σου
παρθενίᾳ, λυτρωτά,
καὶ ἁγνείᾳ περιφύλαττε.

ᾠδὴ ζʹ. *Ἐν τῇ φλογοφόρῳ καμίνῳ*

Μύρων αἰσθητῶν δυσωδίαν
καὶ ᾠδῶν ἀσέμνων λαγνείαν
φυγοῦσα, τῷ μύρῳ τῷ κενωθέντι
ἐκ παρθένου ἠκολούθησας
καὶ εὐωδίας νοητῆς
ἐνεπλήσθης, μῆτερ.

Ἥλιος ὁ ἄδυτος πάλαι
ἔγνω τὴν αὐτοῦ ἐν σοὶ δύσιν
καὶ σκότους θηρία ἐν σοὶ συνήχθη·
ἐξανέτειλε δὲ αὖθίς σοι
καὶ διεσκέδασε παθῶν
τὴν ζοφώδη νύκτα.

Τοὺς τὴν φωτοφόρον σου μνήμην
νῦν ἐπιτελοῦντας ἐν πόθῳ,
Μαρία θεόφρον, ταῖς σαῖς πρεσβείαις
περιφύλαττε καὶ λύτρωσαι
παθῶν αἰσχρῶν καὶ λογισμῶν
καὶ ἐχθροῦ παγίδων.

θεοτ. Ἔχων σε θερμὴν προστασίαν
πλῆθος μυριάδων κυκλούντων
αἰσχρῶν λογισμῶν μου καταδιώξω
καὶ φωτὶ καταυγασθήσομαι
τοῦ ἀνατείλαντος ἐκ σοῦ
ὑπὲρ νοῦν, παρθένε.

---

heirm. ζʹ ΕΕ 42, n. 56, Andreae cognomine Τυφλὸς 140 ὁδῶν Vm 159 μου] με Do

---

145-146 Ps. 103,19

ᾠδὴ η'. *Παῖδες ἅγιοι*
καμίνῳ βεβλημένοι ποτὲ

Ῥύπον ἅπαντα
καὶ βάρος ἁμαρτίας, σεμνή,
ἐκ σοῦ ἀποθεμένη διεπέρασας,
ὡς ἡ πάλαι Θεοῦ
διὰ ξηρᾶς κιβωτός,
τὸν ῥοῦν τὸν Ἰορδάνιον·
καὶ γὰρ προδιελήλυθας
τὸ ἀνυπόστατον ὕδωρ,
θεόφρον, τῶν παθῶν θείᾳ χάριτι.

Ὕψος φθάσασα
τῆς θείας ἀπαθείας, σεμνή,
ὑψοῦσαι ἀπὸ γῆς καὶ ὡς ἀσώματος
ἐν ἀέρι φρικτῶς
ἐπιτελεῖς τὰς εὐχάς·
ὅ, νενευκὼς εἰς τοὔδαφος,
κατανοῶν, ἐξίσταται
καὶ λογισμοῖς συγκλονεῖται
ὁ γέρων Ζωσιμᾶς ὁ θαυμάσιος.

Μύστης ἅγιος
τῶν θείων μυστηρίων Χριστοῦ
μυστήρια ἰδὼν ἐν σοὶ πανάγαστα,
μυστηρίων φρικτῶν
σοὶ προσκομίζει, σεμνή,
μερίδα τῇ κελεύσει σου,
ἧς μετασχοῦσα, ὥδευσας
μιᾷ ῥοπῇ τὴν εἰκάδι
πρὸς τούτου ἡμερῶν ἀνυσθεῖσαν ὁδόν.

θεοτ. Νέοι πάλαι σε
τρεῖς παῖδες ἐν καμίνῳ, ἁγνή,

---

heirm. η' ΕΕ 47, n. 62, Theodori Studitae   177 ὅ] ὃν Do   178 ἐξ-ίστατο Do   180 γέρων] γερέρων (sic) Do

---

166-168 Gen. 7,17-18   190-192 Dan. 3,46-50

ἐτύπουν μυστικῶς· καὶ γὰρ ὡς ἄφλεκτος
τέξασα θεϊκὸν
διεφυλάχθης τὸ πῦρ,
οὕτω παρθένοις σώμασιν
τὴν φλόγα κατεπάτησαν·
διὸ βοῶ σοι· « σαρκός μου
τὰ πάθη, θεοτόκε, κατάφλεξον ».

ᾠδὴ θ'. *Τῶν γηγενῶν τίς ἤκουσε τοιοῦτον*

Ὅνπερ τὸ πρὶν παρώργισας δεσπότην
τῇ ἐνεργείᾳ τῶν κακῶν,
τῇ τῶν καλῶν ἐργασίᾳ
ὕστερον, ἔνδοξε,
καὶ θεραπεύεις καὶ τέρπεις καὶ κατευφραίνεις·
διό σε καὶ δοξάζων
θῆρας κινεῖ
ἐνταφιάσαι σου σῶμα
τὸ ἁγνότατον.

Νῦν τριφεγγοῦς φωτὸς ἐν τοῖς ὑψίστοις
ἐμφορουμένη δαψιλῶς
καὶ τὴν ἁγίαν παρθένον
καὶ θεομήτορα
μετὰ παρθένων, Μαρία, δορυφοροῦσα,
τοὺς πόθῳ σε ὑμνοῦντας
σαῖς προσευχαῖς
ἐν παρθενίᾳ στηρίζοις
καὶ ἁγνότητι.

Νόμοις, σεμνή, ἐπαίνων ὑποκύπτει
ἡ ἀρετή σου οὐδαμῶς,
f. 129v || ἀλλὰ τολμήσαντι πόθῳ
ἀνευφημῆσαί σε
νέμοις συγγνώμην καὶ λύσιν μοι ὀφλημάτων
καὶ πάθη κατευνάζοις

---

192 ἐτύπου Do
heirm. θ' ΕΕ 47, n. 62, Theodori Studitae   200 κακῶν] παθῶν Do

τὰ τῆς σαρκός,
ὅπως, ἁγνῶς βιοτεύων,
μακαρίζω σε.

θεοτ. * Σὲ τὸν ἁγνῆς παρθένου, Θεοῦ Λόγε,
ἐξανατείλαντα, θερμῶς
ἐπιθυμοῦμεν· Θεὸν γὰρ
πλήν σου οὐκ οἴδαμεν
καὶ σοὶ συνθήκας ἐθέμεθα τοῦ ἁγνεύειν·
αὐτὸς οὖν ταῖς πρεσβείαις
τῆς σῆς μητρὸς
ταύτας ἡμᾶς ἐκπληρῶσαι
καταξίωσον.

226-234 θεοτ. in BBG n.s. 4 (1950) 104   227 θερμῶς] ἁγνῶς BBG θερμῷ Do   233 ἡμᾶς om. in BBG

IN SANCTAM MARIAM AEGYPTIACAM

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 113v-119

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Μαρίαν ὑμνῶ τὴν κυρίως ὁσίαν.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Συνεπάγη πρὸς ἑαυτὴν συσταλεῖσα*
ὑδάτων φύσις διάρροος
ἐρυθραῖον δὲ κῦτος
ὁ Ἰσραὴλ ἀβρόχοις
ἴχνεσι διεβιβάζετο
ἔπαινον τῷ σωτῆρι
θεηγόροις προσᾴδων ἐν ᾄσμασιν.

Μαρτυρίων τῆς τοῦ Θεοῦ βασιλείας
μεγίστων θείων πεπλήρωται
ὁ ἱερός σου βίος
οἷα δὴ φῶς τὴν χάριν
ἅπασι λάμπον τοῦ πνεύματος,
ἣν ἐδέξω, Μαρία,
ἐκποδὼν κρουσαμένη τὰ μάταια.

---

tit. Ἕτερος κανὼν φέρων ... cd. alternatis odis duos canones praebet: prior· Ἀγλαΐας τῆς πλησιφαοῦς, MR IV, 227-233, alter sequitur quem huc referimus canon.

heirm. α' EE 40, n. 54, Cypriani   2 διάρρους EE   6 ἔπαινον] ἄποινον cd.   7 προσάγων EE

Ἀραμένη τὸν τοῦ Χριστοῦ ῥωμαλέως
σταυρὸν ἐπ' ὤμων, ἀοίδιμε,
ἠκολούθησας τούτῳ
ἔξω σαρκὸς καὶ κόσμῳ
μάλιστα οὐ χρηματίσασα·
ὅθεν σε ὑμνοῦμεν
οἱ πιστοὶ καταχρέως ἐν ᾄσμασιν.

Ῥυπωθεῖσα ταῖς ἡδοναῖς ἀκολάστοις
καὶ πλημμελείαις τὸ πρότερον,
τῇ ψυχῇ ἐλευκάνθης
δαυϊτικοῖς ῥιφθεῖσα
δάκρυσι νῦν σὺν τῷ σώματι
ὄντως ὑπὲρ χιόνα,
ὥσπερ ἥλιος λάμψασα πνεύματι.

τριαδ. Διαιροῦντες προσωπικῶς τὴν ἁγίαν,
f. 114 πιστοί, τριά||δα, δοξάσωμεν
τὸν πατέρα τῆς δόξης
καὶ τὸν υἱὸν καὶ θεῖον
πνεῦμα πατρόθεν χωρούμενον,
ἄναρχον τῇ οὐσίᾳ,
ἀδιαίρετον φύσει Θεὸν ἡμῶν.

θεοτ. Παρθενεύεις ὑπερφυῶς καὶ τεκοῦσα
μετὰ τὸν τόκον, ἀνύμφευτε
θεοτόκε Μαρία,
πεῖραν ἀνδρὸς μὴ γνοῦσα·
σὺ γὰρ τοὺς νόμους τῆς φύσεως
μόνη ὤφθης λαθοῦσα,
ἡ Θεὸν ἐν σαρκὶ γαλουχήσασα.

10 τοῦτο 12 οὐ] σὺ scriptum videtur 26 χορούμενον

18 Cfr. Ps. 6,6; 38,12; 55,9; 114, 8

ᾠδὴ γ'. *Φρουρὸς ἀσφαλὴς
καὶ ἄσειστον ἔρεισμα*

Ἰδοὺ τὴν ὀσφὺν
ἐν χάριτι ζώσασα
δυνάμει Θεοῦ
ἀνδρισαμένη στερρῶς,
ἐξῆλθες εἰς πάλην τοῦ ἐχθροῦ
καὶ παράταξιν, ἐν τῇ ἐρήμῳ
τὰ τρόπαια τῆς νίκης ἐγείρουσα.

Ἀεὶ ἐμπαθῶς
τὸν βίον διάγουσα
καὶ μόνον αἰσχρῶς
κρίνασα πάντοτε ζῆν,
συνεισῆλθες εἰς Ἱερουσαλήμ,
καταλείψασα τὴν ἐν Αἰγύπτῳ
ἀσέλγειαν τῆς πλάνης τοῦ ὄφεως.

f. 114v || Νεοῦ ἱεροῦ
τὴν εἴσοδον φθάσασα,
τοῦ θείου σταυροῦ
ἐφιεμένης τυχεῖν,
ἀθρόως κεκώλυσαι ὁρμᾶν
τῆς ἐλεύσεως, ἀλλ' ἐν αἰσθήσει
καρδίας γεναμένη ἐδάκρυσας.

τριαδ. Πατέρα ὑμνῶ,
υἱὸν ὁμοούσιον

heirm. γ' EE 40, n. 54, Cypriani

50-54 AA.SS. Aprilis I, (1675) XVII, § 22 (= PG 87,3713): Τοὺς μὲν ἄλλους ὁ ναὸς εἶχεν οὐδενὸς ἐμποδίζοντος, ἐμὲ δὲ μόνην τὴν τάλαιναν οὐκ ἐδέχετο ..... οὕτω δέ τις ἀθρόα διεκώλυεν δύναμις, καὶ πάλιν ἱστάμην εἰς τὰ προπύλαια.
55-56 AA.SS. XVII, § 23 (= PG 87,3713): Καὶ μόλις ποτὲ ἐν συναισθήσει τῆς αἰτίας τῆς κωλυούσης με ἰδεῖν τὸ ζωοποιὸν ξύλον, γεγένημαι ..... Ἠρξάμην δὲ κλαίειν καὶ ὀδύρεσθαι καὶ τὸ στῆθός μου τύπτειν.

καὶ πνεῦμα ὁμοῦ,
τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν
προσώποις τεμνόμενον τρισίν,
διαιρούμενον ἀδιαιρέτως·
ὑπάρχει γὰρ τῇ φύσει ἀμέριστος.

θεοτ. Θηλάζεις, ἁγνή,
τῷ θείῳ σου γάλακτι
τὸν κτίστην Θεὸν
ἐκ σοῦ τεχθέντα σαρκὶ
καὶ τρέφεις τὸν πλάστην τῆς ζωῆς,
τὸν ἐκτρέφοντα πᾶσαν τὴν κτίσιν,
μεθ' οὗ σε ἀνυμνοῦντες γεραίρομεν.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. α'. *Τὸν συνάναρχον Λόγον*

Τοῦ σταυροῦ ταῖς ἀκτῖσιν
καταυγασθεῖσα τὸν νοῦν
. . . .

Ἄλλο.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου*

Τὰ σκιρτήματα πάντα
τὰ τῆς σαρκὸς
. . . .

f. 115 || ᾠδὴ δ'. *Προβλεπτικῶς ὁ προφήτης*

Ὑπὸ πολλῶν ὠθουμένη
τῶν ἀντωθουμένων ἐκ σοῦ
ἐν τῷ ναῷ εἰσιοῦσα,
οὗ ὁ σταυρὸς τιμᾶται ὁ θεῖος
καὶ ἀποκαμοῦσα ἐν τούτοις τὴν ἰσχύν,
πρὸς τὴν εἰκόνα
τῆς πανενδόξου δεσποίνης
ἀτενίσασα, ἔνδον γεγένησαι.

κάθ. BNJ 11, (1934-1935) 327 alterum κάθ. MR IV, 228
heirm. δ' EE 40, n. 54, Cypriani

Μετὰ χαρᾶς εὐχαρίστως
αὖθις παρεγένου τομῶς,
σεμνή, πρὸς τὴν ἀνάδοχον,
ἣν θεοτόκον εἶδεν ὁ Λόγος,
« δέσποινα, » βοῶσα « τὸ σὸν σὺ ἐπ' ἐμοί,
ὡς ἐπὶ πᾶσιν,
φιλάνθρωπον ἐπεδείξω,
ἀλλὰ μήν, ὅπου θέλεις, ὁδήγησον ».

Νοῦν, ἀκοὴν καθαρθεῖσα,
ἤκουσας ἐνθέου φωνῆς,
χρησμόν τινα δηλοῦσάν σοι,
ὡς ἂν τὸν Ἰορδάνην διέλθῃς
καὶ κατασκηνώσῃς ἐπέκεινα αὐτοῦ,
καλὴν εὑρήσεις
τὸν εὐεργέτην ζητοῦσα
μετὰ πίστεως πόθου ἀνάπαυσιν.

τριαδ. Τὴν τρισυπόστατον φύσιν
τῆς μιᾶς ἀνάρχου ἀρχῆς
θεότητος τιμήσωμεν,
φῶς εὐσεβῶς πατέρα ὑμνοῦντες,
φῶς τὸν γεννηθέντα υἱὸν ἐκ τοῦ πατρὸς
καὶ φῶς τὸ θεῖον
καὶ ὁμοούσιον πνεῦμα,
ἀδιαίρετον μίαν θεότητα.

f. 115v θεοτ. || Ἁγνή, τὸ κλέος τὸ θεῖον,
σὺ τὸν τοῦ ἀνάρχου πατρὸς
υἱὸν ἐν χρόνῳ τέτοκας,
ᾧ ὅλως οὐ τολμᾷ ἀτενίσαι
αἱ ταξιαρχίαι τῶν ἄνω στρατιῶν·

106 ᾧ] ὤ

83-94 AA.SS. XVIII, § 25 (= PG 87,3716): Νῦν ὅπου κελεύεις ὁδήγησον· νῦν γενοῦ μοι μᾶλλον τῆς σωτηρίας διδάσκαλος, χειραγωγοῦσα πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς μετάνοιαν ἄγουσαν. Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἤκουσα πόῤῥωθεν κράζοντος· Ἐὰν τὸν Ἰορδάνην διέλθῃς, καλὴν εὑρήσεις ἀνάπαυσιν.

καὶ τῆς κατάρας
ἠλευθερώθημεν πάντες
διὰ τῆς τοῦ υἱοῦ σου ἐλλάμψεως.

ᾠδὴ ε'. *Ζωὴ πεφυκὼς καὶ φῶς ἀπρόσιτον*
ὑπάρχων, Χριστὲ ὁ Θεός,
τῆς ζοφερᾶς ἀχλύος
διασκεδάσας τὴν ἀχλύν,
φωταγώγησον ἡμῶν
τὰς διανοίας
τὰς νοερὰς αἰσθήσεις
τῷ ἀδύτῳ σου φέγγει τῆς γνώσεως.

Ὡς πῦρ ἐξαφθεῖσα θείῳ ἔρωτι
τῆς ὁδοῦ ἐφόδιον
λαβοῦσα νῦν τρεῖς ἄρτους,
χαίρειν τε πᾶσιν εἰποῦσα
τοῖς μακροῖς καὶ τοῖς ἐγγύς,
τὸν Ἰορδάνην
καταλαβοῦσα, ἐν τούτῳ
λουσαμένη, μετέσχες τῆς χάριτος.

Τῷ θείῳ νεῷ αὐτόθι τρίβουσα
τοῦ Προδρόμου, ἔλαβες
καὶ ἐν αὐτῷ ἀξίως
τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων,
μετασχοῦσα τῶν φρικτῶν
f. 116 || καὶ ἀθανάτων,

heirm. ε' EE 40, n. 54, Cypriani 3 ἀχλύος] ἀγνοίας EE
117 τοῦτο

111-126 AA.SS. XVIII, § 26 (= PG 87,3716): Τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἠγόρασα ἄρτους, καὶ τούτους ἔλαβον εὐλογίας ἐφόδιον ..... Ἐρωτήσει δὲ φθάνουσα τὴν ἐρώτησιν ..... κατέλαβον λοιπόν, τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν δύσιν κλίναντος, τὸν ναὸν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τὸν κείμενον τοῦ Ἰορδάνου σύνεγγυς. Καὶ πρότερον ἐν τῷ ναῷ προσκυνήσασα, κατῆλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην αὐτίκα, καὶ πρόσωπον καὶ χεῖρας ἐξ ἐκείνου τοῦ ἁγίου ὕδατος ἔβρεξα· μετέλαβον δὲ τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Προδρόμου.

τὸν Ἰορδάνην τότε
ἐν ἐρήμῳ εἰσῆλθες περάσασα.

Ἡ γῆ τῆς ἐρήμου ἀναβόησον
Μαρίας τὰ ἔπαθλα,
ὁ Ζωσιμᾶς παρίτω
καὶ εἰς τὸ μέσον ἀχθήτω,
διηγείσθω δὲ αὐτὸς
ἐκεῖνα πάντα,
ἅπερ ἰδὼν ἐξέστη
ἐν ἐρήμῳ εὑρὼν τὴν ἀοίδιμον.

τριαδ. Τὸν ἕνα Θεόν, σὲ πάντες μέλπομεν
ὡς κτίστην καὶ κύριον,
πάτερ, υἱὲ καὶ πνεῦμα,
ἡ τρισυπόστατος φύσις,
διαιροῦντες εὐσεβῶς
τὰς ὑποστάσεις
καὶ ἐν ταὐτῷ ἑνοῦντες
τῆς μιᾶς ὁλοκλήρου θεότητος.

θεοτ. Σκηνὴ τοῦ Θεοῦ ἐδείχθης, ἄχραντε,
καὶ θρόνος οὐράνιος
τοῦ πάντων βασιλέως·
τῶν Σεραφὶμ γὰρ ἐπάνω
ὑπερέβης ἀληθῶς,
αὐτὸν ἐν μήτρᾳ,
πανάμωμε, δεξαμένη,
ὃν τεκοῦσα, παρθένος διέμεινας.

ᾠδὴ ϛ'. *Τὴν ἐκ βάθους καρδίας*

Ναζωραίων τὸ κλέος,
μοναζόντων καύχημα, Μαρίας τὸ διήγημα,
Ζωσιμᾶ μακάριε, σπουδῇ
f. 116v φρά||σον, λέγε, μὴ κρύψῃς τὸ τάλαντον·

129 παρεῖτο
heirm. ϛ' EE 40, n. 54, Cypriani

θησαυρὸς γὰρ ἀφανὴς
καὶ γνῶσις κεκτημένη ἀνώφελος.

« Κατὰ νόμον ἐξ ἔθους
δηλαδή », φησίν, « ἐγὼ τὴν ἔρημον διήνυον
καὶ ταύτην ὁδεύων ἀκλινῶς,
ἐν καιρῷ προσευχῆς ἀπεσκόπησα
ἀποσκίασμα φανὲν
ὡς ἀνθρωπίνου σκήνους καὶ ἔσκαλον ».

« Ὑποπτεύων ὡς ἄρα
μὴ φάσμα δαιμόνιον ὑπάρχῃ τὸ ὁρώμενον
τῷ τύπῳ σφραγίσας ἑαυτὸν
τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἀντεώρακα
κατ' ἀλήθειαν τινὰ
τῷ σώματι ὡς μέλαν ὑπάρχοντα ».

« Ῥοπῇ τῆς προθυμίας
εὐτόνως τῷ σώματι, χαροποιὸς τῷ πνεύματι
ἐντεῦθεν γενόμενος, δραμὼν
ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐδίωκον
ἐφ' ὃ ἔσπευδεν λαβεῖν
ὁ φεύγων τοῦ λαθεῖν με τὸν γέροντα ».

τριαδ. Τὴν ἐν τρισὶ προσώποις
ὑμνουμένην ἄναρχον, ἁπλῆν, μίαν θεότητα,
πατέρα ὑμνῶ σὺν τῷ υἱῷ

158 διήνοιον (sic) 162 ἔσχαλον 168 ὑπάρχοντι 173 ἔσπευδον

157-159 AA.SS. XV, § 9 (= PG 87,3704): Τότε τοίνυν Ζωσιμᾶς τῷ συνήθει νόμῳ τοῦ μοναστηρίου τὸν Ἰορδάνην ἐπέρασε . . . . . Καὶ τὸν μὲν κανόνα διετέλει, τὴν ἔρημον διερχόμενος.

160-174 AA.SS. XV, § 10 (= PG 87,3705): Ὁρᾷ ἐκ δεξιοῦ κλίτους, ἐν ᾧ ἑστὼς τὴν ἕκτην προσηύχετο, ἀποσκίασμα φανὲν ὡς ἀνθρωπίνου σώματος. Καὶ τὰ πρῶτα μὲν ἐταράττετο, φάσμα δαιμονικὸν ὑποπτεύων ὁρᾶν, καὶ γέγονε σύντρομος τῷ δὲ σημείῳ τοῦ σταυροῦ σφραγισάμενος [καὶ τὸν φόβον ἀποσεισάμενος] ⟨ἤδη γὰρ τέλος εἶχεν ἡ εὐχὴ αὐτοῦ⟩ ἐπιστρέψας τὸ ὄμμα, ὁρᾷ τινα κατ' ἀλήθειαν πρὸς μεσημβρίαν βαδίζοντα· γυμνὸν δὲ ἦν τὸ ὁρώμενον, μέλαν τῷ σώματι . . . . . περιχαρὴς τῷ παραδόξῳ θεάματι, ἤρξατο τρέχειν ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ὁρώμενον ἔσπευδεν.

162 Ps. 76,7

καὶ τὸ πνεῦμα ὡσαύτως τὸ ἅγιον
προσκυνῶν δοξολογῶ,
τριάδα ἐν μονάδι θεότητος.

θεοτ. Ἡ σύλληψίς σου ξένη
καὶ ὁ τρόπος ἄληπτος τῆς σῆς, ἁγνή, κυήσεως·
οἷος νοῦς ἐφίκοιτο βροτῶν,
οἵα γλῶσσα ἐξείποι, πῶς τίκτουσα,
πῶς λοχεύουσα υἱὸν
κρατοῦσα παρθενεύεις, πανάχραντε.

Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Εἰς κακίας ἄβυσσον κατενεχθεῖσα,
ἀρετῶν ἀνέδραμες
πρὸς ἀκροτάτην κορυφὴν
πολλοῖς ἱδρῶσι καὶ πόνοις σου
τῆς ὁμωνύμου
Μαρίας ἐντεύξεσιν.

Ἄλλο.

Ἦχος δ'. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀχλὺν ἐκφυγοῦσα
. . . .

f. 117 ‖ Ὁ οἶκος. *Τῇ Γαλιλαίᾳ*

Ὄφιν τὸν πάλαι ἐν Ἐδὲμ
. . . .

heirm. κονταχ. HC, 391 alterum κοντάκ. HR, 223 οἰκ. PAS I, 443

ᾠδὴ ζ'. *Ὑπερκειμένῳ θαύματι*

f. 117v || Ἰδοῦσα ἡ πανόλβιος
τοῦ Ζωσιμᾶ τὸν κόπον
τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ
ὅρκοις φρικτοῖς αὐτὴν ἐνορκοῦντος,
« τί με φεύγεις τὸν ἀνάξιον,
δοῦλε πιστὲ κυρίου,
τὸν Θεὸν αὐτόν,
ὃν σέβῃ περίμεινον »·
ἔστη, προσήκατο τούτοις, ὡς ἀγαθή,
καὶ τῷ γέροντι ἔφησεν ἐν εἰρήνῃ·

« Ὦ Ζωσιμᾶ, συγχώρησον
διὰ Θεόν, ἀββᾶ μοι·
οὐ γὰρ δύναμαι γυνὴ
οὖσα εἰς πρόσωπόν σου ὀφθῆναι·
τὴν ἐμὴν σὺ βλέπεις γύμνωσιν
τῆς πάλαι ἁμαρτίας,
ἀλλὰ ῥῖψόν μοι
ὀπισθοφανῶς αὐτό,
ὃ περιβέβλησαι ῥάκος, ἵνα στραφῶ·
τὰς ἁγίας δέξομαι προσευχάς σου ».

---

heirm. ζ' EE 40, n. 54, Cypriani

191-194 AA.SS. XV, § 11 (= PG 87, 3705): Τί με φεύγεις γέροντα καὶ ἁμαρτωλόν; δοῦλε τοῦ ὄντος Θεοῦ, μεῖνόν με, ὅστις ἂν εἶ, τὸν Θεὸν δι' ὃν ταύτην τὴν ἔρημον ᾤκησας.

197-206 AA.SS. XV, § 12 (= PG 87,3705): Ζωσιμᾶ, συγχώρησόν μοι διὰ τὸν Κύριον, οὐ δύναμαι ἐπιστραφῆναι καὶ ὀφθῆναί σοι οὕτως εἰς πρόσωπον· γυνὴ γάρ εἰμι, καὶ γυμνή, καθάπερ ὁρᾷς, καὶ τὴν αἰσχύνην τοῦ σώματός μου ἀπερικάλυπτον ἔχουσα. Ἀλλ' εἴπερ θέλεις πάντως ἁμαρτωλῷ γυναίῳ χαρίσασθαι μίαν εὐχήν, ῥῖψόν μοι τὸ ῥάκος ὃ περιβέβλησαι, ὅπως ἐν αὐτῷ συγκαλύψω τὴν γυναικείαν ἀσθένειαν καὶ στρέφωμαι πρὸς σὲ καὶ τὰς εὐχάς σου κομίζωμαι.

Σὺν τάχει ὁ μακάριος
πολλῷ τοῦτο ποιήσας,
ὡς ἐστράφη πρὸς αὐτὸν
ἡ θεολόγος τοῦ θείου Λόγου·
« τί σοι ἔδοξεν, ἀββᾶ », φησίν,
« ἁμαρτωλὸν ἐν πᾶσιν
⟨–́ – –́ – –⟩
θεάσασθαι γύναιον; »
ὁ δὲ εἰς γῆν οὖν τὰ γόνατα βεβληκώς,
λαβεῖν ἤτει εὐχὴν κατὰ τὸ ἔθος.

τριαδ. Ὦ θεωρίας πέλαγος
τῆς ὑπὲρ νοῦν οὐσίας·
ὢ ἀπλέτου ἀληθῶς
θείου φωτὸς ἐκπληροῦντος πάντα
καὶ φωτίζοντος τὰ πέρατα
ὑμνεῖν υἱόν, πατέρα,
πνεῦμα ἅγιον,
τριάδα ὁμόθεον,
διαιρετὴν ἀδιαίρετον, συμφυῆ,
ὁμοούσιον, ἄτρεπτον τῇ φύσει.

θεοτ. Σὲ πᾶσα κτίσις, ἄχραντε,
ἀξίως μακαρίζει
ὡς κυήσασαν παντὸς
ὅλου τοῦ κόσμου τὴν σωτηρίαν·
διὰ σοῦ γὰρ ἐλυτρώθημεν
ἀρᾶς θανατηφόρου
καὶ τῷ τόκῳ σου
ζωῆς ἠξιώθημεν
τῆς ἀθανάτου· οἴχεται δὲ φθορὰ
τὴν ἀρχαίαν τρυφὴν ἀπολαβόντες.

---

213 versum scriba praetermisit 229 κυήσασα

207-216 AA.SS. XV, § 13 (= PG 87,3708): Ἐποίει δὲ σὺν τάχει τὸ κελευόμενον ..... Στρέφεται οὖν πρὸς τὸν Ζωσιμᾶν, καί φησι πρὸς αὐτόν· Τί σοι ἔδοξεν, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ἁμαρτωλὸν θεάσασθαι γύναιον; ..... ὁ δὲ εἰς γῆν κλίνας τὰ γόνατα, ἤτει λαβεῖν εὐχὴν κατὰ τὸ σύνηθες.

f. 118 ‖ ᾠδὴ η'. *Γενῶν μουσικῶν τὴν ἀντίθεον*
ἐν Βαβυλῶνι ἁρμονίαν πάλαι
τῶν εὐσεβῶν νέων ἐν φλογὶ
ἀντηχοῦσα
ἐν καμίνῳ γὰρ ἀνέμελπον
ἔλυσεν ἡ συμφωνία·
δροσιζόμενοι παγκόσμιον ὕμνον·
τὸν δημιουργὸν εὐλογεῖτε
τὰ ἔργα πάντα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὁρᾷ τὴν σεμνὴν ὁ μακάριος
πρὸ τοῦ εἰπεῖν τὰ ἑαυτῆς ἐκείνῳ
χρονίζουσαν ἐν τῇ προσευχῇ,
κρεμαμένην
ἔτι δὲ καὶ ἐν ἀέρι
ἀπὸ γῆς πρὸς τὸ αἰθέριον
ὡς ἕνα πῆχυν ὕψος φερομένην·
ὅθεν κατεπλάγη ἐν τούτῳ,
ἰδὼν ἐξέστη μετὰ τῶν ἄλλων.

Συντόνως τὸ πᾶν ἐρωτήσαντι
τῷ Ζωσιμᾷ ἡ θαυμαστὴ ἐξεῖπεν·
οὐκ ἔκρυψέν τι τῶν ἐξ αὐτῆς,
ἀλλ' εἰς μέσον
προύθηκεν αὐτῷ τὰ πάντα,
ἐστηλίτευσε τὸν δράκοντα
τὸν ἀρχέκακον καὶ ᾔσχυνεν ὄφιν·
ὅθεν κατεπλάγη ἀκούσας,
ἰδὼν ἐξέστη μετὰ τῶν ἄλλων.

heirm. η' ΕΕ 41, n. 54, Cypriani 9 τὰ ἔργα πάντα] ἡ κτίσις πᾶσα ΕΕ
244 τοῦτο 248 ἐξ] ἐν

237-243 AA.SS. XVI, § 16 (= PG 87,3708): ..... ὅτι ὡς εἶδεν αὐτὴν εἰς τὴν εὐχὴν χρονίσασαν, μικρὸν ἀνακύψας ἐκ τῆς εἰς γῆν κατανεύσεως, ὁρᾷ αὐτὴν ὑψωθεῖσαν ὡς ἕνα πῆχυν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῷ ἀέρι κρεμαμένην καὶ οὕτω προσεύχεσθαι.

Ἰορδάνῃ μένει ὁ ὅσιος
δῶρα κομίζων τῇ ὄντως ὁσίᾳ·
ἐν τῇ νυκτὶ ὅτε ὁ Χριστὸς
παρεδόθη,
βλέπει τὴν αὐτὴν ὁσίαν
ἐν τοῖς ὕδασι πεζεύουσαν,
μετασχεῖν τε πόθῳ θείας κοινωνίας·
ὅθεν κατεπλάγη ἐν τούτοις,
ἰδὼν ἐξέστη μετὰ τῶν ἄλλων.

τριαδ. Θεὸν τὸν πατέρα, Θεὸν τὸν υἱόν,
Θεὸν τὸ πνεῦμα εὐσεβῶς ὑμνοῦμεν,
f. 118v ‖ ἕνα οὐ τρεῖς ὄντα τὸν αὐτὸν
τῇ οὐσίᾳ·
οὔπω δὲ καὶ τοῖς προσώποις
ἀδιαίρετον, ἀσύγχυτον·
ᾧ λατρεύοντες, πιστῶς ἐκβοῶμεν
ᾆσμα τὸ τρισάγιον, θεῖον,
ὥσπερ αἱ ἄνω ταξιαρχίαι.

θεοτ. Τὰ χείλη, τὸ στόμα, τὰ ὦτά μου
τῆς διανοίας καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου
ἐκ τῶν παθῶν ταῦτα τῆς σαρκὸς
κολλημένα
ἄνοιξον, ἁγνὴ παρθένε,
ὅπως ἴδω σε τρανότερον
καὶ φωνῆς τῆς σῆς αἰσθήσει ἀκούσω·
σὲ γὰρ ὁ Θεὸς τοῖς ἐν κόσμῳ
θνητοῖς παρέσχεν ζωῆς ἐλπίδα.

255-261 AA.SS. XIX, § 35 (= PG 87,3721): Ὁρᾷ δὲ αὐτὴν τῷ σημείῳ τοῦ τιμίου σταυροῦ τὸν Ἰορδάνην σφραγίσασαν ..... καὶ ἅμα τῇ σφραγῖδι ἐπιβᾶσαν τῷ ὕδατι καὶ περιπατοῦσαν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐπάνω.

ᾠδὴ θ'. *Ἐποίησε μετὰ σοῦ*
μεγαλεῖα, ἄχραντε,
ὁ τῶν ἁπάντων ποιητής·
τεχθεὶς γὰρ ἐκ σοῦ
f. 119 *πάλιν σώαν ἐφύ‖λαξεν*
τὴν σὴν γαστέρα, πανάμωμε·
διό σε ἅπαντες, ⟨θεοτόκε⟩,
βροτῶν τὸ γένος μεγαλύνομεν.

Ἀπέλυσεν Ζωσιμᾶν
προειποῦσα τούτῳ γε
τοῦ πορευθῆναι ἐν χαρᾷ
καὶ αὖθις ἐλθεῖν
εἰς τὸ μέλλον θεάσασθαι
ἐν τῷ χειμάρρῳ τὴν σώφρονα,
ἐν ᾧ μετάρσιος γεναμένη,
αὐτίκα ἐκδημεῖ πρὸς τὸν κύριον.

Νευρούμενος Ζωσιμᾶς
τῇ ἐλπίδι ἔχαιρεν
τὸ μέλλον ποῦ καταλαβεῖν
καὶ τούτου τυχών,
τὴν ὁσίαν ἐπώπτευσεν
ἐν τῷ χειμάρρῳ, ὡς ἔφησεν·
ἧστινος ὄνομα παραδόξως
μαθών, κηδεύει σὺν τῷ λέοντι.

---

heirm. θ' EE 41, n. 54, Cypriani 5 ἐφύλαξεν] ἀνέδειξε EE 6-7 τὴν σὴν γαστέρα / διὸ ἀπαύστως σε, Θεοτόκε EE 7 θεοτόκε om. cd. 283 τοῦτο 297 μεθῶν

285-288 AA.SS. XX, § 36 (= PG 87,3721): Καὶ νῦν μὲν ἄπελθε εἰς τὸ μοναστήριον, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι φρουρούμενος, εἰς δὲ τὸ ἔτος τὸ ἐρχόμενον ἔλθε καὶ αὖθις εἰς ἐκεῖνον τὸν χείμαρρον, ἔνθα σοι τὸ πρὶν συνέτυχον.

294-295 AA.SS. XX, § 37 (= PG 87,3724): Καὶ ταῦτα εὐχόμενος, τὸν τόπον κατέλαβεν τὸν εἰς χειμάρρου τύπον σχηματιζόμενον, καὶ εἶδεν πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον, κειμένην τὴν ὁσίαν νεκράν.

296-297 AA.SS. XX § 38 (= PG 87,3724): Καὶ ταῦτα λέγων, ὁρᾷ πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτῆς ἐκτετυπωμένην γραφήν, ἐν τῇ γῇ, δι' ἧς ταῦτα ἐγέγραπτο· Θάψον, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῆς ταπεινῆς Μαρίας τὸ λείψανον.

Γενέσθω σοι τῶν ἐμῶν
ὁ φυεὶς πενέστατος
καρπὸς χειλέων προσηνής,
ἡδύς, κἂν βραχὺς
ἐν συγκρίσει ὀφθήτω σοι,
Μαρία σῶφρον θεάρεστε,
καὶ ὡς Θεῷ ἀεὶ παρεστῶσα,
μνημόνευέ μου πρὸς τὸν κύριον.

τριαδ. Πεπλήρωται ἐν πατρὶ
καὶ υἱῷ καὶ πνεύματι,
τῷ ἐν τριάδι καὶ Θεῷ,
ἡ κτίσις φωτός,
εὐσεβείας καὶ γνώσεως,
ἐνθέως πᾶσα γεραίρουσα
τὸν μόνον κύριον καὶ δεσπότην
Θεὸν ἁπάντων βασιλεύοντα.

θεοτ. Σὺν τῷ ἀγγέλῳ, ἁγνή,
καὶ ἡμεῖς τὸ « χαῖρέ » σοι
προσᾴδομεν τοῦ Γαβριήλ·
χαῖρε, ἡ τὸ φῶς
τὸ ἀνέσπερον λάμψασα
καὶ τοὺς ἐν σκότει φωτίσασα,
χαῖρε, τὸ καύχημα ὀρθοδόξων,
χαῖρε, πιστῶν τὸ καταφύγιον.

314-316 Luc. 1,26-28

IN SANCTAM MARIAM AEGYPTIACAM

Vallic. gr. E 54 = Ea, ff. 162^{v}-164
Mess. gr. 121 = Mh, ff. 66^{v}-68^{v}
Reg. gr. 61 = Lo, ff. 40-41^{v}
Paris. Suppl. gr. 152 = Sc, ff. 14-15
Vat. gr. 1212 = Wh, ff. 151-153

Ὁ κανών· ⟨Γερμανοῦ?⟩

Ἦχος γ'

ᾠδὴ α'. *Τῷ ῥυσαμένῳ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ δουλείας*

Τῆς μετανοίας ὑπογραμμὸν τὴν ὁσίαν
εὑρηκότες, δράμωμεν
τῇ ἐκμιμήσει
κράζοντες τῷ σωτῆρι Χριστῷ·
σῶσον, φιλάνθρωπε, τοὺς σοὺς οἰκέτας.

Ἠλεημένην νινευϊτῶν ἡ ὁσία
μιμουμένη ταπείνωσιν,
ἐξαγορεύει
κλέουσα κατανύξει ψυχῆς
τῷ πανοικτίρμονι καὶ φιλανθρώπῳ.

Ὁ κανὼν ποίημα Γερμανοῦ in Wh.
heirm. α' EE 78, n. 110, Germani   1 τῆς ὁσίας Lo   4 κραυγάζοντες Sc   5 σοὺς οἰκέτας] οἰκέτας σου Wh   6 Ηλεημένη νευϊτῶν Lo   8 ἐξαγορεύσει Lo   9 κατάνυξιν Lo

---

6-7 Jon. 3,1-10

Τραυματισθεῖσα τῆς ἡδονῆς τῇ ῥομφαίᾳ,
τὸ τῶν πόνων φάρμακον
τῆς ἐγκρατείας
προθύμως ἐπιτιθεῖσα, σεμνή,
σαφῶς ἐπέτυχες τῆς θεραπείας.

Κωλυομένη τῆς τῶν σεπτῶν ἐποπτείας
ὑπερβολῇ φαυλότητος,
ἐν συναισθήσει
γέγονας καὶ εἰκόνι σεπτῇ
τῆς θεομήτορος πιστῶς προστρέχεις.

θεοτ. Τὴν μητέρα σου, Χριστέ, θεοτόκον
οἱ πιστοὶ δοξάζομεν
ἀκαταπαύστως,
ὡς πρεσβεύουσαν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν
τοῦ λυτρωθῆναι ἡμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων.

ᾠδὴ β'. *Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω*

Αἴγυπτον τῶν παθῶν ἐκφυγοῦσα,
τῆς ἀπαθείας τὴν γῆν κατεκληρώθης.

Βάπτισμα κατερρύπωσας θεῖον,
ἀλλὰ δακρύων πηγαῖς σου ἐβαπτίσθης.

f. 163 || Εἵλκυσας τὴν τοῦ πνεύματος χάριν,
τοὺς σεβασμίους προσκυνήσασα τόπους.

Πάθει τῆς σαρκὸς μολυνθεῖσα,
τῆς ἐγκρατείας ἱδρῶσιν ἀπέπλυνας.

θεοτ. Σέσωσται προσφυγοῦσα, παρθένε,
τῇ σῇ εἰκόνι Μαρία ἡ ὁσία.

---

11 ταῖς ἡδοναῖς Lo τῆς om. Mh   τῇ] τὴν Mh   14 ἐπιθεῖσα Mh   16-20 troparium om. Mh Sc   20 πιστῶς] σεπτῶς Lo Wh   21-25 θεοτ. cfr. p. 322 om. Wh   21 σε Χριστὸς Mh
oden β' om. Mh Lo Sc Wh   heirm. β' EE 78, n. 110, Germani

ᾠδὴ γ΄. *Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ*

Ὅπου ὡς λόγος ἐπλεόνασεν ἁμαρτία,
ἡ θεία χάρις σου, εὐεργέτα,
δι' εὐσπλαγχνίαν ἄφατον
ἐπερίσσευσεν.

Φιλανθρωπίας σου τὸ πέλαγος ἐπεδείξω,
τὴν πόρνην, δέσποτα, δεδεγμένος,
ἣν καὶ ἁγνείας χάριτι
κατελάμπρυνας.

Βεβαιωθεῖσα τῆς ὁσίας σου ἡ καρδία
ἀγάπῃ, πίστει τε καὶ ἐλπίδι,
σοὶ τῷ δεσπότῃ χαίρουσα
ἠκολούθησεν.

θεοτ. Βδελυξαμένη ἡ ὁσία τὴν ἁμαρτίαν,
ἁγνείας εἵλκυσεν εὐωδίαν
τῇ σῇ εἰκόνι, ἄχραντε,
ἀτενίσασα.

ᾠδὴ δ΄. *Τὴν ἀκοήν σου, κύριε,*
εἰσακήκοα καὶ ἐφοβήθην

Τῆς ἡδονῆς τὸ δέλεαρ
δεξαμένη, δεινῶς ἐβδελύχθης·
προσώζεσε τῶν μωλώπων γάρ σου τὸ τραῦμα,

heirm. γ΄ EE 78, n. 110, Germani 36 ἡ ἀμαρτία Mh Sc 38 ἄφατον] ἄφθονον Mh 39 ἐθεράπευσε Wh 40 σου om. Ea Mh Lo 41 δεδεγμένος] δεξάμενος Lo 42 ἣν Ea Mh 44 ὁσίας om. Sc 45 τῇ ἀγάπῃ Wh 48 Βδελλυγξαμένη Lo ἡ om. Sc 49 τῆς ἁγνείας Wh εὐωδίας Sc

Post oden γ΄ κάθ. praebent Lo Sc, extra canonem Mh Τοῦ σταυροῦ ταῖς ἀκτῖσι καταυγασθεῖσα BNJ 11 (1934-1935) 327

heirm. δ΄ EE 79 n. 111, Germani 54 προσόξεσεν Mh προσώζεσαν Lo προσῴζεσεν Sc προσώζοσεν Ea

37-39 Eph. 1,8

ἀλλ' ἀρετῆς ἀντελάβου καὶ σκεῦος
εὐωδίας ἐγένου,
Μαρία πανένδοξε.

Τῆς ἀρετῆς τὸ σύντονον
προτιμήσασα, ἀνεκαλέσω
τὴν ἧττάν σου ἐν τοῖς πάθεσιν, θεοφόρε·
τὴν γὰρ ὁδὸν τὴν στενὴν διοδεύειν
ἠρετίσω προθύμως,
Μαρία πανεύφημε.

Τὰ τῆς σαρκὸς σκιρτήματα
καθυπέταξας δι' ἐγκρατείας,
τῷ πνεύματι δαπανήσασά σου τὸ σῶμα,
τὴν δὲ ψυχὴν θεωρίαις ἐκλάμπειν
καταστήσασα θείαις,
Μαρία πανεύφημε.

θεοτ. Τὴν σὴν εἰκόνα, δέσποινα,
θεωρήσασα ἡ Μαρία,
λαμπρότητι τῆς ἁγνείας σου κατηυγάσθη,
πρὸς τὸν ἐκ σοῦ σαρκωθέντα δεσπότην
σὲ μεσίτην εὑροῦσα
καὶ πρέσβυν εὐπρόσδεκτον.

ᾠδὴ ε΄. *Ὀρθρίζοντες ἀνυμνοῦμέν σε, Λόγε,*

Μετέστησας σοῦ τὴν ἔφεσιν πᾶσαν
πρὸς τὸν δεσπότην καὶ Θεόν,
καταφρονήσασα σαρκὸς
τῇ δυνάμει τοῦ σταυροῦ,
ὃν ἀνυψούμενον
προσεκύνησας πίστει.

63 πανεύφημε] πανένδοξε Sc 66 δαπανήσας Lo 67 δὲ om. Mh ἐκλάμπει Lo 68 δὲ καταστήσασα Mh 69 πανεύφημε] πανέντιμε Sc 71 Μαρία] μακαρία Mh Lo Sc Wh 73 σαρκωθέντα] τεχθέντα Lo

heirm. ε΄ EE 78, n. 110, Germani 77 Θεὸν καὶ δεσπότην Lo 80 ὃν ἀνυψούμενος Ea

Περάσασα Ἰορδάνου τὰ ῥεῖθρα,
συνεφελκύσω τὴν ἰσχὺν
τοῦ βαπτισθέντος ἐν αὐτῷ
καὶ δαιμόνων τὰς ὁρμὰς
καταπατήσασα,
νικηφόρος ἐδείχθης.

Ἐνίκησε τῶν παθῶν τὴν μανίαν
τῆς διανοίας τὸ στερρόν·
163v ‖ ταῖς γὰρ ἀσκήσεσι σαφῶς
καὶ δακρύων ταῖς πηγαῖς
τῶν πρὶν μωλώπων σου
τὰς οὐλὰς ἐξαλείφεις.

θεοτ. Ὁρμήσασαν καθορῶν τὴν καρδίαν
πρὸς ἀγαθὴν μεταβολὴν
ὁ ἐκ παρθένου σαρκωθείς,
οὐρανίᾳ σε φωνῇ
προσεκαλέσατο
πρὸς μονὰς οὐρανίους.

ᾠδὴ ϛʹ. *Τοὺς εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων*

Τῆς ἁμαρτίας πρὸς τὸ βάθος
καταντήσασα, ἀνένευσας
καὶ δι' εὐτόνου προσευχῆς
τῷ δεσπότῃ ἐξηγόρευσας,
βοῶσα ἀνενδότως·
« σῶσον, σωτήρ,
ὡς ἔσωσας τοῦ θηρὸς τὸν προφήτην ».

---

82 τὸ ῥεῖθρον Lo 90 γὰρ om. Wh ἀσκήσεσι] αἰκίσεσι Wh 93 ἐξαλείφεις] ἐξαλίφων Lo 94 τὴν] σὶν Mh 99 οὐρανίους] σωτηρίους Sc Wh

heirm. ϛʹ EE 78, n. 110, Germani 100 πρὸς] εἰς Lo Sc Wh τὸ om. Mh 105 σῶσον, σωτήρ,] σῶσον σωτὴρ καὶ ῥῦσαι φθορᾶς Lo 106 τοὺς προσκυνοῦντας τὴν σὴν βασιλείαν Sc τὸν προφήτην om. Mh

---

105-106 Cfr. Dan. 6,18-22

Τῆς ἐγκρατείας οἱ ἱδρῶτες
πρὸς ἀπάθειαν ὁδεύσαντες,
ἀθανασίας γλυκασμὸν
τῇ ψυχῇ σου προεξένησεν,
ἐν οἷς σὺ ἀνεβόας·
« σῶσον, σωτήρ,
ὡς ἔσωσας τοῦ θηρὸς τὸν προφήτην ».

θεοτ. Τῆς θεοτόκου τῇ εἰκόνι
ἀπορήσασα ἠτένισας
καὶ γλυκυτάτου φωτισμοῦ
ἐνεπλήσθη ἡ καρδία σου,
πρὸς ἣν καὶ ἀνεβόας·
« σῶσον, ἁγνὴ
παρθένε, ἡ τὸν Θεὸν συλλαβοῦσα ».

ᾠδὴ ζʹ. *Τὴν ἐν καμίνῳ φλόγα*

Τὰς ἐπιγείους φροντίδας
γενναίως ἀπεσείσω,
τὰς οὐρανίους ἐλπίδας
τῇ πίστει θεωροῦσα.

---

107 ἱδρῶτες] ἱδρῶται Lo 109 γλυκασμῷ Wh 110 προσεξένησαν Sc προεξένησαν Wh 111 οἷς] ἧς Lo σοὶ Mh 113 τοῦ θηρὸς τὸν προφήτην om. Sc ante θεοτ. in Mh Lo Sc Wh hoc troparium legimus: Τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου / κατοικήσασα τὴν ἔρημον, / τὰς μεθοδείας τοῦ ἐχθροῦ, / θεοφόρε, κατεπάτησας, / βοῶσα τῷ δεσπότῃ· / σῶσον, σωτήρ, / ὡς ἔσωσας τοῦ θηρὸς τὸν προφήτην pro ὡς ἔσωσας... Lo hunc versum refert: τὴν πταίσασάν σοι πολλὰ ὡς οἰκτίρμων 115 ἠτένιζες Sc 117 ἀνεπλήσθη Mh 118 καὶ om. Ea 120 ἡ om. Mh

Post oden ϛʹ in Sc sequitur κοντάκ. Ἡ πορνείαις πρότερον με[illegible]τωμένη MR IV, 230 et οἰκ. Τὴν ἀμνάδα Χριστοῦ καὶ θυγατέρα MR IV, 230; aliud κοντάκ. praebet Lo, Τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀχλὺν ἐκφυγοῦσα HR, 223, et οἰκ. Ὄφιν τὸν πάλαι ἐν Ἐδὲμ PAS I, 434

heirm. ζʹ EE 77, n. 109, Andreae 123 τοὺς Mh

112-113 Cfr. Dan. 6,18-22

Τὴν τεθλιμμένην τρίβον
βαδίσασα, θεόφρον,
τοῦ τῆς τρυφῆς παραδείσου
κατήντησας εἰς πλάτος.

Τῆς ἀρετῆς τῷ κάλλει
κοσμίως ὡραιώθης·
τῆς ἁμαρτίας γὰρ αἶσχος
τελείως ἐβδελύξω.

θεοτ. Τοῦ σεβασμίου ξύλου
τῆς θέας ἠξιώθης,
τῆς θεοτόκου γὰρ εἶχες
συμπράττουσαν τὴν χάριν.

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐξ ἀνάρχου τοῦ πατρὸς*

Δι' ἐγκρατείας ἀκριβοῦς
καθαρθεῖσα μολυσμάτων τῶν πρίν,
πρὸς ὕψος ἤρθης Θεῷ ὁμιλοῦσα·
σάρκα γὰρ ἐλέπτυνες,
τὰ πάθη νεκρώσασα
λογισμῷ πανευσεβεῖ,
Μαρία, « εὐλογεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
Χριστόν », ἀναβοῶσα.

Τὴν ἐφ' ἑκάτερα ῥοπὴν
τῆς ἀνθρώπων διανοίας ὁ σὸς
διδάσκει βίος· τῆς γὰρ ἁμαρτίας
ἔφθασας τὴν ἄβυσσον
καὶ πάλιν ἀνέδραμες

127 τοῦ] καὶ Wh 129 τὸ κάλλος Wh 131 γὰρ] τὸ Lo, om. Sc 132 ἐβδελλύγξω Lo 133 ξύλου] δὲ ξύλου Wh 134 τῆς θέας] τελείως Mh θέας] θείας Lo
heirm. η' EE 79, n. 111, Germani 139 ἤρθης] ἦλθες Mh 143 εὐλογοῦσα Lo Sc Wh 144 ὑπερυψοῦσα Lo Sc Wh 145 Χριστῷ Ea ἀναβοῶσα] εἰς τοὺς αἰῶνας Lo Sc 144-145 om. Mh 147 τῆς] τῶν Mh 149 ἔφθασεν Mh

ἀρετῶν πρὸς κορυφήν,
Μαρία, εὐλογοῦσα
καὶ ὑπερυψοῦσα
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τειχιζομένη τῷ σταυρῷ
καὶ σφραγῖδι τοῦ βαπτίσματος,
f. 164 ἐπὶ || ὑδάτων ποσὶ διοδεύεις,
ἄρτον τὸν οὐράνιον
καὶ αἷμα τὸ ἄχραντον
δεξαμένη τοῦ Χριστοῦ,
Μαρία, εὐλογοῦσα
καὶ ὑπερυψοῦσα
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. Ταῖς τρικυμίαις τῶν παθῶν
καὶ δαιμόνων ὀχλουμένην δεινῶς,
ἡ φιλάνθρωπος ἐγγυησαμένη
σὲ τρανῶς ἐρρώνυεν
παρθένος ἡ ἄχραντος,
ἡ κυήσασα Θεόν,
ὃν πάντες εὐλογοῦμεν
καὶ ὑπερυψοῦμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Σὲ τὴν ἀκατάφλεκτον βάτον*

Μύστης ἱερεὺς θεωρήσας
Ἰορδάνου τὰ ῥεῖθρα
διαβαίνουσαν ποσὶν

152 βοῶσα μακαρία Lo 153-154 om. Mh 158 τὸν om. Mh 161 εὐλογοῦσα] ἐκβοῶσα Lo 162 σὲ ὑπερυψοῦμεν Lo 163 Χριστὸν εἰς] εἰς πάντας Lo 164 τῶν παθῶν τρικυμίαις Lo 165 ὀχλουμένων Ea Mh ὀχλουμένην δεινῶς] ταῖς ὀχλήσεσιν Wh 166 φιλανθρώπως Lo Wh 170 ὃν Ea 172 om. Mh Sc
heirm. θ' EE 79, n. 111, Germani

157, 174-175 Cfr. Matth. 14,29

σὲ τὴν ὁσίαν,
τὸν δεσπότην πάντων Χριστὸν
ἐμεγάλυνεν.

Θῆρας λογισμοὺς τοὺς ἀγρίους
εἰρηνεύσασαν πάθει
καὶ βουλήσει τοῦ Θεοῦ,
ὦ θεοφόρε,
μεταστᾶσαν, θήρ σε ἐν γῇ
κατεκάλυψεν.

Ἐν ἐπουρανίοις θαλάμοις,
θεοφόρε Μαρία,
ἐντρυφῶσα τοῦ Χριστοῦ
τῇ θεωρίᾳ,
τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν
καθικέτευε.

θεοτ. Σὲ τὴν θεομήτορα κόρην
ἡ θεόφρων Μαρία
κεκτημένη βοηθὸν
ἐν τῇ ἀσκήσει,
νικηφόρος ὤφθη σαφῶς,
μητροπάρθενε.

θεοτ. * [Χαῖρε, τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων
τὸ ἀπόρθητον τεῖχος,
χαῖρε, εὔδιε λιμὴν
τῶν σὲ σεβόντων,
χαῖρε, μήτηρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
ἀειπάρθενε].

179 λογισμῶν Sc Wh 180 εἰρηνεύσασα Mh πάθη Lo 181 Θεοῦ] Χριστοῦ Sc 183 θήρ σε ἐν γῇ] σὲ θῆρες ἐν γῇ Sc 184 κατεκάλυψαν Sc 187 τῷ Χριστῷ Lo 189 λυτρωθῆναι κινδύνων ἡμᾶς Sc τὰς ψυχὰς ἡμῶν] πάντας ἡμᾶς Lo Wh 191-196 θεοτ. om. Mh 197-202 θεοτ. Pent[II] λζ′ om. Sc.

IN SANCTAM MARIAM AEGYPTIACAM

Paris. gr. 13 = Q, ff. 291ᵛ-292
Paris. gr. 341 = Pq, pp. 213-219
Barber. gr. 460 = Bd, ff. 126-128

Ὁ κανών· ποίημα Συμεὼν Λογοθέτου τοῦ Μεταφραστοῦ.

Ἦχος πλ. β′.

ᾠδὴ α′. *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας*

Τῷ μακαρίῳ καὶ πρώτῳ
καὶ νοερῷ
φωτὶ πλησιάζουσα,
ὡς ἡμέρας καὶ φωτὸς
γεγονυῖα τέκνον, καθαρᾷ
διανοίᾳ με τὰ σὰ
μέλψειν ἀξίωσον.

Καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους
ἀσκητικοῖς
ἀγῶσιν ἐνίκησας

Tit. Κανὼν εἰς τὸν ὄρθρον, ποίημα Συμεὼν Λογοθέτου τοῦ Μεταφραστοῦ Q Ὁ κανών, ποιήμα Συμεὼν Μαγίστρου καὶ Λογοθέτου Pq Bd om. **auctoris nomen**

heirm. α′ EE 159, n. 224, Joannis 7 **μέλπειν Pq Bd** 10 **ἐνίκηκας Pq**

καὶ τῶν λόγων τὴν ἰσχὺν
ὑπερέβης ἅπασαν· διὸ
ταῖς πρεσβείαις με ταῖς σαῖς,
μῆτερ, ἐνίσχυσον.

Τῇ προσβολῇ μὲν ἡττήθης
τῶν ἡδονῶν,
θεόφρον, ὡς ἄνθρωπος,
τῇ δὲ πράξει τῶν καλῶν
ἤρθης ὑπὲρ ἄνθρωπον, πολλοῖς
τὸν ἀντίπαλον τὸν σὸν
ἄθλοις αἰσχύνασα.

θεοτ. Ἡ τὸν Θεὸν τετοκυῖα
καὶ τῆς ἡμῶν
ἀσθενείας, πάναγνε,
προνοοῦσα συμπαθῶς,
βοηθὸς γενοῦ μοι καὶ ψυχὴν
ἐλευθέρωσον πολλοῖς
πταίσμασιν ἔνοχον.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ,*

Βολίσιν ὥσπερ τοῦ σταυροῦ
ταῖς ἀκτῖσι, Μαρία,
τοξευθέντας εὐστόχως
τοὺς ἔρωτας τῆς σαρκὸς
ἀπήλασας καὶ Χριστοῦ
θειοτάτους
ἔρωτας ἀντέπνευσας.

17 θεόφρον ὡς] θεοφρόνως Pq 21 αἰσχύνουσα Bd 22 τὸν] καὶ Pq 26 καὶ ψυχὴν] προφανῶς Bd 27 ἐλευθέρωσον] καὶ ἐλεύθερον Bd 28 δεῖξον με πταίσμασιν Bd
heirm. γ' EE 159, n. 224, Joannis 29 βολίσιν] βελέσιν Bd

Εἶργεν ὁ θεῖός σε σταυρὸς
τῆς εἰσόδου, Μαρία,
διανοίγων εὐθύς σοι
τῆς μετανοίας ὁδόν,
δι' ἧς Θεὸν ἐν αὐτῷ
προσπαγέντα
πόνοις ἐθεράπευσας.

Καλὴν ἐφεῦρες βοηθὸν
τὴν ὁμώνυμον κόρην,
τῆς ἁγνείας τὸ ἄνθος,
τὸ σκήνωμα τοῦ φωτός,
προϊσταμένην θερμῶς
τῷ υἱῷ σε
ταύτης καταλλάττουσαν.

θεοτ. Ὁ παρὰ πάντας τοὺς βροτοὺς
ἐν τῷ κάλλει ὡραῖος
ἐφευρών σε θεόπαις
κατ' ἄμφω περικαλλῆ,
τὴν μήτραν σου τὴν ἁγνὴν
κατοικήσας,
κόσμον ἀνεκτήσατο.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Εἰς κακίας ἄβυσσον
κατενεχθεῖσα,
....

38 τοξευθέντα εὐστόχως Bd διανοίγων σοι θείαν Pq 40 Θεὸς Bd 45 ἀγνοίας Bd 46 ἐγγυωμένην καλῶς Pq 46-47 τὸ σκήνωμα τοῦ φωτὸς ἐγγυωμένην καλῶς προϊσταμένην θερμῶς Q 47 ἐγγυομένην καλῶς Bd
Idem κάθ. invenies in secundo canone; aliud autem, quod incipit: Τὰ σκιρτήματα πάντα (MR IV), Pq Bd ostendunt

f. 292 || ᾠδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις*

Παθῶν τὴν Αἴγυπτον
πληγαῖς ἐκόλασας
ἐγκρατείας, θεόφρον,
οἷα πηλοῦ
καὶ πλινθείας ἄριστα
τῆς τῶν κακῶν ἐργασίας
σεαυτὴν ἐλευθερώσασα.

Πρωτεύειν ᾤετο
πάσης ἀσκήσεως
Ζωσιμᾶς ὁ θεόφρων
τῶν ἀρετῶν,
ἀλλ' ἰδὼν ὑπεῖξέ σοι
καὶ τοὺς ἀγῶνάς σου, σεμνή,
διδασκόμενος, ἐξίστατο.

Τρυφήν, εὐπάθειαν,
ἀσέμνους γέλωτας
καὶ λειότητα πᾶσαν,
ὑφ' ὧν τὸν νοῦν
ἠπατήθης πρότερον,
καλῶς ἠμείψω τὸ τραχὺ
κατ' αὐτῶν ἀντιστρατεύσασα.

θεοτ. Θεὸν ἐγέννησας
ἐν δύο φύσεσιν
γνωριζόμενον, κόρη,
ποιητικῇ
ποιητῇ τε, πάναγνε·
διὸ καὶ φύσις νοερὰ
καὶ βροτεία μεγαλύνει σε.

heirm. δ' EE 159, n. 224, Joannis 59 ἐγκρατεία Bd 62 κακῶν] παθῶν Pq 64-70 troparium om. Bd 73 καὶ τελείαν ἡδύτην Bd 78 Θεὸν] Χριστὸν Pq 82 ποιητῇ τε] πάντα Bd 84 μεγαλύνω Bd

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθέ,*

Ἐρώτων πάλαι τῶν σαρκικῶν,
οὕσπερ δριμυτάτους ὑπέστης,
οἱ θεϊκοί τε καὶ σώφρονες
ἐγκατακαυχῶνται·
καὶ γὰρ θερμότερον
τὸ πρὸς Θεόν σου φίλτρον
ὄντως ἐξέκαυσας.

Ἀγάλλου, ἔρημος, ἐν Χριστῷ·
σὺ γὰρ ἀντὶ πάντων ὡς δῶρον
Θεῷ Μαρίαν προσήνεγκας,
ἧς καὶ πιανθεῖσα
τοῖς θείοις δάκρυσιν,
πνευματικὴν ἐξήνθησας
ἀγαλλίασιν.

Τῶν ἔργων πάλαι καταφανῶν
σοῦ τῶν μοχθηρῶν γενομένων,
τῶν ἀγαθῶν οὐκ ηὐδόκησεν
τοὺς μακροὺς ἐκείνους
ἄθλους ἡ πρόνοια
λαθεῖν ἐν ταῖς ἐρήμοις,
ἀλλ' ἐφανέρωσεν.

θεοτ. Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθή,
τὴν ἐσκοτισμένην μου ψυχὴν
ταῖς ἁμαρτίαις καταύγασον,
τὴν ἐπικειμένην
τοῖς νοεροῖς ὀφθαλμοῖς
ὁμίχλην τῶν κακῶν μου
διασκεδάσασα.

heirm. ε' EE 159, n. 224, Joannis 86 ὥσπερ Bd 88 κ[illegible]ομεγεθοῦσι Pq ἐγκατακαυχῶντα Bd 101 ἀγαθῶν] ἀφανῶν Bd εὐδόκ[illegible] Pq Bd 111 κακῶν] παθῶν Bd

111-112 Sap. 2,4

ᾠδὴ ς'. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

Χειμῶνος καὶ κλύδωνος
ἀναδῦσα σῶν κακῶν
ὡς ἐκ θαλάττης, ἔδραμες
πρὸς μετανοίας ὅρμον τὸν γαληνόν,
Μαρία, τὴν ἔρημον
ὡς στρουθίον μονάζον
κατοικήσασα.

Τὰς φρένας ἠλλοίωται
Ζωσιμᾶς, κατανοῶν
ἠμελημένον γύναιον
ἡδυπαθείᾳ πρότερον ἐκτραφὲν
τοσαύτης σκληρότητος,
βιοτῆς τε βιαίας
ἀνασχόμενον.

Εὐάλωτον γύναιον
ἀπατῶν ὁ δυσμενής,
ἀλόγως ἐφριάττετο,
ἀλλὰ διπλοῦν ὑπέστη μυκτηρισμόν,
νικώμενος ὕστερον
ἀπ' αὐτῆς ἐγκρατείᾳ
καὶ παιζόμενος.

Ὠδίνησας, πάναγνε,
σωτηρίαν τοῖς βροτοῖς
καὶ βρέφος ἀπεκύησας,
ἐν ᾧ ζωὴ καὶ χάρις καὶ ἱλασμός·
δι' οὗ πάντα γέγονεν
καὶ τῷ Λόγῳ κινεῖται
καὶ συνέχεται.

heirm. ς' EE 159, n. 224, Joannis   118 μονάζων Bd   120 ἠλλοίωτο Pq Bd   121 κατανοῶν] ὁ θαυμαστὸς Bd   124 τοσαύτη σκληρότητι Bd   127 εὐάλωτον] σὺ ἄλωτον Bd   128 δυσμενεῖς Bd   130 μυκτηρισμὸν] μαρμαρυγαῖς Bd   139 καὶ τῷ Λόγῳ] καὶ ζωὴ καὶ Bd ᾧ καὶ ζῇ Pq   140 συνέχετε Bd

117-118 Lam. 4,3

Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. δ'. *Τῇ ὑπερμάχῳ*

Ἡ ὑπὲρ πάντας χαλεπῶς ἐξαμαρτήσασα
ὡς λυτρωθῆναι τῶν δεινῶν πρὸς σὲ κατέφυγον,
ἀλλὰ δέξαι με, φιλάνθρωπε Ἰησοῦ μου,
ὅτι ἐλήλυθας καλέσαι, σωτὴρ ἡμῶν,
τοὺς πλανωμένους ἁμαρτίας
καὶ θέλοντας τοῦ κράζειν σοι,
ἰατρὲ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὁ οἶκος.

Ἀρχὴν τῆς μετανοίας ποθήσασα,
ἀσφαλεῖ προστασίᾳ προσέρχεται,
ἀγραμμάτως προσφέρουσα δέησιν,
ἀντὶ χάρτου καὶ μέλανος ἔχουσα
ἀπὸ καρδίας ἔνδον δάκρυα
καὶ θερμῶς ἐκβοῶσα· « ἀπάλειψαι,
ὦ καρδιογνῶστα, τὰς οὐλὰς τῶν πολλῶν παραπτώσεων ».
Ταῦτά σοι ἐκ θερμῆς διανοίας
προσῆξεν ἡ πόρνη, Χριστέ,
ἰατρὲ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

heirm. κοντακ. ER, 467   Quamquam similis in nonnullis versibus valde tamen a nostro differt οἶκ., ed. in AK, 145: Ἀρχὴν τῆς μετανοίας ποθήσασα / ἀσφαλῆ σωτηρίαν πρὸς ἄγουσα (sic) / ἀγραμμάτως προσφέρω σοι δάκρυα / ἀντὶ χάρτου καὶ μέλανος ἔχουσα / ἀπὸ καρδίας ἔνδον δάκρυα ἀνεξάληπτα / ὄντα καρδιογνῶστα / ἅπερ δέχε σε ἀγκαλίζε σε / αὐτά σοι καὶ προσάγω / ὡς ἡ πόρνη, Χριστέ, πολυέλεε.   Pq κοντάκ. ostendit Ἡ πορνείαις πρότερον μεμεστωμένη MR IV, 230, et οἶκ. Τὴν ἀμνάδα Χριστοῦ καὶ θυγατέρα MR IV, 230.   In Bd hoc κοντάκ. et hunc οἶκ. invenimus: κοντάκ. ἦχος β' *Ἠλιοῦ ἐμιμήσω*   Τῷ Χριστῷ ἑπομένη ἡ ὁσιόφρων / Ἰορδάνου τὸ ρεῖθρον διαπερῶσα / ἡ ἀνδρειόφρων Μαρία ἡ πάνσεμνος / τοῖς ἐνδοτέροις ὁρίοις εἰσέδραμεν / συχνῶς τὸ θεῖον ἱκέτευεν / τελέσαι τὸν δρόμον τῆς ἀσκήσεως. Ὁ οἶκ. *Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, σωτήρ μου,* Ἄναρχε πάτερ, υἱὲ καὶ πνεῦμα, / τὸ τρισήλιον φάος, / ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς / καὶ τῆς σοφίας ἡ ἄβυσσος, / βλύσον σοφίαν ἐμοῖς ἐγκάτοις / ἐγκαινίζων καρδίαν εἰς τὸ ὑμνῆσαι / ἄθλους σεπτοὺς / Αἰγυπτίας Μαρίας τῆς σώφρονος, / ἣ πάλαι τῷ ἀντιπάλῳ / ἀνδρικῶς συμπλακεῖσα καὶ νουνεχῶς / τὰς αὐτοῦ μηχανὰς ἐτροπώσατο, / ἡ ἀνδρειόφρων καὶ φιλάνθρωπος, / Χριστὸν δυσωποῦσα τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

οἶκ. v. 3. AA.SS. Aprilis I, (1675) XIX, § 31 (= PG 87,3720): ... γράμματα τοίνυν οὐ μεμάθηκα πώποτε. Ἀλλ' οὐδὲ ψάλλοντός τινος ἢ ἀναγινώσκοντος ἤκουσα.

ᾠδὴ ζ'. *Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο*

Δροσοβόλον σου τὴν κάμινον εἰργάσατο
πάλαι τῆς φλεγμαινούσης σαρκὸς
ἐπιθυμίαις
ταῖς ἀλόγοις κύριος, σεμνή·
ἀλλοίωσις αὕτη γάρ ἐστιν
τῆς τοῦ ὑψίστου δεξιᾶς,
ὃν εὐλογοῦμεν ἀεί.

Ἁμαρτία μὲν ἐκδύει τοὺς προπάτορας
ζῶντας ἐν παραδείσῳ γυμνούς,
ἡ Μαρία δὲ
γυμνητεύειν εἵλετο· καὶ γὰρ
αἰσχύνην ἐκδῦσα τῶν παθῶν,
χάριτι θείᾳ νοερῶς
κατεκαλύπτετο.

Τῷ σῷ κράτει, κύριε, θαρρήσασα,
τοῦ πάντα δυναμένου Θεοῦ
ἡ ποθοῦσά σε,
περαιοῦται ῥεῖθρα ποταμοῦ,
ἀβρόχῳ βαδίζουσα ποδὶ
καὶ τὴν σὴν ἄφατον ἰσχὺν
ἔργῳ κηρύττουσα.

θεοτ. Τὴν ψυχήν μου, παναγία μητροπάρθενε,
δεδουλωμένην πάθεσιν
ἐλευθέρωσον,
ἡ τεκοῦσα κύριον παντὸς
καὶ πεῖσόν με πείθεσθαι ζυγῷ
Χριστοῦ τῶν θείων ἐντολῶν,
τοῦ σοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ.

---

heirm. ζ' EE 159, n. 224, Joannis 141 σοῦ] μὲν Bd 147 ἀεὶ] λαοί Bd 148 ἐκδύει] ἐν δύσει Bd 149 γυμνός Bd 152 ἐκδύσατο παθῶν Bd 155-161 troparium om. Bd 163 δεδουλουμένον Bd

---

158-159 AA. SS. XIX, § 35 (= PG 87, 3721): Ὁρᾷ δὲ αὐτὴν ..... καὶ ἅμα τῇ σφραγῖδι ἐπιβᾶσαν τῷ ὕδατι καὶ περιπατοῦσαν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐπάνω.

148-149 Gen. 3,6-7

ᾠδὴ η'. *Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

Ὢ δριμείας ἀγάπης,
Χριστέ, τῶν σῶν ἐραστῶν·
ὢ ψυχῶν ἀχειρώτων
δεσμοῖς τοῦ σώματος,
ἥλιε καὶ γῆ,
τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνείκαστον
δόξαν ἐπαινεῖτε,
τῷ Λόγῳ θαμβηθέντες.

Ἀστικὸν ἐν ἐρήμῳ
κατῴκει γύναιον
οὐκ ὀφθὲν χρόνοις πλείστοις,
οὐ θεασάμενον,
ἄγευστον τροφῆς
ἀνθρωπίνης, ἀνάλωτον
ὕδατι, πυρί τε
παγετῷ καὶ ἡλίῳ.

Ἐνικᾶτο καὶ κτίσις
οἷα καὶ φύσις σοι,
διεπέρας ἀβρόχως
ῥεῖθρα ποτάμια,
ἔφερεν ἀὴρ
σῶμά σου τὸ λεπτότατον,
εἷλκε πρὸ τοῦ τέλους
ἐκ γῆς καὶ ὁ αἰθήρ σε.

Ὑπὲρ νοῦν, ὑπὲρ λόγον
ἡ καρτερία σου·
διὰ τοῦτο καὶ μείζους
ἀντικομίζει μισθούς·

heirm. η' EE 159, n. 224, Joannis 175 ἐπαινεῖτε] ἀνυμνεῖτε Bd 177 Ἀστικὸν] Ἐστικὸν Pq 179 πλείστοις χρόνοις Bd 184 ἡλίῳ καὶ παγετῷ Pq 185-192 troparium om. Pq Bd 196 ἀντικομίζεις Bd

λήψεται γὰρ πᾶς
ὡς ὁ θεῖος ἀπόστολος
τὸν μισθὸν ἀξίως
τῶν ἑαυτοῦ καμάτων.

θεοτ. Ἡ πικρά με τοῦ ξύλου
γεῦσις ἐνέκρωσε,
τὸ τεχθὲν ἐκ σοῦ, κόρη,
φυτὸν ἐζώωσε·
τόκος γὰρ ὁ σὸς
τῶν νεκρῶν ἐξανάστασις,
λύσις αἰχμαλώτων,
ἀνόρθωσις κειμένων.

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον*

Νεκρὰ καὶ ζῶσα τῷ κόσμῳ γέγονας·
νῦν δὲ δεσμῶν
λυθεῖσα τῆς σαρκός, εἰς οὐράνια
τοῦ Θεοῦ σκηνώματα κατέπαυσας,
κάλλος ἐκεῖ τὸ θεῖον,
κάλλος τὸ ἄφραστον
ὄμμασι ψυχῆς τοῖς καθαροῖς
ἀμέσως βλέπουσα.

Ταφῆς ἠπόρει σῶμα τὸ τίμιον,
ἀλλὰ θηρσί,
Χριστέ μου, νεκροστόλοις ἐκέχρητο
κεκλημένοις νεύματι τῷ σῷ, βασιλεῦ·
πείθεται γὰρ ἀρρήτως

197 γὰρ πᾶς] καὶ γὰρ Bd   200 ἑαυτῷ Bd   203 ταχθὲν Bd   206 τῶν νεκρῶν] κόρη νῦν Bd   207 λύσις] ρύστης Bd
heirm. θ' EE 159, n. 224, Joannis   218 θηρὸς Q   220 κεκλημένοις νεύματι] κεκλειμένοι σοῦ σώματι Q κεχρημένοις νεύμασι Bd

197-200 I Cor. 3,8   201-202 Gen. 2,17

πάντα τῷ κράτει σου,
μόνον σε δεσπότην ἀψευδῆ
σαφῶς γινώσκοντα.

Βροτῶν τῷ γένει πάντα ὑπέταξας
κἂν ἡττηθείς,
Χριστέ, τῆς ἁμαρτίας ὁ ἄνθρωπος,
φοβερὸς οὐκ ἔτι τῶν θηρίων ὁρμαῖς·
μάρτυς ἡ θεοφόρος,
ἣν ἀξιότιμον
λεοντία φύσις μαρτυρεῖ
καὶ μετὰ θάνατον.

θεοτ. Υἱὸν ἱλέου τὸν σόν, πανάμωμε,
τοῖς ἐκ ψυχῆς
μητέρα τοῦ Θεοῦ σε πρεσβεύουσιν,
ἁμαρτίαις γὰρ ἀλλεπαλλήλοις αὐτοῦ
τὰ φιλάνθρωπα σπλάγχνα
παραπικραίνομεν
καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς τῇ καθ' ἡμῶν
ὀργῇ συνέχομεν.

223 ἀψευδῆ] τοῦ παντὸς Bd   224 γινώσκομεν Bd   227 Χριστὸς Q τῇ ἁμαρτίᾳ Bd   228 τῶν] ταῖς Bd   233 ἱλέος Q   234 ὑπὲρ ἡμῶν Bd   235 μητέρα τοῦ Θεοῦ σε πανάχραντε Bd   236 γὰρ ἀλλεπαλλήλοις αὐτοῦ] ὄντες κατεχόμενοι Bd   239 τῇ καθ' ἡμῶν] τοῖς πονηροῖς Pq   240 ἔργοις συνέχοιμεν Pq

225 Hebr. 2,8

1 APRIL. *CANON V*

IN SANCTAM MARIAM AEGYPTIACAM

Mess. gr. 139 = Ma, ff. 198v-200v

Ὁ κανών· ⟨Ἰωσὴφ τοῦ Στουδίτου?⟩

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α' *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας*

Ὁ Ἰσραὴλ μὲν ὁ πάλαι
δημαγωγὸν
τὸν Μωσῆν εὑράμενος,
τῆς Αἰγύπτου ἐξῆλθεν·
σὺ δὲ τὴν κυήσασαν Θεὸν
κτησαμένη βοηθόν,
σκότους λυτροῦσαι παθῶν.

Ἡ τὴν ψυχὴν μολυνθεῖσα
ταῖς τῶν παθῶν
ἡδοναῖς καὶ σπήλαιον
χρηματίσασα λῃστῶν,
ἀσωμάτων τάξεων νυνὶ
ὁμοδίαιτος ὑπάρχει,
ὢ τοῦ θαύματος.

Ἐν ταῖς ἐρήμοις μολοῦσα,
τὸν δυσμενῆ
ὁλικῶς κατέβαλες,

heirm. α' EE 159 n. 224, Joannis 3 εὐαράμενος 5 θεῷ 6 κτισαμένη 13 ὑπῆρχεν

Cd. Atonita Vatop. 1104 f. 87 Joseph Studitae carmen tribuit: cfr. Commentarium
1-4 Ex. 12,41-42; 13,3

χρησαμένη βοηθὸν
τῇ θεογεννήτορι, δι' ἧς
ὡδηγήθης πρὸς ζωὴν
τὴν ἀτελεύτητον.

θεοτ. Ὦ παναγία παρθένε,
ἁμαρτωλῶν
κραταιὰ βοήθεια,
τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν
ῥυπωθεῖσαν πάθεσι πολλοῖς
ἐκκαθάρασα τομῶς,
πρόφθασον, σῶσόν με.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ,*

f. 199 ‖ Σὺ τὸν τρισόλβιον σταυρὸν
κατιδέσθαι ποθοῦσα,
παρετήρεις ἀσμένως
σεαυτὴν τῷ εὐκλεεῖ
λαῷ, ἀλλ' ἄνθη, σεμνή,
εἰς τὰ ὀπίσω
πάλιν ἀποφέρεσθαι.

Ἤιδεις, ὁσία, ἀτρεκῶς
ὡς ἀνάξιος πέλει
τῶν σεπτῶν ἀνακτόρων
ὁ τὴν σάρκα ἑαυτοῦ
ῥυπώσας καὶ ἐκτενῶς
ἱκετεύειν
τὸν Θεὸν οὐκ ἔληξας.

Ὁ δυσμενέστατος ἐχθρὸς
σοῦ τῆς θέας ὡς εἶδεν
τὴν ἀλλοίωσιν, αὖθις
ἐξεπλήττετο σφοδρῶς·

heirm. γ' EE 159 n. 224, Joannis 30 καθιδέσθαι 31 ἄ[illegible]μενος 33 temeas ὡς ἄνθη 36 ἤσθεις ὁσία ἀτερκῶς 37 πέλεις

πῶς ἡ τὸ πρὶν τὴν αὐτοῦ
μελετῶσα,
νῦν ἐκδυσωπεῖ τὸν Θεόν;

θεοτ. Δεινῶς με, δέσποινα ἁγνή,
ὁ παγκάκιστος ὄφις
εἷλεν αἰχμαλωτεύσας
τῶν παθῶν τῇ προσβολῇ,
ἀλλὰ μὲ θᾶττον αὐτὴ
τῆς δουλείας
τῆς αὐτοῦ ἐφάρπασον.

ᾠδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις*

Χριστὸς ὁ κύριος,
ὁ ἐν ἐρήμῳ ποτὲ•
τὸν λαὸν διαθρέψας
τοῦ Ἰσραὴλ
καὶ διαβιβάσας αὐτόν,
νῦν ἐπωδήγησε καὶ σὲ
ἐν ἐρήμῳ κατοικεῖν, ὦ σεμνή.

Κρυμοῖς τὸ σῶμά σου
ἐκπιαζόμενον
καὶ τῷ καύσωνι πάλιν,
μήτηρ ἡμῶν,
τληπαθῶς ὑπέφερες·
διὸ ἀγγέλων τοῖς χοροῖς
ἀγελάζῃ, παναοίδιμε.

Σὺ τὰ τοῦ σώματος
πάθη νεκρώσασα,
τὴν ποτὲ νεκρωθεῖσαν
διὰ παθῶν

52 ἐκμαλωτεύσας
heirm. δ' EE 159, n. 224, Joannis

57-63 Marc. 6,35-44; Luc. 9,12-17; Joh. 6,5-14; Ex. 16,3-4

σοῦ ψυχὴν ἐζώωσας,
τῆς ἀπαθείας ἀπλανῶς
δραξαμένη, παναοίδιμε.

θεοτ. Ἡ πᾶσι νέμουσα,
ἁγνή, τὰ πρόσφορα,
ἀπωσθέντα Θεοῦ με
διὰ παθῶν
τῶν ἐμῶν, οἰκείωσον
ταῖς εὐπροσδέκτοις σου λιταῖς
τῷ υἱῷ σου πρὸς οἰκείωσιν.

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθέ,*

Ὁ θεῖος πρέσβυς τῶν ἀρετῶν
κλίμακα δραμεῖν ἐπιζητῶν,
Θεὸν ἱκέτευεν ἄπαυστα
τοῦ ἀξιωθῆναι
τοῦ ποθουμένου τυχεῖν·
διόπερ ἠξιώθη
σὲ κατιδέσθαι, σεμνή.

f. 199v ‖ « Τί, πάτερ, ξένον με ἀρετῆς
πέλοντα ἁπάσης πρακτικῆς
ἦλθες θεάσασθαι γύναιον; »
ἔφη ἡ ὁσία
πρὸς τὸν πρεσβύτατον,
εὐχὴν ἐξαιτουμένη
τοῦτον ποιήσασθαι.

« Νῦν ἐξαιτῶ σε, ὦ Ζωσιμᾶ.
φράσον μοι τὸ πῶς μέχρι τοῦ νῦν
λαὸς χριστώνυμος σέσωσται·

heirm. ε' EE 159, n. 224, Joannis 86 δραγμὴν 91 καθιδέσθαι

92-94 AA. SS. Aprilis I, (1675) XVI, § 14 (= PG 87, 3708): Τίνος χάριν πρὸς ἐμὲ τὴν ἁμαρτωλὴν ἐλήλυθας ἄνθρωπε; τίνος χάριν γυμνὸν πάσης ἀρετῆς ἰδεῖν ἠθέλησας γύναιον;
99-105 AA. SS. XVI, § 14 (= PG 87, 3708): Πῶς τὸ χριστιανῶν φῦλον πολιτεύεται σήμερον; πῶς οἱ βασιλεῖς; πῶς τὰ τῆς ἐκκλησίας ποιμαίνεται;

ἐκκλησίας θεῖον
δὲ πῶς σεμνύνεται
τὸ κλέος, ἀνακτόρων
δὲ πῶς κρατύνεται; »

Ἔφη πρὸς ταῦτα ὁ γηραιός·
« ὦ μῆτερ ὁσία, ἱεραῖς
καὶ εὐπροσδέκτοις πρεσβείαις σου
πάντες τῇ ἀμώμῳ
πίστει κρατύνονται,
ἀλλ' εὖξαι ὑπὲρ πάντων
τῶν λατρευόντων Θεῷ ».

θεοτ. Ἐζοφωμένη μου ἡ ψυχὴ
γέγονεν ἐξ ἔργων μου δεινῶν·
οἴμοι, τί πάθω ὁ ἄσωτος,
ὅτε κριτηρίῳ
μέλλω παρίστασθαι;
ἁγία θεοτόκε,
τότε βοήθει μοι.

ᾠδὴ ϛʹ. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

Νόμοις ἀγαπήσεως
τῆς ἀμύμονος εὐθὺς
πρὸς ἱκεσίαν τέτραπτο
ἡ πανολβία· ὅπερ καὶ κατιδὼν
ὁ πρέσβυς ἐξίστατο,
ὡς ἀσυνήθης πέλων
τῆς ὁράσεως.

Λογισμοῖς βαλλόμενος
Ζωσιμᾶς ὁ θαυμαστὸς
τοῖς ἀμφιβόλοις, ἤκουσεν

heirm. ϛʹ EE 159, n. 224, Joannis 123 καθιδὼν

106-112 AA. SS. XVI § 14 (= PG 87, 3708): Μῆτερ, εὐχαῖς ὑμῶν ὁσίαις, πᾶσιν ὁ Χριστὸς εἰρήνην σταθηρὰν ἐχαρίσατο ..... καὶ εὖξαι ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντός, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.....

πρὸς τῆς ὁσίας· « τί σε, ὦ Ζωσιμᾶ,
λογισμοὶ τὰ ἄμετρα
ἐκταράσσοντες πείθουν
παρ' ἀξίαν φρονεῖν; »

Τῶν ἀγγέλων τάγματα
ἐξεπλήσσοντο ἐν σοὶ
ὁρῶντα ὑπεράνθρωπον
σέ, πανολβία μήτηρ, τῶν ἡδονῶν
βεβηκυῖαν ἄνωθεν
ἀρετῶν τῇ πληθύϊ
καταλάμπουσαν.

θεοτ. Παρειμένον ὄντα με
τῇ ψυχῇ, ὡς ἰατρὸν
καὶ λυτρωτὴν κυήσασα,
παναγία παρθένε μήτηρ Χριστοῦ,
αὐτὴ ἐξανάστησον·
σὺ γὰρ ἁμαρτανόντων
ἡ βοήθεια.

ᾠδὴ ζʹ. *Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο*

Ὁ ἐχθρὸς ὡς ἑώρα τὴν καρτερίαν σου
ἣν ἐν ἐρήμῳ ἔσχηκας,
ἐξεπλήττετο·
πῶς ἡ πρώην πάντα τὰ αὐτοῦ
f. 200 || ἐπᾴδουσα νῦν μαρτυρικῶς
τῷ εὐεργέτῃ τοῦ παντὸς
προσῆλθες χαίρουσα;

Τῶν παθῶν πυρκαϊάν, σεμνή, σὺ ἔσβεσας,
συλλήπτορα ὡς ἔχουσα

138 βεβυκῦαν 147 ellipsin verbi εἶ animad.
heirm. ζʹ EE 159, n. 224, Joannis

130-133 AA. SS. XVI, § 15 (= PG 87, 3709): Τί σέ, ἀββᾶ, οἱ λογισμοὶ συνταράσσουσι σκανδαλισθέντα ἐπ' ἐμοί;

τὴν κυήσασαν
τὸν Θεὸν καὶ κτίστην τοῦ παντός,
ὅνπερ ἀνυμνοῦσα, ἐβόας·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Νῦν θρηνῶν ὁ νοῦς ὁ μέγας ὁ Ἀσσύριος,
βοᾷ· « οἴμοι, νενίκημαι
ὑπὸ τῆς πρώην
κραταιῶς βληθείσης ὑπ' ἐμοῦ·
ἰδοὺ γὰρ βοᾷ μελῳδικῶς· »
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

τοτ. Ἐξ ἁγνῶν σου αἱμάτων ὡς ἐσωμάτωσας
τὸν πλάσαντα ἐκ γῆς τὸν Ἀδάμ,
αἱμαγμένον με
τῇ ψυχῇ ὑπάρχοντα, σεμνή,
καὶ κείμενον ἄπνουν καὶ νεκρὸν
ἐξαναστήσασα τῇ σῇ
πρεσβείᾳ, ζώωσον.

ᾠδὴ η'. *Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

« Ψυχικὴν θυμηδίαν,
πάτερ, ἐκπλήρωσον »,
τῷ πρεσβύτῃ ἐβόα
ἡ παμμακάριστος,
« τῶν ζωοποιῶν
μυστηρίων ποιήσας με
κοινωνὸν γενέσθαι »,
ὑμνοῦσα τὸν σωτῆρα.

160 εἶ om. cd. 165 κραταιὸς βληθίσεις (sic) 171 αἱμαγμένων pro ἡμαγμένον
heirm. η' ΕΕ 159, n. 224, Joannis

Ἀσμενέστατα αὖθις
ὁ παναοίδιμος
Ζωσιμᾶς ὑπονεύσας,
θᾶττον ὑπέσχετο
πᾶσαν ἐκπληρῶν
εἰς τὸ μέλλον τὴν αἴτησιν
τοῖς ὑμνολογοῦσιν
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ξένον θέαμα, μήτηρ,
ἐν σοὶ θεώμενος
ὁ πρεσβύτης, τῷ μόνῳ
Θεῷ ἀνέπεμπεν
δόξαν ὁ κλεινὸς
τὴν πορείαν ὡς ἔβλεπεν,
ἥνπερ ἐποιήσω,
σεμνή, ἐπὶ ὑδάτων.

θεοτ. Ὦ ψυχή μου ἀθλία,
πῶς τὸν χιτῶνά σου
δι' ἀπροσεξίας
ἐκατεσπίλωσας;
σπεῦσον οὖν τὰ νῦν
καὶ τῇ παρθένῳ βόησον·
« δέσποινα ἁγία,
οἰκτείρισον καὶ σῶσον ».

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον*

Τῇ σῇ
ἀφάτῳ δόξῃ χρηστότητι,
ὦ Ἰησοῦ·
παρθένου γὰρ σεμνοτέραν ἀνέδειξας
τὴν ποτὲ σπιλώσασαν ταῖς πράξεσιν
ταῖς αἰσχίστοις τὸ σῶμα,

189 μέλλον τὴν] μέλλοντι
heirm. θ' ΕΕ 159, n. 224, Joannis

σὲ τὴν κυήσασαν
200v || ταύτῃ δωρησάμενον, σωτήρ,
ἐγγυητὴν συμπαθῆ.

Φρικτῆς
θυσίας σὺ ὡς ἀπήλαυσας,
μήτηρ ἡμῶν,
Θεῷ χαριστηρίους ἀνέπεμψας
ὑμνῳδίας· αὖθίς τε τὴν ἔρημον
πάλιν καταλαβοῦσα,
ὕπνον τρισόλβιον
τὸν δικαίοις πρέποντα, σεμνή,
ἐπαναδέδεξαι.

Φρικτὸν
τεράστιον ἐθεάσατο
ὁ γεραιός,
ὑπτίαν σε ὀλβίαν ὡς ᾔσθετο,
τὴν ἐμφερομένην ἐπὶ γῆς σου γραφὴν
θᾶττον ἀναγινώσκων·
« ὦ ἱερώτατε,
σῶμα τὸν ἐμὸν τῇ γῇ διδούς,
μνείαν ποιοῦ μου ἀεί ».

θεοτ. * Φωνὴν
προσάγει σοι χαριστήριον
πᾶσα πνοή,
βοῶσα χαρμοσύνως καὶ λέγουσα·
« χαῖρε, θρόνε ὑψίστου πυρίμορφε,
χαῖρε, Θεοῦ χωρίον
εὐρυχωρότατον,
χαῖρε, τῆς ὁσίας εὐπρεπές,
ἁγνή, στεφάνωμα ».

---

215 ταύτην 216 συμπαθεῖ 234 ποιὸν 235-243 θεοτ. MR I, 392
240 χαῖρε ἀποστόλων εὐπρεπὲς MR 241-242 vv. om. MR

IN SANCTAM MARIAM AEGYPTIACAM

Paris. gr. 1564 = Py, ff. 1v-4
Paris. gr. 1565 = Rf, ff. 2-5v

Ὁ κανών· Θεοφάνους.

Ἦχος δʹ.

ᾠδὴ αʹ. *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος*

Τὸν ῥύπον τὸν τῶν πταισμάτων κάθαρον
f. 2 τῆς ταπεινῆς μου || ψυχῆς
τῷ σῷ ἐλέει δέομαι, Χριστέ,
τὴν ἀχλὺν καὶ τὴν ζόφωσιν
τὴν τῶν παθῶν ἀπέλασον
ταῖς ἱκεσίαις τῆς ὁσίας σου.

Πάθεσι τοῖς τῆς σαρκὸς ῥυπώσασα
τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενές,
δι' ἐγκρατείας πάλιν δέ, σεμνή,
τὸν σὸν νοῦν κατεφαίδρυνας
καὶ μύρῳ τῶν δακρύων σου
τὴν σὴν ψυχὴν καταφωτίζεις ἀεί.

Αἴγυπτον τὴν τῶν παθῶν ἀπέφυγες
ὡς ἁμαρτίας πληγὴν
καὶ Φαραὼ ῥυσθεῖσα τοῦ δεινοῦ

Nomen Θεοφάνους legitur tantum in Py, antiquitate praeclaro heirm. αʹ EE 94, n. 133, Joannis 9 δὲ] ὦ Rf 11 καὶ μύρῳ] τοῖς ὄμβροις Rf 12 σὴν om Rf καταφωτίζεις ἀεὶ] καταφωτίζουσα Rf 14 πληγὴν] πηγὴν Rf

---

13-16 Cfr. Ex. 6,6-8; 7,8-11; 10

μολυσμοῦ, ἀπαθείας δὲ
τὴν γῆν ἐκληρονόμησας
καὶ μετ' ἀγγέλων συγχορεύεις ἀεί.

θεοτ. Ὁρῶσα τὴν σὴν εἰκόνα, δέσποινα
θεοκυῆτορ ἁγνή,
τῷ σαρκωθέντι Λόγῳ ἐκ τῆς σῆς
καὶ ἁγίας, παρθένε, γαστρὸς
ἐγγυητὴν πρὸς τοῦτόν σε
νῦν ἐξαιτεῖται ἡ ἀοίδιμος.

ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοὶ*

Προσώζεσαν τῆς ψυχῆς
καὶ κατεσάπησαν οἱ σοὶ μώλωπες,
ἀλλὰ πηγῇ δακρύων σου
τούτους ἀποπλύνεις, Μαρία, θερμῶς.

Νενίκηνται ὑπὸ σοῦ
αἱ τῶν δαιμόνων πονηραὶ φάλαγγες
καὶ τῶν παθῶν σκιρτήματα
διὰ τῶν δακρύων μαστίζονται.

Νεφέλη ὡς πρωϊνὴ
καὶ ὥσπερ στάζουσα σταγὼν πέφηνας,
πᾶσιν ἡμῖν προχέουσα
νάμα μετανοίας σωτήριον.

θεοτ. Σὲ προστασίαν, σεμνή,
καὶ σωτηρίαν καὶ ἰσχὺν ἔχουσα,
τὸ τοῦ σταυροῦ ἅγιον
ξύλον τῆς ζωῆς προσεκύνησεν.

---

16 δὲ] νῦν Rf 18 καὶ μετ' ἀγγέλων] μετὰ ἀγγέλων Py 21 τῷ σαρκωθέντι Λόγῳ] καὶ τοῦ τεχθέντος λόγου Rf 22 καὶ ἁγίας] παναγίας Rf 24 νῦν ἐξαιτεῖται] θερμῶς αἰτεῖται Rf

heirm. γ' EE 94, n. 133, Joannis 37 σεμνή] ἁγνὴ Rf 40 τῆς ζωῆς] ἡ σεμνὴ Rf

---

33-34 Ps. 71,6

f. 2r || Κάθισμα.

Ἦχος πλ. α'. *Τὸν συνάναρχον Λόγον*

Τοῦ σταυροῦ ταῖς ἀκτῖσι καταυγασθεῖσα
καὶ ψυχὴν μετανοίᾳ καθαγνισθεῖσα,
....

Ἄλλο.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου*

Τὰ σκιρτήματα πάντα τὰ τῆς σαρκὸς
χαλινώσασα πόνοις ἀσκητικοῖς
....

ᾠδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα ἡ ἐκκλησία*

Ἀπεμάκρυνας φυγοῦσα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ
καὶ τὰ ἡδέα ἅπαντα,
μόνη δὲ τῷ μόνῳ
καθαρῷ ὡμίλησας
δι' ἄκρας ἀσκήσεως
καὶ ὑπομονῆς τῆς τῶν ἔργων σου.

Τὰ τοῦ σώματος κινήματα καὶ πυρώσεις
δι' ἐγκρατείας ὄντως
ἀπεξήρανας· ὅθεν
τὴν ψυχὴν ἐκόσμησας,
Μαρία πανένδοξε,
θείαις θεωρίαις καὶ πράξεσιν.

Δι' ἀρετῆς τε συντόνου, διὰ δακρύων,
διὰ νηστείας ἄκρας,
εὐχῆς τε καὶ καύσους,

κάθ. BNJ 11 (1934-1935) 327, om. in Rf. Aliud κάθ. MR IV, 228 post ἄλλο κάθ. in Rf θεοτ. invenimus: Ὡς παρθένον καὶ μόνην ἐν γυναιξὶ MR I, 241, et σταυροθεοτ. Τὸν ἀμνὸν καὶ ποιμένα καὶ λυτρωτὴν MR I, 241

heirm. δ' EE 94, n. 133, Joannis 44 καθαρῶς Py 46 ὑπομονῇ τῇ Rf 53 τε om. in Rf

ψύχους καὶ γυμνότητος
δοχεῖον γεγένησαι
τοῦ ἁγίου πνεύματος ἔντιμον.

εοτ. Πρὸς τὴν σὴν εἰκόνα καταφυγοῦσα
καὶ τῷ ἐκ σοῦ τεχθέντι,
θεοτόκε παρθένε,
διὰ σοῦ νῦν εὕρατο
ζωὴν τὴν ἀθάνατον,
3 ἐν τῷ παραδείσῳ ‖ χορεύουσα.

ᾠδὴ ε'. *Σύ, κύριέ μου, φῶς*

Ὀπίσω τοῦ Χριστοῦ
ἠκολούθησας χαίρουσα·
βαστάζουσα τὸν σταυρόν σου
ἐν τοῖς ὤμοις, Μαρία,
τοὺς δαίμονας ἐμάστιξας.

Ὑπέδειξας ἡμῖν
μετανοίας τὸ φάρμακον,
ὑπέδειξας σὺ τὴν τρίβον
τὴν ἀπάγουσαν πάλιν
πρὸς ζωὴν τὴν ἀνώλεθρον.

Σὺ γενοῦ μοι, σεμνή,
προστασία ἀήττητος
καὶ λύτρωσαι τῶν παθῶν με,
ἀσθενείας τε πάσης
πρεσβείαις σαῖς πρὸς κύριον.

εοτ. Σοῦ, δέσποινα ἁγνή,
τῇ εἰκόνι ἠτένιζεν,
σοῦ πάντοτε δεομένη,
τῶν παθῶν τὰς ἐφόδους
καὶ δαίμονας κατῄσχυνεν.

60 τῷ] τοῦ Rf τεχθέντι] τεχθέντος Rf 61 θεοτόκε] ἡ Μαρία Rf heirm. ε' EE 94, n. 133, Joannis 72 σὺ] καὶ Rf 79 σαῖς] σου Rf 84 καὶ δαίμονας] ἡ ὁσία Rf

ᾠδὴ ς'. *Θύσω σοι*
μετὰ φωνῆς αἰνέσεως, κύριε,

Ἱδρῶσι
ἁμαρτίας τὸν βόρβορον ἔπλυνας,
πρὸς τὴν ἀγήρω δὲ δόξαν
σὺ τῇ διανοίᾳ ἀποσκοποῦσα,
καὶ γὰρ εὗρες
εὐκαρπίαν τῶν πόνων σου, ἔνδοξε.

f. 3v ‖ Ἅπασιν
ἁμαρτωλοῖς, Μαρία, ὁ βίος σου
ὑπογραμμὸς ἀνεδείχθη
τοῖς ἀμέτρως πταίσασιν ἐν τῷ βίῳ
ἀναστῆναι
καὶ τὸν ῥύπον καθᾶραι τοῖς δάκρυσιν.

Οἴκτειρον
τὴν ταπεινὴν ψυχήν μου, φιλάνθρωπε,
ἣν κατεσπίλωσα πράττων
ἀσεβῆ, θελήματι τῆς σαρκός μου,
ἀλλὰ σύ με
τῆς ὁσίας πρεσβείαις ἐλέησον.

θεοτ. Ὅλη σου
τῇ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ἠγάπησας
τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα
Θεὸν Λόγον ζῶντα καὶ σαρκωθέντα,
τὸν φωνήν σοι
οὐρανόθεν, ὁσία, κομίσαντα.

Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. *Ἡ παρθένος σήμερον*

Ἡ πορνείαις τὸ πρότερον
μεμεστωμένη παντοίαις
....

heirm. ς' EE 94, n. 133, Joannis 86 ἁμαρτίας] τῆς ἁμαρτίας Rf 88 σὺ] σοῦ Rf 89 καὶ γὰρ] τὰ νῦν Rf 100 θελήματα Rf 108 κομίσαντι Py Κοντάκ. et οἶκ. MR IV, 230, Rf κοντάκ. praebet: Τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀχλὺν ἐκφυγοῦσα ... HR 223, οἶκ. Ὄφιν τὸν πάλαι ἐν Ἐδὲμ ... PAS I, 434

Ὁ οἶκος.

Τὴν ἀμνάδα Χριστοῦ
καὶ θυγατέρα ᾄσμασιν
....

ᾠδὴ ζ'. *Ἐν τῇ καμίνῳ*
Ἀβραμιαῖοι παῖδες τῇ περσικῇ

Τὴν τεθλιμμένην
καὶ στενὴν καθοδεύσασα τρίβον σοφῶς,
κάλλει
ἀρετῶν ἐφαίδρυνας τὴν ψυχήν,
εἰς οὐράνιον κατήντησας
ζωὴν ἀδάπανον,
ἔνθα φῶς ἀτελεύτητον ἐστιν Χριστός.

Τὰ ἐν τῷ κόσμῳ
καταπατοῦσα πρόσκαιρα ἅπαντα,
τὰ νῦν
συγ‖χορεύεις πάσαις ταῖς στρατιαῖς
τῶν ἀγγέλων, ἀναμέλπουσα·
« εὐλογημένος εἶ
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, κύριε ».

Αἱ μεθοδεῖαι
τοῦ ἐχθροῦ, αἱ ῥομφαῖαι ἐξέλιπον
πᾶσαι
τῇ στερρᾷ νηστείᾳ καὶ προσευχῇ
σοῦ, ὁσία, καὶ τοῖς δάκρυσι·
νῦν οὖν διώκονται
καὶ παθῶν αἱ ἐνστάσεις, Μαρία σεμνή.

---

heirm. ζ' EE 94, n. 133, Joannis 110 κατοδεύσασα Py ὁδεύσασα Rf σαφῶς Rf 112 φαιδρύνασα Rf 118 τὰ νῦν] ὅθεν Py 124 αἱ] καὶ Rf

---

121-122 Cfr. Dan. 3,53

θεοτ. Ἀπειρογάμως
ἡ Θεὸν τὸν ἀσώματον τέξασα
ὄντως
καὶ παρθένος μείνασα ἀληθῶς
σὲ ῥωννύει, πανσεβάσμιε,
καταδιώκουσα
καὶ παθῶν καὶ δαιμόνων στρατεύματα.

ᾠδὴ η'. *Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιὴλ*

Ὅλη λαμπηδόσιν ἀρετῶν
κατεφωτίσθης τὸν νοῦν, Μαρία ἔνδοξε,
Θεῷ ὡμίλησας, σάρκα γὰρ
κατελέπτυνας νηστείᾳ πολλῇ
καὶ λογισμῷ πανευσεβεῖ
ἔμελπες χαίρουσα·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

Σταυροῦ τῇ σφραγῖδι σεαυτὴν
περιτειχίσασα, τὰ ἰορδάνια
ποσὶν ἀβρόχοις σου νάματα
διαπλεύσασα, Μαρία, πιστῶς
καὶ τὸν οὐράνιον Χριστοῦ
ἄρτον καὶ αἷμα αὐτοῦ
μετασχοῦσα,
« νῦν ἀπολύεις τὴν δούλην σου » ἔφησας.

---

135 καταδιώκουσαν Rf 136 καὶ παθῶν] τῶν παθῶν Rf heirm. η' EE 94, 133, Joannis 137 ὅλον Rf 138 κατεφωτίσθης] καταυγασθεῖσα Rf 140 κατελέπτυνας] ἐκλεπτύνασα Rf 144 τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον om. cdd. 149 Χριστὸν Rf

---

145-152 AA. SS. Aprilis I, (1675) XIX-XX, § 35 (= PG 87, 3721): Τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ τὸν Ἰορδάνην σφραγίσασαν .... καὶ περιπατοῦσαν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐπάνω .... καὶ οὕτως τῶν ζωοποιῶν μυστηρίων μεταλαβοῦσα .... ἐβόησε: Νῦν ἀπολύεις τὴν δούλην σου, ὦ Δέσποτα.

143-144; 159-160; 167-168 Cfr. Dan. 3,57 152 Luc. 2,29

Ἱερεὺς ὁ θεῖος Ζωσιμᾶς
μύστης τῆς χάριτος ῥεῖθρα ὡς εἶδέ σε
τὰ ἰορδάνια, ἔνδοξε,
διαπλέουσαν ἀβρόχῳ ποδί,
φόβῳ καὶ τρόμῳ συσχεθείς,
χαίρων ὑπέψαλλεν·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

εοτ. Διὰ σοῦ, πανάσπιλε, φθορὰν
καὶ σπίλον ἅπαντα ἀπετινάξατο
καὶ ἐνεδύσατο, δέσποινα,
περιβόλαιον ἀθάνατον
καὶ διὰ σοῦ τῷ σῷ υἱῷ
ἡ σὴ ὁσία βοᾷ·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

ᾠδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους*

Νῦν τῆς ἀκηράτου καὶ θείας
ὄντως τρυφῆς ἐμφορουμένη
καὶ φωτὸς τρυφῶσα νοητοῦ
καὶ ἀνεσπέρου ἐν οὐρανίοις σκηναῖς,
ἔνθα ἀγγέλων τάγματα,
ὑπὲρ ἡμῶν Θεὸν ἱκέτευε.

Δόξαν τὴν ῥευστὴν καὶ φθαρτήν τε
ἀπεβδελύξω, νῦν, Μαρία,
δόξης καὶ ζωῆς ἐκληρώσω
τῆς ἀθανάτου· Χριστὸν ἱκέτευε
ὑπὲρ τῶν ἐκτελούντων σου
τὴν παναγίαν μνήμην πάντοτε.

158 ὑπέψαλλες Rf
heirm. θ' EH 94, n. 133, Joannis 174 Θεῷ Py 177 δόξαν καὶ ζωὴν Rf 178 τῆς ἀθανάτου] τὴν μακαρίαν Rf

Ἴδε μου τὴν θλῖψιν, ὁσία,
καὶ στεναγμὸν τὸν τῆς καρδίας,
βλέψον τὸ στενὸν τῆς ζωῆς μου,
διάσωσόν με τῆς ἁμαρτίας μου
καὶ τὴν ψυχήν μου οἴκτειρον
σαῖς μεσιτείαις πρὸς τὸν κύριον.

θεοτ. Δέσποινα ἁγνὴ θεοτόκε,
ἁμαρτωλῶν ἡ σωτηρία,
δέξαι μου τὴν δέησιν ταύτην
καὶ λύτρωσαί με τῶν ἐγκλημάτων μου
τῷ σῷ υἱῷ προσφεύγοντα
ταῖς ἱκεσίαις τῆς ὁσίας σου.

186 τὸν om. Py

2 APRIL. *CANON* VII

IN SS. AMPHIANUM ET AEDESIUM

Synaxarium, 579-580: Οὗτοι ὑπῆρχον κατὰ τοὺς χρόνους Μαξιμιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐκ μητρὸς ἀδελφοὶ ἐκ χώρας Λυδίας· κατὰ δὲ Βηρυτὸν γενόμενοι ὑπὸ τοῦ μάρτυρος Παμφίλου παιδαγωγηθέντες πρὸς τὴν εὐσέβειαν, τῷ ἄρχοντι παρέστησαν Οὐρβανῷ. Ὧν Ἀμφιανὸς πρῶτος κηρύξας τὸν Χριστὸν παρρησίᾳ, πληγαῖς κατὰ τοῦ προσώπου τύπτεται καὶ τοῖς τῶν στρατιωτῶν ποσὶ λακτίζεται καὶ ἐλαίῳ χρισθεὶς τοὺς πόδας πυρὶ καταφλέγεται. Καὶ ἀναρτηθεὶς ὡράθη ὅλος διῳδηκὼς καὶ ὑπὸ τῶν λακτισμάτων τὰς πλευρὰς διερρωγὼς καὶ τῷ πυρὶ τὰς τῶν ποδῶν σάρκας δαπανηθείς· ἐπιμένων δὲ τῇ εἰς Χριστὸν ὁμολογίᾳ, τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης ἐκδίδοται καὶ ἐν αὐτῷ τελειοῦται. Ὁ δὲ Αἰδέσιος ἐπέμφθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν κατ᾽ Αἴγυπτον τοῖς τοῦ χαλκοῦ μετάλλοις ταλαιπωρούμενος, ἐπειδὴ τὸν ἄρχοντα Ἱεροκλέα τιμωρούμενον τοὺς χριστιανοὺς ἐθεάσατο, ἀφειδήσας δὲ αὐτοῦ, αὐτοχειρὶ τοῦτον ἔτυψε· ὅθεν πολλὰ βασανισθεὶς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τῆς θαλάσσης βυθῷ ῥιφεὶς τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἐκομίσατο.

Laur. Δ. 37	= Αα, ff.	82ᵛ-84ᵛ
Crypt. Δ.α. XVII	= Ck, ff.	119ᵛ-123ᵛ
Barber. gr. 450	= Bh, ff.	38ᵛ-39ᵛ
Barber. gr. 460	= Bd, ff.	128-129ᵛ
Reg. gr. 61	= Lo, ff.	42ᵛ-44
Paris. gr. 341	= Pq, pp.	220-225

Ὁ κανὼν τῶν μαρτύρων φέρων ἀκροστιχίδα·
Τοῖς αὐταδέλφοις μάρτυσιν πλέκω μέλος· Ἰωσήφ.

Ἦχος δ′.

ᾠδὴ α′. *Ὁ πατάξας Αἴγυπτον*

Τῷ φωτὶ λαμπόμενοι
τοῦ παναγίου πνεύματος,

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε Lo Pq Ὁ κανὼν Bh Bd Nomen Ἰωσήφ om. Lo Pq, in margine Ck Bh ostendunt, idemque autem deducitur e litteris capitalibus odes θ′

heirm. α′ EE 106, n. 150, Andreae 1 λαμπόμενος Bh

αὐτάδελφοι, πλουσίως
τοὺς τὴν φωσφόρον ὑμῶν μνήμην
χαρμονικῶς σήμερον
φωτίσατε τελοῦντας,
μεγαλομάρτυρες.

Ὁλοψύχως, ἅγιοι,
κυρίῳ προσκολλώμενοι,
βασάνων τρικυμίαν
οὐκ ἐπτοήθητε, ἀλλ᾽, ὥσπερ
ἄλλων ὑμῖν, πάσχοντες
διέκεισθε, ταῖς νίκαις
νῦν στεφανούμενοι.

Ἰησοῦν τὸν κύριον
ἐν τῷ σταδίῳ, ἅγιοι,
Θεὸν ὁμολογοῦντες,
πάθη ὑπεμείνατε ποικίλα
καὶ χαλεπὸν θάνατον·
ζωῆς ἀτελευτήτου
ὅθεν ἐτύχετε.

θεοτ. Σαρκωθείς, πανάμωμε,
ἐκ τῆς ἁγνῆς νηδύος σου
Θεὸς δι᾽ εὐσπλαγχνίαν,
τῶν ἀθλητῶν τὰς ὁμηγύρεις
περιφανῶς εἵλκυσεν
τοῖς τούτου ζωηφόροις
καὶ θείοις πάθεσιν.

4 φωτοφόρον Bd 6 τελοῦντες Ck Bh Lo Pq 9 κυρίῳ om. Lo 12 ὑμεῖς Αα Bh Lo Pq ὑμῶν Bd 13 τῆς νίκης Bd 14 νῦν om. Bh στεφανούμενοι] καταστεφόμενοι Bh Lo Pq καταστεφόμενος Bd 18 ὑπεμείνατε] ὑπέστητε Αα Bh Bd Lo Pq 23 νηδύος σου] νεάνιδος Bd 26 εἵλκυσαν Ck 27 τούτων Ck τούτω Bd

ᾠδὴ β'. *Δῶμεν μεγαλωσύνην*

Ἀγγέλων συμπολῖται
ἐπαξίως χρηματίζετε
σαρ ⟨— — —́ — — — — —́ —
— — — —́ — — —́ — — — —́⟩

83 ‖ Ὑψώθητε ἐν ξύλῳ
σπαραττόμενοι τοῖς ὄνυξι
καὶ τῶν ⟨— —́ — — — — —́ —
— — — —́ — — —́ — — — —́⟩

Τιμήσωμεν συμφώνως
αὐταδέλφους χριστομάρτυρας
⟨— — — —́ — — — — — —́ —
— — — —́ — — —́ — — — —́⟩

·τ. Ἀνώρθωσας, παρθένε,
τὸ ἀνθρώπινον κυήσασα
⟨— — — —́ — — — — — —́ —
— — — —́ — — —́ — — — —́⟩

ᾠδὴ γ'. *Μὴ καυχάσθω ὁ καυχώμενος*

Διωγμοὺς ἐγκαρτερήσαντες
καὶ συλληφθέντες, παρέστητε ἅμα
τῷ ἀπηνῶς δικάζοντι,
μάρτυρες ἔνδοξοι,
καὶ καθείλετε τὰ αὐτοῦ
πανουργεύματα θείαις ἐνστάσεσιν.

Oden β' tantum Aα refert, ceteri om.
heirm. β' EE 94, n. 133, Joannis 31-32, 35-36, 39-40, 43-44 infeliciter scriptor omisit transcribere versus
heirm. γ' EE 106, n. 149, Andreae; in Bd porrigitur heirm. EE 109, n. 152, Andreae 46 παρέστητε] παρεστήσατε Bh 49 καθήλετε Ck Pq τὰ om Ck 50 τὰ πανουργεύματα Ck

Ἐγυμνώθητε ξεόμενοι
πλευρὰς τοῖς ὄνυξιν, ἀθλοφόροι,
καὶ οὐδαμῶς ἠρνήσασθε
Χριστὸν τὸν κύριον,
τὸν διδοῦντα θείαν ἰσχὺν
καὶ κραταίωμα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

Λαμπρυνθέντες ὑπὲρ ἥλιον
ταῖς προσαχθείσαις πληγαῖς, ἀθλοφόροι,
πρὸς φωτισμὸν ἀνέσπερον
νῦν μετετέθητε,
ἐξαιτούμενοι τοῖς ὑμᾶς
μακαρίζουσι πταισμάτων ἄφεσιν.

θεοτ. Φεῖσαι πάντων ἡμῶν, κύριε,
ταῖς ἱκεσίαις τῆς σὲ κυησάσης
καὶ τῶν σεπτῶν μαρτύρων σου
ὡς ὑπεράγαθος
καὶ κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς
τὰ ἐλέη σου, Λόγε, τὰ πλούσια.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Καταβαλόντες τοῦ ἐχθροῦ τὰς ἐπάρσεις
ταῖς ἀνυψώσεσιν, σοφοί, ταῖς ἐνθέοις,
νικητικὸν διάδημα ἐδέξασθε·

---

52 πλευρᾶς ἀπόνως τοῖς ὄνυξιν ἅγιοι Aα 54 κύριον] Θεὸν Bh 55 τὸν διδόντα πᾶσιν ἰσχήν (sic) Aα θείαν om. Bd 57-62 om. Bd 58 ἀθλοφόροι] γενναιότατοι Aα 59-62 Ck vv. 53-56 repetit 59 ἀνέσπερον] ἀνέσπερον Bh τοῖς] τοὺς Lo 63-68 θεοτ. om. Lo 64 κυησάσης] κυησάσης σε Ck τεκούσης Bd 68 Λόγε om. Aα
κάθ. canoni praeponitur in Bh om. Aα
heirm. καθ. PaR, 315 2 ταῖς ἀνυψώσεσιν] τὰς ἀνυψώσεις του Bd

51-52 Passio, G. del Ton in *Eusebio: i martiri della Palestina*, Roma 1964, f. 815 .... τὰς πλευρὰς ἄχρις ὀστέων καὶ σπλάγχνων αὐτῶν ⟨καταξαίνειν⟩ παρακελευόμενος

ὅθεν καὶ ἀγάλλεσθε
εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
φέγγος τὸ ἀνέσπερον
ἱερῶς κατοικοῦντες,
καὶ ἐκτενῶς πρεσβεύσατε Χριστῷ,
μάρτυρες θεῖοι,
εὑρεῖν ἡμᾶς ἔλεος.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην

Οὐκ ἐφείσασθε
σαρκός, βασάνοις προσομιλοῦντες,
ἀλλ' ὡς ἄσαρκοι, μακάριοι,
ὑπεμείνατε, μάρτυρες.

Ἵνα λάβητε
τὴν βασιλείαν Θεοῦ τοῦ ζῶντος,
βασιλέων τὰ προστάγματα
κατεπτύσατε, μάρτυρες.

« Στῶμεν » ἔκραζον
« ἀνδρειοφρόνως » οἱ ἀθλοφόροι,
« ταῖς βασάνοις ἐντρυφήσωμεν,
ἵνα τρυφῆς θείας τύχωμεν ».

θεοτ. Μὴ παρίδῃς με
περιστατούμενον ταῖς τοῦ βίου
τρικυμίαις, παναμώμητε,
ἀλλὰ σπεύσασα σῶσόν με.

4 καὶ ἀγάλλεσθε] ἐπαγάλλεσθε Bh Pq ἐπαγάλλεσθαι Bd 8 πρεσβεύσατε] πρεσβεύοντες Bh Lo Pq 10 ἡμῖν Ck
heirm. δ' EE 95, n. 134, Germani, alius heirm. porrigitur in Pq cf. EE 97, n. 137, Joannis 1 Εἰσακήκοα] Εἰσακήκοα, κύριε Ck 69-72 troparium om. Lo 70 βασάνους Bd 74 Θεοῦ] τοῦ Θεοῦ Bh Pq 77-80 troparium om. Bd 75 βασιλέως Aα 79 τοῖς Lo 84 σπεύσασα] σπεῦσον καὶ Bd

f. 83v ‖ ᾠδὴ ε'. *Ὄρθρον φαεινὸν ἡμῖν*

Ἄνθραξι φλεγόμενοι,
πανοίδιμοι, καὶ ἀπηνῶς
ὥσπερ θύματα ὀπτώμενοι τέλεια,
ἀήττητοι ὤφθητε.

Ῥήγνυται ὁ δόλιος
πρὸ ποδῶν ὑμῶν ἐκνικηθεὶς
καὶ συντρίβεται καὶ γέλωτα ὤφλησεν,
μάρτυρες ἔνδοξοι.

Τιμήσωμεν σήμερον
θείοις ᾄσμασιν Ἀμφιανὸν
καὶ Αἰδέσιον, κυρίου τοὺς μάρτυρας,
νομίμως ἀθλήσαντας.

θεοτ Ὕψιστον ἐκύησας,
τὸν ὑψώσαντα πάντας ἡμᾶς
ἐκ βαράθρων ἀπωλείας, πανάμωμε·
ὅθεν ὑμνοῦμέν σε.

ᾠδὴ ς'. *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*

Σεσυλημένος ὁ πλάνος
ταῖς ὑμῶν παραδόξοις ἐνστάσεσιν,
λαμπάσι σφοδρῶς καταφλέγει
τὰ σώματα, κυρίου μεγαλομάρτυρες.

Ἱερωτάτη θυσία
τῷ τυθέντι Χριστῷ προσηνέχθητε
διὰ πολυτρόπων βασάνων
καὶ νῦν τῆς ἄνω δόξης ἐπαπολαύετε.

heirm. ε' EE 107, n. 150, Andreae 88 ἀήττη Lo 89 ῥ[illegible]τε Ck 91 συντριβήσεται Ck 93-96 troparium om. Bd 95 τοῦ κυρί[illegible] Ck Lo 100 v. deest in Pq
heirm. ς' EE 103, n. 145, Joannis in Lo alter heirm. EE 9[illegible], n. 138, Joannis 103 σφοδρῶς] ἡμῶν Lo ὑμῶν Aα Bd Pq 106 προσ[illegible]θη Ck 108 νῦν om. Ck Lo

Νόμους Θεοῦ συντηροῦντες,
παρανόμων βουλὰς ἐξεκλίνατε·
ὅθεν ἐναθλοῦντες νομίμως,
στεφάνους ἀφθαρσίας κατεκληρώσασθε.

εοτ. Πεποικιλμένη τῇ δόξῃ
τῶν σεπτῶν ἀρετῶν ὡς βασίλισσα,
Χριστὸν βασιλέα, παρθένε,
ἐκύησας· διό σε πίστει δοξάζομεν.

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ἐν τῷ ὄρει
Μωυσῇ συλλαλήσας*

Λαμπτῆρες θεῖοι
τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας,
τὸ σκότος, ἀθλοφόροι, τῆς ἀγνωσίας
ἀποφυγόντες, ἤχθητε
πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον.

Ἐν ὁμονοίᾳ
ἕνα κύριον Λόγον
ἀνάρχου, ἀθλοφόροι, πατρὸς ἐμφρόνως
ὁμολογοῦντες, θάνατον
δόξης πρόξενον εἰλήφατε.

Κραταιωθέντες
τῇ ἁγίᾳ τριάδι,
84 δαιμόνων διεκόψατε || μυριάδας
ἐνθέοις ὅπλοις, μάρτυρες,
καὶ στεφάνων ἐτύχετε.

εοτ. Ὡς πλατυτέρα
οὐρανῶν, ὑπεδέξω

109-112 troparium om. Bd 111 ἐναθλοῦντες] ἀθλοῦντες Ck ἐναθλοῦντας Aα 113 πεποικιλμένοι Lo 114 ὡς] ὁ Bh
heirm. ζ' EE 104, n. 146, Germani 120 ἀποφύγοντες Lo 123 κύριον] Θεὸν Bh 124 πατρὸς] πνεύματος Ck 125 ὁμολογοῦντος Pq 126 πρόξενον] στέφανον Bh 133 ἀπεδείξω Bd ἐπεδείξω Ck Bh

ἐν μήτρᾳ τὸν ἀχώρητον Θεὸν Λόγον,
θεοκυῆτορ· ὅθεν σε
οἱ πιστοὶ μακαρίζομεν.

ᾠδὴ η'. *Πάντα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ*

Μαρτυρικῶς τὸν δυσμενῆ
καταβαλόντες,
ἀθλοφόροι πανθαύμαστοι,
βραβεῖα ἀθανασίας
ἄμφω εἰλήφατε
παρὰ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀθληταί,
ἀνυψωθέντες,
τοὺς ξεσμοὺς ὑπεμείνατε,
αἵμασι τοὺς ποταμοὺς
τῆς ἀπάτης ξηράναντες
καὶ πηγαὶ θαυμάτων πιστοῖς ἀποδειχθέντες.

Λύσιν ἡμῖν, Ἀμφιανέ,
ἁμαρτημάτων
δωρηθῆναι ἱκέτευε,
πίστει σου τοῖς ἐκτελοῦσι
μνήμην τὴν ἔνδοξον
καὶ ὑμνολογοῦσι τὰς σὰς ἀνδραγαθίας.

τριαδ. Οἱ ἀνυμνοῦντες εὐσεβῶς
πατέρα, υἱὸν
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,

---

134 Θεὸν om. Lo
heirm. η' EE 107, n. 150, Andreae Lo troparia hoc ordine refert II,I,III 137 τὸν] τῶ Ck 139 οἱ ἀθλοφόροι Ck 142 εἰς τοὺς αἰῶνας om. Lo 147 ξηραίνοντες Aα Bh Bd Pq 148 πηγὴ Bh Bd Lo Pq 149-154 troparium om. Ck Bd 149 ἀμφιανές Lo 152 πίστει σου τοῖς ἐκτελοῦσι σου Pq σου om. Lo τοὺς ἐκτελοῦντας Lo 153 τὴν μνήμην Bh Pq 155-160 τριαδ. om. Bd 155 οἱ ἀνυμνοῦντες] μίαν ὑμνοῦντες Ck 156 υἱὸν] Λόγον Aα Bh Lo Pq 157 καὶ τὸ πνεῦμα] καὶ πνεῦμα Pq

143-144 Passio, G. del Ton op. cit., f. 815. Ἔνθα νυχθημερὸν ἄμφω τὼ πόδε ἐπὶ τοῦ βασανιστικοῦ διαταθεὶς ξύλου...

κράζομεν σὺν ἀσωμάτοις·
ἅγιος, ἅγιος,
ἅγιος, τριὰς ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ.

τ. Σὲ τὴν σκηνὴν τὴν νοητήν,
ἐν ᾗ ὁ Λόγος
ὑπὲρ λόγον ἐσκήνωσεν,
ἄχραντε, ὑμνολογοῦμεν
καὶ μακαρίζομεν·
λύτρωσαι ἡμᾶς τῶν βελῶν τοῦ ἀλλοτρίου.

ᾠδὴ θ'. *Ὅτι ἐποίησέ μοι*
μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς

Ἰδεῖν ἀξιωθέντες
τὰ αἰώνια ἀγαθά,
ἀγγέλων συγχορεύετε χοροῖς,
ἀθλοφόροι τοῦ Χριστοῦ,
ὑπὲρ ἡμῶν διὰ παντὸς
Θεῷ πρεσβεύοντες.

Ὡραῖον ὥσπερ ζεῦγος,
φυσικῇ συνδούμενοι
ἀγάπῃ καὶ στοργῇ τῇ πρὸς Θεὸν
σεμνυνόμενοι, σοφοί,
ἀγωνισάμενοι καλῶς,
δόξης ἐτύχετε.

Στρεβλώσεις πολυτρόπους,
84v ἀνυποίστους τε αἰ‖κισμούς,
σοφοί, καθυπομείναντες στερρῶς,
ἀθανάτους δωρεὰς
παρὰ τοῦ πάντων ποιητοῦ
Χριστοῦ ἐδέξασθε.

---

158 κράζοντες Bh 160 ὁ Θεὸς om Lo 163 ἐσκήνωσεν] κυήσασα Bd heirm. θ' EE 106, n. 149, Andreae 167-172 troparium om. Bd 169 συγχορεύεται Ck Lo 172 Θεῷ] ἀεὶ Bh 175 τῇ] τὲ Lo 179 πολυτρόποις Ck Lo Pq 180 ἀνυπίστοις Ck Lo 181 καθυπομείνατε Ck Bd 182 ἀθανάτου Lo 184 ἐδέξασθε] δοξάσθητε Ck

Ἡ θεία ὑμῶν μνήμη
ἀνατείλασα, τοὺς πιστοὺς
φωτίζει ὥσπερ ἥλιος φαιδρῶς,
ἣν τελοῦντας εὐσεβῶς
φωταγωγήσατε ἡμᾶς,
ἅγιοι μάρτυρες.

θεοτ. Φανεῖσα πλατυτέρα
οὐρανῶν, παρθένε ἁγνή,
στενώσεως ἡμᾶς πολυειδῶν
ἐλευθέρωσον παθῶν,
ὅπως ὑμνῶμεν εὐσεβῶς
τὰ μεγαλεῖά σου.

185-190 troparium om. Bd 187 φαιδρὸς Bh Lo Pq 188 τελοῦντες Ck Bh 189 φωταγωγῆσαι Lo 193 στενώσεων Pq 195 ὑμνῶμεν εὐσεβῶς] ὑμνῶ διηνεκῶς Bh

3 APRIL. *CANON* VIII

IN SANCTUM NICETAM

Synaxarium, 581: *Οὗτος ποθήσας τὴν ἐγκράτειαν καὶ παρθενίαν ηὐλίσθη ἐν ὄρεσι πάσης ἀρετῆς καὶ ἐτράφη ἐν πόλει τῆς ἡσυχίας καὶ* ὑψώθη ἀμφοτέρωθεν· λόγῳ δὲ θείῳ κυβερνώμενος, θεῖος οἰκονόμος ἐδείχθη καὶ πιστὸς ἱερεύς. Ἐξωσθεὶς δὲ τῆς ποίμνης παρὰ τῶν εἰκονομάχων ὡς τῶν θείων εἰκόνων προσκυνητής, ἐξορίαις πικραῖς ὑποβάλλεται καὶ ἐν πᾶσιν εὐχάριστος ἀναφανεὶς καὶ δόκιμος ἀγωνιστὴς ἅπασαν ψυχόλεθρον ἀπάτην τῶν θεομάχων κατέπτυσε, καὶ πολλοὺς τῇ προτροπῇ καὶ ταῖς παραινέσεσιν αὐτοῦ μάρτυρας ἀπειργάσατο· ὅθεν καὶ διπλᾶς τὰς λαμπάδας ἀνάψας τῆς ὁμολογίας καὶ ἀσκήσεως, διπλοῦς καὶ τοὺς στεφάνους ἐκ χειρὸς Κυρίου ἐδέξατο πρὸς αὐτὸν μεταστάς.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 125-129v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Νικήτα μέλπω τὴν νίκην τῆς πίστεως.
⟨Ἐν τοῖς θεοτοκίοις· Κλήμεντος⟩.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἁρματηλάτην Φαραὼ ἐβύθισε*

Νεοφανὴς ὥσπερ ἀστὴρ ἀνέτειλεν
τῇ ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ
ὀρθοδοξίας λάμπων
βίου καθαρότητα,
ἀσκήσεως ἀκρίβειαν

tit. Ἕτερος κανὼν ⟨τοῦ ὁσίου Νικήτα ἡγουμένου Μηδικίου⟩ ed. Codex alternatis odis duo canones hoc ordine praebet: priorem | Τῷ φωτὶ τῆς θείας ἀστραπῆς, MR IV, 240-244; alterum quem referimus canonem Nomen Κλήμεντος om. in ed., deducitur autem e litteris capitalibus θεοτοκίων
heirm. α' EE 219, n. 314, Joannis

καὶ πραότητος τύπον
καὶ ταπεινώσεως ὕψωμα
ὁ ἐν τοῖς ἀγῶσι Νικήτας σαφῶς.

Ἱερουργήσας σεαυτόν, ἀοίδιμε,
ἀπὸ νεότητος
προεκληρώθης πίστει
τῷ Θεῷ ὡς ἄξιος·
καὶ κόσμον ἀρνησάμενος,
τῇ ἀσκήσει προῆλθες
σταυρώσας πάντα τὰ μέλη σου,
ὅσιε Νικήτα θεράπον Χριστοῦ.

Κραταιωθεὶς ὑποταγῆς τοῖς ἴχνεσιν,
ὑπακοῆς ἀληθῶς
ὤφθης υἱός, παμμάκαρ,
τῷ πατρὶ πειθόμενος,
ὡς Ἰσαὰκ ὁ ἔνδοξος·
διὸ θῦμα ἐδείχθης
Χριστοῦ ἑκούσιον, ἔνδοξε,
ὅλον σεαυτὸν τεθηκὼς τῷ Θεῷ.

Ἡ ἐκκλησία στεφανοῖ ὡς ἄξιον
τὸν νικητὴν τοῦ Χριστοῦ
ὀρθοδοξίας στέφει,
εὐσεβῶς κηρύξαντα
Χριστοῦ τὴν θείαν σάρκωσιν
προσκυνεῖσθαι ἐν τύποις·
αὐτὸν ἐν τούτοις τιμήσωμεν,
ὥσπερ τῶν πατέρων ἡ πίστις βοᾷ.

θεοτ. * Κυοφορεῖς τὸν ὑπὲρ φύσιν, ἄχραντε,
ἐν σοὶ σκηνώσαντα,
τὸν τοῦ πατρὸς Λόγον

6 τύπος 24 σεαυτῷ 33-40 θεοτ. MR II, 81 33 τῶν

20-21 Gen. 22,6-10; 24,2-10

5v ἐν ἁ‖γίῳ πνεύματι,
δυσὶ μὲν ἐν ταῖς φύσεσιν
καὶ θελήμασιν ὄντα
ἐν ὑποστάσει ἀτρέπτως μιᾷ,
ἧς καὶ τὴν μορφὴν ἀσπαζόμεθα.

ᾠδὴ β'. *Ἴδετε, ἴδετε*
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός,
ὁ διασχίσας τὴν ἐρυθρὰν
θάλασσαν ῥάβδῳ μωσαϊκῇ
καὶ διαβιβάσας τὸν λαὸν
καὶ ὁδηγήσας αὐτὸν
καὶ διαθρέψας αὐτοὺς
ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾷ
καὶ εἰσαγαγὼν αὐτοὺς
εἰς ὄρος ἁγιάσματος.

Τύπος ἀσκήσεως,
εἰκὼν πραότητος,
ἀκτημοσύνης ὑπογραμμὸς
καὶ ἐγκρατείας ὤφθης κανὼν
τοῖς θρέμμασιν, ὅσιε, τοῖς σοῖς,
ἔργῳ παιδεύων ἡμᾶς,
βίον στηρίζων ἡμῶν,
λόγῳ καθαίρων φαιδρῶς·
ὅθεν μακαρίζῃ νῦν
ὡς διδάξας καὶ πράξας καλῶς.

Ἁγνείας ἔσοπτρον,
νηστείας πρόγραμμα,
⟨καὶ⟩ κατανύξεως χαρακτὴρ
ὤφθης τῷ βίῳ θεοπρεπῶς
τοῖς θείοις σου ἤθεσιν, σοφέ·
τὸ ταπεινὸν γὰρ τῆς σῆς,

38 θελήσεσιν MR   39 δ' ἀτρέπτως MR   40 ἧς] εἰς cd.
heirm. β' EE 228, n. 327, Andreae   7 αὐτὸν EE   9 αὐτὸν EE
47 ἡμᾶς   49 μακαρίζει   53 καὶ ipse scripsi metro et sensu coactus

πάτερ, ἐντεύξεως
καὶ τῆς γυμνότητος
διεβεβαιοῦτό σοι
τὸ χιτώνιον ῥάκος τρανῶς.

Μάρτυς ἀνέφανας
καὶ δίχα μώλωπος
ὡμολόγησας εἰλικρινῶς
ἐν παρρησίᾳ, πάτερ, πολλῇ
τὸ εἶδος τιμᾶσθαι τοῦ Χριστοῦ,
ἐν φυλακαῖς εὐδοκῶν,
ἐν ἐξορίαις ἀθλῶν
καὶ ἐν λιμῷ καρτερῶν·
ὅθεν τὸ εἰσίδρυον
ὡς παλάτιον ᾤκησας.

θεοτ. Λύτρωσιν ἔτεκες,
ζωὴν ἐγέννησας,
τὸν ἐν ἀρχῇ Λόγον τοῦ πατρὸς
πνεύματι θείῳ ἄνευ σπορᾶς
ἀσώματον ὄντα τὸ πρόσθεν,
σωματοφόρον δὲ
ἐκ σοῦ τεχθέντα ἡμῖν,
οὗ τὴν ἐμφέρειαν
τῆς μορφῆς ἐγγράφοντες
σχετικῶς ἀσπαζόμεθα.

f. 126 ‖ ᾠδὴ γ'. *Ὁ στερεώσας κατ' ἀρχὰς*

Εὐδοκιμῶν θεοπρεπῶς
ὑποταγῆς ἐν τοῖς πόνοις,
τακτικῶς ἐπὶ τὸ ἄρχειν προέβης
καὶ ὁσίως καὶ πιστῶς
Χριστοῦ τὴν ποίμνην ἴθυνας·

65 τιμᾶσθε
heirm. γ' EE 219, n. 314, Joannis   82 τῆς   83 αὔχην

διὸ ἐν ἀμφοτέροις,
πάτερ, εὐάρεστος ὤφθης Θεῷ.

Λόγῳ τὴν πίστιν βεβαιῶν,
ἔργῳ τὴν πρᾶξιν κηρύξας,
ἀρετῶν καὶ ὀρθοδόξων δογμάτων
ἀνεδείχθης μυστικῶς
διδάσκαλος, μακάριε,
θεοπρεπῶς προτρέπων
τὴν τοῦ σωτῆρος τιμᾶσθαι μορφήν.

Πάντα τὰ μέλη τῆς σαρκὸς
παιδαγωγήσας σωφρόνως,
ὀφθαλμὸν καὶ ἀκοὴν καὶ τὴν γλῶτταν,
ἀγγελικῶς ἐπὶ τῆς γῆς
ἐβίωσας, πατὴρ ἡμῶν·
ἀλλὰ Χριστῷ προσεύχου
σῶσαι τὴν ποίμνην σου, ὅσιε.

εοτ. Ἡ ἀπειρόγαμος νηδὺς
τὸν ἀπερίληπτον Λόγον
εὐδοκίᾳ τοῦ πατρός τε καὶ συνεργίᾳ,
πνευματικῶς δὲ νῦν αὐτὸν
σωματοφόρον τέτοκας,
οὗ τῆς μορφῆς τὸ εἶδος
δόγμασιν θείοις σεβόμεθα.

Κάθισμα.

Ἦχος γʹ. *Θείας πίστεως ὁμολογίᾳ*

Νίκης στέφανον ἐκ τοῦ κυρίου
δι᾿ ἀσκήσεως χαίρων ἐδέξω,
ὁμολογίᾳ, θεοφόρε, κοσμούμενος
καὶ τῶν αἱρέσεων πᾶσαν διήλεγξας
τὴν ματαιότητα θείοις σου δόγμασιν,
πάτερ ὅσιε,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκετεύων.

heirm. καθ. HR, 148

⟨Κάθισμα⟩ ἄλλο.

Ἦχος δʹ. *Ταχὺ προκατάλαβε*

f. 126ᵛ || Ηὐλίσθης ἐν ὄρεσιν
τῆς ἡσυχίας, πατήρ,
. . . .

ᾠδὴ δʹ. *Σύ μου, Χριστέ, κύριος, σύ μου καὶ δύναμις*

Ὡς ταπεινὸς
γέγονας πᾶσιν ἀπείραστος,
ἔργῳ φέρων
Παύλου τὰ γνωρίσματα,
τοῖς ἀσθενοῦσι συνασθενῶν
γνώμῃ συμπαθείας
καὶ τοῖς ῥαθύμοις συγκάμνων, σοφέ,
τοῖς πάσχουσι συμπάσχων
καὶ τοῖς πίπτουσιν, πάτερ,
ἀρετῶν ἐπανόρθωσις γέγονας.

Τὸ ἐγκρατὲς
τίμιον τῆς σῆς βιώσεως
καὶ τὸ πρᾶον
ἄμφω καὶ ἡσύχιον
καὶ ἡ τοῦ ἤθους τοῦ καθαροῦ
θεία μετριότης
καὶ τῆς ψυχῆς τὸ φιλόξενον
καὶ νῦν σέ, μὴ παρόντα,
ζωγραφοῦσιν, ὡς ὄντα
καὶ λαλοῦντα τοῖς τρόποις, Νικήτα σοφέ.

Ἡ καθαρὰ
πίστις σου, πάτερ μακάριε,
ὀρθοδόξως

alterum καθ. MR IV, 241
heirm. δʹ EE 219, n. 314, Joannis

113 II Cor. 11,29

27 || λάμψασα τοῖς πέρασιν
ὁμολογίαν εἰλικρινῆ,
ἤμβλυνεν τὰς κόρας
τῶν προστατῶν τῆς αἱρέσεως,
τρανῶς Χριστοῦ τὸ εἶδος
προσκυνεῖσθαι βοῶσα·
« τῇ δυνάμει σου δόξα, φιλάνθρωπε ».

* Μόνη, ἁγνή,
πέφηνας καὶ μετὰ γέννησιν
μόνη ἔφυς
ἄνανδρος θηλάζουσα
τὸν τοῦ πατρὸς Λόγον ἀληθῆ
πνεύματι ἁγίῳ,
λαβόντα δούλου μορφὴν καθ' ἡμᾶς,
παρθένε θεοτόκε,
οὗ τὴν θέαν τιμῶντες
τῆς μορφῆς τὴν ἐμφέρειαν σέβομεν.

ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Νικητὴς ἀνεδείχθης
τῶν δαιμόνων, ὅσιε, καὶ τυραννούντων ἐχθρῶν
ὡς νηστείας ὅπλοις
καὶ τῆς ὀρθοδοξίας τοῖς δόγμασιν
ἀμφοτέρους, πάτερ,
καταβαλών, εἰκότως εὗρες
τὸ τῆς νίκης φερώνυμον ὄνομα.

Νέος ὤφθης, θεόφρον,
νῦν Ἰὼβ θεάρεστος τοῖς κατορθώμασιν,
ὑπομείνας θλίψεις

---

138 φιλάνθρωπε om. 139-148 θεοτ. MR II, 83 140 πέφυκας MR 141 ἔφυς] ὤφθης MR 147 θέαν τιμῶντες MR μνήμην τελοῦντες cd. mutua locutio a quodam natalicio carmine accepta
heirm. ε' EE 219, n. 314, Joannis

156-159 Cfr. Jac. ep. 5,11; Job. 1,8

καὶ πεινῶντας πολλοὺς διαθρέψας πτωχούς·
διὸ ἀνεδείχθης
ἀγωνιστὴς ὀρθοδοξίας·
μέχρι τέλους Χριστὸν γὰρ ἠγάπησας.

Ἰατὴρ τῶν μωλώπων
καὶ τραυμάτων ἴασις τῶν ἐναμάρτων ψυχῶν
φανερὸς ἐδείχθης,
f. 127v διακρίσει || τοὺς πάντας ἰώμενος
καὶ Θεῷ κάρπωμα
τούτους ποιῶν, πρὸς μετανοίας
ἐπιστρέφεις ὁδὸν τὴν σωτήριον.

θεοτ. Ἐν δυσὶ ταῖς τελείαις
φύσεσι γινώσκομεν ἕνα σε κύριον,
ἐνεργείαις ἄμφω
καὶ θελήμασιν ὄντα ἀσύγχυτον,
τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ
ἐκ γυναικὸς λαβόντα σάρκα
εἰς τὴν θέαν τιμῶμεν τοῖς πίναξιν.

ᾠδὴ ς'. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς κύριον*

Κανόνα σε ἀληθῶς εὐποιΐας
τὸ φιλόξενον τοῦ τόκου δεικνύει·
οὐ γὰρ πιστοὺς
διεθρέψω καὶ μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἔθνη πεινῶντα ἐκόρεσας·
κυρίου γὰρ ὡς μιμητὴς
ἐπὶ πάντας τὸ ἔλεος ἥπλωσας.

Ἠρέθισας τὸ ἡσύχιον ἦθος
σοβησάμενος ἀνθρώπων συλλόγους·

---

heirm. ς' EE 219, n. 314, Joannis 164 ἐφαρμάτων 179 πιστῶς 184 ἠρέθησαν

179-181 AA. SS. Aprilis I, (1675) XXXII, § 47: ... τοῖς ἐνδεέσιν ἐπαρκῶν τὰ πρὸς τὴν χρείαν οὐ μόνον τοῖς πιστοῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπίστους τὴν ἐλεημοσύνην ἐπιδείκνυεν.

179-181 Cfr. Matth. 14,13-21

τῷ γὰρ Θεῷ
καθαρῶς προσωμίλεις
ἐν καθαρᾷ προσευχῇ σου, θεόληπτε,
τὸ ἄτυφον καὶ γαληνὸν
ὡς ἐξαίρετον φέρων ἰδίωμα.

Νεάζων θεοπρεπῶς ἐν τῇ πίστει
καταπλήττειν μετὰ γήρους προέθου
καὶ συμβαλὼν
Μανιχαίων τὸ δόγμα
τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν περιώρισας,
εἰκόνα δὲ Χριστοῦ προσκυνεῖν
τῆς σαρκὸς εἰς βεβαίωσιν θέμενος.

[θε]οτ. || Νενέκρωται ἐπὶ σοί, πανύμνητε,
τῆς προμήτορος ἡ πρώην κατάρα,
ὅτι Χριστὸν
εὐλογίαν τῷ κόσμῳ
καὶ σωτηρίαν ἐκύησας φέροντα·
καὶ νῦν δὲ ὡς ἀληθῶς
μὴ παρίδῃς ἡμῶν τὰς δεήσεις, ἀγνή.

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Τῷ πυρὶ τῆς ἁγνείας
πυρπολούμενος, πάτερ,
τὸ πῦρ κατέσβεσας
εἰκότως τῆς σαρκός σου,
παρθένον προσενέγκας
τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα Χριστῷ·
διὸ παρθένων χοροῖς
συμψάλλεις εἰς αἰῶνας.

200 Χριστὸς 203 ἀληθῆ
heirm. ζ' ΕΕ 224, n. 321, Joannis 205 ἀγνοίας

198-199 Cfr. Gen. 3,16-17

Ἡ γλυκύτης τῶν τρόπων
τοῦ ἐνθέου σου βίου
πᾶσιν ἐπέραστον
ἀνέδειξέν σε, πάτερ·
ἐπόθεις γὰρ τοὺς πάντας
ὑπὸ πάντων ποθούμενος·
διὸ καὶ νῦν αἴτησαι
τὴν πάντων σωτηρίαν.

Συνεχόμενος χρόνοις
ταῖς πικραῖς ἐξορίαις
καὶ ταῖς ἀφύκτοις φρουραῖς,
ὑπέμεινας γενναίως
καὶ μάρτυς ἀνεδείχθης
ἄνευ αἵματος, ὅσιε,
μεθ' ὧν δοξάζεις ἀεὶ
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. * Τὸ ἡμέτερον ὅλον
ἐκ παρθένου φορέσας
f. 128v δίχα τρο||πῆς, Ἰησοῦ,
ταῖς φύσεσι διπλοῦν σε,
ἀλλ' ἕνα ὑποστάσει
πατρικῶς σε κηρύττομεν·
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ᾠδὴ η'. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

Προπιανθεὶς ἀσκήσεως
τῷ ἐλαίῳ, μακάριε,
ἤχθης παρατάξασθαι στερρῶς πρὸς αἵρεσιν,
τὰ πάτρια δόγματα

213 τὸν τρόπον 229-236 θεοτ. MR II, 86 230 φορέσας] λαβόντα MR
heirm. η' ΕΕ 219, n. 314, Joannis

ἐπικρατύνων πίστει ὀρθῇ
καὶ τῶν ἀθετούντων προσκυνεῖν τὴν μόρφωσιν
Χριστοῦ τὴν κατὰ σάρκα,
ὡς Ἐλύμαν τὸν μάγον
ἀπέδειξας τυφλώττειν
πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν.

Ἱερουργῶν τὸν βίον σου
τῷ Θεῷ δι' ἀσκήσεως,
ὤφθης ἀληθῶς ἱερουργὸς ψυχῶν λογικῶν,
ἁγνίζων διδάγμασιν
καὶ ἀποσμύχων ταῦτα σφοδρῶς,
τύπον σεαυτὸν ἱερωσύνης παρέχων
καὶ χρίσματι καὶ τρόπῳ
τοῖς σοφοῖς φοιτηταῖς σου,
Χριστῷ ἱερατεύων
ἁγνῶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

•

129 ‖ Συνευκλεΐζῃ, ὅσιε,
τοῖς ἁγίοις πατράσι πιστῶς,
ὡς καὶ τῆς αὐτῶν ὁμολογίας σύμψηφος
ἐντεῦθεν γενόμενος
καὶ τῆς στερρᾶς ἀθλήσεως
καὶ τῆς πολιτείας μιμητὴς καὶ συμμύστης·
διὸ καὶ σὺν αὐτοῖς σε
δυσωποῦμεν, κυρίῳ
μὴ παύσῃ ἱκετεύων
ὑπὲρ τῶν σὲ ὑμνούντων.

τ. * Ὁ τῷ πατρὶ καὶ πνεύματι
ὁμοούσιος Λόγος ἐκὼν
ὤφθη καὶ ἡμῖν ἐκ τῆς παρθένου σύμμορφος,
οὐ φύρας εἰς ἄλληλα
τὰ τῆς φρικτῆς ἑνώσεως·
εἷς γὰρ ὁ αὐτὸς ἐν ἀμφοτέροις δείκνυται

247 ἱερουργὸν 252 σεαυτῷ 256 ἁγνὸς 267-276 θεοτ. MR II, 87
272 ἀμφοτέροις] ἑκατέροις MR

244-245 Act. 13,8-11

ἐν δύο ταῖς οὐσίαις
καὶ μιᾷ ὑποστάσει,
δι' ἧς τῆς ἐμφερείας
τὸν τύπον προσκυνοῦμεν.

ᾠδὴ θ'. *Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανὸς*

Τὸ ἄγρυπνόν σου ὄμμα καὶ ἡ ψυχὴ
ταῖς πυκναῖς ὑμνῳδίαις σχολάζουσα
ἀγγελικὸν
βίον σοι παρεῖχεν ἐπὶ τῆς γῆς,
τὸν τοῦ κυρίου ἔπαινον
πνεύματι καὶ γλώσσῃ ἀναφωνῶν·
διό σε τῶν ἀγγέλων,
σοφέ, ὁ πρωτοστάτης
συνυμνῳδὸν αὐτῷ προσήκατο.

f. 129v ‖ Ἐξέστησαν καὶ ἔθνη τὸ συμπαθὲς
τῆς πολλῆς σου, σοφέ, δεξιώσεως
καὶ τοὺς αὐτῶν
νόμους ἀθετήσαντες ἐμφανῶς,
τοὺς ἀκαμπεῖς αὐχένας δὲ
κλίναντες, προσέπεσαν ἐπὶ γῆς·
καὶ οὓς θανάτου ξίφος
οὐ πείθει ταπεινοῦσθαι
τούτους ἡ σὴ ἀρετὴ κέκαμφθαι.

Ὡς δῶρα τῷ κυρίῳ ἐξιλασμοῦ
ἐν ἡμέραις ἁγναῖς προσενήνοχας
τὸ καθαρὸν
πνεῦμά σου, θεράπον ὄντως Χριστοῦ,
πρὸς ἀμοιβὴν τῶν πόνων σου
ἄξιον τὸ πέρας κατειληφώς·

275 δι' ἧς] ἧς νῦν MR 280 σου 288 αὐτοῦ
heirm. θ' EE 220, n. 314, Joannis 289 ἀθετήσαντας 293 ταπε[illegible]σθε

τὸν δρόμον γὰρ τελέσας
τῶν θείων σου ἀγώνων,
ὑπομονῆς στέφος ἀπείληφας.

* Συνείληφας, παρθένε, τὸν τοῦ πατρὸς
ὁμοούσιον Λόγον ἐν πνεύματι
καὶ ὡς βροτὸν
τέτοκας ἀσπόρως μετὰ σαρκὸς
ἀναλλοιώτως μείναντα
ἕνα, τὸν αὐτὸν ὄντα ἐπ' ἀμφοῖν,
οὗ σέβοντες τὸ εἶδος
γεραίροντες τὴν σχέσιν,
τὴν τῶν ᾀσμάτων περαιοῦμεν ᾠδήν.

303 ὑπομονῆς τὸ φῶς γὰρ εἴληφας quae locutio intellectu caret 304-312 θεοτ. NS 28 (1933) 736 305 καὶ πνεύματος NS 308 ἀναλλοίωτον NS 311 καὶ σὲ ὡς Θεοτόκον NS καὶ χαίροντες cd. 312 δοξολογοῦντες μεγαλύνομεν NS

301-303 II Tim. 4,7-8

IN SANCTUM JOSEPH HYMNOGRAPHUM

Synaxarium, 581-584: Οὗτος ὑπῆρχεν ἐκ τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας γεννητόρων Πλωτίνου καὶ Ἀγάθης. Πορθηθείσης δὲ τῆς τούτου πατρίδος, σὺν μητρὶ καὶ ἀδελφοῖς διαφυλαχθεὶς ἦλθεν εἰς Πελοπόννησον· ἐκεῖθεν ἀπάρας ἦλθεν εἰς Θεσσαλονίκην. Πεντεκαιδέκατον ἔτος ἄγων ἀποκείρεται ἔν τινι μοναστηρίῳ· καὶ ἦν διερχόμενος πᾶσαν τὴν θείαν γραφήν, ... παρεκάλεσαν τὸν ἅγιον Γρηγόριον οἱ ὀρθόδοξοι στεῖλαι εἰς Ῥώμην τὸν Ἰωσήφ, ... Καὶ ὁ μὲν ἐξέπλει, πλοῖα δὲ ἐπιστάντα βαρβαρικὰ δεσμώτην εἰς Κρήτην ἀπήγαγον..... καὶ ὁ τίμιος Ἰωσὴφ ἐλευθερωθεὶς τῆς εἱρκτῆς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν διεσώζετο. Ἐν δὲ τοῖς ὁρίοις τῆς Θεσσαλονίκης γενόμενος, λείψανον εὑρὼν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου..... μελῳδήμασι τὰς αὐτοῦ πανηγύρεις κατακοσμῆσαι καὶ σὺν δάκρυσι καὶ στεναγμοῖς ἠξίου τοῦ ποθουμένου τυχεῖν· τοιγαροῦν καὶ ἐπέτυχεν. Ὁρᾷ γὰρ νύκτωρ ἄνδρα τινὰ φοβερὸν ἐν ἀποστολικῷ τῷ σχήματι ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τραπέζης εὐαγγέλιον ἀράμενον καὶ τοῖς στέρνοις αὐτοῦ ἐπιθέντα καὶ εὐλογίας αὐτὸν ἀξιώσαντα. Καὶ ἔκτοτε ἔλαβε τὸ χάρισμα τῆς ὑμνῳδίας, καὶ οὕτως ἀπόνως καὶ μετ' εὐκολίας τὰς ἱερὰς μελῳδίας ἅπασαν τὴν ἐκκλησίαν ἐφώτισεν ἐν ὕμνοις. Ἐντεῦθεν τοῖς ἁπάντων στόμασιν ᾄδεται πᾶσι ποθεινὸς καὶ ἐπέραστος.....

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 129v-131v
Crypt. Δ.α. VIII = Do, ff. 10-12
Vat. gr. 2008 = Vm, ff. 132-133
Paris. gr. 1565 = Rf, ff. 15v-20v
Paris. gr. 341 = Pq, pp. 227-232

Ὁ κανών· ⟨Εὐοδίου ?⟩

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Δεῦτε λαοί,*
ᾄσωμεν ᾆσμα Χριστῷ τῷ Θεῷ

Ἀισματικῶς
τὸν ὑμνογράφον τιμήσωμεν,

tit. Ἕτερος κανὼν Ἰωσὴφ τοῦ ὑμνογράφου Ck Εἰς τὸν ὄρθρον κανὼν Ἰωσὴφ ὑμνογράφου Do Ὁ κανὼν ποίημα Εὐοδίου Pq τῷ αὐτῷ Δ' τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωσὴφ τοῦ ποιητοῦ Rf
heirm. α' EE 37-38, n. 51, Cosmae 1 ἀσματικοῖς Rf

οἱ τὰ αὐτοῦ μελίρρυτα
ᾄσματα ᾄδοντες,
Ἰωσήφ, ὡς ἐξ ὕμνων
εἰς ὕμνους αἰωνίους
μεταναστεύσαντα.

Ὡς προφητῶν
καὶ ἀποστόλων τὸ κήρυγμα
πᾶσαν τὴν γῆν κατέλαμψεν,
οὕτως οἱ ὕμνοι σου
τῶν χειλέων τὸν κόσμον
πρὸς δόξαν τοῦ τῶν ὅλων
Θεοῦ ἐγείρουσιν.

Ἐξ ἀγκαλῶν
ἀνατεθεὶς τῷ Θεῷ, Ἰωσήφ,
ἀσκητικῶς ἐβίωσας·
ὅθεν χαρίσμασιν
σὲ πεπλούτηκεν θείοις
ἐλπίδι καὶ ἀγάπῃ
καὶ πίστει εἰλικρινεῖ.

* Σὲ προφητῶν
πάλαι ὁ θεῖος κατάλογος
πύλην Θεοῦ προήγγειλεν
καὶ ὄρος ἅγιον,
θεοτόκε παρθένε,
τῶν θείων ἀθλοφόρων
τὸ ἐγκαλλώπισμα.

ᾠδὴ γ΄. *Στερέωσον ἡμᾶς*
ἐν σοί, κύριε,

Ἁγνείας ἐρασθείς,
Θεὸν ἱκέτευσας

11 ὁ ὕμνος Pq 12 χειλέων σου τὸν Pq 13 πρὸς] εἰς Vm 16 τῷ Θεῷ Ἰωσήφ] Ἰωσὴφ τῷ Θεῷ Rf Ἰωσὴφ τῷ Χριστῷ Pq 22-28 θεοτ. MR II, 240 cfr. p. 147 Pro hoc θεοτ. alterum legimus in Pq: Οἱ διὰ σοῦ τὴν ἀφθαρσίαν .... MR IV, 85 27 ἁπάντων τῶν ὁσίων Do Vm
heirm. γ΄ EE 39, n. 53, Cosmae 29 ἐρασθεὶς] ἐραστὴς Pq

ὀρέξαι
μεσίτας προκεχρημένος
τοὺς ἀλήπτας καὶ πατέρας σου
καὶ τετύχηκας, πάτερ,
τῆς ἐλπίδος σου.

f. 130 ‖ Ἀγάπης ἐναργοῦς
δεικνύων γνώρισμα
καὶ πρᾶξιν
καὶ τὴν σοφίαν ἐκτήσω
τὴν θεόθεν δωρηθεῖσάν σοι,
ὥσπερ θύρας Ἰὼβ
τοῖς πᾶσιν ἤνοιξας.

Βαρβάρων συσχεθεὶς
χερσίν, πανόλβιε,
ὡς πάλαι
κατ᾽ Αἴγυπτον ὁ γενναῖος
Ἰωσήφ, μετὰ τῆς πίστεως
καὶ ἁγνείας τὸ δῶρον
διετήρησας.

θεοτ. Παράδεισος τερπνὸς
ἐν μέσῳ ἔχουσα
τὸ ξύλον,
παρθένε, τῆς ἀφθαρσίας,
Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον,
ἐπεγνώσθης· διό σε
μακαρίζομεν.

32 μεσίταις προσκεχρημένος Rf προσκεχρημένος Do Pq 33 τοῖς ἀλείπταις καὶ πατράσι σου Rf ἀλήπτας = ἀλήπτους ut προφήτας teneas 38 καὶ οἶκον καὶ πρᾶξιν Rf Pq 39 ἐκτήσω] ἐκτίσω Ck θεόφρον Do Vm om. Rf Pq 40 τὰ θεόθεν δωρηθέντα σοι Rf 50-56 θεοτ. cfr. p. 148 aliud θεοτ. praebet Pq: Ὁ μόνος ἀγαθὸς τὴν σὴν σαρκούμενος ... MR IV, 86

41-42 Job. 31,32 43-47 Gen. 37,28

Κάθισμα.

῏Ηχος πλ. α΄. *Τὸν συνάναρχον Λόγον*

Τὸν ἡσύχιον βίον ἀπὸ νεότητος
ἐν Χριστῷ ἀγαπήσας, πάτερ μακάριε,
ἀπεσείσω κοσμικὴν
πᾶσαν προσπάθειαν
καὶ τὸν σταυρὸν ἀναλαβών,
ἠκολούθησας θερμῶς
Θεῷ τῷ πάντων δεσπότῃ,
πρὸς ὃν καὶ χαίρων μετέστης,
πράξεσι θείαις καταλαμπόμενος.

ᾠδὴ δ΄. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τὴν ἀκοὴν

Διακρίσεως γνώμονα
καὶ μοναστῶν
σὲ σύμμετρον κανόνα
ὁ Χριστὸς ἀνέδειξε, πάτερ ὅσιε.

Ταπεινώσεως γέφυραν
τὴν σεαυτοῦ
ὑπέδειξας, θεόφρον,
πολιτείαν, φέρουσαν πρὸς τὴν ὄντως ζωήν.

Προλαβὼν ἐμακάρισεν
σὲ ὁ δεσπότης,
πάτερ, ὡς διδοῦντα
ἐν καιρῷ τοῦ λόγου τὸ σιτηρέσιον.

κάθ. om. Do Vm; in Rf verba contacii invenimus (v. post odem ς΄) quae officium καθίσματος implent. Sequitur in Rf θεοτ: Ὡς ἀγεώργητος, παρθένε, ἄμπελος ... MR III, 239 et σταυροθεοτ.: Ἡ ἀπειρόγαμος ἁγνὴ καὶ μήτηρ σου ... MR I, 513

heirm. odes δ΄ deest in EE, vide MR I, 96 Do hoc ordine praebet troparia II. I. III. 64 ὄντως] ἄνω Do 67 διδόντα Do Rf Pq 68 σωτηρέσιον Vm

θεοτ.

Φῶς ἐπέφανας, κύριε,
τοῖς ἐν νυκτὶ
καὶ σκότει τῶν πταισμάτων,
ἐξ ἁγνῆς παρθένου κυοφορούμενος.

ᾠδὴ ε΄. *Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγὸς*

Οὓς ἐπὶ γῆς ἐνδημῶν
ἁγίους ὕμνησας πιστῶς, ὅσιε,
τούτοις συνὼν
νῦν καὶ ἐπακούων
τῶν ὕμνων, μετ᾽ αὐτῶν
ἀγάλλῃ, δοξάζων
ἀπαύστως τὸν κύριον.

Πρὸς τὴν μετάνοιαν
καὶ ἐξαγόρευσιν, σοφέ, ἅπαντας
ἕλκων σαυτῷ
ὑπέγραψας πᾶσαν
αἰτίαν, προσευχὰς
Θεῷ ἀναφέρων
τυχεῖν συγχωρήσεως.

Ὅλον τὸν βίον σου
ταῖς τῶν ἁγίων ἀσχολῶν πράξεσιν
ὡς ἀληθῶς
ἔμπορος ἐγένου,
ὡς λίθους τιμίους
καὶ λόγους καὶ πράξεις
σαυτῷ ἐξωνούμενος.

f. 130v θεοτ.

* ‖ Ῥῦσαι ἡμᾶς πειρασμῶν
καὶ καταιγίδος λογισμῶν, ἄχραντε,
πάσης ὀργῆς,
πάσης ἁμαρτίας,

---

aliud θεοτ. praebet Pq: Ὑμνολογοῦντες, ἄχραντε, τὸν ἐν γαστρὶ τῇ σῇ ... NTh, 24

heirm. ε΄ EE 38, n. 51, Cosmae 73 ἐκδημῶν Ck ἐν δυμῶν Rf 74 πιστῶς, ὅσιε, om. Pq 75 τούτους Ck σὺν ὧν Vm 77 τὸν ὕμνον Ck Pq 80 μετάνοιαν] μετάρσιον Pq 82 ἅπαντες Pq 84 προσευχῆς Do Vm 93 αὐτῶν Rf Pq 94-100 θεοτ. ETh, 181

λοιμοῦ τε καὶ λιμοῦ
καὶ τῆς αἰωνίου,
παρθένε, κολάσεως.

ᾠδὴ ς΄. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Ἡ ποικίλη πληθὺς τῶν ᾀσμάτων σου,
ὡς ἐν στερεώματι τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ
ἀστροφανῶς ἐκλάμπουσα,
νυσταγμὸν ἀπελαύνει ψυχόλεθρον.

Ἡ τοῦ λόγου σου ἔντευξις, ὅσιε,
τοῖς κατὰ ψυχὴν ἀθυμοῦσι καὶ σώμασιν,
οἷά τις σπόγγος, ἅπασιν
ἀνιμᾶν τὴν κατήφειαν πέφηνεν.

Τοῖς λιμώττουσι λόγον σωτήριον
καὶ σωματικαῖς πιεσθεῖσι κακώσεσιν
τὰς καταλλήλους, ὅσιε,
θεραπείας ἀφθόνως μετέδωκας.

οτ. * Ἐν ὁδῷ με τοῦ βίου πλανώμενον
καὶ ταῖς ἀνοδίαις συχνῶς περιπίπτοντα
τῆς ἁμαρτίας, δέσποινα,
μετανοίας πρὸς τρίβους ὁδήγησον.

Κοντάκιον.

Ἦχος δ΄. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Ὤφθης πρᾶος, ἥσυχος
καὶ ταπεινόφρων,

98 λιμοῦ τε καὶ λοιμοῦ Do Vm Rf ETh aliud θεοτ. praebet Pq: Ὡς ἀκατάληπτον καὶ δυσθεώρητον ... MR IV, 247
heirm. ς΄ EE 34, n. 46, Joannis 102 τῇ ἐκκλησίᾳ Rf Pq 106 σώματι Do Rf Pq 107 ἅπασαν Pq 108 ἀνιμῶν Rf πέφυκε Do Vm 110 πιαισθήσει (sic) Ck πιεσθεῖ σε Rf 111 τῆς καταλλήλου Rf 112 διέδωκας Pq 113-116 θεοτ. ETh, 181 cfr. p. 151 Hoc θεοτ. praebet Pq: Ἐπὶ σοὶ τὰς ἐλπίδας ἀνέθηκα ... MR II, 400.
κοντάκ. post odem γ΄ praebet Rf κοντάκ. canoni praeponitur in Vm heirm. κοντακ. HR, 169

τρέμων θεῖα λόγια
τοῦ σοῦ δεσπότου καὶ πληρῶν·
ὃς ἐν σοί, πάτερ, ἐπέβλεψεν
καὶ πρὸς τὰς ἄνω μονὰς κατεσκήνωσεν.

Ὁ οἶκος. *Τῇ Γαλιλαίᾳ τῶν ⟨Ἐθνῶν?⟩*

Γαλήνης θείας χορηγὸς
ὑπάρχων, ὦ Χριστέ μου,
....

ᾠδὴ ζ΄. *Ῥήτορες*
ἀνεδείχθησαν παῖδες

Ἔσπευσας
καὶ μεθ' ὕπνον θανάτου
κεκαλυμμένους τῆς ψυχῆς
τοὺς ὀφθαλμούς σου μὴ ἔχειν·
συμμελῳδεῖς γὰρ ὕμνους τοῖς ψάλλουσιν·
« ὁ ὑπέρθεος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Στέφανον
μαρτυρίου κομίζῃ
f. 131 ὡς μακαρίσας ἐμμε‖λῶς
χοροὺς μαρτύρων ἀπείρους
καὶ ἀσιγήτως, πάτερ, συμψάλλων αὐτοῖς·
« ὁ ὑπέρθεος

5 ὃς] ὡς Pq πάτερ om. Pq οἶκ. Anth I ρια΄ in Vm Rf Pq deest aliud praebet Do: Τίς σε ὑμνήσει γηγενῶν / ἀξίως, Ἰωσὴφ πάτερ, / τὸν πάντα ὑμν[illegible]ότα / ἀξίως ὡς σοὶ χάριν / μεγάλην ἔδωκε Χριστός, / τῶν ἁγίων πλήθη, / ἀποστόλους ἀ[illegible]ητάς, / ἀγγελικὰ συστήματα, / ἅπαντας ἱεράρχας, ὁσίους τε / στῖφος δικαίων ἅπαν / καὶ γ[illegible]ῖκας τὰς πολύτλας; / Ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, / ὃς τῇ σῇ ἱερᾷ κοιμήσει / τοὺς πάν[illegible] ἐκφορεῖσθαι οὐρανῶν / πρὸς ὑπαντήν σου ἔκρινεν ἁγνοὺς / σεμνῶς σε πρὸς θρόνους φ[illegible]ειν· / καὶ πρὸς τὰς ἄνω μονὰς κατεσκήνωσες.
heirm. ζ΄ EE 35, n. 47, Joannis 121 σὺ μελῳδεῖς Pq ὕμν[illegible] Pq 129 συνψάλλων Ck συμψάλλεις Do Vm Pq συ ψάλλεις Rf

τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Ἴαμα
ἁμαρτίας μεγάλας
ὡς καταπαῦον νῦν σαφῶς
ἐξομολόγησιν ἔθου
τοῖς μελῳδοῦσιν, πάτερ, τοὺς ὕμνους σου·
« ὁ ὑπέρθεος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

θεοτ. Φωτός σου,
θεοτόκε παρθένε,
καθαρωτάταις ἀστραπαῖς
τὴν σκοτισθεῖσαν ψυχήν μου
ταῖς πονηραῖς δεινῶν παραβάσεσιν
φωταγώγησον,
πύλη οὖσα τοῦ φωτός,
ὅπως ὑμνολογῶ σε.

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Ὥσπερ παρόδιον σκηνὴν
τὴν παροῦσαν ἀληθῶς ζωὴν γινώσκων,
τῆς ἀφθάρτου λαβέσθαι
διηγωνίσω, σοφέ·
ἐντεῦθεν
σεπτὰ ἀσκητήρια
πλεῖστα ἀνεδείμω
ψυχῶν εἰς σωτηρίαν.

Τὸ ἀμνησίκακον τὸ σὸν
καὶ ἡ χύσις τῆς ἀγάπης σου, τρισμάκαρ,
τὴν εἰκόνα παρίστη

135 ἀκαταπαύων ἦν σαφῶς Ck νῦν σαφῶς] ἦν σοφῶς Rf ἦν σοφῶς Pq 141-148 θεοτ. cfr. p. 152; aliud praebet Pq: Ἴασαι τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη ... MR IV, 88 145 δεινῶς Do Vm

heirm. η' EE 35, n. 47, Joannis Troparia hoc ordine disposita sunt in Do Vm Rf: I. III. II. IV 157-164 trop. deest in Pq

τοῦ φιλανθρώπου Χριστοῦ,
πρὸς ὅνπερ
ἀνενδότως ἔμελπες·
« σὲ ὑπερυψοῦμεν,
Χριστέ, εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Μετὰ τοῦ πράου τὸ εὐθὲς
καὶ τὸ πνεύματι πτωχὸν ἔχων, ἀνδρείαν
ἐπεδείκνυσο πᾶσαν,
ὥστε μὴ μόνον σαυτὸν
στηρίζειν
δουλεύειν τῷ κτίσαντι,
πάτερ, ἀλλὰ πάντας
καὶ τοὺς σὲ καθορῶντας.

θεοτ. Ὢ μυστηρίου φοβεροῦ·
ὢ ἀκούσματος φρικτοῦ· πῶς ἡ παρθένος
ἀπορρήτῳ ἑνώσει
ὁμοιωθέντα ἡμῖν
τὸν Λόγον
τίκτει διαμένουσα,
ὥσπερ πρὸ τοῦ τόκου,
ἁγνὴ εἰς τοὺς αἰῶνας;

ᾠδὴ θ'. *Τὸν ἐκ Θεοῦ Θεὸν Λόγον*

Τῶν ἀρετῶν τὰς ἰδέας,
ὡς πυξίῳ ἐγγράψας,
τῇ καθαρᾷ ψυχῇ σου πρακτικῶς
πᾶσιν ἁγίοις ἀπένειμας
καταλλήλως ἑκάστην

160 Χριστοῦ] Θεοῦ Do 166 τὸ Do τῷ ceteri cdd. 167 [illegible]σαν] χάριν Vm 173-180 id. θεοτ. p. 154; aliud praebet Pq: Νενεκρωμένους [illegible] πρὸς χοῦν ... ETh, 181

heirm. θ' EE 34-35, n. 46, Joannis 181 ἠδέας Ck 185 ἑκάσ[illegible] CkRf In margine extremo, prope troparium secundum odes θ', troparium praebet Do, quod ineditum videtur: Πάντων ἁγίων τὰ πλήθη / σὺν κυρίᾳ παρθένῳ / ἀγγέλων τάξεις, πρόδρομος φωνή, / τῶν προφητῶν, ἀποστόλων τε / τῶν μαρτύρων τ[illegible]φη / σὺν ἱεράρχαις σοὶ πρὸς ὑπαντήν, / Ἰωσήφ, ἀντιμέτροις / τιμαῖς σε θρόνοις [illegible]σιν.

163-164 Cfr. Dan. 3,57 166 Matth. 5,3 181-182 Is. 30,8

τῶν ἀρετῶν καὶ ὕμνους εὐαγῶς,
ἀξιόδεκτον φέρων
ἐξ ἔργων καὶ τὸν ἔπαινον.

Αἱ τῶν ἀγγέλων χορεῖαι,
ἀποστόλων ὁ κλῆρος,
ἡ θεοτόκος σὺν τῷ βαπτιστῇ,
τῶν προφητῶν ὁ κατάλογος,
ἱερέων αἱ τάξεις,
σὺν ἀσκηταῖς μαρτύρων στρατιαί,
Ἰωσήφ, ἀντιμέτροις
ἐπαίνοις σε νῦν στέφουσιν.

Τῶν λογικῶν σου θρεμμάτων
μνημονεύων μὴ παύσῃ,
31ᵛ || ἀλλ' ὥσπερ ζῶν τὴν ῥέουσαν ζωήν,
οὕτω νῦν ζῶν τὴν ἀκήρατον
προϊστάμενος ἔσο
σωματικῶν παθῶν καὶ ψυχικῶν
ἐξαιρούμενος, πάτερ,
ταῖς πρὸς Χριστὸν δεήσεσιν.

* Ὑπὲρ ἡμῶν δυσωποῦσα
τὸν υἱόν σου μὴ παύσῃ,
παρθένε, τὸν φιλάνθρωπον Θεόν·
σὲ γὰρ ἐλπίδα κεκτήμεθα
καὶ τῇ σῇ προστασίᾳ
λυτρούμεθα κινδύνων καὶ παθῶν
καὶ πταισμάτων καὶ νόσων
οἱ πίστει σε δοξάζοντες.

---

198 μνημονεύειν Do Vm Rf Pq 199 τὴν ῥέουσαν ζωήν] προΐστατο σοφέ Rf 200 οὕτω νῦν ζῶν] οὕτως ζωὴν Rf 201 προϊστάμενος] παρεχόμενος Rf 203 πάτερ om. Pq 205-212 θεοτ. ETh, 237 aliud θεοτ. ineditum invenimus in Pq: Ὡς τὸν Θεοῦ Θεὸν Λόγον, / θεομῆτορ Μαρία, / ἀσπόρως συλλαβοῦσα ἐν γαστρί, / πάντων κτισμάτων δεσπόζεις, ἁγνή, / τοῦ υἱοῦ σου τὴν δόξαν / ὡς χρέος σοι προσνέμοντας ἀεί, / ὃν ἱκέτευε σῶσαι / τοὺς πίστει ἀνυμνοῦντάς σε.

3 APRIL. *CANON X*

IN SANCTUM HILARIUM

Vallic. gr. Ε 54 = Ea, ff. 169ᵛ-172

Ὁ κανών· ⟨ποίημα Ἰωσήφ⟩.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Τῷ ὁδηγήσαντι πάλαι*

Ταῖς φωτοβόλοις ἀκτῖσι
τοῦ παντουργοῦ πνεύματος
καταυγαζόμενος ἀεί,
τοὺς τὴν φωσφόρον σου σήμερον
ἐπιτελοῦντας πανήγυριν
φώτισον ἐκδυσωπῶν τὸν λυτρωτήν,
πάτερ Ἱλάριε.

f. 170 || Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας
τὸν σὸν σταυρόν, ὅσιε,
ἀναλαβὼν πνευματικῶς,
τῷ σταυρωθέντι Θεῷ ἡμῶν
κατηκολούθησας, πάνσοφε,
ἅπαντα ἀπομειώσας τῆς σαρκὸς
πάθη, Ἱλάριε.

Τὴν στενοτάτην ὁδεύσας
ἀσκητικῶς, ὅσιε,
καὶ τεθλιμμένην ἐπὶ γῆς,

---

tit. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ κανὼν εἰς τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν Ἱλάριον τοῦ μονάσαντος ἐν τοῖς ὁρίοις Καισαρείας τοῦ πολεμονιακοῦ πόντου τοῦ πρὸς τὸν εἶρην ποταμὸν cd. Nomen Ἰωσήφ ab acrostichide deducitur tropariorum odes θ' heirm. α' ΕΕ 106, n. 149, Andreae 13 ἀπεμειώσας

τῆς [illegible] θείας γνώσεως
καὶ οὐρανίου λαμπρότητος
χάριτι τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ
[illegible]

'Απομειώσας τὰ πάθη
τὰ τῆς σαρκός, ὅσιε,
χάριν ἐδέξω ἐκ Θεοῦ
τοῦ ἰατρεύειν νοσήματα
⟨— — — ´ — — ´ — —⟩
ὅθεν σε, θαυματουργὸν ἰατρὸν
γνόντες, γεραίρομεν.

τριαδ.

Τὴν ἀδιαίρετον φύσιν,
τὴν παντουργὸν δύναμιν,
τὴν τρισυπόστατον αὐγήν,
πατέρα πάντες ὑμνήσωμεν,
υἱὸν καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
κράζοντες· σῶζε τοὺς δούλους σου ἀεί,
τριὰς ἀμέριστε.

θεοτ.

Σὲ τὴν τοῦ κτίστου μητέρα,
τὴν πρὸς Θεὸν γέφυραν,
τὴν καλλονὴν τοῦ 'Ιακώβ,
τὴν τῶν ὁσίων εὐπρέπειαν,
ἀρχιερέων τὸ καύχημα
ἅπαντες ὑμνολογοῦμεν εὐσεβῶς,
θεοχαρίτωτε.

ᾠδὴ γ'. *Ὁ στερεῶν βροντὴν καὶ κτίζων πνεῦμα*

Κατὰ παθῶν σαρκὸς σὺ βασιλεύσας,
γνήσιος δοῦλος γέγονας
τοῦ βασιλέως τῶν οὐρανῶν,
τοῦ πρὸς θείαν βασιλείαν

---

26 versum scriba praetermisit
heirm. γ' ΕΕ 104, n. 147, Andreae

---

38 Cfr. Ps. 46,5

σοφῶς σὲ μεταστήσαντος,
'Ιλάριε ὅσιε.

Καταστολὴν παθῶν περιβαλέσθαι
τὴν ἄνωθεν, 'Ιλάριε,
τριχίνοις ῥάκεσι τὸ σεμνὸν
περιέστειλές σου σῶμα,
τῷ κρύει πιεζόμενος
ἐν πλείοσιν ἔτεσιν.

Τῶν κοσμικῶν θορύβων ἀπανέστης
θεοπρεπῶς, 'Ιλάριε,
καὶ ἐπὶ ὄρος ἀναδραμών,
τὰς παλαίστρας ἀπεδείξω
πρὸς τοὺς ἀσάρκους δαίμονας
καὶ τούτους κατέβαλες.

'Επιτιμῶν ἀγρίοις ζώοις, πάτερ,
λυμαινομένοις, ὅ||σιε, f. 170ʳ
τὰς φυομένας πρὸς ἐδωδὴν
ἀνθρωπίνην χλοηφόρους
βοτάνας, ἐπρυτάνευσας
αἰτοῦσι βοήθειαν.

θεοτ.

Νόμων σε δίχα φύσεως τεκοῦσαν
τὸν νομοδότην κύριον
γνόντες, ὑμνοῦμεν οἱ διὰ σοῦ
τῆς ἀρχαίας λυτρωθέντες,
εὐλογημένη δέσποινα,
δεινῆς κατακρίσεως.

ᾠδὴ δ'. *'Ακήκοεν ὁ προφήτης*

Θαμβούμενος παραδόξως
τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος,

---

52 περιέστειλε σοι   64 ἀνθρωπινὴν   67 Νόμων] τόμον
heirm. δ' HC, 207   73 θαμπόμενος

69-72 Cfr. Gen. 3,16-19

ὅσιε, θέρμη,
τὸν ἐκ ψύχους ἐκαρτέρησας
ἐπὶ χρόνους πλείονας, Ἱλάριε,
ὑποπιασμόν,
πίστει θαυμαζόμενος.

Ἀρρωστημάτων παντοίων
τοὺς προσιόντας σοι πίστει
ἀπελυτρώσω
καὶ πνευμάτων ἐνοχλήσεως
ἀκαθάρτων, ὅσιε Ἱλάριε,
λαβὼν ἐκ Θεοῦ
χάριν τε καὶ δύναμιν.

Πολυειδεῖς πειρασμούς σοι
ἐχθρὸς ὁ πολυμήχανος
προσεπεγείρας,
τῇ ἀτρέπτῳ καρτερίᾳ σου
καταισχύνθη, ὅσιε Ἱλάριε,
φωστὴρ μοναστῶν,
ὁσίων ἀγλάϊσμα.

Ἐσφραγισμένην σε πύλην
προφήτης προεώρακεν,
δι' ἧς εἰσῆλθεν
καὶ ἐξῆλθεν ὁ Θεὸς ἡμῶν,
κεκλεισμένην πάλιν καταλείψας σε,
παρθένε ἁγνή·
ὅθεν σε δοξάζομεν.

ᾠδὴ ε'. *Ἀνάτειλόν μοι, κύριε,*

Ἀνέτειλεν ἡ μνήμη σου
ὡς ἥλιος, φωτίζουσα
τῆς οἰκουμένης τὰ πληρώματα,
φωστὴρ τῆς ἐκκλησίας,

78 ὑπὸ πιασμὸν 87 πειρασμοῖς 89 πρὸς ἐπιγείρας
heirm. ε' EE. 106, n. 149, Andreae

94-95 Ez. 44,1-2

ἱερὲ Ἱλάριε,
μοναστῶν ἀγλάϊσμα
καὶ θαυμάτων αὐτουργέ.

Τυφλοῖς τὸ φῶς ἀπένειμας,
χωλῶν τὰς βάσεις ἔστησας
καὶ παρειμένοις, πάτερ ὅσιε,
παρέσχες τὴν ὑγείαν,
ἐκ Θεοῦ δεξάμενος
χάριν τε καὶ δύναμιν
τεραστίων φοβερῶν.

f. 171 ‖ Πληγὴν χαλάζης ἔστησας
καὶ ὄμβροις γῆν κατήρδευσας
ταῖς προσευχαῖς σου, πάτερ ὅσιε,
Ἠλίας ὥσπερ πάλαι
πίστει θαυμαζόμενος,
οὗ τὸν ζῆλον ἔσχηκας
καὶ τὴν πίστιν πρὸς Θεόν.

θεοτ. Ἑπτάφωτον λυχνίαν σε
καὶ ὄρος ἀλατόμητον
καὶ γῆν ἁγίαν ὀνομάζομεν
καὶ στάμνον, θεοτόκε,
θεῖον μάννα φέρουσαν,
δι' οὗ ἐλυτρώθημεν
τῆς πικρίας τῶν παθῶν.

ᾠδὴ ς'. *Ζάλη με λογισμῶν καταλαβοῦσα*

Ἔστησας ἐπὶ πέτραν ἀπαθείας
τὰς βάσεις, Ἱλάριε,
τῆς σῆς ἁγίας καρδίας
καὶ προσέσχε Θεὸς ταῖς προσευχαῖς
καὶ ταῖς δεήσεσί σου,
ὑπερβαλλόντως δοξαζόμενος.

126 φέρουσα
heirm. ς' EE 107, n. 150, Andreae

115-118 Cfr. Jac. ep. 5,17-18; Regn. III 18,44-45 123 Dan. 2,34

Τίμιος ἐναντίον τοῦ κυρίου
ὁ σὸς ὤφθη θάνατος,
θεόφρον, καὶ διὰ τοῦτο
ἀτελεύτητον νῦν ἐν οὐρανοῖς
ἀνάπαυσιν κληροῦσαι
καὶ αἰωνίζουσαν εὔκλειαν.

Πίστιν τε καὶ ἐλπίδα καὶ ἀγάπην
ἐκτήσω ἀνόθευτον
ἐν ταπεινώσει καρδίας·
διὰ τοῦτο σημείοις σε Χριστὸς
καὶ τέρασι δοξάζει
ἀδιαλείπτως, Ἱλάριε.

Τέτοκας ἀπειράνδρως, θεοτόκε,
τὸν πλάστην τῆς φύσεως
καὶ μετὰ τόκον παρθένος
ἐφυλάχθης· διό σε οἱ πιστοὶ
ὡς πάντων βασιλίδα
μεγαλοφρόνως δοξάζομεν.

ᾠδὴ ζ'. *Τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ*

Ἀπαθείᾳ λαμπρυνθείς,
ἱερωσύνης, παμμάκαρ,
ἐδέξω θεῖον χρῖσμα, Ἱλάριε,
καὶ ἀναιμάκτους Θεῷ θυσίας
προσενήνοχας πιστῶς,
καθαγιάζων εὐσεβῶν
κραυγάζων συστήματα·
« εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Τῇ ἀσκήσει φαιδρυνθεὶς
ὥσπερ χρυσὸς ἐν καμίνῳ,
δοχεῖον ὤφθης τοῦ θείου πνεύματος

heirm. ζ' EE 107, n. 150, Andreae

καὶ ἐπιθέσει σεπτῶν χειρῶν σου
ἐθεράπευσας πολλοὺς
καὶ συμφορᾶς πνευματικῆς
ἐρρύσω κραυγάζοντα·
« εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

f. 171v || Στενοτάτην ὑπελθών,
πάτερ Ἱλάριε, κέλλαν,
πρὸς θεωρίαν τὸν νοῦν ἐπλάτυνας
καὶ στενούμενος ταῖς ἐπηρείαις
τῶν ἀσάρκων δυσμενῶν,
παρεμυθήσω σωστικαῖς
εὐχαῖς σου κραυγάζοντα·
« εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

θεοτ. Οἰκητήριον ἡ σὴ
νηδύς, παρθένε, ἐδείχθη
τοῦ κατοικοῦντος τὰ ἐπουράνια,
ὃν ἐκδυσώπει πάντας γενέσθαι
τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ
καὶ θείου πνεύματος, ἁγνή,
τερπνὰ καταγώγια,
τοὺς ἐν ἁγίῳ ἀνυμνολογοῦντάς σε ἀεί.

ᾠδὴ η'. *Γῇ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ*

Παρεπίδημος ἐπὶ γῆς
γέγονας, Ἱλάριε σοφέ,
ταῖς σκληροτάταις ἀγωγαῖς
κατατήξας, πάτερ, τὸ σῶμα
καὶ τοῦτο τελέσας
τοῦ σεπτοῦ οἰκητήριον πνεύματος·
ὅθεν σε τιμῶμεν
ἐν πίστει συνελθόντες.

heirm. η' EE 107, n. 150, Andreae
167 κραυγάζοντα pro κραυγάζων cfr. v. 175

Τὴν πολλήν σου πρὸς τὸν Θεόν,
ὅσιε, ἐθαύμασαν στοργὴν
τῶν ἀσωμάτων οἱ χοροί·
μετὰ σώματος γὰρ γηΐνου
αὐτοὺς ἐμιμήσω,
ὑμνῳδίαν προσάγων ἀέναον
καὶ δι' ἐγκρατείας
τὰ πάθη ὑποτάσσων.

Ἐπὶ ὄρος ἀναδραμών,
πάνσοφε, σεπτῶν θεωριῶν,
κατελαμπρύνθης τὴν ψυχὴν
καὶ τὰ ἄρρητα ἐμυήθης
καὶ στῦλος ὠράθης
θεαυγής, τῶν πιστῶν προηγούμενος·
ὅθεν σε τιμῶμεν,
Ἱλάριε θεόφρον.

οτ.

Σὲ τὸ ὄρος τὸ ἐμφανές,
τράπεζαν ἐν ᾗ ὁ τῆς ζωῆς
ἄρτος ἐτέθη μυστικῶς,
τῶν ἀγγέλων τὴν ἀνωτέραν,
τὴν ἄφλεκτον βάτον,
τὸ χωρίον Θεοῦ τὸ εὐρύχωρον
ἀνυμνολογοῦμεν,
παρθένε θεοτόκε.

ᾠδὴ θ'. *Ὅτι ἐποίησέ μοι*

Ἱλαρωτάτῃ γνώμῃ
ἐθεράπευσας τὸν Χριστόν,
Ἱλάριε, πατέρων καλλονή·
διὰ τοῦτό σε χοροῖς
'2 τῶν ἀπ' αἰῶνος ‖ ἐκλεκτῶν
νῦν συνηρίθμησεν.

194 θαυμάσαν
heirm. θ' ΕΕ 106, n. 149, Andreae

Ὡς ῥόδον καὶ ὡς κρίνον
εὐωδίασας τοὺς πιστοὺς
θαυμάτων ἡδυπνόων ταῖς ὀδμαῖς,
εὐωδία τοῦ Χριστοῦ
γεγενημένος ἀληθῶς,
πάτερ Ἱλάριε.

[illegible]
συνελθόντες πνευματικὴν
καὶ πίστει ἐπαινέσωμεν θερμῇ
Ἱλαρίου τοῦ σοφοῦ
τὴν πολιτείαν τὴν σεμνήν,
Θεὸν δοξάζοντες.

Ἡ γῆ πανηγυρίζει
ἐν τῇ μνήμῃ σου τῇ σεπτῇ,
Ἱλάριε, θεράπον τοῦ Χριστοῦ,
ἐν ᾗ αἴτησαι ἡμῖν
ἁμαρτημάτων καὶ παθῶν
λύσιν δεόμεθα.

θεοτ.

Φωτὸς οὖσα δοχεῖον,
φωταγώγησον τὰς ἡμῶν
καρδίας τῶν ὑμνούντων σε ἀεὶ
ὀρθοδόξῳ λογισμῷ,
θεοχαρίτωτε ἁγνή,
μήτηρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

4 APRIL.

CANON XI

IN SANCTUM THEODULUM ET AGATHOPUM

Synaxarium, 583-586: Τούτων ὁ μὲν Θεόδουλος νεώτερος ἦν, ὁ δὲ Ἀγαθόπους διάκονος, ἀμφότεροι δὲ ὑπῆρχον ἐκ πόλεως Θεσσαλονίκης. Χριστιανοὶ δὲ ὄντες παρέστησαν Φαυστίνῳ τῷ ἄρχοντι· καὶ μὴ πεισθέντες θῦσαι τοῖς εἰδώλοις, προσδεθέντες λίθοις τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης ῥίπτονται, καὶ οὕτως ἐν Χριστῷ τελειοῦνται.....

Crypt. Δ.α. XVII	= Ck,	ff. 132v-136
Crypt. Δ.α. VIII	= Do,	ff. 12v-15
Paris. gr. 1564	= Py,	ff. 9v-11
Vat. gr. 2008	= Vm,	ff. 133v-134v
Mess. gr. 121	= Mh,	ff. 74-76
Vallic. gr. E 54	= Ea,	ff. 172v-174
Reg. gr. 61	= Lo,	ff. 47-48v
Paris. Coislin gr. 309	= H,	ff. 166-168v
Paris. gr. 13	= Q,	ff. 294-294v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τῶν σῶν γεραίρω μαρτύρων, Χριστέ, κλέος· ὁ Ἰωσήφ.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος*

Τὸν θεῖον τοῦ μαρτυρίου στέφανον
ἀναδησάμενοι,
λελαμπρυσμένοι κάλλει νοητῷ
τῷ δεσπότῃ παρίστασθε

tit. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ε' τῶν ἁγίων... Q; Ck: Ἕτερος κανὼν τῶν μαρτύρων... pospositus invenitur canoni: Τρισσοφαεῖ τῆς θεαρχίας λαμπρότητι ... MR IV, 246-250 ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε Mh Lo Ὁ Ἰωσήφ om. Mh Lo H in margine Py Ea

heirm. α' EE 94, n. 133, Joannis 2 ἀναδησάμενος Lo 3 λελαμπρυσμένη Q 4 παρίστασθαι Lo παρίστασαι Mh

1-2 AA. SS. Aprilis I, (1675) XLII, § 1: Ἵνα τὸν τῆς εὐδοξίας ἀναδήσηται στέφανον.

ὑπὲρ ἡμῶν δεόμενοι,
πανευκλεεῖς μεγαλομάρτυρες.

Ὡραίως τὴν πρὸς Θεὸν ποιούμενοι,
σοφοί, οἰκείωσιν,
τῆς εἰδεχθοῦς κακίας τοῦ ἐχθροῦ
εὐσεβῶς ἐμακρύνατε
καὶ ὁμηγύρει χαίροντες
τῶν ἀθλοφόρων ἠριθμήθητε.

Ναμάτων ζωοποιῶν τοῦ πνεύματος
ὄντες ἀνάπλεοι,
τῆς ἀγνωσίας πάλαι τῷ αὐχμῷ
τοὺς τακέντας ἠρδεύσατε
ἀγαθοδότως, ἅγιοι,
θείοις ὑπείκοντες προστάγμασιν.

θεοτ. Σωτῆρα καὶ παντουργὸν καὶ κύριον
ἐκυοφόρησας,
ὃν Ἀγαθόπους ἅμα τῷ κλεινῷ
Θεοδούλῳ ἐκήρυξεν
ὄντα Θεὸν καὶ ἄνθρωπον,
παρθενομῆτορ παμμακάριστε.

ᾠδὴ β'. *Δῶμεν μεγαλωσύνην*

Ὡς ὄρθρος ὡς ἡμέρα
Ἀγαθόπους καὶ Θεόδουλος
ἀναφανέντες, φωταγωγοῦσιν
τῆς ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα φαιδρῶς.

Νομίμως ἐναθλήσας
τοῦ Θεοῦ δοῦλος γεγένησαι,

7 ποιούμενοι] θεούμενοι Ck 9 τοῦ ἐχθροῦ] ἑαυτοὺς Py Q H om. Lo 10 εὐσεβῶς] ἑαυτοὺς Do Vm Lo 13 ναμάτων] θαυμάτων Ea 15 ἀγ[illegible] Do Py Mh Ea 22 ἐκήρυξαν Py 24 παμμακάριστε] παναμώμητε Py Mh Ea Lo Q πανάμωμε H

heirm. β' EE 94, n. 133, Joannis oden β' om. Mh Ea Lo H Q 28 φαιδρῶς] ἀεὶ Py

δηλοῖς τὴν κλῆσιν ἐνθέῳ πράξει
ἐπαληθεύουσαν, μάρτυς, ἐπὶ σοί.

Γηράλεον τὸ εἶδος,
Ἀγαθόπου, καὶ τὸ φρόνημα
σὺ κεκτημένος, τὰς μεθοδείας
τοῦ παλαιοῦ κατεπάτησας ἐχθροῦ.

θεοτ. Ἐκ σοῦ ἡ σωτηρία
τοῖς ἀνθρώποις ἀνατέταλκεν,
θεογεννῆτορ εὐλογημένη·
διό σε πᾶσαι ὑμνοῦμεν γενεαί.

f. 133 || ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοὶ*

Ῥημάτων σου ταῖς πλοκαῖς
συμποδισθεὶς ὁ δυσμενὴς
πέπτωκεν
καὶ προφανῶς ἤλεγκται,
μάρτυς ἀθλοφόρε Θεόδουλε.

Ἀγάπῃ τῇ πρὸς Θεὸν
νενευρωμένος τὴν ψυχήν,
ἔδειξας
πᾶσαν ἐχθροῦ δύναμιν,
μάρτυς Ἀγαθόπου, ἀνίσχυρον.

Ἰάματα τοῖς πιστοῖς
ἐξ ἀενάων ὀχετῶν
βρύοντες,
βρύσιν παθῶν, ἔνδοξοι,
θείᾳ δυναστείᾳ, ξηραίνετε.

31 δηλῶν Do Vm δεικνὺς Py 33 Γηραλαῖον Do
heirm. γ' EE 94, n. 133, Joannis 42 δυσμενὴς] δυσσεβὴς Ck 47 νενευρωμένως Mh 50 ἀνίσχυρος Mh 51 ἰάματα] νάματα Ck 53 βρύουσα Lo χρίοντες H 54 ἔνδοξαι Mh 55 ξηραίνεται Do Mh Ea

θεοτ. * Ῥυόμενον τοὺς βροτοὺς
αἰχμαλωσίας τοῦ ἐχθροῦ,
ἄχραντε,
τὸν λυτρωτὴν τέτοκας,
σάρκα τὴν ἡμῶν περικείμενον.

Κάθισμα.

Ἦχος α'. *Χορὸς ἀγγελικὸς*

Δυὰς πανευκλεὴς
ἀηττήτων μαρτύρων
πολύθεον ἀχλὺν
ἐξεδίωξε πλάνης
καὶ χαίρουσα ἤθλησεν
καὶ Θεῷ εὐηρέστησεν,
ὁ Θεόδουλος
καὶ ὁ στερρὸς Ἀγαθόπους·
τούτων σήμερον
εὐσεβοφρόνως τὴν μνήμην
πιστῶς ἑορτάσωμεν.

f. 133v || ᾠδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα ἡ ἐκκλησία*

Ὡς φωστῆρες ἀνατείλαντες, φρυκτωρίαις
μαρτυρικῆς φαιδρότητος
τὸ τῆς οἰκουμένης
πλήρωμα φωτίζουσιν

56-60 θεοτ. MR IV, 291 56 ῥυόμενος Lo 60 ὅθεν εὐσεβῶς σε δοξάζομεν MR ἡμῶν] ἐμὴν H περικείμενος Mh
Κάθ. post oden ς' praebent Do Py; ipsum κάθ. extra canonem positum in Vm Mh Ea heirm. καθ. MR III, 481 heirm. καθ.: *Τὸν τάφον σου, σωτήρ, . . .* Do Py Vm Mh Ea Lo Q proferunt 11 πιστοὶ Py Lo Q ἑορτάζομεν Ea Lo
heirm. δ' EE 94, n. 133, Joannis 61 ἀνατέλαντες φρυκτωρίας Mh 63 οἰκουμένης] οἰκονομίας Mh 64 πλήρωσιν Mh φωτίζετε H

οἱ ἔνδοξοι μάρτυρες,
πλάνης ἀμαυροῦντες κακόνοιαν.

Μακαρίας ξυνωρίδος ἐννοησάσης
τῶν ἀθλοφόρων στάδιον
τὸ τοῦ μαρτυρίου,
ἄγγελοι ἐθαύμασαν
καὶ ἄνθρωποι ᾔνεσαν
τὴν καρτερικὴν γενναιότητα.

Ἀγαλλόμενος Θεόδουλος ἀνεβόα·
« ὁδὸν δραμοῦμαι, κύριε,
τῶν σῶν μαρτυρίων
καὶ κατατερφθήσομαι
πλουτῶν σου τὴν ἔλλαμψιν
ἅμα τῷ στερρῷ Ἀγαθόποδι ».

θεοτ. Ῥητορεύοντες τὴν σάρκωσιν τοῦ δεσπότου
τοῦ ἐκ τῆς σῆς ἐκλάμψαντος
γαστρός, θεοτόκε,
μάρτυρες οἱ ἔνδοξοι
σωτήριον ἔπιον
πόμα, μαρτυρίου γηθόμενοι.

f. 134 ‖ ᾠδὴ ε΄. *Σύ, κύριέ μου, φῶς*

Τὸν πόδα σου σοφῶς
ἐν εὐθύτητι ἔστησας,
πανεύφημε Ἀγαθόπου,
τῆς σεπτῆς μαρτυρίας
ἐχθροὺς ὑποσκελίζοντα.

---

65 οἱ ἔνδοξοι] πανένδοξοι H 66 αὐμαυροῦντες Mh 67 εὐνοησάσης Mh Ea Lo H ἐναθλησάσης Q 68 τῶν ἀθλοφόρων] καὶ ἀνυσάσης Py Mh Lo Q om. H 70 ἐθαύμαζον Lo 80 ἐλλάμψαντος Ea H ἐλλάμψεως Lo 81 γαστρὸς] σαρκὸς H 83 σωτήριον] ποτήριον H

heirm. ε΄ EE 94, n. 133, Joannis 85 σαφῶς Do Py Vm Mh Lo Q 89 ὑποσκελίζοντας Lo ἀποσκελίζοντα Mh Ea

---

67-68 AA. SS. XLV, § 17: ... θρῆνός τε ἦν πολὺς καὶ δάκρυα τῶν ἐξ ἐθνῶν

Ὕδωρ τὸ εἰς ζωήν,
ἀθλοφόροι, ἀλλόμενον
ἐγκάρδιον κεκτημένοι,
τὸ ἀοίδιμον τέλος
δι' ὕδατος ἐδέξασθε.

Ῥοῦν τῆς εἰδωλικῆς
ἀπειλῆς ἐξηράνατε,
ῥιπτόμενοι, ἀθλοφόροι,
εἰς βυθὸν τῆς θαλάσσης
καὶ γνώμῃ θανατούμενοι.

θεοτ. * Ὦ μῆτερ τοῦ Θεοῦ,
τῆς ψυχῆς μου τὴν κάκωσιν
θεράπευσον ἡ τεκοῦσα
ὑπεράγαθον Λόγον,
τὸν πάντας ἀγαθύνοντα.

ᾠδὴ ϛ΄. *Θύσω σοι*
μετὰ φωνῆς αἰνέσεως, κύριε,

Ναμάτων
ζωηρρύτων ὑπάρχοντες ἔμπλεοι,
τὸ ἀξιέπαινον τέλος
πνιγμονῇ ὑδάτων ἐδέξασθε,
τῆς κακίας
ἐν αὐτοῖς τὸν προστάτην συμπνίξαντες.

Χάριτι
καὶ δυνάμει Θεοῦ συντηρούμενοι,
οὐ παρετράπητε θῦσαι

---

92 κεκτημένη Lo 95 ῥοῦν] νοῦν Ea 97 ῥιπτούμενοι Do Py Vm Mh Ea Lo H Q 98 εἰς βυθοὺς θαλαττίους Py Lo H Q 100-104 θεοτ. MR I, 215 100 μητηρ Mh 101 τὴν] τῇ Mh 103 ὑπεράγαθον] τὸν πανάγαθον Py Mh Ea Lo H Q MR 104 ἀγαθύνοντας H

βδελυκτοῖς εἰδώλοις, ἀλλὰ θυσίαν
τῷ δεσπότῃ
ἑαυτοὺς καθαρὰν προσηγάγετε.

Ῥομφαῖαι
τοῦ ἐχθροῦ ἐν ὑμῖν ἐξησθένησαν·
ἐστιλβωμένα γὰρ βέλη
τῆς ὑμῶν ἀνδρείας ἐπήξατε,
f. 134ᵛ ἀθλο‖φόροι,
ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, γενναιότατοι.

θεοτ. Ἴασαι
τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη, πανάμωμε,
τῆς ἀπαθείας τεκοῦσα
τὴν πηγὴν καὶ παῦσον τὴν τυραννίδα
τῶν ἀπαύστως
ταραττόντων, ἁγνή, τὴν καρδίαν μου.

f. 135 ‖ ᾠδὴ ζ'. *Ἐν τῇ καμίνῳ*
Ἀβραμιαῖοι παῖδες τῇ περσικῇ

Συνέσει θείᾳ
λευϊτικὴν στολὴν ἐνεδέδυσο,
ταύτην
μαρτυρίου λάμψεσιν ἱερῶς
λαμπροτέραν ἐργασάμενος
καὶ νῦν παρίστασαι,
Ἀγαθόπου, τῷ Λόγῳ γηθόμενος.

Τῇ τοῦ πρωτάθλου
διακονίᾳ σεμνυνόμενος,
Λόγῳ

114 εἰδώλοις] ξοάνοις Py Mh Ea Lo H Q 117 ῥομφαία Lo H 118 ἐξησθένησεν Lo 126 πηγὴν] γῆν Mh 128 ταραττόντων] σπαραττόντων H ἁγνή] ἀεὶ Ck
heirm. ζ' EE 94, n. 133, Joannis 130 ἐνδέδυσαι Do Py Lo H Q

τῷ τυθέντι, μάκαρ, διακονεῖν,
Ἀγαθόπου, κατηξίωσαι,
« εὐλογημένος εἶ
ὁ Θεός μου » κραυγάζων « καὶ κύριος ».

Ἐν ὁμονοίᾳ
τὸ ἓν φρονοῦντες, ἀξιάγαστοι,
μίαν
τοῦ θανάτου πεῖραν διὰ Χριστὸν
ὑπεμείνατε, κραυγάζοντες·
« εὐλογημένος εἶ
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, κύριε ».

θεοτ. Κεκοσμημένην
τῶν ἀρετῶν, ἁγνή, τῇ λαμπρότητι
Λόγος
ἀρεταῖς καλύψας τοὺς οὐρανοὺς
εὑρηκώς σε, κατεσκήνωσεν
ἐν σοί, πανάμωμε,
καὶ τῶν βροτῶν τὴν φύσιν οὐράνωσεν.

ᾠδὴ η'. *Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιὴλ*

Λόγοις σου τὴν πλάνην ἀμαυρῶν,
σοφὲ Θεόδουλε,
σοφίας χάριτι
καταυγαζόμενος ἔλαμψας,

140 κατηξίωσεν Lo 141-142 om. Mh 142 ἐν τῷ ⟨ναῷ⟩ ... Lo H 143 Ἐν ὁμονοίᾳ] ὀνομονύα (sic) Mh 148-149 om. Mh 149 ὁ Θεός μου κραυγάζων καὶ κύριος Py Q 150 κεκοσμημένη Lo H 151 ἁγνή, τῇ λαμπρότητι] ἁγνεία λαμπρότησι H τῇ λαμπρότητι] λαμπρότησιν Py Mh Ea Lo Q 153 ἀρετῇ Py Mh Lo H Q 154 εὑρηκῶσαι (sic) Mh κατεσκήνωσεν om. H 156 οὐράνωσεν] ἐτράνωσεν Vm
heirm. η' EE 94, n. 133, Joannis 158 Θεόδουλε] Θεόφιλε Vm 159 χάρισι Py Q

πρὸ βημάτων τὴν εὐσέβειαν
ἀναφωνῶν καὶ δυσσεβῶν
ἐμφράττων στόματα
καὶ κραυγάζων·
« πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον ».

Ἔκρυψε θαλάττιος βυθὸς
ὑμῶν τὰ σώματα
οὐδόλως, ἅγιοι·
τῇ χέρσῳ ταῦτα γὰρ δίδωσι
θείᾳ νεύσει ἀδιάρρευστα,
ἀναπηγάζοντα ἡμῖν
σεπτὰ τεράστια
τοῖς βοῶσι·
« πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον ».

f. 135v || Ὅλος δουλωθεὶς τῷ διὰ σὲ
ἐν δούλου σχήματι
φανέντι, ἔνδοξε,
καὶ μετὰ θάνατον πρόνοιαν
ὀρφανῶν φαίνῃ ποιούμενος
καὶ τῶν χηρῶν, δεσποτικὴν
νομοθεσίαν πληρῶν
ὡς εὐγνώμων
δοῦλος κυρίου, παμμάκαρ Θεόδουλε.

Σπάργανα καὶ στίγματα ὑμῶν
καὶ τὰ παλαίσματα
Θεσσαλονίκη τιμᾷ·
αὐτῆς γὰρ θρέμματα ὤφθητε

163 ἐμφράττων] ἐφράτων Mh   165 ὑμνεῖτε] κυρίου Py Ea v. om. Mh   169 ταῦτα γὰρ] γὰρ ταῦτα Mh Ea ταύτῃ Lo γὰρ] δὲ Q   170 θείᾳ νεύσει] ἐπινεύσει H   174 ὑμνεῖτε] κυρίου Ea v. om. Mh   175 ὅλως Lo H   176 δούλω Lo   179 φαίνειν H   180 χειρῶν Vm Mh   183 θεόδουλε] θεόδωρε Mh   184-192 troparium om. Lo

166-170 AA. SS. XLV, § 19: Θάλαττα δὲ ἡ τούτους δεξαμένη ῥήξασα τὰ δεσμὰ τῶν λίθων, πολὺ φαιδρότερα τοῖς οἰκείοις ἐπέδωκεν σώματα.

178-184 AA. SS. XLV, § 19: Οἷς καὶ μικρὸν ὕστερον ἐπιφανεὶς Θεόδουλος, ἅμα στολῇ καὶ τῷ πρέποντι σχήματι, προσέταττεν τὴν ἑαυτοῦ πᾶσαν οὐσίαν

καὶ ἐν ταύτῃ τὸ μακάριον,
ὡς ἀθλοφόροι ἀληθεῖς,
τέλος δεξάμενοι,
ἐκκλησίαν
τῶν πρωτοτόκων σαφῶς νῦν εὐφραίνεσθε.

θεοτ. Οὐ τρέψας τὴν φύσιν ὁ Χριστός,
ἐκ σοῦ τὸν ἄνθρωπον
ὅλον ἐφόρεσε,
θεοχαρίτωτε δέσποινα·
οὗ τὸ πάθημα Θεόδουλος
καὶ Ἀγαθόπους, οἱ στερροί,
ἐξεικονίσαντες,
ἐκβοῶσι·
« πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον ».

ᾠδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους*

f. 136 || « Ἰδοὺ τί καλὸν » ἀνεβόων
« ἢ τί τερπνὸν » οἱ ἀθλοφόροι,
« ἀλλ' ἢ τὸ οἰκῆσαι εἰς πόλιν
Θεοῦ τοῦ ζῶντος »,
διατηρήσαντες
τῆς εὐσεβείας σύνδεσμον
μέχρι θανάτου ἀδιάλυτον.

Ὡς τοῦ μαρτυρίου τὸν δρόμον
τετελεκότας, ἀθλοφόροι,

189 ἀληθεῖς om. H   190 versum om. H   191 [illegible]σία Ck Do Vm H   192 σαφῶς] σεπτῶς Py νῦν σεπτῶς Q εὐφραίνεσθε] φαιδρ[illegible]αι Py Mh Ea H φαιδρύνετε Q   193 οὐ τρέψας] συτρέψας Lo ὁ Χριστός] ἀ[illegible]ῶς Ck Do Vm Lo   195 ὅλως Py θέλων H   197 τὰ παθήματα Ck τῷ πάθε[illegible] Lo   201 ὑμνεῖτε] κυρίου Ea Lo

heirm. θ' EE 94, n. 133, Joannis   202 ἀνεβό[illegible] Ck Vm Mh Lo H   204 ἀλλ' ἢ τὸ] ἀλλὰ τῷ Mh Ea οἰκῆσαι] κατοικῆσαι Lo H   206 διατηρήσαντας Do Py Ea Q   208 ἀδιάλυτον] ἀδιάσπαστον Py Lo Ea H Q ἀδιάπαυστον Mh   210 τετελεκότες Ck Vm H

ἡ χοροστασία τῶν ἄνω
ὑμᾶς ταγμάτων
καθυπεδέξατο
ἀμαραντίνοις, ἔνδοξοι,
στεφανουμένους διαδήμασιν.

Σήμερον λαμπρῶς ἑορτάζει
ἡ εὐκλεὴς Θεσσαλονίκη,
πᾶσαν πολιτείαν καὶ χώραν
συγκαλουμένη
ἐπὶ τῇ μνήμῃ ὑμῶν
μεθ' ὑψηλοῦ κηρύγματος,
ὦ Ἀγαθόπου καὶ Θεόδουλε.

Ἤρθητε πρὸς ἄρρητον δόξαν,
φωτοφανεῖς ὡς ἀθλοφόροι,
ἧς ἀξιωθῆναι τοὺς πίστει
ὑμῶν τελοῦντας
τὴν μνήμην πάντοτε,
ὡς παρρησίαν ἔχοντες,
ἐκδυσωπεῖτε, πανσεβάσμιοι.

θεοτ. * Φέγγει με τῆς σῆς εὐσπλαγχνίας
τὸν ἐν τῷ σκότει τῆς ἀγνοίας
κείμενον καταύγασον, μόνη
τὸν φωτοδότην
ἀποκυήσασα
καὶ λυτρωτὴν καὶ κύριον,
τὸν τοὺς ἁγίους στεφανώσαντα.

213 καθυπεπεδέξατο Do 214 ἀμαραντίνοις] ἐν ἀμαράντοις Q 215 στεφανουμένοις Ck Py Mh θείοις στεφάνοις H 216-222 troparium om. Lo 217 εὐκλεῆ Ck 218 πολιτείαν] πόλιν τε H 220 τὴν μνήμην Mh Ea 221 μεθ' ὑψηλοῦ] μεθουψιλοῦ (sic) Mh 223-229 troparium om. Mh 225 ἧς Ea 229 ἐκδυσωποῦντες Lo 230-236 θεοτ. PID ογ' 231 τὸν] τῶν Do Lo τὸ Mh 232 μόνη] κόρη H PID 234 ἀποικυήσασα Mh

5 APRIL. *CANON* XII

IN SANCTAM THEODORAM THESSALONICENSEM

Synaxarium, 585 (*): Αὕτη ἡ ὁσία Θεοδώρα ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸν Χριστὸν ποθήσασα ἀπετάξατο· καὶ εἰς κοινόβιον ἐλθοῦσα ἀ[illegible]κάρη καὶ τὰς ἀρετὰς πάσας ἐφύλαξεν, ὑφ' ἓν κατορθώσασα. Τοιαύτην δὲ ὑπακοὴν ἐκτήσατο καὶ τιμὴν πρὸς πάσας τὰς ἀδελφὰς καὶ πρὸς τὴν προεστῶσαν, ὅτι καὶ μετὰ θάνατον ἔδειξεν ὅτι ἦν ζῶσα. Καὶ γὰρ τὸν βίον αὐτῆς καθαρὸν καὶ ἀκίβδηλον φυλάξασα, ὡς ἔμψυχον στήλην αὐτὸν ταῖς ἀδελφαῖς κατέλιπε. Μετὰ δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον τῆς προεστώσης πρὸς Κύριον ἀπελθούσης, καὶ αὐτῆς καθαρᾶς καὶ πνευματικῆς οὔσης, γέγονε συνδρομὴ πρὸς τὴν κηδείαν αὐτῆς· νῆ γὰρ καὶ τῶν ἐπισήμων. Καὶ λαοῦ συναθροισθέντος εὐλαβῶν μοναχῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, γέγονε καθ' εἱρμὸν ἡ ἀκολουθία. Καὶ ἀνοιχθέντος τοῦ τάφου ἐν ᾧ ἡ ὁσία Θεοδώρα ἐναπέκειτο ἐπὶ χρόνον πολὺν πρὸς τὸ κατατεθῆναι τὴν προεστῶσαν πλησίον αὐτῆς, θαῦμα ἐξαίσιον γέγονε, τοῖς μὲν ὁρῶσιν ἔκπληξιν φέρον, τοῖς δὲ ἀκούουσι κατάνυξιν. Τοῦ τόπου γὰρ ἐπιτηδείου πρὸς θεωρίαν τυγχάνοντος, πάντων βλεπόντων, ἡ πρὸ πολλοῦ νεκρὰ κειμένη Θεοδώρα τῇ μητρὶ ὥσπερ ζῶσα, ὢ τοῦ θαύματος, συνέσφιγξεν ἑαυτὴν τόπον δοῦσα. Τοῦτο τὸ ἐξαίσιον θεασάμενοι πάντες ἐκπληττόμενοι ἀνεβόων τό· « Κύριε ἐλέησον ». Ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι τοῦ νῦν σημεῖα πολλὰ ὁ Θεὸς ἐκεῖσε πεποίηκε διὰ τῆς ὁσίας ταύτης Θεοδώρας· δαιμονῶντας γὰρ διαφόρους ἰάσατο, τυφλοὺς ὠμμάτωσε καὶ ἀσθενεῖς ἀναριθμήτους ἐθεράπευσεν.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 137-141
Crypt. Δ.α. VIII = Do, ff. 15v-17v
Vat. gr. 2008 = Vm, ff. 134v-135v
Paris. gr. 1561 = Py, ff. 11v-13
Vallic. gr. E 54 = Ea, ff. 175v-177v
Reg. gr. 61 = Lo, ff. 49-50v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Ὑμνεῖν σε, μῆτερ, προσθέτω Θεὸς χάριν· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. α'.

ᾠδὴ α'. *Ἵππον καὶ ἀναβάτην*

Ὕμνοις θεοπρεπέσιν
ἀνευφημοῦντά σε,
Θεοδώρα ὁσία,
φωτιστικαῖς πρεσβείαις σου
f. 137v τὸν νοῦν μου κα‖ταύγασον καὶ τὸν λόγον
ἴθυνον
ἐπαινέσαι τὴν πολιτείαν σου.

Μέγιστον ἀσκουμέναις
ὤφθης ὑπόδειγμα,
ἐν μεγίστοις ἀγῶσι
τὸν βίον ἐκτελέσασα
καὶ τὸν ἐγκαυχώμενον ἐν κακίᾳ
δράκοντα,
Θεοδώρα, καταπαλαίσασα.

Νέκρωσιν ζωηφόρον
ἐπιποθήσασα,
ἐνεκρώθης τῷ κόσμῳ
καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ πάθεσι,
Χριστὸν θεραπεύσασα, τὸν θανάτῳ
κτείναντα
τὸν τὸν θάνατον ἐπεισάξαντα.

---

tit. Ἕτερος κανὼν τῆς ὁσίας Ck, qui enim alterum canonem refert: Τὸν δρόμον τὸν ἱερὸν τελέσαντες ... MR IV, 251-256 Ὁ κανὼν εἰς τὸν ὄρθρον φέρων ... Do ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε ... Lo Nomen Ἰωσήφ in margine scriptum est in Ea Lo om. Py

heirm. α' EE 131, n. 182, Joannis 1 θεοτερπέσιν Vm Py Ea Lo 2 ἀνευφημοῦντά σε] ἀνευφημήσωμεν Lo ἀνευφημοῦντές σε Py Ea 5 τῶν λόγων Lo 8 ἀκουσμέναις Lo 15-21 troparium om. Ea 19 θεραπεύουσα Py τὸν] τῷ Ck τὸς Do

Ἔρωτι φλεγομένη
τοῦ παντοκράτορος,
προσευχαῖς ἀνενδότοις
ἐσχόλασας, ἀοίδιμε,
προχέουσα δάκρυα, Θεοδώρα,
πάντοτε
μολυσμῶν σε ἀποκαθαίροντα.

θεοτ. Ἴασαι τῆς ψυχῆς μου
τὰ ἀρρωστήματα
καὶ τὰ ἄμετρα πάθη,
ἁγνὴ θεοχαρίτωτε,
καὶ σῶσόν με δέομαι, τὸν σωτῆρα
κύριον
σωματώσασα ὑπὲρ ἔννοιαν.

ᾠδὴ γ'. *Ὁ πήξας*
ἐπ' οὐδενὸς τὴν γῆν τῇ προστάξει σου

Νοός σου
τὰς ἱερὰς κινήσεις ἑκάστοτε
ποιουμένη, μῆτερ,
πρὸς τὸν ποθούμενον,
ὤφθης ἀνωτέρα σαρκικῶν
παθῶν καὶ τῶν ἐν βίῳ
πάντων ἡδέων θείᾳ χάριτι,
ὡς ἀγγελικὸν βίον ζήσασα.

Σαρκί σου
τὴν ἁμαρτίαν ὄντως κατέκρινας,
ἐγκρατείᾳ ταύτην
καταμαράνασα
καὶ ταῖς ὁλονύκτοις προσευχαῖς,

---

22 φλεγομένη] φθεγγομένη Ck 26 προχέουσα δάκρυα] δάκρυα προχέουσα Py Ea Lo Θεοδώρα] μολυσμῶν σε Do Vm 28 μολυσμῶν σε] Θεοδώρα Do Vm ἀποκαθαίρουσα Lo

heirm. γ' EE 131, n. 182, Joannis 41 καὶ τῶν ἐν βίῳ] τῶν ἐν τῷ βίῳ Lo 42 πάντων ἡδέων] καὶ τῶν εἰδέων (sic) Lo 48 ὁλονύκταις Ea

παρθένε Θεοδώρα,
f. 138 μοναζου‖σῶν θεῖον ἀγλάϊσμα
καὶ περιφανὲς ἐγκαλλώπισμα.

Ἐμφρόνως
σοῦ φυλακὴν τῷ στόματι τέθηκας,
μὴ ἀνασχομένη
μάταια φθέγγεσθαι,
μόνον δὲ ὑμνεῖν διὰ παντὸς
ἀγγέλων ἐν μιμήσει
τὸν ὑπερύμνητον Θεὸν ἡμῶν,
τούτου φλεγομένη τῷ ἔρωτι.

θεοτ. Μητέρα
τοῦ πρὸ αἰώνων Λόγου ἐκλάμψαντος
ἐκ πατρὸς ἀρρεύστως
μόνην σε ἔγνωμεν,
ἄχραντε θεόνυμφε· διὸ
τὸ « χαῖρέ » σοι βοῶμεν,
εὐλογημένη, καὶ δεόμεθα
πλήρωσον χαρᾶς τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠδὴ δ'. *Τὴν θείαν ἐννοήσας σου κένωσιν*

Ἡ θήκη ἔνθα κεῖται τὸ σῶμά σου
πηγὴ ἰάσεων ἡμῖν
f. 138v ‖ θεοδωρήτων δεδώρηται
τοῖς εὐσεβῶς προσιοῦσι,
παρθένε Θεοδώρα θεόνυμφε.

50 θείων Py Ea 55 μάταια] μάταις Ea 56 ὑμνεῖν] ἡμῖν Lo 59 τούτου] μόνη Ea φλεγομένη om. Ea τοῦτον Lo 63 ἔγνωμεν] εὕρομεν Py Post oden γ' κάθ. praebet Lo: ἦχος πλ. δ' *Το προσταχθὲν μυστικῶς*. Ταῖς ἀγρυπνίαις ταῖς πολλαῖς / σαρκὸς κινήσεις / κατακοιμήσασα, σεμνή, / πρὸς φῶς μετέβης τὸ ἀνέσπερον ὄντως ἐν ἀγαλλιάσει· / διό σου / τὴν φωτοφόρον μνήμην ἡμεῖς / τελοῦντες / ἐν εὐφροσύνῃ πνευματικῇ, / δυσωποῦμέν σε μνήσθητι / πρὸς τὸν δεσπότην ἡμῶν / τῶν πίστει μεμνημένων σου, / Θεοδώρα θεόπνευστε. Ipsum κάθ. post oden ς' praebet Py τελοῦμεν cd.

heirm. δ' EE 131, n. 182, Joannis

Τὴν ἐλεημοσύνην ποθήσασα
καὶ τὴν ἀγάπην ἐν ψυχῇ,
σεμνή, κτωμένη ἀνόθευτον,
τοῦ ἐλεήμονος Λόγου
ἐδείχθης καθαρὸν ἐνδιαίτημα.

Ἐν ἄκρᾳ ἡσυχίᾳ τὸν βίον σου
καὶ ἀναπτύξει ἱερῶν
λογίων πίστει ῥυθμίζουσα,
καθάπερ νύμφη ὡραίως
ταῖς θείαις ἀρεταῖς κεκαλλώπισαι.

Ῥαγέντα τὸν ἐχθρὸν καὶ πατούμενον
ὑπὸ ποδῶν παρθενικῶν
κατευθυνθέντων ἐν χάριτι
σωτηριώδεις πρὸς τρίβους
ὁρῶντες, τὸν δεσπότην δοξάζομεν.

θεοτ. Ποθοῦσά σε, παρθένε, ὀπίσω σου
προσαπηνέχθη, βασιλεῖ
τῷ σαρκωθέντι ἐκ μήτρας σου
ἡ εὐκλεὴς Θεοδώρα,
ψυχῆς ἀγαλλιάσει χορεύουσα.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ ἀναβαλλόμενος*
φῶς ὡς ἱμάτιον

Ῥύονται προσψαύοντες
τῷ θείῳ τάφῳ σου
χρονίου πάθους
ἐκδαπανῶντος
καὶ θάνατον τίκτοντος
οἱ σέ, Θεοδώρα,
προστάτιν εὐμοιρήσαντες.

81 ὡραῖος Ck ὡραία Lo 86 σωτηριώδη Ck 87 δοξάσωμεν Py Ea

heirm. ε' EE 131, n. 182, Joannis 93 προσψαύσαντες Py Lo 95 χρονίους Ck 99 προστάτην Vm Ea Lo εὐμορήσαντες Vm

Οἱ κατατρυχόμενοι
καὶ ἐνεργούμενοι
ὑπὸ πνευμάτων
τῆς πονηρίας
ψαύοντες τῇ θήκῃ σου
πίστει, Θεοδώρα,
τὴν ἴασιν λαμβάνουσιν.

f. 139 ‖ Σὲ τὴν σχοῦσαν πτέρυγας
χρυσᾶς ἐν πνεύματι
καὶ πετασθεῖσαν
πρὸς θεῖον ὕψος
καὶ νῦν καταπαύσασαν
εἰς μονὰς ὁσίας
ἀξίως μακαρίζομεν.

θεοτ. Θέλων ὑπεξέλκομαι
καὶ δελεάζομαι,
κακῶν ἰδέαις
ψυχὴν μολύνων·
διό με ἐπίστρεψον
τῇ σῇ μεσιτείᾳ
καὶ σῶσόν με, πανάμωμε.

ᾠδὴ ϛʹ. *Μαινομένην κλύδωνι*

Ἕλκουσα ἐγκράτειαν
πλὴν λαχάνου τεσσαρακοστῆς
ἐν ἡμέραις θείαις οὐ μετέλαβες,
μακαρία,
τρίβον στενὴν διοδεύσασα.

Τῇ τοῦ θείου πνεύματος
θαλπομένη χάριτι, σεμνή,

111 καὶ ἐγκαταπαύσασαν Lo 113 ἀξίως] ὁσία Py Ea Lo 116 v. om. Lo
heirm. ϛʹ EE 131, n. 182, Joannis 121 ἕλκουσαν Ea 122 τεσσαρακοστῇ Do τῆς σαρακοστῆς Ea 123 θείαις σου Py 125 διοδεύουσα Do Py Ea

ῥιγιῶντας πίστει σοι προστρέχοντας
θεραπεύεις,
Θεοῦ εἰς δόξαν καὶ αἴνεσιν.

Ὡς ὡραίαν κάλλεσιν,
ὡς τιμίαν καὶ φωτοειδῆ
τοῦ δεσπότου νύμφην μακαρίζομεν,
Θεοδώρα,
μοναζουσῶν ἐγκαλλώπισμα.

θεοτ. Θεοτόκε δέσποινα,
ἡ τεκοῦσα φῶς τὸ ἐκ φωτός,
τὴν ψυχήν μου φώτισον τυφλώττουσαν
ἀμελείᾳ
καὶ πονηραῖς παραβάσεσιν.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. αʹ. *Τὸν συνάναρχον Λόγον*

Φυλακῇ τῶν χειλέων
Θεῷ προσέχουσα,
f. 139v τῶν γραφῶν ‖ ἀναπτύξει
τὸν νοῦν φαιδρύνουσα,
τὴν λαμπάδα τῆς ψυχῆς
πλουσίως ἄρδουσα
τῷ ἐλαίῳ εὐσεβῶς
τῶν φαιδροτάτων ἀρετῶν,
εἰσῆλθες πρὸς τὸν νυμφῶνα
τὸν μυστικόν, Θεοδώρα,
Χριστῷ πρεσβεύουσα
ἐλεηθῆναι ἡμᾶς.

131 κάλλεσιν] κάλλει σε Do Vm Lo 132 φωτοειδῆ] θεοειδῆ Py 137 τὸ ἐκ] ἐκ τοῦ Py
καθ. praeponitur canoni in Ea, post oden γʹ in Py, om. in Lo. In Lo κοντάκ. Τὸ σῶμα τὸ σὸν νηστείαις . . . HR, 132 et οἶκ. Ὅσοι ἐν βίῳ ἐν ἁμαρτίαις ἐμολύνατε . . . AK, 163 heirm. καθ. HR, 230

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ὑπερυψούμενος*

Ἔφλεξας τὰ ἔνυλα
πάθη, θεοφρούρητε,
πυρὶ θείου πνεύματος,
ἀΰλως τῷ ἔρωτι
τῷ θείῳ φλεγομένη,
Θεοδώρα μακαρία.

Ὀφθαλμοὺς διήνοιξας
δεξαμένους πήρωσιν
ἁρμονίας, πόνους δὲ
κουφίζεις ἐν χάριτι
καὶ πᾶσαν ἄλλην νόσον,
Θεοδώρα, θεραπεύεις.

Στόμα σου πρὸς αἴνεσιν
ἀπαύστως διήνοιξας,
Θεοῦ παντοκράτορος,
ἀΰλους ἐν σώματι
ἐνύλως μιμουμένη,
Θεοδώρα μακαρία.

·τ. Χαίρουσα νοήματα
κλώθουσα ὡς νήματα,
ὡραῖον ἐξύφανας
τῷ Λόγῳ ἱμάτιον,
παρθένε, ἐξ αἱμάτων,
ὃ φορεῖ εἰς τοὺς αἰῶνας.

40 ‖ ᾠδὴ η'. *Σοὶ τῷ παντουργῷ*

Ἄνοσον ψυχὴν
ἀπὸ παθῶν, ὁσία,

heirm. ζ' EE 131, n. 182, Joannis 142 θεοφρούρητε] θεραπεύσατε Lo 143 πυρὶ θείῳ πνεύματι Lo πυρὶ θείου] πυρίθηου (sic) Do 154 ἄπαυστον Py 155 παντοκράτορος] παμμακάριστε Ea 157 ἀΰλως Ck Do Vm ἐν ὕλω Py Ea Lo 158 μακαρία] πανοσία Py 159 χαίρουσα] φέρουσα Ea 164 ὧν φορεῖς Py
heirm. η' EE 131, n. 182, Joannis

τηρήσασα χάριτι
τοῦ παντοκράτορος,
νόσους καθαίρεις
καὶ παύεις μαλακίας
τῶν σοὶ προστρεχόντων
ἐν πίστει, Θεοδώρα.

Ῥῆμα πονηρὸν
τῶν σῶν ἁγνῶν χειλέων
οὐδόλως προέκυψε·
τὴν γὰρ διάνοιαν
εἶχες πρὸς μόνον
Χριστὸν ἀσχολουμένην
καὶ φανταζομένην
αὐτοῦ τὸ θεῖον κάλλος.

Ἴδωσαν λαοὶ
τῇ σῇ κηδείᾳ θαῦμα·
μητρὶ γὰρ τεκούσῃ σε
τιμὴν ἀπένειμας,
ζῶντος καθάπερ
τοῦ σοῦ ἁγίου σκήνους
μετακινηθέντος
καὶ ταύτην δεξαμένου.

θεοτ. Νέκρωσον ἡμῶν
τὴν ζῶσαν ἁμαρτίαν
ζωὴν ἡ κυήσασα
τὴν ἐνυπόστατον,
μόνη παρθένε
ἁγνὴ εὐλογημένη,
ἵνα σε ὑμνῶμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

168 τοῦ θείου πνεύματος Lo 170 καὶ πᾶσαν μαλακίαν Ea Lo 174 ἁγνῶν] ἁγνὴ Do 178 θεὸν ἀσχολουμένη Lo Χριστὸν] Θεὸν Py Ea 179 φανταζομένη Lo 181 Ἴδωσαν acrostichis postulat pro εἴδοσαν 183 hic hymnus abrumpitur in Lo 194 ἁγνὴ] ἀεὶ Ea εὐλογουμένη Ea 195 ὅπως σε ὑμνῶμεν Py ὑμνοῦμεν Ck Vm καὶ δεδοξασμένη Ea

f. 140v ‖ ᾠδὴ θʹ. *Ἠσαΐα χόρευε*
ἡ παρθένος
ἔσχεν ἐν γαστρὶ

Ἱερὸν συνάθροισμα,
ὑμνῳδίαις
δεῦτε ἱεραῖς
παρθένου πανευκλεοῦς
μνήμην ἱερὰν
ὁσίως τελέσωμεν,
ἁγιασμόν τε καὶ φωτισμὸν
ταύτης δεήσεσιν
εὐπροσδέκτοις κομιζόμενοι.

Ὡς τρυγὼν φιλήσυχος,
ὡς ὡραία
ὄντως χελιδών,
ὡς εὔλαλος ἀηδών,
ὡς περιστερὰ
σχοῦσα χρυσᾶς πτέρυγας
ἐπετάσθης πρὸς τοὺς οὐρανούς,
ἔνθα ἐκέκτησο,
Θεοδώρα, τὸ πολίτευμα.

Σοῦ τὸ σῶμα φύσεως
τεθαμμένον
νόμῳ ἐπὶ γῆς,
ἰάσεων ποταμοὺς
βρύει τοῖς πιστοῖς
καὶ θάπτει τὰς φάλαγγας
καθ' ἑκάστην τὰς δαιμονικάς,
τοὺς τεθαμμένους τε
ἀρρωστίαις ἐξανίστησιν.

Ἡ ψυχή σου ἄμωμος
ἐπορεύθη

heirm. θʹ EE 131, n. 182, Joannis 202 αἰσίως Do Vm 219 βρύεις Ea τοῖς πιστοῖς] ἐπὶ γῆς Py 223 ἐξανίστησιν] ἐξανάστησον Ea

τρίβους ἀρετῶν
καὶ γέγονας τοῦ Θεοῦ
δῶρον ἱερὸν
τῇ κλήσει κατάλληλον
πολιτείαν ἔχουσα, σεμνή,
ἀλλὰ μνημόνευε
τῶν ἐν πίστει μεμνημένων σου.

f. 141 θεοτ. * ‖ Φωτὶ τοῦ προσώπου σου
τὸν ἐν σκότει
κείμενον παθῶν
καταύγασον, τοῦ φωτὸς
πύλη νοητή,
μὴ νὺξ καταλάβῃ με
τοῦ θανάτου, δέσποινα ἁγνή,
τῆς σωτηρίας μου
τὰς ἐλπίδας περικόπτουσα.

230 σεμνήν Py 232 μνημονεύον σου (sic) Ea 23[illegible] θεοτ. MR I, 256 239 δέσποινα] ἄχραντε MR 241 περικόπτουσα] ἀν[illegible]πτουσα MR Pro hoc θεοτ. aliud praebet Py: Φοβερὸς εἶ, κύριε· / καὶ τίς [illegible] τότε ὑποστῇ / τὴν ἄστεκτόν σου φωνὴν / καὶ ὑπερφυῆ / κρίσιν ποιου[illegible]ένου σου; [illegible]ιὸ φεῖσαι, / σῶσόν με, σωτήρ, / τῆς κυησάσης σε / εὐπροσδέκτοις παρ[illegible]κλήσεσιν.

8 APRIL. *CANON* XIII

IN SANCTUM RUFINUM ⟨ET AQUILINAM⟩

Synaxarium, 592: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἄθλησις τοῦ ἁγίου Ῥουφίνου τοῦ θαυματουργοῦ ⟨καὶ Ἀκυλίνας⟩.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 149ᵛ-152ᵛ

Ὁ κανών.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Βοηθὸς καὶ σκεπαστής*

Ἐξανέτειλεν ἡμῖν
τῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ ἡ μνήμη
ὥσπερ φαεινὸς
ἐξαστράπτων ἀστήρ,
φιλέορτοι, δεῦτε
φωτισθῶμεν τὰς ψυχάς,
εὐσεβῶς ἑορτάζοντες.

Τῇ ἐλπίδι τονωθεὶς
καὶ τῇ ἀγάπῃ, Ῥουφῖνε μάρτυς,
γέγονας σεπτὸν
ἐνδιαίτημα·
ἐν σοὶ γὰρ τὸ πνεῦμα
τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ
κατοικεῖν ἠρετίσατο.

Λειτουργὸς καὶ ἀθλητής,
Ῥουφῖνε μάρτυς, διπλῷ τῷ τρόπῳ

tit. καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος ρουφίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἕτερος κανὼν τοῦ μάρτυρος ... Cd. alternatis odis duos canones hoc ordine praebet: priorem: Ἀποστόλων ἁγίων τὴν παναγίαν... MR IV, 273-278, alterum quem referimus canonem

heirm. α' EE 170, n. 240, Andreae 8 τονωθεὶς] στομωθεὶς

τὰς παρὰ Θεοῦ
ἐκομίσω τιμὰς
καὶ μετὰ ἀγγέλων
κατοικεῖς ἐν οὐρανῷ,
δοξολογῶν τὸν κύριον.

θεοτ. * Τίς ἐγέννησεν υἱὸν
τὸν μὴ σπαρέντα πατρῴῳ νόμῳ;
τοῦτον ὃν γεννᾷ
ὁ πατὴρ πλὴν μητρός,
f. 150 παράδοξον θαῦ||μα·
σὺ γὰρ ἔτεκες, ἁγνή,
Θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον.

ᾠδὴ γ'. *Ἐπλατύνθη*
ἐπ' ἐχθρούς μου τὸ στόμα μου

Καρτερίᾳ
τῶν βασάνων ᾐσχύνατε
τὸν ἰοβόλον ὄφιν,
τὸν πτερνίσαντα τὴν Εὔαν ποτέ.

Τὰς ἀκάνθας
τῆς προσπαθείας ἐξέτεμες,
Ῥουφῖνε, καὶ τὸν πόθον
πρὸς τὸν κύριον ἐπτέρωσας.

Τὸν τῆς Εὔας
πολεμήτορα ἔκτεινας,
Ἀκυλῖνα, γενναίως
ταῖς βασάνοις καρτερήσασα.

θεοτ. Τὸν υἱόν σου,
θεοτόκε, ἱκέτευε
σωθῆναι τοὺς ὑμνοῦντας
τὴν ἀκατάληπτόν σου δύναμιν.

22-28 θεοτ. ER, 367 23 πατρῷον νόμων (sic) 26 θαῦμα] τέρας ER
heirm. γ' EE 169, n. 237, Germani 2 ἐπ' ἐχθρούς τὸ στόμα μου EE

31-32 Cfr. Gen. 3,1-13

1v φρενοβλαβῶς θρησκεύον‖τας ξοάνοις, σοφοί·
ὅθεν μακαρίζεσθε
εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
θρόνῳ παριστάμενοι
τῆς ἁγίας τριάδος,
ἀλλ' ἐκτενῶς πρεσβεύσατε εὑρεῖν
λύσιν πταισμάτων ἡμᾶς, πανaοίδιμοι.

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ τῶν ὁσίων σου παίδων*

Ὁ ἐνισχύσας τὸν μέγαν
Ῥουφῖνον ἐν βασάνοις
καὶ τὸν στέφανον ἐξ οὐρανοῦ καταπέμψας,
εὐλογητὸς εἶ, κύριε.

Ὁ μεγαλύνας ἐν κόσμῳ
τὸν ἔνδοξον Ῥουφῖνον
καὶ φαιδρύνας αὐτὸν διὰ τοῦ μαρτυρίου,
εὐλογητὸς εἶ, κύριε.

Ὁ ἀνδρειώσας τῇ πίστει
κατὰ τοῦ παλαμναίου
τὴν πανεύφημον Ἀκυλῖναν βοῶ σοι,
εὐλογητὸς εἶ, κύριε.

οτ. Θεοτόκε παρθένε,
ἡ τὸν Θεὸν τεκοῦσα
ὑπὲρ τῶν δούλων σου δυσωποῦσα μὴ παύσῃ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

152 ‖ ᾠδὴ η'. *Οἱ ὅσιοί σου παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ*

Ὁ ἔνδοξος Ῥουφῖνος ἐν τῇ καμίνῳ
πυρποληθείς, ἀνεκραύγαζεν

heirm. ζ' EE 168, n. 235, Germani 99 βοῶσαν
heirm. η' EE 170, n. 239, Andreae

105-114 Cfr. Dan. 3,46-59

ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ·
« εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε τὸν κύριον ».

Ὁ πάνσοφος Ῥουφῖνος ἐν τῷ μολύβδῳ
κατακριθεὶς κολαφίζεσθαι,
ὥσπερ οἱ παῖδες, ἐβόα·
« εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε τὸν κύριον ».

Τοῦ ξίφους καὶ βασάνων καταφρονήσας
διὰ τὸν πόθον τοῦ κτίστου σου,
ὥσπερ οἱ παῖδες, ἐβόας, μάρτυς·
« εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε τὸν κύριον ».

θεοτ. * Ὃν ἔτεκες, παρθένε, ἀνερμηνεύτως
διὰ παντὸς ὡς Θεὸν ἡμῶν
μὴ διαλίπῃς δυσωποῦσα,
ἵνα κινδύνων
σώσῃ τοὺς εἰς σὲ καταφεύγοντας.

f. 152v ‖ ᾠδὴ θ'. *Ἡ τὸ « χαῖρε »*
δι' ἀγγέλου δεξαμένη

Ὁ στεφάνους
καταπέμψας οὐρανόθεν
τοῖς ἁγίοις,
Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
κινδύνων ῥῦσαι
τοὺς σὲ μεγαλύνοντας.

vv. 109; 114; 119 omittuntur in cd. 120-124 θεο[illegible] TR, 329, 565, 666 121 Θεὸν ἡμῶν] φιλάνθρωπον TR, 329 122 ἐ[illegible]ωποῦσα TR, 565, 666 124 σὲ καταφεύγοντας] σὲ πιστῶς καταφεύγοντας T[illegible] [illegible]9 σὲ πάντας καταφεύγοντας TR, 565
heirm. θ' EE 168, n. 235, Germani

τὸ τῆς διανοίας μου
ἀπέλασον καὶ αὔγασον
φωτισμὸν τῇ ψυχῇ μου,
βραβεύων μοι ταῖς πρεσβείαις σου
δύναμιν ὑμνῆσαι τοὺς ἄθλους σου.

Διαβιβάσας εὐσεβῶς τὴν ἔφεσιν
πρὸς δόξαν ἄϋλον,
τῆς ὑλικῆς πάσης
δόξης κατεφρόνησας·
ἐντεῦθεν καὶ ἐκράτυνας
τὴν συνείδησιν, μάρτυς,
πρὸς μαρτυρίου τὴν ἔνστασιν
καὶ ἀθλοπρεπῶς εὐδοκίμησας.

f. 35 ‖ Ἀναλαβὼν τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως,
ἱερομάρτυς Χριστοῦ,
τυραννικὰ θράση
καρτερῶς κατέβαλες
καὶ ἔστης πρὸς τὸ στάδιον
τῆς ἀθλήσεως χαίρων
καὶ πᾶσαν πλάνην ἠφάνισας
τῆς εἰδωλικῆς ἀθεότητος.

Ἱερουργεῖν ἱερωτέρως ἔσπευσας
ὑπὲρ τὸν πρὶν Ἀαρών,
ἱερομύστα μάρτυς·
καὶ γὰρ οὐ τὴν ἔναιμον
θυσίαν προσενήνοχας
τῷ δι' οἶκτον τυθέντι,
ἀλλὰ θυσίαν ἀναίμακτον
θύσας, τῷ Θεῷ εὐηρέστησας.

θεοτ. * Νοῦς καὶ οὐράνιος τὸ σὸν μυστήριον
τὸ ἀκατάληπτον

17 ἀναλαβὸν 33-40 θεοτ. MR III, 550

25-27 Ex. 28,1-4

κατανοεῖν ὄντως
ἀτονεῖ, πανύμνητε·
τοῦ γὰρ πατρὸς ὁ σύνθρονος
ἐν γαστρί σου σκηνώσας,
ἐκ σοῦ τεχθῆναι εὐδόκησε
φύσεσι διτταῖς γνωριζόμενος.

ᾠδὴ γ'. *Ὁ στερεώσας κατ' ἀρχὰς*

Στοιχειωθεὶς θεοπρεπῶς
τῷ τοῦ Χριστοῦ θείῳ φόβῳ
καὶ σχολάσας ταῖς αὐτοῦ ὑποθήκαις,
ἀνεδείχθης λογικῶν
ποιμὴν προβάτων, ὅσιε·
διὸ καὶ μαρτυρίου
κλέος ἀξίως ἀπείληφας.

Συνευωχεῖσθαι μυστικῶς
ταῖς ἄνω ταξιαρχίαις
καὶ τῆς θείας καὶ ἀφράστου σου δόξης
συμμεθέξασθαι ποθῶν
ὁ μάρτυς σου, Χριστέ, ὁ πιστός,
εἰδωλικῆς ἀπάτης
δόξαν καθεῖλεν ἀνόσιον.

Ἐπαληθεύουσαν τὴν σὴν
δεικνύει προσηγορίαν·
ἀντὶ πάντων γάρ, Ἀντίπα θεόφρον,
προσκτησάμενος Θεόν,
ἀντεῖπας καὶ ἀνθέστηκας
στερροπρεπῶς τυράννων
τοῖς δυσσεβέσι προστάγμασιν.

θεοτ. * Ἀπειρογάμως ἐκ πατρὸς
τὸν πρὸ αἰώνων τεχθέντα

37 τοῦ πατρὸς γὰρ MR
heirm. γ' EE 219, n. 314, Joannis 62-68 θεοτ. MR III, 551

ἐν γαστρί σου συλλαβοῦσα, παρθένε,
ἀπεγέννησας ἡμῖν
Θεὸν ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον
ἐν ἑκατέρᾳ φύσει
τέλειον, οὐ διαιρούμενον.

|| ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Μαρτυρίου πανεύφημον
δόξαν ἐπηνέγκατο ὁ σοφός σου, Χριστέ,
ἱεράρχης, ὡς καλῶς ὑπὲρ σοῦ
καὶ ψυχὴν προθύμως
καὶ τὸ σῶμα προδούς.

Ἀκλινῆ γνώμην ἔδειξας
ἐν ταῖς τοῦ δικάζοντος ἐρωτήσεσιν,
μάρτυς κράτιστε· ἐντεῦθεν πιστῶς
ἀσεβούντων γνώμας
ἐξεφαύλισας.

Ῥωμαλέῳ φρονήματι
πᾶσαν ἀντιπάλων σὺ ἐξενεύρωσας
δυναστείαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
γενναιόφρον μάρτυς
τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Τῆς ψυχῆς μου τὰ τραύματα
καὶ τῆς διανοίας μου τὰ συμπτώματα
καὶ σαρκός μου τὰ νοσήματα
θεραπεύοις, μάκαρ,
ταῖς πρεσβείαις σου.

* Τῶν παθῶν μου τὸν τάραχον,
ἡ τὸν κυβερνήτην τεκοῦσα κύριον,

heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae 89-93 θεοτ. ER, 461 89 Τῶν] τὸν

καὶ τὸν κλύδωνα κατεύνασον
τῶν ἐμῶν πταισμάτων,
θεονύμφευτε.

ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Ὑποδὺς τῇ νεφέλῃ
τῆς ἀκαταλήπτου τε
καὶ θείας γνώσεως,
ἀκριβῶς κατεῖδες
τὴν ἀσύγκριτον αἴγλην τοῦ θείου φωτός,
ἐξ οὗ τὰς αἰσθήσεις
καταυγασθείς,
ἱερομάρτυς,
χρηματίζεις τοῦ Λόγου καὶ κῆρυξ σοφός.

Σωφροσύνῃ, ἀνδρείᾳ
καὶ φρονήσει, ἔνδοξε,
δικαιοσύνῃ τε
ἐπιβάς, Ἀντίπα,
θεοζεύκτῳ ὡς ἅρματι ἤλασας
ταῖς ὁδοῖς κυρίου
μαρτυρικῶς·
διὸ καὶ στέφος
ἀφθαρσίας ἀξίως ἀπείληφας.

Ἀκορέστως τῷ πόθῳ
τοῦ Χριστοῦ, ἀθλοφόρε,
κατακαιόμενος,
γεγηθὼς ἐπέβης
τῷ σφοδρῶς ἐκκαέντι χαλκίνῳ βοΐ,
θριαμβεύων πλάνης
εἰδωλικῆς
τὴν ἀθεΐαν
καὶ τοὺς ταύτῃ ἀφρόνως προσέχοντας.

heirm. ε' EE 219, n. 314, Joannis

θεοτ. * Νοερῶς ἐμυήθη
προφητῶν ὁ σύλλογος
f. 36 ‖ τὰ σὰ μυστήρια·
οὐρανοῦ γὰρ πύλην
ἐπὶ γῆς ὁ δεσπότης σὲ ἔδειξεν
καὶ ἐκ σοῦ, παρθένε,
σωματωθείς,
δικαιοσύνης
τοῖς ἐν σκότει ὡς ἥλιος ἔλαμψεν.

ᾠδὴ ϛʹ. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς κύριον*

Νηφάλιον καὶ σοφὸν τὸ φρόνημα
κεκτημένος, ἱεράρχα Ἀντίπα,
τυραννικαῖς
ἀπειλαῖς οὐκ ἐκάμφθης,
ταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐντολαῖς δὲ πειθόμενος,
ἠρίστευσας μαρτυρικῶς
καὶ τῆς πλάνης καθεῖλες τὸν ὄλεθρον.

Τὸ τάλαντον πρὸς Χριστοῦ λαβόμενος
πολυπλάσιον ἀπέδειξας, πάτερ,
μαρτυρικῶν
ἐξ ἀγώνων καὶ πόνων·
διὸ καὶ ὤφθης, πιστὸς οἰκονόμος Θεοῦ
καὶ χάριν παρ᾽ αὐτοῦ πολλὴν
ἰαμάτων ἀξίως ἀπείληφας.

Ἰθύνων μου κραταιῶς βελτίωσον
καὶ τὸν τρόπον καὶ τὸν βίον καὶ δός μοι
καὶ τῆς ψυχῆς
καὶ τοῦ σώματος πᾶσαν
τὴν εὐρωστίαν θεόθεν κομίσασθαι
ταῖς θείαις σου καὶ εὐκτικαῖς
μεσιτείαις, Ἀντίπα θεόσοφε.

121-129 θεοτ. MR I, 293   125 ὁ δεσπότης σε ἔδειξεν, ἄχραντε MR
129 ὡς ἥλιος ἔλαμψεν] ἀνέτειλεν ἥλιος MR
heirm. ϛʹ EE 219, n. 314, Joannis

137 Matth. 25,15-28

θεοτ. * Ἰδόντες συμβολικαῖς ἐμφάσεσι
τοῦ φρικτοῦ σου μυστηρίου τὸ βάθος,
ὅτι Θεὸν
ἐν γαστρί σου συλλήψῃ,
οἱ θεηγόροι προφῆται ἐκήρυξαν,
πανάμωμε, καὶ νῦν ἡμεῖς
τὰς ἐκβάσεις ὁρῶντες, πιστεύομεν.

Κάθισμα.

Ἦχος γʹ. *Θείας πίστεως ὁμολογίᾳ*

Θείοις ἄνθραξι
πυρὶ ἀγάπης
....

ᾠδὴ ζʹ. *Θεοῦ συγκατάβασιν*

f. 36v ‖ Πυρσῷ καθαιρόμενος
ἱερωσύνης,
Ἀντίπα ἔνδοξε,
καὶ πιστῶν ἐκκαθαίρων
τὰς διανοίας,
ὤφθης πατὴρ ἡμῶν
καὶ μαρτυρίου
αἴγλῃ λαμπρυνόμενος,
« εὐλογητὸς εἶ » βοῶν
« ὁ τῶν πατέρων Θεός ».

Ἀνένδοτον ἔφεσιν
πρὸς σὲ ὁ μάρτυς,
Χριστέ, κτησάμενος,
συνεπάτησε χαίρων
θυμὸν τυράννων
καὶ ἀπειλὴν τοῦ πυρός·

151-157 θεοτ. MR II, 129   153 Θεὸς MR   154 συλλήψει] σκηνώσει MR   155 ἐκήρυξαν] προήγγειλαν MR   157 πιστεύομεν] δοξάζομεν MR
κάθ. MR IV, 391
heirm. ζʹ EE 219, n. 314, Joannis   168 ἀνένδ...

καὶ διὰ τοῦτο
ἐν σοὶ ἀγαλλόμενος,
« εὐλογητὸς εἶ » βοᾷ
« ὁ τῶν πατέρων Θεός ».

Σοφίας καὶ χάριτος
πεπληρωμένος,
᾿Αντίπα κράτιστε,
δεισιδαίμονος πλάνης
στερρῶς καθεῖλες
πᾶσαν τὴν δύναμιν
καὶ θείαν πίστιν
Χριστοῦ ἀνεκήρυξας,
« εὐλογητὸς εἶ » βοῶν
« ὁ τῶν πατέρων Θεός ».

Τῷ φέγγει καταύγασον
τῶν σῶν θαυμάτων
τοὺς σὲ ὑμνοῦντας πιστῶς
καὶ διάλυσον πᾶσαν,
σοφὲ ᾿Αντίπα,
νοσοποιὸν ταραχὴν
ταῖς σαῖς πρεσβείαις
ῥωννύων τοὺς ψάλλοντας,
« εὐλογητὸς ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

θεοτ. * ᾿Αμφότερα πέφυκας
παρθένος μήτηρ,
θεογεννῆτορ ἁγνή,
ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα
Θεὸν ἀφράστως
ἐκ σοῦ σαρκούμενον,
ἐν ἑκατέρᾳ
μορφῇ γνωριζόμενον,
θεανδρικῶς ἐπὶ γῆς
πολιτευσάμενον.

187 Θεὸς] ἡμῶν   198-207 θεοτ. MR III, 554   207 πολιτευσάμενος

ᾠδὴ η'. Ἑπταπλασίως κάμινον

᾿Εν ἱερεῦσι, πάνσοφε,
ἱερῶς εὐδοκίμησας
καὶ ἐν ἀθληταῖς ὑπερφυῶς ἠρίστευσας,
᾿Αντίπα θεόπνευστε,
καὶ δι' ἀμφοῖν ἀπείληφας
τῆς ὁμολογίας τὸ διάδημα, ψάλλων·
« οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

Φρενοβλαβῆ ἐπίνοιαν
κατασχὼν ὁ δεινὸς δικαστής,
πιθανολογίαις ἐπειρᾶτο πείθειν σε,
᾿Αντίπα θεόπνευστε,
θεοστυγέσι δαίμοσι
f. 37 θύειν, ἀλλ' ἡ||ττήθη τῇ στερρᾷ σου ἐνστάσει
καὶ πίστει τῇ ἐνθέῳ,
ἣν γεραίρων, ἐβόας·
« λαὸς ὑπερυψοῦτε
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

῾Ως εὐπρεπὴς ἡ θέα σου
καὶ ὁ βίος θεόληπτος
καὶ θαυμαστικὸς ὁ πρὸς ἀγῶνας ζῆλός σου,
ἡ κοίμησις ἔνδοξος
καὶ ἡ ταφὴ παράδοξος
καὶ φωτοειδὴς ἡ ἐπουράνιος λῆξις·
θεόπλοκον τὸ στέφος
καὶ θαυμάτων ἡ βρύσις
πηγάζουσα, τρισμάκαρ
᾿Αντίπα, εἰς αἰῶνας.

θεοτ. * ῾Ιερωτέρα πέφηνας,
θεοτόκε πανύμνητε,

heirm. η' ΕΕ 219, n. 314, Joannis   215-217 vv. om.   238-247 θεοτ. MR II, 283   239 πανύμνητε] πανάμωμε MR

τῆς ὑπερκοσμίου τῶν ἀγγέλων τάξεως·
τὸν τούτων γὰρ τέτοκας
δημιουργὸν καὶ κύριον
ἐκ παρθενικῆς ἀπειρογάμου νηδύος,
ἐν δύο ταῖς οὐσίαις
ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως,
μιᾷ δὲ ὑποστάσει
Θεὸν σεσαρκωμένον.

ᾠδὴ θ'. *Ἔφριξε πᾶσα ἀκοή*

Πόθῳ με
θέλξας τῷ εἰς σέ,
ἱεράρχα μυστιπόλε, ἱκάνωσον
τὰς ἀριστείας σου
τρανῶς ἐκφράσαι
καὶ τὰ τεράστια,
ἐξ ὧν πεπείραμαι κἀγὼ
τυχὼν τῆς ἰάσεως,
ἀλλὰ πρεσβείαις σου
καὶ ψυχῆς τὴν εὐρωστίαν κομίσαιμι.

Οἷάπερ
κύβερνος σοφὸς
πηδαλίῳ θεραπείας χρησάμενος,
τοὺς ἐν πελάγει παθῶν
πρὸς ὅρμον ἄγεις
τῶν ἰαμάτων σου
καὶ καθιστάνεις ὑγιεῖς
τοὺς πίστει αἰτοῦντάς σου
τὰς ῥωστικὰς δωρεάς,
ἃς παράσχου καὶ ἡμῖν, ἀξιάγαστε.

Θαλάμῳ
ὥσπερ ἐπιβὰς

---

241 τῶν   245 ἀπρέπτως
heirm. θ' ΕΕ 222, n. 317, Joannis

οὐρανίῳ, ἀθλοφόρε θεσπέσιε,
τῷ ἀφιδρύματι
τοῦ ἐκκαέντος
χαλκοῦ βοὸς πανσθενῶς,
ἠγαλλιῶ πνευματικῶς
Θεῷ προσευχόμενος·
διὸ καὶ τέλος χρηστὸν
ἀπηνέγκω εὐκλεῶς καὶ μακάριον.

f. 37v || Ὡς ἔχων
ἀξιοπρεπῶς
παρρησίαν πρὸς Θεόν, παναοίδιμε,
μὴ διαλείπῃς ἀεὶ
καθικετεύων
ὑπὲρ τῶν δούλων σου,
τῶν ἐκτελούντων σου πιστῶς
τὸ θεῖον μνημόσυνον,
ῥυσθῆναι βλάβης ἐχθρῶν
καὶ κομίσασθαι πταισμάτων τὴν ἄφεσιν.

θεοτ. Ὕστατος
ἄβυσσος κακῶν
καὶ πολλῶν ἁμαρτημάτων ἐκύκλωσε
τὴν ταπεινήν μου ψυχὴν
καὶ νῦν πειρᾶται
καταποντίζειν με,
ἀλλ' ἡ τὴν ὄντως νοητὴν
γαλήνην κυήσασα,
Θεόν, παρθένε ἁγνή,
πρὸς λιμένα σωτηρίας κυβέρνησον.

289-290 Cfr. Jon. 2,6

11 APRIL. *CANON XV*

IN SANCTAM TRYPHAENAM

Synaxarium, 598: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ὁσίας Τρυφαίνης τῆς ἐν Κυζίκῳ.

Reg. gr. 61 = Lo, ff. 54-54ᵛ, 71-72ᵛ

f. 54ᵛ ‖ Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τοῖς σοῖς ἐπαίνοις, μάρτυς, ἐντρυφῶ πόθῳ· ⟨Ἰωσήφ⟩.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Δεῦτε, λαοί,*
ᾄσωμεν ᾆσμα Χριστῷ τῷ Θεῷ

Τῷ φωτισμῷ
τῆς τρισηλίου θεότητος
αὐγαζομένη πάντοτε,
μάρτυς πανεύφημε,
τοὺς τοῖς σοῖς ἐντρυφῶντας
ἐπαίνοις ταῖς εὐχαῖς σου,
Τρύφαινα, φώτισον.

Οἱ τῷ νοΐ
πρὸς τὸν Θεὸν ἐκδημήσασα
καὶ σαρκικοῦ φρονήματος
καταφρονήσασα,
ἑαυτήν, μακαρία,
πρὸς ἄθλησιν καὶ πόνους
ὅλην ἐκδέδωκας.

Acrostichis, nonnullis lapsis tropariis, sic superest: τοις ⟨σ⟩οι⟨ς⟩ επαι⟨ν⟩οις μαρτυς εντρ⟨υ⟩φω π⟨ο⟩θω ιω⟨σ⟩ηφ
Nomen Ἰωσήφ, om. cd., deducitur autem e litteris capitalibus odes θ'.
heirm. α' EE 37-38, n. 51, Cosmae 8 οἱ pro ἡ acrostichidis causa habeas.

Ἰχνηλατεῖν
πάθος Χριστοῦ τὸ μακάριον
ἐπιποθοῦσα, ἔδραμες
ἐπὶ τὸ στάδιον
καὶ τὰ ξόανα, μάρτυς,
συνέτριψας τῆς πλάνης
σθένει τοῦ πνεύματος.

θεοτ. * Σὲ προφητῶν
πάλαι ὁ θεῖος κατάλογος
πύλην Θεοῦ προήγγειλεν
καὶ ὄρος ἅγιον,
θεοτόκε παρθένε,
τῶν θείων ἀθλοφόρων
τὸ θεῖον καύχημα.

ᾠδὴ γ'. *Στερέωσον ἡμᾶς ἐν σοί, κύριε,*

⟨Σ – ΄– – – – ΄– – ΄– – ΄– – –
– ΄– – – – – – – ΄– –
– – ΄– – – – ΄– – –
– – ΄– – – ΄– – – – ΄– – –⟩

Ὁλόκληρον σαυτὴν θυσίαν σπεύδουσα
προσάξαι τῷ ὑπὲρ πάντων τυθέντι,
τὰς θυσίας καὶ σεβάσματα
τῶν Ἑλλήνων, πανεύφημε, συνέτριψας.

Ἰσχύς σοι ἐκ Θεοῦ καὶ κράτος δέδοται
τὴν κάραν τοῦ δράκοντος διολέσαι
καὶ ταῖς πτέρναις ταῖς ἁγίαις σου
ὑποτάξαι, θεόφρον ἀξιάγαστε.

22-28 θεοτ. MR II, 240 cfr. p. 88
heirm. γ' EE 39, n. 53, Cosmae 29-32 troparium, [quod] incipit Σ....., sicut acrostichis postulat, in cd. om. 33 σπεύδουσαν

24 Ez. 44,1-2 25 Dan. 2,34

⟨Σ — ´ — — — ´ — ´ — ´ — —
— ´ — — — — — — — ´ —
— — ´ — — — ´ — —
— — ´ — — ´ — — — ´ — —⟩

Ἐπέτασας χρυσᾶς λαβοῦσα πτέρυγας
ὡς θεία περιστερὰ καὶ νυμφῶνα
πρὸς τὸν θεῖον νῦν κατέπαυσας
τῷ νυμφίῳ σου, μάρτυς, ἀγάλλεσθαι.

θεοτ. Παράδεισος τερπνὸς ἐν μέσῳ ἔχουσα
τὸ ξύλον, παρθένε, τῆς ἀφθαρσίας,
Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον,
ἐπεγνώσθης· διό σε μακαρίζομεν.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Καταυγασθεῖσα τὴν ψυχὴν φρυκτωρίαις
. . . .

ᾠδὴ δ'. *Ὑμνῶ σε·*
ἀκοὴν γάρ, κύριε,
εἰσακήκοα καὶ ἐξέστην·
f. 71 ‖ *ἕως ἐμοῦ ἥκεις γὰρ*
ζητῶν τὸν πλανηθέντα·
διὸ
τὴν πολλήν σου συγκατάβασιν
τὴν ἐμὴν δοξάζω ἐπανόρθωσιν.

Ἀνδρείαις
συμπλοκαῖς τὸν δόλιον
ἐν σταδίῳ καταβαλοῦσα,

41-44 troparium desideratur 49-52 θεοτ. cfr. p. 89
κάθ. MR II, 734
heirm. δ' EE 38, n. 51, Cosmae 4 ἥκει ed. 5 ζητῶν] ἐμὲ ζητῶν EE
8 τὴν εἰς ἐμὲ δοξάζω πολυέλεε EE

ἐδρέψω, πανεύφημε,
τὸν στέφανον τῆς ἀφθαρσίας
καὶ νῦν
τῶν μαρτύρων τοῖς στρατεύμασιν,
ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύουσα, ἠρίθμησαι.

Ἰσχύϊ
τοῦ ἁγίου πνεύματος
ὑποφέρεις τὴν τιμωρίαν·
ταθεῖσαν γὰρ τύραννος
προσέταξεν ὀξέσι λίθοις,
σεμνή,
ἀφειδῶς κατακεντᾶσθαί σε,
τὴν τοῦ ἐχθροῦ τὰ κέντρα συμπατήσασαν.

⟨Ν — ´ — —
— ´ — ´ — —
— — ´ — — — — ´ —
— ´ — — ´ — —
— ´ — — — — — ´ —
— ´
— — ´ — — — ´ — —
— — — ´ — ´ — — — ´ — —⟩

Ὁσίως
τὰς ὁσίας χεῖράς σου
ἐκπετάσασα πρὸς τὸ ὕψος,
τὸν φωτισμὸν εἵλκυσας
τοῦ πνεύματος ἐν τῇ ψυχῇ σου,
δι' οὗ
σκοτασμὸν τῆς πλάνης ἔλυσας
καὶ τῶν πιστῶν καρδίας κατεφώτισας.

θεοτ. Ἰλύϊ
ἐμπαρέντα, δέσποινα,
ἁμαρτίας τὸν λογισμόν μου,

68 συνπατήσασαν 69-76 troparium N incipiens desideratur

78-79 Sir. 51,19 85-86 Ps. 68,3

ἀνάγαγε, χεῖρά μοι
ἐκτείνουσα ἐν συμπαθείᾳ,
ἁγνή,
βοηθείας, ὅπως πάντοτε
ὑμνολογῶ τὴν θείαν προστασίαν σου.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγὸς*

Στᾶσα στερρῷ λογισμῷ
μέσον σταδίου, ἀνδρικῶς ἤνεγκας
πολυειδεῖς
πόνους προξενοῦντας
τὴν ἄπονον, σεμνή,
ἐκεῖθέν σοι δόξαν,
παρθένων τὸ καύχημα.

Μαρτυρικαῖς καλλοναῖς
ἠγλαϊσμένη, συνεργοὺς ἔσχηκας
θείους, σεμνή, •
ἄγγελος νυκτός σε
φωτίζων τὰς ὁδοὺς
τὰς σωτηριώδεις
ὀρθῶς βηματίζουσαν.

Ἀγαλλομένη ψυχῇ
τὸ δεσμωτήριον οἰκεῖς, ἔνδοξε,
σὲ τοῦ Χριστοῦ
τέρασιν μεγίστοις
θαρσαλεωτέραν
ἐναποδεικνύοντος,
ἐχθροὺς στηλιτεύουσαν.

θεοτ. * Ῥῦσαι ἡμᾶς πειρασμῶν
καὶ καταιγίδος λογισμῶν, ἄχραντε,
πάσης ὀργῆς,

heirm. ε' EE 38, n. 51, Cosmae 95 πολυειδῆς 102 θείου 106 βηματίζουσα 113 στηλιτεύουσα 114-120 θεοτ. ETh, 181

114 II Petr. ep. 2,9

πάσης ἁμαρτίας,
λιμοῦ τε καὶ λοιμοῦ
καὶ τῆς αἰωνίου,
παρθένε, κολάσεως.

ᾠδὴ ς'. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Τῶν ἀγγέλων οἱ δῆμοι ἐθαύμασαν
σοῦ τὰ ὑπὲρ νοῦν, ἀθλοφόρε, παλαίσματα
καὶ τὴν γενναίαν ἔνστασιν
καὶ τῆς θείας ἀγάπης τὸ ἔμπυρον.

Ὑπεβλήθης θηρσίν, πανаοίδιμε,
μένεις δὲ Χριστοῦ δυναστείᾳ ἀλώβητος,
θαυματουργίαις, Τρύφαινα,
τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ καταπλήττουσα.

Σὲ θηρίων ἀγρίων ἡ ἄλογος
φύσις αἰδεσθεῖσα τιμᾷ, καλλιπάρθενε,
δούλην Χριστοῦ γνησίαν σε
διδαχθεῖσαν Θεοῦ ἐπινεύσεσιν.

θεοτ. * Ἐν ὁδῷ με τοῦ βίου πλανώμενον
καὶ ταῖς ἀνοδίαις συχνῶς περιπίπτοντα
τῆς ἁμαρτίας, δέσποινα,
μετανοίας πρὸς τρίβους ὁδήγησον.

f. 72 || ᾠδὴ ζ'. *Ῥήτορες ἀνεδείχθησαν παῖδες*

Νέκρωσιν
ζωηφόρον, θεόφρον,
ἐνδυσαμένη ἀληθῶς

118 λοιμοῦ] λιμοῦ
heirm. ς' EE 34, n. 46, Joannis 133-136 θεοτ. ETh. 181 cfr. p. 92
134 περιπίπτουσα
heirm. ζ' EE 35, n 47, Joannis

τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σκήνους,
περιβολὴν ἐδέξω σωτήριον
καὶ ἐγύμνωσας
<— — —́ — —> ἡμᾶς
τὰς πονηρὰς ἐνέδρας.

Τῷ πόθῳ
τῆς ἀγάπης τοῦ κτίστου
πυρπολουμένη τὴν ψυχήν,
μέσον πυρὸς ἐνεβλήθης
καὶ δροσισμῷ τῆς ἄνωθεν χάριτος
ἀκατάφλεκτος
ἐτηρήθης, ὡς οἱ πρὶν
ἐν Βαβυλῶνι παῖδες.

῾Ρήμασιν
τὸν Θεὸν ἐπευλόγεις
μέσον ὑπάρχουσα φλογὸς
συγκαταβάσει ἀγγέλων
καὶ ἐν αἰνέσει χαίρουσα ἔκραζες·
« ὁ ὑπέρθεος •
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

<Υ —́ — —
— — —́ — — —́ —
— — — —́ — — — —́
— — — —́ — — —́ — —
— — — —́ — —́ — — —́ — —
— — —́ — —
— — —́ — — — —́
— — — —́ — —́ —>

θεοτ. Φωτός σου,
θεοτόκε παρθένε,
καθαρωτάταις ἀστραπαῖς

143 quinque syllabae desiderantur Υ....., sicut acrostichis postulat, cd. om.
161-168 troparium prima littera
169-176 θεοτ. cfr. p. 94

150-152 Dan. 3,50

τὴν σκοτισθεῖσαν ψυχήν μου
ταῖς πονηραῖς δεινῶς παραβάσεσιν
f. 72v || φωταγώγησον,
πύλη οὖσα τοῦ φωτός,
ὅπως ὑμνολογῶ σε.

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Ὤφθης ἐν μέσῳ τῶν θηρῶν,
ὥσπερ πάλαι Δανιήλ, σεμνὴ παρθένε,
ἱερῶς ἱσταμένη
καὶ ἱεραῖς προσευχαῖς
τὰ τούτων
χαλινοῦσα στόματα
πρὸς δοξολογίαν καὶ αἶνον τοῦ σωτῆρος.

Πάθεσι θείοις τοῦ Χριστοῦ
εἰκονίζουσα καλῶς, παρθένε, πάθη
τοῦ σταδίου ἐν μέσῳ
ἀφικομένη τὸ σὸν
τῷ κάλλει
ἀπέπεμπεν πρόσωπον,
χάριτος ἐνθέου ἐν σοὶ ἐνσκηνωσάσης.

<Ο — — — —́ — — — —
— — —́ — — — —́ — —́ — —́ —
— — —́ — — —́ —
— — — —́ — — —́
— —́ —
— —́ — — —́ — —
— — — —́ — — —́ — — — —́ —>

τριαδ. Θεολογοῦντες σὺν πατρί,
τὸν υἱὸν καὶ τὸ σεπτὸν ὑμνοῦμεν πνεῦμα,
ἐν τρισὶ χαρακτῆρσιν

heirm. η' EE 35, n. 47, Joannis
191-197 troparium littera O incipiens desideratur

177-178 Dan. 6,18-19

μίαν οὐσίαν ἁπλῆν,
βοῶντες·
« ὑμνεῖτε τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

[θ]εοτ.
Ὢ μυστηρίου φοβεροῦ·
ὢ ἀκούσματος φρικτοῦ· πῶς ἡ παρθένος
ἀπορρήτῳ ἑνώσει
ὁμοιωθέντα ἡμῖν
τὸν Λόγον
τίκτει διαμένουσα,
ὥσπερ πρὸ τοῦ τόκου, ἁγνὴ εἰς τοὺς αἰῶνας;

ᾠδὴ θ'. *Τὸν ἐκ Θεοῦ Θεὸν Λόγον*

Ἰσχυροτάτων σου πόνων
ταῖς νευραῖς, ἀθλοφόρε,
ἀπέπνιξας ἐχθρὸν τὸν νοητὸν
καὶ τὰ ἐκείνου στρατεύματα·
καὶ στεφθεῖσα ταῖς νίκαις,
ὡς θεία καὶ καλὴ περιστερά,
πρὸς τὸν ἄνω νυμφῶνα
ἀγαλλομένη ἔφθασας.

Ὡς τοῦ κυρίου ἀμνάδα,
ὥσπερ δάμαλιν θείαν
ἐχθροῦ καὶ ῥαντισμοῦ δολερῶς
ἀνατομαῖς ἐθανάτωσαν,
παμμεγέθους, παρθένε,
ἀπολυθέντος ταύρου κατὰ σοῦ·
ὅθεν αἵμασι θείοις
πᾶσαν τὴν γῆν ἡγίασας.

⟨Σ — — — ´ — — ´ —
— — ´ — — ´ —
— ´ — — — ´ — — — ´

205-211 id. θεοτ. in p. 95 invenies heirm. θ' EE 34-35, n. 46, Joannis 224 πανμεγέθους 225 ταύρου] σταυροῦ 227 ἡγίασεν 228-235 troparium Σ incipiens desideratur

— — — ´ — — ´ — —
— — ´ — — ´ —
— ´ — — — ´ — — — ´
— — ´ — — ´ —
— — — ´ — ´ — —⟩

θεοτ.
Ἡ παναγία σου μνήμη
ἁπλουμένη ἐν κόσμῳ,
ἡλίου τηλαυγέστερον ἡμῶν
φωταγωγεῖ τὰ νοήματα
καὶ προτρέπεται πάντας
τοῖς σοῖς κατατρυφᾶν χαρμονικῶς
καθ' ἑκάστην ἐπαίνοις,
παρθενομάρτυς Τρύφαινα.

Φωτιστικήν σε λυχνίαν
προεώρα προφήτης,
ἐν μέσῳ τὸ λαμπάδιον Χριστοῦ,
θεοχαρίτωτε, ἔχουσα,
τὸ φωτίζον τὸν κόσμον
φωτὶ τῆς ἐπιγνώσεως αὐτοῦ·
διὰ τοῦτό σε πίστει
καὶ πόθῳ μακαρίζομεν.

240 πρὸ τρέπεται

244-246 Zach. 4,2

IN SS. DEMEN ET PROTIONEM

Synaxarium ([1]): Οὗτοι οἱ ἅγιοι ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ καὶ παραστάντες αὐτόκλητοι τῷ ἡγεμόνι τῆς αὐτῶν χώρας παρρησίᾳ Χριστὸν Θεὸν ὡμολόγησαν ἐνώπιον αὐτοῦ· ὁ δὲ γυμνώσας αὐτοὺς καὶ δεσμεύσας ἁλύσεσιν ἐπὶ γῆς κατέρραξε καὶ βοΐνων λώρων καὶ ἀκανθώδεσι ῥάβδοις τὰς σάρκας αὐτῶν ἐπὶ γῆς κατέρραξεν, ὥστε φαίνεσθαι τὴν ἔνδοθεν οἰκονομίαν τῶν σπλάγχνων αὐτῶν· καὶ στείλας αὐτοὺς μετὰ κραββάτου εἰς ζοφώδη φυλακήν, — ἐν τριάκοντα ἡμέραις ἄσιτοι τὸ παράπαν διατελέσαντες — ἐκέλευσεν ὁ ἡγεμὼν μηδὲ ὕδατος αὐτοῖς δοθῆναι· ἀγγέλου δὲ ἐπιστασίᾳ ἰάθησαν ἀπὸ τῶν πληγῶν αὐτῶν καὶ τροφῆς αὐτοῖς παραδοθείσης εὐφράνθησαν καὶ ἐκορέσθησαν τροφῶν οὐρανίων, κατὰ τὸν λέγοντα « ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος ». Καὶ τὸ πρωὶ καθήσας ὁ ἡγεμὼν ἐκέλευσεν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μηνός, ἀχθῆναι τοὺς ἁγίους ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἔστησαν ὑγιεῖς ὡς μηδὲ λώβην ἔχοντες ἐν τῷ σώματι αὐτῶν· καὶ ἰδόντα τὰ πλήθη τῶν ἀσεβῶν αὐτοὺς προσέπεσον τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ ἐβόησαν « χριστιανοί ἐσμεν »· οὓς παραυτίκα ὁ ἡγεμὼν ἐκέλευσεν ἀποκεφαλισθῆναι καὶ οὕτως ἐτελειώθη αὐτῶν ἡ μαρτυρία· τοὺς δὲ ἁγίους ἐκέλευσε δεθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ τούτους, λέγων « γοητείαις χρᾶσθε οἱ Ναζωραίου τὸ ὄνομα περιφέροντες καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἴασιν ἐλάβετε »· οἱ δὲ ἀντέφησαν « ἡμεῖς μαγείας οὐ χρώμεθα, ἀλλ' ὁ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς παραγαγὼν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὃν σεβόμεθα, ἐκεῖνος καὶ τὴν ἴασιν ἡμῖν ἐχαρίσατο, ὁ κελεύων, « ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται καὶ περιπατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων ». Ὁ δὲ ἅψας πυρὰν λαβροτάτην, μέσον τοὺς ἁγίους ἐνέβαλε, τὸ δὲ πῦρ οὐδόλως αὐτοὺς ἥψατο, ἀλλ' ὑπεχώρησεν ἐξ αὐτῶν ὡς ὕδωρ· καὶ θαυμάσαντες οἱ παρεστῶτες..... (mutilus).

Crypt. Δ.α. XVII	= Ck,	ff.	160v-164
Crypt. Δ.α. VIII	= Do,	ff.	40v-43
Vat. gr. 2008	= Vm,	ff.	143v-144v
Mess. gr. 121	= Mh,	ff.	95v-97v
Vallic. gr. E 54	= Ea,	ff.	192-193v
Reg. gr. 61	= Lo,	ff.	73-73v
Paris. gr. 1564	= Py,	ff.	27v-29v
Paris. gr. 1618	= Re,	ff.	33-34v
Paris. gr. 341	= Pq,	pp.	284-288

([1]) Synax. CP, 600: tantum commemorationem profert: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἄθλησις τῶν ἁγίων Δήμη καὶ Πρωτίωνος; hoc synax. in ed. Lauriota I.70 ad diem 19 Martii ponitur et ab Eustr., Ἁγιολόγιον, pp. 108-109, refertur

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Σεπτοὺς ἀνυμνῶ θαυματουργοὺς προφρόνως· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισμα*
ἀναπέμψωμεν, λαοί,

Σῶτερ,
ἡ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν,
ὁ θησαυρὸς τῆς γνώσεως,
Λόγος ὁ ζῶν τοῦ πατρός,
κατάπεμψόν μοι λόγον
ἐξ ὕψους ἁγίου σου,
ὅπως τοὺς σοὺς ἁγίους
εὐφημήσω
θείαις μελῳδίαις.

Ἔχων
πρὸς Θεὸν διηνεκῶς
τὸ ὄμμα τῆς καρδίας σου,
Δημή, Χριστοῦ ἐραστά,
ἐμίσησας τὴν σάρκα
ὡς φθείρεσθαι μέλλουσαν
καὶ τὰ πρὸς ἀφθαρσίαν
ὁδηγοῦντα
σαφῶς διεπράξω.

Πίστιν
καὶ ἐλπίδα ἀρραγῆ,
ἀγάπην καὶ πραότητα
f. 161 ‖ καὶ τὴν συμπάθειαν
σαφῶς ἐστολισμένος,

tit. Εἰς τὸν ὄρθρον κανὼν φέρων ... Do Ὁ κανὼν ποίημα Ἰωσὴφ Ea Acrostichidis verba tacent Mh Ea ἐμφρόνως pro προφρόνως in Ck Nomen Ἰωσὴφ in margine praebet Ck, idemque om. Py Re Pq Lo, aliquibus exscissis foliis, mutilum tradit canonem usque ad versum 156 heirm. α' EE 225, n. 323, Germani 9 θείαις] ταῖς σαῖς Pq 18 σαφῶς] πρὸς φῶς Re διεπράξω | ἀντεπράξω Pq 23 ἐστολισμένος] ἐστολισμένοι Do Mh Py Re Pq ἐστολισμένην Ea

Δημή, σὺν Πρωτίωνι
δόξης τῆς ἀϊδίου
κληρονόμοι
ἐδείχθητε ἅμα.

Τέλος
δεδεγμένοι ἀγαθόν,
τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν
θεῖοι θεράποντες,
ἴᾶσθε πᾶσαν νόσον,
διώκετε πνεύματα
ἅπασι τοῖς ἐν πίστει
μετὰ πόθου
ὑμῶν δεομένοις.

θεοτ. "Ολον
ἑαυτὸν ὁ πλαστουργὸς
κενώσας ὡς ηὐδόκησεν
ἐν τῇ νηδύϊ σου,
προῆλθε σαρκοφόρος,
πανάμωμε δέσποινα,
ὅπως ἀθανασίαν
τοῖς ἀνθρώποις
πλουσίαν πηγάσῃ.

ᾠδὴ β'. *Πρόσεχε,*
οὐρανέ, καὶ λαλήσω

Ὑψώσαντες
πρὸς Θεὸν τὰς καρδίας

---

24 Δημή] δημὴς Py δήμης Pq   σὺν Πρωτίωνι] Πρωτίων τε Re   27 ἐδείχθησαν Py Re Pq   28-36 troparium om. Do Mh Pq   28 Μέλος Ea   29 ἀγαθῶν Re   32 ἴᾶσθαι Ea   34 πίστει] θλίψει Ea Py Re   35 βοηθεῖτε Py om. Re   36 δεομένους Ea   38 πλαστουργὸς] παντουργὸς Mh Ea Re Pq   39 καινώσας Mh   εὐδόκησεν Do Py Pq   45 πλουσίως Do Vm Py Re Pq πηγάζει Re

46-70 oden β' om. Ea Mh Re Pq
heirm. β' EE 226, n. 324, Germani

38-39 Filip. 2,6-7

ὑμῶν, μακάριοι,
ἐταπεινώσατε πᾶσαν
κακίαν τοῦ πολεμήτορος.

Στήσαντες
καρτερίας ἐν πέτρᾳ
τοὺς πόδας, ἅγιοι,
ταῖς μεθοδείαις τοῦ πλάνου
ἀσάλευτοι διεμείνατε.

Ἀντλήσατε
οἱ πιστοὶ σωτηρίαν,
ῥῶσιν καὶ ἔλεος
ἐκ τῆς σοροῦ τῶν ἁγίων·
πηγάζει γὰρ θεῖα νάματα.

Νέκρωσιν
ζωηφόρον ὁσίως
ἀμφιασάμενοι,
πρὸς τὴν ζωὴν τὴν ἀγήρω
μετέβητε εὐφραινόμενοι.

f. 161v θεοτ. || Ὑμνοῦμέν σε,
παναγία παρθένε,
ὅτι ἐκύησας
τὸν ὑπὸ πάσης ἀπαύστως
τῆς φύσεως ἀνυμνούμενον.

ᾠδὴ γ'. *Στερέωσον ἡμῶν*

Μόνα τὰ ἐκεῖ,
μακάριοι, ποθοῦντες,
πᾶσαν ἀρετὴν
ἐκτήσασθε προθύμως,

---

64 τὴν ζωὴν] ζωὴν Ck Do Vm Lo   70 ἀνυμνούμενον] δοξαζόμενον Do Vm   74 προθύμως] ἐμφρόνως Py Re Pq
heirm. γ' EE 229, n. 328, Germani

51-53 Ps. 39,3

καταφρονήσαντες πλούτου καὶ δυναστείας
διὰ τὴν μέλλουσαν ἀνάπαυσιν.

Νόμοις τοῦ Χριστοῦ
πληρούμενοι πανσόφως
ὁ πανευκλεὴς
Δημὴς τε καὶ Πρωτίων,
τὰς ἀρετὰς ἠμφιάσαντο ὥσπερ κόσμον
καὶ οὐρανίου δόξης ἔτυχον.

Ὤφθητε δυὰς
ἀεὶ εὐλογημένη,
ἔνδοξε Δημή,
πανεύφημε Πρωτίων,
παντοδαπῆς ἐξαιρούμενοι πάντας νόσου,
τοὺς καταφεύγοντας τῇ σκέπῃ ὑμῶν.

θεοτ. Θρόνος τοῦ Θεοῦ,
πανάμωμε, ἐδείχθης
καὶ περιφανὲς
παλάτιον καὶ κλίνη,
ἐν ᾗ ὁ πάντων δεσπότης προανεκλίθη
ἐπανακλήσει τοῦ προπάτορος.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Πρωτίων ὁ ἔνδοξος
καὶ ὁ θεόφρων Δημὴς
πρὸς φῶς τὸ ἀνέσπερον
μετατεθέντες, ἡμᾶς
φωτίζουσι πάντοτε

76 ἀνάπαυσιν] ἀπόλαυσιν Mh Ea Py Pq 77 νόμους Do Vm Mh Ea Χριστοῦ] Θεοῦ Mh Ea 78 πληρούμενοι] πειθόμενοι Py Re Pq 79 οἱ πανευκλεεῖς Mh Py Re Pq 85 Δημή] μιδὴ (sic) Mh 87 παντοδαπῶν Py νόσων Py 93 προσανεκλίθη Mh Ea Py Pq

κάθ. in Vm Mh Ea Re canoni praeponitur, post oden ς' in Do Py invenitur

θείαις φωταγωγίαις
παραδόξων θαυμάτων,
λύοντες νοσημάτων
πολυώδυνον σκότος·
αὐτοὺς ἐν εὐφροσύνῃ ψυχῆς
πίστει δοξάσωμεν.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήρι...

Ἀκηλίδωτον ἔσοπτρον
πνεύματος ἁγίου, Δήμη, γεγένησαι·
f. 162 ‖ διὰ τοῦτο συνελθόντες σε
οἱ πιστοὶ συμφώνως
μακαρίζομεν.

Ὑπερήφανον δράκοντα,
μάκαρ, ταπεινούμενος ἐταπείνωσας
καὶ ὑψώθης θείῳ πνεύματι
πρὸς Χριστόν, Πρωτίων,
τὸν Θεὸν ἡμῶν.

Μεγαλύνοντες, ἔνδοξοι,
τὸν ἀγαθοδότην μόνον Θεὸν ἡμῶν,
παρ' αὐτοῦ ἐμεγαλύνθητε
ἐνεργείας ἀεὶ
ἐργαζόμενοι.

Ἀρυσώμεθα, ἄνθρωποι,
χάριν ἀδαπάνητον ἀναβλύζουσαν
ἐκ τῆς θήκης τῶν Χριστοῦ ἐραστῶν,
καταχρέως τούτους
μακαρίζοντες.

9 πολυώδυνα πάθη Pq Re 11 πιστοί, μακαρίσωμεν Pq δοξάζομεν Py μακαρίσωμεν Re

heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae 96 Δήμη] δήμε (sic) Mh 101 μάκαρ] μάρτυς Mh 105-109 troparium om. Ea 105 μεγα[...]αντες Py Re Pq 106 ἀγαθοδότην] ἀγωνοθέτην Mh 107 πρὸς αὐτοῦ Pq 108 [...]ργεῖς ἰάσεις Py Pq ἐνεργεῖς ἰάσεις Mh Re ἀεὶ] θείας Do Vm 110-114 trop[...]ium om. Mh Pq

95 Sap. 7,26

θεοτ. Τὴν ἑτοίμην βοήθειαν,
τῶν καταπιπτόντων τὴν ἐπανόρθωσιν,
τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
ἀσιγήτοις ὕμνοις
μεγαλύνομεν.

ᾠδὴ ε΄. *Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι, κύριε,*

Ὀρθρίσας πρὸς τὸν πάντων δεσπότην,
Δήμη θεόφρον,
πάσας τοῦ ἀλάστορος
τὰς προσβολὰς κατεπάτησας.

Ὑπέρτιμος ὡς λίθος, Πρωτίων,
ἐθησαυρίσθης
θησαυροῖς, μακάριε,
ἐπουρανίοις γηθόμενος.

Ῥωσθέντες θείῳ σθένει, πανεύφημοι
ἀθλοφόροι,
ἰάσεις πηγάζετε·
τοῖς πρὸς ὑμᾶς καταφεύγουσιν.

θεοτ. Γαστρὸς προεωσφόρου ἐξέλαμψας
τῆς πατρῴας,
ὁ μήτραν πανάμωμον
καθυποδὺς σωματούμενος.

f. 162ᵛ ‖ ᾠδὴ ϛ΄. *Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινὸν*

Ὁ μέγιστος Δημής, ὥσπερ ἀστὴρ
ἐκλάμψας, ἐφώτισε

---

119 μακαρίσωμεν Pq
heirm. ε΄ EE 226, n. 324, Germani 121 θεόφρον Δήμη Pq Δήμη] δίμε Mh 123 τὰς μηχανὰς κατεκοίμησας Py κατεπάτησας] κατεκοίμησας Mh Re Pq 129 πᾶσαν ῥῶσιν Py Re Pq 130 ἰάσεις] ἴασιν Mh Ea ἀπαύστως Py Re Pq 131 ἡμᾶς Mh 133 Θεοῦ λόγε Pq
heirm. ϛ΄ EE 224, n. 321, Joannis 136 ὁ om. Mh Δημής] πρωτίων Pq ὥσπερ] ὡς Ea Pq

---

120 Ps. 62,2; 77,34

πιστῶν τὰ συστήματα
καὶ δαιμόνων τὴν ἀχλὺν ἀπεδίωξεν.

Ὑμνοῦμεν τοὺς ἀγῶνάς σου, Δημή,
τιμῶμεν τὴν μνήμην σου,
τὴν κόνιν τοῦ σώματος
προσκυνοῦντες εὐσεβῶς, πανaοίδιμε.

Συνέσεως καὶ χάριτος πλησθείς,
Πρωτίων μακάριε,
Θεῷ εὐηρέστησας,
τῷ δοξάσαντι τὴν σὴν μνήμην, ἔνδοξε.

θεοτ. Παρθένε ἀπειρόγαμε ἁγνή,
ἀπαύστως ἱκέτευε
Χριστόν, ὃν ἐκύησας,
δωρηθῆναι ἱλασμὸν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

f. 163 ‖ ᾠδὴ ζ΄. *Τῶν Χαλδαίων ἡ κάμινος*

Ῥωμαλέῳ φρονήματι
τὴν πλάνην ἐκμειοῦντες,
ἀπλανεῖς ἀνεδείχθησαν
οἱ ἅγιοι φωστῆρες
ἐν τῷ στερεώματι
τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ,
φωταγωγοῦντες ἡμᾶς.

Οἱ μαζοὶ οἱ προχέοντες
ἰαμάτων σταγόνας
καὶ νοσήματα παύοντες
ἀνίατα ἀνθρώπων,
Πρωτίων ὁ ἔνδοξος

---

140 σοῦ τοὺς ἀγῶνας Mh Δημή] σοφέ Pq 142 τὴν κόνιν] δήμη Pq 143 εὐσεβῶς] τὴν κόνιν Pq πανaοίδιμε] μεγαλύνομεν Ea μεγαλύνοντες Mh 144 χάριτος] γνώσεως Mh Ea Py Re Pq πλησθείς] πολλῆς Pq 145 πλησθέντες μακάριοι Pq 146 εὐηρεστήσατε Pq 147 τὴν σὴν μνήμην, ἔνδοξε] ὑμῶν μνήμην τὴν ἔνδοξον Pq σὴν om. Mh ἔνδοξε] ὅσιε Re 148 ἁγνή] σεμνή Py Re Pq
heirm. ζ΄ EE 228, n. 327, Andreae 154 ἀνεδείχθητε Mh

καὶ ὁ θεόφρων Δημὴς
μακαριζέσθωσαν.

Φωτισμὸν καὶ συγχώρησιν
ἀμέτρων ἐγκλημάτων
τοῖς ὑμῶν τὴν πανίερον
ἐπιτελοῦσι μνήμην
αἰτήσασθε, ἅγιοι,
ἀπαλλαγὴν τῶν παθῶν
καὶ νοσημάτων δεινῶν.

εοτ. Ῥαντισμῷ θείου αἵματος,
παρθένε, λυτρωθέντες
τοῦ ἀσπόρως ἐκ μήτρας σου
Θεοῦ ἡμῶν τεχθέντος,
βοῶμεν τὸ « χαῖρέ » σοι
σὺν τῷ σεπτῷ Γαβριήλ,
θεοχαρίτωτε.

ᾠδὴ η΄. *Τὸν ἄναρχον*
βασιλέα τῆς δόξης

Οἱ εὔδιοι
τῶν ἐν ζάλῃ λιμένες,
οἱ πρόβολοι
τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας
Πρωτίων ὁ κλεινός,
Δημὴς ὁ θεοφόρος,
τιμάσθωσαν ἀξίως.

Νεκρώσαντες
ἐγκρατείᾳ τὴν σάρκα,

164 Δημὴς] δήμης Lo Re Pq 168 πανίερον] πανέορτον Lo Py 170 αἰτήσασθαι Ck Ea Lo Re 171 τῶν] τε τῶν Mh τε Do Vm Lo Py Pq 175 τοῦ ἐκ μήτρας ἀσπόρου σου Pq τοῦ om. Re ἐν μήτρᾳ Ck 177-179 κατάρας καὶ θλίψεως / χαῖρε, βοῶμέν σοι / σὺν τῷ σεπτῷ Γαβριήλ Lo Py

heirm. η΄ EE 229, n. 328, Germani 181 τῶν] τὸν Ea 185 Δήμης Mh Lo Pq 188 ἐνκρατία (sic) Mh

177-178 Luc. 1,27-28

πηγάζετε
ζωηφόρων θαυμάτων
ἐνέργειαν, σοφοί,
f. 163v στα‖γόνας ἰαμάτων
προχέοντες ἀπαύστως.

Ὡς κλήματα
τῆς ἀμπέλου τῆς θείας
ὑπάρχοντες,
βότρυας ἐναρέτους
ἠνέγκατε, σοφοί,
καὶ πάθη ψυχοφθόρα
καθαίρετε ἀπαύστως.

θεοτ. Συνέλαβες
ὑπὲρ λόγον τὸν Λόγον·
ἐκύησας
καὶ παρθένος ὠράθης
ἀκήρατος, ἁγνή·
διό σε καταχρέως
ὑμνοῦμεν ἀσιγήτως.

ᾠδὴ θ΄. *Τὸν προδηλωθέντα*

Ἴδε, φωταυγὴς σήμερον
ἐξέλαμψε μνήμη
τῶν θεραπευτῶν τοῦ Χριστοῦ,
φωτίζουσα τὸν κόσμον·
συνελθόντες καταυγασθῶμεν ἀξίως
καὶ θείαις ὑμνῳδίαις μακαρίσωμεν.

192-193 καὶ πάθη ψυχοφθόρα / καθαίρετε ἀπαύστως Lo Py Re Pq ἀπαύστως] ἐν πίστει Pq 194 κλήμακα Ea 195 θείας] ζωῆς Ea 199-200 σταγόνας ἰαμάτων / προχέοντες ἀπαύστως Lo Py Re Pq σταγόνες Lo 204 ὠράθης] ἐδείχθης Pq 207 ἀσιγήτως] θεοτόκε Lo Py Re Pq εἰς αἰῶνας Mh Ea

heirm. θ΄ EE 229, n. 328, Germani 209 μνήμην Ck 212 ἀξίως] καὶ τούτους Lo Py Re Pq 213 καὶ om. Lo Py Re Pq

194-195 Joh. 15,1-5

Ὥσπερ ποταμός, ἅγιοι
Δημὴ καὶ Πρωτίων,
ἱερῶν ναμάτων ἀεὶ
πληρούμενοι ἀξίως,
καταρδεύετε τῶν πιστῶν τὰς καρδίας,
πάθη ψυχοφθόρα κατακλύζοντες.

Στέφος εὐπρεπές, ἅγιοι,
τῆς δικαιοσύνης
περικείμενοι, ὡραῖοι
παρίστασθε κυρίῳ,
ἐξαιτούμενοι φωτισμὸν καὶ εἰρήνην
τοῖς πανευσεβῶς ὑμᾶς γεραίρουσιν.

Ἡ περικαλλὴς καὶ σεπτὴ
δυὰς τῶν ἁγίων
βρύει καθαρὰ νάματα
ἰάσεων τοῖς πίστει
προσπελάζουσι τῇ σεπτῇ αὐτῶν θήκῃ
εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ αἴνεσιν.

θεοτ. ‖ Φέγγος ἀστραπῆς ἔλαμψεν
ἐκ σοῦ, θεοτόκε,
καὶ τὴν κτίσιν πᾶσαν φωτὸς
ἐπλήρωσε τοῦ θείου
καὶ ἀπήλασεν ἀθεΐας τὴν νύκτα·
ὅθεν σε συμφώνως μεγαλύνομεν.

---

214 ποταμοὶ Mh Ea Py Re Pq ποταμὸν Lo ἅγιοι] μέγιστοι Pq 215 Πρω-
τίων καὶ Δήμης Pq 217 ἀξίως] πλουσίως Lo Py Re Pq ὁσίως Mh Ea
218 καταρδεύουσι Pq καταρδεύοντες Re καταρδεύεται Ea Lo 219 κατακλύζοντα
Mh Re 220 εὐπρεπείας Mh 222 ὡραῖον Do ραῖοι Mh 223 παρίστα-
σθαι Mh Ea Lo Py 225 πανευσεβῶς] πανευλαβῶς Lo Py Re Pq 227 τῶν
om. Mh 230 θήκῃ] μνήμῃ Lo 231 τοῦ om. Pq 232 ἐξέλαμψεν Re
235 ἐπλήρωσε] ἔπλησεν Lo τοῦ θείου] ἐνθέου Py Re Pq τοῦ om. Mh Ea
237 σε om Lo μεγαλύνομεν] μακαρίζομεν Pq

IN SS. FLORENTIUM ET DIOCLETIAN...

Crypt. Δ.α. VIII = Do, ff. 38-40v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Σοφὴν γεραίρω μαρτύρων ξυνωρίδα.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος*

Σοφίας ἑλληνικῆς τὴν ἄθεον
ἐρεσχελίαν στερρῶς
καὶ πολυθέου πλάνης τὸ σκαιόν,
ἀθλοφόροι, μισήσαντες,
Χριστόν, τὴν ἐνυπόστατον
θείαν σοφίαν ἠγαπήσατε.

Οὐχ ὅπλα τυραννικὴν πρὸς ἄμυναν
ἤρασθε σάρκινα,
ἀλλ' ἰσχυρά, σοφοί, πνευματικὰ
τοῦ ἐχθροῦ πρὸς καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων, μάρτυρες,
δι' ὧν τὴν πλάνην ἐπορθήσατε.

f. 38v ‖ Φρονήσει τῶν ἀρετῶν τῇ κρείττονι
κατακοσμούμενοι,
τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν τὴν ἀληθῆ
τῆς ἀθέου προκρίναντες,
ἀθλητικοῦ δι' αἵματος
ταύτην ἐκτήσασθε, μακάριοι.

Tit. Τῇ ἑσπέρᾳ κανὼν τῶν ἁγίων ..... In acr. γεραίρω pate... litteris capitalibus, sed ἀνυμνῶ scriba in rubrica substituit

heirm. α' EE 94, n. 133, Joannis

Ἡττήθη Διοκλητιανοῦ τοῖς ῥήμασι
καὶ Φλορεντίου σαφῶς
ὁ τῶν δικαίων δύστηνος ἐχθρός·
τὸν σταυρὸν γὰρ ὡς ὅπλον Χριστοῦ
ἀναλαβόντες, ἔτρωσαν
αὐτὸν καὶ νίκης στέφος ἤραντο.

Νηστείαις προσκαρτεροῦντες, ἅγιοι,
εὐχαῖς τε καὶ ἐντολαῖς
τῷ ζωηρῷ λειψάνῳ τοῦ Χριστοῦ
ἀθλητοῦ Λούππου πρὸς φωτισμὸν
καὶ καθαρθέντι ὕδατι
τῷ μαρτυρίῳ ἐδοξάσθητε.

θεοτ. * Ἀσπόρως τῷ τοῦ πατρὸς βουλήματι
ἐκ θείου πνεύματος
τὸν τοῦ Θεοῦ συνείληφας υἱόν
καὶ σαρκὶ ἀπεκύησας
τὸν ἐκ πατρὸς ἀμήτορα
καὶ δι' ἡμᾶς ἐκ σοῦ ἀπάτορα.

ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοὶ*

Γενναίας ὑπομονῆς,
ἀθλητικῆς τε προκοπῆς ἔνδειγμα
Λοῦππον, σοφοί, τὸν μάρτυρα
ἔχοντες, καλῶς ἠγωνίσασθε.

Ἐν ἀρεταῖς ἑαυτοὺς
καὶ πρὸς τοῦ θείου βαπτισμοῦ ἄγοντες,
ἄμφω αὐτοῦ ἐτύχετε,
καὶ τοῦ μυστικοῦ καὶ δι' αἵματος.

Ῥητόρων τὸ σοβαρὸν
καὶ φληναφῶδες τῇ σκηνῇ ῥίψαντες,
τὸν τοῦ Θεοῦ, μάρτυρες,
Λόγον καὶ υἱὸν ἐκηρύξατε.

31-36 θεοτ. EV, 299.
heirm. γ' EE 94, n. 133, Joannis

θεοτ. * Σὺ μόνη τοῖς ἐπὶ γῆς
τῶν ὑπὲρ φύσιν ἀγαθῶν πρόξενος,
μῆτερ Θεοῦ, γέγονας·
ὅθεν σοι τὸ « χαῖρε » προσάγομεν.

ᾠδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα ἡ ἐκκλησ*

Ἀγαπήσαντες τὰ ἆθλα καὶ τοὺς ἀγῶνας
καὶ τὴν πληθὺν θαυμάσαντες
τῶν θείων σημείων
f. 39 Λού||ππου τοῦ παμμάκαρος,
αὐτοῦ κατὰ μίμησιν,
μάρτυρες, πιστῶς ἐνηθλήσατε.

Ἰθυνόμενοι τῇ χάριτι τοῦ κυρίου,
τὸ Θεοδούλου τέμενος
καὶ τοῦ Ἀγαθόπου
τῶν μαρτύρων φθάσαντες,
ἐν τούτῳ φωτίζεσθε
δι' Ἀγαθονίκου τοῦ θύτου Χριστοῦ.

Ῥωμαλέως τῇ πίστει ὡς στηριχθέντες,
τὰς θεοπνεύστους πάσας τε
γραφὰς διελθόντες,
πλέον ἐπτερώθητε
καὶ τὴν δεισιδαίμονα
πλάνην, ἀθλοφόροι, καθείλετε.

θεοτ. * Ἀπειρογάμως ἐκύησας, ὦ παρθένε,
καὶ μετὰ τόκον ὤφθης
παρθενεύουσα πάλιν·
ὅθεν ἀσιγήτοις φωναῖς
τὸ « χαῖρέ » σοι, δέσποινα,
πίστει ἀδιστάκτῳ κραυγάζομεν.

49-52 θεοτ. EV, 300
heirm. δ' EE 94, n. 133, Joannis 56 λούππον 66 τοῦ 71-76 θεοτ.
EV, 300

ᾠδὴ ε΄. *Σύ, κύριέ μου, φῶς*

<Ω ´ — — — — — ´
— — ´ — — ´ — —
— ´ — — — — ´ —
— — ´ — — ´ —
— — ´ — — ´ — —>

Μόνον σέ, τὴν ζωὴν
καὶ τὴν ὄντως ἀλήθειαν
ποθήσαντες οἱ γενναῖοι,
μέχρις αἵματος, Λόγε,
πρὸς τυράννους ἀντέστησαν.

Ἄισματα ἱερὰ
Διοκλητιανῷ τῷ κλεινῷ
φωνοῦντες καὶ Φλορεντίῳ
τοῖς ἁγίοις σου, σῶτερ,
αἰτοῦμέν σε τοῦ σῶσαι ἡμᾶς.

Ῥῆμα τὸ τοῦ Θεοῦ
ὡς τοῦ πνεύματος μάχαιραν
δεξάμενοι, ἀθλοφόροι,
τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου
νομίμως κατεσφάξατε.

ντ. * Σὲ ὅπλον ἀρραγὲς
κατ' ἐχθρῶν προβαλλόμεθα·
σὲ ἄγκυραν καὶ ἐλπίδα
τῆς ἡμῶν σωτηρίας,
θεόνυμφε, κεκτήμεθα.

heirm. ε΄ EE 94, n. 133, Joannis 77-81 troparium ab Ω. . . incipiens desideratur 97-101 θεοτ. EV, 301.

82-83 Joh. 14,6

ᾠδὴ ϛ΄. *Θύσω σοι*

Τρέχοντες
Διοκλητιανὸς καὶ Φλορέντιος
τοῦ μαρτυρίου τὸν δρόμον
καὶ νομίμως τοῦτον ἀποπληροῦντες,
σὲ ὑμνοῦσι
μετὰ φωνῆς αἰνέσεως, κύριε.

f. 39ᵛ ‖ Ὕθλους μὲν
ῥητορικοὺς ὡς βόθρον ἐκκλίναντες,
τῷ δὲ ἁπλῷ τῶν ῥημάτων
καὶ εὐαγγελίῳ προσευχηκότες,
πανένδοξοι,
ἀθλητικῶς τυράννους ᾐσχύνατε.

Ῥίψαντες
τὴν γεηρὰν χλαμύδα καὶ ἄτιμον,
στολὴν φωτὸς ἀϊδίου
μυστικῶς τὴν θείαν ἐνδεδυμένοι
οἱ μάρτυρες,
τῷ Χριστῷ ὕμνους ᾄδουσι πάντοτε.

θεοτ. * Ὢ θαῦμα
τῶν ἁπάντων θαυμάτων καινότερον,
ὅτι παρθένος ἐν μήτρᾳ
τὸν τὰ σύμπαντα περιέποντα
ἀπειράνδρως
συλλαβοῦσα, οὐκ ἐστενοχώρησεν.

κάθ. *Οἱ μάρτυρές σου, κύριε,*

ᾠδὴ ζ΄. *Ἐν τῇ καμίνῳ*

Ὢ ξένον θαῦμα·
ὁδοιποροῦντες τὸν Χριστὸν οἱ ἀθληταὶ

heirm. ϛ΄ EE 94, n. 133, Joannis 120-125 θεοτ. EV, [illegible].
κάθ. primus versus troparii deest (v. EV, 292)
heirm. ζ΄ EE 94, n. 133, Joannis

ἔσχον
συνοδίτην, ὥρᾳ γὰρ ἐν μιᾷ
ὑπηγμένοι πρὸς τὴν ἄθλησιν
ὁδοῦ ὑπόπτεροι
ἐκ Θεσσαλονίκης ἦλθον εἰς Ἔδεσσαν.

Νηπίων βέλη
τῶν ἀσεβῶν ἡγήσασθε μάστιγας,
πόνους
τῶν δεσμῶν γενναίως καὶ ῥαβδισμοὺς
ὑποφέροντες, πανεύφημοι,
« εὐλογημένος εἶ »
ἐκβοῶντες « τῆς δόξης ὁ κύριος ».

Ξοάνων σέβας,
δεισιδαιμόνων τε προστάγματα
ἔργοις
παρρησίας, λόγοις ἀθλητικοῖς
ἐκφαυλίσαντες, ἠθέτησαν
Διοκλητιανὸς
καὶ Φλορέντιος, ὁμολογοῦντες Χριστόν.

θεοτ. * Τὸ τοῦ ὑψίστου
ἡγιασμένον θεῖον σκήνωμα,
χαῖρε·
διὰ σοῦ γὰρ δέδοται ἡ χαρά,
θεοτόκε, τοῖς κραυγάζουσιν,
« εὐλογημένη σὺ
ἐν γυναιξὶν ὑπάρχεις, πανάμωμε ».

ᾠδὴ η'. *Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιὴλ*

‖ Ὕβρεων βολίσι κραταιῶς
f. 40 ἀνόμων πλήξαντες
καρδίας, μάρτυρες,

147-153 θεοτ. EV, 302 153 ὑπάρχεις πανάμωμε] πανάμωμε δέσποινα EV
heirm. η' EE 94, n. 133, Joannis

153-154 Luc. 1,42

Διοκλητιανέ, πίστεως,
καὶ Φλορέντιε, οἱ ῥήτορες,
καὶ τῶν εἰδώλων τελετὰς
ἐμυκτηρίσατε,
ἐκβοῶντες·
« πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

Νόμου ἀντεχόμενοι Θεοῦ,
αὐτῷ θυσίας δεκτὰς
πιστῶς προσήξατε,
εἰδωλικὰς σπονδὰς τέλεον
μυσαττόμενοι, πανεύφημοι,
ἐν αἰκισμοῖς καρτερικῶς,
συμφώνως ψάλλοντες·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

Ὦ Διοκλητιανοῦ πιστῆς
καὶ Φλορεντίου ψυχῆς
καὶ παρρησίας στερρᾶς·
πνευματικῇ στοργῇ ἄμφω γὰρ
ὡς ὁμαίμονες ὑπάρχοντες,
ἀθλητικῶς τοὺς δυσσεβεῖς
ἔρριψαν, ψάλλοντες·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

θεοτ. * Σὺ μόνη ἐν πάσαις γενεαῖς,
παρθένε ἄχραντε,
μήτηρ ἐδείχθης Θεοῦ·
σὺ τῆς θεότητος γέγονας
ἐνδιαίτημα, πανάμωμε,
μὴ φλογισθεῖσα τῷ πυρὶ
τοῦ ἀπροσίτου φωτός·

181-189 θεοτ. EV, 302.

187 Tim. I 6,16

ὅθεν πάντες
σὲ εὐλογοῦμεν, Μαρία θεόνυμφε.

ᾠδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους*

Ῥόδα εὐωδέστατα φύντες
ἐξ ἀκανθῶν τῆς ἀθεΐας
καὶ τυραννικαῖς ἐκκοπέντες
μαχαίραις, μάρτυρες,
ὡς ὀσφράδιον
Χριστῷ νῦν προσηνέχθητε,
θυσία ζῶσα καὶ εὐάρεστος.

Ἴσοι τὴν ἀνδρείαν καὶ γνώμην,
μάρτυρες θεῖοι στεφηφόροι,
ἴσοι καὶ ἀγῶνας καὶ ἄθλους
καὶ τὸ τοῦ δρόμου
τέλος εὑράμενοι,
τῶν ἀγαθῶν τὴν ἄφθονον
ὡσαύτως χάριν ἀπειλήφατε.

Δεῦτε ἀκουσώμεθα θαῦμα,
f. 40ᵛ πιστοί, μαρτύρων ‖ τῆς δυάδος·
ἄλλος γὰρ μακρόθεν ἐξ ἄλλου
τμηθεὶς τὴν κάραν,
ἄμφω συνῆλθον εἰς ἓν
θείᾳ προνοίᾳ τάχιστα,
ἀγγελικῶς διαπορθμεύσαντες.

Ἄμφω τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων
παρεστηκότες μετὰ δόξης
καὶ τὰ τῶν ἀγώνων τῆς νίκης
φοροῦντες στέφη,
μάρτυρες ἅγιοι,
ἀδιαλείπτως μνήσθητε
τῶν ὑμνῳδῶν ὑμῶν πρὸς κύριον.

heirm. θ' EE 94, n. 133, Joannis

θεοτ. * Δέχου τὰς λιτὰς τοῦ λαοῦ . . .
πρὸς τὸν υἱόν σου, θεοτόκε,
ἱλεωσαμένη εὐμενῶς
ἡμᾶς κινδύνων
καὶ περιστάσεων
ῥυσθῆναι τοὺς ὑμνοῦντάς σε·
σὺ γὰρ προστάτις καὶ ἐλπὶς ἡμῶ . .

218-224 θεοτ. MR IV, 78 224 καὶ ἐλπὶς . . . ζωῆς MR

13 APRIL. *CANON* XVIII

IN SANCTUM ARTEMONEM

Synaxarium, 597-600 (*): Οὗτος ἦν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως, πρεσβύτερος τῆς κατὰ Λαοδίκειαν ἐκκλησίας, ... Ὅστις καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας αὐτοῦ εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ τῶν εἰδώλων μετὰ Σισιννίου τοῦ ἐπισκόπου κατέστρεψε τὰ εἴδωλα..... Συλλαβὼν δὲ ὕστερον τὸν ἅγιον Ἀρτέμωνα θῦσαι τοῖς εἰδώλοις καταναγκάζει. Ὁ δὲ ἔφη· « Δεκαὲξ ἔτη ἐποίησα ἀναγινώσκων τὰς βίβλους τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἁγίαν γραφήν, καὶ εἰκοσιοκτὼ ἔτη διάκονος ἀναγινώσκων τὸ εὐαγγέλιον καὶ εἰκοσιπέντε ἔτη πρεσβύτερος διδάσκων τὸν λαὸν τὴν εὐσέβειαν· καὶ νῦν εἰδώλοις οὐ θύω »....... καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ αὐτό τε τὸ ξόανον συνέτριψεν καὶ τοὺς δράκοντας συνέτριψεν ὑπερμεγέθεις ὄντας,..... τὰς σάρκας κατατέμνεται ὁ ἅγιος Ἀρτέμων καὶ ἐν ἐσχάρᾳ πυρωθείσῃ ὀπτᾶται... Εἶτα λέβητος ἐκκαέντος, ἐν ᾧ πίσσα καὶ ῥητίνη ὑπῆρχε, ἀοράτως ὁ κόμης ἀρθεὶς ἐν αὐτῷ ἐβλήθη..... Ὁ δὲ ἅγιος μάρτυς, ἐν ᾧ ἵστατο, πηγῆς ὕδατος ἀναδοθείσης, ἐν αὐτῇ τοὺς πιστεύσαντας ἐβάπτισε· καὶ πλείστας θαυμάτων ἐπιδείξεις ποιησάμενος καὶ ἐν τόπῳ τινὶ Βαλβίνῃ καλουμένῳ γενόμενος τῆς Ἀσίας, τέλος τοῦ δρόμου τῆς μαρτυρίας εὕρατο πρὸς Κύριον ἐκδημήσας.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 164v-167v
Paris. gr. 1575 = Pv, ff. 46-46v
Paris. gr. 13 = Q, f. 299
Paris. Suppl. gr. 152 = Sc, ff. 27v-28v
Paris. gr. 1565 = Rf, ff. 53-55v
Paris. gr. 1574 = Pu, ff. 109v-110v
Paris. gr. 1573 = Pt, ff. 204v-207
Barber. gr. 450 = Bh, ff. 57v-59

Ὁ κανὼν ⟨κατ' ἀλφάβητον⟩· ⟨Γεωργίου⟩.
Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Ἀνοίγων τῆς γνώσεως θησαυροὺς
ὁ πάροχος ταύτης

(*) In die 12 aprilis.

Tit. Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρτέμωνος πρεσβυτέρου Ck Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρτέμωνος πρεσβύτου Pv Τοῦ ἁγίου Ἀρτέμωνος πρεσβυτέρου καὶ μάρτυρος Sc Εἰς τὸν ὄρθρον κανών, οὗ ἡ ἀκροστιχίς... Pt Ὁ κανὼν κατ' ἀλφάβητον ἐν δὲ τοῖς θεοτοκίοις Γεωργίου Q Rf Pu κατ' ἀλφάβητον in margine extremo alia manu

τὴν χάριν νέμει δαψιλῶς
τῶν λόγων τοῖς πίστει εὐφημοῦσι
τὸν ἀθλητὴν αὐτοῦ Ἀρτέμωνα.

Βέλει γλυκυτάτῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ
ἀγάπης τρωθέντα σε
ἐκ νεότητός σου, σοφέ,
σώματος προσπάθεια, Ἀρτέμων,
τῆς τούτου σχέσεως οὐκ ἔτεμεν.

Γραφῆς διακύψας ἐπιμελῶς
τῆς θείας εἰς βάθος,
Ἀρτέμων, εἵλκυσας φωτισμὸν
γνώσεως τῆς κρείττονος καὶ πλούτου,
δι' οὗ πιστοὺς πάντας ἐπλούτισας.

θεοτ. Γηγενεῖς τῷ τόκῳ σου ἀπὸ γῆς
πρὸς ὕψος οὐράνιον
ἀνήχθημεν ἀληθῶς,
ἁγνὴ θεοτόκε, καὶ ἀγγέλων
χοροστασίαις ἠριθμήθημεν.

f. 165 || ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Δύναμιν τοῦ πνεύματος
περιβαλλόμενος, ἔτρεψας
παρεμβολὰς
τὰς κατὰ τοῦ κτίστου,
Ἀρτέμων γενναιότατε.

Ἔσβεσας τὴν κάμινον
τῆς ἀθεότητος, ἔνδοξε,
ἀθλητικῶν

3 τὴν om. Pu Pt νέμει] νέμει σοι Pt δαψι[illegible] Pu 6 βέλει] μέλει Sc 7 σε om. in Q Sc Rf Pu Pt 8 σου] σε R[illegible] om. Pv Sc 9 προσπάθειαν Pu Bh 11 διακύψας] διανύσας Q 13 ε[illegible]σας ἀρτέμων σαφῶς Pu φωτισμὸν] σοφῶς Pv Q Sc Rf Bh σαφῶς Pt 1[illegible] [illegible] πλούτου] τὸν πλοῦτον Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh 15 ἐπλούτησας] ἐφώτισας [illegible] Pu 16-20 θεοτ. om. in Ck 18 ἀνήχθημεν] ἀνηνέχθημεν Rf Pt

heirm. γ' EE 224, n. 321, Joannis 21-2[illegible] hoc troparium oden γ'

αἱμάτων σου ὄμβροις,
Ἀρτέμων πανаοίδιμε.

Ζέων θείῳ ἔρωτι
καὶ πυρπολούμενος, ὅσιε,
τῇ τοῦ Χριστοῦ
ἐνθέῳ ἀγάπῃ,
ὑπὲρ ταύτης ἐνήθλησας.

θεοτ. Ἔλυσεν ὁ τόκος σου
ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἄχραντε,
τὰς ἐνοχὰς
καὶ δικαιοσύνῃ
πάντας πιστοὺς συνέδησεν.

f. 165v || ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ἡ θυσία σου, ἔνδοξε,
εἰς θυσιαστήριον ἐπουράνιον

---

29 ὄμβροις σου αἱμάτων Pu ὄμβροις] ὄμβρους Ck Bh 36-40 θεοτ. cfr. p. 186; om. in Ck 40 πιστοὺς πάντας Pu

Post oden γ' in Rf sequitur κάθ. ἦχος δ'.

heirm. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Τοῦ Παύλου γενόμενος / ὀπαδός, ἔνδοξε, / πρὸς τούτου κεκλήρωσαι τῶν πλανωμένων, / φωστήρ, ἱεραρχίας τὸ ἔνδυμα· / ὅθεν καὶ τῶν εἰδώλων / ἀπελίξας τὴν πλάνην, / ἔλαμψας τοῖς ἀνθρώποις / φωτισμὸν σωτηρίας· / διό σου τὴν πανίερον / μνήμην γεραίρομεν.

θεοτ. post κάθ. Ἐκαίνισας, ἄχραντε, τῷ θείῳ τόκῳ σου . . . MR I, 292, et σταυροθεοτ.: Σταυρῷ σε ὑψούμενον ὡς ἐθεάσατο . . . MR II, 50 In Q Pl hoc κάθ. ἦχος δ'. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ.*

Ὁμολογίαις ἱεραῖς διαπρέψας / μαρτυρικῶς τε τὴν ζωὴν διανύσας / πρὸς οὐρανοὺς ἀνέδραμες, Ἀρτέμων σοφέ, / στέφος ἀμαράντινον / ἐκ Θεοῦ ἐκομίσω· / ὅθεν τὴν ἁγίαν σου ἑορτάζομεν μνήμην, / ἀναβοῶντες· μνήσθητι ἡμῶν, / ἱερομάκαρ, Θεῷ παριστάμενος. ἐκομίσω] δεδεγμένος Q ἱερομάκαρ] ἱερομάρτυς Q; et θεοτ. in Pt Ἡ τὸν ἀχώρητον Θεὸν συλλαβοῦσα, / παρθένε μόνη Μαριάμ, καὶ τεκοῦσα, / τοῦτον, ἁγνή, δυσώπησον / τοῦ ῥύσασθαι ἡμᾶς / πάσης βλάβης ἅπαντας / τῶν ψυχῶν καὶ σωμάτων, / ὅπως καταχρέως σε εὐχαρίστως ὑμνῶμεν / καὶ εὐλογοῦμεν πάντοτε πιστῶς, / εὐλογημένη πανάμωμε δέσποινα et σταυροθεοτ. Τὸν ὑπὲρ ἔννοιαν ἐκ σοῦ σαρκωθέντα, / παρθένε δέσποινα ἁγνή, καὶ γεννηθέντα / τοῦτον ἀδίκως βλέψασα σταυρούμενον, / ἔστενες δακρύουσα καὶ πικρῶς ἐκβοῶσα· / « τέκνον μου παμφίλτατον / τί τὸ θέαμα τοῦτο, / ὅπερ ὁρῶσα πλήττομαι δεινῶς· / ὅμως ἑκὼν τοῦτο πάσχεις ὡς γέγραπται ».

heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae

ἀνηνέχθη καὶ εὐπρόσδεκτον
τῷ δεσπότῃ θῦμα ὅλον γέγονας.

Θεωρίαν εἰς κρείττονα
ἐπαρθεὶς τὰς φρένας, Ἀρτέμων ὅσιε,
ἐμυήθης τὰ μυστήρια
τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ ὧν καὶ ἀνήθλησας.

Ἱδρυνθεὶς ἐπὶ ἄσειστον
πέτραν τῆς τοῦ κτίστου ἀγάπης, ὅσιε,
προσβολαῖς καὶ τρικυμίαις ἐχθρῶν
οὐκ ἐσείσθης ὅλως τὴν διάνοιαν.

θεοτ. Ὡς ἀκένωτον, δέσποινα,
σὲ τῶν χαρισμάτων ταμεῖον ἔχοντες,
τὰς ἀφθόνους δωρεὰς παρὰ σοῦ
τῶν θαυμάτων πάντες ποριζόμεθα.

ᾠδὴ ε'. *Φώτισον ἡμᾶς*
τοῖς προστάγμασί σου, κύριε,

f. 166 || Κύμασι, σοφέ,
ἀθεΐας ἐπεπόντισας
καὶ διέσωσας λαὸν εὐπειθῆ,
καθοδηγήσας
εἰς λιμένας τοὺς τῆς πίστεως.

Λύχνος διαυγὴς
ἐν νυκτὶ τῆς πλάνης, ὅσιε,
ἀναλάμψας ἀρετῶν τῷ φωτί,

---

43 εὐπρόσδεκτος Q Sc Pu Pt Bh 44 τῷ Θεῷ τῶν ὅλων ν[illegible] γεγένηται Pt θῦμα ὅλον γέγονας] τῶν ὅλων γεγένηται Pv Q Sc Bh πάντων μά[illegible] γέγονεν Pu πάντων ἐχρημάτισεν Rf 48 τοῦ σωτῆρος, πάτερ, οὗ καὶ ἤθλησα[illegible] Pu Pt ὑπὲρ οὗ Rf ὑπὲρ ὃν [illegible] 50 κτίστου] κτίστου σου Bh 52 ὅλος Sc 53-56 θεοτ. om. in Ck

heirm. ε' EE 224, n. 321, Joannis 58 ἐπεπόντισας scrips[illegible]r. Septuaginta ed. Rahlfs, ἐπεπόθησας Ck, ἐπετίμησας Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh [illegible] ἀπειθῆ Rf

---

57-61 Ex. 15,4; 13 ed. Rahlfs

θεογνωσίας
εἰς τὸ φῶς ἀνθρώπους εἵλκυσας.

Μύστης τοῦ Χριστοῦ
γεγονώς, Ἀρτέμων ὅσιε,
παρανομοῦσιν οὐ προσῆξας σαυτόν,
ἀλλὰ κυρίῳ
δεκτὸν θῦμα δι' ἀθλήσεως.

θεοτ. Ῥύπου ἐμπαθῶν
μολυσμῶν ἀποκαθάρασα
τὴν ψυχήν μου, θεονύμφευτε,
ταῖς σαῖς πρεσβείαις
ἁγνόν με Θεῷ παράστησον.

ᾠδὴ ς'. *Ἱλάσθητί μοι, σωτήρ,*

Νομίμως ὑπὲρ Χριστοῦ
ἀθλῶν, Ἀρτέμων, διήλεγξας
παρανομούντων ἐχθρῶν
δυσσεβῆ θεσπίσματα·
διὸ ἐννομώτατος
μάρτυς ἀνεδείχθης
θείαις νίκαις στεφανούμενος.

Ξηράνας τοὺς θολεροὺς
χειμάρρους τῆς ἀθεότητος
τῶν λόγων σου τῷ πυρί,
διαυγεῖς ἀνέβλυσας
ποταμοὺς τῆς πίστεως
καὶ θεογνωσίας
τοῖς πιστοῖς, Ἀρτέμων ὅσιε.

---

66 εἵλκυσας] ἴθυνας Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh 67 τοῦ] τῶν Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh 69 ἀπορρήτων μυστηρίων σαυτὸν Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh παρανομούντων Ck 70 προσῆξας τούτῳ Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh 71 ἀθλήσεως] ἀσκήσεως Rf 72-76 θεοτ. om. Ck 72 ῥύπου] ῥύπον Q Bh ἐμπαθῶν] με παθῶν Rf 76 ἁγνόν με] ἁγνὴν τῷ Rf ἁγνὴν Q με om. Q

heirm. ς' EE 220, n. 315, Joannis 78 Ἀρτέμων] ἀρτέμως Ck διήλεγξας] διήνοιξας Q 80 δυσσεβῶν Ck

Ὁπλίσας τὸν λογισμὸν
κατὰ τῆς μάχης τοῦ ὄφεως,
γενναιότητι συμπλοκῆς,
Ἀρτέμων, κατέβαλες
καὶ νεκρὸν ἀπέδειξας
καὶ παρὰ κυρίου
τὸ τῆς νίκης στέφος εἴληφας.

θεοτ. Γεγόναμεν οἱ θνητοὶ
ἀθάνατοι θείᾳ χάριτι
τῷ τόκῳ σου καὶ φθορᾶς
τῆς πρώην ἐρρύσθημεν,
θεοτόκε ἄχραντε,
καὶ τῆς ἀφθαρσίας
τῇ στολῇ κατεκοσμήθημεν.

f. 166ᵛ || Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Τῶν βασάνων, ἅγιε,
τὴν τρικυμίαν
διελθών, κατήντησας
πρὸς τοὺς λιμένας τῆς ζωῆς
ὑπὲρ ἡμῶν τὸν φιλάνθρωπον
καθικετεύων,
μαρτύρων ἀγλάϊσμα.

---

92 μάχης] πλάνης Pu 93 γενναίᾳ τῇ συμπλοκῇ Pv Q Sc Rf Pt Bh γενναίᾳ τε συμπλοκῇ Pu 98-104 θεοτ. om. in Ck 100 φθορᾶς] φθονὰς Mh 101 τῆς] τοῦ Mh

κάθ. post oden γ' praebet Pu, idemque praeponitur canoni in Bh, om. Q Rf Pt

heirm. καθ. HR, 169 Post hoc κάθ. in Pu legimus θεοτ., incipiens: Προστασία ἄμαχε τῶν θλιβομένων . . . MR III, 430 et σταυροθεοτ. Ἐπὶ ξύλου βλέψασα / ἡ Θεοτόκος / τὸν σωτῆρα κύριον, / ὀδυρομένη μητρικῶς, « τί τὸ ὁρώμενον; / — ἔλεγε — / πῶς ὡς κακοῦργος / ἐπὶ ξύλου κρέμασαι; »

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Πυρπολούμενος θείᾳ
τοῦ δεσπότου ἀγάπῃ,
μάρτυς ἀοίδιμε,
ἀγώνων εἰς τὸ σκάμμα
συντόνῳ προαιρέσει
εἰσέδραμες, κραυγάζων·
[ἀθλοφόρε μακάριε,]
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ».

Ῥώμην τοῦ παρακλήτου
ἐνδυσάμενος, μάρτυς,
ὡς οἱ ἀπόστολοι,
τῆς πλάνης παρατάξεις,
γενναῖε, καρτερίᾳ
ἐτροπώσω καὶ ἔψαλλες·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Σωφροσύνῃ τὸν βίον
προκοσμήσας καὶ ἔργοις
τῆς καθαρότητος,
ἁγνῶς Χριστῷ, Ἀρτέμων,
ἱερούργησας, ψάλλων
καὶ ᾄδων χαριστήρια·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

heirm. ζ' EE 224, n. 321, Joannis 109 συντόνως Ck 110 εἰσδραμὼν ἀνεκραύγαζες Pu κραυγάζων] καὶ ἔκραζες Pv Q Sc Rf Pt Bh 111 versus e metro exulat, idemque om. in Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh 114 ῥώμη Ck Bh παρακλήτου] παντεπόπτου Rf 118 γενναία Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh 123 προκοσμήσας] προσκομίσας Pv Q Pt Bh προκομίσας Pu ἐκκαθάρας Rf 125 ἁγνὸς Ck Χριστῷ] Θεῷ Q Rf

111-112 Tob. 8,5 119-120, 127-128 Tob. 8,5

θεοτ. Ἵνα πάντας ἑλκύσῃ
πρὸς οὐράνιον δόξαν
ὁ ποιητὴς τοῦ παντός,
ἐκ σοῦ, θεογεννῆτορ,
εὐδόκησε τεχθῆναι
καὶ ἡμῖν ὡς φιλάνθρωπος
καὶ εὐεργέτης Θεὸς
σαρκὶ ἀναστραφῆναι.

f. 167 ‖ ᾠδὴ η'. *Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν*

Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν
ὡς προκρίνας
κατ' ἀξίαν πάντων τῶν γηΐνων,
τούτῳ εἰς αἰῶνας,
Ἀρτέμων, συναγάλλῃ.

Ὑπεραρθέντα σε τῇ ψυχῇ
πρὸς τὸν κτίστην,
προσβολαὶ τυράννων, ἀθλοφόρε,
οὐδόλως τῆς τούτου
καθείλκυσαν ἀγάπης.

Φωτὸς τοῦ θείου ταῖς ἀστραπαῖς,
ἀθλοφόρε,
λαμπρυνθείς, εἰσέδυς ἐν ἀδύτοις
Θεοῦ μυστηρίων
ὡς μύστης ἀπορρήτων.

θεοτ. Ὁ τὴν ἀνθρώπων φύσιν λαβών,
θεοτόκε,
ἐκ σοῦ ὑπὲρ ἔννοιαν καὶ λόγον
υἱοὺς τοὺς ἀνθρώπους
εἰργάσατο οἰκείους.

130-137 θεοτ. om. in Ck 134 ηὐδόκησε Q 137 ἀνατραφῆναι Sc Bh heirm. η' EE 224, n. 321, Joannis 140 τοῦτον Ck 145 προσβολαῖς Ck 146 τοῦτον Ck 147 καθείλκυσαν Pv Sc 150 ἐν] φῶς Ck 151 Θεοῦ] θῦμα Rf 152 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας Q 153-157 θεοτ. om. Ck 156 τοὺς ἀνθρώπους] τῶν ἀνθρώπων Rf

167v || ᾠδὴ ϑ'. *Κυρίως θεοτόκον σὲ ὁμολογοῦμεν*

Χειμῶνα ἀσεβείας,
μάρτυς, διαδράσας,
εἰς εὐσεβείας τὸ ἔαρ κατήντησας
καὶ τοῦ ἡλίου τῆς δόξης
φωτὸς ἠξίωσαι.

Ψυχῆς τοῖς νοουμένοις
ὄμμασι προβλέπων
ἐκ δεξιῶν σου ἑστῶτα τὸν κύριον,
οὐκ ἐσαλεύθης βασάνων,
᾿Αρτέμων, κύμασιν.

Ὢ θείας καὶ ἀφάτου
δόξης, ἀθλοφόρε,
ἧς ἠξιώθης συνάθλοις καὶ μάρτυσι Χριστοῦ·
ὑπὲρ ἡμῶν ἐκδυσώπει
τοῦτον ὡς εὔσπλαγχνον.

τ. Ὑψόθεν, θεοτόκε,
τῆς σῆς εὐσπλαγχνίας
τὴν ἡμετέραν πτωχείαν ἐπίσκεψαι
καὶ ἐκ φθορᾶς καὶ κινδύνων
ἡμᾶς ἐκλύτρωσαι.

---

heirm. ϑ' EE 224, n. 321, Joannis

158 ἀσεβείας] ἀθέτας Rf 163 τῆς νοουμένης Q Sc 164 προσβλέπων Pv Sc Bh 165 ἐκ] καὶ Ck Bh 168 ὢ] ὡς Pv Q Rf Pt φῶς Sc 170 ἀξιωθεὶς σὺν ἀθληταῖς καὶ μύσταις Χριστοῦ Pv Q Sc Rf Pu Pt Bh μάρτυς Ck 172 εὔσπλαγχνος Sc 173-177 θεοτ. om. in Ck

16 APRIL.

CANON XIX

IN SS. IRENEN, AGAPEN ET CHIONIAM

Synaxarium, 605-606: Αὗται ἐκ πόλεως ὑπῆρχον Θεσσαλονίκης, κατὰ τοὺς χρόνους Μαξιμιανοῦ ἐν ὄρει τινι κρυπτόμεναι καὶ τὸν Θεὸν ταῖς ἀρεταῖς θεραπεύουσαι. Τὰ γὰρ οἰκεῖα κατέλιπον διὰ τὸν ἐπικείμενον κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμόν. Φωραθεῖσαι οὖν καὶ συλληφθεῖσαι, παρέστησαν τῷ ἄρχοντι Δουλκιτίῳ, ὅστις πολλὰ καταναγκάσας αὐτὰς θῦσαι τοῖς εἰδώλοις οὐκ ἔπεισεν. Ὅθεν ἡ μὲν ἁγία ᾿Αγάπη καὶ Χιονία πυρὶ τελειοῦνται. Τὴν δὲ ἁγίαν Εἰρήνην εὑρὼν ἔχουσαν ἱερὰ βιβλία, ἐν οἷς ἐμελέτων αἱ ἅγιαι, ἐκεῖνα μὲν κατέκαυσεν, αὐτὴν δὲ ἐν πορνείῳ ἐκέλευσεν ἀπενεχθῆναι· ἐν ᾧ Θεοῦ χάριτι ἄσπιλος διετηρήθη. Καὶ μὴ πειθομένην δὲ ἀρνήσασθαι τὸν Χριστόν, καὶ αὐτὴν πυρὶ παρέδωκεν· καὶ οὕτως τὸν βίον μετήλλαξαν.

Barber. gr. 450 — Bh, ff. 62v-64
Patm. 901 — Hg, ff. 72-75v

Ὁ κανὼν ⟨κατ' ἀλφάβητον, ἐν δὲ τοῖς θεοτοκίοις· Γεωργίου⟩.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

f. 63 || Ἁγνείᾳ κοσμήσασα τὴν ψυχήν,
μάρτυς, τὴν λαμπάδα
ἀνῆψας ταύτην τῷ πυρὶ
τῷ τῆς ἀγαπήσεως τοῦ κτίστου
καὶ τῆς αὐτοῦ παστάδος ἔτυχες.

Βίον τὸν ἰσάγγελον ἐν σαρκὶ
μετὰ τῶν συνάθλων
καὶ ὁμοτρόπων σου, σεμνὴ
Εἰρήνη, ἀσκοῦσα, ἀσωμάτων
θείας χορείας κατηξίωσαι.

« Κατ' ἀλφάβητον » deducitur e tropariorum litteris. Γεωργίου nomen, in titulo praetermissum, e theotokiis deduximus. Sed in margine folii nomen Θεοφάνους legitur in Bh

heirm. α' EE 220, n. 315, Joannis

Γενναίῳ φρονήματι τοῦ ἐχθροῦ
κράτος καθελοῦσαι
ἐν ἀσθενείᾳ τῆς σαρκός,
μάρτυρες ἀήττητοι, στεφάνων
ἀθλητικῶν κατηξιώθητε.

στ. Γαλήνην σε ἔχοντες οἱ πιστοὶ
ἐν ταῖς τρικυμίαις,
θεοτόκε, τῶν πειρασμῶν
καὶ τῶν νοσημάτων, ἀκυμάντως
σαῖς ἱκεσίαις κυβερνώμεθα.

ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Δῶρα ὡς εὐπρόσδεκτα
τὰ τῆς ἀθλήσεως αἵματα
τῷ καθαρῷ,
παρθένοι, νυμφίῳ
Χριστῷ προσενηνόχατε.

Ἔρριπται ὁ τύραννος
καὶ συμπεπάτηται ἅπασα
τούτου ἰσχὺς
τῶν καλλιπαρθένων
ἁγνείᾳ καὶ στερρότητι.

Ζάλην κατευνάσασα
τὴν τῶν παθῶν νοῒ σώφρονι,
πρὸς γαληνόν,
Εἰρήνη, λιμένα
ἀθλήσεως κατήντησας.

Ἔλυσεν ὁ τόκος σου
τὰς ἐνοχὰς ἡμῶν, ἄχραντε,
καὶ ἑαυτῷ
δι' υἱοθεσίας
πάντας πιστοὺς συνέδησεν.

heirm. γ' EE 224, n. 321, Joannis 22 τὰ] τὰς Hg 30 ἁγνείᾳ] ἀνδρείᾳ Hg 32 νοῒ] μοι Bh 36-40 θεοτ. cfr. p. 178

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστή[ριον]

Ἡ ἀήττητος δύναμις
τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκραταίωσεν
ἐν ἀγῶσι καὶ παλαίσμασι
γυναικείαν φύσιν
καὶ ἐδόξασεν.

Θησαυρίσασα, ἔνδοξε,
πλοῦτον ἐν ψυχῇ σου τῆς θείας γνώσεως,
τοῦτον ἔνειμας, Εἰρήνη σεμνή,
ἐν ἀφθόνῳ δόσει
ταῖς συνάθλοις σου.

Ἰσχυρὸς καταβέβληται
τῶν καλλιπαρθένων ἐνστάσει τύραννος
καὶ ὑψώθη ἡ ἐπίγνωσις
τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων
ἐν τοῖς πέρασιν.

θεοτ. Ὡς πηγὴ ἀνεξάντλητος
οὖσα τῶν θαυμάτων, θεοχαρίτωτε,
ποταμοὺς τῶν ἰαμάτων ἡμῖν
ἀναβλύζεις ἀεὶ
σὲ γεραίρουσιν.

ᾠδὴ ε'. *Φώτισον ἡμᾶς*

Κάμινον παθῶν
καὶ πολέμων κατασβέσασα
ἐν τοῖς ὄμβροις τῶν δακρύων σου,
Εἰρήνη, φλόγα
πλάνης ἔσβεσας τοῖς αἵμασιν.

heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae
heirm. ε' EE 224, n. 321, Joannis
44 γυναικείᾳ φύ[σει] Hg
65 τοῖς αἵμασιν] τὴν κάμινον Hg

Λύχνον διαυγῆ
τὸν Χριστοῦ πόθον κατέχουσα
63ᵛ σὺν Ἀγάπῃ, ‖ Χιονία, πρὸς φῶς
τοῦ μαρτυρίου
εὐκλεῶς καθωδηγήθης.

Μύρα νοητὰ
τῆς ἁγνείας διαπνεύσασα
Θεοδοσία δι' ἀθλήσεως,
δεκτὴ κυρίῳ
εὐωδία προσενήνεκται.

τ. Ῥώμην κατ' ἐχθρῶν
καὶ κραταίωμά σε ἔχοντες,
ὑπεραγία θεονύμφευτε,
βραβεῖα νίκης
καὶ στεφάνους κομιζόμεθα.

ᾠδὴ ς'. *Ἱλάσθητί μοι, σωτήρ,*

Ναμάτων τῶν νοητῶν
ἐμφορουμένη τοῦ πνεύματος,
τῆς γνώσεως ποταμούς,
Εἰρήνη, ἐπήγασας,
ἐξ ὧν ταῖς συνάθλοις σου
πόμα τῆς τοῦ κτίστου
ἐπιγνώσεως ἐκέρασας.

Ξίφεσι τὴν τοῦ Χριστοῦ
ἀντιστήσασαι ἀγάπησιν,
ἀπτόητοι ταῖς ψυχαῖς
ἐν ἄθλοις ἠνδρίσασθε·
διό, καλλιπάρθενοι,
στεφάνοις τῆς νίκης
παρ' αὐτοῦ κατεκοσμήθητε.

heirm. ς' ΕΕ 220, n. 315, Joannis
70 καθωδηγήθησαν Hg 77 κατέχουσα Hg 85 τοῖς Bh

Ὁ λόγος ὁ τοῦ Θεοῦ
μαχαίρας πάσης τομώτερος
ὑπάρχων καὶ ἐνεργῶν
ἐν ὑμῖν, ἀοίδιμοι,
πρὸς πᾶσαν ἐπίνοιαν
ἀκαταμαχήτους
τῶν ἐχθρῶν ὑμᾶς παρέστησεν.

θεοτ. Γνωρίσαντες διὰ σοῦ
τὸν πάντων κτίστην καὶ κύριον,
θεογεννῆτορ ἁγνή,
τῆς πλάνης ἐρρύσθημεν·
διὰ τοῦτο πόθῳ σε
ἀνυμνολογοῦμεν
καὶ δοξάζομεν τὸν τόκον σου.

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Πρὸς ἀκήρατον δόξαν
ἀφορῶσα, Εἰρήνη,
καὶ πλοῦτον ἄσυλον,
δόξης τῆς ἐπικήρου
καὶ σώματος καὶ πλούτου
κατεφρόνησας, κράζουσα·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Ῥώμῃ τῆς παρθενίας
καὶ ψυχῆς προθυμίᾳ
καὶ γενναιότητι
ἐχθρῶν ταῖς μεθοδείαις
ἀντέστητε, παρθένοι,

101 ὑμᾶς] ἡμῶν Hg
heirm. ζ' ΕΕ 224, n. 321, Joannis 113 πλοῦτον cdd. 116 versus om. in cdd.

115-116 Tob. 8,5

καὶ πῦρ οὐκ ἐπτοήθητε,
δοξολογοῦσαι Χριστόν,
τὸν μόνον εὐεργέτην.

Σωφροσύνῃ τὴν ὥραν
τὴν τοῦ σώματος, μάρτυς,
ὑπερφαιδρύνασα,
τυράννοις καὶ διώκταις
αἰδέσιμος ἐδείχθης,
Χιονία, κραυγάζουσα·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Ἱλασμόν σε πταισμάτων
καὶ ψυχῶν ἰατρεῖον
καὶ τῶν σωμάτων, ἁγνή,
καὶ λύτρωσιν κινδύνων
κεκτημένοι, ἀπαύστως
βοῶμέν σοι καὶ λέγομεν·
εὐλογημένη βροτῶν
ὑπάρχεις εὐφροσύνη.

ᾠδὴ η'. *Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν*

Τὴν τῆς ἁγνείας περιβολήν,
ἀθλοφόρε,
αἵμασι κοσμοῦσα μαρτυρίου,
ἔνδον οὐρανίων
εἰσέδραμες θαλάμων.

Ὑπερισχύουσαι τῇ Χριστοῦ
συνεργίᾳ
πάσης μηχανῆς τῶν ἐναντίων,
νίκης, ἀθλοφόροι,
ἐδέξασθε βραβεῖα.

123 δοξολογοῦντες Bh 132 versus om. in edd.
heirm. η' EE 224, n. 321, Joannis 143 κοσμοῦσα] κόσμου Hg

Φωτὸς τοῦ θείου ταῖς ἀστραπαῖς
ἐλλαμφθεῖσαι,
f. 64 σκότος || ἀθείας, ἀθλοφόροι,
καὶ εἰδώλων γνόφον
ἐφύγετε ἐνθέως.

θεοτ. Ὁ συναΐδιος τῷ πατρὶ
Θεὸς Λόγος
ἐκ σοῦ σαρκωθείς, θεογεννῆτορ,
χάριτι οἰκείᾳ
ἐθέωσεν ἀνθρώπους.

ᾠδὴ θ'. *Κυρίως θεοτόκον*

Χριστὸν τὸν εἰρηνάρχην,
Εἰρήνη, ποθοῦσα,
τῇ φερωνύμῳ σου κλήσει εἰρήνευσας
δι' ἐγκρατείας καὶ ἄθλων
παθῶν τὸν πόλεμον.

Ψυχὰς προκαθαρθεῖσαι
ἀρεταῖς καὶ πόνοις,
Ἀγάπη σὺν Χιονίᾳ, ἐτύχετε
παστάδος τῆς ἀκηράτου
δι' ἀθλήσεως.

Ὡς κρείττονος τυχοῦσαι,
μάρτυρες, παστάδος
καὶ παρρησίας καὶ δόξης καὶ χάριτος,
ὑπὲρ ἡμῶν τὸν δεσπότην
ἐξιλεώσασθε.

θεοτ. Ὑμνεῖν με συνειδότι
ἁγνῷ, θεοτόκε,
τὸν σὸν υἱὸν καὶ δεσπότην, ἀξίωσον
ἀκαταπαύστως ἐν πόθῳ
καὶ μεγαλύνειν σε.

heirm. θ' EE 224, n. 321, Joannis 172 παστάδος] τυχοῦσαι παστάδος Hg

17 APRIL. *CANON* XX

IN SANCTUM AGAPETUM

Synaxarium, 611-612 (*): Οὗτος ὁ μακάριος ὑπῆρχε κατὰ τοὺς χρόνους Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως, δι' ἀσκήσεως καὶ ἀρετῆς τραφεὶς καὶ ἀναχθεὶς πρὸς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα. Ἀπάρας δὲ πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς ἐντευξόμενος τῷ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ, εὐθὺς κατὰ τὴν πορείαν τῆς οἰκείας ἀρετῆς καὶ πρὸς τὸν Θεὸν παρρησίας ἀπόδειξιν ἔδωκε ..... Οὗτος ἀξίως τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς παρὰ τῶν ἐν τέλει καὶ τῆς συγκλήτου καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως προσδεχθεὶς καὶ πάσης τῆς πόλεως, καὶ Ἄνθιμον τὸν ἐπίσκοπον Τραπεζοῦντος κακῶς ἐπιβάντα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει καθέδρας ἐξοστρακίσας ὡς τὰ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ Σευήρου φρονοῦντα καὶ τῷ ἀναθέματι παραδούς, καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον Μηνᾶν..... χειροτονήσας καὶ τῷ θρόνῳ ἐγκαθιδρύσας, μετὰ χρόνον τινὰ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 175v-180v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Ἀγαπ⟨ή⟩σει Θεοῦ, Ἀγαπητέ, πίστει οἰκειώθης.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Δεῦτε λαοί,*
ᾄσωμεν ᾆσμα Χριστῷ τῷ Θεῷ

Ἀγαπητὸν
τέμενος τῇ εὐωχίᾳ Χριστοῦ,
Ἀγαπητὲ πανσέβαστε,
τῇ μυστικῇ γάρ σου
ἱερᾷ εὐωχίᾳ
αὐτῇ ἐπὶ κρατῆρος
ἐπαναπαύσατο.

(*) In die 18 aprilis

Codex alternatis odis tres canones hoc ordine praebet: primum hunc quem referimus; secundum: Στέφανον ἀφθαρσίας ... MR IV, 324-328; tertium Πᾶσαν κακίαν νικήσας ... postea canon sequitur quem invenies in 200-209 tit. Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα: Αγαπει Θεου Αγαπιτε πιστε οικειωθης cd.

heirm. α' ΕΕ 37-38, n. 51, Cosmae

Γῆθεν ἀεὶ
πνεύματι ἐμυσταγώγησας
τὴν ἱερὰν ἐμφάνειαν
τοῦ ἐνδημήσαντος
εἰς ἡμῶν σωτηρίαν,
Ἀγαπητὲ θεόφρον,
ἐξ ἀλοχεύτου μητρός.

Αὐθεντικὴν
ἔλλαμψιν ἐνστερνισάμενος
δι' ἀπαθείας, ἔνδοξε,
καθιερούργησας
τὴν φρικώδη λατρείαν
τῆς νέας διαθήκης,
Ἀγαπητέ, νοερῶς.

Πυροειδοῦς
πνεύματος ὡς οἱ ἀπόστολοι
ἐμφορηθείς, ἀοίδιμε,
f. 176 ‖ ἐπαιδαγώγησας
περιούσιον ὄχλον,
κηρύττων τῆς τριάδος,
Ἀγαπητέ, τὸ τρισσόν.

θεοτ. <Η ... '
' ... '
' '
'
' '
' '
' '>

f. 176v ‖ ᾠδὴ γ'. *Στερέωσον ἡμᾶς*

Στηρίζων τοῦ Χριστοῦ
τὸ θεῖον ποίμνιον

18 καὶ ἱερούργησας 29-35 θεοτ. quod incipiat Η , desideratur

heirm. γ' ΕΕ 39, n. 53, Cosmae

22-26 Act. 2,1-4

ἡμέρας
καὶ νυκτός, ὅσιε πάτερ,
ἐλειτούργησας ἀμέμπτως Θεῷ·
ἱεράρχης καὶ θύτης ἀναδέδειξαι.

Ἐκ κόσμου ἁρπαγεὶς
εἰς ὑπερκόσμιον
χορείαν,
ἀοίδιμε, τῶν ἀγγέλων,
τὸν σωτῆρα ἐκδυσώπησον
ὑπὲρ πάντων τῶν πίστει εὐφημούντων σε.

Ἱερουργὸς φρικτὸς
ἐδείχθης, ὅσιε,
καὶ λάτρης
τριάδος ὑπερουσίου,
ἣν εὐμένισον ἐκ πάσης φθορᾶς
λυτρωθῆναι, θεόφρον, τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

Θεόθεν τὴν φρικτὴν
ἐμυσταγώγησας
λατρείαν,
Ἀγαπητὲ θεορρῆμον,
καὶ ἡγίασας ἀπείρους λαοὺς
ἐν σοὶ οἰκειωθέντας διὰ πίστεως.

τ. Ἐτέχθης ἐκ μητρὸς
ὁ ὑπερούσιος,
μὴ φθείρας
τὰ σήμαντρα τῆς ἁγνείας,
ἀλλὰ σῶαν καταλείψας αὐτὴν
καὶ μετὰ τῆς προόδου τῆς σαρκώσεως.

77 || Κάθισμα.

Ἦχος α'. *Τὸν τάφον σου, σωτήρ,*

Ἐνθάψας πονηρὰς
τῶν δαιμόνων ἐνέδρας
....

42 ἁρπαγῆς 48 φρικτῶς
κάθ. MR IV, 331.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε, τὴν ἀκοὴν*

Ὁλικῶς προσοικείωσαι
τῇ ἀψευδεῖ
τριάδι, θεοφόρε,
καὶ πιστῶν ἐφώτισας τὰ νοήματα.

Ὑποφήτης πανάριστος
καὶ ἱερεὺς
τῶν θείων ἀνεδείχθης,
θεοφόρε πάτερ ἀξιοθαύμαστε.

Ἀπὸ βρέφους ἐλάτρευσας,
Ἀγαπητέ,
τῇ θείᾳ φρυκτωρίᾳ
καὶ ἐν ταύτῃ πέλεις ἀγαλλιώμενος.

f. 177ᵛ θεοτ. || Γυναικῶν σύ, πανάμωμε,
τὰ μητρικὰ
διέδρας, θεοτόκε,
ὡς τεκοῦσα μόνη Χριστὸν καὶ κύριον.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγὸς*

Ἀγαπητὸν τῷ Θεῷ
πεφυκὼς δι' ἀρετῆς σκήνωμα,
τὴν τῶν παθῶν
ἔφλεξας μανίαν·
f. 178 διὸ καὶ || ἱερεὺς
ὤφθης τῆς τριάδος,
θεόφρον πατὴρ ἡμῶν.

Πυρὸς ἀΰλου τὸ φῶς
ἐν τῇ καρδίᾳ σου λαβών, ὤλεσας,

heirm. δ' MR I, 96 67 ἀψευδῆ 78 σου
heirm. ε' EE 38, n. 51, Cosmae

'Αγαπητέ,
τῶν αἱρετιζόντων
τὰς γνώμας ὡς πιστὸς
τῆς ὀρθοδοξίας
ποιμὴν ἱερώτατος.

Ἱερουργὸς παμφαής,
'Αγαπητέ, τῶν εὐσεβῶν πέφηνας
καὶ ἐκτομὴ
πάσης, εὐνομίᾳ,
αἱρέσεως πικρᾶς
καὶ τῆς Σαβελλίου,
πατὴρ ἡμῶν ὅσιε.

Τὴν τοῦ ἀρρήτου σαφῶς
ἐναποθέμενος στοργήν, ὅσιε,
τὸ τοῦ Χριστοῦ
ποίμνιον ἐφ' ὕδωρ
δογμάτων εὐσεβῶν
ἴθυνας μιμήσει
τοῦ Παύλου, μακάριε.

178v || ᾠδὴ ς'. *'Εν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

'Επιστήμων τοῦ πνεύματος πέφυκας
ὡς ἱερουργήσας τὰ θεῖα μυστήρια
καὶ ἀποστόλων σύσκηνος,
ἱεράρχα πατὴρ ἡμῶν, γέγονας.

Παντοδύναμον πίστιν ἐνδέδυσαι
ὡς ὁ 'Ααρών, ἱεράρχα μακάριε,
καὶ τὰ σκιώδη ἔδρασας
τὴν παχύτητα· ὅθεν τιμῶμέν σε.

96 troparium I pro H incipit, quod in hymnis cum acrostichide non raro evenit
heirm. ς' EE 34, n. 46, Joannis 110 'Επιστήμων] ἐπιδῆμον scriptum videtur

108-109 Act. 9,14-15 114-115 Ex. 28,40-42; Ps. 76,21; 98,6; 104,26-27

Ἱερώτατον ὤφθης κειμήλιον
ἐν τῇ παντευχίᾳ τοῦ πνεύματος, ὅσιε·
τῆς ἀτοπίας ἤλεγξας
τὸ ἀλλόφυλον θράσος 'Αρείου στερρῶς.

θεοτ. Σὺ τὸν κτίστην τῆς κτίσεως τέτοκας
ἐπ' ἐσχάτων, ἄνανδρε, ὥσπερ ηὐδόκησεν,
φυλάξας τὴν ἁγνείαν σου
ἀσινῆ καὶ ἀπήμαντον, δέσποινα.

f. 179 || ᾠδὴ ζ'. *Εἰκόνος χρυσῆς*

Τὸν νοῦν συντηρῶν
ἐξ αἱρέσεως πικρᾶς 'Αρείου, πάτερ,
ἐμυσταγώγησας τὴν ἀναίμακτον
τῇ ἐκκλησίᾳ λαμπρότητι
καὶ εἰς αἰωνίους θαλάμους,
'Αγαπητέ, κατεσκήνωσας·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Εἰκόνι παθῶν
μὴ λατρεύσας εἰς ἀεὶ ἐν τῇ ζωῇ σου,
προεχειρίσθης ἱερώτατος
τῆς ἐκκλησίας θεμέλιος
καὶ καθολικὸς ὑποφήτης,
'Αγαπητέ, τῷ κυρίῳ σου·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Ἰάσας λαοὺς
ἀσθενοῦντας ἐν δεινοῖς 'Αρείου λόποις,
τῇ ἐκκλησίᾳ προσενήνοχας
καὶ τῷ βαπτίσματι, ὅσιε·
ὅθεν καὶ ἀγάπης ἐδείχθης,

heirm. ζ' EE 39, n. 53, Cosmae 143 ἄρει ἰόπης l[illegible]ris 'Αρείου λόποις coniеci

132-133, 140-141 Tob. 8,5

Ἀγαπητέ, θεῖον τέμενος·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

τ. Ὁ σὸς τοκετὸς
ἐθεούργησεν ἡμᾶς, παρθενομῆτορ,
καὶ ἀπενέκρωσε πᾶσαν αἵρεσιν
τῶν δυσμενῶν καθὼς γέγραπται·
ὅθεν εὐχαρίστως βοῶμεν
οἱ σωθέντες καὶ ψάλλοντες·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

79v || ᾠδὴ η'. *Πατέρα καὶ υἱὸν*

Ἰὸν αἱρετικὸν
πιστῶς κατεύνασας
ἐκ τῆς σῆς ποίμνης καὶ τὴν λατρείαν δὲ
τῆς ὀρθοδοξίας,
Ἀγαπητέ, ἐνέσπειρας.

Κρατῆρος μυστικοῦ
ἐπιγευσάμενος
τῆς ἀθανάτου ἐπαναπαύσεως,
ἔπλησας τὴν ποίμνην,
Ἀγαπητέ, ἀΰλου φωτός.

Ἐν σοὶ ὁ φωτισμὸς
τοῦ θείου πνεύματος
ἐπισφραγίσας τὴν ἐκκλησίαν σου
νόμῳ ἀληθείας,
Ἀγαπητέ, ὑμνοῦμέν σε.

Ἰδὼν ὁ λυτρωτὴς
μερόπων φύραμα

heirm. η' EE 42, n. 56, Andreae cognomine Τυφλὸς
heirm. καὶ om. cd. 171 νόμου

ἀπεγνωσμένον ἐκ τῆς ἀρχαίας ἀρᾶς,
ὤφθη ἐκ παρθένου
ζωὴν ἡμῖν δωρούμενος.

f. 180 || ᾠδὴ θ'. *Ἡ τὸν ἀχώρητον Θεὸν*

Ὡς τῆς τριάδος λειτουργὸς
καὶ πιστῶν εὐπρέπεια
ἡ ὁλόφωτος αἴγλη ἐπέλαμψεν
σοῦ ἐν στέρνοις,
ἱερώτατε πάτερ.

Θεμελιούμενος ἀεὶ
τῇ ἀρρήτῳ πίστει σου
f. 180v τῇ φρικτῇ || τριάδι, ἱερομύστα Χριστοῦ,
ὤφθης βάσις
ἀτρεκὴς τῆς τριάδος.

Ἡ ἐνυπόστατος τριὰς
ἐπὶ σοὶ σκηνώσασα,
φοβερόν σε ἔδειξε ῥήτορα,
θεοφόρε,
τῇ σεπτῇ ἐκκλησίᾳ.

θεοτ. Σὺ μόνη τέτοκας Θεὸν
ἀπαθῶς, θεόνυμφε,
ἐν δυσὶν οὐσίαις ὡς οἶδεν αὐτός·
διὰ τοῦτο
σοὶ τὸ « χαῖρε » βοῶμεν.

heirm. θ' EE 40, n. 53, Cosmae 197 σὺ

175 Gal. 3,13

Ἀγαπητέ, θεῖον τέμενος·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

θεοτ. Ὁ σὸς τοκετὸς
ἐθεούργησεν ἡμᾶς, παρθενομῆτορ,
καὶ ἀπενέκρωσε πᾶσαν αἵρεσιν
τῶν δυσμενῶν καθὼς γέγραπται·
ὅθεν εὐχαρίστως βοῶμεν
οἱ σωθέντες καὶ ψάλλοντες·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

179v || ᾠδὴ η'. *Πατέρα καὶ υἱὸν*

Ἰὸν αἱρετικὸν
πιστῶς κατεύνασας
ἐκ τῆς σῆς ποίμνης καὶ τὴν λατρείαν δὲ
τῆς ὀρθοδοξίας,
Ἀγαπητέ, ἐνέσπειρας.

Κρατῆρος μυστικοῦ
ἐπιγευσάμενος
τῆς ἀθανάτου ἐπαναπαύσεως,
ἔπλησας τὴν ποίμνην,
Ἀγαπητέ, ἀΰλου φωτός.

Ἐν σοὶ ὁ φωτισμὸς
τοῦ θείου πνεύματος
ἐπισφραγίσας τὴν ἐκκλησίαν σου
νόμῳ ἀληθείας,
Ἀγαπητέ, ὑμνοῦμέν σε.

θεοτ. Ἰδὼν ὁ λυτρωτὴς
μερόπων φύραμα

heirm. η' EE 42, n. 56, Andreae cognomine Τυφλὸς
heirm. καὶ om. cd. 171 νόμου

ἀπεγνωσμένον ἐκ τῆς ἀρχαίας ἀρᾶς,
ὤφθη ἐκ παρθένου
ζωὴν ἡμῖν δωρούμενος.

f. 180 || ᾠδὴ θ'. *Ἡ τὸν ἀχώρητον Θεὸν*

Ὡς τῆς τριάδος λειτουργὸς
καὶ πιστῶν εὐπρέπεια
ἡ ὁλόφωτος αἴγλη ἐπέλαμψεν
σοῦ ἐν στέρνοις,
ἱερώτατε πάτερ.

Θεμελιούμενος ἀεὶ
τῇ ἀρρήτῳ πίστει σου
f. 180v τῇ φρικτῇ || τριάδι, ἱερομύστα Χριστοῦ,
ὤφθης βάσις
ἀτρεκὴς τῆς τριάδος.

Ἡ ἐνυπόστατος τριὰς
ἐπὶ σοὶ σκηνώσασα,
φοβερόν σε ἔδειξε ῥήτορα,
θεοφόρε,
τῇ σεπτῇ ἐκκλησίᾳ.

θεοτ. Σὺ μόνη τέτοκας Θεὸν
ἀπαθῶς, θεόνυμφε,
ἐν δυσὶν οὐσίαις ὡς οἶδεν αὐτός·
διὰ τοῦτο
σοὶ τὸ « χαῖρε » βοῶμεν.

heirm. θ' EE 40, n. 53, Cosmae 197 σὺ

175 Gal. 3,13

17 APRIL. *CANON* XXI

IN SANCTUM ACACIUM MELITENENSEM EPISCOPUM

Crypt. Δ.α. XVII	=	Ck,	ff. 176-181
Crypt. Δ.α. VIII	=	Do,	ff. 54-56ᵛ
Vat. gr. 2008	=	Vm,	ff. 150ᵛ-151ᵛ
Mess. gr. 121	=	Mh,	ff. 108-110
Vallic. gr. E 54	=	Ea,	ff. 202ᵛ-204
Reg. gr. 61	=	Lo,	ff. 64ᵛ-67
Paris. gr. 1575	=	Pv,	ff. 50ᵛ-51ᵛ
Paris. Suppl. gr. 152	=	Sc,	ff. 32-33

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Πηγήν σε πολλῶν θαυμάτων σέβω, μάκαρ· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἡ κεκομμένη τὴν ἄτομον ἔτεμε*

Πᾶσαν κακίαν νικήσας τοῦ ὄφεως
ἐν ἀκακίᾳ ψυχῆς
ὡς πολιτευσάμενος,
Ἀκάκιε σοφέ,
κακίας με ἐξάρπασον
παθῶν θανατοφόρων καὶ καλῶν
ἰδέαις κατακάλλυνον,
ὅπως εὐφημήσω σε
καλῶς ἀγωνισάμενον.

tit. Ἕτερος κανὼν φέρων ... Ck, tres enim canones praebet ipse cd. hoc ordine dispositos: primum, Ἀγαπητὸν τέμενος ..., quem antea protulimus, secundum Στέφανον ἀφθαρσίας ... MR IV, 324-328, tertium quem referimus ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε Mh Lo Acrostichidis verba Πηγήν σε πολλῶν θαυμάτων σέβω Pv, Πηγήν σε πολλῶν θαυμάτων μέλπω μάκαρ Mh: eadem om. Ea Sc Nomen Ἰωσήφ om. Mh Pv Sc

heirm. α' EE 220, n. 316, Joannis 7 ἰδέαις] εἰ δὲ Ea κατακάλλυνον] καταλάμπρυνον Mh Ea 9 ἀγωνισάμενος Lo

Ἡ λαμπροτάτη βλαστάνει σε ῥάδαμνον
ὡραῖον Μελιτινή,
μέγιστε Ἀκάκιε,
προφέροντα καρποὺς
ἡδίστους καὶ γλυκαίνοντα
καρδίας ὑπὲρ μέλι τῶν πιστῶν,
παθῶν τε ἐκδιώκοντα
ψυχοφθόρον, ὅσιε,
πικρίαν θείᾳ χάριτι.

Γόνος ὑπάρχων γονέων, Ἀκάκιε,
ὡς Σαμουήλ, ἱερῶν,
τῷ Θεῷ προσήνεξαι
δοτὸς ἐξ ἁπαλῶν
ὀνύχων ἀνατρέφεσθαι
f. 176ᵛ ἐν οἴκῳ ἱερῷ καὶ || λειτουργεῖν
κυρίῳ παντοκράτορι,
τῷ τὴν σὴν φαιδρύναντι
ψυχὴν ἐνθέοις πράξεσιν.

θεοτ. Ἡ ἀπορρήτως Θεὸν σωματώσασα
καὶ ἀπωσθέντας ἡμᾶς
τούτῳ καταλλάσσουσα,
πανύμνητε ἁγνή,
τὰ πάθη τῆς καρδίας μου
τῷ πάθει τοῦ υἱοῦ σου δυσωπῶ
θεράπευσον καὶ σῶσόν με,
καθ' ἑκάστην ψάλλοντα·
« ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ».

10 ῥάδαμνον | ῥάβδον Mh 11 ὡραῖα Sc 13 προσφέροντα Ea 17 ψυχοφθόρων Do Mh Ea Lo Pv 18 πικρίας Lo 19 Γόνος | μόνος Ea Lo Sc Ἀκάκιε] μακάριε Ea 20 ἱερὸν Ck Vm Ea Lo Pv 21 προσήνεξαι pro προσενήνεξαι metri causa nonnuli cdd. proferunt προσενήνεξαι Mh Ea 23 ἀναστρέφεσθαι Sc 24 λειτουργῶν Lo 26 φαιδρύνοντι Vm 30 τοῦτο Mh Ea Lo καταλλάξασα Do Vm Mh Ea Pv Sc καταλλάξασαν Lo 34 με om. Mh

10 Cfr. Iob 8,16 20 Sir. 46,13; Act. 3,24; 13,20

177 || ᾠδὴ γ΄. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Νόμῳ καθυπέκλινας
ζωαρχικῷ σαυτόν, ὅσιε,
καὶ ἐκ ψυχῆς
πᾶσαν ἀνομίαν
θαυμαστῶς ἀπεμείωσας.

Σὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον
πνευματικαῖς, σοφέ, πράξεσι
φωτοειδῆ
ὅλον γεγονότα
ἱερέα προβάλλεται.

Ἔβλυσεν ἡ γλῶσσά σου
ὡς ποταμούς, σοφέ, δόγματα,
τὰ θολερὰ
ρεύματα τῆς πλάνης
θείῳ σθένει ξηραίνοντα.

Πύλη ἀδιόδευτε,
τῆς μετανοίας μοι ἄνοιξον
πύλας, ἁγνή,
καὶ πρὸς τὰς ὁδούς με
τὰς εὐθείας κατεύθυνον.

v || ᾠδὴ δ΄. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ὀπαδὸς ἐχρηματίσας
θείων ἀποστόλων, πάτερ Ἀκάκιε,

heirm. γ΄ EE 224, n. 321, Joannis 37 νόμου Mh 38 ζωαρχικῶς αὐτὸν Ck Lo ζωαρχικῶς σεαυτὸν Mh ζωαρχικὸν σαυτὸν Ea 41 θανατοῦσαν ἐμείωσας Mh Ea θανατοῦσαν ἐμίσησας Lo Pv Sc 42 Σὲ] ἐ Ck 43 πνεύματι καὶ Mh 48 ποταμοῦ Ea 49 θολερὰ] λερὰ Mh 55 με] μου Lo om. Ea

Post oden γ΄ sequitur in Lo κάθ. ἦχος γ΄: *Θείας πίστεως.* Θείαις λάμψεσι τὴν ἐκκλησίαν / κατεφαίδρυνας τῶν σῶν θαυμάτων, / ἱεράρχα θεοφόρε Ἀκάκιε, / καὶ μετελθὼν πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, / τῇ παναγίᾳ τριάδι παρίστασαι· / πάτερ ὅσιε, / Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε / δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

heirm. δ΄ EE 225, n. 322, Cosmae

τὴν ἐκείνων αὐθεντίαν δὲ
τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν
κατεπλούτησας.

Λύρα ὤφθης τοῦ πνεύματος
δόγματα φωνοῦσα, πάτερ, σωτήρια,
Νεστορίου τοῦ παράφρονος
τὴν δυσώδη πλάνην
ἀφανίζοντα.

Λαμπροτάτη δεήσει σου,
πάτερ, ὑετοὺς τῇ γῇ ἐπωχέτευσας
καὶ τοὺς ταύτης κατεμέθυσας
ξηρανθέντας χρόνῳ,
μάκαρ, αὔλακας.

Ὡραιώθησαν, ὅσιε,
σοῦ αἱ σιαγόνες, τὰ θεῖα δόγματα
τοὺς πιστοὺς ἀρωματίζουσαι
καὶ δυσώδη πλάνην
ἀπελαύνουσαι.

θεοτ. Νεκρωθέντα με ζώωσον
καὶ πεπλανημένον τάχος ἐπίστρεψον,
ἀπλανὴς ὁδὸς ὑπάρχουσα
καὶ χειραγωγία
πάντων, δέσποινα.

f. 178 || ᾠδὴ ε΄. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Θαυμαστός σου ὁ βίος
ὤφθη τοῖς χαρίσμασι τοῦ θείου πνεύματος
περιηνθισμένος·

59 δὲ] γὰρ Mh Lo Pv Sc 63 δογματοφωνοῦσα Ea [illegible]οῦσι Mh πάτερ] ὥσπερ Lo σωτηρίαν Mh 65 δυσώδη] λυσσώδη Mh Ea [illegible] 67-71 troparium om. Ea 69 τοῦ Lo ταύτην Sc 73 σιαγ[illegible] Lo 76 ἀφανίζοντα Lo 79 ὁδοὺς Sc

heirm. ε΄ EE 219, n. 314, Joannis 82 θαυμαστῶς [illegible]

60 Matth. 16,19; 18,18 67-68 Cfr. Jac. ep. 5,18 7[illegible]3 Cfr. Cant. 1,10

ποταμοῦ γὰρ τὰ ἄτακτα ῥεύματα
προσευχῇ ἐπέχεις
κλῆθρον αὐτοῖς καὶ ὅρον πέτρας
ὑποθείς, ἱεράρχα Ἀκάκιε.

Ἀνὰ μέσον συνόδου
θείων ἐχρημάτισας πατέρων πρόμαχος,
ἱεράρχα πάτερ,
σὺν Κυρίλλῳ τῷ θείῳ, Ἀκάκιε,
τὴν ἁγνὴν παρθένον
ὁμολογῶν Θεοῦ μητέρα
καὶ τὸν δόλιον τρέπων Νεστόριον.

8v ‖ Ὑπὲρ μέλι γλυκάζον
τοῖς Μελιτινοῖς ἐγνωρίσθη ὁ λόγος σου,
ἐνηδύνων τούτων
τὰς ψυχὰς ἀγαθαῖς εἰσηγήσεσιν
καὶ τῆς ἁμαρτίας
ὑποδεικνύων τὴν πικρίαν,
ἀξιάγαστε πάτερ Ἀκάκιε.

Μὴ κενώσας τοὺς κόλπους
ὅλως τοῦ γεννήτορος ὁ ὑπερούσιος,
σοῦ ἐν κόλποις βρέφος
καθωράθη, παρθένε, κρατούμενος,
τὴν ἐμὴν πτωχείαν
ὑπερβολῇ φορέσας πλούτου,
εὐσπλαγχνίας ὁ μόνος φιλάνθρωπος.

‖ ᾠδὴ ϛ'. *Ἱλάσθητί μοι, σωτήρ.*

Ἁγνῆς μητρὸς τοῦ Θεοῦ
σεπτὸν ἀνήγειρας τέμενος,

87 κλεῖθρα Mh Ea πέτραν Vm Mh Ea Lo Pv Sc πέτρα Do 89 μέσον | μέσων Ck Mh Ea 91 ἱερῶν δογμάτων Lo Pv Sc 97 τῆς μελιτινῆς Lo 99 ἐξηγήσεσιν Lo Pv Sc 104 ὅλως | ὅλος Mh Ea 108 πλοῦτον Mh 109 εὐσπλαγχνία Ck Mh Ea ὁ] ὡς Sc

heirm. ϛ' EE 220, n. 315, Joannis σῶτερ Ck

107-108 Cfr. II Cor. 8,9

ναὸν πρὸ τούτου σαυτὸν
τελέσας τοῦ πνεύματος,
ἱερὲ Ἀκάκιε,
ὃν καθαγιάσας
ποταμὸν θαυμάτων ἔδειξας.

Τὰς σὰς ἁγίας εὐχάς,
ἃς πρὸς τὴν ποίμνην πεποίησο,
ἀπέκοπτε χελιδὼν
φωνοῦσα, Ἀκάκιε·
ἀλλὰ δεξαμένη σου
τὸν τῆς γλώττης νόμον
ἀπαράτρωτον ἐφύλαξεν.

Ὡς εἶδέ σε βασιλεὺς
ἱκετικῶς ἀφικόμενον,
τὰς σὰς αἰτήσεις πληροῖ·
τοῦ ἐπουρανίου γὰρ
βασιλέως ἔγνω σε,
θεοφόρε πάτερ,
ἀξιάγαστον θεράποντα.

θεοτ. Νοός μου τὰς ἐκτροπὰς
καὶ τῆς καρδίας οἰδήματα
τῷ σῷ ἐλέει, ἁγνή,
θεράπευσον δέομαι
καὶ τῆς συνεχούσης με
ἁμαρτίας ῥῦσαι,
τὸν πιστῶς σε μακαρίζοντα.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Ἀκακίᾳ, ὅσιε, τελειοτάτῃ
τὴν κακίαν ἅπασαν

112 λαὸν πρὸς τούτους αὐτὸν Ea ναὸν | λαὸν Mh πρὸς Mh Lo σαυτὸν] σαφῶς Mh 115 ὃν | ὃ Lo Sc 116 ποταμῶν Mh 117 εὐχὰς | φωνὰς Lo Pv Sc 118 πεποίησο pro ἐπεποίησο metri causa habeas πεποίηκας Vm πεποίησω (sic) Mh Lo 119 ἐπέκοπτεν Mh 123 ἐφύλαξας Pv 124 σε om. Mh 125 ἱκετικὸς Ea ἀφικόμενος Lo 126 αἰτήσεις] δεήσεις Sc 128 ἔγνω Mh 132 ἠδύματα | ἀοίδιμε Mh οἰδήματα Pv Sc 137 τῶν Ck Ea Lo

κάθ. om. Vm Mh Ea Lo heirm. καθ. HR, 169; pro hoc κάθ. in Do aliud legimus cuius initium sonat: Κανόνα πίστεως, εἰκόνα πραότητος . . . HR, 128

τῶν δυσμενῶν καταβαλών,
τὴν ἐκκλησίαν ἐστήριξας·
ὅθεν σε πάντες τιμῶμεν, Ἀκάκιε.

79v ‖ ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Συμπαθείᾳ τελείᾳ
σεμνυνόμενος, πάτερ,
πτωχοῖς ἐπήρκεσας
καὶ πᾶσιν ἀρρωστοῦσιν
ὑγείας ἐγνωρίσθης
ἀναμέλπουσι πρόξενος·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Ἐνοχλούσας ἀρρώστοις
θεασάμενος μυίας,
πάτερ, ἀπήλασας
μηδόλως προσπελάζειν
αὐτοῖς παρεγγυήσας,
μετὰ ταῦτα, Ἀκάκιε,
« ὁ τῶν πατέρων » βοῶν
« Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Βότρυς ὥσπερ ἐκβλύσας
τὴν διάνοιαν οἶνον
ἡμῖν ἐκέρασας,
εὐφραίνοντα καρδίας
νοήμασι μεγίστοις
καὶ βοᾶν προτρεπόμενος·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

heirm. ζ' EE 224, n. 321, Joannis 140 πτωχούς Lo 142 ὑγιείας Do 144 ἡμῶν] βοῶν Pv 146 ἀρρώστους Lo 147 μίας Mh μίαν Lo 148 ἀπήλαυσας Pv 150 αὐταῖς Ck Vm αὐτησπερέγγυείσας (sic) Mh 151 μετὰ] καὶ μετὰ Mh 152 βοῶν] ἡμῶν Lo 154 βότρυν ὥσπερ ἐκθλίψας Do Vm Mh Ea Lo Pv Sc 155 οἶνω (sic) Lo 156 ἐκέρασας]κεκέρακας Mh Ea 157 εὐφραίνων τὰς Do 158 νοήμασι] ἐν αἵμασι Lo 159 προτρεπόμενον Pv

θεοτ. Ὡς αἰτίαν σε πάντες
τῆς ἡμῶν σωτηρίας,
θεοχαρίτωτε,
ὑμνοῦμεν καθ' ἑκάστην
οἱ δοῦλοί σου καὶ πίστει
μακαρίζοντες, μέλπομεν·
« ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

f. 180 ‖ ᾠδὴ η'. *Οἱ θεορρήμονες παῖδες ἐν καμ...*

Μετὰ τῆς ἄνω χορείας, ἱεράρχα,
ματὰ ἁγίων ἁπάντων
τὸν ὑπεράγιον κύριον
ἁγιάσαι καὶ σῶσαι
ἡμᾶς, πάτερ, πρέσβευε.

Ἀλαλαγμῷ τοὺς βατράχους θορυβοῦντας
γαληνοτάτῳ σου λόγῳ
ἐπιτιμήσας μὴ φθέγγεσθαι,
ἀλλὰ μένειν ἀλάλους,
Ἀκάκιε, ἔδειξας.

Κατὰ τοῦ πλάνου συγγράψας Νεστορίου
λόγους ὡς λίθους τιμίους,
τὴν ἐκκλησίαν ἐστήριξας
ἐπὶ πέτραν ἀμώμου,
μακάριε, πίστεως.

τριαδ. Ἀναβοήσωμεν πάντες τῇ τριάδι
μετὰ τῶν ἄνω ταγμάτων·

164 θεομακάριστε Mh 167 μακαρίζομεν λέγοντες Do Mh μακαρίζομεν μέλποντες Lo Pv Sc

heirm. η' EE 227, n. 325, Joannis 171 μετὰ τῶν ἁγίων Lo 175-179 troparium om. Ea 176 γαληνοτάτως οὖν πάτερ Lo 177 ἐπιτιμᾶς μὴ προσφθέγγεσθαι Lo ἐπιτιμῆς μὴ προσφθέγγεσθαι Sc μὴ προσφθέγγεσθαι Pv 179 ἔδειξας] μέγιστε Lo Pv Sc 180-184 troparium om. Sc 180 πλάνου] λήρου Lo Pv 185-189 τριαδ. om. Ea

181 I Cor. 3,12-13

ἅγιος ἅγιος ἅγιος
ὁ πατήρ, ὁ υἱός τε
καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

οτ. Ῥεῖθρον ὑπάρχουσα, κόρη, ἀφθαρσίας,
καταφθαρέντα πολλαῖς με
ἁμαρτιῶν ἐπικλύσεσιν,
τῆς ἐν σοὶ θεραπείας,
παρθένε, ἀξίωσον.

180v ‖ ᾠδὴ θ'. *Ὅρους παρῆλθες τῆς φύσεως*

Ἰσχυροτάτῃ δεήσει σου,
πάτερ, οὐρανοὺς κεκλεισμένους ἠνέῳξας
καὶ πέτραν παραδόξως
πηγάζειν ἔδειξας
εἰς δόξαν τοῦ σωτῆρος,
θεοφόρε πάτερ Ἀκάκιε.

Ὡς μέγας ἤστραψας ἥλιος
ἐκ Μελιτινῆς τὰς ἀκτῖνας τῶν λόγων σου,
θαυμάτων τε τὸ φέγγος
πέμπων, Ἀκάκιε,
καὶ πάντας καταυγάζων
τοὺς εὐσεβῶς σε μακαρίζοντας.

Σοφίᾳ λόγου κοσμούμενος,
φέγγει τε πολλῶν θαυμάτων, Ἀκάκιε,
καὶ ἀρχιερωσύνης
ἐμπρέπων κάλλεσι,
μετέβης τῶν ἐν κόσμῳ
πρὸς ὑπερκόσμιον ἀπόλαυσιν.

191 πολλῶν Do Vm 194 ἀξίωσον | ἀξιάγαστε Mh
heirm. θ' EE 221, n. 316, Joannis 196 κεκλεισμένους | κλειομένους Sc Pv κλινόμενος Lo ἀνέωξας Do Vm 198 ἔδειξας] ἔπεισας Lo Pv Sc 200 θεόφρον ἔνδοξε Ἀκάκιε Do Vm τοῦ σὲ δοξάσαντος, Ἀκάκιε Mh Ea Pv Sc τοῦ σὲ δοξάζοντος ἀκάκιε Lo 207-212 troparium om. Ea Sc 207 σοφίας λόγῳ Vm λόγῳ Pv 208 θαυμάτων] ἰαμάτων Mh Lo Pv 211 μετέβει (sic) Lo

187 Apoc. 4,8; Is. 6,3

f. 181 ‖ Ἡ θεία μνήμη σου σήμερον
τὴν ὑπ' οὐρανὸν συγκαλεῖται ὑμνῆσαί σου
τοὺς πόνους, τοὺς ἀγῶνας,
τὰ κατορθώματα,
Ἀκάκιε τρισμάκαρ,
φωταγωγὲ τῶν καρδιῶν ἡμῶν.

θεοτ. Φωτὸς τερπνὸν ἱλαστήριον
ὤφθης ἀληθῶς τοῦ τὰ πάντα φωτίσαντος,
ὁλόφωτε παρθένε·
διό με φώτισον
κακίᾳ σκοτισθέντα,
ὅπως ἐν πίστει μεγαλύνω σε.

214 οὐρανῶν Lo ὑμνῆσαί σου] ἡ μνήμη σου Pv [illegible] τὴν: ἀνθρωπίνην φύσιν subaudias 219 Φῶς τὸ τερπνὸν οἰκητήριον Lo Pv [illegible]λαστήριον] οἰκητήριον Sc 220 τοῦ τὰ πάντα] τοῦ πάντας Ea φωτίσαντος] [illegible]ίζοντος Ea ποιήσαντος Lo 224 μεγαλύνω σε] μεγαλύνομεν Lo

IN SS. MM. IACOBUM ET AZAM

Synaxarium, 608 (*): Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἰακώβου πρεσβυτέρου καὶ Ἀζᾶ διακόνου. Οὗτοι κατὰ τοὺς χρόνους ἦσαν Σαβωρίου τοῦ βασιλέως..... Συλληφθέντες δὲ καὶ παραστάντες τῷ ἀρχιμάγῳ Ἀρχωγαιχάρ, διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν σίναπι μετ' ὄξους τοῖς μυκτῆρσιν ἐδέξαντο· εἶτα τύπτονται καὶ μετεωρίζονται γυμνοὶ ὑπὸ τὸ αἴθριον τῷ νυκτερινῷ ψύχει καταπηγνύμενοι. Καὶ μὴ πεισθέντες θῦσαι τῷ ἡλίῳ καὶ τῷ πυρὶ τὰς κεφαλὰς ἀποτέμνονται. Κατελθόντος δὲ τοῦ δημίου εἰς τὴν παρακειμένην λίμνην καὶ τὸ ξίφος πλύναντος, μετεβλήθη τὸ ἐν αὐτῇ ὕδωρ εἰς αἷμα καὶ διήρκεσεν ἐπὶ πολύ· εἶτα ἐξηράνθη.

Paris. gr. 1564 = Py, ff. 39v-41

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Δυὰς κροτείσθω μαρτύρων στεφηφόρων· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Δόξης καὶ λαμπρότητος θεϊκῆς
καταξιωθέντες,
τοὺς δοξάζοντας εὐσεβῶς
ταύτην τὴν φωσφόρον ὑμῶν μνήμην
σκότους παθῶν, ἀθλοφόροι, λυτρώσασθε.

Ὑμῶν τοῖς παλαίσμασιν ἐπὶ γῆς
οὐράνιοι νόες
κατεπλάγησαν, ἀθληταί·
τοὺς γὰρ ἀοράτους πολεμίους
μετὰ σαρκὸς ἐτροπώσασθε, μάρτυρες.

(*) In die 17 aprilis

Tit. Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε ... Acr.: Ἰωσήφ, in margine exaratum, deducitur e litteris capitalibus odes θ'.
heirm. α' EE 220, n. 315, Joannis 6 τὰ παλαίσματα

Αἱμάτων ἁγίων ἐπιρροαῖς
ἐβάψατε χλαῖναν,
ἀθλοφόροι, περικαλλῆ,
ἣν ἀμφιασάμενοι, τὰ ἄνω
περιχαρῶς κατοικεῖτε βασίλεια.

Συνέτριψαν κέντρα τοῦ πονηροῦ
Ἀζᾶς ὁ γενναῖος
καὶ Ἰάκωβος ὁ στερρὸς
πόνων παμμεγίστων καὶ μαστίγων
ἀντιτυπίαις καὶ νῦν μακαρίζονται.

θεοτ. Κυήσασα Λόγον τὸν τοῦ πατρὸς
ἡμῖν ἑνωθέντα
ὑπὲρ λόγον, μήτηρ ἁγνή,
τοῦτον ἀενάως ἐκδυσώπει
παθῶν ἀλόγων ἡμᾶς ἐκλυτρώσασθαι.

ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Ῥώμῃ τε καὶ χάριτι
τοῦ παντοκράτορος, μάρτυρες,
τὰ σκοτεινὰ
νέφη τῶν βασάνων
ἀπροσκόπτως διέβητε.

Ὄμβροις ἐξηράνατε
μαρτυρικοῦ, σοφοί, αἵματος
ὡς ἀληθῶς
τῆς πολυθεΐας
τὰ θολώδη ὀμβρήματα.

f. 40 || Τραύμασι σαρκὸς ὑμῶν
ἐτραυματίσατε, μάρτυρες,
περιφανῶς
πάντας τοὺς ἀσάρκους
θείᾳ χάριτι δαίμονας.

25 ἐκλυτρώσασθε
heirm. γ' EE 224, n. 321, Joannis

θεοτ.

Ἔτεκες, πανάμωμε,
τὸν ὑπερούσιον κύριον,
ὃν ἐκτενῶς
αἴτησαι σωθῆναι
τοὺς πιστῶς ἀνυμνοῦντάς σε.

Κάθισμα.

Ἦχος α'. *Τοῦ λίθου σφραγισθέντος*

* Ἐνώπιον τυράννων
τὸν Χριστὸν ὡμολόγησαν
Ἰάκωβος ὁ θεῖος
καὶ Ἀζᾶς ὁ πολύαθλος
καὶ θάνατον ὑπέστησαν ὁμοῦ
θαλάττης ὁμιλήσαντες μυχοῖς
καὶ τὰ ἄνω κατοικοῦσι
περιφανῶς βασίλεια χορεύοντες·
δόξα τῷ στεφανώσαντι, δόξα
τῷ ἐνεργοῦντι δι' αὐτῶν
πᾶσιν ἰάματα.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ἱερεῖα ὁλόκληρα,
μάρτυρες πανεύφημοι, προσηνέχθητε
τῷ τυθέντι ὥσπερ πρόβατον
διὰ μέγαν πλοῦτον ἀγαθότητος.

Συντριβόμενοι σώματα,
συντριβὴν ξοάνων ἐναπειργάσασθε·
διὰ τοῦτο τὰ συντρίμματα
πάντων, ἀθλοφόροι, θεραπεύετε.

καθ. Th 13 (1935) 173 in sanctum Leoniden   4 ἀζὰν cd.
heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae

48 Act. 8,32

Θυρεῷ θείας χάριτος
βέλη τῆς κακίας ἐναπεκρούσασθε,
ἀθλοφόροι μεγαλώνυμοι,
καὶ νομίμως πίστει ἐνηθλήσατε.

Ὥσπερ δύο φωτίζετε,
μάρτυρες, ἀστέρες πᾶσαν ὑφήλιον,
σκοτασμὸν ἀποδιώκοντες
τῆς πολυθεΐας θείᾳ χάριτι.

θεοτ. Μετὰ τόκον διέμεινας
ἄφθορος, παρθένε· Θεὸν γὰρ τέτοκας
ἐκ φθορᾶς ἀνακαλούμενον
τοὺς σὲ θεοτόκον καταγγέλλοντας.

ᾠδὴ ε'. *Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι, κύριε,*

Ἀγώνων ἐπιδείξεσιν, ἅγιοι,
παμμεγίστων,
πολεμίους φάλαγγας
πολυειδεῖς ἐτροπώσασθε.

Ῥοπάλοις συντριβόμενοι, μάρτυρες,
τὸν τῶν ὅλων
Θεὸν οὐκ ἠρνήσασθε,
ἀλλὰ νομίμως ἠθλήσατε.

Τεινόμενοι, πανεύφημοι μάρτυρες,
ἐπὶ ξύλου,
τεταμένην εἴχετε
πρὸς τὸν Θεὸν τὴν διάνοιαν.

θεοτ. Ὑμνοῦμέν σε, πανύμνητε δέσποινα
θεοτόκε,
Θεὸν ὑπερύμνητον
ἀνερμηνεύτως γὰρ τέτοκας.

heirm. ε' EE 226, n. 324, Germani

ᾠδὴ ς'. *Ἄβυσσος ἁμαρτιῶν*

Ῥήμασι τῷ δυσμενεῖ
ἀντετάξασθε πανσόφοις καὶ τούτου
τὴν ἀλογίαν πᾶσαν
λογικαῖς ἀποδείξεσιν
ἐτροπώσασθε, σοφοί·
ὅθεν ὑπέβαλε πολυτρόποις
ὑμᾶς βασάνοις μωραινόμενος.

Ὤφθητε ὡς ἀληθῶς
θεῖοι ἄνθρακες, φλογίζοντες πᾶσαν
40v τῆς δυσ‖σεβείας ὕλην
καὶ πιστοὺς καταυγάζοντες
σελασφόροις διδαχαῖς
καὶ ἐπιδείξεσι παραδόξων,
μεγαλομάρτυρες, δυνάμεων.

Νεύματι παντουργικῷ
λίμνη ὕδατος ἐστράφη εἰς αἷμα,
σταγόνα δεξαμένη
τοῦ σεπτοῦ ὑμῶν αἵματος,
τοῦ χυθέντος, ἀθληταί,
ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ παθόντος
καὶ πάντων πάθη θανατώσαντος.

Στόματι ὡς ἀληθῶς
καὶ καρδίᾳ σε κηρύττομεν, κόρη,
ἁγνὴν Θεοῦ μητέρα·
ὃν ἀπαύστως ἱκέτευε
τῶν βελῶν τοῦ πονηροῦ
καὶ κατακρίσεως αἰωνίου
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε λυτρώσασθαι.

heirm. ς' EE 222, n. 318, Joannis

107 Eph. 6,16

Κάθισμα.

Ἦχος β'. *Τοῖς τῶν αἱμάτων σου ῥείθροις*

Τὰς οὐρανίους σκηνώσεις κληρούμενοι
καὶ τῶν μαρτύρων χοροῖς συνταττόμενοι,
τρυφᾶτε τρυφὴν ἀδιάρρευστον
εἰς τοὺς αἰῶνας,
καλλίνικοι μάρτυρες,
πρεσβεύοντες ἀπαύστως
ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

ᾠδὴ ζ'. *Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ*

Τίμιοι ὥσπερ μαργαρῖται
θεῖον στέφανον, σοφοί, τῆς ἐκκλησίας
ἐκοσμήσατε νῦν
βοῶντες, ἀθλοφόροι·
« εὐλογητὸς εἶ, κύριε,
ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ἔτι σταζόμενοι τῷ λύθρῳ
τῷ τοῦ αἵματος, παρέστητε κυρίῳ
καὶ χειμάρρουν τρυφῆς
κληροῦσθε, μελῳδοῦντες·
« εὐλογητὸς εἶ, κύριε,
ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Φῶς ὑμῖν ἄδυτον ἀθλήσει
ἐξανέτειλε, σοφοί, τελειωθεῖσι
καὶ αἰώνιον νῦν
κληροῦσθε εὐφροσύνην,
Ἀζᾶ μακαριώτατε
καὶ Ἰάκωβε θεόφρον.

heirm. καθ. MR I, 531.
heirm. ζ' EE 220, n. 315, Joannis

118 Ps. 35,9

τ. Ἤνθησας ἄνθος ἀφθαρσίας,
παναμώμητε, τὸν φυτουργὸν τοῦ κόσμου,
ὃν δυσώπει ἀεὶ
τὸν θεῖον ἐμφυτεῦσαι
φόβον αὐτοῦ, πανάμωμε,
ἐν ψυχαῖς τῶν σὲ ὑμνούντων.

ᾠδὴ η'. *Νικηταὶ τυράννου*

Φωταυγεῖς ἀστέρες
ἐν τῷ στερεώματι τῆς ἐκκλησίας,
ἀθλοφόροι θεῖοι,
ὤφθητε φωτίζοντες τοὺς μελῳδοῦντας·
« εὐλογεῖτε πάντα
τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ὁλοτρόπῳ νεύσει
πρὸς Θεὸν θεούμενοι, μαστίγων πόνους
ὡς ἐν ἀλλοτρίῳ
σώματι ὑπέστητε, ἀναβοῶντες·
« εὐλογεῖτε πάντα
τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ῥείθροις τῶν αἱμάτων
τὸν βυθὸν ξηράναντες τῆς ἀθεΐας,
πηγὴ ἰαμάτων
τοῖς πιστοῖς γνωρίζεσθε, ἀναβοῶσιν·
« εὐλογεῖτε πάντα
τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

---

heirm. η' EE 221, n. 316, Joannis

vv. 140-141; 149; 155-157 omittuntur in cd.

Ὤφθη δεξαμένη
λίμνη θείου αἵματος ὑμῶν σταγόνα
παραδόξῳ θέᾳ
πλήρης ὅλη αἵματος ἐπὶ ἡμέρας,
ἥτις μετὰ ταῦτα
ἄνικμος διέμεινε,
μάρτυρες, τὸ θαῦμα
κηρύττουσα τὸ μέγα.

θεοτ. Νοερῶς σε πάλαι
ὁ προφήτης ἔβλεψεν, ἁγνή, λυχνίαν,
ἔνδον δεξαμένην
τὸ πῦρ τῆς θεότητος καὶ μὴ φλεχθεῖσαν,
παναγία κόρη,
μαρτύρων τὸ καύχημα,
τῶν ἁμαρτανόντων
ἀντίληψις βεβαία.

f. 41 || ᾠδὴ θ'. *Ἔφριξε πᾶσα ἀκοὴ*

Ἴαμα βρύει ἡ σορὸς
τῶν μαρτύρων ἐπομβρίαις τῆς χάριτος
καὶ παύει πάντοτε
ἀρρωστημάτων
καύσωνα μέγιστον
καὶ διεκχύσεις τῶν παθῶν
ξηραίνει ἐν χάριτι
καὶ καταρδεύει ψυχῶν
ὀρθοδόξων καθ' ἑκάστην φρονήματα.

Ὡς θεῖον ζεῦγος τὸν ζυγὸν
ἐβαστάσατε, πανένδοξοι μάρτυρες,
τὸν ἐλαφρότατον,
ὡς ἄρνες θεῖοι
ὑφ' ἓν ἐτύθητε

---

heirm. θ' EE 222, n. 317, Joannis

166-167 Cfr. Zach. 4,2

καὶ ἡγιάσατε τὴν γῆν
αἱμάτων τοῖς ῥεύμασιν,
Ἀζᾶ πανεύφημε
καὶ Ἰάκωβε· διὸ μακαρίζεσθε.

Στύλῳ μὲν ὕπερθεν φωτὸς
τὰ ὑμῶν Θεὸς ἐδόξασε σώματα
πρὸς γῆν ῥιπτόμενα
καὶ τοῖς θηρίοις
βορὰ διδόμενα,
ὁ οὐρανὸς δὲ τὰ σεπτὰ
ἐδέξατο πνεύματα
ἐν ἀπροσίτῳ φωτί,
τῶν μαρτύρων τοῖς χοροῖς συνταττόμενα.

Ἡ μνήμη ἡ περικαλλὴς
Ἰακώβου καὶ Ἀζᾶ ἀνατείλασα
σήμερον χάριτι
φωτίζει πάντων
ἡμῶν νοήματα,
τῶν εὐφημούντων τὰ αὐτῶν
σεπτὰ προτερήματα·
ὧν ταῖς πρεσβείαις, Χριστέ,
ἱλασμὸν ἁμαρτιῶν πᾶσι δώρησαι.

τ. Φάνηθι, μῆτερ τοῦ Θεοῦ,
ἀρωγὸς ἡμῖν ἀεὶ κινδυνεύουσι
βίου τῷ κλύδωνι
καὶ δίδου χεῖρα
ἡμᾶς ἐξαίρουσαν
πειρατηρίων χαλεπῶν,
νόσων τε καὶ θλίψεων,
ὅπως ὑμνῶμέν σε,
θεοτόκε, καὶ πιστῶς μακαρίζωμεν.

18 APRIL. *CANON* XXIII

IN SS. CC MARTYRES SUB DIOCLETIANO

Crypt. Δ.α. XVII Ck. ff. 181v-185

Ὁ κανών.

Ἦχος α'.

ᾠδὴ α'. *Ὠιδὴν ἐπινίκιον*

Φαιδρῶς ἑορτάσωμεν
ἐπὶ τὴν μνήμην
τὴν θείαν καὶ πάντιμον,
τοῦ Χριστοῦ γεραίροντες
τοὺς ἀθλοφόρους· ἀεὶ
πρεσβεύουσι γὰρ ἐκτενῶς
εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Τῷ ζήλῳ πυρούμενοι
τοῦ θείου Παύλου,
μάρτυρες πανένδοξοι,
τοῦ Χριστοῦ τὰ στίγματα
ἐν τῇ σαρκὶ ὑμῶν
νῦν ἐπενδύσασθε, στερρῶς
ἀγωνισάμενοι.

Codex alternatis odis duos canones hoc ordine p[illegible]bet: priorem hunc quem referimus, alterum Τῇ τῶν παθῶν με τρικυμίᾳ ... invenies in MR IV, 330-335.

Tit. Ὁ κανὼν τῶν ἁγίων C μαρτύρων τῶν μαρτυρησάντων ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ed. heirm. α' EE 11, n. 15, Andreae

8-9 II Cor. 11,2

Γυμνοὶ εἰς τὸ στάδιον
τοῦ παρανόμου
ἀλλήλους ἐξάπτοντες
οἱ γενναῖοι μάρτυρες,
οὕτως ἐκραύγαζον·
« μὴ χωρισθῶμεν ἀπ' ἀλλήλων,
συνοδία τερπνή ».

82 || ᾠδὴ γ'. *Στερεωθήτω ἡ καρδία μου*

Τοὺς ἀριστέας εὐφημήσωμεν
τῆς σεπτῆς τριάδος καὶ μάρτυρας·
τοὺς τῶν εἰδώλων γὰρ ναοὺς
καθελόντες ἐλέπτυναν
καὶ τὸν τύραννον κατήσχυναν, ἀνδρείως ἀθλήσαντες.

Μὴ ὑποκύψαντες προστάγμασιν
τοῦ τυράννου, μάρτυρες ἔνδοξοι,
ἀλλὰ προσβλέποντες ἀεὶ
πρὸς τὴν δόξαν τὴν μέλλουσαν,
κατοικίαν τοῖς ἁγίοις καὶ τιμὴν καὶ παράδεισον.

* Τὴν ἀπειράνδρως τὸν Θεὸν ἡμῶν
ἐν σαρκὶ τεκοῦσαν ὑμνήσωμεν
ὡς ὑπερτέραν οὐρανοῦ·
καὶ γὰρ αὕτη ἐχώρησεν
ὡς ηὐδόκησεν, ὡς οἶδεν ὁ Θεὸς πάσης κτίσεως.

2ᵛ || ᾠδὴ δ'. *Ἐπήρθη ὁ ἥλιος*

Τὴν ἔνδοξον ἄθλησιν
τῶν ἀθλοφόρων
συμφώνως εὐφημήσωμεν·

heirm. γ' EE 9, n. 12, Cosmae 29 προσβλέποντες: ἦτε subaudias 32-36 θεοτ. AHG 1 (1966) 254 34 ὡς πλατυτέραν οὐρανῶν AHG 36 ὃν ἡ κτίσις οὐκ ἐχώρησεν, ὡς οἶδεν ὡς εἵλετο AHG
heirm. δ' EE 11, n. 15, Andreae

αὐτοὶ γὰρ τὸν δόλιον ὄφιν ἀνδρείως
κατέβαλον τοῖς ποσὶ καὶ ἀπενέκρωσαν.

Στρατιὰ θεόλεκτος
καὶ μακαρία,
ἁγία συνοδία τερπνή,
πταισμάτων συγχώρησιν ἡμῖν παράσχου,
ὡς ἔχοντες πρὸς αὐτὸν τὴν παρρησίαν πολλήν.

« Ἠισχύνθη ὁ τύραννος,
στῶμεν ἀνδρείως,
ἠτόνησαν αἱ βάσανοι αὐτοῦ »,
ἐβόων οἱ μάρτυρες ἐν τῷ σταδίῳ,
ἀλείφοντες ἑαυτοὺς πρὸς τὰς βασάνους στερρῶς.

f. 183 || ᾠδὴ ε'. *Τὸ φαεινὸν ἡμῖν ἐξανάτειλον*

Ἐν τοῖς ἁγίοις σου ἐθαυμάστωσας,
σῶτερ, τὸ θέλημα
καὶ ἐν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν σου
προευτρεπίσας,
ἤθλησαν, ἀπέλαβον
τὸν τῆς νίκης στέφανον.

Τὴν πανασίδιμον καὶ παγκόσμιον
μνήμην δοξάσωμεν
τῶν ἀθλοφόρων καὶ ἐν ᾄσμασιν
δοξολογῶμεν,
ὅτι τὸν ἀρχέκακον
ἐχθρὸν ἐθριάμβευσαν.

Δεσμὰ καὶ βάσανα κολαστήρια,
τήγανα, λέβητας
οὐκ ἐδειλίασαν οἱ μάρτυρες,

42 στρατεία 49 αἱ | οἱ 50 ἐβόουν
heirm. ε' EE 13, n. 16 Andreae 54 ἐν αὐτοῖς] ἑαυτοῖς 63 ἐθριάμβευσεν

40 Cfr. Sir. 11,29

ἀλλ' ὥσπερ ἄκμων
σώμασιν ἀήττητοι
σαφῶς ἐκαρτέρησαν.

183v || ᾠδὴ ϛ'. *Τὸν προφήτην Ἰωνᾶν*

Καθαιρέται τῶν παθῶν
καὶ διῶκται τῶν δεινῶν
ἀνεφάνη νῦν ἐν γῇ
τῶν ἁγίων ὁ χορός,
κηρύξαντες
τὸν ἐν τριάδι
Χριστὸν καὶ κύριον.

« Κἂν τὰ σώματα ἡμῶν
ἀφανίσῃς τῷ πυρί »,
οἱ σοφοὶ ὑπασπισταὶ
ἀνεβόων τολμηρῶς,
« παράνομε,
οὐκ ἂν χωρίσοις
ἡμᾶς τοῦ ζῶντος Θεοῦ ».

« Τί βραδύνεις, δικαστά »,
πρὸς τὸν τύραννον φησὶν
τῶν ἁγίων ὁ χορός,
ἡ τετρὰς πεντηκοστή,
« παράνομε,
τί ἐπὶ πλεῖον
μένεις, ἐχθρέ, καθ' ἡμῶν; »

Κάθισμα.

Ἦχος α'. *Χορὸς ἀγγελικὸς*

Χορὸν μαρτυρικὸν
οἱ πιστοὶ κατιδόντες
ἀθλησάντων στερρῶς,

heirm. ϛ EE 12, n. 15, Andreae 80 ἀνεβόουν
heirm. καθ. MR III, 481 3 ἀθλήσαντες

εὐφρανθῶμεν ἐνθέως
f. 184 καὶ || τούτους μακαρίσωμεν
ὡς ὁπλίτας τῆς πίστεως·
οὗτοι ᾔσχυναν
τὰς μηχανὰς τοῦ τυράννου
καὶ ἀπέλαβον
τῆς ἀφθαρσίας στεφάνους,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν.

ᾠδὴ ζ'. *Ἡ κάμινος, σωτήρ, ἐδροσίζετο*

Τὰ βάσανα
τὸ πῦρ οὐ κατέπτηξαν,
τὰ θέατρα
τὸ πῦρ οὐκ ἀπέμειναν
οἱ ἀθληταὶ κυρίου
ἐν πίστει στερεούμενοι.

Ἀγάλλονται
ἀγγέλων στρατεύματα,
εὐφραίνεται
βροτῶν ἡ ὁμήγυρις
ἐν τῇ σεπτῇ ἡμέρᾳ
τῶν σοφῶν ἀθλοφόρων Χριστοῦ.

Δεόμεθα,
Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἐλέησον
τοὺς πίστει ὑμνοῦντάς σε
ταῖς ἱκεσίαις πάντων
τῶν ἁγίων μαρτύρων σου.

ᾠδὴ η'. *Ὃν φρίττουσιν ἄγγελοι καὶ πᾶσαι στρατιαὶ*

Δυνάμει τοῦ πνεύματος ἀθλήσαντες στερρῶς
κλεινῶς τε πεντήκοντα

heirm. ζ' EE 12, n. 15, Andreae
heirm. η' EE 12, n. 15, Andreae 110 κλεινοῖς

τετράς, οἱ φαεινοί,
τὴν φάλαγγα πάλαι
ἐκπορθήσαντες,
τὸν δεσπότην μόνον
Χριστὸν ὁμολογοῦντες.

Τὰ ξίφη ἠμβλύνατε, σοφοί, τῶν ἀσεβῶν,
τὸ πῦρ κατεσβέσατε,
ἐλθόντες ἐν αὐτῷ·
δοξάζειν γὰρ οἶδεν
τοὺς δοξάζοντας
καὶ ὁμολογοῦντας
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

184v || Μετέστητε, ἔνδοξοι, πρὸς τὴν ἄϋλον ζωήν·
οὐράνιος σκήνωσις
ἐδέξατο ὑμᾶς
καὶ νῦν μετ' ἀγγέλων
συναυλίζεσθε,
θρόνῳ παρεστῶτες,
σοφοί, τῷ τῆς τριάδος.

ᾠδὴ θ'. *Τὴν φωτοφόρον νεφέλην*

Τέλος τὸ ξίφος μετέσχον
οἱ ἀθληταὶ τοῦ κυρίου
καὶ μετὰ τέλους τὸν μισθὸν
τῶν καμάτων ἀξίως
ἀπολαβόντες, φαεινῶς
τῷ πνεύματι λάμπουσιν
οἱ ἅγιοι
πᾶσαν τὴν οἰκουμένην·
ἐκτελοῦμεν
τὰ μνημόσυνα αὐτῶν.

115 ὁμολογοῦντες subaudias ἦτε cfr. v. 154 127 συναυλίζεσθαι 129 τὸ heirm. θ' EE 14, n. 17, Andreae 134 φαεινὸς

123 Cfr. Col. 1,13 132-133 I Cor. 3,8

Ταξιαρχίαις ταῖς ἄνω
συναγαλλόμενοι πάντες,
ἡ τετραπλῆ πεντηκοστὴ
τῶν ἁγίων μαρτύρων,
καὶ σὺν τοῖς μάρτυσι φαιδρῶς
λαμπόμενοι, μνήσθητε
τοὺς σέβοντας
τὴν ἐτήσιον μνήμην
καὶ τιμῶντας
τῶν λειψάνων τὴν σορόν.

Ὥσπερ ἀσώματοι ὄντες
τῶν ἀσωμάτων δαιμόνων
f. 185 || καταβαλόντες τὴν ἰσχύν,
πενταπλῆ σαρακοστή,
περιβαλλόμενοι στερρῶς
ὡς θώρακα ἄριστον
τὸν τίμιον
τὸν σταυρὸν τοῦ κυρίου,
ἀριδήλως
τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ.

153 πεντεπλῆ

19 APRIL.

CANON XXIV

IN SANCTUM THEODORUM PERGENSEM

Synaxarium, 613-615: Οὗτος διὰ τὸ στηλιτεῦσαι τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην καὶ ναοὺς καὶ ξόανα καταστρέψαι, ἐπὶ ἐσχάρας πυρακτωθείσης ἁπλωθεὶς κατακαίεται καὶ κρηπῖσι τοὺς πόδας ἡλωθεὶς ἅρματι τῶν ἵππων προσδεθεὶς ἐλαύνεται· ἐκεῖθέν τε χάριτι Θεοῦ περισωθεὶς ἐν καμίνῳ πυρὸς ἀπορρίπτεται ἅμα Σωκράτει καὶ Διονυσίῳ, καὶ ἀβλαβὴς διαμείνας τῇ εἱρκτῇ ἐναποτίθεται. Καὶ τῇ ἕωθεν σταυρῷ προσπαγεὶς βέλεσι τιτρώσκεται καὶ μέχρι τριῶν διαρκέσας ἡμερῶν τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ παρατίθεται.

Crypt. Δ.α. XVII	=	Ck,	ff. 186-190
Crypt. Δ.α. VIII	=	Do,	ff. 60v-63
Vat. gr. 2008	=	Vm,	ff. 153-154v
Reg. gr. 61	=	Lo,	ff. 70v, 83-86
Mess. gr. 121	=	Mh,	ff. 113v-116
Vallic. gr. E 54	=	Ea,	ff. 207v-209v
Paris. Coislin gr. 309	=	H,	ff. 182v-186v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Δῶρον Θεοῦ σε, παμμάκαρ, πίστει σέβω· Ἰωσήφ.

Ἦχος δ′.

ᾠδὴ α′. *Ἀνοίξω τὸ στόμα μου*

Δῶρον εὐαπόδεκτον
καὶ τῷ δεσπότῃ φιλούμενον,
μαρτύρων ἀγλάϊσμα
ὤφθης, Θεόδωρε,
διὰ τοῦτό σοι

Τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἐν Πέργῃ καὶ τῆς τούτου μητρὸς Φιλίππας καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς Σωκράτει Διονυσίῳ καὶ Διοσκόρῳ καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Παφνουτίου Ck   Acrostichis om. in Ea   Nomen Ἰωσήφ om. Mh H
heirm. α′ EE 99, n. 141, Joannis   3 ἀγλάϊσμα] καλλώπισμα H

ὡς δῶρον προσκομίζω
τὸν ὕμνον· παράσχου μοι
τὴν σὴν βοήθειαν.

Ὡραῖος τῷ σώματι,
περικαλλής τε τῷ πνεύματι
ὑπάρχων, ἐχώρησας
πρὸς τὰ παλαίσματα
τοῦ ἀλάστορος
καὶ τοῦτον ἐδαφίσας,
τῆς νίκης τὸν στέφανον,
μάρτυς, ἀπείληφας.

Ῥημάτων ἠλόγησας
τοῦ δυσσεβοῦντος, Θεόδωρε,
σαυτὸν δὲ θεράποντα
κυρίου γνήσιον
καὶ στρατιώτην
Χριστοῦ τοῦ βασιλέως
καὶ τέλειον μάρτυρα
σαφῶς ἀπέδειξας.

θεοτ. Οἰκήσας τὴν μήτραν σου
ὁ κατὰ φύσιν ἀπρόσιτος,
οἰκήτορας ἔδειξεν
ἡμᾶς, πανάμωμε,
τοῦ παραδείσου
ἀφάτῳ εὐσπλαγχνίᾳ,
οὗπερ ἀπῳκίσθημεν
φθόνῳ τοῦ ὄφεως.

f. 186v ‖ ᾠδὴ γ′. *Τοὺς σοὺς ὑμνολόγους, θεοτόκε,*

Ναὸς γεγονὼς πνεύματος θείου,
ναούς τε καὶ ξόανα, σοφέ,

6 προσκομίζων Lo   προσκομίζον Mh Ea   9 ὡραῖος Mh Ea   14 ἐκδαφίσας Ck Lo   ἐδάφησας Ea   19 δὲ θεράποντα] σὲ Θεόδωρε Lo   24 ἀπέδειξας] ἀπεδίωξας Mh   25 οἰκήσας] Νικήσας Ck   27-28 καὶ ταύτην πανάμωμε / ναὸν εἰργάσατο H   29 καὶ παράδεισον H   31 ἀποικίσθημεν Lo Ea H
heirm. γ′ EE 100, n. 141, Joannis   33 πνεύματος θείου] Θεοῦ τοῦ ζῶντος Lo

13 IV Mac. 9,24   31-32 Gen. 3,23-24

τῆς ἀπωλείας ἔφλεξας
καὶ λόγοις ἐθριάμβευσας
τὰ βδελυρὰ σεβάσματα
τῶν ἀνομούντων, Θεόδωρε.

Θυμῷ καὶ ὀργίλῳ προαιρέσει
παράνομος τύπτει σε κριτὴς
τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
κρατύνοντα, Θεόδωρε,
ὃν καθορῶν ἐνώπιον,
ἀπαρασάλευτος ἔμεινας.

Ἐτέθης προθύμως ἐπ' ἐσχάρας
πεπυρακτωμένης, ἀθλητά,
τῷ ζήλῳ πυρπολούμενος
Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος
καὶ τῇ αὐτοῦ φλεγόμενος
θείᾳ ἀγάπῃ, Θεόδωρε.

Ὁ ἄχρονος φύσει ὑπὸ χρόνον
ἐκ σοῦ καθωράθη γεννηθεὶς
σαρκὸς ἐν ὁμοιώματι,
τὰ χρόνιά μου πταίσματα
δι' εὐσπλαγχνίαν ἄφατον
ὑπερορῶν, παναμώμητε.

|| ᾠδὴ δ'. *Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ*

Ὑπελθόντα τὴν ἐσχάραν
ἐπουράνιος ἄγγελος

35 ἔφλεξας] ὤλεσας Lo Ea H ὥσλεσας (sic) Mh 40 τύπτει σε παράνομος κριτὴς Lo Ea H τύπτειν σε παράνομος κριτὴς Mh 45-50 troparium om. H heirm. δ' ΕΕ 95, n. 135, Joannis

57-63 AA.SS. Sept. VI, 138: Facto enim ingenti sonitu, terraque in duas partes scissa, ubi ignis et craticula erant posita, aqua abulliens craticulam et omne extinxit incendium. Sanctus vero exsurgens omnino sanus, . . .

58-60 Dan. 3,49-50

ἐπιστὰς δροσίζει
ἄφλεκτον τηρῶν σε, Θεόδωρε,
ποταμιαίων ὑδάτων
ἀναβλύσεσιν
καὶ σεισμοῦ καὶ ἤχου φοβεροῦ ἐπιδείξεσιν.

Σοῦ φρικτῶς θαυματουργοῦντος
ὁ τῇ πλάνῃ προσκείμενος
πρὸς τὴν πίστιν αἴφνης,
μάρτυς, ὥσπερ λίθος κυλίεται
καὶ τοῖς χοροῖς τῶν μαρτύρων
καταλέγεται
ὁ Διόσκορος διὰ Χριστὸν τελειούμενος.

Ἐν φρουρᾷ τεθεὶς ὡς φύλαξ
τῶν τοῦ κτίστου προστάξεων,
ἣν ἐκ βρέφους ἔσχες
πίστιν τῷ Θεῷ διεφύλαξας,
τὸν δὲ μὴ ταύτην φρονοῦντα
ὡς παράνομον
ἐβδελύξω τελείῳ νοΐ, παναοίδιμε.

Πολυώδυνα βασάνων
πειρατήρια ἤνεγκας
καὶ πολλῶν ὀδύνας,
μάρτυς, θεραπεύειν ἠξίωσαι,
τὰς ἀνωδύνους σκηνώσεις
κληρωσάμενος
καὶ τὴν ἄλυπον ὄντως ζωὴν καὶ ἀπόλαυσιν.

θεοτ. Ἄνευ τέτοκας ὠδίνων
τὸν Θεὸν τὸν ἀσώματον,
τῶν ὠδίνων, κόρη,

59 δροσίζων Lo 64 Σοῦ φρικτῶς] τοῦ πιστῶς Lo φρικτῶς] πιστῶς Ea H πιστοὺς Mh 69 καταλέγεται] κατατάττεται Lo Mh H 70 Χριστὸν] πυρὸς Lo H 74 διεφύλαξεν Lo 75 τοὺς δὲ μὴ ταύτην φρονοῦντας H ὡς δεσμῷ ταύτην φρονοῦντας Lo ταῦτα Do 76 ὡς παράφρονας Lo H 78-84 troparium om. Ea H 78 βασάνων] τὰ πάθη Lo 80 ὀδύνων Mh 82 τὰς ὀδύνας κινούσης Lo

87-88 Gen. 3,16

Εὔαν τὴν προμήτορα λύοντα
καὶ τῶν ὀδυνῶν τοῦ Ἅιδου
ἐκλυτρούμενον
τοὺς ἐπώδυνον σχόντας ζωὴν καὶ ταλαίπωρον.

87v || ᾠδὴ ε'. *Ἐξέστη τὰ σύμπαντα*

Μεγάλως τὴν ἄθεον
ἀπάτην ἐστηλίτευσας·
ὅθεν ἐπὶ ἅρματος ἐδέθης,
μένεις δὲ σῶος
ἵππων πυρίνων σε
ἐπαναλαβόντων φλογερῷ
ἅρματι, Θεόδωρε,
ὡς Ἠλίαν τὸν ἔνδοξον.

Μανεὶς ὁ παράνομος
καμίνῳ καιομένῃ σε,
ἅμα τῷ Σωκράτει καὶ τῷ θείῳ
Διονυσίῳ,
μάκαρ, ἐνέβαλεν,
μεθ' ὧν προφητῶν τὸ ἱερὸν
ἔμελπες μελῴδημα,
γενναιόφρον Θεόδωρε.

Αἰνείσθω ἐν ᾄσμασιν
ὁ θεῖος Διονύσιος,
ἅμα τῷ Σωκράτει τῷ γενναίῳ·
μέσον καμίνου
λογχιασθέντες γάρ,

89 ὠδίνων cdd. cfr. v. 91   90 ἐκλυτρούμενος Lo   ἐκλυτρωσάμενον Mh   91 ἐπώδυνον] ἐπ' ὠδίνων Lo   ζωὴν καὶ ταλαίπωρον] ἁμαρτάνοντας Lo   ζωῆς ἁμαρτάνοντας H   ταλαίπωρον] ἀπόλαυσιν Mh Ea

heirm. ε' EE 100, n. 141, Joannis   94 ἐδέθης] ἐδείχθης Mh Ea   97 φλογερῶν Lo Mh   101 καμίνου καιομένην σε H   καμίνου καιομένης φλογὸς Lo   102 τῷ om. Lo   104 κατέβαλεν Mh   108-115 troparium om. H   108 ἀνείσθω Ea

89 Ps. 17,6   94-99 Sir. 48,9

μάρτυρες γεγόνασι στερροὶ
θείαις παραινέσεσιν
Θεοδώρου πειθόμενοι.

θεοτ. Κυρίως ὑπάρχουσα
καὶ ἀληθῶς, πανάμωμε,
μόνη θεοτόκος, κυριεύειν
καταδουλούντων
παθῶν με σθένωσον,
ὅπως ἐλευθέρῳ λογισμῷ
χαίρων μακαρίζω σε,
τῶν πιστῶν τὸ διάσωσμα.

f. 188 || ᾠδὴ ς'. *Τὴν θείαν ταύτην καὶ πάντιμ...*

Ἀγγέλου θείαις φοιτήσεσιν
τὸ πῦρ μὲν τῆς καμίνου ἐσβέννυτο,
ἡ δὲ καρδία σου
θάρσους, παμμάκαρ, πεπλήρωτο
τῇ πρὸς τὸν κτίστην νεύσει
ἐπαναθάλλουσα.

Ῥητῶν ἁγίων ὡς ἤκουσεν
τῆς σὲ γεννησαμένης ὁ τύραννος,
μάρτυς Θεόδωρε,
ταύτην τῷ ξίφει ἐκδίδωσιν,
μαρτυρικῶς τὸν θεῖον
δρόμον τελέσασαν.

Ποθοῦσα οἷάπερ δάμαλις
Φιλίππα τῷ υἱῷ συντεθνήξασθαι,

114 παραινέσεσιν] παρακλήσεσιν Mh   115 καὶ ἀλ[...]ῶς πανθαύμαστοι Ck   πειθήσαντες Lo   120 παθῶν] ἐχθρῶν Ck   στένωσον Lo   121 λογισμῶν Mh   122 χαίρῳ Lo

heirm. ς' EE 100, n. 141, Joannis   127 πεπλήρ[...] Mh   ἐπλήρωται Ea   128 τῇ] τὴν Lo   τῆς Ea   νεύσεσι Mh   130-13[...] troparium om. H   130 ὡς ἤκουσε] εἰσήκουσεν Mh Ea   133 ἐκδέδωκε Lo Vm   εδίδωσιν Mh   135 τελέσασα Do Vm Lo   τελέσαντα Mh   137 φι[...]ω Lo H   συντεθνήξεσθαι Do Vm

σπουδῇ ἐφίσταται
μέσον σταδίου αὐτόκλητος,
τὴν τῶν μαρτύρων δόξαν
ἀπολαμβάνουσα.

Ἰδοὺ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον,
ἰδοὺ ἡ μυροθήκη τοῦ πνεύματος,
ἰδοὺ ἡ γέφυρα
ἡ πρὸς Θεὸν πάντας φέρουσα,
ἡ θεομήτωρ κόρη,
ἣν μακαρίσωμεν.

|| Κάθισμα.

Ἦχος δʹ. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Τῶν τοῦ σωτῆρος δωρεῶν τὸν ἐπώνυμον
καὶ κληρονόμον τῆς αὐτοῦ μακαριότητος
ὡς μιμητὴν καὶ μάρτυρα
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
δεῦτε εὐφημήσωμεν,
τὴν σεπτὴν αὐτοῦ μνήμην
νῦν πανηγυρίζοντες
καὶ πιστῶς ἐκβοῶντες·
« μεγαλομάρτυς, πρέσβευε ἡμῖν
τῶν ἐγκλημάτων
δοθῆναι τὴν ἄφεσιν ».

ᾠδὴ ζʹ. *Οὐκ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει οἱ θεόφρονες*

Συντηρούμενος τῇ δρόσῳ τῇ τοῦ πνεύματος
ὥσπερ οἱ παῖδες οἱ τρεῖς,

138 ἐφίστασθαι Lo   139 αὐτόκλητος] ἐφίστασε (sic) Mh   141 ἀπολαμβάνουσαν Lo   146 θεομήτωρ] θεοτόκος Lo Mh Ea H
κάθ. om. Mh, idem praeponitur canoni in Vm Ea. Post oden γʹ praebetur in Lo H
heirm. καθ. HR, 29   5 εὐφημήσωμεν] τὴν πανέορτον Lo H   6 τὴν] καὶ Lo H   7 πανηγυρίσωμεν Lo H   8 καὶ πιστῶς] πρὸς αὐτὸν Lo H   ἐκβοῶμεν Ea   9 ἡμῶν Ea
heirm. ζʹ EE 100, n. 141, Joannis   148 τῇ τοῦ] τὸ τοῦ Mh

142 Dan. 2,34   149-150 Dan. 3,50

ἄφλεκτος μέσον πυρός,
θεόφρον Θεόδωρε,
σὺν τούτοις ἔψαλλες·
« ὑπερύμνητε,
ὁ τῶν πατέρων κύριος
καὶ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Τῶν Ἑλλήνων τὴν ἀπάτην ἐστηλίτευσας,
μάρτυς Θεόδωρε,
λόγῳ τῆς χάριτος
πλουσίως πηγάζοντι
ἐκ τῶν χειλέων σου
καὶ ἐκραύγαζες·
« ὁ τῶν πατέρων κύριος
καὶ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

Ἐμυήθη σου τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἄθλησιν
ἡ σὲ κυήσασα
καὶ πρὸ συλλήψεως,
Θεόδωρε ἔνδοξε
μάρτυς πολύαθλε,
ἀναμέλπουσα·
« ὁ τῶν πατέρων κύριος
καὶ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

θεοτ. * Ἱλαστήριόν μοι φάνηθι, πανάμωμε,
πρὸς τὸν τεχθέντα ἐκ σοῦ,
ἀποκοπὰς χαλεπῶν
χρεῶν προξενοῦσά μοι
καὶ βασιλείας Θεοῦ
θείαν εἴσοδον
καὶ τῆς τρυφῆς ἀπόλαυσιν
καὶ φωτὸς τὴν μετουσίαν.

154-155 εὐλογητὸς εἶ κύριε / ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν V[illegible]   156-163 troparium om. H   160 σου] τῶν σῶν Lo   163 ὁ τ[illegible] πατέρων] ὑπερύμνητε Ea   164 τὴν] τοῖς Mh   τῇ κλήσει H   166 πρὸς συλ[illegible]εως Ck   167 ἔνδοξε] μέγιστε Lo H   169 ἀναμέλποντα Lo   170 κ[illegible] om. Ea   172-179 θεοτ. PID πγʹ   172 Ἱλασθήριον Mh   178 καὶ om I[illegible]   179 μετ' οὐσίαν Lo

154-155, 162-163, 170-171 Dan. 3,52

9 || ᾠδὴ η΄. *Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καμίνῳ*

Σταυρῷ ὑψωθεὶς τριημερεύεις
ἐν τούτῳ κρεμάμενος, Θεόδωρε,
πάθος τοῦ δεσπότου σου
τὸ ἀειμακάριστον
ὥραις τρισὶ γενόμενον
ἐξεικονίζων σαφῶς,
« τὸν κύριον ὑμνεῖτε » κραυγάζων
« καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

Ἐτάθης ἐν ξύλῳ, ἐπωδύνους
δεχόμενος τρώσεις καὶ κατέτρωσας
ὄφιν τὸν πολέμιον
γεύσει ξύλου θάνατον
ὀδυνηρόν, Θεόδωρε,
δημιουργήσαντα
Ἀδὰμ καὶ τοῖς Ἀδὰμ φυομένοις·
ὅθεν σε τιμῶμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Βοᾷ σου ἡ Πέργη τοὺς ἀγῶνας,
τοὺς πόνους, τὴν ἄθλησιν, τὰ στίγματα,
πάθος τὸ μακάριον,
θάνατον τὸν τίμιον,
δι᾽ οὗ πρὸς τὴν ἀθάνατον
ζωήν, Θεόδωρε,
μετέστης εὐλογῶν καὶ κραυγάζων·
« σὲ ὑπερυψοῦμεν,
Χριστέ, εἰς τοὺς αἰῶνας ».

heirm. η΄ EE 100, n. 141, Joannis 181 τοῦτο Lo 182 τοῦ δεσπότου σου om. Mh 184 ὁρέστιν συνγενόμενον (sic) Lo γενόμενος Mh 186 ὑμνεῖτε κραυγάζων] βοῶν εὐλογεῖτε H κραυγάζων] τὰ ἔργα Lo Ea 189 ἐτάνθης Ck Do Vm Ea ἐτέθης Lo ἐπωδύνως Ck Lo Mh Ea 191 ὄφιν] ἐχθρὸν H 193 ὀδυνηρῷ Lo 195 τοῖς] τῆς H ἀδὰμ] αὐτοῦ Lo 198-206 troparium om. H 204 μετέβης εὐλογῶν καὶ κραυγάζων Mh μετέβης εὐλογητὸς κραυγάζων Lo εὐλογῶν] μελωδῶν Do Vm

180-184 Marc. 15,25 191-195 Gen. 3,4-7

θεοτ. Ὢ βάθος ἀρρήτων μυστηρίων·
ὁ πλάσας χειρὶ πάλαι τὸν ἄνθρωπον
πλάττεται σαρκούμενος,
μήτραν ἀειπάρθενον
καθυποδὺς καὶ σώζει με
φόβῳ κραυγάζοντα·
« τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

f. 189ᵛ || ᾠδὴ θ΄. *Ἅπας γηγενὴς σκιρτάτω τῷ πνεύματι*

Ἴχνεσι Χριστοῦ
ἑπόμενος, πάνσοφε,
τοῦ πρωτομάρτυρος
σταύρωσιν ὑπέμεινας,
δεσμὰ καὶ τρώσεις
ἥλων δεξάμενος
καὶ ἀπὸ γῆς ἀνέδραμες
πρὸς τὰ οὐράνια
στεφηφόρος,
γέρα κομιζόμενος
βασιλείαν Θεοῦ ἀδιάδοχον.

Ὤφθης ὡς χρυσός,
Θεόδωρε, εὔρυζος
μέσον ἑστὼς τοῦ πυρός,

207 ἀρρήτου μυστηρίου Do Vm Lo Mh Ea H 210 σταύρωσιν ὑπέμεινας Lo 211 καὶ ἀπὸ γῆς ἀνέδραμες Lo σώζεις Mh Ea 212 πρὸς τὰ οὐράνια Lo 213-215 στεφηφόρος / γέρα κομισάμενος / βασιλείαν Θεοῦ ἀδιάδοχον Lo
heirm. θ΄ EE 100, n. 141, Joannis 216-226 troparium om. H 218 τοῦ πρώτου μάρτυρος Do 219-222 μήτραν ἀειπάρθενον / καθυποδὺς καὶ σώζεις με / φόβῳ κραυγάζοντας / τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα Lo 227-237 hoc trop. ante θεοτ. praebet H

208 Gen. 1,26-27

ἐν συγκαταβάσει δὲ
σεπτοῦ ἀγγέλου
ἀναφλεγόμενος
τῷ τοῦ δεσπότου ἔρωτι,
ἄφλεκτος ἔμεινας
σὺν ἐκείνῳ
μέλος τὸ σωτήριον
μελῳδῶν ἱερῶς ἀγαλλόμενος.

Στῶμεν εὐσεβῶς
ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἡμῶν,
τὸν ἀθλοφόρον αὐτοῦ
πίστει μακαρίζοντες,
ἀνδρειοφρόνως
ἀγωνισάμενον
καὶ τοῦ ἐχθροῦ τὸ φρύαγμα
καταπαλαίσαντα
καὶ τῆς νίκης
ἄνωθεν τὸν στέφανον
ἐκ χειρὸς τοῦ Χριστοῦ κομισάμενον.

Ἤχθης πρὸς μονὰς
τὰς ἄνω γηθόμενος,
μάρτυς Θεόδωρε·
ἔφθασας τὰ τάγματα
τῶν || ἀσωμάτων,
ὡς μετὰ σώματος
τοὺς ἀσωμάτους δαίμονας
στερρῶς τρεψάμενος
καὶ πρεσβεύεις
πίστει τοὺς τιμῶντάς σε
ὀφλημάτων λαβεῖν ἀπολύτρωσιν.

230 ἐν] τῇ H 233 τοῦ om. Lo 234 ἀφλέκτως Mh 238-248 troparium om. H 240 τῶν ἀθλοφόρων αὐτοῦ Lo 243 ἀγωνισάμενος Lo Mh 244 τῶν ἐχθρῶν Lo 246-248 vv. om. Ea 248 κομισάμενος Lo 249-259 Hii vv. primum troparium odes θ′ constituunt in H 249 μονὰς] ἡμᾶς Lo ὡς] ὢν H 256 δρεψάμενος Mh Ea 257-259 ὀφλημάτων / λαβεῖν τὴν ἀπόλαυσιν / καὶ τρυφῆς τὸν χειμάρρουν δρεψάμενος H

Θεοτ. Φώτισον, ἁγνή,
ψυχῆς μου τὰ ὄμματα,
θεογεννήτρια,
μή καταλαβέτω με
τῆς ἁμαρτίας
σκότος βαθύτατον,
μηδὲ βυθὸς καλύψῃ με
τῆς ἀπογνώσεως,
ἀλλ᾽ αὐτή με
σῶσον καὶ κυβέρνησον,
προστασία πιστῶν ἀκαταίσχυντε.

260 ἁγνή] ἀεὶ Do Vm 262 θεοχαρίτωτε H 265 [illegible]ρύτατον Lo Mh Ea H

20 *APRIL.*

CANON XXV

IN SANCTUM THEODORUM TRICHINAM

Synaxarium, 615-616: Οὗτος ἦν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γέννημα καὶ θρέμμα· πλουσίων δὲ γονέων ὑπάρχων υἱὸς κατέλιπε γονεῖς, πλοῦτον καὶ δόξαν· καὶ ἀπελθὼν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Τριχινᾶ γέγονε μοναχὸς καὶ πάσῃ κακουχίᾳ καὶ σκληραγωγίᾳ ἑαυτὸν ὑπέβαλλε καὶ κρύει καὶ παγετῷ πηγνύμενος, ὡς νεκρὸς φαίνεσθαι τοῖς πᾶσιν· δι' ὅλης γὰρ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἵστατο αἴθριος προσευχόμενος. Τριχίνοις καὶ ἁδροῖς ὑφάσμασι τὸ σαρκίον ἐκάλυπτε· ὅθεν καὶ Τριχινᾶς ἐκ τούτου μετωνομάσθη. Ἦν δὲ ἀνυπόδετος παντελῶς καὶ τὴν κεφαλὴν εἶχεν ἀπερικάλυπτον· διὰ τοῦτο καὶ τὴν τῶν δαιμόνων ἀπεγύμνου ἀπάτην, κατ' αὐτῶν λαβὼν ἐξουσίαν· καὶ πολλὰ θαύματα ἀπεργασάμενος πρὸς Κύριον μεθίσταται καὶ μύρον εὐῶδες ὁ τάφος αὐτοῦ ἀναπηγάζει πᾶσι τοῖς προστρέχουσι πόθῳ καὶ τὴν σωτηρίαν κομιζομένοις.

Crypt. Δ.α. XVII	= Ck,	ff. 190v-193
Crypt. Δ.α. VIII	= Do,	ff. 63v-66
Paris. gr. 1564	= Py,	ff. 43v-45v
Vat. gr. 2008	= Vm,	ff. 154v-156
Mess. gr. 121	= Mh,	ff. 116v-118v
Vallic. gr. E 54	= Ea,	ff. 210-212
Reg. gr. 32	= Lp,	ff. 29-31
Reg. gr. 61	= Lo,	ff. 86v-90
Paris. Coislin gr. 309	= H,	ff. 187-189v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Δῶρόν σε θεῖον εὐσεβῶς μέλπω, μάκαρ· ὁ Ἰωσήφ.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Ἐν βυθῷ κατέστρωσε ποτὲ*

Δωρεαῖς ἐνθέοις πλουτισθεὶς
δῶρον ὡς πολύτιμον

acr. om. Mh Lp H; nomen ὁ Ἰωσήφ om. Mh Ea Lp Lo ὁ om. in Ck Vm; ποίημα Ἰωσὴφ in Py ex acrostichide vero nomen fluit Ιωσηφφ
heirm. α' EE 34, n. 46, Joannis vv. 1-2 desunt in Lp 2 ὡς] ὃς Mh

τῷ ποιητῇ σαυτόν, πάτερ, προσήγαγες·
διό μου χαρίτωσον
τὴν διάνοιαν, εὐφημοῦντός σου σήμερον
μνήμην φωτοφόρον
καὶ τὴν πολιτείαν τὴν ἰσάγγελον.

Ὡς στεφθεὶς ταῖς θείαις καλλοναῖς
ἦρας ἐπὶ ὤμων σου
ἀσκητικῶς τὸν σὸν σταυρόν, Θεόδωρε,
καὶ κατηκολούθησας
τῷ ἑκούσιον διὰ σὲ ὑπομείναντι
σταύρωσιν, παμμάκαρ,
πάθη θανατώσας τὰ τοῦ σώματος.

Ῥωμαλέως, πάτερ, τῷ ἐχθρῷ
προσπαραταττόμενος
καὶ τοῦ σταυροῦ τῷ ὅπλῳ συμφραττόμενος,
τοῦτον ἐταπείνωσας
ταπεινούμενος καὶ σοφῶς ἀνυψούμενος·
ὅθεν νικηφόρος
ὤφθης καὶ ὁσίων ἰσοστάσιος.

θεοτ. Οἱ σωθέντες, κόρη, διὰ σοῦ
σὲ τὴν παναμώμητον
ἐν γυναιξὶ καὶ τοῦ Χριστοῦ λοχεύτριαν
ὕμνοις μακαρίζομεν

3 πάτερ σαυτὸν Py Lp πάτερ σαυτῷ H σῶτερ σαυτὸν Lo σαυτὸν] σὺν Ea προσήγαγες] προσέδραμες Mh 5 εὐφημοῦντος] εὐφημοῦ[illegible] Ck Do Vm Lp Lo εὐφημοῦντα Lp H εὐφημούντων Ea σου] σε H 6 μνή[illegible]ν τὴν φωσφόρον Py Lo H 8-14 vv. in H constituunt tertium troparium eiusdem odes 8 στεφθεὶς] τερφθεὶς Py Lo H ὤμον Mh 10 τὸν σὸν σταυρὸν ἀσκητικῶς Θεόδωρε Lo Θεόδωρε] μακάριε Mh Ea 12 τὸν H τὸ Lp Lo 13 σταύρωσιν] θάνατον Lo 15-21 troparium secundum odes α' in H 15 πάτερ] μάκαρ Mh Ea τὸν ἐχθρὸν Lo 16 προσπαραταξ[illegible]ος Ea 17 versus om. in Mh συνφραττόμενος Vm Lp Lo 18 τούτων Mh 19 καὶ σοφῶς ἀνυψούμενος] τὸν ἀρχέκακον δράκοντα H σοφῶς] σαφῶς Do Py Mh Lp Lo 21 ὁσίων] ἀγγέλων Do Vm 24 Χριστοῦ] Θεοῦ Do Py Vm Ea Lp Lo H λογχεύτριαν Lo

9 Joh. 19,17-18

καὶ τὸ « χαῖρέ » σοι τοῦ ἀγγέλου κραυγάζομεν·
χαῖρε, ἡ αἰτία
τῆς τῶν προπατέρων ἀναπλάσεως.

ᾠδὴ β΄. *Ἴδετε, ἴδετε,*
ὅτι ἐγώ εἰμι
ὁ ἐν θαλάσσῃ σώσας

Νοῦ καθαρότητι
κάλλος τὸ ἄρρητον
191 διηνεκῶς, ‖ θεόφρον,
ἐνοπτριζόμενος, κάλλη
κόσμου παρέδραμες
καὶ ταῖς θείαις μελέταις
θεούμενος ἀεί,
ἠθανατίσθης καὶ φωτὶ
νοητῷ κατηστράφθης,
τὰ ζοφερὰ τῶν παθῶν
μειώσας ἰνδάλματα.

Στόματι αἴνεσιν
φέρων ἀέναον
καὶ ἐν παντὶ ὁσίας
ἐπανατείνων σου χεῖρας
καὶ προσευχόμενος,
τὴν πικρὰν ἁμαρτίαν
ἐξέφυγες σαφῶς
καὶ τῆς σαρκὸς τὸ δυσμενὲς
καὶ ἐπίβουλον, πάτερ,
ἐξέκλινας ὡς Χριστοῦ
θεράπων, Θεόδωρε.

26 καὶ γεραίρομεν καὶ συγχρόνως κραυγάζομεν Py Lo H συμφώνως Py H καὶ τοῦ γαβριὴλ τὴν φωνὴν ἀνακράζομεν Lp σοι] σὺν Ea 28 προπατόρων Do Py Vm Ea Lp Lo H

oden β΄ om. Mh Ea Lo H heirm. β΄ EE 41, n. 55, Joannis 29 Νοῦ] σοῦ Lp 36 ἀθανατίσθης Lp 42 ὁσίους Do 47 δυσμενὲς] εὐμενὲς Py Lp

26 Luc. 1,28

Ἐπερειδόμενος
θείοις ὑψώμασι
τῆς ταπεινοφροσύνης,
τὸν ὑψηλόφρονα ὄφιν
καὶ ἀλαζόνα ἐχθρὸν
ἐταπείνωσας ὄντως
ἰσχύϊ θεϊκῇ
καὶ προσεχώρησας Θεοῦ
εἰς βασίλεια, πάτερ,
ὡς ἀριστεύσας καλῶς,
θεόφρον Θεόδωρε.

Θεοτ. Θεογεννήτρια,
κόρην σε πάναγνον
ὁ τῶν ὁσίων δῆμος
ἐπεγνωκώς, παναγία,
σοῦ τῆς λαμπρότητος
τῷ φωτὶ κατηστράφθη
καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς
σὲ λιτανεύει, τὸν ἐκ σοῦ
ἀνατείλαντα Λόγον
δοξάζων χαρμονικῶς,
Μαρία θεόνυμφε.

ᾠδὴ γ΄. *Ἐξήνθησεν ἡ ἔρημος ὡσεὶ κρίνον*

Ἐπτώχευσας μιμούμενος, θεοφόρε
ὅσιε,
τὴν δι' ἡμᾶς ἑκούσιον
τοῦ σωτῆρος ἄκραν ταπείνωσιν,
αἰωνίαν πλουτήσας
ἀγαλλίασιν.

62 θεογεννήτριαν Py Lp

heirm. γ΄ EE 34, n. 46, Joannis 73-78 om. in Py Lo H. Pro hoc tropario alterum invenimus in Py Lo H Ἐξήνθησας λειμῶνι τῆς ἐγκρατείας, / ὅσιε, / καθάπερ ῥόδον εὔοσμον / τὰς καρδίας εὐωδιάζων ἡμῶν / τῷ ἐνθέῳ σου βίῳ, παναοίδιμε. — (Ἐξήνθησας .... καὶ καρδίας κατευωδίασ<ας> / τῶν ἐν πίστει καὶ πόθῳ / εὐφημούντων σε H) 73 ἐπτώχευς (sic) Mh

76 Act. 8,33

Ἰσχύϊ δυναμούμενος τοῦ σωτῆρος,
ὥδευσας
εὐσθενεστάτως, ἔνδοξε,
τὴν τραχεῖαν καὶ στενοτάτην ὁδὸν
καὶ πρὸς πλάτος τῆς ἄνω
Σιὼν ἔφθασας.

Ὁρᾶταί σου ὁ τάφος εὐῶδες μύρον
χάριτι
ἀναπηγάζων, ὅσιε,
καὶ κηρύττει Θεοῦ γενόμενον
εὐωδίαν σε, πάτερ
ἱερώτατε.

τ. Νυμφὼν ἀθανασίας ἡ σὴ κοιλία
γέγονεν,
ἐξ ἧς νυμφίος κύριος
ἀναλάμψας, παρθένε ἄχραντε,
τῶν ὁσίων τοὺς δήμους
ἐπεσπάσατο.

•

ᾠδὴ δ'. *Ἐλήλυθας*
ἐκ παρθένου οὐ πρέσβυς οὐκ ἄγγελος

Ἐγκρατείας
ταῖς εὐτόνοις πληγαῖς κατεμάστιξας
91v || τῶν παθῶν τὴν Αἴγυπτον
καὶ καθηγήσω, Θεόδωρε,
γῆν πρὸς τὴν οὐράνιον
καταφυτεύσας τοὺς πίστει
ἑπομένους σοι.

79-84 troparium om. H 80 ἔνδοξε Lo 81 εὐσθενεστάτην Mh Ea ἔνδοξε] ὥδευσας Lo ὅσιε Py 88 γενόμενος Ea γινόμενον Py 95 τῶν] καὶ H
Post oden γ' κάθ. invenimus in Py, inc.: Τῇ θείᾳ λαμπρότητι καταυγαζόμενος . . . MR II, 205
heirm. δ' EE 34, n. 46, Joannis 100 καὶ om. Ea καθηγιάσω Ea 101 ποίμνης πρὸς οὐράνια Do Vm ποίμνης πρὸς οὐράνιον Mh Ea τὴν πρὸς τὴν οὐράνιον H 102-103 τῶν εὐσεβῶς καὶ ὁσίως/ἑπομένων σοι Py Lp Lo H ὁσίων Lo σε H

84 Cfr. Ps. 49,2-4 99 Gen. 12,50-51, 13,3

Ὑφάσμασιν
ἀρετῶν ἐξειργάσω, Θεόδωρε,
σαυτῷ περιδέξιον
καὶ καθαρώτατον ἔνδυμα,
ὅπερ ἐνδυσάμενος
εἰς τὸν νυμφῶνα τὸν ἄνω
εἰσελήλυθας.

Στυγνότητι
σκυθρωπάζων ἐτέλεις, Θεόδωρε,
τριχίνοις ὑφάσμασιν
σοῦ τὸ σαρκίον σκεπόμενος·
ὅθεν σοι ἀνέτειλεν
ἡ νοητὴ εὐφροσύνη
θείῳ πνεύματι.

θεοτ. * Ἐν ὥρᾳ με
φοβερᾷ, παναγία, κρινόμενον
καὶ σῶσον καὶ λύτρωσαι
καὶ τῆς γεέννης ἐξάρπασον,
ὅπως μακαρίζω σε
καὶ καταχρέως γεραίρω,
παναμώμητε.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγὸς*

Βίον ἰσάγγελον
ἀναλαβὼν ἐπὶ τῆς γῆς,
ὅσιε,
ἀσκητικῶς
πάσῃ κακουχίᾳ

104 Ὑφάσματα Py 105 ἐξειργάσω] ἐν καρδίᾳ Lo 106-112 versus om. in Mh 106 σαυτὸν Py Lp H σαυτὸ Ea 109 ἄνω] θεῖον Lo 113-116 καὶ σῶσον καὶ λύτρωσαι / καὶ τῆς γεέννης ἐξάρπασον / ὅπως μακαρίζω σε / τὴν νοητὴν εὐφροσύνην Lo 118-124 θεοτ. ETh 175 120 καὶ σῶσον] σῶσον με H 123 γεραίρω] δοξάζω Vm
heirm. ε' EE 38, n. 51, Cosmae 126 ἐπὶ τῆς γῆς ἀναλαβὼν H 129 πᾶσαν κακουχίαν Ck Mh Ea πᾶσι κακουχίᾳ Lp

119-121 Matth. 23,33

ἐνέκρωσας παθῶν
τὰς ἐπαναστάσεις,
ϑεόφρον Θεόδωρε.

Ὥραν τῆς κρίσεως
κατανοῶν διηνεκῶς,
ἤλασας
ἀπὸ ψυχῆς
ὕπνον ῥαθυμίας,
ὀρθρίζων πρὸς Θεὸν
καὶ τῇ πρὸς τὸ ϑεῖον
στοργῇ καλλυνόμενος.

Στέργων τὰς ἄνω μονὰς
ὡς μοναστὴς ἀληθινός,
ἤγειρας
ἐπὶ τῆς γῆς
μονὰς μοναζόντων,
ἐν αἷς οἱ διὰ σοῦ
καταφυτευθέντες
τιμῶσί σε, ὅσιε.

ϑεοτ. Μόνη ἐκύησας
τὴν ἐνυπόστατον ζωήν,
ἄχραντε,
τὸν ποιητὴν
πάντων καὶ δεσπότην,
ὃν στέργουσα πληθὺς
πατέρων ὁσίων,
ὁσίως ἐβίωσεν.

ᾠδὴ ς΄. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Ἐλλαμφθεὶς ϑεωρίαις ταῖς κρείττοσιν,
πάντων τὴν ψυχὴν τῶν γηΐνων ἐγύμνωσας
καὶ τῷ Θεῷ ἐσχόλασας
ἀνενδότοις μελέταις, Θεόδωρε.

135 ὅσιε H 139 τῆς Ea Lo τὸ ϑεῖον] αὐτόν σου H 140 στοργῆς Lo 148 τιμῶμέν σε ὅσιε Lo 153 καὶ δεσπότην πάντων Lp 156 ἐβίωσας Do Lp H heirm. ς΄ EE 34, n. 46, Joannis 159 ἐσχόλας H

Λαμπροτάτου σου βίου λαμπρότησιν
ἡ ὑπ' οὐρανὸν κατελάμφθη, μακάριε,
ἀνατολῆς ἡλίου σε
φεγγοβόλον ἀστέρα κηρύττουσα.

Παγετῷ καὶ τῷ κρύει πηγνύμενος,
f. 192 ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ‖ κατεθάλπου συννεύσεσιν
καὶ τὸν κρυμὸν ἐμείωσας
τῶν παθῶν ϑείᾳ ϑέρμῃ, μακάριε.

ϑεοτ. Ὡς καλήν, ὡς ὡραίαν φανεῖσάν σε,
Λόγος ὁ ὡραῖος ἠγάπησεν, ἄχραντε,
καὶ σοῦ τὴν μήτραν ᾤκησεν
εἰς ἡμῶν τῶν πιστῶν ἀπολύτρωσιν.

Κάθισμα.
Ἦχος δ΄. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Νηστείαις καὶ δάκρυσιν,
πάτερ, σχολάσας, σοφέ,
τὴν σάρκα ἐσταύρωσας
καὶ τῶν παθῶν τὰς ὁρμὰς
τελείως ἠφάνισας,
χάριν δὲ ἐκομίσω τοῦ ἰᾶσθαι τὰς νόσους
πίστει τῶν προσιόντων
σοῦ τῇ λάρνακι, μάκαρ·
διὸ καὶ νῦν ἱκέτευε Χριστὸν
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἄλλο.
Ἦχος δ΄. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Ὡς καθαρὸς τῷ καθαρῷ προσπελάσας
διὰ συντόνου προσευχῆς καὶ ἁγνείας
....

161 λαμπροτάτῳ σου βίῳ Lp λαμπρότητι Vm φαιδρότησιν Lo 162 κατηλάμφθη Lo 165-168 troparium om. H 165 καὶ τῷ] τε καὶ Do Vm 168 μακάριε] Θεόδωρε Py Lp Lo 171 μήτραν] μνήμην H 172 ἀπολύτρωσιν] ἀνυμνούντων σε Mh

κάθ. om. Do Vm Mh Ea Lp Lo H heirm. κάθ. HR, 63 2 σοφέ] σαφῶς Py 9 Χριστὸν om. Py

κάθ. ἄλλο MR IV, 342 Hoc κάθ. post odam γ' praebent Lo H, in cdd. Vm Ea canoni praeponitur, idemque om. Py Mh Lp

ᾠδὴ ζ′. *Ἀντίθεον πρόσταγμα*

Μυρίπνοος γέγονας
τῶν ἀρετῶν σου
συνθέσει, Θεόδωρε,
καὶ μύρον εὐωδέστατον
λειψάνων τιμίων σου
ἀναπηγάζεις ἡμῖν
πίστει τῶν τιμώντων σε, ψυχὰς
καὶ τὰς καρδίας μυρίζον, ὅσιε.

Ἀρνίον ὡς ἄκακον
ἐντεθραμμένον
ἀσκήσεως, ὅσιε,
τῇ χλόῃ, κατεσκήνωσας
πρὸς μάνδραν οὐράνιον
τῷ ἀρχιποίμενι
Λόγῳ συνευφραίνεσθαι· διὸ
τῶν σῶν θρεμμάτων ἀεὶ μνημόνευε.

Κρουνοῖς τῶν δακρύων σου
ἀποτεφρώσας
βραζούσας τοῦ σώματος
καμίνους, ἱερώτατε,
πυρὶ θείου πνεύματος
ἀναφλεγόμενος,
λύχνος ἐγρηγόρσεως καὶ φῶς
τοῖς ἐν τῷ σκότει, πάτερ, γεγένησαι.

Αἰνίττεται βάτος σε
σπαργανουμένη
πυρί, παναμώμητε,

heirm. ζ′ EE 34, n. 46, Joannis   173 Μυρίπνοος] πυρίπνοος Mh Ea Lp H μυρίπνος Lo   174 ταῖς ἀρεταῖς σου Ck   175 συνθέσει] συνέσει Lp Lo συνθέσις (sic) Mh   178 ἀναπηγάζων Py   182 ἐντεθραμμένος Py Lo   187 διὸ] ἐν ᾗ Do Vm   189-196 troparium om. H   191 βραζούσαις Ea   195 λύγχνος Lo λύχνον Lp   196 τῷ om. Mh γεγένησαι] γενόμενος Ck γεγύμνωσαι Ea

197-200 Cfr. Ex. 3,2-3

μηδόλως φλεγομένη δέ·
f. 192v τὸ πῦρ γὰρ ‖ ἐβάστασας
τὸ τῆς θεότητος
ἄφλεκτον τηρῆσάν σε, ἁγνή,
καὶ μετὰ τόκον παρθένον ἄφθορον.

ᾠδὴ η′. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Ῥύπον ἀπέπλυνας ψυχῆς
τῶν δακρύων ὀχετοῖς καὶ τὸν χειμάρρουν
τῆς τρυφῆς ἐκληρώσω
καὶ τῶν πραέων τὴν γῆν
ὡς πρᾶος,
ὅσιε, καὶ ἄκακος
καὶ δικαιοσύνῃ
σαφῶς κεκοσμημένος.

Οἰκειοτάταις πρὸς Θεὸν
ἀναβάσεσιν ἀεὶ πεπυρσευμένος,
ἀπροσκόπτως διέβης
τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμοὺς
καὶ πάντα
ζόφον τὸν τοῦ σώματος
καὶ πρὸς φῶς μετῆλθες
τῆς ἀπαθείας, πάτερ.

Ἵνα τῷ ὄντως ἐφετῷ
προσπελάσῃς, ἐγκρατὴς καὶ ταπεινόφρων
καὶ μακρόθυμος ὤφθης,
τριχίνοις ῥάκεσι δὲ
ἀπαύστως
σκεπόμενος, ἔνδοξε,

203 τηρήσας Lo ἁγνὴν Lo   204 ἄφθορον] ἀφθ[illegible]τον Lp
heirm. η′ EE 35, n. 47, Joannis   205 ῥύπον] τύπον Lo   206 ὀχετοὺς Mh Ea   211 δικαιοσύνην Lp Lo δικαιοσύνης Ea   214 ἀναβάσεσιν] ἀνανεύσεσιν Py Mh Ea Lo H   215 ἀπροσκόπους Mh ἀπροσκ[illegible]ς Lp ἀπροσκόπως H 221-228 troparium om. H   221 ἐφετὸν Lo   222 πρασπελ[illegible]ς Mh Lo ἐγκρατεὶς Ea 224-228 καὶ συμπαθὴς ἀληθῶς / τριχίνοις / ῥάκεσιν σκεπόμενος / καὶ τὴν τῶν δαιμόνων / ἀπογυμνῶν ἀπάτην Py Lp Lo   226 ῥάκεσι σκεπόμενος Py

214 Cfr. Ps. 83,6.

σὺ τὰς τῶν δαιμόνων
ἀπογυμνοῖς ἀπάτας.

Ὡραιωθεῖσα καλλοναῖς
ἀρετῶν καὶ κροσσωτοῖς πεποικιλμένη
διαχρύσοις, παρθένε,
τὸν ὑπὲρ πάντας βροτοὺς
ὡραῖον
Λόγον ἀπεκύησας,
ὃν καθικετεύειν
ὑπὲρ ἡμῶν μὴ παύσῃ.

ᾠδὴ θ'. *Ἀνάρχου γεννήτορος*

Σταυρώσας τὰς σάρκας σου
τῷ φόβῳ τοῦ δεσπότου σου,
ἐνεκρώθης τῷ κόσμῳ,
πάτερ Θεόδωρε·
καὶ νῦν μεταβέβηκας χαίρων
πρὸς τὴν ζωὴν
τῶν ζώντων, παμμάκαρ,
μεθέξει θεούμενος
καὶ φωτὸς ἀεὶ πληρούμενος.

Ἡμέραν ἑόρτιον
καὶ πλήρη ἁγιάσματος
σοῦ τὴν ἔνθεον μνήμην
τελοῦμεν σήμερον·
σὺ γὰρ καὶ φωτὸς καὶ ἡμέρας

227 σὺ τὰς] πάσας Do Vm καὶ τὴν Py 228 ἀπεγύμνοις Ck ἀπογυμνοῖς ἀπάταις Ea ἀπάτας ἀπεγύμνοις Do Vm συντρίβον πανουργίαν Py 230 πεποικιλμένην Lo 231 διαχρύσως Lo 233 ὡραίως H 235-236 ὃν ὑμνεῖ ὁσίων / πληθὺς εἰς τοὺς αἰῶνας Py Lp Lo ὃν ὑπερυψοῦμεν / εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας Mh Ea
heirm. θ' EE 35, n. 46, Joannis · 237-245 ut secundum troparium ostendit H 238 δεσπότου] κυρίου H 246-254 troparium om. H 247 πλήρης cdd. 248 σοῦ τὴν μνήμην θεόφρον Py 249 τελοῦντες Lo

230-231 Ps. 44,14

ὡς ἀληθῶς
υἱὸς ἀνεδείχθης
καὶ φῶς τὸ ἀνέσπερον
κατοικεῖς ἀγαλλιώμενος.

Φωστὴρ διαυγέστατε,
Θεοῦ δώρων ἐπώνυμε,
θεοπύρσευτε λύχνε
τῆς ἀνεσπέρου αὐγῆς,
ἡ τῶν ἀρετῶν μυροθήκη,
ὁ ἀκλινὴς
πύργος μοναζόντων,
f. 193 τὴν || ποίμνην σου λύτρωσαι
ταῖς εὐχαῖς σου πάσης θλίψεως.

θεοτ. Φωτὸς οἰκητήριον
ἡ μήτρα σου γεγένηται
τοῦ φωτίσαντος κόσμον
αὐγαῖς θεότητος,
πύλη τοῦ ἡλίου τῆς δόξης
ἐν γυναιξὶν
κεχαριτωμένη,
ὁσίων τὸ καύχημα,
παναγία ὑπερένδοξε.

255-263 ut primum troparium in H ostenditur 255 διαυγέστατος Ck Mh Ea 256 ἐπώνυμον Py Mh Lo ἐπώνυμος Ea 257 θεοπύρσευτον Ck λύγχνε Lo στῦλε Py 258 αὐγῆς] ζωῆς H 259 μυροθήκη] αὐγασθεῖσα Lo 260 καὶ φωτισμοῦ Lo 261 χαρᾶς ἀξιῶσαι Lo 270 καὶ χαριτωμένη Do Mh 271 τὸ] τε Mh 272 ὑπερένδοξε] ὑπερθαύμαστε Py Lp Lo μητροπάρθενε H ὑπεράγαθε Do

IN SANCTUM GEORGIUM

Synaxarium, 623-626: Οὗτος ὁ ἔνδοξος καὶ θαυμαστὸς καὶ μέγας μάρτυς Γεώργιος ἦν κατὰ τοὺς χρόνους Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως, ἐκ χώρας τῆς Καππαδοκῶν.... Τοῦ οὖν βασιλέως κατὰ τῶν χριστιανῶν ὠδίνοντος πόλεμον καὶ ....., αὐτὸς παρὼν ὁ ἅγιος χριστιανὸν ἑαυτὸν ἀνεκήρυξε, τὴν τῶν εἰδώλων ματαιότητα καὶ ἀσθένειαν διελέγχων καὶ μυκτηρίζων τοὺς πιστεύοντας ἐπ' αὐτοῖς. Ἐπεὶ δὲ οὔτε κολακείαις οὔτε ὑποσχέσεσι τοῦ τυράννου, ἃς πολλὰς ἐποιεῖτο, ἐπεστρέφετο ἀλλὰ δῆλος ἦν πάντων ὑπερορῶν, πρῶτον μὲν κοντῷ κατὰ τῆς γαστρὸς διελαύνεται· τοῦ δὲ τῆς μὲν σαρκὸς ἀψαμένου ..... διέμεινεν ὁ ἅγιος ἀβλαβής· εἶτα ἐν τροχῷ ἀκμαῖς σιδήρων διηρμοσμένῳ δεθείς, κατὰ πρανοῦς τοῦ πεδίου ἀφίεται, καὶ τὸ σῶμα εἰς πολλὰ μερισθεὶς αὖθις ὑγιὴς καθίσταται θείου ἀγγέλου ἐπιστασίᾳ ..... Προσῆλθε δὲ τῷ Χριστῷ καὶ ἡ βασίλισσα Ἀλεξάνδρα καὶ τοῦ τυράννου ἐνώπιον Θεὸν εἶναι αὐτὸν ὡμολόγησεν. Ἐπίστευσαν δὲ καὶ ἕτεροι πολλοὶ τῷ Χριστῷ, ἀβλαβῆ τὸν ἅγιον μάρτυρα ἐξελθόντα μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐκ τοῦ λάκκου τῆς ἀσβέστου ἰδόντες..... Μετὰ ταῦτα κρηπῖσι σιδηροῦς ἥλους ἐχούσαις τοὺς πόδας ἁρμόζεται καὶ τρέχειν καταναγκάζεται, καὶ προσέτι ξηροῖς νεύροις βοῶν τύπτεται ἀφειδῶς. Ἐπιζητήσαντος δὲ τοῦ Μαγνεντίου σημεῖον, εἰ ἀνασταίη τις τῶν κειμένων ἐν τῇ φαινομένῃ σορῷ τῶν πρὸ πολλοῦ τὸν βίον λιπόντων, εὐξαμένου τοῦ ἁγίου, προῆλθέ τις ἀρθέντος τοῦ ἐπὶ τὸν τάφον καλύμματος καὶ τὸν ἅγιον προσεκύνησε, καὶ ἐδόξασε τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ. ..... Ἐφ' ᾧ πολλῶν εἰς τὸν Χριστὸν πιστευσάντων ἀεὶ προστιθεμένων τῇ πίστει, ἐν οἷς ἦν καὶ Γλυκέριος, οὗ τὸν βοῦν τελευτήσαντα ὁ ἅγιος ἤγειρε· ..... Πολλῶν οὖν ἐπὶ τούτοις τῷ Χριστῷ προσερχομένων καὶ ἔτι διὰ τὸ τὸν ἅγιον μάρτυρα Γεώργιον εἰσελθόντα ἐν τῷ ναῷ τῶν εἰδώλων ἑνὶ τῶν ξοάνων εἰπεῖν προστάξαι, εἰ αὐτὸ εἴη θεὸς καὶ αὐτῷ δεῖ προσκυνεῖν· τὸν δὲ ἐν αὐτῷ δαίμονα ἀνολοφυράμενον ἀποκρίνασθαι, ὡς μόνος ἐστὶ Θεὸς ὁ Χριστός· καὶ ἐν τούτῳ ταραχθέντα πάντα τὰ εἴδωλα καταπεσεῖν καὶ συντριβῆναι· ..... Τοῦ δὲ βασιλέως προστάξαντος αὐτόν τε καὶ τὴν βασίλισσαν Ἀλεξάνδραν διὰ ξίφους ἀναιρεθῆναι, ὁ μὲν ἅγιος τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη· ..... Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ μαρτυρείῳ, τῷ ὄντι ἐν τῷ Δευτέρῳ.

Crypt. Δ.α. XVII	= Ck,	ff. 209-215ᵛ
Crypt. Δ.α. VIII	= Do,	ff. 77ᵛ-85
Vat. gr. 2008	= Vm,	ff. 160-162ᵛ
Mess. gr. 136	= Mf,	ff. 127ᵛ-135ᵛ
Reg. gr. 61	= Lo,	ff. 91-92
Vat. gr. 1212	= Wh,	ff. 154ᵛ-159ᵛ
Paris. Coislin gr. 309	= H,	ff. 198-204

Ὁ κανών· ποίημα Ἀνδρέου.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Τῷ ὁδηγήσαντι πάλαι*

* Ἀγαλλιάσθω ἡ κτίσις
πνευματικῶς σήμερον,
τῇ ἀναστάσει γὰρ Χριστοῦ
τοῦ ἀθλοφόρου ἡ ἔνδοξος
συνανατέλλει πανήγυρις,
ἅπαντα
χαροποιοῦσα μυστικῶς
τῆς γῆς τὰ πέρατα.

* Ἐαρινὴν πανδαισίαν
ὡς ἱερὰν τράπεζαν
ὁ στεφανίτης τοῦ Χριστοῦ
μετὰ τὴν ἔνδοξον ἔγερσιν
τοῦ ζωοδότου προέθηκεν
σήμερον
πᾶσι πιστοῖς θεοπρεπῶς
ἄθλους τῶν πόνων αὐτοῦ.

* Τῷ θυρεῷ τῆς ἐλπίδος
θωρακισθεὶς ἄνωθεν,
μάρτυς Γεώργιε σοφέ,
ἀθλητικῶς κατεπάλαισας
μετὰ σαρκὸς τὸν ἀσώματον,

tit. Ἕτερος κανὼν τοῦ ἁγίου Γεωργίου..... in ff. 204-215ᵛ tres canones continet Ck: primus: Θερμοτάτῃ πίστει καὶ στοργῇ ... MR IV, 370-378, secundus: Ἄθλων ἱερῶν ἀνύσας δρόμον ... BZ 14 (1905) 520 Lo, aliquibus exscissis foliis, mutilum tradit hunc canonem usque ad versum 12; et Wh, mutilus, versibus 49-178 caret. Carmen, quamquam inclusum in descriptione, typis pervulgata, huius operis, quod ANAL. HYMN. nuncupatur (Akten XI. Int. Byz. Kongresses 1958, München, 1960, p. 552), editum est a GRAZIELLA PAOLINI, in: *Un Theotocarion Marciano* del sec. XIV a cura di ENRICA FOLLIERI, Roma 1961. Sed editio sane 25 tropariis caret et in nonnullis lectionibus discrepat (Cfr. S. G. MERCATI, Byzantion 32, 1962, pp. 311-312).

heirm. α' ΕΕ 106, n. 149, Andreae Troparia vv. 1-16 om. H
16 ἄθλοις Vm 19 σοφέ] πιστῶς H

στέφανον
παρὰ Χριστοῦ ὡς νικητὴς
ἀναδησάμενος.

9v * ‖ Ὁ ἐν σταδίῳ γενναῖος
καὶ ἐν δεσμοῖς πρόθυμος
καὶ ἐν βασάνοις κραταιός,
ὁ στεφανίτης Γεώργιος
τὴν οἰκουμένην προτρέπεται
σήμερον
πανηγυρίσαι μυστικῶς
ἐπὶ τῇ μνήμῃ αὐτοῦ.

* Οὐκ ἐδειλίασας, μάρτυς,
τὴν τῶν ἐχθρῶν ἔνστασιν,
οὐ τὰς ἀθέους ἀπειλάς,
πρὸς αἰκισμοὺς οὐκ ἐνάρκησας
καὶ πρὸς σφαγὴν ηὐτομόλησας·
ἔσπευδες
γὰρ ἀναλῦσαι πρὸς Θεὸν
τὸν στεφανοῦντά σε.

* Καταλιπὼν τὰ ἐν κόσμῳ
καὶ τὰ ἐκ γῆς φύοντα,
στεφανηφόρε ἀθλητά,
πρὸς τὴν Σιὼν μεταβέβηκας
τὴν νοητὴν καὶ πολύφωτον,
ἄμωμος
θυσία ζῶσα λογικὴ
προσενεχθεὶς τῷ Θεῷ.

* Θεομακάριστε μάρτυς,
ἀθλητικὸν ἄγαλμα
καὶ στήλη ἔμπνους ἀθλητῶν,

25 Ὁ] Ἡ Mf om. H 33-56 troparia om. Mf H 40 τὸν στεφανώσαντά σε Wh

44 Ps. 9,12; 131,13

χριστιανῶν ἐγκαλλώπισμα,
τῆς καρτερίας ὑπόδειγμα,
πρέσβευε
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἡμῶν
τῶν ἀνυμνούντων σε.

Ὑπὲρ τῶν πίστει τελούντων
τὴν ἱερὰν μνήμην σου,
μάρτυς Γεώργιε σοφέ,
Χριστὸν τὸν κύριον αἴτησαι
ὡς παρρησίαν εὑράμενος
ἐκ πειρασμῶν
καὶ πάσης ἄλλης συμφορᾶς
ἀπαλλαγῆναι ἡμᾶς.

τριαδ. * Πάτερ Θεὲ παντοκράτορ,
υἱὲ Θεοῦ ἄναρχε,
ὁ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρός,
πνεῦμα πανάγιον ἄχρονον,
τὸ ἐκ πατρὸς πορευόμενον,
μένον δὲ
ἐν τῷ υἱῷ ὡς συμφυές,
τριάς, ἐλέησόν με.

θεοτ. * Χαῖρε, σκηνὴ παναγία,
ἐν ᾗ Θεὸς ἄσαρκος
κατ' εὐδοκίαν πατρικὴν
κατασκηνώσας ἐν πνεύματι,
κυοφορεῖται καὶ πλάττεται
ἄνθρωπος,
δίχα φθορᾶς, ἄνευ τροπῆς
ἐκ σοῦ γεννᾶται, ἁγνή.

57-64 troparium om. Do Vm Mf H 65-72 τρ[illegible] om. H, qui, contra, hoc aliud praebet: Τὴν ἐν μονάδι τριάδα / Χερουβικῶς [illegible]αντες / ὑμνολογοῦντες, οἱ πιστοί, / ὡς ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν / καὶ ἐν μιᾷ τῇ θεότητι, / ἄναρχον καὶ συναΐδιον, / αὐτὴν ὑμνολογήσωμεν. 74 ᾗ Mf ἄσαρκος] ἄναρχος H 77 κυοφορεῖ τε καὶ Mf 79 ἄνευ σπορᾶς δίχα τροπῆς H φθορᾶς] σπορᾶς Ck Mf 80 φρικτῶς ἐκ σοῦ προελθὼν H γεννᾶται, ἁγνή] φρικτῶς προελθὼν Do Vm

ᾠδὴ β΄. *Δῶμεν μεγαλωσύνην*

* Σήμερον συγκαλεῖται
ἡ παγκόσμιος ἀνάστασις
τοῦ ἀθλοφόρου καὶ στεφανίτου·
πνευματικῶς ἑορτάσωμεν, πιστοί.

* Κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ
ἀπεδύσω, γενναιότατε,
πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω δόξης
ἀποσκοπῶν δι' ἐλπίδος ἀκλινοῦς.

* || Αἵματι μαρτυρίου
τὴν ζωὴν τὴν ἀκατάλυτον,
μάρτυς, ὠνήσω, ἐπὶ τὸ σκάμμα
τοὺς αἰκισμοὺς ὑπομείνας καρτερῶς.

* Οὐκ ἔρρηξε τὸ σκάφος
τῆς ψυχῆς σου ἡ ἐπίκλυσις
τῶν πολυτρόπων βασάνων, μάρτυς·
Χριστὸς γὰρ ἦν κυβερνώμενος αὐτό.

* Πέτραν ἄσειστον ἔχων
τὸν θεμέλιον τῆς πίστεως,
ταῖς τρικυμίαις τῶν ἀντιπάλων
οὐκ ἐσαλεύθης, Γεώργιε σοφέ.

« Οὐδεὶς ἡμᾶς χωρίσῃ
τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν,
οὐ πῦρ, οὐ ξίφος » ἐβόας, μάρτυς,
« οὐ διωγμός, οὐ λιμός, οὐκ αἰκισμός ».

Oden β΄ om. Mf H   heirm. β΄ EE 94, n. 133, Joannis   83 ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἀθλοφόρου Do Vm   84 ἑορτάσωμεν, πιστοί] εὐφρανθῆναι τοὺς πιστοὺς Do Vm   86 ἀπεδύσω] ἀπηρνήσω Do Vm   89-96 troparia om. Vm   100 σοφέ] πιστέ Do Vm   101-120 troparia om. Do Vm

87 Filip. 3,14

« Χριστῷ καὶ συσταυροῦμαι,
Χριστῷ πάλιν συνανίσταμαι »,
ἔκραζες, μάρτυς, πρὸς τοὺς τυράννους,
« καὶ σὺν αὐτῷ δοξασθήσομαι ἀεί ».

« Ξεέσθωσαν αἱ σάρκες,
τῆς ψυχῆς γὰρ οὐκ ἐλάβετε
τὴν ἐξουσίαν », ἐβόας, μάρτυς,
ὡς κοινωνὸς τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ.

« Συσταυροῦταί μοι κόσμος
καὶ τῷ κόσμῳ συνεσταύρωμαι
διὰ βασάνων », ἐβόας, μάρτυς,
ὡς κοινωνὸς τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ.

θεοτ. Τὴν ἄχραντον μητέρα
τοῦ Θεοῦ ἀνευφημήσωμεν
ὡς σωτηρίαν ἡμῖν τεκοῦσαν·
ἀνεκαινίσθη τὸ γένος τῶν βροτῶν.

Εἱρμὸς ἄλλος

Ἴδετε, ἴδετε,
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός,
ὁ θανατῶν καὶ ζωογονῶν

* Ἴδετε, ἴδετε,
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός,
ὁ τῷ σταυρῷ πᾶσαν καθελὼν
τὴν τοῦ ἐχθροῦ δυναστείαν
πρεσβείαις τῶν μαρτύρων
καὶ καταλύσας εἰδώλων τὴν πλάνην
καὶ βωμοὺς τῶν θυσιῶν καταβαλών.

119 τεκοῦσα cdd.
heirm. β΄ ἄλλος EE 105, n. 148, Andreae   124 δυναστείαν] τυραννίδα Do Vm

121-122 Deut. 32,39

* Σοὶ συσταυρούμενος
ὁ μεγαλόφρων ἀθλητής,
τὴν τῶν ἐχθρῶν πλάνην συμπατεῖ
καὶ τοὺς ναοὺς τῶν εἰδώλων
τῇ πίστει καταλύσας,
καὶ στεφανοῦται νομίμως ἀθλήσας
καὶ χορεύει σὺν ἀγγέλοις, Ἰησοῦ.

* Τίς μὴ θαυμάσειε,
μεγαλομάρτυς ἀθλητά,
ὅτι γυμνός, ἄοπλος ἑστώς,
τοῦ ἀοράτου καθεῖλες
10v ἐχθροῦ ‖ τὴν δυναστείαν
καὶ τῶν δαιμόνων πατήσας τὰ θράση,
νικηφόρος ἀνεδείχθης τοῦ Χριστοῦ;

* Θώρακα πίστεως
καὶ θυρεὸν ἀναλαβὼν
ὁ ἀθλητὴς οὗτος τοῦ Χριστοῦ
τὴν τοῦ σταυροῦ πανοπλίαν,
ὡς δόκιμος ὁπλίτης·
ἀθλητικῶς συνεπλάκη τῷ πλάνῳ
καὶ καθεῖλε τῶν ἐχθρῶν τὰς προσβολάς.

* Κύριε, κύριε,
ὁ συναθλήσας νοητῶς
τῷ ἀθλητῇ μέσον τῶν δεινῶν
καὶ στεφανώσας νομίμως
νικήσαντα τὴν πλάνην,
τοὺς οἰκτιρμούς σου παράσχου τῷ κόσμῳ·
δι᾿ αὐτοῦ σε δυσωποῦμεν, ἀγαθέ.

* Δόξα καὶ καύχημα
τῶν ἀθλοφόρων σου, Χριστέ,

132 καταλύει Do Vm 142-148 troparium om. Vm 145 τῇ τοῦ σταυροῦ πανοπλίᾳ Ck 149-155 troparium om. Vm 151 μέσων Do

142-143 Eph. 6,14-16

ὁ νοητὸς στέφανος αὐτῶν,
τὸ ἀγαλλίαμα πάντων
τῶν σοὶ πεπιστευκότων,
ὁ θησαυρὸς τῆς μελλούσης ἐλπίδος,
τὸν λαόν σου διαφύλαξον, σωτήρ.

τριαδ. Ἴδετε, ἴδετε,
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός,
ὁ ἐκ πατρὸς λάμψας υἱός,
ὁ ἀπαθῶς καὶ ἀρρεύστως
ἐκ πνεύματος ἁγίου
ἐν τῇ γαστρὶ τῆς παρθένου σκηνώσας
καὶ τεχθεὶς μετὰ σαρκὸς δίχα φθορᾶς.

θεοτ. * Χαῖρε, παράδεισε,
ἐν ᾧ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς·
χαῖρε, πηγὴ βρύουσα τὸ φῶς·
χαῖρε, τὸ ἅγιον ὄρος,
ὃ εἶδεν ὁ προφήτης,
ἐξ οὗ ὁ λίθος ἐτμήθη, ἡ πέτρα
ἡ προχέουσα πταισμάτων ἱλασμόν.

ᾠδὴ γ΄. *Μὴ καυχάσθω ὁ καυχώμενος*

* Ἡ πανέορτος ἀνάστασις
τοῦ ζωοδότου φαιδρῶς ἡμῖν σήμερον
ἀθλητικὴν πανήγυριν
παρεσκευάσατο,
ἐν ᾗ πάντες δεῦτε, πιστοί,
ἑορτάσωμεν καὶ συγχορεύσωμεν.

162 σωτήρ] ἀεί Do Vm 163-169 τριαδ. om. Do Vm, qui autem hoc aliud praebent: Πάντες ὑμνοῦμέν σε, / τριάς, ἀμέριστε μονάς, / ζωοποιὸν / ἄναρχον Θεόν, / τὸν ἐν τρισὶ τοῖς προσώποις, / μιᾷ δὲ τῇ οὐσίᾳ / ὑμνολογούμενον πάσῃ τῇ κτίσει / ἀγεννήτως, γεννητῶς, ἐκπορευτῶς 170-176 Do hoc θεοτ. praefert: Χαῖρε ἀείζωον / ῥεῖθρον τῆς πίστεως ἡμῶν, / χαῖρε σκηνὴ ἔμψυχε Θεοῦ, / χαῖρε τὸ ἅγιον ἅρμα, / ἐν ᾧ ὁ βασιλεύς μου / ὡς ἐπὶ θρόνῳ ἐπέβη κενώσας / ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ δίχα τροπῆς.
heirm. γ΄ EE 109, n. 152, Andreae 177-182 troparium om. H 181 δεῦτε πάντες Mf Wh

173-175 Dan. 2,34; 45

* Εὐφημείσθω νῦν Γεώργιος
ὅτι καθεῖλεν ἐχθροῦ τὴν ἀπόνοιαν,
τὸ τῆς σαρκὸς χιτώνιον
ἀπεκδυσάμενος
καὶ ἀνδρείως τρέψας αὐτὸν
καὶ τὸν στέφανον ἀναδησάμενος.

* Ἐγκαυχάσθω ἐπὶ κύριον
ὁ ἀθλοφόρος· Χριστοῦ γὰρ τὴν δύναμιν
ἀθλητικῶς ὡς θώρακα
περιζωσάμενος,
τὸν ἀόρατον ὡς ὁρῶν
ἐκαρτέρησε διὰ τῆς πίστεως.

f. 211 * ‖ Τοῦ κυρίου τὰ παθήματα
ἐν τῇ σαρκί σου, τρισμάκαρ Γεώργιε,
ὡς πανοπλίαν ἔμψυχον
θωρακισάμενος,
εἰς οὐδὲν τὸ πῦρ τῶν ἐχθρῶν
οὐ τὰς μάστιγας ἡγήσω, μάρτυς Χριστοῦ.

* Ῥωμαλέῳ τῷ φρονήματι
ἀντεκατέστης, τρισμάκαρ Γεώργιε,
τῷ τοῦ ἀέρος ἄρχοντι
διὰ τῆς πίστεως,
τὰς πικρὰς βασάνους αὐτοῦ
μέχρις αἵματος μὴ δειλιάσας, σοφέ.

* Ἐν θαλάσσαις ἐφιστάμενος
καὶ ἐν ἐρήμοις καὶ νήσοις καὶ πόλεσι
θαυματουργῶν, Γεώργιε,
ταῖς ἱκεσίαις σου
καὶ τὴν ζάλην τῶν θλιβερῶν
ἀπωθούμενος, πᾶσι γαλήνην ποιεῖς.

183-184 troparia om. H 194 ἐκαρτέρησε] ἐτροπώσατο Do Vm τῆς πίστεως] τὴν ὄντως ζωὴν Mf 195-206 troparia om. Mf 201-206 troparium om. Mf Wh 201 Ῥωμαλέῳ τῷ] ρωμαλεότητι H 107-212 troparium om. Mf H 209 θαυματουργεῖς Do Vm θαυματουργὲ Wh 212 ποιεῖς] πιστοῖς Ck

191-192 Eph. 6,14

* Ὡς τῷ κτίστῃ καὶ Θεῷ ἡμῶν
μετὰ ἀγγέλων, τρισμάκαρ Γεώργιε,
παρεστηκώς, μνημόνευε
ταῖς ἱκεσίαις σου
τῆς μονῆς ⟨σου⟩ ταύτης ἀεί,
συντηρῶν αὐτὴν ἐκ πάσης θλίψεως.

τριαδ. * Τὴν τριάδα προσκυνήσωμεν
τὴν ἐν μονάδι θεότητος ἅπαντες
καὶ σὺν ἀγγέλοις ᾄσμασι
θεολογήσωμεν
ἀδιαίρετον, συμφυῆ,
τρισυπόστατον καὶ συναΐδιον.

τριαδ. Τὸν πατέρα προσκυνήσωμεν,
υἱὸν καὶ πνεῦμα, τριάδα ἀμέριστον,
χερουβικῶς δοξάζοντες,
ἅγιος ἅγιος
ἅγιος εἶ ὁ Θεός,
τρισυπόστατον καὶ ὁμοούσιον.

θεοτ. Θεοτόκε ὑπερένδοξε,
ἐν τῇ γαστρί σου ἀφράστως χωρήσασα
τὸν ἐκ πατρὸς ἐκλάμψαντα
υἱὸν συνάναρχον,
ἐκτενῶς ἱκέτευε
τοῦ ῥυσθῆναί σου τὴν μάνδραν ταύτην φθορᾶς.

213-218 troparium om. Mf 213 τὸν κτίστην καὶ θεὸν H 214 μετ' H 216 τῶν ἐκτελούντων σε H 217 τὴν σεπτήν, σοφέ, ἑορτὴν H τῆς μονῆς om. Wh σου ipse metri causa scripsi 218 αὐτὴν ἐκ πάσης θλίψεως] ἡμᾶς ἀτρώτους πάσης ὀργῆς H 219-224 τριαδ. om. Mf H. Aliud praebet Mf: Ἀδιαίρετον θεότητα, / ἄναρχον φύσιν, / ὁμότιμον σύνθρονον / τριάδα ὁμοούσιον / καὶ ὁμοδύναμον / προσκυνήσωμεν, οἱ πιστοί, / σὺν πατρὶ υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅμα 224 συναΐδιον] ὁμοούσιον Do Vm 225-230 τριαδ. om. Do Vm Mf Wh H 231-236 θεοτ. om. Do Vm Wh 232 ἐν τῇ] ἡ ἐν Mf H 233 ἐκλάμψαντα] ἀχώρητον H 234 συνάναρχον] ἐκλάμψαντα H ἀμέριστον Mf 236 μάνδραν] πόλιν H ποίμνην Mf

228-229 Apoc. 4,8

* Τὴν θεόδεκτον γαστέρα σου,
παρθενομῆτορ, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν
ἐνανθρωπήσας ἔδειξε
καὶ μετὰ γέννησιν
ἀδιάφθορον, ὥσπερ ἦν,
καὶ ἡγίασε καὶ ὑπερύψωσεν.

ᾠδὴ δ'. *'Ακήκοεν ὁ προφήτης*

* Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τάφου
καὶ ἔπλησε τὰ σύμπαντα φωτοχυσίαις,
συνεξέλαμψε δὲ σήμερον
ἡ παροῦσα
11v || μνήμη τοῦ στερροῦ ἀθλητοῦ,
λαμπρὰν ἑορτὴν
τῷ κόσμῳ μηνύουσα.

* 'Η ὑπερκόσμιος αὕτη
ἀνάστασις φαιδρύνουσα τὴν οἰκουμένην,
συνεφαίδρυνε τὴν ἔνδοξον
τοῦ ἁγίου
μνήμην συνεκλάμψασαν
ἀκτῖσι φωτὸς
τῆς αὐτοῦ θεότητος.

* 'Αόπλως, μάρτυς κυρίου,
ἐπάτησας τὸν δράκοντα τὸν ἀποστάτην
καὶ εἰς γῆν αὐτὸν κατέπτωσας,

237-242 θεοτ. om. Mf H   239 ἔδειξε] ἔνδοξε Ck
Post oden γ' Do κοντάκ. ostendit: Γεωργηθεὶς ὑπὸ Θεοῦ ἀνεδείχθης ... HR, 190. Idem κοντάκ. post odem ϛ' praebet H, qui et κάθ. adiungit: Εὐσεβείας τοῖς τρόποις .... MR IV, 371. Idem κάθ. post odem ϛ' praebet Mf et post oden γ' H
heirm. δ' in TR, 66.   Troparia hoc ordine praebet Wh: I. II. III. IV. V. VI. VIII. IX. VII. X. (XI.) XII.   243-249 troparium om. H   244 ἔπλησε] ἐπλήρωσε Mf   250-256 troparium om. H   259 κατέπτωσας] κατέρραξας Do Vm H κατέβαλες Mf

258 Job 26,13

τῇ δυνάμει
μόνῃ τοῦ κυρίου σου
ὡς ὅπλοις αὐτῷ
χρησάμενος, ἔνδοξε.

* 'Εξέπληξας πᾶσαν κτίσιν,
Γεώργιε, τοῖς ἄθλοις σου ἐγκαρτερήσας
καὶ ὡς ἄσαρκος ἐν σώματι
τὰς βασάνους
ὅλως οὐκ ἐνάρκησας,
οὐ θῆρας, οὐ πῦρ,
οὐ ξίφη γυμνούμενα.

* Τῷ αἵματί σου, τρισμάκαρ,
τὸ βάπτισμα τὸ ἅγιον ἐπισφραγίσας,
τιμιώτερον ἀπέδειξας·
τῷ πυρὶ γὰρ
οὕτω προσωμίλησας,
καθάπερ χρυσὸς
ὤφθης δοκιμώτατος.

* Οὐκ ἄνθεσιν, οὐδὲ ῥόδοις
ἐπλέξατό σοι στέφανον ὁ βασιλεύς σου,
ἀλλ' ἐν αἵματι κατέχρωσε
τῆς σαρκός σου,
μάρτυς, τὸ διάδημα,
τὰ στίγματά σοι
ὡς λίθους τιμίους ἐνθείς.

'Εξανέστησαν ἡγεμόνες
καὶ τύραννοι ὁρῶντές σου τὴν καρτερίαν·
τοὺς τροχοὺς γὰρ οὐκ ἐνάρκησας,
οὐ τὰ ξίφη·

262 ὡς ὅπλον αὐτὴν Mf αὐτῇ Wh H   264 'Εκπλή[illegible]ς πᾶσαν τὴν κτίσιν H   266-270 in margine folii in Vm exarati sunt   266 ὡ[illegible]ρ ἄσαρκος ἐν σώματι Mf H   267 τῇ ἐλπίδι H   268 ἐνάρκισας] ἐμάκρινας Mf   269 τὸ πῦρ τῶν ἐχθρῶν H   270 οὐ θῆρας οὐ ξίφη ὁρῶν H   271-276 troparium om. Mf H   276 καθάπερ] καὶ ὥσπερ Do Vm   277-284 troparium om. Vm Mf H   283 σου Do   285-291 troparium om. Do Vm Mf H

πῦρ οὐκ ἐδειλίασας,
οὐ σάρκας ὁρῶν
ξεομένας τότε τὰς σάς.

* Εὐφραίνεσθε καὶ σκιρτᾶτε·
ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν παρὰ κυρίου·
διό, μάρτυρες ἀήττητοι,
τὸν σωτῆρα
πᾶσιν ἱλεώσασθε
τοῖς πίστει ὑμῶν
τὴν μνήμην τιμῶσιν ἀεί.

* Τὴν μάνδραν ταύτην ἐκ ζάλης
λυτρούμενος, πανεύφημε μάρτυς κυρίου,
ἐν εἰρήνῃ διατήρησον
ταῖς εὐχαῖς σου,
παύων τῶν ἐχθρῶν ἀπειλὰς
καὶ σῴζων αὐτὴν
κινδύνων καὶ θλίψεων.

τριαδ. * || Ὡς φῶς καὶ φῶτα δοξάζω
καὶ ἅγιον καὶ ἅγια σὲ τὴν τριάδα
ἑνιαίως συναστράπτουσαν
τῇ οὐσίᾳ·
εἷς γὰρ ἐν τριάδι Θεὸς
καὶ τρία καὶ ἕν,
τριὰς ἡ αὐτὴ καὶ Θεός.

289 οὐδὲ τὰς βασάνους αὐτῶν Wh 291 τότε τὰς σάς] ἔνδοξε Wh Post v. 291 in Wh sequitur troparium: Ἀνδρείᾳ πίστις συνῆλθε / καὶ φρόνησις συνέδραμε δικαιοσύνῃ / καὶ βραβεῖα σοὶ συνέπλεκε / τοῖς ἀγῶσιν, / οἷς σὲ ἐστεφάνωσε / Χριστὸς ὁ Θεός, / παμμάκαρ Γεώργιε. 292-298 troparium om. Mf H 292 Εὐφράνθητε Wh 293 παρὰ κυρίου] εὐτρεπισμένος Do Vm ηὐτρεπισμένος Wh 294 προσφωνεῖ ὑμῖν ὁ κύριος Do Vm Wh 295 ἀθλοφόροι Do Vm Wh 296 δεῦτε στεφανώθητε Do Vm Wh 297 ἰδοὺ ἡ τρυφὴ Do Vm Wh 298 ἰδοὺ ὁ παράδεισος Do Vm Wh 299-305 troparium om. Mf H 300 πανεύφημε μάρτυς κυρίου] σωτὴρ ὑμῶν ταῖς ἱκεσίαις Do Vm Wh 301-305 τῶν ἁγίων ἀθλοφόρων σου / ἐν εἰρήνῃ / ταύτην διατήρησον / καὶ σῶσον ἡμᾶς / ὡς μόνος φιλάνθρωπος Do Vm Wh διατήρησον] διαφύλαξον Do 306-312 τριαδ. om. Mf H, qui autem hoc alterum praebent: Πατὴρ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα / τριάς ἐστιν ἀσύγχυτος, ἡ ἐν μονάδι / τρισυπόστατος γὰρ ἕνωσις / καὶ οὐσία / πᾶσι προσκυνεῖται πιστοῖς, / ἀμέριστον φῶς, συνάναρχον σύνθρονον. υἱὸς] υἱὲ H πιστοῖς] πιστῶς H 312 Θεός] μονὰς Do Vm

τριαδ. Δοξάσωμεν τὴν τριάδα
τὴν ἄκτιστον καὶ ἄναρχον μίαν οὐσίαν·
δι' αὐτῆς γὰρ ἐδιδάχθημεν
ὀρθοδόξως
σέβειν σὺν πατρὶ τὸν υἱὸν
καὶ πνεῦμα εὐθές,
ἄναρχον καὶ σύνθρονον.

θεοτ. * Ἐν σοὶ τὸ μέγα ἐπράχθη
μυστήριον, πανάμωμε, τῆς σωτηρίας
θεωθέντος τοῦ προσλήμματος
ἐν γαστρί σου·
ὅθεν ἐμορφώθη ἐκ σοῦ,
παρθένε ἁγνή,
Θεὸς τὸ ἀνθρώπινον.

ᾠδὴ ε'. *Ἀνάτειλόν μοι, κύριε,*

* Τὰ ἄνθη ἀναθάλλουσα
τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐγέρσεως,
μαρτυρικῶς τὰ κρίνα φέρουσα
μυρίζοντα τοῖς ἄθλοις
τὸν πιστὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ εὐωδιάζοντα
ἡ ἐκκλησία συγκαλεῖ.

* Χριστὸς τὸ ἔαρ σήμερον
μαρτυρικῶς προτίθεται
καὶ τοῖς γενναίοις ἀθλοφόροις
τὸ στάδιον ἀνοίγων,

313-319 τριαδ. om. Do Vm Mf Wh H 322-3[illegible] ἐν γαστρί σου γὰρ ἐσκήνωσεν, / θεοτόκε, Λόγος ζῶν ἀΐδιος, / ὁ πάντων Θεός, / [illegible]νάμενος ἄνθρωπος Mf H γενάμενος] γενόμενος H 324 ὅθεν] ὅτε Do Vm

heirm. ε' EE 106, n. 149, Andreae 327-333 troparium om. H 327 Τῷ ἄνθει ἀναθάλλουσιν Mf 328 τῆς τοῦ] τῆς τῆς Mf 329 μαρτυρικῶς τὰ] μαρτυρικά τε Do Vm μαρτυρικὰ Wh φέροντα Mf φέροντες [illegible] 333 κόσμον θαυμάτων ταῖς πνοαῖς Mf Wh 334-340 troparium om. H 337 ἀνοίγων] ἀνοίξας Do Vm

τὰ βραβεῖα δείκνυσι
καὶ τῆς ἀναλύσεως
προϋπισχνεῖται τὴν ζωήν.

* Ἐν σοὶ θαρρῶν ὁ μάρτυς σου,
Χριστέ, τὴν νίκην ἔλαβεν·
καταφρονήσας τῶν προσκαίρων
ὡς φύσει φθειρομένων,
τὴν ζωὴν τὴν μέλλουσαν
κατεκληρονόμησεν
διὰ βασάνων ἀλγεινῶν.

* Ἐν σοὶ τὸ κράτος, κύριε,
ὁ μάρτυς ἔχων, ἔλεγεν
ὅτι « οὐκ ἄξια ὑπάρχει
τὰ παθήματα ταῦτα
πρὸς τὰ ἐλπιζόμενα
τῆς ἡτοιμασμένης μοι
βασιλείας οὐρανῶν ».

* Σταυρὸν λαβὼν ὡς θώρακα
καὶ θυρεὸν τῆς πίστεως,
ἀθλητικῶς ὁ μάρτυς, κύριε,
ἐξῆλθε πρὸς τὴν πάλην
τοῦ δολίου δράκοντος
καὶ καταβαλὼν αὐτόν,
τὸ νῖκος ἦρε κατ' αὐτοῦ.

339 καὶ τῆς ἄνω κλήσεως Do Vm Mf Wh   340 ὑπισχνεῖται Do Vm   342 Χριστέ] ἐν σοὶ Wh   343 καταφρονήσας] ὑπεριδὼν γὰρ Do καταφρονήσας τῶν] ὑπὲρ ἡμῶν γὰρ τῶν Mf   τῶν προσκαίρων] πάσης κτίσεως H   344 φθαρτῆς τε καὶ προσκαίρου H   347 ἐν φωτὶ τῶν ἐκλεκτῶν H   348-354 troparium om. H Wh   350 ἄξιον Vm   ὑπάρχει] σωτήρ μου Do Vm   354 οὐρανῶν] παρὰ σοῦ Do   355-361 troparium om. Mf   355-357 Σταυρὸν θωρακισάμενος / ὁ ἀθλητής σου, κύριε, / τὸν θυρεόν τε τὸν τῆς πίστεως Wh   358 πάλιν Vm   360 καὶ νικήσας ἔλαβε Do Vm καὶ νικήσας ἔτυχεν H   361 τὸ βραβεῖον παρὰ σοῦ Do Vm τῶν στεφάνων ὑπὸ σοῦ H

339 II Tim. 4,6   356 Eph. 6,16

* Τὴν μάνδραν ταύτην φύλαξον
πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου
καὶ ἐκ φθορᾶς κινδύνων ῥῦσαι·
f. 212v τὴν σὴν ‖ γὰρ ὁπλισθεῖσα
συμμαχίαν, δέσποτα,
νοητῶς τροποῦται νῦν
τοῦ ἀρχεκάκου τὰς βουλάς.

Ταῖς εὐπροσδέκτοις, κύριε,
πρεσβείαις τοῦ ἐνδόξου σου
καὶ παναρίστου Γεωργίου
τῷ κόσμῳ σου εἰρήνην
καὶ ἡμῖν τὴν ἄφεσιν
τῶν δεινῶν ὡς εὔσπλαγχνος
νῦν κατάπεμψον, Χριστέ.

τριαδ. Πατέρα προσκυνοῦμέν σε,
Θεὸν τὸν παντοκράτορα
καὶ ἐκ Θεοῦ Θεὸν ὑμνοῦμεν
τὸν ἄχρονον υἱόν σου
καὶ τὸ θεῖον πνεῦμά σου
συνθεολογούμενον,
ὅτι Θεὸς εἷς ἡ τριάς.

τριαδ. * Τριὰς ἁγία δόξα σοι,
μονὰς ἡ τρισυπόστατος,
ἡ ὁμοούσιος οὐσία,
ἣν ἄγγελοι ὑμνοῦσι,
Χερουβὶμ δοξάζουσι
καὶ ἡ κτίσις ἅπασα
δοξολογεῖ ἕνα Θεόν.

θεοτ. * Τὸ πῦρ ἀφλέκτως τέτοκας,
ἁγνή, τὸ τῆς θεότητος·

362-368 troparium om. Mf H   362 φύλαττε Do Vm   **369-375 troparium om. Do Vm Mf Wh H**   **376-382 τριαδ. om. Do Vm Mf H**   **381 συνθεολογοῦμεν σοι Wh**   383-389 τριαδ om. Wh   **385 ὁμοούσιος] ὁμοδύναμος Do Vm Mf**   389 δοξολογεῖ ἕνα] μεγαλύνει ὡς H   **390-396 θεοτ. deest in Do H**

καὶ γὰρ Μωσῇ προεγνωρίσθη
τὸ ὅραμα τῆς βάτου,
τυπικῶς τὸν τόκον σου
προσημαῖνον, ἄχραντε
θεογεννῆτορ, ἐν Σινᾷ.

θεοτ. Τὴν ποίμνην ταύτην στήριξον
πρεσβείαις τῆς τεκούσης σε
καὶ ἐκ φθορᾶς κινδύνων ῥῦσαι·
ἐν σοὶ γὰρ ὁπλισθέντες
κατ' αὐτοῦ τροπούμεθα·
σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν
καὶ νυμφίος καὶ ποιμήν.

ᾠδὴ ϛ'. *Ἐν πελάγει τοῦ βίου*

* Ἐκ νεκρῶν ἐξηγέρθη
Χριστὸς ὁ Θεός,
τριήμερος ὀφθεὶς
τοῖς ἀποστόλοις καὶ βοῶν χαρμονικῶς·
« ἐδόθη μοι πᾶσα
ἐν γῇ καὶ ἐν πόλεσιν
ἐξουσία,
ὦ μαθηταί μου ».

* Αἰκισμοῖς καὶ βασάνοις
πυρούμενόν σε,
κατέστεψε Χριστὸς
καὶ τὸ βραβεῖον ἐκομίσω παρ' αὐτοῦ

394 τοῦ τόκου σου Mf 397-403 θεοτ. om. Vm Mf Wh 397 ποίμνην] μάνδραν Do πόλιν H στήριξον] φύλαττε H 400 ὁπλισθεῖσα Do H 401 τὸν δόλιον τρέπεται Do ἐχθροὺς ἀποκρούεται H 402 σὺ γὰρεῖ] ὅτι σὺ H 403 καὶ ἐλπίζομεν εἰς σὲ H

heirm. ϛ' EE 106, n. 149, Andreae 404-411 troparium om. Mf Wh H 404 ἐξεγέρθη Vm 409 πόλεσι] πόλοιο Do Vm 414 κατέστεψε] ἐδόξασε Do Mf H 415 τὸ βραβεῖον] τοὺς στεφάνους Mf H ἐκομίσω] ἀνεδήσω Do H ἐκόμισεν Lo

392-396 Ex. 2,2-3 404-410 Matth. 28,16-18

καὶ πρεσβεύεις ἀπαύστως,
τρισμάκαρ Γεώργιε,
ἐκ φθορᾶς
ἡμᾶς λυτρωθῆναι.

* « Οὐδὲ πῦρ, οὐδὲ ξίφος
καθάπτεταί μου »
ἐβόας, ἀθλητά,
« τῇ γὰρ ἐλπίδι τεθωράκισμαι Χριστοῦ,
τὸν σταυρὸν δὲ ὡς δόρυ
βαστάζων ἀνθίσταμαι
ταῖς βολαῖς
τῆς ἀθέου πλάνης ».

f. 213 * ‖ Ἀνεδήσω τῆς νίκης
τὸν στέφανον σύ,
γενναῖε ἀθλητά,
καταρτισθέντα ὡς χρυσίῳ καθαρῷ
καὶ ὡς λίθοις τιμίοις,
τοῖς θείοις σου αἵμασιν
νοητῶς
κατεσκευασμένον.

* Τίς ὁρῶν οὐ θαυμάζει
τοὺς μώλωπάς σου,
γενναῖε ἀθλητά,
οὓς ὑπὲρ μόνου ἐκαρτέρησας Χριστοῦ,
παρ' οὗ καὶ τὰ βραβεῖα
τῆς νίκης ἀράμενος
ἐντρυφᾷς
αἰωνίου δόξης.

418 τῶν δεινῶν Mf H 419 λυτρωθῆναι πάντας ἡμᾶς Mf λυτρωθῆναι πάντας Do Lo λυτρωθῆναι κόσμον H 420-427 troparium om. Lo 420 οὐδὲ πῦρ, οὐδὲ] οὔτε πῦρ οὔτε H 424 δόρυ] δῶρον Wh 426 τῆς ἀθέου H 427 πλάνης ταῖς νιφάσιν H πλάνου Mf 428-435 troparium om. H 429 σου Do Lo Mf Wh 431 καθαρτισθέντα Mf om. Lo 435 κατασκευασμένος Lo 436 θαυμάσει Do Mf H 438 Γεώργιε σοφὲ H 443 αἰωνίου] ἀθανάτου H

῾Ως ἐντυχὼν τῆς ἀλήκτου
καὶ θείας δόξης,
Γεώργιε φαιδρέ,
τοὺς ἐκτελοῦντάς σου τὴν θείαν μνήμην
δυσώπει τὸν σωτῆρα
ῥυσθῆναι τῶν θλίψεων
καὶ ἐκ πάσης
τῆς ἐναντίων βλάβης.

κδ. * Τὸν πατέρα δοξάζω,
ὑμνῶ τὸν υἱόν,
τὸ πνεῦμα προσκυνῶ,
Θεὸν τὰ τρία ὑποστάσεσι τρισὶν
ἐν μιᾷ τῇ οὐσίᾳ,
ἀΐδιον, ἄκτιστον,
συμφυῆ
Θεὸν τὴν τριάδα.

οτ. * Κιβωτόν σε ἐκάλει
ὁ μέγας Δαυΐδ
καὶ πόκον Γεδεών,
ἐν ᾧ κατέβη ὁ Θεὸς ὡς ὑετός,
᾿Ησαΐας δὲ ῥάβδον
ἐκ ῥίζης βλαστήσασαν
᾿Ιεσσαὶ
τὸν Χριστόν, παρθένε.

444-451 troparium om. Do Vm Mf Lo Wh H Pro hoc, aliud praebent Do Vm: ῾Ως Δαυΐδ ἐν πολέμοις / τῷ νέῳ Δαυΐδ / συμμάχησον, Χριστέ, / καὶ ὥσπερ πάλαι ᾿Ιησοῦ τῷ τοῦ Ναυῒ / τῶν ἐχθρῶν τοὺς αὐχένας / ὑπόταξον, κύριε, / τῷ πιστῷ / βασιλεῖ ταῖς νίκαις. 452-459 τριαδ. om. Lo H 460 ἐκάλει] ἐλάλει H ἐκάλεσεν Lo 464 δὲ] σὲ Lo 467 ἁγνὴ θεοτόκε H τὸν Χριστὸν om. Lo

Post oden ϛ′ in Do sequuntur κοντάκια: ἦχος δ′ *«῾Ο ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ»*
᾿Εν τῇ δυνάμει σου, Χριστέ, . . . PAS I, 596.
Εὐχαριστήριον ᾠδὴν . . . PAS I, 596.
᾿Ιδοὺ πανήγυρις ἡμῖν . . . PAS I, 596.
῾Ρωμαλεότητι φρενῶν . . . PAS I, 596.
᾿Ιδὼν ὁ σύμβουλος εὐθὺς . . . PAS I, 597.
Τὸν ὑπὲρ κόσμου τῆς ζωῆς . . . MR IV, 374.
῾Υπὸ τοῦ πόθου τοῦ Χριστοῦ . . . PAS I, 597.

449 Ps. 33,18 460-461 Ps. 131,8 462-463 Iud. 6,37-40; Ps. 71,6 464-466 Is. 11,1

ᾠδὴ ζ′. *Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ,*
ὁ τοὺς ὁσίους σου παῖδας
ἐν Βαβυλῶνι
δροσίσας ἐν μέσῳ τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς
καὶ δεδοξασμένος
εἰς τοὺς αἰῶνας.

* Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ,
ὁ δι᾿ ἡμᾶς ὑπομείνας
σταυρὸν καὶ πάθη,
ταφὴν καὶ ἔγερσιν παρέξας τοῖς θνητοῖς
καὶ ἀθανασίας
ἐλπίδας ἔχειν.

* Μάρτυς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ,
δι᾿ αἰκισμῶν καρτερίας
τῆς οὐρανίου
ἐγένου κλήσεως υἱὸς καὶ κοινωνὸς
καὶ συγκληρονόμος
εἰς τοὺς αἰῶνας.

* Κράτος τυράννου, σοφέ,
καταφρονήσας γενναίως,
τῇ τῆς τριάδος
σφενδόνῃ ἔτρεψας, τῷ ὅπλῳ τοῦ σταυροῦ
καταπολεμήσας,
ἐχθροῦ τὴν πλάνην.

* Ἔπαυσας θράση ἐχθρῶν
καὶ μηχανὰς τοῦ δολίου
τῇ καρτερίᾳ

heirm. ζ′ ineditus integer legitur in Ck Do Vm, sed in H troparia secundum subsequentem heirmum modulantur: Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ, / ἐν τῇ καμίνῳ οἱ παῖδες / ὁμολογοῦντες / πιστῶς ἐδροσίζοντο / εἰς τοὺς αἰῶνας heirm. alter in Mf, EE 105, n. 148, Andreae 468-473 troparium om. Mf Lo Wh H 471 καὶ θεῖαν ἔγερσιν παρέχων τοῖς θνητοῖς Do Vm 475 αἰκισμὸν Lo 476 τῆς om. Lo 477 κλήσεως ἄξιος ἐδείχθης κοινωνὸς Wh 480 κράτους Do Vm Lo τυράννων Mf Wh H 482 τῇ] καὶ Lo 483 τῷ ὅπλῳ τοῦ σταυροῦ] αὐτῶν τὰς προσβολὰς H 484 καὶ μηχανουργίας H 485 στερρῶς θεόφρον H πλάνην] πανοπλίαν Lo 486-491 troparium om. H 486 τῶν ἐχθρῶν Lo 487 καὶ] τὰς Lo

καὶ τῇ ἀνδρείᾳ σου, Γεώργιε πιστέ·
ὅθεν συναυλίζῃ
τοῖς ἄνω θρόνοις.

* Πᾶς ὁ χορός σε ὑμνεῖ
τῶν ἀπ' αἰῶνος μαρτύρων
13v ‖ ὡς νικητὴν
καὶ γενναῖον πρόμαχον τῆς πίστεως ἡμῶν,
συναγαλλιῶντες
σοί, ἀθλοφόρε.

Ταῖς ἱκεσίαις, Χριστέ,
τοῦ ἀθλητοῦ Γεωργίου
τῇ οἰκουμένῃ
εἰρήνην τὴν σὴν παρέχων ὡς Θεός,
σῶσον ὡς οἰκτίρμων
τοὺς σοὺς οἰκέτας.

Σὲ θυρεὸν νοητὸν
οἱ ἀθλοφόροι λαβόντες,
πρὸς τοὺς τυράννους
ἀντεπαρατάξαντο καὶ πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς
καὶ τοὺς κοσμοκράτορας
τοῦ κόσμου τούτου.

* Ταῖς ἱκεσίαις, Χριστέ,
τοῦ ἱεροῦ ἀθλοφόρου
τῇ ἐκκλησίᾳ
εἰρήνην δώρησαι, πηγάζων τοῖς πιστοῖς
τὴν ἀθανασίαν
εἰς τοὺς αἰῶνας.

ιαδ. * Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ,
δόξα καὶ πνεύματι θείῳ·

489 πιστέ] σοφὲ Lo 490 συναυλίζῃ] καὶ αὐλίζει Mf 491 Θεοῦ τοῖς ἄνω θρόνοις Lo **492-497 troparium om. Lo H** 493 μαρτύρων] κυρίου Wh 494 ὡς νικητήν σε Mf μαρτύρων μάρτυς Wh 495 καὶ γενναῖον πρόμαχον] ὡς νίκης πρόμαχος Wh 496 συναγαλλιοῦντες Ck Vm συναγαλλιοῦνται Do 497 ὡς ἀθλοφόρων Wh οἱ ἀθλοφόροι Mf **498-509 troparia om. Do Vm Mf Lo** **498-503 troparium om. Wh H** 506 τοὺς τυράννους] τὰς ἀρχὰς Wh H 509 Χριστέ, τοῦ σκότους Wh **510-515 troparium om. Mf Lo H** 512 ταῖς ἐκκλησίαις Wh 515 καὶ ἀφθαρσίαν Do Wh 516-521 τριαδ. om. Mf Lo H

μονὰς γάρ ἐστιν
τῇ φύσει ἄτμητος, ἀμέριστος ἀεί,
πάλιν δὲ προσώποις
μεριζομένη.

τριαδ. Εὐλογητὸς εἶ, Χριστέ,
ὁ ἐν μονάδι οὐσίας
καὶ ἐν τριάδι
προσώπων· σέβομεν ἐν πίστει ἀκλινεῖ
τὸν δεδοξασμένον
εἰς τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. * Ὦ μακαρία γαστήρ,
ἡ τὸν οὐράνιον στάχυν
ἀγεωργήτως
καρποφορήσασα, ἐξ ἧς ὁ τῆς ζωῆς
ἄρτος ἐφυράθη,
Χριστοῦ τὸ σῶμα.

θεοτ. * Χαῖρε, ναὲ θεϊκέ,
χαῖρε, κατάσκιον ὄρος,
χαῖρε, λυχνία
χρυσῆ καὶ τράπεζα καὶ θεία κιβωτέ,
χαῖρε, παναγία
καὶ θεομῆτορ.

ᾠδὴ η΄. *Ἐν πυρὶ φλογὸς παρίστανται*

* Ἐκ νεκρῶν φθορᾶς ἐξήρπασας
τὸν γενάρχην, Χριστέ,

518 τῇ βασιλίδι Do Vm Wh **519 τριάδι πάντοτε μονὰς γὰρ ἡ τριὰς Do Vm Wh** 520 διακεκριμένως Do Vm διακεκριμένη Wh **521 καὶ ἡνωμένως Do Vm** καὶ ἡνωμένη Wh μεριζομένην Ck **522-527 τριαδ. om. Do Vm Lo Wh H** 522 Χριστέ] ὁ Θεὸς Mf 524 καὶ] ὃν Mf **528-533 θεοτ. om. Do Mf Lo H** 531 ἧς] οὗ Wh 534-539 θεοτ. om. Vm Wh **539 θεοκυῆτορ Do Lo θεογεννῆτορ Mf H**

heirm. η΄ EE 106, n. 149, Andreae EE. Ἐν φλογὶ πυρὸς **540-547 troparium om. Lo Wh H**

540-546 I Cor. 15,20-23

Εὔαν τε καὶ τοὺς ἁγίους,
κενεῶνας ὑπελθὼν
τοῦ Ἅιδου καὶ ἀνέστης
τριήμερος, τῷ κόσμῳ
ἀνάστασιν κηρύξας, σωτήρ,
καὶ θείαν βασιλείαν.

* Ὁπλισάμενος ὁ μάρτυς σου
τῷ σταυρῷ, Ἰησοῦ,
ἔκραζε γυμνὸς ἑστὼς
ἐπὶ σκάμματος θαρρῶν·
« οὐ κάμπτω μου τὸ γόνυ,
οὐ θύω τοῖς εἰδώλοις,
Χριστὸν τὸν μόνον δημιουργὸν
αὐτὸν καὶ μόνον σέβω ».

* « Εἰ καὶ μάστιγες καὶ θῆρές μοι
καὶ τὸ πῦρ καὶ τροχοὶ
πρόκεινται, ἀλλ' οὐκ ἀρνοῦμαι
τὸν σωτῆρά μου Χριστόν·
214 ξε||έσθωσαν αἱ σάρκες,
ῥαινέσθω καὶ τὸ αἷμα,
γενέσθω μου τὸ σῶμα
θυσία ζῶσα τῷ κυρίῳ ».

* « Μεμαστίγωμαι καὶ πέφυρμαι
τοῖς ἐμοῖς τῆς σαρκὸς
αἵμασιν ὑπὲρ τοῦ δόντος
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν,

542 τε] δὲ Ck ἁγίους] δικαίους Do Vm Mf 549 τὸν σταυρὸν Lo H 550 ἔλεγεν πρὸς τοὺς τυράννους H ἔκραζε] ἔλεγεν Lo 551 θαρσαλέῳ λογισμῷ H ἐπὶ τοῦ σκάμματος Mf Lo Wh θαρρῶν] πάσχων Lo 554 Χριστῷ καὶ μόνῳ δημιουργῷ H Χριστός μοι μόνος δημιουργὸς Lo 555 καὶ μόνον] τιμῶ καὶ Wh καὶ θύω καὶ λατρεύω H 556 καὶ θῆρες μοι καὶ μάστιγες Wh 557 καὶ om. Lo 558 ἀλλ' οὐκ ἀρνοῦμαι] ἀλλ' οὐκ ἐγὼ τὸν Χριστὸν Lo Wh ἀλλὰ τὸν μόνον H 559 ἀρνήσομαι ποτὲ Lo οὐκ ἀρνήσομαι Χριστὸν H ἀρνήσομαι φησὶ Wh 562 τὸ σῶμα μου γενέσθω H 563 ὥσπερ θυσία ζῶσα τῷ κυρίῳ Lo κυρίῳ] Θεῷ μου Do Vm Mf Θεῷ H 564-571 vv. desunt in Lo, diversum troparium legimus in H: Μεμαστίγωμαι τῷ σώματι / ἀφειδῶς καὶ Χριστοῦ / πόθῳ γὰρ πυροῦμαι μᾶλλον, / ἀνεβόας, ἀθλητά· / « οὐ θύω οὖν ἀψύχοις / εἰδώλοις καὶ ξοάνοις,/Θεός μοι οὗτός ἐστιν χαρά, / δι' ὃν ὁλοκαυτοῦμαι. » 567 ἡμῶν] ἐμοῦ Do Vm

ἀλλ' ἔτι ἀνακράζω·
οὐ θύω τοῖς ἀψύχοις,
Χριστός μοι μόνος ἔστω Θεός,
ᾧ καὶ ὁλοκαυτοῦμαι ».

* Ὡς ἀδάμαντι προσρήξας σοι
ὁ ἐχθρός, ἀθλητά,
βέβληται καὶ θρήνοις κάτω
πτῶμα κείμενος βοᾷ·
« ὁ πλήξας, οἴμοι, τίς μου
ῥομφαίᾳ τὴν καρδίαν;
οὐκέτι κοσμοκράτωρ ἐγώ,
οὐκ ἄρχω τοῦ ἀέρος ».

* Πανοπλίαν ἐνδυσάμενος
τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ,
ἔτρεψας τὰς μεθοδείας
τοῦ ἐχθροῦ ὡς κραταιός·
διὸ καὶ ἀνεβόα·
« ἐπαύθη μου τὸ κράτος,
ἀλλ' εἴθε μή μοι συνεπλάκη
ὁ Ναζωραίου μάρτυς ».

* « Λίθοι ἄψυχοι καὶ ξόανα
οἱ Θεοὶ τῶν ἐχθρῶν »,
ἔλεγες πρὸς τοὺς τυράννους,
μάρτυς ἔνδοξε Χριστοῦ·
« οὐ θύω τοῖς ἀψύχοις,
οὐ κλίνω μου τὸ γόνυ,

572-579 troparium om. Lo H 576 οἴμοι τίς [illegible] ὁ πλήξας Mf Wh 577 καρδίαν] γαστέρα Mf Wh 579 ἄρχων Wh 5[illegible]87 troparium om. Mf H 581 τῷ σταυρῷ Wh 582 μεθοδίας πάσας Wh 583 μάρτυς πάσας τοῦ ἐχθροῦ Do Lo ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ Wh 584 ἀνε[illegible] Lo 586 ἀληθύς (sic) μοι συνεπλάκη μοι Lo συνεπλάκη μοι Wh 587 ναζωραι[illegible] Lo 588-595 troparium om. Mf Lo H 589 ἐχθρῶν] ἐθνῶν Wh [illegible]92 τοῖς] οὖν Wh 593 κλίνω] κάμπτω Wh

580-583 Eph. 6,10-13

ἑνὶ γὰρ μόνῳ ζῶντι Θεῷ
καὶ θύω καὶ λατρεύω ».

τριαδ. * Τρισυπόστατε ὁμόθρονε,
ἡ τριὰς καὶ μονὰς
δόξα σοι πατρί, υἱῷ τε
καὶ τῷ πνεύματι Θεοῦ
ἀνάρχῳ καὶ γεννήσει
καὶ πνεύματος προόδῳ,
ἐξ οὗπερ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ
τὰ πάντα προϋπέστη.

τριαδ. Σὺν ἀγγέλοις ἀνυμνοῦμέν σε
τὸν προόντα Θεόν,
ἕνα σε ὡς ἐν τρισὶ
προσώποις σέβοντες ἀεὶ
τὸν ἄχρονον πατέρα,
υἱόν τε καὶ τὸ πνεῦμα,
τριάδα ἐν μονάδι
ἀδιαιρέτως ἡνωμένην.

θεοτ. * Θεοσφράγιστε ἀσύλητε
θησαυρὲ τῆς ζωῆς,
δέσποινα παρθένε, μήτηρ
τοῦ ἀπάτορος ἐκ σοῦ,
τὸ ποίμνιόν σου τοῦτο,
πατέρα μετὰ τέκνων
ἐκ πάσης τοῦ ἐχθροῦ προσβολῆς
καὶ ἐκ κινδύνων ῥῦσαι.

θεοτ. Χαῖρε, τεῖχος ἀκατάμαχον,
χαῖρε, θεῖε λιμὴν

Post v. 595 troparium praebet Wh: Συμπλακέντα σοι τὸν τύραννον, / ἀθλητὰ τοῦ Χριστοῦ, / ἔτρεψας διὸ καὶ κάτω / πτῶμα κείμενος βοᾷ· / οἴμοι πῶς κατεβλήθην, / οὐκ ἔτι μοι προσπαίξω / τοιούτοις στρατιώταις ποτέ, / οὐκ ἔτι προσπαλαίσω. 596-603 τριαδ. om. Mf Lo H 599 Θεοῦ] ὁμοῦ Do Vm 604-611 τριαδ. om. Do Vm Lo Wh H 606 ὡς ἐν τρισὶ] ὡς ἐν τρισὶ γὰρ Mf 611 διαιρετῶς καὶ Mf ἡνωμένη Ck 612-619 θεοτ. om. Lo H 614 παρθενομῆτορ Wh 615 τοῦ ἀσπόρου σου υἱοῦ Wh 617 πατέρα] μητέρα Mf 620-627 θεοτ. om. Do Vm Mf Wh 620 ἀκατάμαχον | ἀπροσμάχητον Lo H

ἄκλυστε καὶ προστασία
πάντων, ἄχραντε ἁγνή,
f. 214v ἡ ‖ ἔμψυχος νεφέλη,
ἡ στάμνος ἡ τοῦ μάννα,
ἡ πύλη καὶ λυχνία χρυσῆ
καὶ θρόνος τοῦ κυρίου.

ᾠδὴ θ'. *Μωυσῆς ἐν τῷ ὄρει*
ἄφλεκτον τὴν βάτον ἑώρακε,
Ἰωσὴφ ἐν σπηλαίῳ
ἄφθορον τὸν τόκον ἐθεάσατο·
ἀνύμφευτε μήτηρ,
ἀπείρανδρε παρθένε,
ὕμνοις τὸν τόκον σου μεγαλύνομεν.

Ἠγωνίσω προθύμως
τὸν καλὸν ἀγῶνα, Γεώργιε·
ὅθεν ἀπόκειταί σοι
τῆς δικαιοσύνης ὁ στέφανος,
τῆς ἀφθαρσίας,
ὥς φησιν ὁ Παῦλος
ἐκεῖνος ὁ θεσπέσιος.

Τὸν Ἰωσὴφ ἐζηλώσω
ἐν τῇ ἀκριβεῖ καρτερίᾳ σου,
τὸν Ἀβραὰμ ἐμιμήσω
τὸν Ἰσαὰκ προσενέγκοντα
πλήρως, τῷ κυρίῳ

625 ἡ τοῦ | τε τοῦ H 626 χρυσῆ om. Ck καὶ χρυσῆ H 627 θρόνε H Pars prima odes θ', idest vv. 628-662 om. in Do Vm Mf Lo Wh H heirm. θ' EE 103, n. 145, Joannis: numerus vero ultimi versus minime respondet illi stropharum odes 6 ἀλόχευτε κόρη EE 7 ὕμνοις σε, θεοτόκε, μεγαλύνομεν EE 638 προσενέγκαι Ck 639 πλήρης Ck Quas referimus strophas, diverso heirmo constructas obferunt Do Vm Wh: Εἱρμός: Ὅτι ἐποίησέ μοι / μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς ... EE 106, n. [illegible], Andreae
* Ἐαρινὴν χορείαν
ἀνεγείραντες οἱ πιστοὶ
καὶ ᾄσμασιν ὡς ἄνθεσι τερπνοῖς

628-634 II Tim. 4,8 635-636 Gen. 37,28; 39,20 637-639 Gen. 22,9-10

εὐπρόσδεκτον θῦμα
δοὺς ἑαυτόν, Γεώργιε.

Εὐφροσύνης ἡμέρα,
δεῦτε σήμερον εὐφρανθῶμεν, πιστοί·
προσκαλεῖται γὰρ πάντας
ἡ ἔνδοξος μνήμη τοῦ μάρτυρος
τοῦ συναθροισθῆναι
καὶ εὐωχηθῆναι
καὶ λαμπρυνθῆναι φωτί.

Τοῦ παραδείσου τὰς πύλας
ὁ Χριστὸς ἀνέῳγεν, κράζων σοι·
« ταῖς ἀμοιβαῖς δὲ τῶν πόνων
δεῦρο λάβε στέφανον οὐράνιον,
τὸ γὰρ ὄνομά σου
δοξάσας, δοξάσω
δεῦρο εἰς τὴν ἀκήρατον ζωήν ».

θεοτ. Θεοτόκε παρθένε,
ἡ τὸν Λόγον συλλαβοῦσα ὑπὲρ λόγον γαστρί,
τὸν υἱόν σου δυσώπει
τοῦ εἰρηνεῦσαι τὰ σύμπαντα
καὶ ἐκ τῶν κινδύνων
ῥυσθῆναι τὸν κόσμον·
σὺ γὰρ εἶ σωτηρία ἡμῶν.

νοητῶς τὰς κεφαλὰς
καταστεψάμενοι, Χριστὸν
ὑμνολογήσωμεν.

* Πανηγυρίζω χαίρων
καὶ σκιρτῶ τῷ πνεύματι·
ἰδοὺ γὰρ ἡ ἀνάστασις Χριστοῦ
τὰ θεόφυτα ἄνθη,
τοὺς ἀθλοφόρους τοὺς στερροὺς
ἡμῖν ἐβλάστησεν.

* Συνεξανέτειλέ μοι
τῇ αὐτοῦ ἐγέρσει Χριστὸς
τὴν μνήμην τοῦ γενναίου ἀθλητοῦ
καὶ κατέλαμψε τὴν γῆν
τοῖς φαεινοῖς αὐτοῦ ἄθλοις
φῶς ὢν ἀπρόσιτον.

Εἱρμὸς ἄλλος
Σὲ ὡς χωρίον, ἄχραντε, τοῦ Λόγου

* Πάντα τὰ ἔθνη σήμερον σκιρτάτω,
ὅτι δέδωκε κύριος
κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τὴν δυναστείαν τῷ μάρτυρι
νικᾶν τὰς προσβολὰς αὐτοῦ
καὶ στεφανοῦσθαι καὶ συνδοξάζεσθαι
τῷ βασιλεῖ καὶ πάντων Θεῷ
ἐν τῇ ἀγήρῳ ζωῇ.

f. 215 ‖ Οὐ ξίφος, οὐδὲ μάστιγας, οὐ θῆρας
ἐπτοήθης, Γεώργιε,
οὐ τὰς τῶν τυράννων ἀπειλάς, οὐ τὸ στάδιον·
Χριστὸν γὰρ εἶχες πρόμαχον
τὸν συνεργοῦντα καὶ συναθλοῦντά σοι,
πρὸς ὃν ἀπαύστως πρέσβευε
τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

* Ἀξίως πᾶσα κτίσις ἀνυμνεῖ σε,
ὅτι πράως διήνυσας
τὴν διὰ βασάνων σου ὁδόν, μεγαλώνυμε·
διὸ νομίμως ἔφθασας
πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως,
ὡς κοινωνὸς ὀφθεὶς τοῦ Χριστοῦ
τοῖς παθήμασιν.

heirm. ἄλλος odes θ′ ΕΕ 105 n. 148, Andreae ἄχραντε] ἄχραντον ΕΕ In tropariis distribuendis discrepant inter se nonnulli codices additicii. Diversum troparium ordinem Do Mf Lo H praebent. 663-669 troparium om. Lo H 663 σκιρτάτω] κροτήτω Mf Wh 664 κύριος δέδωκε Do Vm 670-676 vv. om. Do Vm Wh H eosdem versus hoc quod sequitur substituunt tropario Do Vm Wh: Πυρός, θηρῶν, ξιφῶν τε καὶ μαστίγων / ὑπερεῖδες, Γεώργιε, / καὶ τὰς τῶν τυράννων ἀπειλὰς κατεγέλασας· / Χριστὸν γὰρ εἶχες πρόμαχον / καὶ συναθλοῦντα καὶ συνεργοῦντά σοι, / πρὸς ὃν ἀπαύστως πρέσβευε / τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς (καὶ συνεργοῦντα καὶ συναθλοῦντά σοι Wh) 670 ξίφη Mf 672 οὐδὲ σταδίων Mf 673 ἔσχες Mf 674 τὸν συνεργοῦντα] καὶ συναλγοῦντα Mf 677-683 troparium om. Lo 679 μεγαλώνυμε] ἀγαλλόμενος H 680 διὸ τῆς ἄνω κλήσεως H 681 κατηξιώθης ἀξιοθαύμαστε H 682 ὤφθης H τοῦ om. Mf 683 [illegible]θεσιν H

* Ἀνδρείας θεῖον ἄγαλμα ὑπάρχων
καὶ φρονήσεως ἔσοπτρον
καὶ δικαιοσύνης ἀληθοῦς στήλη ἔμψυχος
καὶ ἔμπνους εἰκὼν γέγονας
τῆς σωφροσύνης, ἀξιοθαύμαστε·
διὸ ἀξίως πᾶσα ἡ γῆ
μακαρίζει σε.

* Ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐν νήσοις
καὶ ἐρήμοις καὶ πόλεσι
καὶ τοῖς ἐν ἀνάγκαις καὶ κινδύνοις, Γεώργιε,
ὀξέως ἐφιστάμενος,
τὰς τρικυμίας τῶν περιστάσεων
εἰς σταθηρὰν γαλήνην αὐτοῖς
μεταφέρεις ἀεί.

* Ἐχθροῦ τὰ θράση πέπαυται, Χριστὸς γὰρ
τῷ νομίμως ἀθλήσαντι
τὸν τῆς ἀφθαρσίας ἀνεπλέξατο στέφανον·
χορεύσωμεν οὖν πάτρια
καὶ τὰ μνημόσυνα ἐκτελέσωμεν
ἀθλητικῶς τοῦ μάρτυρος
τοῦ ἀμώμου Θεοῦ.

* Σταυρὸν θωρακισάμενος ὡς δόρυ,
πρὸς παράταξιν ἔδραμες
κατὰ τοῦ ἀλάστορος ἐχθροῦ, μεγαλώνυμε,
τὴν νίκην δὲ ἀράμενος,
ἐστεφανώθης νομίμως, ἔνδοξε·
διὸ πρεσβεύοις νῦν πρὸς Θεὸν
τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

684-690 troparium om. Vm Lo H 691-697 troparium om. Vm Mf H 691 ἐν νήσοις] κινδύνοις Do Wh 692 καὶ πικραῖς περιστάσεσι Do Wh 693 τοῖς ἀβοηθήτοις βοηθὸς ἐφιστάμενος Do τοῖς ἀβοηθήτοις συνβοηθὸς ὑφιστάμενος Wh 694 ὁ ἀθλητὴς Γεώργιος Do Wh ἐφιστάμενος] ἐπιταξάμενος Lo 695 τὴν τρικυμίαν Do Wh τὰς τρίβους Lo 697 μεταφέρεις σοφέ Lo μεταφέρειν Wh μεταφέρει Ck Do 698-704 troparium om. Mf Lo H 704 τοῦ ἀμώμου] υἱοῦ τοῦ Wh 705-711 troparium om. Vm Mf 705 δόρυ] ὅπλον Do Wh 706 παράταξιν] παρατάξεις H 707 κατὰ] καὶ τὰ H μεγαλύνομεν Lo 710 πρὸς τὸν Θεὸν Lo

τριαδ. * Τριὰς ἁγία, δόξα σοι καὶ αἶνος,
ὅτι πάντας φωτίζουσα
τοὺς ὁμολογοῦντάς σε Θεὸν ὁμοδύναμον
διδάσκεις, ὑπερούσιε,
τρισὶ προσώποις μιᾷ θεότητι
χερουβικῶς ὑμνεῖν σε ἀεὶ
καὶ δοξάζειν σε.

θεοτ. * Θεογεννῆτορ δέσποινα παρθένε,
f. 215v ἡ ἀφράστως γεν‖νήσασα
τὸν δημιουργόν σου καὶ Θεὸν πάσης κτίσεως,
ἱκέτευε δεόμεθα
τοῦ λυτρωθῆναι ἡμᾶς ἐκ θλίψεως
καὶ ἐξ ἐθνῶν βαρβάρων ἀεὶ
καὶ θανάτου φθορᾶς.

712-718 τριαδ. om. Lo 713 φωτίζουσα] ἐφώτισας Ck 717 σε] τε Do Vm ὑμνεῖ σε Wh 718 δοξάζει Wh 721 σου om. H 721-725 vv. om. in Mf 724 καὶ ἀπειλῆς βαρβάρων ἐχθρῶν H ἐθνῶν] ἐχθρῶν Do Vm Lo

23 APRIL. *CANON* XXVII

IN SANCTUM GEORGIUM

Vat. gr. 1547 = Vq. ff. 109v-114

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Ἕκτην δέησιν μαρτύρων δέχου κλέος· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας*

Ἐν ταῖς λαμπρότησι πάντων
τῶν ἐκλεκτῶν,
μάκαρ, αὐλιζόμενος
καὶ πληρούμενος φωτὸς
ἀνεσπέρου, αἴτησαι ἡμῖν
φωτισμὸν τοῖς εὐσεβῶς
σὲ μακαρίζουσιν.

Καταβαλὼν τῶν εἰδώλων
τὸ πονηρόν,
ἀθλοφόρε, φρόνημα,
τὴν οἰκοῦσαν ἐν ἐμοὶ
ἁμαρτίαν πάντοτε Χριστὸν
f. 110 ἱκετεύων || ἐκτενῶς,
μάρτυς, κατάβαλε.

Τῆς τῶν παθῶν τυραννίδος
τῶν κοσμικῶν
συμφορῶν καὶ θλίψεων
ἐξελοῦ ἡμᾶς, Χριστὸν
δυσωπῶν, Γεώργιε, τὸν σὸν

heirm. α' EE 159, n. 224, Joannis

ἀθλοθέτην καὶ Θεὸν
καὶ πανοικτίρμονα.

θεοτ. Ἡ τὸν ἀχώρητον Λόγον
ἐν σῇ γαστρὶ
ὑπὲρ νοῦν χωρήσασα,
μητροπάρθενε ἁγνή,
τῆς στενοχωρούσης με ἀεὶ
ἁμαρτίας, ἀγαθή,
ῥῦσαι πρεσβείαις σου.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ,*

Νεκροῖς ξοάνοις βδελυκτοῖς
οὐκ ἀπένειμας σέβας,
ἀλλ' ἐνήθλησας χαίρων
καὶ χοροῖς τῶν ἀθλητῶν
προσετέθης ἐν χαρᾷ,
ἀθλοφόρε
μέγιστε Γεώργιε.

Δοξάσας, μάρτυς, τὸν Χριστὸν
σοῦ τοῖς μέλεσι πίστει,
παρ' αὐτοῦ ἐδοξάσθης·
ἀλλ' ἀξίωσον ἡμᾶς
τῆς δόξης ἐπιτυχεῖν
τῆς ἐκεῖθεν
θείαις μεσιτείαις σου.

Ἐκ τῶν σκανδάλων τοῦ ἐχθροῦ,
f. 110v ἐκ μυρίων || πταισμάτων
καὶ παθῶν ἀτιμίας
ἀπολύτρωσαι ἡμᾶς,
ἐκδυσωπῶν τὸν Χριστόν,
ἀθλοφόρε
πάνσοφε Γεώργιε.

heirm. γ' EE 159, n. 224, Joannis

Ἡγιασμένην σε εὑρὼν
ὁ πανάγιος Λόγος,
παναγία παρθένε,
κατεσκήνωσεν ἐν σοί,
ἁγιάζων τοὺς αὐτόν,
θεοτόκε,
πίστει ἁγιάζοντας.

ᾠδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις*

Σταυρὸν καὶ θάνατον
τὸν ὑπομείναντα
ἑκουσίως, παμμάκαρ,
ὁμολογῶν,
πάθος ἐκαρτέρησας
καὶ πολυτρόπους αἰκισμοὺς
καὶ τὸν ὄφιν ἀπενέκρωσας.

Ἰσχὺν καὶ δύναμιν
ἡμᾶς περίζωσον
τοὺς ἐξηπορημένους
καὶ συμφοραῖς,
μάρτυς, κινδυνεύοντας,
ὅπως σωζόμενοι ταῖς σαῖς
μεσιτείαις εὐφημοῦμέν σε.

Νομίμως ἤθλησας,
νομίμως ἔδραμες
καὶ νομίμως ἐστέφθης
μαρτυρικῶς,
μάρτυς, κλεϊζόμενος·
παρανομοῦντας οὖν ἡμᾶς
ἐπανόρθου μεσιτείαις σου.

θεοτ. ‖ Μαρία ἄχραντε,
Θεοῦ λοχεύτρια,

heirm. δ' EE 159, n. 224, Joannis

τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας
ὡς ἀγαθὴ
δέομαι ἐξάλειψον
καὶ μετανοίας μοι ὁδούς,
παναμώμητε, ὑπόδειξον.

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθ…*

Ἀγωνισάμενος εὐκλεῶς
κατὰ τοῦ ἀλάστορος ἐχθροῦ,
νίκης ἀνέστησας τρόπαια,
μάρτυς ἀθλοφόρε,
καὶ πάντων πέφυκας
τῶν καταπονουμένων
προστάτης ἄμαχος.

Ῥωμαλεότητι τῶν φρενῶν
τὸν κατακαυχώμενον ἀεὶ
γῆν ἐξαλείφειν καὶ θάλασσαν,
μάρτυς, ἐτροπώσω·
διό σου δέομαι
τῆς τούτου πανουργίας
ῥῦσαι καὶ σῶσόν με.

Τῶν ἐνοχλούντων ἡμᾶς κακῶν,
τῶν πειρατηρίων τοῦ ἐχθροῦ,
τῶν κοσμικῶν ἀπολύτρωσαι
ἅπαντας σκανδάλων
τοὺς καταφεύγοντας
θερμῶς ὑπὸ τὴν σκέπην
τὴν σήν, Γεώργιε.

θεοτ. Ὑπὲρ κατάληψιν τοκετὸν
f. 111ᵛ ἔσχες, μητροπ‖άρθενε ἁγνή·
τὸν γὰρ Θεὸν ἐσωμάτωσας,
ὃν ἀεὶ δυσώπει

heirm. ε' EE 159, n. 224, Joannis

ἐλευθερῶσαι ἡμᾶς
παντοίας ἁμαρτίας
καὶ περιστάσεως.

ᾠδὴ ς'. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

Ῥοαῖς τῶν αἱμάτων σου
ἀοράτους δυσμενεῖς,
μάρτυς σοφέ, ἐβύθισας
καὶ ἀνηνέχθης ἄνω πρὸς οὐρανούς,
ὡς θῦμα εὐπρόσδεκτον
τῷ σωτῆρι τῶν ὅλων
καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Ὡραῖος γενόμενος
ταῖς τῶν ἄθλων καλλοναῖς
περιφανῶς, Γεώργιε,
τῆς εἰδεχθοῦς κακίας τοῦ πονηροῦ
ἡμᾶς ἐλευθέρωσον,
δυσωπῶν τὸν δεσπότην
καὶ φιλάνθρωπον.

Ναμάτων ἀνάπλεος
καὶ τοῦ πνεύματος δειχθείς,
πάντων ἡμῶν νῦν ἄρδευσον
τοὺς λογισμούς, Γεώργιε ἀθλητά,
ὅπως ἐκβλαστήσωμεν
ἀρετῶν εὐκαρπίαν
εὐφημοῦντές σε.

θεοτ. Δεσμῶν ἁμαρτίας με
f. 112 καὶ κινδύνων ‖ καὶ φθορᾶς
καὶ φοβερᾶς κολάσεως,
θεογεννῆτορ, λύτρωσαι τοὺς πιστοὺς
ἀεὶ ἀνυμνοῦντάς σε,
προστασία τοῦ κόσμου
ἀκαταίσχυντε.

heirm. ς' EE 159, n. 224, Joannis

Κοντάκιον.
Ἦχος δ'. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Γεωργηθεὶς ὑπὸ Θεοῦ ἀνεδείχθης
τῆς εὐσεβείας γεωργὸς τιμιώτατος
....

Ὁ οἶκος. *Τῇ Γαλιλαίᾳ*

Τὸν ὑπὲρ κόσμον τῆς ζωῆς
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θέντα
....

f. 112v ‖ ᾠδὴ ζ'. ***Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο***

Ἐξ αἱμάτων πορφυρίδα στολισάμενος,
περιφανῶς, Γεώργιε,
τὰ βασίλεια
κατοικεῖς τὰ ἄνω ἐν χαρᾷ
Θεῷ βασιλεῖ παρεστηκώς,
ὃν ἐξιλέωσαι ἡμῖν,
τοῖς σὲ τιμῶσιν ἐν γῇ.

Χειμαζόμενοι τοῦ βίου περιστάσεσιν
καὶ πάθεσι τοῦ σώματος
συνεχόμενοι,
ἀθλοφόρε μάρτυς τοῦ Χριστοῦ,
προστρέχομεν πίστει ἀκλινεῖ
ὑπὸ τὴν σκέπην σου· διὸ
μὴ αἰσχυνθείημεν.

Οἱ ἐν νόσοις χειμαζόμενοι καὶ πάθεσι
τοῦ βίου συμπνιγόμενοι
ἁμαρτάνοντες
καὶ τὸν μόνον φύσει ἀγαθὸν

κοντάκ. MR IV, 374 οἶκ. MR IV, 374 148 περιστάσεων
heirm. ζ' EE 159, n. 224, Joannis

ἀεὶ παροργίζοντες, σοφέ,
καταλλαγαῖς σου πρὸς Θεὸν
εὕροιμεν ἔλεος.

εοτ. ‖ Ὑπερύμνητε παρθένε, ὑπερύμνητον
Θεὸν ἀποκυήσασα,
τοὺς ὑμνοῦντάς σε
ἐκ παντοίας βλάβης τοῦ ἐχθροῦ
περίσωζε, μέλποντας ἀεί·
« εὐλογημένη ἡ Θεὸν
σαρκὶ κυήσασα ».

ᾠδὴ η'. *Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

Κατὰ πλείστων βασάνων
κατευμεγέθησας
καὶ τῆς νίκης ἐστήσω
μέγιστα τρόπαια,
κλέος ἀθλητῶν
καὶ μαρτύρων Γεώργιε·
ὅθεν σε μεγάλως
τιμᾷ ἡ ἐκκλησία.

Λαμπρυνθεὶς ταῖς βασάνοις,
ὑπὲρ τὸν ἥλιον
θαυμασίων ἀκτῖνας,
μάρτυς, ἀπήστραψας
καὶ τοὺς ἐν νυκτὶ
ἀγνωσίας ἐφώτισας·
ὅθεν σε τιμῶμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ
σὲ προβαλλόμεθα
πρὸς τὸν πάντων δεσπότην

heirm. η' EE 159, n. 224, Joannis   170 κατ' εὐμεγέθησας   184 τοὺς αἰῶνας om. ed.

πρέσβυν, Γεώργιε·
αἴτησαι ἡμῖν
τῶν πταισμάτων συγχώρησιν
καὶ ἀρρωστημάτων
τὴν λύσιν, ἀθλοφόρε.

τριαδ. Ὀρθοδόξως τριάδα
τοῖς χαρακτῆρσί σε
καὶ μονάδα τῇ φύσει
f. 113v ‖ ἀεὶ δοξάζομεν,
πάτερ καὶ υἱὲ
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
ἄκτιστε θεότης
καὶ μία βασιλεία.

θεοτ. Συλλαβοῦσα ἀφλέκτως
τὸ πῦρ τὸ ἄστεκτον,
Χερουβὶμ ὑπερτέρα
ἐδείχθης, δέσποινα·
ὅθεν σε φωναῖς
ἀσιγήτοις δοξάζομεν,
τὴν εὐλογημένην
καὶ κεχαριτωμένην.

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον*

Ἰσχὺν καὶ κράτος τοῦ πολεμήτορος
ὑπὸ Χριστοῦ
ῥωννύμενος τελείως διώλεσας
καὶ βραβείων τῆς νίκης ἐπέτυχες,
μάρτυς στεφανηφόρε·
ὅθεν τιμῶμέν σε,
πρέσβυν καὶ θερμότατον ἡμῶν
καταπλουτήσαντες.

Ὡς νῦν τὰ ἄνω οἰκῶν βασίλεια
καὶ ταῖς αὐγαῖς

heirm. θ' EE 159-160, n. 224, Joannis

ταῖς θείαις ἱερῶς πυρσευόμενος
καὶ μεθέξεσι θείαις θεώμενος,
πρέσβευε ὑπὲρ πάντων
τῶν δεομένων σου,
μάρτυς, προστασίας τῆς θερμῆς
καὶ ἀντιλήψεως.

f. 114 ‖ Σαρκὶ τὸν ἄσαρκον κατεπάλαισας
περιφανῶς,
Γεώργιε μαρτύρων ἀγλάϊσμα,
καὶ προστάτης πιστῶν ἐχρημάτισας·
ὅθεν ἐν κατανύξει
ἀναβοῶμέν σοι·
« πάντων τῶν τοῦ βίου δυσχερῶν
ἡμᾶς διάσωσον ».

Ἡ νῦν κατέχουσα ῥαθυμία σε,
ἡ τῶν καλῶν
ἀργία, ὦ ψυχή, τὴν ἐκεῖθέν σοι
προξενεῖ τιμωρίαν· ἀνάνηψον,
κράζε πρὸς τὸν δεσπότην·
« κύριε, σῶσόν με
θείαις Γεωργίου προσευχαῖς
τοῦ ἀθλοφόρου σου ».

θεοτ. Φωνὴν προσφέρομεν τοῦ ἀγγέλου σοι·
χαῖρε, σεμνὴ
παρθένε, τῶν μαρτύρων τὸ καύχημα
καὶ ἀνθρώπων πιστῶν τὸ διάσωσμα,
χαῖρε, ἁμαρτανόντων
πάντων βοήθεια,
χαῖρε, ἱλαστήριον ἡμῶν
καὶ καταφύγιον.

24 APRIL. *CANON* XXVIII

IN SANCTAM ELISABETH

Synaxarium, 625-627: Ἥτις ἐν ἁπαλῷ τῷ σώματι ἀσκητικοὺς πόνους ὑπελθοῦσα χάριν ἰαμάτων παρὰ Χριστοῦ ἐκομίσατο, ὅθεν καὶ παντοῖα νοσήματα ἰάσατο. Ταύτης ἡ γέννησις διὰ θείας ἀποκαλύψεως ἐδηλώθη, καὶ σκεῦος ἐκλογῆς ἔσεσθαι προηγγέλθη. Αὕτη μονοχίτων οὖσα τῷ κρύει καὶ τῷ παγετῷ κατεπήγνυτο, ὕδατι τὸ σῶμα διὰ βίου παντὸς οὐκ ἀπέπλυνε, ὡς Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας τεσσαράκοντα ἡμέρας νῆστις διετέλεσεν ἐπὶ τρισὶν ἔτεσι. Τὴν μὲν καρδίαν ἔσχε πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς κατοικοῦντα Θεόν· τοῖς δὲ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς οὐδ' ὅλως εἶδεν οὐρανοῦ κάλλος καὶ μέγεθος. Ὄφιν μέγιστον καὶ δεινὸν προσευχῇ ἐθανάτωσεν, ὄψου ἐπὶ πλείστους χρόνους οὐ μετέλαβεν, ἐλαίου οὐδὲ μικρὸν ἀπεγεύσατο· ὑποδήματα τοῖς ποσὶν οὐκ ἐκτήσατο. Ἐν τούτοις τοῖς θεαρέστοις κατορθώμασιν ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ, πολλῶν θαυμάτων χάριν μέχρι καὶ τήμερον τοῖς μετὰ πίστεως αὐτῇ προσερχομένοις παρέχουσα· χοῦς γὰρ ἐκ τῆς σοροῦ αὐτῆς λαμβανόμενος πᾶσαν νόσον θεραπεύει.

Crypt. Δ.α. XVII	=	Ck, ff. 216-220v
Crypt. Δ.α. VIII	=	Do, ff. 85v-88v
Vallic. gr. E 54	=	Ea, ff. 220-222
Mess. gr. 121	=	Mh, ff. 129v-132
Paris. gr. 13	=	Q, ff. 306v-307
Paris. Suppl. gr. 152	=	Sc, ff. 42v-43v
Paris. gr. 1618	=	Re, ff. 70-73

Ὁ κανών· ⟨ποίημα Ἰωσήφ⟩.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἁρματηλάτην Φαραὼ ἐβύθισε*

* Ταῖς τῶν παθῶν με τρικυμίαις πάντοθεν
περικυκλούμενον

Tit. Τῆς ἁγίας καὶ θαυματουργοῦ ἐλισάβετ Ck — Ἕτερος κανών... alternatis odis duo canones praebet Ck, ex quibus prior., in S. Isbam Stratelatam, Σὺ τὴν ἡμῶν, κύριε, ἐκ τῶν τοῦ ᾅδου Anal. Boll. 80 (1962) 303-307. Εἰς τὸν ὄρθρον κανών... Q — Nomen Ἰωσήφ in margine extrema posterior manus scripsit in Ck om. Re Q

heirm. α' EE 219, n. 314, Joannis 1-16 troparia in MR IV, 380-381
2 περικυκλούμενος Mh

καὶ λογισμῶν σάλῳ
τὴν ψυχὴν δονούμενον,
ἐπὶ λιμένα εὔδιον
τῶν Χριστοῦ θελημάτων
ταῖς προσευχαῖς σου κυβέρνησον,
ὅπως, Ἐλισάβετ, ὑμνήσω σε.

* Παρθενικαῖς ἠγλαϊσμένη χάρισιν,
θεομακάριστε,
τῷ καθαρῷ Λόγῳ
ἐνυμφεύθης πνεύματι
ἐκ βρέφους δι' ἀσκήσεως
καὶ αὐτοῦ ζωηφόροις
f. 216v || ἐπηκολούθησας ἴχνεσιν,
νέκρωσιν παθῶν περιφέρουσα.

* Τὰς πυριφλέκτους ἡδονὰς τοῦ σώματος
δρόσῳ κατέσβεσας
ἀσκητικῶν πόνων·
ὅθεν σοι ἀνέτειλεν
τῆς ἀληθείας ἥλιος
καὶ ἰάσεων φέγγος
καὶ χαρισμάτων τοῦ πνεύματος
ἄδυτος αὐγή, ἀξιάγαστε.

Θείων πατέρων νουθεσίας, ἔνδοξε,
ἐξηκολούθησας
καὶ τοὺς αὐτῶν τρόπους
καθαρῶς ἐζήλωσας,
ἐγκράτειαν ὡς ἄσαρκος,
Ἐλισάβετ ὁσία,
καὶ ἀγρυπνίαν ἀσκήσασα
καὶ ἀληθεστάτην ταπείνωσιν.

θεοτ. * Σὲ τὴν τεκοῦσαν ὑπὲρ νοῦν, πανάμωμε,
τὸν ἀδιαίρετον

17-24 troparium An. ξε' om. Q Re MR 21 ἀληθείας] ἀπαθείας Mh Sc An. 30 καὶ ἀγάπην καὶ πίστιν Re 25-32 troparium om. Ea Mh Sc MR ἐπηκολούθησας Q 33-40 θεοτ. MR IV, 381 33 πανάμωμον Mh

Θεοῦ πατρὸς Λόγον,
διαπύρῳ ἔρωτι
ποθοῦσα ἡ ἀοίδιμος
Ἐλισάβετ, χωρίον
ἁγίου πνεύματος γέγονεν,
θείαις ἀρεταῖς διαλάμπουσα.

ᾠδὴ β'. *Ἴδετε, ἴδετε,*
ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς ὑμῶν,
ὁ πρὸ τῶν αἰώνων

Σὲ ἡ κυήσασα
ἐκ θείου πνεύματος ἐδιδάσκετο
ἔσεσθαί σε σκεῦος
ἐγκρατείας καθαρόν·
ὅθεν ἐγκρατῶς
τὰς σὰς ἡμέρας διήνυσας,
ἀοίδιμε Ἐλισάβετ,
καθαρώτατον Χριστοῦ καταγώγιον.

Ἔνδυμα ἄφθαρτον,
στολὴν ἀμίαντον, ἀδιάρρηκτον
ἀπεκδεχομένη,
μονοχίτων εὐλαβῶς
ἔζησας, τῷ κρύει
πηγνυμένη καὶ πνεύματι
τῷ θείῳ ἐνθαλπομένη
καὶ χιτῶνα τῶν παθῶν ὑπεκκλίνουσα.

Ὕδατι τὸ σῶμα
πάντα τὸν βίον σου οὐκ ἀπέπλυνας·
ἔνδον γὰρ ὁ ἔρως
ἀναφλέγων θεϊκὸς
θείας κατανύξεως

38 χωρίον] δοχεῖον Q Sc Re MR 40 διαλάμψασα Sc Re ode β' om. in Ea Mh Q Sc Re heirm. β' EE 226, n. 323, Germani 55 ἐν] σὺν Do 59 ὁ] σὲ Do

προχέειν τὰ δάκρυα
ἠρέθιζεν, Ἐλισάβετ,
ἀφανίζοντα ψυχῆς ἀμαυρότητα.

θεοτ. Λόγον ἐκύησας
λόγῳ τὰ σύμπαντα συστησάμενον,
κεχαριτωμένη,
θεοχώρητε ναέ,
πύλη νοητή,
ἡγιασμένον παλάτιον
τοῦ βασιλέως τῆς δόξης,
ἡ τὸ γένος τῶν βροτῶν ἀναπλάσασα.

f. 217 ‖ ᾠδὴ γ΄. *Οὐρανίας ἁψῖδος*

* Οὐρανίους θαλάμους
φωτοειδεῖς ᾤκησας,
νύμφη ἐκλεκτὴ γενομένη
τοῦ παντοκράτορος
καὶ τῶν ἰάσεων
τοὺς ποταμοὺς ἀναβλύζεις,
παθημάτων ῥεύματα
ἀποξηραίνοντας.

* Τὸν Ἠλίαν ζηλοῦσα
καὶ Μωυσῆν, πάνσεμνε,
μῆκος ἡμερῶν ὡς ἐκεῖνοι
νηστείας ἤνυσας,
ἄρτον οὐράνιον
θεωριῶν σοφωτάτων

heirm. γ΄ EE 220, n. 315, Joannis 73-88 troparia MR IV, 381
78 διεκβλύζεις MR 79 ῥέματα Q 80 ἀποξηράναντα Mh 83 μήκει MR
84 νῆστις διήνυσας Q νηστείαν MR ἤνυσας] ἔλυσας Re 85 οὐρανίων Mh
86 σοφωτάτη Ea Mh

81-84 III Regn. 17,3-6; Ex. 2,15-20.

ἐντρυφῶσα χάριτι
τοῦ παντοκράτορος.

Ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας
εἰς οὐρανοὺς ἔχουσα,
ἔτεσι τρισὶ πρὸς τὸ ὕψος
ὄμμα οὐκ ἔτεινας,
θείαις προστάξεσιν
ἀκολουθοῦσα πατέρων
ἐν ἁγίῳ πνεύματι
παιδοτριβούντων σε.

θεοτ. * Παρθενίας σε μόνην
τὸ καθαρὸν τέμενος
ἡ πανευκλεὴς Ἐλισάβετ
ἐπιποθήσασα,
κόρη πανάμωμε,
τῷ σῷ υἱῷ προσηνέχθη,
εὐσεβῶς ὀπίσω σου
ἀκολουθήσασα.

Κάθισμα.

Ἦχος γ΄. *Θείας πίστεως ὁμολογίᾳ*

Πόνους ἤνεγκας τῆς ἐγκρατείας,
χάριν εἴληφας τῆς ἀπαθείας
. . . .

f. 217ᵛ ‖ ᾠδὴ δ΄. *Σύ μου, Χριστέ,*
κύριος, σύ μου καὶ δύναμις

* Ὄφιν δεινὸν
δράκοντα σὺ ἐθανάτωσας,

87 ἐντρυφῶσα] δεχομένη MR 88 τοῦ θείου πνεύματος Q Sc Re MR
91 τρισὶ] τισὶ Re 100 πίστει ποθήσασα Q Sc Re 101 κόρη] χαῖρε MR
102 προσηνέχθη] προσαχθεῖσα MR
κάθ. MR IV, 381
heirm. δ΄ EE 219, n. 314, Joannis 105-11[illegible] troparium MR IV, 381-382 106 ἐθανάτωσας] ἐταπείνωσας Ea

προσευχῇ σου
πρότερον συντρίψασα
τοῦ πονηροῦ πάσας μηχανὰς
θείᾳ δυναστείᾳ
καὶ τοῦτον εἰς βρῶσιν δέδωκας
θηρίων, Ἐλισάβετ,
καὶ παντοίων ὀρνέων,
τὸν τῶν ὅλων δεσπότην δοξάζουσα.

Ὀπτασιῶν
θείων ἐνθέως ἠξίωσαι,
Ἐλισάβετ·
ἔνδον λειτουργοῦντι γὰρ
τῷ ἱερεῖ φῶς περὶ αὐτὸν
εἶδες ἐν αὔλῳ
τοῦ πνεύματος θείᾳ χάριτι
αὐτὸν μὲν περιλάμπον,
τὰς δὲ σὰς ἐπὶ πλεῖον
καταυγάζον αἰσθήσεις, θεόπνευστε.

Ἀληθινῆς
κλῆμα ἀμπέλου γεγένησαι,
Ἐλισάβετ,
βότρυας προσφέρουσα
τοὺς ἐναρέτους πνευματικῶς,
γλεῦκος ἰαμάτων
καὶ κατανύξεως στάζοντας,
δι' ὧν ἡμᾶς εὐφραίνεις
τοὺς ἐν πίστει τιμῶντας
τὸν ἰσάγγελον βίον σου πάντοτε.

θεοτ. * Μόνη Θεὸν
φέρεις ἐν μήτρᾳ σαρκούμενον,
τὸν τὸ εἶναι
πᾶσι παρεχόμενον,

110 δυναστεία] δυνάμει Mh 115 ὀπτασίαν Mh 116 θείαν Mh 122 αὐτῶ Mh 128 προφέρουσα Mh Q Re προφέρουσαν Do 129 ἐναρέτως Re 135-144 θεοτ. MR IV, 382

125-126 Joh. 15,1-5

ὃν ἐπεπόθησεν ἐκ ψυχῆς
τούτῳ μνηστευθεῖσα
ἡ Ἐλισάβετ ἐν πνεύματι,
παρθένε θεοτόκε,
τῶν ἀγγέλων τὸ θαῦμα
καὶ δαιμόνων τὸ τραῦμα, πανύμνητε.

f. 218 ‖ ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

* Ἀπεξήρανας ῥεῖθρα
τὰ τῆς ἁμαρτίας δακρύων προχύσεσιν
καὶ αἱμάτων ῥύσιν
πολυχρόνιον ἔστησας χάριτι
εὐλαβῶν γυναίων
σοὶ διαφόρως προσελθόντων,
Ἐλισάβετ ὁσία πανεύφημε.

* Ἐπὶ πλείονας χρόνους
ἄρτου τὴν μετάληψιν ἠρνήσω, ἔνδοξε,
ἐγκρατείας πόνοις
τὴν ψυχὴν εὐσεβῶς ἐκκαθαίρουσα
καὶ τὴν ἀσαρκίαν
τῶν ἀσωμάτων προσκτωμένη,
Ἐλισάβετ παρθένε θεόνυμφε.

Ταῖς ὡραίαις σου πτέρναις
Εὔαν τὸν πτερνίσαντα ἐχθρὸν ὑπέταξας,

139 ἐπόθησεν Mh 140 τοῦτον Ck 141 ἐν] τῶ Re 144 πανύμνητε] πανθαύμαστε MR
heirm. ε' EE 219, n. 314, Joannis 145-158 troparia MR IV, 382 146 προσχύσεσι Do Mh Q Sc Re MR 147 ῥύσιν] χύσιν Q 150 προσελθουσῶν σοι διαφόρως MR σοὶ] σὺ Sc Re 154 πόνοις] τόνοις Re 158 παρθένε θεόνυμφε] ὁσίων τὸ καύχημα MR παρθένων τὸ καύχημα Do Re 159-165 troparium om. Mh Re 159 ὡραίοις Ck Sc

160 Gen. 3,4-6

οὐκ ἀνασχομένη
ὑποδήμασι ταύτας καλύπτεσθαι,
ἀλλ' ἐγκαρτεροῦσα
ἀσκητικῶς κακοπαθοῦσα,
Ἐλισάβετ, παρθένων τὸ καύχημα.

θεοτ. * Ὑπερτέρα τῶν ἄνω
πέφυκας δυνάμεων, Λόγον κυήσασα
τοῦ πατρός, παρθένε,
τὸν συνάναρχον καὶ συναΐδιον,
οὗ ταῖς φρυκτωρίαις
ἡ θεοφόρος αὐγασθεῖσα,
τῶν παθῶν τὴν ὁμίχλην διέλυσεν.

f. 218v || ᾠδὴ ϛ'. *Ἱλάσθητί μοι, σωτήρ,*

* Τὸν ἔλεον τοῦ Θεοῦ
ἀσκητικῶς ἐπισπάσασθαι
ἐπιποθοῦσα, σεμνή,
ἐλαίου μετάληψιν
ἐκ βρέφους ἐξέκλινας
ἱλαρυνομένη
ταῖς τῶν πόνων ἐπιδόσεσιν.

* Ὁ βίος σου φωταυγὴς
ταῖς ἀρεταῖς κεκαλλώπισται·
ἡ κοίμησις ἱερῶς
τοῖς θαύμασιν ἤστραψεν,
διώκουσα δαίμονας
καὶ παθῶν χειμῶνα
θείᾳ χάριτι σκεδάζουσα.

162 τοῦτα Sc 164 ἀσκητικῇ κακοπαθείᾳ Ea Q Sc 165 παρθένε Ea
166-172 θεοτ. MR IV, 382
heirm. ϛ' EE 220, n. 315, Joannis 173-186 troparia MR IV, 382
174 ἐπεὶ σπάσασθαι Re ἐπιπάσασθαι Mh 177 ἐκ βρέφους] ἑβραίους Re
180 φωταυγῶς Q Sc 186 χάριτι διασκεδάζουσα Ea

Τῆς ἱερᾶς σου ψυχῆς
ἐκδημησάσης πρὸς κύριον,
ὡράθης φῶς αἰσθητὸν
φωτίζον τὸ οἴκημα
καὶ τοὺς παρεστῶτάς σου
τῷ σεπτῷ λειψάνῳ,
Ἐλισάβετ θεοφώτιστε.

θεοτ. * Συνέλαβες ἐν γαστρὶ
τὸν προαιώνιον, ἄχραντε,
καὶ τέτοκας ἐν σαρκὶ
τὸν φύσει ἀσώματον
καὶ γάλακτι ἔθρεψας
τὸν τροφέα πάντων,
θεομῆτορ ἀπειρόγαμε.

f. 219 || ᾠδὴ ζ'. *Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ*

* Γνώμην φιλόθεον ἐκτήσω,
μετὰ σώματος ἀγγέλους ἐμιμήσω,
ἀγρυπνοῦσα θερμῶς
καὶ ψάλλουσα προθύμως·
« εὐλογητὸς εἶ, κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ».

* Χεῖρα προτείνεις συμπαθείας
καὶ παρέχεις τῷ ξηρὰν ἔχοντι χεῖρα
τὴν ὑγείαν τῷ σῷ
λειψάνῳ προσελθόντι,
μοναζουσῶν τὸ στήριγμα,
Ἐλισάβετ θεοφόρε.

188 ἐνδημησάσης Ck Mh 189 ὡράθη Mh Q Sc Re 191 σοι Re
194-200 θεοτ. MR IV, 383
heirm. ζ' EE 220, n. 315, Joannis 201-212 troparia MR IV, 383

Χοῦς λαμβανόμενος ἐκ μόνης
τῆς προσψαύσεως τοῦ τάφου σου, παρθένε,
ἁγιάζει πιστοὺς
καὶ πάθη φυγαδεύει
τῶν μελῳδούντων· « κύριε,
ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

θεοτ. * Ἴδε τὴν θλῖψίν μου, παρθένε,
ἣν ἐπήγαγε τὸ πλῆθος τῶν κακῶν μου
καὶ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν
ἀνάψυξίν μοι δίδου,
ταῖς μητρικαῖς πρεσβείαις σου
ἱλεοῦσά μοι τὸ θεῖον.

f. 219ᵛ ‖ ᾠδὴ η΄. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

* Οἱ τῇ σορῷ πελάζοντες
τῶν λειψάνων σου πάντοτε,
πάσας τὰς αἰτήσεις εὐσεβῶς λαμβάνουσι
Θεοῦ σε δοξάσαντος,
Θεοῦ σε μεγαλύναντος,
τοῦ προσδεξαμένου τοὺς σεπτούς σου ἀγῶνας,
πρὸς ὃν βοᾷς ἀπαύστως·
« ἱερεῖς εὐλογεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

* Τὰ τῆς καρδίας ὄμματα
φωτισθεῖσα ἐν πνεύματι,

213 χοῦς] τοὺς Mh 215 ἁγιάζεις Re 216 φυγαδεύεις Re καὶ] δὲ καὶ Mh 219-224 θεοτ. MR IV, 383 221 καὶ γεέννης πυρὸς Ea Mh Q Sc Re MR 222 ἐξάρπασον βοῶντα Ea Mh Q Sc Re MR 223 εὐλογημένος, πάναγνε Q MR εὐλογητὸς εἶ κύριε Sc Re εὐλογητὸς ὁ Θεὸς Mh 224 ὁ καρπὸς τῆς σῆς κοιλίας Q MR ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Mh om. Sc Re

heirm. η΄ EE 219, n. 314, Joannis 225-244 troparia MR IV, 383-384 228 δοξάζοντος Sc Re MR 229 μεγαλύνοντος Ea Sc Re MR μεγαλύνοντας Mh 230 σου ἀγῶνας] καμάτους σου Ea Mh καμάτους Q Sc Re 231 ἀπαύστως] ὁσία Mh Q Sc 232 εὐλογεῖτε] ἀνυμνεῖτε Ea Sc 234 εἰς πάντας] αὐτὸν ... Do Sc

πίστει τῷ τὴν σὴν καταλαβόντι θείαν σορόν
τὸ βλέπειν δεδώρησαι,
παρὰ Θεοῦ πλουτήσασα
τὴν τῶν ἰαμάτων δαψιλῆ χορηγίαν,
πρὸς ὃν βοᾷς ἀπαύστως·
« ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

* Τὴν ψυχικὴν λαμπάδα σου
ἐν ἐλαίῳ φαιδρύνουσα,
θείας συμπαθείας εἰς νυμφῶνα ἔφθασας
οὐράνιον, ἔνδοξε,
καὶ τῷ νυμφίῳ Λόγῳ, σεμνή,
ἅμα ταῖς φρονίμοις συνεισῆλθες παρθένοις,
βοῶσα, Ἐλισάβετ·
« ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

θεοτ. Τὴν διὰ ξύλου βρώσεως
γενομένην κατάπτωσιν
μόνη τὸν Χριστὸν τὸν ἀγαθὸν Θεὸν ἡμῶν
τεκοῦσα ἰάτρευσας,
θεοκυῆτορ πάναγνε,
καὶ τοὺς ἀπωσμένους ἐπανήγαγες πάλιν
πρὸς δόξαν μελῳδοῦντας·

237 καταλαβόντα Mh 239 Θεοῦ] Χριστοῦ MR 240 τὴν] τῇ Re om. Mh χορηγία Re 241 βοᾷς ἀπαύστως] ὁσία κράζει MR ἀπαύστως] ἐν πίστει Ea Mh 242 ἀνυμνεῖτε] εὐλογεῖτε Q Sc Re MR 244 εἰς πάντας] αὐτὸν εἰς Do 245-254 troparium An. ξζ΄ 245 τὴν ψυχικὴν] τὴν τῆς ψυχῆς Q 246 φαιδρύνασα Do Q Sc Re 247 συμπαθείας] ἀπαθείας An 249 σεμνή] Χριστῷ An 250 συνεισῆλθες] συναγάλλῃ Do Ea Mh Q Sc Re An 251 Ἐλισάβετ] μακαρία An 252 ἀνυμνεῖτε] εὐλογεῖτε Q Re An 254 εἰς πάντας] αὐτὸν ... Do Sc 256 κατάπτωσιν] παράβασιν Sc 257 Χριστὸν] Θεὸν Sc ἀγαθὸν] ἀληθῆ Do Ea Mh Q Sc Re 260 καὶ τοὺς ἀπωσμένους] τοὺς ἀπεγνωσμένους Sc

247-250 Matth. 25,1-13 255-256 Gen. 3,22-24

« ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

f. 220 ‖ ᾠδὴ θ'. *Ἔφριξε πᾶσα ἀκοή*

* Ἰδέσθαι
κάλλος νοητὸν
τοῦ νυμφίου καθαρῶς ἐπεπόθησας
καὶ ποῦ κοιτάζεις; αὐτῷ·
ποῦ δὲ ποιμαίνεις; θερμῶς ἐκραύγαζες·
« ἐπαναπαύσομαι ἐν σοὶ
καὶ σοῦ ταῖς τερπνότησι
κατατερφθήσομαι,
μεγαλύνουσα τὴν σὴν ἀγαθότητα ».

* Ὢ θαῦμα·
πῶς μετὰ ταφὴν
καὶ χρονίαν ἐν μνημείῳ κατάθεσιν
ἀδιαλώβητον
τὸ σὸν ὁρᾶται λείψανον κείμενον,
χαριτωθὲν καὶ λαμπρυνθὲν
σημείοις καὶ τέρασιν
καὶ ἰαμάτων κρουνοὺς
καθ' ἑκάστην τοῖς πιστοῖς παρεχόμενον;

* Σύνεσιν
ἔσχες ἐν ψυχῇ
καὶ ταπείνωσιν καὶ θείαν πραότητα,
πίστιν ἀνόθευτον
καὶ σὺν ἐλπίδι ἀγάπην ἔνθεον,
ἐν ὁλονύκτοις προσευχαῖς

262 ἀνυμνεῖτε] εὐλογεῖτε Re
heirm. θ' EE 222, n. 317, Joannis 265-300 troparia MR IV, 384-385
265 ιδες Mh 267 τὸν νυμφίον Mh 268 αὐτῷ] αὐτὸν Mh 272 καταπεμφθήσομαι Sc 275 ταφὴν] θανὴν Mh Q θανεῖν Ea Sc Re 278 κείμενον λείψανον Q 281 κρονοὺς Ea

Θεῷ προσεδρεύουσα
καὶ ταῖς ἐκεῖθεν αὐγαῖς,
Ἐλισάβετ, λαμπομένη φαιδρότατα.

* Ἤθροισται
σήμερον λαὸς
ἐν αἰνέσει μεγαλύνων τὸν κύριον,
τὸν μεγαλύναντα
σοῦ τὴν ἁγίαν ταύτην πανήγυριν,
ἐν ᾗ μνημόνευε ἡμῶν
τῶν μνημονευόντων σου,
παρισταμένη Χριστῷ
τῷ νυμφίῳ σου, σεμνὴ παμμακάριστε.

θεοτ. * Φεῖσαί μου,
σῶτερ, ὁ τεχθεὶς
καὶ φυλάξας τὴν τεκοῦσάν σε ἄφθορον
μετὰ τὴν κύησιν,
f. 220v ὅταν καθίσῃς ‖ κρῖναι τὰ ἔργα μου,
τὰς ἁμαρτίας παρορῶν
καὶ τὰς ἀνομίας μου
ὡς ἀναμάρτητος,
ἐλεῆμον, ὡς Θεὸς καὶ φιλάνθρωπος.

291 φαιδρότητα Do Mh Re 292-300 troparium om. Mh 294 μεγαλύναι Re 295 τὸν μεγαλύνοντα Ea 299 Χριστὸν Ea 300 τῷ νυμφίῳ σου, σεμνὴ] τὸν νυμφίον σου ἀεὶ Ea 301-309 θεοτ. MR IV, 385 306 τῆς ἁμαρτίας] τὰς ἀνομίας Ea Mh Q Sc Re MR τὰς] τῆς Ck 307 καὶ τὰς ἁμαρτίας μου Ea Mh Q Sc Re MR 308 ὡς ὑπεράγαθος MR 309 ὡς Θεὸς καὶ φιλάνθρωπος] ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε MR

305 Matth. 25,31-32

25 APRIL. *CANON XXIX*

IN SANCTUM APOSTOLUM MARCUM EVANGELISTAM

Synaxarium, 627-630: Ὁ πανεύφημος Ἀπόστολος Μᾶρκος πάσῃ τῇ Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Βαρβαρικῇ καὶ Πενταπόλει κατὰ τοὺς χρόνους Τιβερίου Καίσαρος τὸν Χριστοῦ λόγον ἀνεκήρυξε. Συνεγράψατο δὲ καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ἐξηγουμένου αὐτό. Καὶ ἐν Κυρήνῃ τῆς Πενταπόλεως γενόμενος πολλὰ κατειργάσατο θαύματα· εἶτα εἰς τὴν κατὰ φάρον Ἀλεξάνδρειαν ἦλθεν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Πεντάπολιν, πανταχοῦ θαυματουργῶν καὶ τὰς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας κατακοσμῶν χειροτονίαις ἐπισκόπων καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν· ὕστερον δὲ αὖθις εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐλθὼν καί τινας τῶν ἀδελφῶν παρὰ θάλασσαν ἐν τοῖς Βουκόλου εὑρών, συνῆν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ εὐαγγελιζόμενος καὶ κηρύττων. Ἔνθα ἐπελθόντες αὐτῷ οἱ τῶν εἰδώλων θεραπευταὶ μὴ φέροντες ὁρᾶν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν εὐοδουμένην, σχοινίοις αὐτὸν διαλαβόντες ἔσυραν. Προσπίπτουσαι δὲ ταῖς πέτραις αἱ σάρκες αὐτοῦ κατεξαίνοντο, καὶ τὸ αἷμα τὴν γῆν ἐφοίνισσεν. Τεθέντι δὲ ἐν τῇ φυλακῇ ὤφθη ὁ Κύριος..... τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέδωκε καὶ εἰς τὸν εἰρημένον τόπον τὰ Βουκόλου ἐπενεγκόντες ἔθαψαν ἢ μᾶλλον ἔρριψαν.....

Crypt. Δ.α. XVII	=	Ck, ff. 222-226
Paris. gr. 1564	=	Py, ff. 58v-60
Paris. gr. 1575	=	Pv, ff. 59-60
Paris. Suppl. gr. 152	=	Sc, ff. 44-45
Barber. gr. 450	=	Bh, ff. 77-77v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Ὦ Μᾶρκε, τήνδε τὴν δέησίν μου δέχου· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Ὡς ἥλιος μέγας ἀνατολαῖς
τοῦ εὐαγγελίου

tit. Ἕτερος κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα Ck, qui alternatis odis duo canones hoc ordine praebet: priorem: Μᾶρκον τὸν θεόπτην εὐφημῶν . . . MR IV, 387-391, alterum quem huc referimus Ὁ κανὼν in Sc Ποίημα Ἰωσὴφ in Py Nomen Ἰωσὴφ in acrostichidis conscriptione om. Pv

heirm. α' EE 220, n. 315, Joannis

καταυγάζεις πᾶσαν τὴν γῆν·
διὸ τοῦ νοός μου, θεῖε Μᾶρκε,
τὸν σκοτασμὸν δυσωπῶ σε ἀπέλασον.

Μακρύνας καρδίαν φθοροποιῶν
παθῶν, οἰκειώθης
τῷ καλέσαντί σε Χριστῷ·
ὃν νῦν ἐκδυσώπει, θεῖε Μᾶρκε,
ἀπὸ πλανήσεως ῥυσθῆναί με.

Ἀγῶνας καὶ πάλας τοῦ πονηροῦ
καὶ τὰς μεθοδείας
τὰς ἐκείνου καὶ μηχανάς,
Μᾶρκε, ἀβλαβῶς με διαβαίνειν,
ἐκδυσωπῶν τὸν σωτῆρα, ἐνίσχυσον.

θεοτ. Ῥυσθῆναί με πάσης ἐπιβουλῆς
τῶν ἐπεμβαινόντων
ἀφειδῶς μοι διὰ παντός,
παρθένε Μαρία, ἐκδυσώπει
τὸν σὸν υἱὸν καὶ Θεὸν ἱκετεύω σε.

f. 222v ‖ ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Κόσμον κατεφώτισας
ταῖς διδαχαῖς· διὸ δέομαι
τῆς πονηρᾶς
ῥῦσαι ἀκοσμίας
τῶν παθῶν με, ἀπόστολε.

Ἔβλυσεν ἡ γλῶσσά σου
μελισταγῆ, σοφέ, δόγματα·
ὅθεν βοῶ,

3 καταυγάζων Ck καταυγάζειν Pv 6 καρδίας Ck 9 αὐτὸν ἐκδυσώπει Py ὃν] ὦ Ck 10 ἀποπλανήσεως πάσης ῥυσθῆναί με Sc 14 Μᾶρκε] μάκαρ Sc Bh ἀβλαβῶς] εὐλαβῶς Bh 15 ἐκδυσωπῶ Ck Pv 17 τῶν ἐπεμβαινόντων μοι Sc 18 με Pv 20 καὶ Θεὸν ἱκετεύω σε] καθικετεύω σε Bh

heirm. γ' EE 224, n. 321, Joannis 22 διὸ] ταῖς σαῖς Bh 27 μελισταγὼν Ck

πάσης με πικρίας
τῶν παθῶν ἐλευθέρωσον.

Τίμιος γενόμενος
ταῖς ἀρεταῖς Θεῷ, ἔνδοξε,
πάσης ἡμᾶς
πράξεως ἀτίμου
δυσωπῶ σε ἀπάλλαξον.

θεοτ. Ἥλιον κυήσασα
τὸν ἀγαθώτατον κύριον,
μῆτερ ἁγνή,
τῶν ἁμαρτιῶν μου
τὸ βαθὺ σκότος δίωξον.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Ὡς ἀστέρα μέγα σε ἡ ἐκκλησία
. . . .

Ἄλλο.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου*

Τῶν εἰδώλων τὰ θράση καταβαλών,
τοῦ σωτῆρος τὰ πάθη ἐπιποθῶν
. . . .

f. 223 || ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε, τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον*

Νυσταγμοῦ ψυχοφθόρου με
καὶ ὕπνου βαθέος, Μᾶρκε ἀπόστολε,

35 δυσωπῶ σε] δυσωποῦμεν Py Pv Sc 38 μήτηρ Py Pv Sc Primum κάθ. MR IV, 388, pro hoc alterum κάθ. praebet Py: Τὴν σαγήνην κυρίου ἐπὶ τὰ πέρατα / ἐφαπλώσας, συνέσχε διὰ τοῦ πνεύματος / τοὺς ἀνθρώπους μυστικῶς / καὶ προσήγαγεν / ὁ ἀπόστολος Θεῷ ὡς ἰχθύας λογικοὺς / εἰς δόξαν τῆς ἐκκλησίας / καὶ νῦν πρεσβεύει σωθῆναι / τοὺς ἀνυμνοῦντας τὴν μνήμην αὐτοῦ. Aliud κάθ. MR II, 332

heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae 41 Νυσταγμῷ ψυχοφθόρῳ με Bh 42 βαθέος] βαρέος Sc

ταῖς ἀγρύπνοις ἱκεσίαις σου
ταῖς πρὸς τὸν δεσπότην ἐλευθέρωσον.

Δεσμευθεῖσαν τοῖς πάθεσιν
λῦσον τὴν ψυχήν μου, λύειν, ἀπόστολε,
ἐξουσίαν καὶ δεσμεῖν εἰληφὼς
παρὰ τοῦ δεσπότου, παμμακάριστε.

Εἰς τὰ βάθη τοῦ πνεύματος,
ἔνδοξε, ἐγκύψας μετὰ τοῦ πνεύματος,
ἐκ τοῦ βάθους τῆς κακίας με
πονηρῶν πνευμάτων ἐλευθέρωσον.

θεοτ. Τῆς ψυχῆς μου τὰ τραύματα
ἴασαι, παρθένε, τῇ μεσιτείᾳ σου
καὶ τὸν νοῦν μου ταραττόμενον
προσβολαῖς δαιμόνων νῦν εἰρήνευσον.

f. 223v || ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Ἡ θεόπνους ψυχή σου
θείων ἐπιλάμψεων δοχεῖον γέγονεν,
ἀλλ' αἰτῶ σε, μάκαρ,
σκοτειναῖς προσβολαῖς τοῦ ἀλάστορος
τὴν ἐμὴν καρδίαν
διὰ παντὸς ἐκτυφλουμένην,
φωτισμῷ σου λαμπρῦναι, ἀπόστολε.

Νομοθέτης ἐγένου,
ἐν πλαξὶ καρδιῶν τὸν καινότατον
καταγράφων νόμον,
ὃν τηρεῖν με δυνάμωσον ἄτρωτον,
τῆς ψυχῆς μου, Μᾶρκε,
νῦν κατευθύνων τὰς πορείας
καὶ τοῦ πλάνου ἀπείργων τὰ ἔνεδρα.

47 εἰληφὼς] ἀληθῶς Sc 50 ἐγκύψας] εἰσῆλθες Sc 56 νῦν] με Sc heirm. ε' EE 219, n. 314, Joannis 62 ἐκτυφλωμένην Sc 69 κατεύθυνον Pv

47 Matth. 16,19; 18,18

Διανοίᾳ τελείᾳ
Παύλῳ θείῳ κήρυκι συμπορευόμενος,
τὸν τοῦ κόσμου γῦρον
κατεφώτισας· μεθ' οὗ νῦν πρέσβευε
κοσμικῶν σκανδάλων
καὶ πειρασμῶν καὶ ἁμαρτίας
λυτρωθῆναί με, Μᾶρκε ἀπόστολε.

θεοτ. Ἐμαυτὸν κατακρίνω,
ἔργα κατακρίσεως ἔχων πρὸ κρίσεως
καὶ πιστῶς βοῶ σοι·
ἡ Θεὸν τὸν κριτὴν σωματώσασα,
ἀκατάκριτόν με
ἐν τῇ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ,
παναγία παρθένε, συντήρησον.

ᾠδὴ ϛ'. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς κύριον*

Ἡ πέτρα σε ἡ τῆς πίστεως, Μᾶρκε,
f. 224 κορυφαίων ‖ ἡ κρηπὶς θεηγόρων
ὡς μαθητὴν
Αἰγυπτίοις ἐκπέμπει
καὶ παιδευτὴν καὶ διδάσκαλον ἔνθεον,
φωτίζοντα τούτους πολλαῖς
διδαχαῖς καὶ θαυμάτων λαμπρότησιν.

Σταλάζων καθάπερ ὄρος ἐφάνης
γλυκασμόν, θεομακάριστε Μᾶρκε,
ὅθεν βοῶ·
τῆς πικρίας με ῥῦσαι
τῶν ἀκαθάρτων παθῶν, παμμακάριστε,

74 οὗ] ὃν Bh 83 ἡμέρᾳ | ἐτάσει (sic) Py Pv ἐστάσει Bh στάσει Sc heirm. ϛ' EE 219, n. 314, Joannis 85 σε] σου Sc 86 κορυφαῖον Ck Pv θεηγόρον Pv 88 Αἰγυπτίους Ck Pv Bh 91 hic orationem interrumpit Bh

72 Act. 12,24-25

ἡδύνων μου τὸν λογισμὸν
θεωρίαις ἐνθέοις καὶ πράξεσιν.

Ἰάτρευσον τὰ ἀνίατα πάθη
τῆς καρδίας μου, ἀπόστολε Μᾶρκε,
καὶ δι' ὁδοῦ
στενοτάτης βαδίζειν
πρὸς ἀπαθείας με πλάτος ὁδήγησον
καὶ στένωσον τοὺς ἀφειδῶς
ἐπεμβαίνοντας τῇ ἀσθενείᾳ μου.

θεοτ. Νενέκρωται ζωηφόρῳ σου τόκῳ
ὁ νεκρώσας τοὺς γενάρχας ἀπάτῃ·
ὅθεν βοῶ·
τὰ νεκροῦντά με πάθη,
ζωοκυῆτορ παρθένε, ἀπέλασον
καὶ ζώωσόν μου τὴν ψυχήν,
νεκρωθεῖσαν πολλαῖς παραβάσεσιν.

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. *Τὰ ἄνω ζητῶν*
Ἐξ ὕψους λαβὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ πνεύματος
....

⟨Ὁ οἶκος⟩. *Τράνωσόν μου*
Τοῦ κορυφαίου τὴν τῶν ἀποστόλων πνεύματος
....

Ἄλλο.

Ἦχος δ'. *Δυνάμει θεϊκῇ σου*
Ἀπόστολε κυρίου, εὐαγγελιστὰ ὦ Μᾶρκε,
....

100 ἀπόστολε] μακάριε Sc 103 ὁδήγησον] εὐόδωσον Py Pv Sc 109 με om. Ck 112 πολλαῖς] δειναῖς Py Pv
κοντάκ. MR IV, 389, om. Py
οἶκ. MR IV, 389, om. Py
Ἄλλο PAS I, 317, om. Py Pv Sc

107 Gen. 3,1-19

<"Αλλο.> Ἐνόησαν φόβῳ

f. 224v || Ὡς ἄριστος πέλων θεράπων κυρίου
....

ᾠδὴ ζ'. Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ

Μίαν θεότητα κηρύττων
χαρακτῆρσιν ἐν τρισὶ γνωριζομένην,
πολυθέου τὴν γῆν
πλάνης ἀπελυτρώσω,
Μᾶρκε Χριστοῦ ἀπόστολε,
ὁδηγὲ τῶν πλανωμένων.

f. 225 || Ὄμβροις κατήρδευσας δογμάτων
τὴν ὑφήλιον· διό σε ἱκετεύω
τῶν κακῶν μου, σοφέ,
ἀπόπλυνον τοὺς ὄμβρους
καὶ μυστικαῖς ἀρδείαις σου
καρποφόρον δεῖξον, Μᾶρκε.

Ὕλην ἐνέπρησας τῆς πλάνης
διδαγμάτων σου πυρί, Χριστοῦ αὐτόπτα·
τῶν παθῶν μου διὸ
κατάφλεξον τὴν ὕλην
καὶ ἐσβεσμένον ἄναψον
τῆς καρδίας μου τὸν λύχνον.

θεοτ. Δός μοι βοήθειαν, παρθένε,
ὁδηγοῦσάν με πρὸς τρίβους μετανοίας,
προσβολαῖς τοῦ ἐχθροῦ

οἶκ. PAS I, 317, om. Py Pv Sc
Aliud κοντάκ. praebet Py, inc.: Τοῦ Πέτρου δειχθεὶς φυτεία ... AK, 114 et οἶκ. Τὸν ἐραστὴν τῆς θείας σοφίας... AK, 114
heirm. ζ' EE 220, n. 315, Joannis 116 ἀπελυτρώσω πλάνης Sc 120 σε] σοῦ Sc 122 ἀπόπλυνον] ἀπόπαυσον Py Pv Sc 123 σου] με Py Pv Sc 124 Μᾶρκε] μάκαρ Py 125 ὕλην] ὕλην Pv 132 ὁδηγοῦσα Py Pv

καὶ πάσαις μεθοδείαις
διὰ παντὸς τρεπόμενον
πρὸς ἀτόπους ἐνθυμήσεις.

ᾠδὴ η'. Ἑπταπλασίως κάμινον

Ἐν ἀμελείᾳ πάντοτε
διεξάγων τὸν βίον μου
τὸν ἀγαθοδότην προσοργίζω κύριον·
διό σε, ἀπόστολε,
ὡς ἀγαθὸν προστάτην μου
νῦν καθικετεύω, τῇ θερμῇ σου πρεσβείᾳ
μετάνοιάν μοι δίδου
κατανύξει τελείᾳ,
ἐκπλύνουσάν με πάσης
κηλῖδος ἁμαρτίας.

Χειμαζομένην πάντοτε
ἐπηρείαις τοῦ ὄφεως,
Μᾶρκε θεηγόρε, τὴν ἐμὴν διάνοιαν,
πρὸς ὅρμον σωτήριον
τῆς ἀπαθείας ἴθυνον,
κύματα κακίας ἐκφυγοῦσαν τελείως
καὶ σῶσόν με, βοῶντα·
« ἱερεῖς εὐλογεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

f. 225v || Ὅτε τῷ θείῳ βήματι
παραστήσομαι κρίνεσθαι,
λόγον ἀποδώσω, ὧν ἐν βίῳ ἥμαρτον·

136 ἀτόποις Ck
heirm. η' EE 219, n. 314, Joannis 139 παροργίζων Ck Sc 145 ἐκπλύνουσά με Py 152 ἐκφυγοῦσα Ck 154 ἀνυμνεῖτε Sc 159 ἀποδώσων Py Sc ὧν] ὃν Ck Sc

157-162 Matth. 25,31-33

προστάτην σε εὕροιμι
τῶν ἀναγκῶν ῥυόμενον
καὶ τοῖς δεξιοῖς με ἀριθμοῦντα προβάτοις,
ἀπόστολε κυρίου,
ὁ προστρέχων τῇ σκέπῃ
τῇ σῇ ἐν πεποιθήσει
καὶ πόθῳ σε γεραίρων.

θεοτ. Ὑπεραγία δέσποινα,
ὑπεράγιον τέξασα
κύριον τῆς δόξης, ἐκτενῶς ἱκέτευε
κατακυριεύοντος
καὶ ἀναιδῶς πειράζοντος
πλάνου καὶ ἐχθροῦ πάντας ἡμᾶς λυτρωθῆναι,
τοὺς πίστει μελῳδοῦντας·
« ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

ᾠδὴ θ'. *Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανὸς*

Ἰσχύϊ νευρωθεῖσά σου ἡ ψυχὴ
τοῦ ἁγίου, μακάριε, πνεύματος,
πᾶσαν ἰσχὺν
ὤλεσεν ἀνίσχυρον τοῦ ἐχθροῦ,
οὗ τῆς κακίας ῥῦσαί με
πάντοτε φυλάττων με ἀβλαβῆ
καὶ πρόθυμον πρὸς πᾶσαν
ἁγίαν ἐργασίαν
ἀποτελῶν τῇ μεσιτείᾳ σου.

Ὦ Μᾶρκε, ἀποστόλων ἡ καλλονή,
ἀρετῶν καλλοναῖς με καλλώπισον
καὶ ταῖς ἐν σοὶ

160 σοι Ck 161 ῥυόμενος Ck 166 γεραίρειν Ck 174 ἀνυμνεῖτε] εὐλογεῖτε Py 176 εἰς πάντας | αὐτὸν εἰς Py
heirm. θ' ΕΕ 220, n. 314, Joannis 182 πάντων ἐφυλάττων (sic) Py

θείαις ὡραιότησι τὴν ἐμὴν
καρδίαν καθωράϊσον,
f. 226 ὅπως μετὰ πάν||των τῶν ἐκλεκτῶν
Θεῷ εὐαρεστήσας
τῆς ἄνω βασιλείας
ἀξιωθῶ πίστει γεραίρων σε.

Συνόμιλος ἀγγέλων ἀποφανθείς,
ἀποστόλων ἐδείχθης συγκάθεδρος,
περιλαβὼν
τῷ εὐαγγελίῳ πᾶσαν τὴν γῆν
ὡς ἀετὸς ὑπόπτερος·
ὅθεν δυσωπῶ σε, Μᾶρκε σοφέ,
βαρούμενον τὸν νοῦν μου
πολλαῖς φιληδονίαις,
τῆς ἀπαθείας πτεροῖς κούφισον.

Ἡ δίκη ἐπὶ θύραις ἡ φοβερά·
ταπεινή μου ψυχὴ διανάστηθι,
ἔργα φωτὸς
πράττουσα καὶ βόησον τῷ Χριστῷ
ταῖς ἱεραῖς δεήσεσιν
Μάρκου τοῦ σοφοῦ εὐαγγελιστοῦ·
« οἰκτίρησόν με, σῶσον
καὶ τῆς αἰωνιζούσης
λύτρωσαι τότε κατακρίσεως.

θεοτ. Φιλίας με δολίας καὶ βλαβερᾶς
τῆς πρὸς σάρκα, παρθένε, διάζευξον,
ὅπως, Θεῷ
πάντοτε τὰ φίλα ἐπιτελῶν,
πᾶσαν κακίαν φύγοιμι
πάσης τε κακίας ἐκμακρυνθῶ,
ὑμνῶν σου ἀενάως
τὴν θείαν προστασίαν,
δι' ἧς πιστοὶ πάντες σωζόμεθα.

194 γεραίρω Ck 204-212 troparium om. Sc 210 με] καὶ Py
214 διάζευξον | διάρρηξον Py 218 πάσης ἁμαρτίας τε μακρυνθῶ Sc
219 ὑμνῶ Ck

IN SANCTUM BASILEUM EPISCOPUM AMASEAE

Synaxarium, 629-632: Ὁ ἔνδοξος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Βασιλεὺς ἦν ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀμασείᾳ μητροπόλεως κατὰ τοὺς χρόνους Λικινίου.... Γλαφύρα τὸν βίον ἔφθη λιποῦσα· ὁ δὲ μακάριος ἐπίσκοπος Βασιλεὺς ἐν Νικομηδείᾳ πρὸς τὸν τύραννον ἤχθη καὶ τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν δέχεται, ἀντειπὼν αὐτῷ καὶ ἱκανῶς τῆς ταλαιπωρίας τῶν νομιζομένων θεῶν καὶ τῆς αὐτοῦ ματαιότητος καταπτύσας. Τέμνεται οὖν τὸν αὐχένα καὶ ἐν πλοίῳ βληθεὶς καθ' ἑκάτερον μέρος τῆς νηὸς ἥ τε κεφαλὴ καὶ τὸ σῶμα τῇ θαλάσσῃ ἐκδίδοται· ἃ συνῆλθε κατὰ τὴν φυσικὴν ἁρμονίαν. Καὶ εὑρέθη ὕστερον σῶος ὁ ἅγιος ἐν τῷ κατὰ Σινώπην κόλπῳ ἁλιέων τινῶν σαγήνην καθιέντων καὶ πρὸς τὴν χέρσον ἑλκυσάντων αὐτόν, καθὼς ἐπιστὰς ἄγγελος Ἐλπιδοφόρῳ τῷ πρώτως ὑποδεξαμένῳ ἐν Νικομηδείᾳ τὸν ἅγιον εἶπεν. Ὅς παραγενόμενος ἅμα Θεοτίμῳ καὶ Παρθενίῳ τοῖς διακόνοις, οἱ ἐξ Ἀμασείας τῷ ἁγίῳ συμπαρεγένοντο, ἐξελκυσθέντα αὐτὸν ὑπὸ τῆς σαγήνης λαβόντες καὶ μύροις καὶ ᾠδαῖς τιμήσαντες τῇ Ἀμασείᾳ παρέπεμψαν. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 226ᵛ-228ᵛ
Crypt. Δ.α. VIII = Do, ff. 93-95ᵛ
Paris. gr. 1575 = Pv, ff. 60-60ᵛ
Vat. gr. 2008 = Vm, ff. 166-167

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Ὕμνοις γεραίρω τὸν σοφὸν Βασιλέα· ⟨Θεοφάνους⟩.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἀνοίξω τὸ στόμα μου*

Ὑμνῆσαι, ἀοίδιμε,
προαιρουμένῳ σοφίας μοι
παράσχου καὶ γνώσεως
λόγον πρεσβείαις σου
θείους ἀγῶνας
τοὺς σούς, ἱερομάρτυς,

Tit. Ὁ κανὼν Pv In margine nomen Θεοφάνους legitur in Ck Vm
heirm. α' EE 99, n. 141, Joannis 1 Ὑμνῆσαι] ὑμνεῖν σε Ck Pv

Χριστοῦ δι' ἀγάπησιν,
οὓς ἐπεδείξω στερρῶς.

Μύρῳ τῷ τῆς χάριτος
ἀρχιερεὺς ἀναδέδειξαι
χρισθείς, ἱερώτατε,
Χριστοῦ, ἐπάξιον
σαυτὸν ὡς θῦμα
διὰ τοῦ μαρτυρίου
ἁγνόν, ἀναιμάκτους τε
θυσίας προσαγαγών.

Νίκης ἐγκοσμούμενος
τῇ ἁλουργίδι τῶν ἄθλων σου,
αἱμάτων στεφάνῳ τε
καλλωπιζόμενος,
βασιλεὺς παθῶν
ἐδείχθης, ἱεράρχα,
πορθήσας τὴν πλάνην δὲ
συμβασιλεύεις Χριστῷ.

θεοτ. Ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον
τὸ πρὶν ἐκ γῆς ἐν τῇ μήτρᾳ σου
σαρκοῦται καὶ ἄνθρωπος
τέλειος γίγνεται·
ὅθεν ἐν δύο
f. 227 οὐ‖σίαις, θεοτόκε
πανάμωμε, τέλειον
τοῦτον γινώσκομεν.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἐν σοφίᾳ*
καὶ δυνάμει καὶ πλούτῳ καυχώμεθα

Ἱερεῖον σὺ
τῷ Χριστῷ σεαυτὸν προσενήνοχας,

10 ἀρχιερεῦ Vm 12 Χριστῷ Do Pv Vm ἐπάξιος Pv 15 ἀναίμακτόν τε Pv 16 θυσίαν Pv 26 τὸν Pv 31 τέλειον γινώσκομεν Pv 32 γινώσκομεν] πανάμωμε Pv
heirm. γ' EE 96, n. 136, Joannis 33 σοι Ck 34 σαυτῷ Ck

25-26 Gen. 2,7

οἷα ἄμωμον πυρὶ
τῆς σῆς, σοφέ, συνειδήσεως
διὰ τῆς ἀθλήσεως
ὁλοκαυτούμενον.

Σοφίᾳ λόγων
τῇ γλαφυρᾷ Χριστὸς ἐβεβαίωσεν
ἐπὶ πέτραν ἀκλινῶς
τῆς πίστεως βεβηκέναι σε,
Βασιλεῦ ἀοίδιμε,
οἷα ποιμὴν ἀληθής.

θεοτ. Γένος βρότειον
τῇ σῇ γεννήσει, πάναγνε, λέλυται
τῆς ἀρχαίας ἀληθῶς
κατάρας· ὅθεν τῆς θείας σου
μορφῆς τὴν ἐμφέρειαν
τιμῶμεν, δέσποινα.

ᾠδὴ δ'. *Τὴν ἀνεξιχνίαστον*

Ἐπὶ ζωοπαρόχους
θείας πηγάς,
πάτερ, ἐπὶ πόαν τε πίστεως
τῇ βακτηρίᾳ
τῶν δογμάτων σου, σοφέ,
τὴν τοῦ Χριστοῦ ὡδήγησας
ποίμνην, Βασιλεῦ παμμακάριστε.

Ῥήμασι θεοφθόγγοις,
μάρτυς Χριστοῦ,
τὴν τοῦ παρανόμου διήλεγξας
καὶ δυσωνύμου

36 τῆς συνειδήσεώς σου βασιλεῦ Pv 38 ὁλοκαυτούμενος Pv 39 Σοφίας λόγω Ck Pv 40 τὴν γλαφυρὰν πάτερ Pv 43 Βασιλεὺς ὁ πάνσοφος Pv 44 ἀληθῆ Ck 45 βρότειον | ἀνθρώπων Do Vm
heirm. δ' EE 100, n. 141, Joannis 58 θεοφθόγγοις | θεοσόφοις Pv

47-48 Gen. 3,16-19

Λικινίου εὐθαρσῶς
θεοστυγῆ παράνοιαν,
νίκης τε βραβείοις κατέστεψαι.

Ἀρραγὲς θεμέλιον
πήξας, σοφέ,
σὺ ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως,
τὰς τρικυμίας,
ἱερομάρτυς, ἀτρέμας
πλάνην εἰδώλων ἤνεγκας,
ταύτην διαλύων δυνάμει Χριστοῦ.

θεοτ. Ἴασω τὸ σύντριμμα,
μῆτερ Χριστοῦ,
φύσεως βροτείας, τὸν ἄναρχον
Λόγον ἐν δύο
τετοκυῖα οὐσίαις,
οὐ σχετικῶς, πανάμωμε,
τῆς σαρκὸς τιμῶ τὴν ἐμφέρειαν.

ᾠδὴ ε'. *Ἐξέστη τὰ σύμπαντα*

Ῥωννύμενος, ἔνδοξε,
πρὸς τοῦ Χριστοῦ διήλεγξας
πλάνην τῶν εἰδώλων, ἱεράρχα,
τὸν ἀρχηγόν τε
ταύτης στρουθίον οἰκτρὸν
οἷάπερ ἐμπέπαιχας στερρῶς,
μάρτυς, τὸν τῆς πίστεως
δρόμον ἀνύσας, σοφέ.

Ὡς ἄλλος τὴν θάλασσαν
Μωσῆς τῆς ἀπιστίας σοφῶς

62 εὐθάρσως Do 64 κατέστεψε Ck 65-71 troparium om. Pv 65 ἀρραγῆ edd 69 παμμακάριστε ποιμήν Do Vm 70 πλάνης Do 73 μήτηρ Ck Χριστοῦ | Θεοῦ Do Pv Vm 75 δυσὶν οὐσίαι Pv 76 οὐσίαις] τὸν Χριστὸν Pv 78 τιμῶ τὴν | τιμῶμεν Pv
heirm. ε' EE 100, n. 141, Joannis 84 ἐμπέπαχας Do 87 τὴν] τίς Pv 88 ἀπιστίας σοφῶς] ἀσεβείας σαφῶς Pv

87-89 Ex. 14,21-22

πίστεως τῇ ῥάβδῳ διαρρήξας,
f. 227v νέον, παμμά‖καρ,
Ἰσραήλ, ὦ Βασιλεῦ,
τῆς ἐπαγγελίας εἰς τὴν γῆν
οἷάπερ διήγαγες
θεογνωσίας πρὸς φῶς.

θεοτ. Τὴν θείαν ἐμφέρειαν
μορφῆς σου, θεοτόκε ἁγνή,
πάντες σχετικῇ ἐν προτιμήσει
ἔχοντες, στῖφος
αἱρετιζόντων ἀεὶ
λογικῶς διώκομεν, οἱ σὲ
πλουτοῦντες οἰκέται σου
ἀρωγόν, ὦ πανάμωμε.

ᾠδὴ ϛ′. *Ἐβόησε*
προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον

Οὐκ ἔφερεν
ὁ δεινὸς καὶ παράνομος τύραννος
τὴν ἐν λόγοις
παρρησίαν σου, μάρτυς, διάβολος·
τὸν δεινὸν ὁπλίζει
κατὰ σοῦ δὲ Λικίνιον, ἔνδοξε.

Νομίσας σου
τὸ στερρόν τε καὶ εὔτολμον, ἅγιε,
ἐκμαλάττειν
ταῖς θωπείαις ὁ κάκιστος τύραννος,
τῆς ἐλπίδος, μάρτυς,
διεψεύσθη ποσί σου πατούμενος.

---

91 τὸν Ἰσραὴλ βασιλεῦ Pv   97 προτιμήσει] προσκυνήσει Pv   98 ἔχοντες] σέβοντες Do Vm   100 διώκομεν] τρεπόμεθα Pv   101 οἰκέται σου] οἰκέταις σου Ck   102 ὦ πανάμωμε] παμμακάριστε Pv

heirm. ϛ′ EE 125, n. 172, sine auctoris nomine   109 σου om. Ck   110 ἅγιε] ἔνδοξε Pv   114 πατούμενος] συντριβόμενος Pv

θεοτ. Σοῦ τῷ τόκῳ
τῶν ὠδίνων ἡ Εὕα λελύτρωται,
θεοτόκε·
λυτρωτὴν γὰρ τοῦ γένους ἐγέννησας
τοῦ βροτείου, μόνη
ἐγκαλλώπισμα πάναγνε δέσποινα.

Κάθισμα.

Ἦχος γ′. *Θείας πίστεως ὁμολογίᾳ*

Θείῳ πνεύματι πεφωτισμένος,
θράσος τύραννον ἐν παρρησίᾳ
....

ᾠδὴ ζ′. *Ὁ διασώσας ἐν πυρὶ*

Ὁ ὑπερήφανος ἐχθρὸς
καὶ ὡς νοσσιὰν μεγαλαυχῶν
τοῦ καταλήψεσθαι τὴν γῆν,
τῇ ἐνστάσει σου ἥττηται κράτιστα
καὶ σαφῶς καταπέπτωκεν
ὑπὸ πόδας ἱερούς σου, ἱερομάρτυς.

Φωτὶ τῆς πίστεως σαφῶς
τὴν εἰδωλικὴν ἀβλεψίαν
σὺ ἐξεμείωσας, σοφέ,
τῷ Χριστῷ ἐν αἰνέσει, μακάριε,
μελῳδῶν ὡς οἱ παῖδες τὸ πρίν·
« ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων εὐλογητὸς εἶ ».

---

118 γεγένηκας Pv   120 ἐγκαλλώπισμα] ἀπειρόγαμε Do Vm

κάθ. MR III, 412. Aliud κάθ. praebet Do: ἦχος δ′ *Ταχὺ προκατάλαβε* Τῷ ξίφει ὑπέκλινας / τὴν ἱερὰν κεφαλήν· / τὴν γῆν καθηγίασας / τῇ τῶν αἱμάτων σου ῥοῇ, / Βασιλεῦ ἱερώτατε· / μέσον δὲ ὡς προέφης / τῆς θαλάσσης σκηνώσας, / δέδοσαι τοῖς ποθοῦσιν / ἀναφαίρετος ὄλβος, / πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν / τῶν ἀνυμνούντων σε.

heirm. ζ′ EE 101, n. 142, Cosmae   121-126 troparium om. Pv   122 καὶ] ὁ Do Vm   124 κράτισται (sic) Ck

---

115-116 Gen. 3,16   132 Dan. 3,52

Οὔτε θωπείαις τὸ στερρόν,
οὔτε ἀπειλαῖς, ἱεράρχα,
ταῖς πρὸς τυράννου, Βασιλεῦ,
ἐχαυνώθης οὐδόλως, ἀοίδιμε,
τὴν ψυχήν, ἀλλ' ἀνάλγητος
οἷα ἄκμων ταῖς βασάνοις ἐνεκαρτέρεις.

θεοτ. ‖ Νόμους κυήσεως, ἁγνή,
τὸν δημιουργὸν ὑπερέβης
σαρκὶ κυήσασα σαφῶς
πάσης κτίσεως· ὅθεν κυρίως σε
θεοτόκον, πανύμνητε,
οἱ πιστοὶ πανευσεβῶς ἀνυμνολογοῦμεν.

ᾠδὴ η'. *Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καμίνῳ*

Βέλεσι σοφίας, ἱεράρχα,
βαλὼν καιρίως τὴν πλάνην, πανόλβιε,
βραβείοις κατέστεψαι
νίκης, ὡς ὑπέρμαχον
πανευκλεῆ τῆς πίστεως
Χριστὸν κτησάμενος·
« τὸν κύριον ὑμνεῖτε » βοῶντα
« καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Αὐχένα τῆς πλάνης, ἱεράρχα,
τῷ ξίφει τῆς πίστεως διέκοψας,
τμηθεὶς τὴν ἀοίδιμον
κάραν σου, μακάριε,
καὶ πρὸς Χριστοῦ τὸν στέφανον

135 τῆς τῶν τυράννων Pv 137 τῆς ψυχῆς Pv 138 ταῖς βασάνοις] πειρασμοῖς Pv 140 ὑπερέβης] συλλαβοῦσα Do 141 κυήσασα] ἐκαίνισας Do 144 ἀνυμνολογοῦμεν] νῦν ὁμολογοῦμεν Do Vm σὲ ὁμολογοῦμεν Pv
heirm. η' EE 100, n. 141, Joannis 145 Βέλεσι] Μέλεσι Ck 146 καιρίους Pv πανόλβιε] ἔνδοξε Do Vm 151 βοῶντα] κράζων Do κραυγάζων Pv 157 μακάριε] ἀοίδιμε Pv

138 Job 41,16 151-153 Dan. 3,57

τῆς νίκης εἴληφας·
« τὸν κύριον ὑμνεῖτε » βοῶντα
« καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Συνήφθη τῷ σώματί σου, μάκαρ,
ἡ κάρα μετ' ἐκτομήν, ὃ καὶ παράδοξον,
ἄπειρον τὸ πέλαγος,
σοφέ, διαπλεύσασα
τῇ κυβερνήσει, ἅγιε,
τοῦ θείου πνεύματος·
καὶ νῦν μετὰ ἀγγέλων χορεύων
σὺν πατρὶ δοξάζεις
υἱὸν καὶ θεῖον πνεῦμα.

θεοτ. Ἰὸν τὸν τοῦ ὄφεως, παρθένε,
τῆς Εὔας ἐξετινάξω ἐν τῷ τόκῳ σου,
Λόγον ὡς γεννήσασα
σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν
ἐν τῇ νηδύϊ, πάναγνε,
σοῦ ἑνωθέντα φρικτῶς,
πατρὶ τὸν ἐνυπόστατον ὄντα,
οὗπερ τῆς σαρκός τε
ἐμφέρειαν τιμῶμεν.

ᾠδὴ θ'. *Εὔα μὲν τῷ τῆς παρακοῆς*

Λιμένι σαφῶς προσορμισθείς,
πανένδοξε, τρικυμίας
τὸ κλυδώνιον

160 βοῶντα] τὰ ἔργα Do Pv Vm 164 ὃ καὶ παράδο[illegible]] ὢ παράδοξον Pv 165 τὸ ἄπειρον πέλαγος Pv 166 σοφέ] σαφῶς Pv [illegible] ἄγιε] ἔνδοξε Pv 169 σὺν τοῖς ἀγγέλοις Pv 170 οἱ παῖδες εὐλογεῖτε P[illegible] 173 ἐξετίναξας τῷ τόκῳ σου Pv 174 τὸν λόγον γεννήσασα Pv [illegible] συνυπόστατον Pv 179 ὃν ὑπερυψοῦμεν Pv 180 τὸν τύπον προσκυνοῦμεν Do [illegible]
heirm. θ' EE 98, n. 139, Joannis

160-162 Dan. 3,57 172-173 Gen. 3,1-7

εἰδωλικῆς διαπεράσας
τῇ θείᾳ κυβερνήσει τοῦ πνεύματος,
ταῖς ἄνω συγχορεύων δυνάμεσι,
μνήσθητι, μάκαρ, τῶν τιμώντων σε.

Ἐνθέως χορεύων, Βασιλεῦ
ἀοίδιμε, σὺν ἀγγέλοις
ἐπινίκια
περὶ τὸν θρόνον τοῦ τῶν πάντων
Θεοῦ τε καὶ δεσπότου γηθόμενος,
ἱλέως ἐποπτεύοις ἡμᾶς ὡς ποιμὴν
καὶ ἱεράρχης, τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

εοτ. Ἁσπόρως τὸν ἄναρχον υἱὸν
γεννήσασα Θεὸν Λόγον,
. 228ᵛ ‖ μητροπάρθενε,
πᾶσαν ἐκαίνισας τὴν φύσιν
ἡμῶν παλαιωθεῖσαν τοῖς πταίσμασιν
τῆς παραβάσεως· ὅθεν σε, δέσποινα,
ἀκαταπαύστως μεγαλύνομεν.

184 διαπετάσας Do Pv 191 τοῦ τῶν] τοῦτον Do 193 ἴλεος Pv Vm ἥλεως Do 199 τῷ πταίσματι Do Vm 200 τῆς πάλαι παραβάσεως ὅθεν σε Pv σε om. Do 201 πάντες σε πίστει μεγαλύνομεν Do δέσποινα πάντες μεγαλύνομεν Pv

200 Rom. 5,14

26 APRIL. [illegible]*ANON* XXXI

IN SANCTUM BASILEUM EPISCOPUM A[illegible]SEAE

Patm. gr. 901	= Hg, ff. 130-134
Paris. Coislin gr. 309	= H, ff. 212-214ᵛ
Reg. gr. 32	= Lp, ff. 44-44ᵛ

Ὁ κανών· ⟨Γερμανοῦ⟩.

Ἦχος γ'.

ᾠδὴ α'. *Τῷ ῥυσαμένῳ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ δ*[illegible]*είας*

Τῷ στερεώματι τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησ[illegible]
ὡς ἑωσφόρον λάμψαντα τῇ οἰκουμένῃ
ἀνέδειξεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις
τὸν ἱεράρχην καὶ μάρτυρα τοῦ Λόγου.

f. 130ᵛ ‖ Ἀγγελομίμητον ἀναλαβὼν πολιτείαν,
Βασιλεῦ θεόσοφε, πρὸ τῶν ἀγώνων,
ἐν σώματι τὸν ἀσώματον ἐχθρὸν
πρὸς συμπλοκῆς κατεπάλαισας, θεόφρον.

Τὴν διπλοΐδα τῆς ἱερᾶς σου ἀξίας
βάψας ἐν τῷ αἵματι τοῦ μαρτυρίου,
ἀνέδειξας φαιδροτέραν, Βασιλεῦ,
ἵνα καὶ μάρτυς ὀφθῇς καὶ ἱεράρχης.

tit. Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βασιλέως edd. Nomen Γερμ[illegible] in margine Lp heirm. α' EE 78, n. 110, Germani Ut primum tropar[illegible] in H legimus: Ἡ ὑπερκόσμιος τοῦ θεοφόρου ποιμένος / συγκαλεῖται ἅπαντας σ[illegible]ον μνήμη, / εὐφραίνουσα τὰς καρδίας τῶν πιστῶν / τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ ἄθλοις [illegible]σίως. 2 ὡς ἑωσφόρον λάμψαντα] ἑωσφόρον λάμποντα H λάμποντα Lp 6 [illegible] τῶν ἀγώνων] ἱερομύστα H 7 ἀσώματον om. H 8 πρὸς συμπλοκὴν κα[illegible]ἐτησας πίστει H 9-12 troparium om. H

θεοτ. Τὴν μητέρα σου, Χριστέ, θεοτόκον
οἱ πιστοὶ δοξάζομεν ἀκαταπαύστως,
ὡς πρεσβεύουσαν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν
τοῦ λυτρωθῆναι ἡμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων.

ᾠδὴ γ′. *Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ*

Τὸν χαρακτῆρα, πάτερ, τῆς εὐσεβείας
μυηθεὶς ἐν πνεύματι, ἀνεμάξω
μυσταγωγίαν ἀπόρρητον
ἐκ τῶν ἀγράφων βυθῶν.

Ὡς τοῦ κρατῆρος, ὅσιε, τῆς σοφίας
μυστικῶς γευσάμενος, θεοφράστους
f. 131 εὐχὰς ἐξέθου θυό‖μενος
τῷ ἀκηράτῳ Θεῷ.

Ἐπὶ σφαγὴν ἑλκόμενος ἠκολούθεις
ὡς κριὸς ἐπίσημος οὐκ ἐρίζων,
οὐ κραυγάζων ὡς γέγραπται,
θρέμμα Χριστοῦ καὶ ποιμήν.

θεοτ. Ἡ τὸν Θεὸν ἐν μήτρᾳ σου δεξαμένη
καὶ τεκοῦσα τοῦτον σεσαρκωμένον,
θεοτόκε, ἱκέτευε
τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

13-16 θεοτ. cfr. p. 27 Post oden α′ Lp vestigia odes β′ continet, cuius autem hoc unum troparium superest:
« *Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω* »
Ἀνέτειλεν ἡ ἐτήσιος μνήμη
τοῦ ἱεράρχου
ὡς ἥλιος ἐν κόσμῳ
Hic in Lp interrumpitur canon.
heirm. γ′ EE 78, n. 110, Germani 18 ἀνεδέξω H 22 θεοφράστως H 25-28 Pro hoc troparium alterum praebet H: Ὁ τὸν βυθὸν τὸν ἄνω ποθῶν περάσαι / τοῦ ἐπιγείου, ἔνδοξε, καὶ προσκαίρου / βυθοῦ τὴν πλάνην ἐπέρασας / τῇ συνεργίᾳ Θεοῦ. 29 Ἡ om. H
Post oden γ′ κάθ. praebet H. inc.: Θείῳ πνεύματι πεφωτισμένος … MR III, 412

25-27 Cfr. Gen. 22,4-13

ᾠδὴ δ′. *Τὴν ἀκοήν σου, κύριε,*

Τοῖς νοεροῖς σου ὄμμασι
τὴν ἀπρόσιτον αἴγλην ἐδέξω,
φερώνυμε Βασιλεῦ, παθῶν αὐτοκράτορ,
καὶ προφητείας χρησμὸν ἐδέξω
καὶ προγνώσεως χάριν
τοῦ βλέπειν τὰ ἔμπροσθεν.

Τὸν χοῦν ἐάσας, ὅσιε,
πρὸς τὴν ἄϋλον ἔσπευσας πόλιν·
διὰ ὕδατος ὑποβρύχιος διέπλευσας
τὸν τῆς προνοίας βυθὸν ἀπορρήτως
καὶ τομῶς καταντήσας
πρὸς τὸν ὄντως σὸν ἐραστήν.

Ὡς ἱερεῖον ἄμωμον
ἱερὰ προσηνέχθης θυσία
f. 131ᵛ καὶ γέγονας ὁλοκάρπωμα ‖ τῷ κυρίῳ
καὶ ὡς ἀμνὸς τῷ βωμῷ ἐξετέθης
τῆς ἀμώμου λατρείας,
ἀξιομακάριστε.

θεοτ. Ὡς λιμένα εὔδιον
καὶ ἐλπίδα ἡμῶν σε ὑμνοῦμεν,
πανάχραντε θεοτόκε, μῆτερ ἁγία,
τοῦ κατὰ σάρκα ἐκ σοῦ γεννηθέντος
βασιλέως τῆς δόξης,
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

ᾠδὴ ε′. *Ὀρθρίζοντες ὑμνοῦμέν σε, κύριε,*

Ἐρρύσθη σου ὡς ἐκ παγίδος στρουθίον,
ἱερομάρτυς, ἡ ψυχή,

heirm. δ′ EE 79, n. 111, Germani 34 ἀπρόσιτον] ἀπόρρητον H 36 ἀνεδέξω H 39 ἐάσας] ἀφεὶς H 41 διαπλεύσας H 45-50 troparium om. H 53 πανάχραντε] πανάμωμε H
heirm. ε′ EE 78 n. 110, Germani ἀνυμνοῦμέν σε, κύριε, EE

47 Cfr. Gen. 22,13 57-58 Ps. 123,7

συντριβείσης νοητῶς
τῆς παγίδος τοῦ ἐχθροῦ
ἐν τῷ ὀνόματι
τῆς Χριστοῦ βασιλείας.

Φερώνυμον ἀνεδέξω τὴν κλῆσιν,
ἱερομάρτυς Βασιλεῦ·
αὐτοκράτορι γὰρ νῷ
βασιλεύσας τῶν παθῶν,
ὥσπερ διάδημα
ἀνεπλέξω τὴν νίκην.

Τῷ αἵματι τοῦ μαρτυρίου σου βάψας
ὡς ἁλουργίδα μυστικὴν
[f.] 132 τῆς ‖ σαρκός σου τὴν στολήν,
ἀφθαρσίας ἔνδυμα
ταύτην ἀνέδειξας,
θεομύστα Βασιλεῦ.

[θ]εοτ. Θεός ἐστιν ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου
εἰς ἀναγέννησιν ἡμῶν
καὶ ἐφώτισεν ἡμᾶς
εἰς ἐπίγνωσιν αὐτοῦ
καὶ δοξάζομεν
τὴν αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν.

ᾠδὴ ς′. *Τοὺς εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων*

Ἐν τῇ θαλάσσῃ ἡ ὁδός σου
καὶ αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι [πολλοῖς],
ὡς ἐμελῴδει ὁ Δαυΐδ,
καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται

---

60 τοῦ ἐχθροῦ om. H   68 ἐκοσμήθης τὴν καρδίαν H   75 Θεός] Ἰησοῦς H

heirm. ς′ EE 78, n. 110, Germani   81 σου om. Hg   82 πολλοῖς om. Hg expunxi metri causa   83 ὡς μελῳδεῖ θεῖος Δαυΐδ H   84 σου om. H οὐ om. Hg γνωσθήσομαι H

81-84 Ps. 76 20

τῆς σῆς, μάρτυς, πορείας, ἧς ἐν βυθῷ
τὸ κῆτος παραδραμὼν διεσώθης.

Ἐπὶ λιμένας σωτηρίους
ἐπειγόμενος, ἀείμνηστε,
τῆς θεοπνεύστου σου ψυχῆς
τὸ ἱστίον ἀνεπέτασας
καὶ ἔφυγες τὴν ζάλην τῶν νοητῶν
κυμάτων, τὰς μηχανὰς τῶν τυράννων.

Κόσμον λιπὼν καὶ κοσμοκράτορα
f. 132v ‖ καὶ σαρκὸς ἔξω γενόμενος,
συνανεκράθης τῷ Θεῷ
ὑποτάξας καὶ τὸ φρόνημα
τῷ πνεύματί σου, πάτερ, τὸ τῆς σαρκός,
τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Θεὸν καταργήσας.

θεοτ. * Χαῖρε, πύλη ἀδιόδευτε,
χαῖρε, βάτε ἀκατάφλεκτε,
χαῖρε, στάμνος ἡ χρυσῆ,
χαῖρε, ὄρος ἀλατόμητον,
χαῖρε, θεοτόκε, ἐλπὶς ἀρραγὴς
καὶ τεῖχος τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων.

ᾠδὴ ζ′. *Τρεῖς παῖδες ἐν καμίνῳ*

Πραέως καὶ ἠπίως
τὸν αὐχένα ὑπέκλινας
καὶ τοῦ ξίφους τὴν τομὴν ὑπενεγκὼν ἀκλινῶς,
τοῦ βασιλέως τῆς δόξης
γνώριμος ὤφθης φερωνύμως,
Βασιλεῦ ἱερέ.

Θαλάσσης κυμαινούσης
καὶ τῆς ζάλης, ἀείμνηστε,

---

86 νεκρὸν τὸ κῆτος ἡμῶν διεσώθης H   87 σωτηρίας H   90 ἱστίον] ἴδιον H
93-98 troparium om. H   99-104 θεοτ. MR VI, 116.

heirm. ζ′ EE 79, n. 111, Germani   109 φερωνύμως] ἱερῶς H   110 φερώνυμος Βασιλεῦ H

τῶν εἰδώλων τὸν χειμῶνα διεπέρασας
καὶ πρὸς γαλήνης λιμένα
τῆς θείας δόξης τοῦ Χριστοῦ
ἐνεφωρμίσθης, σοφέ.

f. 133 || Τιμᾷ σου Ἀμασέων
ἡ πολίχνη, πανεύφημε,
σὺν ἡμῖν τὴν ἱερὰν μνήμην, δοξάζουσα
τὸν ἐν ζωῇ καὶ θανάτῳ
σὲ ἀδιαίρετον αὐτῆς
ὀφθέντα φύλακα.

θεοτ. * Ἐτέχθης ἐκ παρθένου
ὡς ηὐδόκησας, κύριε,
καὶ ἐρρύσω ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν ἡμῶν,
διὰ τοῦτο βοῶμεν·
« εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν φλογὶ*
τοῖς παισὶ τῶν Ἑβραίων

Τὴν ἐν φλογὶ
τῶν παθῶν μαρτυρίαν,
ἱερομάρτυς,
δι' εὐχῆς κατασβέσας,
ἑαυτὸν ἐστόμωσας
ἀπαθείας ἄνθραξιν,
ὅπλον χρηματίσας
κατὰ τῆς ἀσεβείας.

Κἂν ἐν ταφῇ,
ἱεράρχα καὶ μάρτυς,

113 χειμῶνα] χειμάρρουν H 114 καὶ πρὸς λιμένα τὸν θεῖον H καὶ om. Πg 115 ἐγκαθωρμίσθης Βασιλεῦ H 116 ὑμνολογῶν τὸν Χριστόν H ἐνεθορμίσθης (sic) Πg 117 σου] σε H 123-128 θεοτ. MR V, 12 124 εὐδόκησας H 128 v. om. in Πg
heirm. η' EE 78, n. 110, Germani 138 καὶ om. Πg.

127-128 Dan. 3,52

ὑπάρχῃς κείμενος,
ἀλλ' ὡς ζῶν ἀναβλύζεις
ἰάσεως χάρισμα
τοῖς ἐν πίστει τιμῶσι
τοὺς ἐπινικίους
τῶν ἀγώνων σου ἄθλους.

Ἐν τῇ τρυφῇ
τῆς Χριστοῦ βασιλείας,
ἱερομάρτυς,
μυστικῶς συναυλίζῃ
ὡς πιστὸς συγκάθεδρος
f. 133v τῶν σοφῶν || ἀποστόλων
καὶ συγκληρονόμος
τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

θεοτ. Χαῖρε, σεμνή,
δυσανάβατον ὕψος
τοῖς τῶν βροτῶν ὀφθαλμοῖς,
χαῖρε, ὄμμασι νόων
βάθος δυσθεώρητον,
χαῖρε, μῆτερ παρθένε
καὶ θεοκυῆτορ,
εὐλογημένη Μαρία.

ᾠδὴ θ'. *Σὲ τὴν ἀθάνατον πηγὴν*

Νοῦν προκαθήρας τῆς σαρκός,
ἐν νῷ, μάρτυς ἀοίδιμε,
τῷ βαπτίσματι ἄμφω καὶ αἵματι
πιστῶς κατακεκόσμησαι,
τοὺς στεφάνους κομισάμενος.

Ὡς καθαρὰ καὶ ἀναίμακτος σφαγὴ
ὡλοκαυτώθης, ἀοίδιμε,
καὶ δι' ὕδατος ὤφθης μετάρσιος

141 ἰάσεων χάριτας H 145-152 troparium om. H 156 χαίροις H
heirm. θ' EE 78, n. 110, Germani 161 Νοῦν] νῷ H

πρὸς τὴν ζωὴν τὴν ἀχείμαστον
τοῦ σωτῆρος καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἐν ταῖς χερσὶ τὴν ψυχήν σου παραδοὺς
τοῦ Ἰησοῦ, ἱερώτατε,
στήλην ἔμψυχον, ταύτην κατέλιπες
f. 134 ἡμῖν ‖ τὴν ἐνάρετον
καὶ δι' αἵματος πολιτείαν σου.

θεοτ. * Σὲ τὴν ἐκ ῥίζης Ἰεσσαὶ
καὶ Δαυῒδ τοῦ προπάτορος
ἐκβλαστήσασαν ῥάβδον, πανάχραντε
ἁγνή, μεγαλύνομεν,
ὅτι σώζεις τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

---

172 τοῦ om. H 173 ταύτην] μάρτυς H 174 ἡμῖν om. H
176-180 θεοτ. TR, 294 178 πανάχραντε] πανύμνητε H TR

176-178 Is. 11,1

IN SANCTUM ZOSIMAM ⟨SEU ZO[illegible]UM⟩

Synaxarium ed. Lauriota I. 70 (S. Eustra[illegible]lis, Ἁγιολόγιον, p. 164): Οὗτος ὁ ὅσιος ἐκ βρέφους τῷ Θεῷ ἀνατεθεὶς [illegible] πᾶν εἶδος ἀρετῆς μετελθὼν περιῆλθε (περὶ) τοὺς χιλίους ἀσκητὰς καὶ [illegible]μβανεν ἐξ αὐτῶν ὑποδείγματα θεοπρεπῆ ἐκ καθενὸς ἑκάστου· μονάσα[illegible] κατὰ μικρὸν ἐν ἡσυχαστικῷ τόπῳ ἔν τινι σπηλαίῳ καὶ σκληραγωγίαν [illegible] δάκρυα πλεῖστα κτησάμενος ἔδοξεν ἐν ἑαυτῷ ὡς ὑπερβῆναι ἐν ἀρετ[illegible] τὴν τῶν ἀσκητῶν ὁμήγυριν· διὰ τοῦτο θείῳ ζήλῳ κινηθεὶς κατέλαβε [illegible] μοναστήριον τοῦ τιμίου Προδρόμου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ· καὶ μικρ[illegible] ἐκεῖσε ἐνδιατρίψας ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον ἐν ταῖς νηστίμοις καὶ ἁγίαις ἡ[illegible]ραις, καὶ κατ' εὐδοκίαν θεοῦ περιέτυχε τὴν τιμίαν ἐν γυναιξὶ καὶ ὁσία[illegible] καὶ ἰσάγγελον τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν καὶ πολλὰ οὕτως τὰ πρὸ[illegible] ἀρετὴν συμφέροντα καθοδηγήσας καὶ τῶν θείων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων μ[illegible]δοὺς καὶ ἐντίμως κηδεύσας ὑπέστρεψεν εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον καὶ [illegible]ᾶσι τὰ ὁραθέντα αὐτῷ ἀγγελικὰ καὶ περιβόητα θαύματα καλῶς διηγησ[illegible]ενος, ἀπῆλθε καὶ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις πατριάρχην Ἱεροσολύμων Σωφρ[illegible]ν καὶ τὰ ὅμοια καλῶς διηγησάμενος, γραφῇ τοῖς μετέπειτα εἰς ὠφέλ[illegible] τῶν χριστιανῶν παραδέδωκε καὶ οὕτως ὑποστρέψας ἐν τῷ αὐτοῦ κ[illegible]ίῳ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν.

Crypt. Δ.α. XVII = Ck, ff. 229ᵛ-233
Crypt. Δ.α. VIII = Do, ff. 96-98ᵛ
Vat. gr. 2008 = Vm, ff. 168ᵛ-169ᵛ

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τὴν σὴν ἐπαινῶ, παμμάκαρ, ζῶσαν χά[illegible]· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας*

Τὴν τοῦ Θεοῦ βασιλείαν
παραλαβὼν
κλῆρον ἀναφαίρετον
καὶ ζωὴν τὴν ἀληθῆ,

---

tit. Ἕτερος κανὼν τοῦ ὁσίου Ζωσιμᾶ Ck qui duo can[illegible] alternatis odis hoc ordine praebet: priorem Σίμων, ἱερώτατε, τῷ δεσπ[illegible] ... in sanctum Simonem MR IV, 398-401, alterum quem referimus [illegible]onem. Nomen Ἰωσήφ in margine dextro legitur in Do.
heirm. α' EE 159, n. 224, Joannis

Ζωσιμᾶ μακάριε, εὑρών,
τοὺς ὑμνοῦντάς σε τυχεῖν
ταύτης ἱκέτευε.

Ἡ πολυύμνητος χάρις
τοῦ παντουργοῦ
καὶ ἁγίου πνεύματος
ἐν τῇ θείᾳ σου ψυχῇ
ἱερῶς σκηνώσασα, ναὸν
καθαρόν σε, Ζωσιμᾶ,
Θεοῦ εἰργάσατο.

Νόμοις κυρίου πειθήσας,
τὸν σὸν σταυρὸν
ἀνδρικῶς ἀράμενος,
ἠκολούθησας αὐτῷ
καὶ πυρὶ ἀσκήσεως σαρκὸς
φρυγανώδη, Ζωσιμᾶ,
πάθη κατέκαυσας.

θεοτ. Σεσαρκωμένον τὸν Λόγον
δίχα τροπῆς
ἐπὶ γῆς ἐκύησας
εἰς ἀνάπλασιν βροτῶν,
τῶν μακαριζόντων σε φωναῖς
ἀσιγήτοις ἀληθῶς,
θεομακάριστε.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ,*

Ἡ σὴ τῷ ἔρωτι Χριστοῦ
πυρωθεῖσα καρδία
ἐβδελύξατο κόσμου
ἡδονὰς παντοδαπὰς
καὶ φωτισμοῦ νοητοῦ
ἐπληρώθης,
πάτερ ἀξιάγαστε.

---

21 κατέκαυσας] κατέφλεξας Do Vm
heirm. γ' EE 159, n. 224, Joannis 34 ἐπληρώθη Do Vm

f. 230 ‖ Νεκρώσας πάθη σαρκικὰ
ἐπιπόνῳ ἀσκήσει,
τὴν ζωὴν ἐκληρώσω,
Ζωσιμᾶ, τὴν θαυμαστὴν
καὶ ἔδειξας ἐπὶ σοὶ
νῦν τὴν κλῆσιν,
πάτερ, ἀληθεύουσαν.

Εὑρεῖν ἐπόθησας σπουδῇ
Μαριὰμ ἐν ἐρήμῳ,
Ζωσιμᾶ, τὴν τρυγόνα
τὴν φιλέρημον σαφῶς,
φωτίσας τοὺς εὐσεβεῖς
τοῖς ἐκείνης
θείοις διηγήμασιν.

θεοτ. Παρθένος ἄφθορος, ἁγνή,
μετὰ τόκον ἐδείχθης,
τὸν φθορᾶς ἀνηρέτην
συλλαβοῦσα ὑπὲρ νοῦν·
διό σε χρεωστικῶς,
θεοτόκε,
πάντες μακαρίζομεν.

ᾠδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις*

Ἁγίως ἤνυσας
τὸν βίον, ὅσιε,
ἀρετῶν ταῖς ἰδέαις
περιφανῶς
ἐγκαλλωπιζόμενος
καὶ νῦν παρίστασαι Χριστῷ,
εἰς αἰῶνας εὐφραινόμενος.

f. 230v ‖ Ἰσχὺν τὸν κύριον
καὶ κράτος θέμενος,
ἱερώτατος ὤφθης,

---

39 θαυμαστὴν] ἀληθῆ Do Vm 42 ἀληθεύουσα Do 47 εὐσεβοῦς Ck
48 τοῖς] τῆς Ck
heirm. δ' EE 159, n. 224, Joannis 59 ἠδέαις Ck εἰδέαις Do Vm

χρῖσμα σεπτόν,
πάτερ, περικείμενος
καὶ ἀναιμάκτους τῷ Θεῷ
τὰς θυσίας προσαγόμενος.

Νοὸς λαμπρότητι
καθάπερ ἔσοπτρον
τὰς ἐμφάσεις τὰς θείας,
ἱερουργὲ
πάτερ, εἰσδεχόμενος,
ἔμπλεος ὤφθης φωτισμοῦ,
Ζωσιμᾶ θεομακάριστε.

Ὡς ὄλβον ἄσυλον
τὴν πολυήμερον
διανύσας πορείαν,
τὸ τοῦ Θεοῦ
ἱερὸν κειμήλιον
εὗρες, θεόφρον Ζωσιμᾶ,
ἐν ἐρήμῳ συγκρυπτόμενον.

θεοτ. Παστὰς ὁλόφωτος,
λυχνία πάγχρυσος,
ἁγιάσματος τόπος,
θρόνος Θεοῦ
ὤφθης ὑψηλότατος,
θεοχαρίτωτε ἁγνή,
καὶ παλάτιον εὐρύχωρον.

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθέ,*

Ἄγρυπνον ἔσχηκας λογισμόν,
τὰς ἐπαναστάσεις τῶν παθῶν
κατακοιμίζων ἐν χάριτι
στάσει τῇ παννύχῳ,
θεομακάριστε·
διό σε νῦν πλουτοῦμεν
πρέσβυν ἀκοίμητον.

69 ἀναιμάκτως Do Vm 73 ἐνφάσεις Do 86 πάνχρυσος Do
heirm. ε' EE 159, n. 224, Joannis 95 στάσεως παννύχου Do Vm

Μοναδικῶς φέρων τὸν σταυρόν,
πάτερ, ἠκολούθησας Χριστῷ
ἀπὸ νεότητος, ὅσιε,
πράξεσιν ἐνθέοις
f. 231 καλ||λωπιζόμενος
καὶ τὴν ἀθανασίαν
προσεπικτώμενος.

Μυσταγωγὸς καὶ ἱερουργὸς
θείων μυστηρίων γεγονώς,
τούτων μετέχειν ἐποίησας
κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν
τῆς τελειώσεως
Μαρίαν τὴν ὁσίαν,
πάτερ θεόπνευστε.

θεοτ. Ἁγιωτέρα τῶν Χερουβὶμ
γέγονας, πανύμνητε, Θεὸν
ἀνερμηνεύτως γεννήσασα,
σῶσαι βουληθέντα
κλοπῇ τοῦ ὄφεως
τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων
καταφθειρόμενον.

ᾠδὴ ς'. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

Κοσμήσας τὸν βίον σου
ἀρετῶν ταῖς καλλοναῖς,
κόσμος ὡραῖος γέγονας
τῶν μοναζόντων, ἔνδοξε Ζωσιμᾶ·
διὸ εὐφημοῦντές σε,
τὴν σεπτήν σου τιμῶμεν,
πάτερ, κοίμησιν.

Ἀγάπην ἀθόλωτον
καὶ ἐλπίδα ἀληθῆ

105 πρὸς ἐπικτώμενος Ck Do
heirm. ς' EE 159, n. 224, Joannis 122 ὡραίως Cl

117-119 Gen. 3,1-6

καὶ πίστιν ἀκηλίδωτον
ἔχων, μετῆλθες, πάτερ, πρὸς τὸν Θεόν,
ἀγέλαις ὁσίων τε
καὶ ἁγίων ἁπάντων
συνταττόμενος.

Ῥοαῖς τῶν δακρύων σου
πιαινόμενος ὡς γῆ,
καρπὸν ἑκατοστεύοντα
τῷ γεωργῷ προσήνεγκας, Ζωσιμᾶ,
καὶ πάντων δεσπόζοντι,
ἀποθήκαις ταῖς ἄνω
συντηρούμενον.

θεοτ. ‖ Ζωὴν ἀπεκύησας
τοὺς θανόντας τῷ καρπῷ
ζωοποιοῦσαν, πάναγνε·
χαριστηρίοις ὅθεν σε οἱ πιστοὶ
φωναῖς μακαρίζομεν
διὰ σοῦ οἱ σωθέντες,
ἀξιύμνητε.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Ὁσίως ἐβίωσας,
θεομακάριστε,
καὶ νῦν ἐξεδήμησας
πρὸς τὰς ἀΰλους μονάς,
ἐν αἷς καὶ ἐσκήνωσας,
γέρα τῶν σῶν καμάτων
δεδεγμένος· ἀξίως
ὅθεν σε ἀνυμνοῦμεν,
Ζωσιμᾶ θεοφόρε,
αἰτούμενοι ἐλέους τυχεῖν
ταῖς ἱκεσίαις σου.

142 θανέντας Ck Vm κάθ. praeponitur canoni in Vm
heirm. καθ. HR, 63

ᾠδὴ ζ'. *Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον ·· γάσατο*

Ὡραιώθης καὶ ἀγγέλοις ἐξωμοίωσαι,
καλῶς πολιτευσάμενος
ἐκ νεότητος
μέχρι γήρως, πάτερ Ζωσιμᾶ,
καὶ νῦν μετετέθης πρὸς ζωήν,
γέρα τῶν πόνων εἰληφὼς
τὴν βασιλείαν Θεοῦ.

Σταυρωθεὶς παντὶ τῷ κόσμῳ, πάτερ ὅσι·,
σταυρὸν τὸν ὑπομείναντα
ἐθεράπευσας
ἐναρέτοις πράξεσιν, σοφέ,
φωστὴρ μοναζόντων γεγονὼς
καὶ τοῦ Θεοῦ ἱερουργός,
θαυματουργὲ Ζωσιμᾶ.

Ἀγαλλόμενος διώδευσας τὴν ἔρημον,
ὑπὸ Θεοῦ κινούμενος
καὶ ὡς τίμιον
f. 232 θησαυρὸν ἐν ταύτῃ ‖ ἀνευρὼν
Μαρίαν, παμμάκαρ Ζωσιμᾶ,
τοῖς διηγήμασιν αὐτῆς
πιστοὺς ἐπλούτησας.

θεοτ. Νόμος θεῖος προεδήλου σε, πανάμωμε,
καὶ προφητῶν αἰνίγματα
τίκτειν μέλλουσαν
Ἰησοῦν Χριστὸν Ἐμμανουὴλ
εἰς πάντων βροτῶν καταλλαγὴν
καὶ σωτηρίαν καὶ ζωὴν
καὶ ἀπολύτρωσιν.

heirm. ζ' EE 159, n. 224, Joannis 151 γήρους Vm

170-172 Is. 7,14

ᾠδὴ η'. *'Εκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

Χαρισμάτων ἐπλήσθης
τοῦ θείου πνεύματος,
ὡς προφήτης προλέγων
τὰ γενησόμενα,
πάτερ Ζωσιμᾶ,
ἱερέων ἀγλάϊσμα,
κλέος μοναζόντων,
φωστὴρ τῆς οἰκουμένης.

'Αγαθαῖς ἐργασίαις
ὡραϊζόμενος,
θεωρίαις ταῖς ἄνω,
πάτερ, ὑψούμενος,
ὕψος νοητὸν
ἀπαθείας κατέλαβες
καὶ τοῖς ἀσωμάτοις
ἀγγέλοις ὡμοιώθης.

'Ρεῖθρα ῥέων δακρύων
ὡς ῥόδα εὔοσμα,
εὐωδία ἐγένου
τοῦ θείου πνεύματος,
πάτερ Ζωσιμᾶ,
τὰς ψυχὰς ἡμῶν χάριτι
κατευωδιάζων,
τῶν πόθῳ σε ὑμνούντων.

τριαδ. 'Ιεραῖς μελῳδίαις
ὑμνολογήσωμεν
f. 232v τὸν πατέρα, ‖ υἱόν τε
καὶ πνεῦμα ἅγιον,
ἄκτιστον Θεόν,

heirm. η' EE 159, n. 224, Joannis   176 ἐπλήσθης] ἐδείχθης Do Vm
177 τοῦ θείου] δοχεῖον Do Vm   186 καὶ νηστείαις καὶ πόνοις Do Vm
187 σαυτὸν διδόμενος Do Vm   199 ὑμνούντων] τιμώντων Do Vm

κτίστην πάντων καὶ κύριον,
ὃν ὑπερυψοῦμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. Νυσταγμῷ ἀμελείας
τῆς ἁμαρτίας με
ὁ βαρύτατος ὕπνος,
κόρη, κατέλαβεν·
ὅθεν σοι βοῶ,
τῇ ἀγρύπνῳ δεήσει σου
πρὸς τῆς μετανοίας
τὸ φῶς ἐξέγειρόν με.

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν*
ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον

'Ιδεῖν
τὰ πάλαι σοι ἐλπιζόμενα,
ἀπολυθείς,
παμμάκαρ, τῆς σαρκός, κατηξίωσαι
καὶ συνήφθης τερπναῖς ὁμηγύρεσι
πάντων διαλαμψάντων
ἐν ὁσιότητι·
ὅθεν σὺν αὐτοῖς σε, Ζωσιμᾶ,
πίστει γεραίρομεν.

'Ως φῶς
ἡ μνήμη σου ἐξανέτειλεν,
φωτιστικαῖς
ἀκτῖσι, θεοφόρε, τοῦ πνεύματος
καταυγάζουσα κόσμου τὰ πέρατα,
ἣν νῦν ἐπιτελοῦντας
φώτισον, ὅσιε,
καὶ παθῶν ἡμᾶς φθοροποιῶν
εὐχαῖς σου λύτρωσαι.

heirm. θ' EE 159-160, n. 224, Joannis

Σαρκὸς
τὰ πάθη σαφῶς ὑπέταξας
τῷ λογισμῷ·
f. 233 || ὡς ἄγγελος ὀφθεὶς μετὰ σώματος,
Ζωσιμᾶ, σὺν ἀγγέλοις παρίστασαι
θρόνῳ τῆς θείας δόξης,
χάριν καὶ ἔλεος
ἅπασιν αἰτούμενος ἡμῖν
τοῖς εὐφημοῦσί σε.

Ἡ γῆ,
ἐν ᾗ σου, πάτερ, κατάκειται
τὸ ἱερὸν
καὶ θεῖον, Ζωσιμᾶ, σῶμα, δείκνυται
ἰαμάτων πηγὴ τοῖς προστρέχουσι
καὶ ἀπαρυομένοις
χάριν σωτήριον
καὶ ὑμνολογοῦσι διὰ σοῦ
τὸν ὑπεράγαθον.

θεοτ. Φωνὴν
βοῶμέν σοι χαριστήριον·
χαῖρε, Θεοῦ
τερπνόν τε καὶ πανάγιον σκήνωμα,
χαῖρε, κόσμου παντὸς τὸ διάσωσμα,
χαῖρε, εὐλογημένη,
χαῖρε, πανάμωμε,
δι' ἧς ἐλυτρώθημεν φθορᾶς
καὶ κατακρίσεως.

237 ὡς] καὶ Do 241 ἅπασιν αἰτούμενος] πᾶσιν ἐξαιτούμενος Do Vm

28 APRIL.

CANON XXXIII

IN SANCTUM IASONEM APOSTOLUM

Synaxarium, 633-636: Ὧν ὁ μὲν Ἰάσων Ταρσεὺς ἦν, ὃς καὶ πρῶτος ζωγρεῖται πρὸς εὐσέβειαν· Σωσίπατρος δὲ ἐξ Ἀχαΐας ὁρμώμενος, μετὰ ταῦτα τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἐδέξατο, ἀμφότεροι μαθηταὶ χρηματίσαντες Παύλου τοῦ ἀποστόλου. Καὶ ὁ μὲν Ἰάσων τῆς οἰκείας πόλεως διδάσκαλος καθίσταται, ὁ δὲ Σωσίπατρος τῆς Ἰκονιέων ἐκκλησίας τοὺς οἴακας δέχεται· οἵτινες τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν ποιμάναντες καὶ πληθύναντες, τὴν ἑσπέραν καταλαμβάνουσι καὶ τῇ Κερκυραίων ἐπιδημήσαντες νήσῳ ναὸν περικαλλῆ ἀνεγείρουσι Στεφάνῳ τῷ πρωτομάρτυρι· ἔνθα τῷ Θεῷ λειτουργοῦντες πολλοὺς πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἐπεσπάσαντο. Διαβληθέντες δὲ Κερκυλίνῳ τῷ βασιλεῖ, φρουρᾷ ἐγκλείονται, ... Ἰάσων δὲ καὶ Σωσίπατρος τῆς φυλακῆς ἀπολυθέντες ἐδίδασκον ἀκωλύτως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐπεὶ δὲ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος καὶ τὰ περὶ τῶν ἁγίων ἔμαθε, κελεύει ἐνεχθῆναι βούτην σιδηρᾶν καὶ βληθῆναι πίσσαν ἐν αὐτῇ καὶ ῥητίνην καὶ κηρόν, καὶ ἐκπυρωθῆναι σφοδρῶς καὶ τοὺς ἁγίους ἐν αὐτῇ ἐμβληθῆναι. Τούτου δὲ γενομένου καὶ τῶν ἁγίων ἀφλέκτων διαφυλαχθέντων, πολλοὶ τῶν ἀπίστων οἱ μὲν κατεφλέχθησαν, οἱ δὲ τῷ Χριστῷ ἐπίστευσαν ..... Τότε ὁ μακάριος Ἰάσων ..... παρόντος, καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ κατηχήσας αὐτὸν ἐβάπτισεν. ..... ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως νόσῳ περιπεσὼν ἐτελεύτησεν. Ὁ δὲ ἀπόστολος προσευξάμενος ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Πολλὰ οὖν ἔκτοτε λόγου καὶ μνήμης ἄξια κατεργασάμενος θαύματα καὶ ναοὺς ἀνεγείρας..... ἐν γήρει πίονι καταλύει τὸν βίον καὶ πρὸς τὸν ποθούμενον διαβαίνει.

Crypt. Δ.α. XVII — Ck, ff. 233v-235v
Crypt. Δ.α. VIII — Do, ff. 104-106v
Paris. gr. 1564 — Py, ff. 65-66v
Reg. gr. 61 — Lo, ff. 107v-111v
Mess. gr. 121 — Mb, f. 140v
Vallic. gr. E 54 — Ea, ff. 230v-232
Paris. gr. 1575 — Pv, ff. 61v-62v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τὸν κλεινὸν Ἰάσονα ὑμνῶ προφρόνως· Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ΄.

ᾠδὴ α΄. *Ἡ κεκομμένη τὴν ἄτομον ἔτεμε*

Ταῖς τῶν ἀγγέλων συνὼν ὁμηγύρεσι
καὶ ἀνεσπέρου φωτὸς
πάντοτε πληρούμενος
καὶ θέσει ἀληθεῖ
θεούμενος, πανόλβιε,
τοὺς πόθῳ ἑορτάζοντας τὴν σὴν
ἁγίαν μνήμην φώτισον,
τῷ κυρίῳ ᾄδοντας·
« ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ».

Ὁ θεϊκός σε διόλου ἀνέφλεξεν,
Ἰάσον, πόθος· θερμῶς
ὅθεν ἠκολούθησας
τῷ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς
βαλεῖν ἐλθόντι, ἔνδοξε,
ὑφ᾽ οὗ φωταγωγούμενος λαμπρῶς
ἐνθέως ἀνεκραύγαζες·
« τῷ κυρίῳ ᾄσωμεν
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ».

Νόων ἀΰλων τὸν τρόπον μιμούμενος
τῷ ἐπὶ γῆς δι᾽ ἡμᾶς
ὕλῃ, μάκαρ, σώματος

tit. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰάσονος ἑνὸς τῶν ο΄ μαρτύρων Do ἀποστόλων Py Ὁ κανών, οὗ ἡ ἀκροστιχίς ... Lo Pv acr. om. Mh acr. Nomen Ἰωσήφ in margine Ck Do Py Lo om. Pv; Mh, aliquibus exscissis foliis, mutilum tradit canonem

heirm. α΄ EE 220 n. 316 Joannis 8 ᾄδοντας] ψάλλοντας Do Py Lo Mh Ea Pv 10 κατέφλεξεν Mh 11 πόθῳ Lo θερμὸς Py Ea 13 τῷ] τὸ Ck Py Ea Pv 14 πάλιν ἐλθόντες ἔνδοξε Lo 15 λαμπρὸς Mh 17 versus om. Mh 19 Νόων] νοῶν Ck Do Lo Mh Ζοῶν (sic) Ea

9 Ex. 15,1 18 Ex. 15,1

φανέντι συμπαθῶς,
Ἰάσον, ἐλειτούργησας,
f. 234 διάκονός τε ‖ τούτου ἱερὸς
κραυγάζων ἀναπέφηνας·
« τῷ κυρίῳ ᾄσωμεν
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ».

θεοτ. Κόρης ἀνάνδρου ὡράθη σαρκούμενος
δι᾽ εὐσπλαγχνίαν πολλὴν
ὁ ἀπερινόητος,
τοὺς πάθεσι σαρκὸς
ἀθλίως ὑποκύψαντας
ἀνάγων πρὸς ἀπάθειαν σαφῶς
τῷ πάθει τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
ᾧ συνήθως ψάλλομεν·
« ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ».

ᾠδὴ γ΄. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Λύρα ὤφθης πνεύματος,
ἀναφωνῶν ἡμῖν δόγματα
θεοπρεπῆ
καὶ κατακοιμίζων
πονηρότατα ᾄσματα.

Ἔβλυσεν ἡ γλῶσσά σου
ποταμηδὸν ζωῆς ῥεύματα
καὶ τὰ πικρὰ
ὕδατα τῆς πλάνης
ἀπεμείωσεν, ἔνδοξε.

Ἴασιν πηγάζει σου
τὰ ἱερά, σοφέ, λείψανα

23 hic abrumpitur hymnus in Mh 24 ἱερῶς Ck [illegible] 32 ὑποκύψαντος Lo 33 σαφῶς] σαρκὸς Lo 35 ᾧ] ὡς Lo

heirm. γ΄ EE 224, n. 321, Joannis 38 ἡμῶν Lo 39 [illegible]ερπῆ Py Lo Pv 42 ἔμβλυσεν Ea

27 Ex. 15,1 36 Ex. 15,1

παντοδαπῇ
πνεύματος ἁγίου
συνεργίᾳ καὶ χάριτι.

θεοτ. Νέκρωσον, πανάμωμε,
ζωοπαρόχῳ δεήσει σου
τὴν ἐν ἐμοὶ
ζῶσαν ἁμαρτίαν,
τὴν ζωὴν ἡ κυήσασα.

ᾠδὴ δʹ. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ὀπαδὸς ἐχρημάτισας
Παύλου τοῦ πανσόφου ἱεροκήρυκος,
μιμητὴς Χριστοῦ δέ, ἔνδοξε,
ταῖς αὐτοῦ ὑπείκων
θείαις νεύσεσιν.

Νυμφοστόλος γεγένησαι
θείας ἐκκλησίας, ταύτην τῷ πνεύματι,
θεοφόρε, μνηστευόμενος
τῷ ἡδίστῳ λόγῳ
τῆς σοφίας σου.

Ἰατρὸς ἐμπειρότατος
ταῖς ἀλεξικάκοις θείαις παλάμαις σου
τῶν νοσούντων ἐχρημάτισας,
θεραπεύων πάθη
χαλεπώτατα.

θεοτ. Ἀπειρόγαμε δέσποινα,
σῶσόν με, σωτῆρα Λόγον κυήσασα,
καὶ κινδύνων ἐλευθέρωσον
καὶ αἰωνιζούσης
κατακρίσεως.

54 ἐμοὶ] ὑμῖν Ea
heirm. δʹ EE 225, n. 322, Cosmae 59 δὲ om. Pv 71 ἀλογώτατα Ea

57-58 Rom. 16, 21

ᾠδὴ εʹ. *Ὁ ἐκ νυκτὸς ἀγνοίας*

Συνεχομένους πλάνῃ
καὶ ἀπωλείᾳ ἀφρόνως δουλεύοντας
τοὺς ἀνθρώπους, παμμάκαρ,
θείαις διδαχαῖς ἠλευθέρωσας.

Οἷα πυρσὸς ἐν ὕψει
θεογνωσίας, Ἰάσον, προκείμενος,
f. 234ᵛ || εἵλκυσας πρὸς λιμένα
θεῖον τοὺς δεινῶς θαλαττεύοντας.

Νενεκρωμένους πάλαι
τοὺς ἐνυπάρχοντας ὄφεως δήγματι,
ζωηρρύτῳ σου λόγῳ,
παμμάκαρ, θαυμαστῶσας ἐζώωσας.

θεοτ. Ἁγιωτέρα ὤφθης
τῶν Χερουβίμ, ἐπὶ γῆς σωματώσασα
τὸν τῶν ὅλων δεσπότην,
ἄχραντε πανύμνητε δέσποινα.

ᾠδὴ ϛʹ. *Ὡς τὸν προφήτην ἐρρύσω*

Ὑπερθαυμάσας τὸ κάλλος
τοῦ δι' οἶκτον ἡμῖν ὁμιλήσαντος,
Ἰάσον ἀπόστολε,
τούτῳ ἠκολούθησας
καὶ κατέλιπες
βίου τὴν τερπνότητα.

Μεμυημένος τὰ θεῖα,
κατεμύησας χάριτι, ἔνδοξε,

heirm. εʹ EE 226, n. 323, Germani 81 Οἷα] Διὰ Lo 83 λιμένας Lo 86 ἐνυπάρχοντας] ὑπαχθέντας τοῦ Ea 88 μάκαρ θαυμας[illegible] ἀνεζώωσας Py Lo Pv θαυμαστῆς Lo 91 τῶν τῶν Lo Ea
heirm. ϛʹ EE 226, n. 323, Germani 93 Ὑπερθαυμά[illegible]] ὥσπερ θαυμάσας Lo 98 τὴν om. Lo

τριάδος τὴν ἔλλαμψιν
τοὺς πάλαι τὴν πλήρωσιν
περιφέροντας
τῆς ἀγνοίας ἄφρονας.

Νόσους διώκων ποικίλας
καὶ σοβῶν τῆς κακίας τὰ πνεύματα,
λαοὺς πρὸς ἐπίγνωσιν
κυρίου ἐπέστρεψας,
λυτρωσάμενος
πλάνης τοῦ ἀλάστορος.

θεοτ. Ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον
ὁ σωτήριος Λόγος ἐν μήτρᾳ σου
κατῆλθε καὶ ἄνθρωπος
ἐκ σοῦ ἐχρημάτισε,
διασῴζων με,
κόρη, μεσιτείᾳ σου.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου*

Φωτοβόλοις ἀκτῖσι
λόγων σεπτῶν
κατεφώτισας πάντας θεοπρεπῶς,
Ἰάσον ἀπόστολε,
καὶ τὸ σκότος ἐμείωσας
καὶ ἀθλήσας, μάκαρ,
πηγάζεις ἰάματα
καὶ σωμάτων παύεις
δεινὰ ἀρρωστήματα·
ὅθεν συνελθόντες,

102 πλήρωσιν] πήρωσιν Do Py Lo Pv 108 ἐπιστρέψας Lo ἔστρεψας Ea 109 καὶ διέσωσας Py Pv 110 ἀβλαβεῖς πανεύφημε Py Pv 115 με om. Lo 116 μεσιτείαις Ea

heirm. καθ. MR I, 68; hoc κάθ. in Ea canoni praeponitur, ipsum κάθ. post oden γ' praebet Lo 2 λόγον σεπτὸν Ea 8-9 versus om. in Lo

111 Ps. 71,6

τὴν ἁγίαν σου πάντες
τελοῦμεν πανήγυριν,
τὸν σωτῆρα δοξάζοντες
καὶ πιστῶς ἐκβοῶμέν σοι·
« πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν μνήμην σου ».

ᾠδὴ ζ'. *Παῖδες θεοσεβεῖς ἐν Βαβυλῶνι*

Πόνοις προσομιλῶν διηνεκέσιν,
τοὺς πόνους, Ἰάσον, ἐπεκούφισας
τῶν πιστῶν καὶ πρὸς ἄπονον
λῆξιν ὡδήγησας,
εὐσεβῶς Χριστῷ ἀναμέλποντας·
« εὐλογητὸς ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

f. 235 ‖ Ῥύμην ἀνέστειλας κακίας, μάκαρ,
καὶ γνῶσιν ἐφύτευσας σωτήριον
ἐν φρεσὶ τῶν ἀνθρώπων,
ὑφ' ἧς φωτιζόμενοι,
τῷ δεσπότῃ πάντες ἐκραύγαζον·
« εὐλογητὸς ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Ὄρος ἐναποστάζον θείαν δρόσον
ἐφάνης, Ἰάσον πανοαοίδιμε,
καὶ βουνοὺς τῆς ἀπάτης
καὶ ὄρη ἐλέανας
καὶ πιστοὺς κραυγάζειν ἐδίδαξας·

17 τὴν ἁγίαν μνήμην σου Lo

heirm. ζ' EE 227, n. 325, Joannis 117 διηνεκῶς Lo 121 Χριστῷ] αὐτοὺς Py Lo Ea Pv 124 μάκαρ] παμμάκαρ Do 12[illegible] [illegible]ωτιζόμενος Ea 128 πάντων Py Lo Ea κραυγάζουσιν Lo ἐκραυγάζων Ea 133 βουνὸς Ea 134 ἐλέανας] ἐλέπτυνας Lo 135 ἐδίδαξας] ἐπαίδευσας Py [illegible]

122-123 Dan. 3,52 129-130 Dan. 3,52

« εὐλογητὸς ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

θεοτ. Φέρουσα τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις
ὡς θρόνος πυρίμορφος, πανάμωμε,
ἐκδυσώπει αὐτόν,
ὡς υἱόν σου καὶ κύριον,
εἰρηνεῦσαι κόσμον κραυγάζοντα·
« εὐλογητὸς ὁ Θεός,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν ».

ᾠδὴ η'. *Οἱ θεορρήμονες παῖδες ἐν καμίνῳ*

Ῥιζοτομήσας ἀκάνθας δυσφημίας
σπόρῳ τοῦ λόγου, Ἰάσον,
ἑκατοστεύοντας στάχυας,
τὴν τῶν ἀνασωθέντων
πληθὺν ἐγεώργησας.

Ὁ φωτισμὸς τῶν ἐν σκότει σε φωστῆρα
Ταρσοῦ προβάλλεται, μάκαρ,
τὸν ταύτης θρόνον διέποντα
ἱερῶς καὶ ὁσίως,
Ἰάσον ἀπόστολε.

Νενομισμένως διδάσκων τοὺς ματαίᾳ
καθυποκύψαντας πλάνῃ
ἕνα Θεὸν σέβειν ἄκτιστον,
τοὺς τῆς πίστεως σέβας
προσάγοντας ἔσωσας.

138 τὸν om. Ck Ea 142 κράζοντα Lo
heirm. η' EE 227, n. 325, Joannis Lo hunc ordinem troparioruin exhibet: III. I. II. 147 ἑκατοστεύοντα Py Lo 148 ἄνω σωθέντων Lo 152 ταύτης] αὐτῆς Ea διέποντα] περιέποντα Ea troparium vv. 155-159 om. Ea 155 νενομισμένος Py Lo 158 τοὺς τῇ κτίσει τὸ σέβας Do τοὺς τοῖς κτίσμασι σέβας Py Lo Pv

136-137 Dan. 3,52 143-144 Dan. 3,52

Ὡς οὐρανὸς διηγήσω, θεορρῆμον,
δόξαν Θεοῦ κενωθέντος
καὶ τοὺς βροτοὺς οὐρανώσαντος·
διὰ τοῦτό σε πίστει,
Ἰάσον, δοξάζομεν.

θεοτ. * Σύμβολα φέρουσα πάλαι τοῦ σοῦ τόκου,
τοὺς νεανίας οὐ φλέγει,
παρθενομῆτορ, ἡ κάμινος,
ὡς οὐδὲ τὴν νηδύν σου
τὸ πῦρ τῆς θεότητος.

ᾠδὴ θ'. *Ὄρους παρῆλθες τῆς φύσεως*

Ἱερωτάτους στησώμεθα
ἅπαντες χορούς, ἱερῶς μακαρίζοντες
Ἰάσονα τὸν μέγαν
Χριστοῦ ἀπόστολον,
χοροῖς τῶν ἀσωμάτων
διὰ παντὸς ἐπευφραινόμενον.

Ὤφθης φωστὴρ διαυγέστατος
ταῖς ἀνατολαῖς τῶν πανσόφων λογίων σου,
ἀκτῖσί τε θαυμάτων,
f. 235v || σοφὲ ἀπόστολε,
φωτίζων οἰκουμένης,
μάκαρ Ἰάσον, τὰ πληρώματα.

Σκιρτᾷ ἡ κτίσις χορεύουσα
νῦν ἐν τῇ σεπτῇ πανηγύρει σου, ἔνδοξε,

160 οὐρανοὺς Py 161 καὶ δόξαν Ea 163 σε] ἐν Pv 164 δοξάζομεν] γεραίρομεν Lo 165-169 θεοτ. MR IV, 322. Pro hoc θεοτ., aliud invenimus in Py Lo, Pv: Σεσαρκωμένον τεκοῦσα Θεὸν Λόγον / τὰ τῆς σαρκὸς ἡμῶν πάθη / καὶ τῆς ψυχῆς, κόρη, ἴασαι, / ἵνα πίστει σε πάντες / καὶ[1] πόθῳ δοξάζωμεν. [1] καὶ om. Lo
heirm. θ' EE 221, n. 316, Joannis 170 versus om. Lo 171 ἅπαντες χοροὺς om. Lo 175 ἐπευφραινόμενος Lo συνευφραινόμενον Pv 176 διαυγέστατος] φαεινότατος Py Lo Pv 177 λογίων σου] δογμάτων σου Py Pv

161 Filip. 2,7 166-167 Dan. 3,46-50

ἀπόστολοι, προφῆται
ὄντως καὶ μάρτυρες
ἀγάλλονται, Ἰάσον,
μεθ' ὧν σε πάντες μακαρίζομεν.

Ἡ θήκη ἔνθα κατάκειται
τὸ καρτερικὸν καὶ πολύαθλον σῶμά σου,
Ἰάσον, τὰς ἀκτῖνας
ἐκπέμπει πάντοτε
καὶ σκότος νοσημάτων
διασκεδάζει, παμμακάριστε.

θεοτ. Φανεῖσα μήτηρ, πανάμωμε,
τοῦ Ἐμμανουὴλ σαρκωθέντος ἐκ μήτρας σου,
ἐθέωσας τὴν φύσιν
τῆς ἀνθρωπότητος·
διό σε, παναγία
θεοκυῆτορ, μακαρίζομεν.

185 ὄντως καὶ] καὶ πάντες Py Lo Pv 187 πάντες] πίστει Py Lo Pv 188-194 troparium om. Lo 190 ἰάσεων ἀκτῖνας Py Ea Pv 195 ἐν μήτρᾳ σου Do Py Ea

195 Matth. 1,23.

29 APRIL. *CANON* XXXIV

IN SANCTUM MEMNONEM

Synaxarium, 637: Οὗτος ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων τῷ Θεῷ ἑαυτὸν ἀνέθηκε, δοχεῖον καθαρὸν τοῦ ἁγίου γενόμενος πνεύματος. Ὑποτάξας γὰρ τὴν σάρκα τῷ πνεύματι καὶ ἄρξας παθῶν σαρκικῶν καὶ σκληραγωγίᾳ βιαίᾳ καὶ ἐπιπόνῳ κατατήξας ἑαυτόν, ἐγένετο καὶ μοναστῶν ἀρχηγός. Καὶ βίον ἀγγελικὸν βιώσας, τὴν τῶν θαυμάτων χάριν ἐπλούτησε τοῦ θεραπεύειν πάθη ἀνίατα. Ὅθεν καὶ ῥείθροις δακρύων τὴν ψυχὴν ἀποσμήξας, ὕδατα ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ βλύσαι παρεσκεύασεν· καὶ βυθῷ θαλάσσης μόνον ἐμφανεὶς πλωτῆρας χειμαζομένους πολλάκις διεσώσατο, ἀλλὰ καὶ ἀκρὶς μόνῃ αὐτοῦ ἐπικλήσει φυγαδεύεται. Ἐν τούτοις καλῶς βιώσας πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν.

Crypt. Δ.α. XVII	—	Ck, ff. 236v-240v
Crypt. Δ.α. VIII	—	Do, ff. 107-109v
Paris. gr. 1564	—	Py, ff. 66v-68
Vat. gr. 2008	—	Vm, ff. 178-179
Reg. gr. 61	—	Lo, ff. 92v-96
Vallic. gr. E 54	—	Ea, ff. 235-235v
Paris. Coislin gr. 309	—	H, ff. 221v-225

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τὸν φωσφόρον σου, Μέμνων, δοξάζω βίον· Ἰωσήφ.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος.*

Τῇ θείᾳ τοῦ παναγίου πνεύματος
ἀστράπτων χάριτι,
τοὺς τὴν φωσφόρον μνήμην καὶ σεπτὴν

tit. Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΚΔ' Lo
Τοῦ ὁσίου καὶ θαυματουργοῦ Μέμνονος τοῦ ἐν Λυκίᾳ Py; acr. om. Ea acr. nominis Ἰωσὴφ in margine in Do Py om. Lo H
heirm. α' EE 94, n. 133, Joannis 1 τὴν θείαν Ea παναγίου] παρακλήτου H 3 μνήμην] Μέμνων Lo Ea H ταύτην Do

ἐκτελοῦντάς σου κοίμησιν
φωτιστικῇ πρεσβείᾳ σου
παθῶν ἀχλύος ἀποκάθαρον.

Ὁσίως τὸν σὸν σταυρὸν ἀράμενος,
κατηκολούθησας
τῷ σαρκωθέντι Λόγῳ δι' ἡμᾶς
καὶ σαρκὸς τὰ σκιρτήματα
δι' ἐγκρατείας, ὅσιε,
καὶ χαμευνίας ἀπενέκρωσας.

Νηστείαις καὶ προσευχαῖς καὶ δάκρυσιν
Θεῷ ἑνούμενος,
καθυπεδέξω χάριν παρ' αὐτοῦ
θεραπεύειν νοσήματα
καὶ ἀπελαύνειν πνεύματα,
Μέμνων θεόφρον παμμακάριστε.

θεοτ. Φορέσας Θεὸς ἐκ σοῦ τὸν ἄνθρωπον
δι' ἀγαθότητα,
διπλοῦς προῆλθεν, ἄχραντε ἁγνή,
ἐνεργείαις καὶ φύσεσιν,
ὃν ἐκδυσώπει πάντοτε
φωταγωγῆσαι τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

f. 237 ‖ ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοὶ*

Ὡς ἥλιος ἐπὶ γῆς
τῶν ἀρετῶν τῷ φωτισμῷ ἔλαμψας,
πάντων ψυχάς, ὅσιε,
χάριτι φωτίζων τοῦ πνεύματος.

5 φωτιστικαῖς πρεσβείαις σου Lo 9 σαρκωθέντι] σταυρωθέντι Py Lo H 10 σκιρτήματα] κινήματα Py Lo Ea H hic v. 17 repetit H 12 χαμευνίαις Lo 14 αἰνούμενος Lo 15 αὐτῷ H 16 θεραπεύεις Lo 17 ἀπελαύνεις Lo 19 Θεὸς ἐκ σοῦ] ἐκ σοῦ Θεὸς Py Lo Ea H 20 διαγαθότητι Lo 24 τοὺς ὑμνοῦντάς σε] τὰς ψυχὰς ἡμῶν Py Lo Ea H
heirm. γ' EE 94, n. 133, Joannis 27 πάντας πιστούς, ὅσιε Py

Σιδήρῳ σου τὴν ὀσφὺν
περιζωσάμενος, παθῶν νέκρωσιν
ἔσχες σαφῶς, ὅσιε
Μέμνων, στολισθεὶς τὴν ἀπάθειαν.

Φιλάνθρωπος γεγονὼς
τοῖς ἀσθενοῦσιν, ἐκ Θεοῦ εἴληφας
χάριν πολλήν, ὅσιε,
πάθη θεραπεύειν ἀνίατα.

θεοτ. Ὁ Λόγος ὁ τοῦ Θεοῦ
σοῦ τὴν ἀμόλυντον νηδὺν ᾤκησεν
καὶ τῶν βροτῶν, ἄχραντε,
πᾶσαν ἁμαρτίαν ἐξῴκησεν.

f. 237v ‖ ᾠδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα ἡ ἐκκλη[σία]*

Ῥείθροις, ὅσιε, δακρύων τὴν σὴν καρδί[αν]
ἀποκαθάρας, ὕδατα
αὐχμηρῷ ἐν τόπῳ
βλύζειν παρεσκεύασας,
Θεοῦ σε δοξάζοντος,
Μέμνων, ὡς οἰκεῖον θεράποντα.

Ὁ περίδοξός σου βίος τοῖς ἄστροις φαιν[...]
τῶν ἱερῶν θαυμάτων σου,
ἄλλον οὐρανόν σε
δείκνυσιν, μακάριε,
τοῖς πίστει κραυγάζουσιν·
« δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε ».

Νόμοις, ὅσιε, πειθόμενος τοῦ δεσπότου,
τοὺς ὑπὸ σὲ ὡδήγησας

29-32 troparium om. H 35 πολὺν Lo 36 θεραπε[...] Ea 40 δέσποινα παρθένε διέσωσεν H ἐξοίκησεν Lo
heirm. δ' EE 94, n. 133, Joannis 43 ἐν αὐχμηρῷ [...] Py Lo Ea H 44 βλύζων Lo 45 δοξάσαντος Lo Ea δοξάζοντες H [4]8 σου om. Ea 51 κραυγάζουσιν] κραυγάζειν Ea ὑμνοῦσί σε H 52 πάτ[...] [τ]ὰ σεπτὰ προτερήματα H 53 δεσπότου] σωτῆρος Py Ea 54 σὲ] σ[...] Lo H

ποιμάνας ὁσίως,
πολυπλασιάσας τε
ὡς δοῦλος ὑπήκοος
τὸ δεδωρημένον σοι τάλαντον.

θεοτ. Συνωθούμενον τὸν νοῦν μου, θεοκυῆτορ,
πρὸς ἡδονὰς τοῦ σώματος,
τῇ σῇ μεσιτείᾳ
δέομαι στερέωσον,
ἡ μόνη κυήσασα
τὸν ἀγαθοδότην Θεὸν ἡμῶν.

f. 238 ‖ ᾠδὴ ε΄. *Σύ, κύριέ μου, φῶς*

Ὁ νοῦς σου ταῖς πυκναῖς
πρὸς τὸ θεῖον συννεύσεσι
φῶς γέγονε, θεομάκαρ,
σαρκικῶν ἡδονῶν τε
ἐφάνη ὑψηλότερος.

Ὑπάρχων ἰατρὸς
τῶν σωμάτων, πανόλβιε,
ἀπήλαυνες τὰς ἀλόγους
τῶν ψυχῶν ἀρρωστίας
τῇ χάριτι τοῦ πνεύματος.

Μακάριος εἶ σὺ
καὶ καλῶς σοι γεγένηται
νικήσαντι τὴν κακίαν
τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὰ πάθη,
παμμάκαρ, θανατώσαντι.

θεοτ. Ἐκύησας Θεὸν
καὶ παρθένος διέμεινας,

56 καὶ πολυπλασίως τὲ Lo πολυπλασίας τε Ea 58 σοι] σοῦ Ea 64 Θεὸν ἡμῶν] καὶ κύριον Lo
heirm. ε΄ EE 94, n. 133, Joannis 66 συνέσεσι H 69 ἐφάνης Lo Ea 72 ἀπελαύνεις Lo ἀπήλαυνας H 79 θανατώσαντος H

θεόνυμφε, διὰ τοῦτο
μακαρίζει σε πᾶσα
ἀνθρώπων γλῶσσα χαίρουσα.

f. 238ᵛ ‖ ᾠδὴ ϛ΄. *Θύσω σοι*
μετὰ φωνῆς αἰνέσεως, κύριε,

Μόνῃ σοῦ
ἐπικλήσει ἀκρὶς φυγαδεύεται,
πᾶσά τε βλάβη δαιμόνων·
τοῦ Θεοῦ γάρ, Μέμνων, μέγας θεράπων
ἐγνωρίσθης,
τοῦ μεγάλως σε, πάτερ, δοξάσαντος.

Νικήσας
τὸ τῆς σαρκὸς ἐπίβουλον φρόνημα,
πνεύματος χάριν ἐδέξω
φυγαδεύειν νόσους καὶ ἀρρωστούσας
ἁμαρτίαις
ἰατρεύειν ψυχάς, ἀξιάγαστε.

Ὢ θαῦμα·
πῶς ἐκ μόνης προσκλήσεως σώζονται
σοῦ, πανaοίδιμε Μέμνων,
οἱ πλωτῆρες, σὲ θεασάμενοι
ἐποφθέντα
καὶ κυμάτων τὸν σάλον πραΰνοντα;

θεοτ. Νέκρωσον
τῆς σαρκός μου, παρθένε, τὸ φρόνημα,
τὸν νεκρωτὴν τοῦ θανάτου

heirm. ϛ΄ EE 94, n. 133, Joannis 85 σὺ Ck 87 τε [illegible] H 89 Hic in Ea abrumpitur hymnus 90 σε, πάτερ, δοξάσαντος] ἀ[illegible] δοξάζοντος H 91 οἰκήσας Lo 94 φυγαδεύων νόσους καὶ ἀρρωστούντων Lo 95 ἁμαρτία H 96 ψυχὰς] παθῶν H 97-102 troparium om. H 100 [illegible]στοὶ πλωτῆρες σὲ κατιδόντες Py Lo καθιδόντες Lo 101 ἐπωφθέντες (sic) Lo [illegible]2 πραΰναντα Do 104 παρθένε, τὸ φρόνημα] τὸ φρόνημα δέομαι Lo

καὶ ζωῆς δοτῆρα ὡς συλλαβοῦσα
καὶ τεκοῦσα
ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν, πάναγνε.

f. 239 ‖ Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου*

Ὡς ἀστέρα σε πάντες φωτοειδῆ
ἀρετῶν καὶ θαυμάτων μαρμαρυγαῖς
τὸν κόσμον φωτίζοντα
εὐφημοῦμεν, μακάριε·
κοινωνὸς γὰρ θείας
λαμπρότητος γέγονας
καὶ πρὸς φέγγος, Μέμνων,
μετέβης τὸ ἄδυτον·
ὅθεν τὴν φωσφόρον
καὶ ἁγίαν σου μνήμην
τιμῶμεν ἑκάστοτε,
τὸν σωτῆρα δοξάζοντες
καὶ συμφώνως βοῶμέν σοι·
« πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
⟨τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν μνήμην σου⟩ ».

ᾠδὴ ζ'. *Ἐν τῇ καμίνῳ*

Δακρύων ὄμβροις
παθῶν κατέσβεσας κάμινον·
νῦν δὲ
τῷ πυρί, μακάριε, ἀληθῶς
καταφλέγεις τῶν θαυμάτων σου

106 ὡς] ἡ Py Lo H
heirm. καθ. MR I, 68; hoc κάθ. post oden γ' in Lo, om. in Vm H
2 μαρμαρυγὰς Ck Lo 11 τιμῶμεν] τιμῶντες Py Lo 12 δοξάζομεν Py Lo
15 post δωρήσασθαι sequitur in Lo ἡμῖν τοῖς ἑορτάζουσι 16 cfr. καθ. p. 345
heirm. ζ' EE 94, n. 133, Joannis 110 παθῶν] τὴν τῶν παθῶν Vm
ἔσβεσας H 113 κατεφλέχθης Lo

ὑλώδη πάντοτε
ἀρρωστημάτων βλάβην ἐν χάριτι.

Ὁλοκαρδίως
τὸν ποιητήν σου, μάκαρ, ἠγάπησας·
ὅθεν
καὶ σαρκὸς καὶ κόσμου, Μέμνων σοφέ,
ἀναμέλπων, ἔξω γέγονας·
« εὐλογημένος εἶ
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, κύριε ».

Ξύλον καθάπερ
ἐν διεξόδοις πεφανέρωσαι,
πάτερ,
φυτευθεὶς ἀσκήσεως τοὺς καρποὺς
καὶ θαυμάτων τὴν ἐνέργειαν,
Μέμνων, ἀπέδωκας
ἐν εὐθέτῳ καιρῷ εὐθηνότατα.

Ἀκρίδος βλάβην
προσγινομένην ἀνέστειλας,
ταύτην
προσταγαῖς ἐνθέοις, Μέμνων σοφέ,
ποταμίοις πνίξας ὕδασιν,
« εὐλογημένος εἶ
ὁ Θεός μου » κραυγάζων « καὶ κύριος ».

θεοτ. * Ζάλης ἀμέτρων
ἁμαρτημάτων, κόρη, ῥῦσαί με,
μόνη

115 ἐν χάριτι | ἔπαυσας Lo 116 ὁλογκαρδίως H 121 [illegible]ομένος (sic) Do
123-129 troparium om. H 123 ξύλω Lo 124 πεφανέρ[illegible]] θείοις πεφανέρωσαι Vm ὑδάτων σαφῶς Lo ὑδάτων σοφέ Py 131 π[illegible]ινομένην τῇ γῇ ἀνέστειλας Vm προσγενομένην Lo προσγινομένην] προσγενομένην H 133 Μέμνων σοφέ] θαυματουργέ Py Lo H 136 ἐν τῷ ναῷ .... H 137-143 θεοτ. PID πς' 137 ἀμέτρου Lo 139 σὺ μόνη Vm

121-122 Dan. 3,53

ταπεινῶν βοήθεια κραταιὰ
καὶ πταιόντων ἱλαστήριον·
εὐλογημένη γὰρ
ἐν γυναιξὶν ὑπάρχεις, πανάμωμε.

f. 239v || ᾠδὴ η΄. *Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιήλ*

Ὡς ὄρθρος ἐκλάμψας, ὡς ἀστήρ,
ὡς μέγας ἥλιος,
Μέμνων θεόπνευστε,
ψυχὰς ἐφώτισας χάριτι,
ὁδηγόν σε σχούσας ἄριστον
καὶ παιδοτρίβην ἱερὸν
καὶ παιδευτὴν θαυμαστόν,
ἐκβοῶντα·
« πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον ».

Βαθεῖαν πληγὴν τῷ δυσμενεῖ
γεννῶσαν θάνατον,
παμμάκαρ, δέδωκας,
ἡνίκα χάριτι πνεύματος
ταπεινὸν ἐκτήσω φρόνημα
καὶ τὴν ὑλόφρονα αὐτοῦ
γνώμην εἰς γῆν ταπεινῶν
καὶ παγίδων
τῶν ψυχοφθόρων αὐτοῦ ἀμφιστάμενος.

Ἰδεῖν ἠξιώθης τὴν ἐκεῖ
μακαριότητα

141 πταιόντων] πταισμάτων Do Lo H πεσόντων PID 142 καὶ καταφύγιον PID γὰρ] σὺ Do Py Vm Lo H 143 καὶ παράκλησις θεία καὶ γέφυρα PID ὑπάρχεις, πανάμωμε] πανάμωμε δέσποινα Do Py Vm Lo

heirm. η΄ EE 94, n. 133, Joannis 146 θεσπέσιε Py 147 χάριτι] ὅσιε H 148 σχούσαις H 149 καὶ παιδευτήν τε θαυμαστὸν H 150 ἀεὶ κραυγάζοντα H 151 ἐκβοῶντα] ἐκβοώντων Lo εὐλογεῖτε H 153-161 troparium om. H 158 καὶ τὴν ὑλόφρονα] τὴν ὑψηλόφρονα Do Py Vm Lo 161 ἀφιστάμενος Do Vm ἀφιπτάμενος Py ἐφ' ὑπτάμενος (sic) Lo

142-143 Luc. 1,42

καὶ τὴν ἀπόλαυσιν
τὴν αἰωνίζουσαν, ἅγιε,
καὶ ἁγίων τὰς λαμπρότητας
πολιτευσάμενος καλῶς,
καὶ νῦν βοᾷς ἐν χαρᾷ·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

Ὁ τόπος ὁ ἄνυδρος τὸ πρίν,
νυνὶ δὲ ἔνυδρος
κηρύττει, ὅσιε,
τὴν πρὸς τὸν κύριον πίστιν σου
καὶ τὴν χάριν τῶν θαυμάτων σου,
ὧνπερ ἐτέλεσας βοῶν
τῷ χορηγῷ τῶν καλῶν·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

f. 240 θεοτ. || Νοσοῦσαν τῷ βάρει τῶν δεινῶν
καὶ κινδυνεύουσαν
τὴν ταπεινήν μου ψυχήν,
θεοχαρίτωτε δέσποινα,
ἐπισκέψεως ἀξίωσον
καὶ ὑγιῆ ὁλοτελῶς
δεῖξον, κραυγάζουσαν·
« εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον ».

ᾠδὴ θ΄. *Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους*

Ἴσχυσας δεσμούμενος κράτει
θεαρχικῷ, Μέμνων θεόφρον,
πᾶσαν τοῦ ἐχθροῦ δυναστείαν

176 ἐτέλεσας βοῶν] ἐτέλεις ἐκβοῶν H 180-188 θεοτ. om. H, cuius in locum hoc alterum substituit: Σὺ μόνη ἐν πάσαις γενεαῖς, παρθένε ἄχραντε ... MR I, 84 186 δεινῶν κραυγάζουσα Lo

heirm. θ΄ EE 94, n. 133, Joannis 189 δεσμούμενος] σθενούμενος Py Lo H 190 θεαρχικῇ H

169-170, 178-179, 187-188 Dan. 3,57

καταπαλαῖσαι·
ὅθεν τὸν στέφανον
ὡς νικηφόρος εἴληφας,
ὑπὲρ ἡμῶν Χριστῷ δεόμενος.

Ὥσπερ ἐκ πηγῆς, τῆς σῆς θήκης
ῥεῖθρον ἰάσεων πηγάζει
καὶ ἀρρωστημάτων τὸν ῥύπον
δυνάμει θείου
καθαίρει πνεύματος
καὶ καταρδεύει, ὅσιε,
τὰς διανοίας τῶν τιμώντων σε.

f. 240v ‖ Σήμερον ἡ μνήμη σου, πάτερ,
καθάπερ ἥλιος φωτίζει
πᾶσαν ἡλικίαν καὶ φρένα·
φωτὸς γὰρ ἔργα,
Μέμνων, ἐτέλεσας
καὶ πρὸς τὸ φῶς τὸ ἄδυτον
νῦν ἐκδημήσας κατεσκήνωσας.

Ἤρθης πρὸς μονὰς αἰωνίους,
Θεὸν ὡς θέμις κατοπτεύων
καὶ ταῖς τῶν ὁσίων ἀγέλαις
συναγελάζων,
Μέμνων μακάριε,
μεθ' ὧν ἡμῶν μνημόνευε,
τῶν ἐπὶ γῆς μνημονευόντων σου.

θεοτ. Φωνήν σοι βοῶμεν, παρθένε,
περιχαρῶς τοῦ ἀρχαγγέλου·
χαῖρε, τῆς κατάρας ἡ λύσις,
ὁσίων δόξα,
πατέρων καύχημα
καὶ προφητῶν τὸ κήρυγμα
καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ διάσωσμα.

---

195 χριστοῦ Py χριστὸν Lo 197 πηγάζεις Lo 199 θεία Lo 204 καταφωτίζει πᾶσαν κτίσιν H 205 ἡλικίαν] ἡλίαν (sic) Lo 206 γὰρ] δὲ Lo 210-216 troparium om. Lo H. Pro hoc troparium aliud praebet H, inc.: Ἡ μνήμη σου ἡ πλησιφαὴς ἀνέτειλε EI, 62 (1948) 358 210 αἰωνίους] ἀειζώους Py 211 κατοπτεύων] καθοπτεύων Ck 214 μακάριε] πανόλβιε Py

30 APRIL. *CANON* XXXV

IN SS. MAXIMUM, DADAM ET QUINTILIANUM

Synaxarium, 636-638*: Ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων Μαξίμου, Δάδα καὶ Κυντιλλιανοῦ. Οὗτοι ὑπῆρχον κατὰ τοὺς χρόνους Μαξιμιανοῦ καὶ Μαξιμίνου καὶ Γαβινίου καὶ Ταρκυΐνου τῶν ὑπάτων· ὥρμηντο δὲ ἐκ πόλεως Δοροστόλου τῆς δευτέρας Μυσίας. Τούτων δὲ ὁ ἅγιος Μάξιμος ἀναγνώστης ἦν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καλῶς τὰς θείας ἐξησκημένος γραφὰς καὶ διδασκαλίαις τοὺς σὺν αὐτῷ ἁγίους νουθετῶν καὶ πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἐπιβεβαιῶν καὶ στηρίζων· διά τοι τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς ὑπάτους διαβληθεὶς ἤχθη μετὰ Δάδα καὶ Κυντιλλιανοῦ εἰς ἐξέτασιν. Μεθ' ὧν τὸ ἀνένδοτον τῆς γνώμης ἐπιδειξάμενος, καὶ τὸν Χριστὸν παρρησίᾳ ὁμολογήσας, πρῶτον μὲν ἐν τῇ φυλακῇ μετὰ τῶν συνάθλων ἐμβάλλεται, ἔνθα ὑπὸ θείου ἀγγέλου ἐνεπλήσθησαν θάρσους. Ἔπειτα ἀχθέντες σφοδραῖς κατεξάνθησαν μάστιξι, γυμνοὶ κατὰ τῆς γῆς ἐκταθέντες καὶ οὕτως τοὺς αὐχένας ἐτμήθησαν, προστάξει τῶν ὑπάτων ἐπενεχθέντες ἐν τῷ αὐτῶν κτήματι οὕτω λεγομένῳ Ὀζοβία, ἔνθα διάγοντες συνελήφθησαν..... Ἐπανήχθησαν δὲ τὰ τίμια λείψανα αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ κατετέθησαν ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Βιγλεντίου, ἐν ᾗ καὶ ἡ σύναξις αὐτῶν τελεῖται.

Crypt. Δ.α. XVII — Ck, ff. 242-246

Ὁ κανών.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισωμεν τῷ κυρίῳ*

f. 242v ‖ Ὦ φιλέορτοι, δεῦτε
δόμον τῶν μαρτύρων ἐπιφθάσαντες,
ὕμνοις τῶν ἐγκωμίων
τοὺς ἀξίους τιμήσωμεν μάρτυρας.

---

* in die XXVIII aprilis

tit. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου, τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κυντιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ὁ κανὼν τῶν μαρτύρων.

heirm. α' EE 224, n. 321, Joannis

Ζάλης κυμαινομένης
κατὰ πᾶσαν πόλιν διατάγματα
ἀσεβῶν προσταγμάτων
ἐκπεμφθέντων, ἐνήθλουν οἱ ἅγιοι.

Σήμερον τὸ τοῦ Δάδα
καὶ Μαξίμου δεῦτε τὸ μνημόσυνον·
οἱ πιστοὶ προσελθόντες,
εὐφημήσωμεν ὕμνον ἐπάξιον.

f. 243 || ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ κύριος*

Χιτῶνας διέρρηξαν
τῶν γενναίων ἀθλητῶν
τῶν εἰδώλων οἱ ἔκδικοι,
ὅλην κινήσαντες
ἑαυτῶν τὴν μανίαν,
τὸ σῶμα αἰκίζοντες
ἀφειδῶς οἱ ἄνομοι.

Οἱ ἔνδοξοι μάρτυρες
διὰ τῆς ὑπομονῆς
τὸν ἐχθρὸν κατεπάτησαν,
τὴν νίκην ἀράμενοι
κατ' αὐτοῦ εἰς αἰῶνας·
διὸ καὶ εὐφραίνονται
μετὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Χριστὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν,
ὁ συναθλῶν τοῖς ἁγίοις,
ἐν τῇ πίστει ἐστήριξεν·
διὸ καὶ τὸν στέφανον
ἐν σκηναῖς οὐρανίοις
αὐτοῖς ἐχαρίσατο
διὰ τῆς ἀθλήσεως.

heirm. γ' EE 226, n. 323, Germani 32 αὐτοὺς

f. 243v || Κάθισμα.

Ἦχος α'. *Χορὸς ἀγγελικὸς*

Τρισάριθμον χορὸν
τῶν μαρτύρων ἐν ὕμνοις
τιμήσωμεν, πιστοί,
ὡς ἀμάραντα ἄνθη
καὶ φύλακας τῆς πίστεως
καὶ εἰδώλων καθαίρεσιν,
Δάδαν, Μάξιμον,
Κυντιανὸν τὸν γενναῖον,
ὡς πρεσβεύοντας
ὑπὲρ ἡμῶν τὸν σωτῆρα
καὶ μόνον φιλάνθρωπον.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως
τὴν ψυχὴν ἐμπήξαντες οἱ μακάριοι,
τῶν εἰδώλων γὰρ τὴν πλάνην σαφῶς
ὡς θανάτου ξίφος
ἐξηφάνισαν.

« Σοὶ τῷ ζῶντι Θεῷ ἡμῶν »
ἔκραζον οἱ μάρτυρες ἐναθλοῦντες στερρῶς,
« τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐθέμεθα,
οὐ γὰρ ἕτερον ἄλλον,
σῶτερ, οἴδαμεν ».

Δάδαν πάντες τιμήσωμεν
σὺν Κυντιανῷ, πιστοί, καὶ τὸν Μάξιμον,
ὡς πρεσβεύοντας πρὸς κύριον
τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς
αἰωνίου πυρός.

heirm. καθ. MR III, 481 8 Κυντιανὸν pro Κυντιλλ[illegible]
heirm. δ' EE 225, n. 322, Cosmae 37 ξίφον 38 [illegible]άνισας 39 σὺ
45 Κυντιανῷ pro Κυντιλλιανῷ

f. 244 ‖ ᾠδὴ ε'. *Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι, κύριε.*

Τοῦ Παύλου μιμηταὶ ἀνεδείχθησαν
οἱ γενναῖοι,
χώραις τε καὶ πόλεσιν
περιερχόμενοι δέσμιοι.

Τὸ πέλαγος τοῦ βίου διώδευσαν
οἱ γενναῖοι,
πόδας μὴ μολύναντες
ἁμαρτιῶν ἀθεότητι.

Ἐν τῷ ναῷ ἐτέθητε, μάρτυρες,
τῆς πανάγνου,
ἔνθα τὰ ἰάματα
ἀκαταπαύστως πηγάζουσιν.

f. 244ᵛ ‖ ᾠδὴ ϛ'. *Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινὸ*

Ἐν σώματι ἀθλήσαντες στερρῶς
οἱ ἔνδοξοι μάρτυρες,
ἐχθρὸν τὸν ἀσώματον
τῇ δυνάμει τοῦ σταυροῦ ἐτροπώσαντο.

Καθείλετε εἰδώλων τοὺς βωμούς,
πανεύφημοι μάρτυρες·
δαιμόνων ἀγάλματα
ἐδαφίσαντες εἰς γῆν κατεπαύσατε.

Εἰς πᾶσαν ἐξελήλυθεν τὴν γῆν,
ψαλμικῶς ὡς γέγραπται,
ἡ πάνσεπτος ἄθλησις
τῆς ὑμῶν καρτερίας, γενναιότατοι.

heirm. ε' EE 226, n. 324, Germani 51 χώρας
heirm. ϛ' EE 224, n. 321, Joannis 65 Καθείλετε] καθήλατε 68 ἐκδαφίσαντες

49-52 Eph. 3,1; Filem. 1,1 69-70 Cfr. Ps. 18,5

f. 245 ‖ ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ἐν ἀρχῇ τὴν γῆν θεμελιώσας*

Ἐδέξαντο
οὐρανόπλοκον στέφανον,
ἐν σταδίῳ βοῶντες·
« εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας,
κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Ἐνήθλησαν
ἀνδρικῶς οἱ ⟨—⟩ ομονῇ
τῶν βασάνων τὴν ⟨— —⟩
« εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας,
κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ».

Ἱλάσθητι
δι⟨— — ´ — — ´ — —⟩
σωτήρ, ταῖς ἡμῶν ἁμαρτίαις
⟨— — — ´ — — —⟩ παμφάγου
ἐξελοῦ ὡς ἀγα ⟨— — ´ — — ´⟩.

f. 245ᵛ ‖ ᾠδὴ η'. *Τὸν ἄναρχον βασιλέα τῆς δόξης*

Ὡς πρόβατα
ἀπεστάλησαν Χριστοῦ
οἱ μάρτυρες,
μέσον λύκων ἐλθόντες,
μηδόλως ὑπ' αὐτῶν
βλαβέντες, ἀλλὰ μᾶλλον
ἐνήθλησαν τῇ πίστει.

heirm. ζ' EE 226, n. 323, Germani 79 cd. mutilus, [duae] syllabae desiderantur 80 cd. mutilus, duae syllabae desiderantur 84 cd. mutilus, septem syllabae desiderantur 86 cd. mutilus, septem syll[ab]ae desiderantur 87 cd. mutilus, quinque syllabae desiderantur
heirm. η' EE 229, n. 328, Germani

Τὸν νοητὸν
Φαραὼ τῇ ἀθλήσει
ἐβύθισαν
εἰς βυθὸν ἀπωλείας
οἱ μάρτυρες Χριστοῦ·
διὸ καὶ τοὺς στεφάνους
ἐδέξαντο ἀξίως.

Διάκονος
τοῦ Χριστοῦ ἀνεδείχθης,
πανεύφημε
Μάξιμε ἀθλοφόρε·
ἐν σοὶ γὰρ ἀληθῶς
τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου
πιστῶς ἐπαναπαύει.

f. 246 ‖ ᾠδὴ θʹ. *Τὸν προδηλωθέντα ἐν ὄρει τῷ νομοθέτῃ*

Ἄνωθεν Χριστὸς τὴν ὑμῶν βοᾷ καρτερίαν·
« ἤνοιξα τὰς πύλας, δεῦτε
τὴν ἐμὴν βασιλείαν
εἰσελθόντες κατατρυφήσατε δόξης,
ἧς διὰ βασάνων ἠξιώθητε ».

Τέλος τὸ βραβεῖον ἐδέξασθε, ἀθλοφόροι,
καρατομηθέντες ὁμοῦ
ἐν τόπῳ Ζωοβία
ἐν τῇ Ζητίᾳ ἐπὶ τῷ ὄρει† τῷ δόντι,†
ἔνθα τὰς ἰάσεις ἀναβλύζετε.

Δεῦτε τῶν μαρτύρων τὴν θείαν θήκην [πιστοὶ] εἰδότες,
ἐν τῷ τεμένει μείνωμεν
τῆς παρθένου Μαρίας
καὶ Προκοπίου τοῦ μάρτυρος ἔνδον,
ἐν τοῖς Βιγλεντίοις ἀναβλύζουσαν.

heirm. θʹ EE 226, n. 234, Germani 116 Ζωοβία pro Ὀζοβία 117 τὸ ὄρος; τῷ δόντι (?) 119 πιστοὶ metri causa expunxi

96-98 Ex. 15,4-5 102-103 Cfr. 1 Cor. 3,5

IN SANCTUM IACOBUM APOSTOLUM

Synaxarium, 639-642: Οὗτος μετὰ τὴν τοῦ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου κλῆσιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου εἰς μαθητείαν σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ προσκαλεῖται ..... Διὰ ταῦτα αὐτούς τε καὶ τὸν κορυφαῖον Πέτρον ἀεί ποτε ἐν ταῖς προσευχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις οἰκονομίαις παρελάμβανε, τὰ ὑψηλότερα καὶ μυστικώτερα τῶν δογμάτων μυσταγωγῶν καὶ κοινωνῶν. Τοῦτον τὸν μακάριον Ἰάκωβον μετὰ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μὴ φέρων ὁρᾶν ὁ Ἡρώδης παρρησιαζόμενον καὶ τὸ σωτήριον κήρυγμα καταγγέλοντα, τὰς χεῖρας ἐπιβαλὼν ἀνεῖλε μαχαίρᾳ, δεύτερον μάρτυρα μετὰ Στέφανον τῷ δεσπότῃ παραπέμψας Χριστῷ.....

Paris. gr. 1564 — Py, ff. 68v-70v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Κάρας ἔκοψας, Ἰάκωβε, τῶν πλάνων.
⟨Ἐν τοῖς θεοτοκίοις· Γεωργίου⟩.

Ἦχος δʹ.

ᾠδὴ αʹ. *Τριστάτας κραταιοὺς*

Καθεῖλεν δυνατοὺς
πολεμίους ἐκ θρόνων
τυραννίδος ὁ Χριστός,
ἐκ τάφου ἀναστὰς
καὶ τεταπεινουμένους ἡμᾶς
ὕψωσεν καὶ θείας δόξης

tit. Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου
Nomen Γεωργίου e litteris capitalibus θεοτοκίων deducitur
heirm. αʹ EE 95, n. 135, Joannis

1-6 Luc. 1,52

καὶ ζωῆς κατηξίωσεν,
ἐπινίκιον ὕμνον προσᾴδοντας.

Ἀκτῖσι φαειναῖς
τοῦ ἡλίου τῆς δόξης
λαμπρυνθεὶς θεοπρεπῶς,
Ἰάκωβε σοφέ,
φωστὴρ ὤφθης τοῖς πέρασιν,
χάρισι ταῖς φωτοφόροις
τοῦ κηρύγματος ἅπαντας
τοὺς ἀνθρώπους φωτίζων ἐν πνεύματι.

Ῥητόρων τὰς πλοκὰς
τῇ βροντῇ τῶν σῶν λόγων
διακόψας, ἀστραπαῖς
ἐφώτισας βροτοὺς
τοῦ ἐνθέου κηρύγματος·
ὅθεν σε ὡς κορυφαῖον
ἀποστόλων, Ἰάκωβε,
ἀληθείας γεραίρομεν κήρυκα.

Ἀπέτεμες, σοφέ,
τῇ μαχαίρᾳ τῶν λόγων
τὰς τοῦ ψεύδους καφαλὰς
f. 69 || καὶ ἔρριψας εἰς γῆν
τυραννούντων ἀπόνοιαν·
ὅθεν σε τροπαιοφόρον
ὁ δεσπότης δεξάμενος
χαρισμάτων βραβείοις ἐδόξασεν.

θεοτ. Γυμνώσας τὸν ἐχθρὸν
ὁ υἱός σου, παρθένε,
καὶ θανάτου καθελὼν
τὸ κράτος ὡς Θεός,
τοὺς ἀνθρώπους ἐρρύσατο
απαντας ἐκ τυραννίδος
καὶ τοῦ τάφου ἀνέτειλεν,
νικηφόροις στεφάνοις κοσμούμενος.

29 ἀπόνοια

22 Marc. 3,17

ᾠδὴ γ'. *Ὅτι στεῖρα ἔτεκεν*

Συνεσχέθη θάνατος
καὶ ἐνεκρώθη, θανάτου
ἐπιθυμῶν ἀδίκου
καὶ ἀνευθύνου τοῦ Χριστοῦ
καὶ παρ' αὐτοῦ ἐδέξατο
τὴν ἔνδικον
δίκην ὡς κατάδικος.

Ἐκ βυθοῦ ἀνείλκυσας
τῆς ἀθεΐας ἀνθρώπους
τῷ τοῦ σταυροῦ ἀγκίστρῳ
καὶ ἐπιγνώσει τοῦ Χριστοῦ
καὶ εἰς ὕψος οὐράνιον,
Ἰάκωβε,
τούτους ἐπανήγαγες.

Καθεῖλες, Ἰάκωβε,
ὑπερηφάνων τὰ θράση,
τῇ τοῦ Χριστοῦ μιμήσει
καὶ ἐντολῇ ταπεινωθεὶς
καὶ εὐκλεεῖ θανάτῳ σου
ἀνέδραμες
ὕψος πρὸς οὐράνιον.

θεοτ. Ἐξ ἀδύτων εἵλκυσε
καὶ κατωτάτων τοῦ Ἅιδου
τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν
συγκαταβὰς ὁ σὸς υἱός,
ταύτην, θεοχαρίτωτε,
δοξάζουσαν
σὲ θεοκυήτορα.

heirm. γ' EE 97, n. 138, Joannis 67 δοξάζουσιν

Κάθισμα.

Ἦχος α΄. *Τὸν τάφον σου, σωτήρ,*

Χριστῷ μαθητευθεὶς
καὶ πιὼν τὸ ἐκείνου
....

Ἄλλο.

Ἦχος δ΄. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Ὡς ἀστέρα
ἄδυτον τῇ ἐκκλησίᾳ
τεθηκὼς ὁ κύριος
τὸν τούτου θεῖον μαθητὴν
καὶ θεηγόρον Ἰάκωβον,
πάντας ἐνάγει
πρὸς φῶς ἐπιγνώσεως.

ᾠδὴ δ΄. *Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ*

Ὁ καυχώμενος ἐν ὕψει
ὑπ' ἀνοίας βουλεύμασιν,
ἐν τοῖς κατωτάτοις
τύραννος ἐχθρὸς καταπέπτωκεν
τοῦ ποιητοῦ τῇ ἐγέρσει
κατασπώμενος,
καὶ ἐρρύσθημεν οἱ ὑπ' αὐτοῦ τυραννούμενοι.

Ψυχολέθρου ἀθεΐας
ἀπελάσας, ἀπόστολε,
ἐξ ἀνθρώπων λύμην,
τῆς θεογνωσίας ἰάτρευσας
τούτους ἐνθέοις μεθόδοις
καὶ παρέστησας
εὐεκτοῦντας Χριστῷ τῷ Θεῷ διὰ πίστεως.

καθ. MR IV, 414 heirm. alterius καθ. HR, 169
heirm. δ΄ EE 95, n. 135, Joannis 80 τούτοις

Ἀπεξήρανας τῆς πλάνης
τοὺς χειμάρρους, ἀπόστολε,
ὡς πυρὶ ἀστέκτῳ
λόγοις σου ἐνθέοις κηρύγματος
καὶ φωτισμὸν ἐφήπλωσας
τὸν τῆς πίστεως
ἐν τοῖς πέρασι καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατηύγα[illegible].

Σὺ αὐτάδελφον τὸν τρόπον
καὶ τὴν γνώμην ὁλόψυχον
τῷ ἠγαπημένῳ
ἔχων μαθητῇ, συνεξέλαμψας
ἐν τῷ κηρύγματι τούτῳ
τῷ τῆς πίστεως·
διὰ τοῦτο βροντῆς σε υἱὸν πίστει σέβομεν.

f. 69v θεοτ. ‖ Βυθισθεῖσαν τοῖς τοῦ Ἅιδου
κατωτάτοις ἀνείλκυσεν
τὴν ἀνθρώπων φύσιν
ὁ ἐκ σοῦ τεχθείς, θεονύμφευτε,
καὶ τὸν ὠθήσαντα ταύτην
εἰς ἀθέατον
ἐγκατέδυσε γνόφον καὶ σκότος αἰώνιον.

ᾠδὴ ε΄. *Νῦν ἀναστήσομαι*

Ἴδεν παράδοξα
ὁ αἰσθητὸς ἥλιος ἐν γῇ,
ἄδυτον ἥλιον
ἐξανατείλαντα
ἐκ τοῦ τάφου τὸν Χριστὸν
καὶ ταῖς ἀκτῖσι
ταῖς αὐτοῦ ὡραϊσθείς,
τηλαυγέστερον ὑπερέλαμψεν.

97 βυθισθεῖσαν τὴν: θεοτ. interpolatum nam acrost[illegible]den nominis auctoris non observat
heirm. ε΄ EE 95, n. 135, Joannis 104 ἴδεν pro εἶδ[illegible]cr. causa

92-93 Joh. 19,26; 21,20 96 Marc. 3,17

Ἄρας τὸ κάλυμμα
τοῦ νομικοῦ γράμματος, σοφέ,
εἰς τὴν τοῦ πνεύματος
χάριν διέκυψας,
ἣν ἐκήρυξας λαοῖς·
καὶ διὰ τοῦτο
σὺν τῷ φίλῳ μαθητῇ
υἱὸν βροντῆς σε μακαρίζομεν.

Κῆρυξ, Ἰάκωβε,
τῆς ἐν Θαβὼρ δόξης τοῦ Χριστοῦ
ὤφθης δειχθείσης σοι,
υἱὸν συνάναρχον
τοῦ πατρὸς μονογενῆ,
τοῦτον διδάσκων
τῆς θεότητος φύσει
ὁμοούσιον, ὁμοδύναμον.

θεοτ. Ῥώμην ἐνέδυσε
τὴν τῶν βροτῶν φύσιν ὁ ἐκ σοῦ
σάρκα, θεόνυμφε,
λαβὼν ὡς εὔσπλαγχνος,
ὁ υἱὸς ὁ τοῦ Θεοῦ
καὶ ἀφθαρσίᾳ
κατεκόσμησεν αὐτήν,
θεοτόκον ὑμνολογοῦσάν σε.

ᾠδὴ ς'. *Ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης*

Ὥσπερ ἐκ παστάδος ἐκ τοῦ τάφου
ὁ νοητὸς νυμφίος
προελθὼν Χριστός, τῷ θείῳ κάλλει
καὶ τῇ αὐτοῦ

heirm. ς' EE 96, n. 135, Joannis

121 Ps. 88,13; Matth. 17,1-8

παμφαεῖ λαμπρότητι
κατηγλάϊσεν τὰ σύμπαντα.

Βέλη τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου
κατὰ τῆς πλάνης βάλλων,
ταύτης ἔτρεψας τὰς παρατάξεις
καὶ τοῖς βροτοῖς
κραταιά, Ἰάκωβε,
νικητήρια ἐβράβευσας.

Ἔλυσας ἐκ βρόχων ἀθεΐας
λαοὺς πεπεδημένους
τοῦ κηρύγματος τῇ ἐνισχύσει
καὶ τῇ Θεοῦ
ἀσφαλεῖ συνέδησας
ἀγαπήσει τούτου, ἔνδοξε.

θεοτ. Γῆς ἐκ κατωτάτων τοὺς ἀνθρώπους
συγκαταβάς, παρθένε,
ὁ ἐκ σοῦ τεχθεὶς ἀνερμηνεύτως,
πρὸς οὐρανὸν
καὶ ζωὴν ἀθάνατον
ἐπανήγαγεν ὡς εὔσπλαγχνος.

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. *Τὰ ἄνω ζητῶν*

Φωνῆς θεϊκῆς
ἀκούσας προσκαλούσης σε
. . . .

Ὁ οἶκος.

Ὡς ἁλιεὺς
λογικῶν ἰχθύων
. . . .

152 συνέδησας] συνέδεισεν
κοντάκ. MR IV, 416 οἶκ. MR IV, 416

f. 70 ‖ ᾠδὴ ζ′. *Ἀβραμιαῖοι ποτὲ*
ἐν Βαβυλῶνι παῖδες

Τὴν τυραννίδα Χριστὸς
τὴν τοῦ θανάτου δήσας,
πεπεδημένους λύσας, ἤγειρεν
νεκροὺς καὶ ἀνήγαγεν
πρὸς ἀφθαρσίας ὕψος,
αὐτὸν δοξολογοῦντας.

Ὡς κοινωνὸς τῆς Χριστοῦ
οἰκονομίας θείας,
μεγαλοφώνως ἀνεκραύγαζες
ταύτην ἐν τοῖς πέρασιν·
διὸ βροντῆς σε υἱόν,
Ἰάκωβε, τιμῶμεν.

Νόμους Χριστοῦ ἀληθεῖς
ὡς ἐν πλαξὶ χαράττων
ψυχαῖς ἀνθρώπων, ψεύδους, ἔνδοξε,
ἐξήλειψας γράμματα
καὶ διὰ τοῦτο γραφεὺς
ἐδείχθης εὐσεβείας.

θεοτ. Ἰσχὺς ἐπαύθη ἐχθροῦ
καὶ κατελύθη κράτος
τὸ τοῦ θανάτου, θεονύμφευτε,
τῷ τόκῳ σου· ὅθεν σε
οἱ σεσωσμένοι ἀεὶ
πιστῶς δοξολογοῦμεν.

heirm. ζ′ MR VI, 247

162 Ps. 145,7 162-163 Marc. 12,26 170 Marc. 3,17 172-173 Cfr. Ex. 32,15

ᾠδὴ η′. *Λυτρωτὰ τοῦ παντὸς παντοδύναμε,*

Πεπτωκότας ἡμᾶς ἐξανέστησας
καὶ ζωῆς ἀθανάτου ἠξίωσας
καὶ τὸν ἐχθρὸν κατέρραξας
καὶ ἐνέκρωσας, Λόγε,
τῇ σῇ ἐγέρσει,
ἣν ἀπαύστως αἰνοῦντες δοξάζομεν.

Λόγχη ὤφθη ἐχθροῦ ὁ σὸς θάνατος
πηγνυμένη αὐτῷ καὶ τιτρώσκουσα
καὶ θανατοῦσα ἅπασαν
τὴν αὐτοῦ κακουργίαν·
διό σε πάντες
ἀριστέα τιμῶμεν, ἀπόστολε.

Ἀναπτὰς εἰς τὸ ὕψος, Ἰάκωβε,
τῶν Χριστοῦ μυστηρίων, μεμύησαι
τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ ἄφατον
συγκατάβασιν τούτου,
ἣν τοῖς ἀνθρώποις
καταγγέλλων, γενναίως ἐνήθλησας.

θεοτ. Ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, ἄχραντε,
ἀφθαρσίαν ἀνθρώποις ἐπλήθυνεν
καὶ τοῦ θανάτου ἔφραξεν
τὰ ταμεῖα· διό σε
οἱ ζωωθέντες
θεοτόκον κυρίως δοξάζομεν.

θεοτ. ᾠδὴ θ′. *Ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη*

Νεκρὸς ἀναιρεῖ τὸν βροτοκτόνον
ἐχθρὸν καὶ ζωοῖ τοὺς ἀπ' αἰῶνος
νεκρωθέντας ἀνθρώπους·

heirm. η′ EE 96, n. 135, Joannis
190 ἐχθρῶν 191 αὐτῶν
heirm. θ′ EE 102, n. 144, Cosmae

202 Luc. 1,42

ποιητὴς γὰρ καὶ ζωή ἐστι τῶν ὅλων,
ὃν ἀναστάντα
ἐκ τοῦ τάφου μεγαλύνομεν.

Ὡς θῦμα εὐπρόσδεκτον μαχαίρᾳ
τυθείς, προσηνέχθης τῷ κυρίῳ
καὶ ὀσμὴν εὐωδίας
ἐν τῇ τούτου ζωηφόρῳ ἀναστάσει
πᾶσι διέπνευσας,
Ἰάκωβε, τῆς χάριτος.

Νῦν σὺν τοῖς προκρίτοις κορυφαίοις,
τῷ τοῦ Χριστοῦ ἠγαπημένῳ
f. 70v || μαθητῇ ἐν ὑψίστοις
συγχορεύων, ἐκτενῶς ὑπὲρ τῶν πόθῳ
σὲ εὐφημούντων
καθικέτευε, Ἰάκωβε.

θεοτ. Ὑπέθηκε θάνατον ἀνθρώπων
θνητῶν ὑπὸ πόδας ὁ υἱός σου,
θεοτόκε παρθένε·
λυτρωτὴς γὰρ καὶ ζωὴ καὶ φῶς ὑπάρχει
τῶν θεομήτορα
ἀεὶ μεγαλυνόντων σε.

---

216 ὀσμὴν] ὡς μὴν

---

211 Joh. 11,25 229 Joh. 8,12

COMMENTARIO

S. MARIA EGIZIACA

I

Il primo aprile la chiesa greca celebra la festività di S. Maria Egiziaca (1). Il suo nome è glorioso nel passato più che oggi, perché, delle donne divenute sante, Maria è l'esempio più fulgido del superamento dei propri istinti e della elevazione sulle passioni che agitano le esuberanti giovinezze.

Mentre i minei romani celebrano la santa con un solo canone di Teofane (2), la tradizione manoscritta ci porta invece a contatto con diverse composizioni del genere. Nella sola tradizione dell'Italia meridionale ce ne sono ben sei, che noi riportiamo nel nostro repertorio.

Fra i manoscritti che abbiamo potuto consultare vi sono altri tre canoni in codici tardi Parigini e Vaticani, da noi non inseriti nella nostra collana perché di non provata provenienza meridionale (3). Un altro è reperibile in un codice Atonita, che, per gli stessi motivi ora addotti, non può essere aggregato alla nostra serie (4).

Su questa santa, che nel deserto soffocò le tempeste di un passato lontano, c'è una vasta letteratura sia antica, espressa in vite, racconti ed encomii, sia relativamente recente, intesa a discutere i varii problemi di storia e di tradizione (5).

(1) *Synax.* CP., 577-580.

(2) *Μηναῖα* IV, 227-233.

(3) Questi sono: α', dal cd. Paris. gr. 1618, ff. 1^{v}-4, inc. *Μονογενὲς Λόγε τοῦ σοῦ γεννήτορος;*

β', dal cd. Paris. gr. 1573, ff. 150-154^{v}, inc. *Τῆς μετανοίας τὸν σὸν βίον ἔχοντες,* di Giorgio;

γ', dal cd. Vat. gr. 1510 ff. 111^{v}-114^{v}, e Lauriota I. 70, f. 101, inc. *Σοῦ τῆς ἀφράστου πληρῶν τὸ μυστήριον,* di Teofane.

(4) Qualora altri studiosi volessero esumarlo: Codice Atonita 4901 (Iviron 781), inc. *Ὕλην παθῶν, κύριε, σαρκὸς κατάφλεξον . . .*

(5) *B.H.G.*[3] 1041^{z}-1044^{c}, 1044^{e}; *Bibliotheca Sanctorum*, Roma VIII (1967) 989-991.

Il nostro innografo, del quale purtroppo non conosciamo il nome, ha nei primi due troparii di ogni ode celebrato l'eroismo di questa *ἀσκήτρια*, che nella penitenza e nella solitudine del deserto riuscì a pervenire al più luminoso fulgore di vita spirituale, conquistando giorno per giorno il dominio dei sensi fino al raggiungimento della più purificante e purificata *ἀπάθεια*.

È da sottolineare che proprio su questa virtù il nostro innografo ha insistito in diverse odi (δ', ε', ϛ', η').

Il canone ci è trasmesso da due codici meridionali: il Vaticano 2008 = *Vm*, dell'anno 1102 (ex Basiliano XLVII) (¹) ed il Criptense Δ.α. VIII = *Do*, vergato dall'insigne calligrafo Nilo II, abate di Grottaferrata, circa l'anno 1114 (²). Purtroppo questo codice è mutilo di un foglio, per cui l'integrità del canone è affidata al solo *Vm*. I due codici sono quasi coevi: *Vm* e *Do* distano infatti solo dodici anni circa. Le varianti (la collazione si limita solo alle odi ϛ', ζ', η', θ' perchè, come si è detto, *Do* è mutilo) non sono di tale rilievo da poter affermare che i due amanuensi abbiano attinto da due diversi esemplari. La variante più marcata, sempre relativamente, è: v. 200 *κακῶν Vm*] *παθῶν Do*, sostituzione ricorrente su tutte le latitudini della tradizione innografica manoscritta.

Il canone è retto sul modo β' e prende gli heirmoi da Teodoro Studita (odi ε', θ') (³), da Andrea Tyflos (odi ϛ', ζ') (⁴), da Giovanni (ode α') (⁵), da Cosma (ode γ') (⁶) e da Andrea Cretese (ode δ') (⁷).

La varietà degli autori rivelerebbe da parte dell'innografo una vasta e particolareggiata conoscenza del repertorio heirmologico. Rammentiamo che gli heirmoi di Teodoro Studita e Andrea Tyflos s'incontrano molto raramente.

Le iniziali dell'ultimo tropario e del *θεοτοκίον* dell'ode θ' eccedono sull'acrostico. Il *θεοτοκίον* è edito e non sappiamo se sia stato

---

(¹) M. Vogel — V. Gardthausen, *Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance*, Leipzig (1909) 259; G. Schirò, *Stefano Italogreco* in « Bollettino della Badia Greca di Grottaferrata », n.s. 1 (1947) 210-211 (estratto pp. 57-58); E. Follieri — J. Dujčev, *Un'acoluthia inedita per i mm. di Bulgaria dell'a. 813*, « Byzantion » XXXIII (1963) 71, n. 1.

(²) A. Rocchi, *Codices Cryptenses.....* 303-304.

(³) *EE* 46-47, n. 62.

(⁴) *EE* 42, n. 56.

(⁵) *EE* 38, n. 52.

(⁶) *EE* 38, n. 51.

(⁷) *EE* 43, n. 57.

questo canone a offrirne il testo alla composizione pubblicata o se uno dei trascrittori del canone che presentiamo lo abbia attinto dalla congerie dei *θεοτοκία* adespoti e beanti (¹).

II

Possiamo considerare questo canone come un vero cimelio innografico, che emerge dai silenzi dei codici per testimoniare l'attività di un melode dimenticato. Modulati sull'*ἦχος β'*, tutti gli heirmoi, dall'ode α' all'ode θ', sono desunti da una *ἀκολουθία* di Cipriano monaco, dedicata ai santi Apostoli (²). Su Cipriano non esiste una letteratura, ad eccezione dello studio che ci ha offerto, or sono vent'anni, Giuseppe Schirò nelle pagine del Bollettino di Grottaferrata. Questi presenta l'autore come creatore del metro e della melodia del *σύντομον* natalizio *οἶκος τοῦ 'Εφραθᾶ* (³). A Cipriano si attribuisce nei minei la paternità di vari idiomeli dedicati alle maggiori festività dell'anno. Riferendosi alla storia della heirmologia e ai caratteri metrico-melurgici della produzione, lo Schirò pone il nostro melode nella stessa epoca del Damasceno, di Germano, di Andrea e di Cosma. È da notare che un suo ritmo è stato mutuato anche dal Damasceno e da Germano. Essendo inammissibile che Cipriano sia anteriore ai due melodi, questo fatto depone che essi siano stati contemporanei.

Nessuna testimonianza dichiara esplicitamente che questo canone è di Cipriano. Ma dato che i suoi motivi canonarii non vengono mai mutuati dagli innografi, noi potremmo anche avanzare l'ipotesi che questa composizione, distaccandosi dalle consuetudini pressocché generali degli scambi heirmologici, possa essere dello stesso autore dell'*ἀκολουθία*.

Per l'antichità del canone — ci riferiamo con ciò ai secoli settimo e ottavo — depone una caratteristica letteraria che conferisce al contesto una tipica arcaicità. Infatti la forma dialogata viene spesso inserita nel testo dei tropari, per cui siamo stati costretti a richiamare

---

(¹) G. Giovanelli, *Gli inni sacri di S. Bartolomeo Juniore*, p. 96.

(²) *EE* 40, n. 54.

(³) G. Schirò, *Lineamenti storici sulla genesi e lo sviluppo del Syntomon. — Cipriano il Melode* in « Bollettino della Badia greca di Grottaferrata », n.s. 3 (1949) 133-152, 195-224.

a nota i passi concordanti che si riscontrano nella vita della santa riportata negli *AA.SS.* (1).

A tramandarci il canone è il Criptense Δ.α. XVII = *Ck*, ex Carbonense, del sec. XI (2). Esso è intrecciato, a odi alternate, con un altro canone dedicato alla stessa Maria Egiziaca (3).

Il testo è abbastanza corretto e gli interventi, come si potrà notare, sono di lieve entità.

Degne di nota sono le forme particolari: vv. 50, 119 *νεὼς* invece di *ναός*, v. 183 *ἐφίκοιτο*, v. 162 *ἔσκαλον* cd.*ἔσχαλον*: v. Ps. 76,7.

III

Questo canone appartiene al repertorio di Germano di Costantinopoli (4): ne fanno fede i due codici complementari, Reginense 61 = *Lo*, sec. XII e Vaticano 1212 = *Wh*, sec. XII. L'antichità cospicua dei due codici e la loro reciproca indipendenza hanno autorizzato ad accettare l'indicazione la quale, d'altra parte, è sostenuta dalla stessa appartenenza al Patriarca di Costantinopoli di tutti gli heirmoi (5) (ad eccezione di quello dell'ode ζ' che è di Andrea) (6).

Altra caratteristica di arcaicità, per cui questo canone si inserisce bene nell'epoca dei grandi melodi, è riposta nel particolare che il canone è modulato sull'*ἦχος γ'*; sappiamo, infatti, che questo *ἦχος*, come il corrispondente plagiale, *βαρύς*, ricorre solo nei secoli settimo-nono e sparisce nei repertori canonari dal secolo decimo in poi (7).

---

(1) *AA.SS.* April. I, (1675) XIII-XXI.

(2) A. ROCCHI, *Codices Cryptenses...* 318.

(3) *Μηναῖα* IV, 227-233.

(4) Per Germano Patriarca di Costantinopoli come autore di canoni cfr. C. ÉMEREAU, *Hymnographi Byzantini* in «Échos d'Orient» 22 (1923) 428-431; W. CHRIST – M. PARANIKAS, *Anthologia graeca carminum Christianorum*, Lipsiae 1871 (Prolegomena) XLIII; G. PAPADOPOULOS, *Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς*. Ἀθῆναι (1890) 150-151; K. OIKONOMOS, *Περὶ τῶν ο' ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς γραφῆς*, Ἀθῆναι VI (1849) 740-742.

(5) *EE* 78, n. 110, 79 n. 111.

(6) *EE* 77, n. 109.

(7) G. SCHIRÒ, *Caratteristiche dei canoni di Andrea Cretese. Studio su alcune composizioni inedite del melode*, in «Κρητικὰ Χρονικά» 15-16 (1961-1962) 113-138.

Il testo è stato ricostituito sull'autorità di cinque codici, quasi tutti di origine meridionale. Essi, però, si distinguono per una maggiore o minore fedeltà all'antica tradizione. Appunto sotto questa prospettiva noi siamo indotti a distinguere la tradizione del Vallicelliano E. 54 = *Ea*, sec. XII, da quella degli altri.

Il primo, infatti, ci ha conservato l'ode β'; gli altri, invece, la omettono. *Ea* è stato pertanto il codice di base.

Teniamo ad avvertire che l'omissione dell'ode β' non è elemento decisivo e caratterizzante per accomunare in una tradizione il gruppo dei quattro codici complementari. L'omissione dell'ode β', infatti, non riflette necessariamente lo stato dei rispettivi esemplari da cui dipendono i codici (Messinese 121 = *Mh*, sec. XII, Parigino suppl. gr. 152 = *Sc*, sec. XIII, *Lo*, *Wh*), ma la norma ecclesiastica che s'imponeva, indipendentemente dalla più antica tradizione manoscritta, a tutti gli amanuensi. Gli elementi che fanno stabilire le relazioni fra i codici sono di diverso genere. Nel caso nostro si ravvisano delle tracce di comune ma indiretta derivazione fra *Lo*, *Sc*, *Wh* e ne sarebbero spie autorevoli le varianti comuni riscontrate nei versi 71, 144, nonché nel tropario riportato nell'apparato critico della ode [illegible]. Una relazione più stretta sussiste invece fra *Sc* e *Wh*, come lo attestano le varianti dei vv. 99, 143, 144, 179. Nella trasmissione di detto tropario si accosta anche *Mh*, il quale, per altro, risulta più vicino degli altri all'esemplare di base *Ea*.

A trasmetterci questo canone vi sono anche il Patmiaco 901 (1) e l'Atonita 3943 (Dionisiou 409) (2); ma, confortati dall'ausilio di ben cinque codici, quasi certamente tutti meridionali, li abbiamo esclusi per non appesantire l'apparato critico.

Nella nona ode il Vallicelliano riporta due teotokia: il *Σὲ τὴν θεομήτορα κόρην* e il *Χαῖρε τῶν σὲ προστρεχόντων*.

Degli altri codici, *Sc*, *Lo*, *Wh* riportano solo il primo che è inedito; mentre *Mh* ha solo il secondo, che trovasi nel *Πεντηκοστάριον* (3) e precisamente nell'ode ϑ' di un triodion. Pertanto abbiamo creduto opportuno di chiuderlo entro segni di espunzione.

---

(1) Consultazione da microfilm.

(2) S. LAMPROS, *Catalogue of the Greek manuscripts on mount Athos*. Cambridge I (1895) 423. Il codice atonita è stato consultato direttamente al Monte Athos nell'estate del 1967.

(3) *Πεντηκοστάριον σὺν θεῷ ἁγίῳ περιέχον τὴν πρέπουσαν ἀκολουθίαν ἐν ᾧ προσετέθη ἡ παλαιὰ ἀκολουθία τῆς ἑβδομάδος τῆς Διακαινησίμου σὺν τοῖς τριῳδίοις μετὰ τὸ Ἀντίπασχα*, [Romae, curante Ph. Vitali] 1738 II, [illegible].

IV

La serie delle composizioni innografiche di Simeone Magistro Logoteta (1), inteso per antonomasia il Metafraste, è destinata ovviamente ad arricchirsi. Intanto della sconosciuta produzione presentiamo il canone per S. Maria Egiziaca.

Simeone Magistro — qui non è il caso di chiamarlo Metafraste (2) — non dice qualcosa di nuovo sulla santa, anzi dobbiamo osservare che egli si mantiene sul generico. Solo nell'*οἶκος* del *κοντάκιον* egli dice qualcosa di più del sinassario (3); ma i riferimenti li abbiamo trovati nel *βίος* degli *AA.SS.* (4), come potrà notarsi attraverso le apposite concordanze.

La tradizione dei manoscritti non ha bisogno di una lunga chiosa. Il Parigino gr. 13 = *Q*, sec. XIII, è il codice di base. È il più corretto e solo al verso 220 siamo intervenuti per preferire la variante del Parigino gr. 341 = *Pq* a. 1325, la cui versione è più aderente al contesto globale del tropario. Di grande utilità ci è stato il citato *Pq*, che, pur presentando delle varianti, tuttavia può considerarsi relativamente concorde con il codice di base. In un amanuense capriccioso, ma non incolto, si è imbattuta la tradizione rappresentata dal Barber. gr. 460 = *Bd*.

---

(1) Per l'attività innografica di Simeone cfr.: C. ÉMEREAU, *Hymnographi Byzantini*, in « Échos d'Orient » 24 (1925) 175; S. EUSTRATIADIS, *Συμεὼν Λογοθέτης ὁ Μεταφραστής. Χρόνος τῆς ἀκμῆς καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα* in ΕΕΒΣ 8 (1931) 47-65; N. B. TOMADAKIS, *Εἰς Συμεῶνα τὸν Μεταφραστὴν* in ΕΕΒΣ 23 (1953) 113-118; K. OIKONOMOS, *Περὶ τῶν ο' ἑρμηνευτῶν τῆς παλαιᾶς γραφῆς*, Ἀθῆναι 1849 vol. IV p. 768; G. PAPADOPOULOS, *Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς*, Ἀθῆναι (1890) 256; ADA DEBIASI GONZATO, *Analecta Hymnica Graeca* 1 (1966) 420 (1).

(2) A. EHRHARD, in K. KRUMBACHER, *G.B.L.*², 200-203; A. EHRHARD, *Überlieferung*..., I (2-3), I-441; G. GOUILLARD, in « Dict. Théol. Cath. » XIV, 2959-2971; H. G. BECK, *Kirche und theologische Literatur in byzantinischen Reich*, München (1959) 571-575; K. OIKONOMOS, *op. cit.*, IV, 768.

(3) *Synax. CP.*, 577-580.

(4) *AA.SS.* April., I, (1675) XIII-XXI.

Non abbiamo privato il lettore delle varianti cl… ono moltissime. Il canone è tramandato anche dal Lauriota Δ. 3…).

Gli heirmoi appartengono tutti a una stessa …ολουθία di Giovanni (2).

V

L'Eustratiadis avverte che questo canone è pres… e nello Atonita Vatopedi 1104 (3) f. 87 e che appartiene a Giusep… Studita (4).

Al proposito il nostro codice di base, Messi… 139 = *Ma*, sec. XII, non offre alcuna conferma e pertanto ci …amo limitati a riportare l'indicazione nell'apparato.

In *Ma* abbiamo dovuto correggere errori di or…afia e soprattutto derivanti da isofonie, per quanto alcuni inter…nti trascendano l'ambito puro e proprio ortografico: nel v. 13 abbiamo …rretto *ὑπῆρχεν* in *ὑπάρχει*; v. 31 integrato la parola *⟨πα⟩ρετῆρεις*; v. …39 interpretato un *μέλλοντι* in *μέλλον τὴν*.

Il *θεοτοκίον* dell'ode θ' si ritrova con molte v…ianti in minei romani (5).

Gli heirmoi appartengono tutti alla famosa *ἀκολο…* di Giovanni: *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας* (6).

L'innografo indulge qua e là alla forma dialog…a inserendo nei richiami parole ed espressioni attribuite al mona… Zosima (cfr. vv. 85-105, 106-112, 169-175, 225-227). Si tratta di p…si che esulano dalla enunciazione del sinassario e che invece trov…no nella vita.

Rimandiamo pertanto il lettore alle concordan… (7).

VI

Su quest'ultimo canone in onore di Maria Egizia… non avremmo speciali osservazioni da fare. Il contesto non ci ha p…posto particolari problemi di esegesi. Solo il II tropario dell'ode …, vv. 145-152,

---

(1) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 48 (194… 170.

(2) *EE* 159, n. 224.

(3) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 48 (1949) …71.

(4) Per l'attività innografica di Giuseppe Studita ve… C. ÉMEREAU, *Hymnographi Byzantini* in « Échos d'Orient » 23 (1924) 2… 283.

(5) *Μηναῖα* I, 392.

(6) *EE* 159, n. 224.

(7) *AA.SS.* April. I, (1675) XIII-XXI.

ci ha indotti a cercare la concordanza nella vita (¹). Infatti nel sinassario costantinopolitano si accenna al delicato particolare dell'attraversamento a piedi asciutti del Giordano dopo che la santa aveva su di esso fatto il segno della croce.

Il canone è attribuito dall'autorevole Parigino gr. 1564 = *Py*, sec. XI, a Teofane (²).

L'altro codice, che ha avuto funzione complementare è il più tardo Parigino gr. 1565 = *Rf*, sec. XIV. La tradizione di questo codice si distingue da quella di *Py* per un numero considerevole di varianti, nelle quali l'amanuense piuttosto colto sembra sovrapporsi all'originale. Tuttavia esso ci è stato utile per intervenire su alcuni punti della tradizione *Py* che richiedevano correzioni o integrazioni. Così al v. 18 abbiamo restituito un « *καὶ* » e al v. 186 un « *τὸν* » richiesti dal metro e dalla sintassi; siamo stati poi indotti a correggere al v. 44 *καθαρῶς* in *καθαρῷ*, al v. 108 a ridurre in accusativo un errato *κομίσαντι*.

Per il resto *Py* soddisfa ogni esigenza critica.

Ricordiamo che a tramandarci lo stesso canone sono anche i Laurioti Θ. 57, Θ. 149, Π. 168, Ω. 147 (³), tutti tardivi e non inclusi nel quadro dei codici che hanno guidato nella costituzione del testo.

Il canone presenta le consuete proporzioni; non ha acrostico e manca dell'ode β'.

Gli heirmoi sono tutti di Giovanni (⁴).

(¹) *AA.SS.* April. I, (1675) XIII-XXI.

(²) Per l'attività innografica di Teofane vedi: S. EUSTRATIADIS, *Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς* in « Νέα Σιὼν » 31 (1936) 339-344, 403-406; C. ÉMEREAU, *Hymnographi Byzantini* in « Échos d'Orient » 25 (1926) 179-182.

(³) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) 170.

(⁴) *EE* 94, n. 133.

2 APRILE

SS. AMFIANO E EDESIO

Dei fratelli Amfiano e Edesio il sinassario costantinopolitano (¹) ci dice ben poco: appena l'essenziale che definisca i momenti e la forma del martirio. I minei romani riportano per la stessa data un canone di Teofane, ma dedicato non ai nostri martiri bensì a S. Tito (²).

Nel nostro canone, di Giuseppe Innografo, il martirio dei due fratelli sembra contemporaneo, mentre la passio (³) distingue i due momenti ponendo prima la morte di Amfiano e dopo quella di Edesio.

È da notare la discrepanza delle tradizioni sul nome del primo martire: il sinassario CP. dà *'Αμφιανός*; i « *Synaxaria Selecta* » (⁴) e B.H.G (⁵) *'Απφιανός*.

Il canone è ben rappresentato. Il Criptense Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI, e il Reg. 61 = *Lo*, sec. XII, pur solitamente attendibili, non lo riportano, tuttavia, nella sua originaria integrità. Abbiamo accolto anche i posteriori Barber. gr. 450 = *Bh* e Barber. gr. 460 = *Bd*, nonché il Parig. gr. 341 = *Pq* a. 1325, per i contributi offerti allo studio del gioco degli heirmoi che si verifica nel processo delle tradizioni e delle trascrizioni. Il canone è altresì tramandato dal Vindob. Hist. gr. 66, ff. 9-13 e dai Laurioti Δ. 37 e Θ. 87 (⁶), nonché dall'Atonita 4901 (Iviron 781 f. 160ᵛ) (⁷).

(¹) *Synax. CP.*, 579-580.

(²) *Μηναῖα* IV, 234-238.

(³) H. DELEHAYE, *Eusebii Caesariensis « De martyribus Palaestinae »* in « Anal. Boll. » 16 (1897) 122-127; *B.H.G.*³ 161; GIUSEPPE DEL TON, *Eusebio di Cesarea: « Storia ecclesiastica e i martiri della Palestina »*, Roma (1964) 806-821.

(⁴) *Synax. CP.*, (Synax. Selecta), 580³⁷.

(⁵) *B.H.G.*³ 161.

(⁶) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) 173.

(⁷) Consultazione diretta. Il codice è stato inventariato dal LAMPROS, *Catalogue of the Greek manuscripts on mount Athos*, Cambridge II (1900) 225.

In tutti i manoscritti manca l'ode β' pur richiesta dall'acrostico. Solo il Lauriota Δ.37 ci consente non di restituire ma purtroppo solo di individuare i tropari dell'ode: diciamo « individuare » perché il manoscritto stesso, per malaugurata coincidenza, indica i tropari nei primi due versi e tace, lasciandoli sospesi, gli altri due. Questa amputazione ci fa supporre o che la copia di base fosse ugualmente mutila, oppure che i tropari stessi nell'ambiente in cui il canone era recitato, fossero tanto familiari da autorizzare l'amanuense a lasciarli in sospeso. Speriamo che incontri fortunati possano consentire di integrare, sia pure a posteriori, le strofe mutile.

Il nome dell'autore, Giuseppe, si desume dalle iniziali dell'ode ϑ'; tuttavia nell'acrostico è taciuto dai *Lo* e *Pq*, mentre è dato in margine dal *Ck* e dal Vindob. Hist. gr. 66.

Gli heirmoi appartengono ad Andrea Crestese (odi α', γ', ε', η', ϑ') (1) a Germano (odi δ', ζ') (2) e a Giovanni (odi β', ς') (3).

A proposito degli heirmoi conviene sottolineare certe anomalie. L'identità delle iniziali ha fatto sí che gli amanuensi abbiano talvolta riportato heirmoi di metro diverso. È il caso dell'ode γ' « *Μὴ καυχάσθω ὁ καυχώμενος* » da individuarsi con quello *EE* 106, n. 149 e sostituito dal copista del *Bd* con *EE* 109, n. 152 di uguale inizio ma di differente sviluppo. L'inconveniente è più accentuato nell'ode δ' dove all'*Εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου* *EE* 95, n. 134 il *Pq* offre, sempre con lo stesso inizio, quello di *EE* 97, n. 137 e *Lo* l'heirmos *EE* 107, n. 150.

Nell'ode ς' al *῾Ως ᾿Ιωνᾶν τὸν προφήτην* *EE* 103, n. 145, *Lo* fa corrispondere lo *῾Ως τὸν προφήτην ᾿Ιωνᾶν* *EE* 97, n. 138, che è di due versi più lungo e di andamento ritmico differente.

Delle tradizioni del canone la più mutila è la *Bd* ove mancano ben otto tropari. La mutilazione di due tropari (il *ϑεοτ.* di γ' e il I tropario di δ') lamentiamo in *Lo*. Né è del tutto integro il pur autorevole *Ck*, che manca, oltre che dell'ode β', del III trop. di η'.

Il Vindob. Hist. gr. 66 riporta integro l'acrostico, ma manca del *κάθισμα* e sostituisce il *ϑεοτοκίον* di ϑ' con un altro dello stesso Giuseppe (4).

(1) *EE* 106, n. 149; 106, n. 150.
(2) *EE* 95, n. 134; 104, n. 146.
(3) *EE* 94, n. 133; 103, n. 145.
(4) *Μηναῖα* IV, 356.

Un emendamento del codice di base è stato necessario sull'autorità degli altri manoscritti. Il *Ck* infatti, all'altezza dei versi 59-62 ripete le stesse e identiche parole dei versi 53-56. L'errore è spiegabilissimo perchè i versi 52 e 58 sono omoteleuti e terminano ambedue con la parola *ἀϑλοφόροι*.

È da notare la presenza del *τριαδικόν* nell'ode η' e la stesura dell'ode ϑ' che per il completamento del nome dell'autore, *᾿Ιωσήφ*, contrariamente a quelle delle altre odi, è di cinque tropari.

3 APRILE

S. NICETA

L'eroismo nell'esercizio della virtù e nella lotta per il culto delle imagini è il motivo dominante che caratterizza questo canone per S. Niceta.

Il testo nel complesso non dice nulla di più di quanto dica genericamente il sinassario CP (1), o diffusamente la vita pubblicata negli *AA.SS.* (2) e le altre vite fino ad oggi note (3).

L'acrostico dei *θεοτοκία* ci offre il nome dell'autore: *Κλήμεντος*.

Dell'attività dell'innografo ha redatto un elenco l'Êmereau (4) e ne ha anche trattato l'Eustratiadis (5). Tuttavia non possiamo dire che sull'innografo si sia condotto qualche studio di coordinazione e di chiarificazione della personalità storica.

Indagini analitiche e comparative sulle diverse composizioni a lui attribuite (6) potrebbero al riguardo illuminarci sui diversi problemi. Ciò sarà facilitato quando negli Analecta saranno apparsi altri canoni tramandati sotto il nome di Clemente.

Il canone che presentiamo è stato rivelato dal Carbonense Δ.α. XVII = *Ck.* Gli interventi non sono mancati; gli errori sono compresi nei giochi dell'itacismo (vv. 40, 82, 83, 184), nelle isofonie (vv. 213, 247, 256) e nelle sbagliate letture delle abbreviazioni finali (vv. 6, 24, 33, 179, 184, 252).

---

(1) *Synax.* CP., 581.
(2) *AA.SS.* April. I, (1675) XXII-XXXII; *B.H.G.*[3] 1341.
(3) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστής* ... IV, 36-51; *B.H.G*[3]. 1342. *Bibliotheca Sanctorum*, Roma IX (1967) 890-892.
(4) C. ÊMEREAU, *Hymnographi Byzantini* in « Échos d'Orient » 22 (1923) 17-18.
(5) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 48 (1949) 173.
(6) A. ROCCHI, *Codices Cryptenses* ... 313, 314, 319, 359, 367.

Alcuni *θεοτοκία*, α', δ', ζ' η', θ', si trovano nei *MR* (1) e *Νέα Σιών* (2).

Il codice ci conserva l'ode β' e l'acrostico viene esaurito integralmente dagli inizi dei tropari.

Gli heirmoi sono attinti dalle *ἀκολουθίαι* di Giovanni (odi α', γ', δ', ε', ς', ζ', η', θ') (3) e di Andrea (ode β') (4).

---

(1) *Μηναῖα* II, 81, 83, 86, 87.
(2) EUSTRATIADIS, *Στέφανος ὁ ποιητὴς ὁ Σαβαΐτης* in « Νέα Σιών » 28 (1933) 736.
(3) *EE* 219, n. 314; 224, n. 321.
(4) *EE* 228, n. 327.

3 APRILE

S. GIUSEPPE INNOGRAFO

Il principe degli innografi (¹) avrebbe meritato un canto migliore del canone qui pubblicato (²). La tradizione di questo canone non è tale da liberarci dalle perplessità. Purtroppo manca l'acrostico e, quindi, la traccia sicura per riconoscere l'autenticità della tradizione e l'ordine dei tropari.

Il Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI, si differenzia dal resto dei codici e rimane sempre il più attendibile. Il canone è altresì tramandato dai Laurioti Δ. 37, Θ. 57, Θ. 87, Θ. 149, Η. 168, Η. 197, Ω. 147, (³) e dall'Atonita 3951 (Dionisiou 417 f. 21). Fra tutti i codici i Laurioti Θ. 149, Η. 197 e il codice Dionisiou 417 celebrano il santo al 4 aprile. È da notare che anche i MR commemorano l'innografo al 4 aprile senza canone (⁴).

Dubbi su alcuni *θεοτοκία* (*θεοτ.*. ode α' e ζ' sostituiti nel pur tardo *Pq*), dubbi sul *κοντάκιον* (in *Rf* il *κοντάκ.* di *Ck* è presentato in funzione di *κάθισμα*; in *Vm* è posto addirittura fra gli *στιχηρὰ* prima del canone; l'autorevole *Do* offre un *κοντάκ.* diverso ma degno di considerazione), discrepanze di disposizione di tropari si assommano per farci rimanere perplessi sulla genuinità della struttura del canone, quale ci è pervenuta attraverso i codici citati.

Il nome dell'autore, Evodio, riferito dal solo Parig. gr. 341 = *Pq* dell'anno 1325, può essere accettato, ma con la riserva di più autorevoli conferme.

(¹) *Synax. CP.*, 581-584.

(²) Per S. Giuseppe Innografo abbiamo ancora due canoni, esclusi dagli « *Analecta Hymnica* » perché riportati da manoscritti non di sicura provenienza meridionale. Questi sono: α') Κανὼν ἀνώνυμος, dal Paris. gr. 1573 ff. 166ᵛ-169ᵛ, inc. Τοὺς οὐρανίους θαλάμους χοροβατῶν – β') κανὼν τοῦ Ἰωάννου Μαυρόποδος Εὐχαΐτων παρακλητικὸς εἰς ἦχον πλ. β' μετ' ἀκροστιχίδος: ἕκτην προσαυδῶ σοι, πάτερ, μελῳδίαν ὁ αὐτὸς Ἰωάννης inc. Ἔνθα φωνὴ σωτηρίας καὶ χαρμονῆς dal cod. Palatino gr. 138 ff. 210ᵛ-214ᵛ.

(³) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in. « Ἐκκλ. Φάρος » 48 (1949) 175.

(⁴) *Μηναῖα* IV, 244.

Il terzo tropario dell'ode θ' contiene una preghiera a Giuseppe Innografo perché il santo non cessi di ricordarsi dei suoi figli spirituali e, come vivente una vita che ancora fluisce, vigili perchè essi siano immuni da mali corporali e spirituali.

Dal contesto di questa strofa l'Eustratiadis credette di poter dire che Giuseppe ebbe con sé dei discepoli della stessa sua origine siciliana e che pertanto anche Evodio debba considerarsi come un rappresentante di quella schiera (¹). Se questa è la fonte unica dell'Eustratiadis, le deduzioni ci sembrano spinte oltre il consentito.

Il tropario vv. 196-203 può autorizzarci a dire soltanto che Evodio, autore del canone, faceva parte della comunità alla quale era appartenuto Giuseppe. Ma che l'innografo avesse raccolto dalla Sicilia dei discepoli, fra i quali lo stesso Evodio, e che avesse insegnato loro l'arte della sacra poesia, rientra certamente nel verosimile, ma è da provare con testimonianze esplicite. Delle vaghe allusioni non possono sostenere un edificio complesso e apparentemente completo come quello offertoci dallo Eustratiadis.

Gli heirmoi sono attinti da Cosma (α', γ', ε') (²) e da Giovanni (ς', ζ', η', θ') (³) e quello dell'ode δ' si trova nei MR I, 96.

Alcuni *θεοτοκία* come si vedrà nell'apparato (gli α', ε', ς', θ') sono stati già pubblicati.

(¹) EUSTRATIADIS, *Ποιηταὶ καὶ ὑμνογράφοι τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας* in « Νέα Σιών » 53 (1958) 201-202.

(²) *EE* 37-38, n. 51; 39, n. 53.

(³) *EE* 34-35, n. 46; 35, n. 47.

3 APRILE

S. ILARIO

Il titolo più che il canone nel suo contesto viene a proporci un problema che subito trattiamo.

Il codice Vallic. gr. E. 54 = *Ea* al 3 aprile commemora: *Τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν Ἱλάριον τοῦ μονάσαντος* (corr. *τὸν μονάσαντα*) *ἐν τοῖς ὁρίοις Καισαρείας τοῦ Πολεμωνιακοῦ Πόντου τοῦ πρὸς τὸν Ἶριν ποταμόν*. Abbiamo dunque dei riferimenti topografici precisi, che invitano il lettore a non confondere questo Ilario, monaco delle montagne della Cesarea e delle terre bagnate dal fiume Iri, con lo Illyrio ricordato con il titolo generico di taumaturgo che visse alle pendici del monte Myrsinone.

Ora è da osservare che *Ea* pone Ilario di Cesarea nella stessa data in cui MV, (1), *AA.SS.* (2), l'Agioritis (3), e il Doukakis (4) fanno cadere la commemorazione di sant'Illyrio di Myrsinone.

Intanto il sant'Ilario di Cesarea viene ad essere commemorato dal sinassario CP. al 4 Maggio. Raffrontiamo sinassario e passi del canone.

Synax. 658[4]. Ἐκ νεότητος τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ἐπ' ὤμων ἀράμενος τῷ σταυρωθέντι κατηκολούθησεν (5)	vv. 8-12. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸν σὸν σταυρόν, ὅσιε, ἀναλαβὼν πνευματικῶς, τῷ σταυρωθέντι Θεῷ ἡμῶν κατηκολούθησας
Synax. καὶ τὰ πάθη τῆς σαρκὸς ὑποτάξας τῷ πνεύματι	v. 43. Κατὰ παθῶν σαρκὸς σὺ βασιλεύσας
Synax. τοῦ ἰατρεύειν παντοῖα νοσήματα καὶ φυγαδεύειν δαίμονας	vv. 80-84. Ἀρρωστημάτων παντοίων τοὺς προσιόντας σοι πίστει ἀπελυτρώσω καὶ πνευμάτων ὀχλήσεως ἀκαθάρτων

(1) MV VIII, 12.
(2) *AA.SS.* April. I, 253.
(3) AGIORITIS, *Συναξαριστής* ... II, 75.
(4) DOUKAKIS, *Μέγας Συναξαριστής* ... IV, 55.
(5) *Synax. CP.*, 658[4].

Synax. οἰκίσκῳ στενοτάτῳ σαυτὸν κατακλείσας	vv. 169-170 Σ... τάτην ὑπελθών, πάτερ Ἱλάριε, κ... ν
Synax. ἀπαθείᾳ λαμπρυνθεὶς τὸ θεῖον τῆς ἱερωσύνης ἐδέξατο ἀξίωμα	vv. 153-155. ...θείᾳ λαμπρυνθείς, ἱερωσύνης, ...μάκαρ, ἐδέξω θεῖον χρῖσμα, Ἱ...
Synax. πληγὴν χαλάζης ἔστησε	v. 115. Πληγὴ... λάζης ἔστησας
Synax. καὶ τὰ λυμαινόμενα ζῶα τὰ φυόμενα σπέρματα διεκώλυσε	vv. 61-65. ...τιμῶν ἀγρίοις ζώοις, πάτερ, λυ...νομένοις, ὅσιε, τὰς φυομένας πρὸ... ἐδωδὴν ἀνθρωπίνην χλοηφόρους ...οτάνας
Synax. καὶ γῆν διψῶσαν ὄμβροις κατήρδευσε	vv. 116 καὶ ὄ...οις γῆν κατήρδευσας
Synax. καὶ τυφλοῖς τὸ βλέπειν ἐχαρίσατο καὶ χωλῶν καὶ παρειμένων τὰς βάσεις διώρθωσε	vv. 108-111 Τ...φλοῖς τὸ φῶς ἀπένειμας, χωλῶν ...ς βάσεις ἔστησας καὶ παρειμέν..., πάτερ ὅσιε, παρέσχες τὴν ὑγεί...

L'identificazione ci viene offerta dalla corrispon...nza esatta dei riferimenti biografici presi non soltanto nel conte...to, ma anche nella lettera fra il canone e il sinassario stesso.

Invitiamo il paziente lettore a raffrontare questi ...ssi, che costituiscono quasi tutto il contesto del sinassario, con qu...lli del canone.

Pertanto, premesso che non esiste motivo di ...onfusione fra Ilario di Cesarea e Illyrio di Myrsinone, dobbiamo ...onstatare che nell'area monastica dalla quale deriva la tradizione de... codice *Ea* si è verificata una trasposizione che ha anticipato il giorn... celebrativo di Ilario dal 4 Maggio al 3 Aprile.

Il canone è di Giuseppe Innografo. Ciò non è dich...ato nel titolo, ma si deduce dall'acrostico dell'ode θ'.

Il codice è piuttosto corretto, ma dobbiamo lam...are la mutilazione del verso 26. È da segnalare la presenza del triad...on nell'ode α'.

Gli heirmoi sono tutti di Andrea (1) meno que... dell'ode δ', che non è riportato da *EE*, ma dall' *Ὡρολόγιον* Cripte... del 1677 (2).

(1) *EE* 104, n. 147; 106, n. 149; 107, n. 150.
(2) *Ὡρολόγιον σὺν Θεῷ ἁγίῳ ... κατὰ τὴν ἔκπαλαι τάξι... μὴν ἀλλὰ καὶ τυπικὸν τοῦ τῆς Κρυπτοφέρρης μοναστηρίου ...* Ῥώμη (1677) 20...

4 APRILE

SS. TEODULO E AGATOPODE

L'attribuzione del canone a Giuseppe è testimoniata eloquentemente dall'acrostico. Esso sopperisce al silenzio di diversi manoscritti che presentano l'*ἀκολουθία* colla semplice parola *ὁ κανών*.

Il contenuto del canone non offre motivi di chiose particolari. Possiamo tuttavia dire che l'innografo avesse innanzi a sé il « *martyrion* » (1) piuttosto che il sinassario (2) che di esso è un sunto. Ce lo fanno credere le concordanze di alcuni passi:

AA.SS. Ἵνα τὸν τῆς εὐδοξίας ἀναδήσηται στέφανον	vv. 1-2 Τὸν θεῖον τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀναδησάμενοι
AA.SS. Τὸν τῆς γενναίας ξυνωρίδος θάνατον ἐννοούντων	vv. 67-68 Μακαρίας ξυνωρίδος ἐννοησάσης τῶν ἀθλοφόρων στάδιον
AA.SS. Θάλαττα δὲ ἡ τούτους δεξαμένη ῥήξασα τὰ δεσμὰ τῶν λίθων, πολὺ φαιδρότερα τοῖς οἰκείοις ἀπέδωκε σώματα	vv. 166-170 Ἔκρυψε θαλάττιος βυθὸς ὑμῶν τὰ σώματα οὐδόλως ἅγιοι· τῇ χέρσῳ ταῦτα γὰρ δίδωσι θείᾳ νεύσει ἀδιάρρευστα
AA.SS. Οἷς καὶ μικρὸν ὕστερον ἐπιφανεὶς Θεόδουλος, ἅμα στολῇ καὶ τῷ πρέποντι σχήματι, προσέταττεν τὴν ἑαυτοῦ πᾶσαν οὐσίαν ταῖς χηρίαν ὀδυρομέναις ἐπίσης νεμηθῆναι καὶ τοῖς ὀρφανίαν δυστυχοῦσιν εἰς παραμυθίαν ἀρκέσαι	vv. 178-184 Καὶ μετὰ θάνατον πρόνοιαν ὀρφανῶν φαίνῃ ποιούμενος καὶ τῶν χηρῶν δεσποτικὴν νομοθεσίαν πληρῶν ὡς εὐγνώμων κυρίου παμμάκαρ Θεόδουλε

Fra diciassette codici, dopo la collazione delle varianti, ne abbiamo accolti nove ed esclusi otto. Le posizioni dei manoscritti in rapporto alla tradizione del testo non sono, in confronto con precedenti canoni da essi ugualmente riportati, sensibilmente mutate.

(1) *AA.SS.* April. I (1675) XLII-XLIV.
(2) *Synax. CP.*, 583-586.

Codice di base è il Cript. Δ.α. XVII = *Ck*; primeggiano fra i complementari il Cript. Δ.α. VIII = *Do* ed il Parig. gr. 1564 = *Py*. A rigore avremmo potuto fermarci qui, senza allargare la gamma dei testimoni, ma particolarità d'ordine diverso, che possono essere variamente utili ai fini della conoscenza della proliferazione delle varianti, ci hanno fatto estendere la lista dei codici complementari; anzi, abbiamo anche riportato, credendo di fare cosa utile alla storia delle ufficiature, brani innografici di codici estromessi.

I manoscritti esclusi, perchè rappresentati nelle essenziali caratteristiche da codici più antichi, sono il Vat. gr. 1610 = *Vs*, dipendente da *Py*, i Parig. gr. 1565 = *Rf*, 1573 = *Pt*, 1574 = *Pu*, che discendono dalla tradizione del Parig. gr. 13 = *Q*. A proposito si fa notare per inciso che questi quattro codici, *Q*, *Rf*, *Pt*, *Pu* (più il *Vs*), a differenza di tutti gli altri, collocano le celebrazioni dei SS. Teodulo e Agatopede al 5 aprile e non al 4: il che potrebbe far anche pensare che l'origine dei quattro manoscritti sia da individuarsi in una stessa area.

Gli altri codici esclusi sono il Parig. gr. 341 = *Pq* del 1325, dipendente, per via mediata, dal *Py*, il Parig. Suppl. gr. 152 = *Sc*, sec. XIII, apparentato col Mess. 121 = *Mh*, sec. XII, e il Barber. gr. 460 = *Bd*, dipendente, attraverso l'escluso *Vs*, da *Py*.

A titolo di informazione riportiamo l'elenco di altri manoscritti, la maggior parte dei quali sono orientali.

Commemorano i martiri il 4 aprile i codici: Laurioti Δ. 19, Δ. 37, Θ. 57, Θ. 87, Θ. 149, H. 168, Ω. 147, Vatopedi 1104 (1), Vindob. Hist. gr. 66; al 5 aprile i codici Lauriota Π. 197, Atoniti 3943 (Dionisiou 409), 3951 (Dionisiou 417) (2), Vindob. Theol. gr. 33, Patmiaci 866 e 901 (3).

Dei diciassette codici presi in esame riportano l'ode β' i soli *Ck*, *Do*, *Vm*, *Py*.

Dei Vindobonensi che abbiamo potuto consultare, il Theol. gr. 33, oltre che dell'ode β', manca del II tropario dell'ode δ', del III e IV dell'ode η', mentre della ε' presenta un *θεοτοκίον* diverso; lo Hist. gr. 66 manca dell'ode β', di cui presenta solo le iniziali.

Il codice *Rf*, escluso, contiene tuttavia un *κάθισμα* diverso, inedito, del cui testo non vogliamo privare il lettore. Esso è il seguente:

(1) Eustratiadis, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 48 (194[illegible]) 257.
(2) Consultazione diretta.
(3) Consultazione da microfilms.

'Αδελφοὶ κατὰ χάριν πνευματικὴν / ὁμογνώμονες πίστει τῇ εὐσεβεῖ / ὑπάρχοντες, ἅγιοι, / ἀληθῶς, μεγαλώνυμοι, / ἐν προσευχαῖς καὶ νηστείαις / τὸν βίον ῥυθμίζοντες, / τοὺς λαοὺς εἱλκύσατε / πρὸς θείαν ἐπίγνωσιν· / ὅθεν ὡς γενναῖοι / στρατιῶται τὴν πλάνην / ἀνδρείως πορθήσαντες / καὶ νομίμως ἀθλήσαντες / τῶν στεφάνων ἐτύχετε, / πρεσβεύοντες Χριστῷ τῷ Θεῷ / τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι / τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ / τὴν ἁγίαν μνήμην ὑμῶν.

Dopo questo *κάθισμα* segue il *θεοτοκίον: Πειρασμοῖς πολυπλόκοις περιπεσὼν*... MR I, 361 e lo *σταυροθεοτοκίον: Τὸν ἀμνὸν καὶ ποιμένα καὶ λυτρωτὴν*...MR I, 241.

I due codici esclusi *Pt* e *Pu* dopo il *κάθισμα* presentano rispettivamente i *θεοτοκία* e *σταυροθεοτοκία: Pt Τὸν πάντων ποιητὴν καὶ Θεόν σου* (*ER*, 369) e *σταυροθεοτοκίον: Ὡς εἶδεν ἐν σταυρῷ ἡ ἀμνάς σε* (MR IV, 274-275); mentre *Pu* il *θεοτοκίον: Ἐλπὶς χριστιανῶν παναγία* (MR IV, 15) e lo stesso *σταυροθεοτοκίον* del *Pt*.

La mobilità dei *θεοτοκία* e degli *σταυροθεοτοκία* caratterizza purtroppo tutta la tradizione dei libri liturgici orientali.

È da segnalare che tutti i *θεοτοκία* sono stati tradotti in latino da H. Marracci e pubblicati dal Migne (1).

Tutti gli heirmoi appartengono a una stessa *ἀκολουθία* di Giovanni (2).

(1) *PG* 105, 1087-1088.
(2) *EE* 94, n. 133.

5 APRILE

S. TEODORA DI SALONICCO

Questo canone non è propriamente inedito. Fu pubblicato dal Kurtz nelle « *Memoires de l'Académie imperiale de Saint-Pétersbourg* » (1). Il fatto che l'edizione sia stata condotta su un solo codice, il Δ.α. VIII, ci ha indotti, però, a riprendere il testo che abbiamo ricostituito sulla autorità di altri cinque codici, tutti meridionali e di cospicua antichità.

I manoscritti di cui ci siamo avvalsi sono: Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI; il predetto Δ.α. VIII = *Do*; il Vat. 2008 = *Vm*; il Parigino 1564 = *Py*; Vallic. E 54 = *Ea*; il Reg. 61 = *Lo*.

Il *Ck* per l'autenticità della sua tradizione rimane splendidamente isolato. I codici complementari *Do, Vm, Py, Ea, Lo*, rivelano due tradizioni: in una di esse vengono associati *Do* e *Vm* (cfr. le consonanze nei versi 26. 28. 202), nell'altra *Py, Ea, Lo* (cfr. vv. 1. 26. 87. 113. 157). Tuttavia in questa triade di codici va segnalato che *Lo* non sempre si accorda con *Py* e *Ea*, ma riflette anche la tradizione di *Ck* (cfr. vv. 2. 26. 87. 178).

A trasmettere il canone c'è anche il Vat. 2069 = *Vb* del sec. XVII. Di esso non abbiamo tenuto alcun conto, non solo perché è tardo, ma soprattutto perché rispecchia la stessa tradizione del gruppo *Do, Vm*. Infatti riporta le stesse varianti a loro comuni nei vv. 26. 28. 131. 202.

A titolo di informazione rammentiamo che lo stesso inno è tramandato anche dai Laurioti Δ. 19, Δ. 37, Δ. 45 (2).

L'inno ha un contenuto generico: diremmo che il sinassario CP. riporti qualcosa di più del canone (3).

È da segnalare che tutti i *θεοτοκία* sono stati tradotti in latino dal Marracci e pubblicati nella PG (4).

Gli heirmoi sono tutti tratti da una stessa *ἀκολουθία* di Giovanni (5).

(1) E. KURTZ, *Die Hl. Theodora von Thessalonich* in « Mémoires de l'Académie imperiale des sciences de Saint-Pétersbourg VIIIe série, vol. VI (1902) 82-86; *B.H.G.*3 1737-1741; *Bibliotheca Sanctorum*, Roma, XII (1969) 226-227.
(2) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 48 (194[illegible]) 259.
(3) *Synax.* CP., (Synax. Selecta) 585[46].
(4) *PG* 105, 1089-1090.
(5) *EE* 131, n. 182.

8 APRILE

S. RUFINO ⟨E AQUILINA⟩

A parte la semplicità e la purezza di tutto il testo, a noi pare che l'importanza maggiore di questo canone, tramandato solo dal Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI, sia nell'averci offerto due particolari del martirio di Rufino, di cui il sinassario CP. (1) cita soltanto il nome. Il primo sta nell'aver riportato la dichiarazione di fede innanzi alla minaccia dei tormenti e della morte: ϛ′ 77-79 « *Τὸν κτίστην καὶ ποιητὴν / ἁπάντων καὶ λυτρωτὴν / οὐδόλως ἀρνοῦμαι* », il secondo nell'unire in unico martirio Rufino ed Aquilina, la quale è lodata quattro volte e precisamente nel terzo tropario delle odi: γ′ vv. 37-40, δ′ vv. 53-56, ε′ vv. 67-69, ζ′ vv. 97-100.

Contro il silenzio del sinassario CP., gli *AA.SS.* (2) vengono incontro nell'associare in unico martirio Rufino (diacono) e Aquilina. Questa matrona cristiana « cum ipsius curam gereret eique provideret, etiam in carcere detenta fuit. Hi ambo ad Praesidem adducti, variis affecti sunt cruciatibus ». Le notizie sul martirio per il nostro innografo si fermano qui. Nessun accenno si fa nel canone sui duecento militi convertiti dai prodigi dei due martiri e quindi uccisi.

Nessuna confusione è possibile con la martire Aquilina di Bybli in Fenicia (3).

Piuttosto c'è da rilevare che il codice *Ck* presenta delle particolarità. Anzitutto pone la commemorazione all'otto aprile mentre il sinassario CP., (4) gli *AA.SS.* (5), il Doukakis (6) e l'Agioritis (7) la assegnano al 7 aprile. L'altra particolarità sta nel dissenso fra titolo e canone. Il canone celebra solo S. Rufino e Aquilina, mentre il titolo

(1) *Synax.* CP., 592.
(2) *AA.SS.* April. I (1675) 662-663.
(3) *B.H.G.*³ nn. 163, 163b, 163e.
(4) *Synax.* CP., 592.
(5) *AA.SS.* I, 662-663.
(6) Doukakis, *Μέγας συναξαριστὴς* ... IV, 108.
(7) Agioritis, *Συναξαριστὴς* ... II, 80.

suona: « *καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος ῥουφίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ* ». Il titolo è stato evidentemente attinto da un μηναῖον in cui si celebravano « Rufino e gli altri che erano con lui ».

L'officiatura primitiva commemorava quindi non soltanto Aquilina, ma diversi altri martiri: potremmo pensare, sulle indicazioni degli *AA.SS.*, che l'ufficiatura stessa richiamasse anche il martirio dei duecento militi (1).

Gli heirmoi sono attinti da Andrea (odi α′, η′) (2) e da Germano (odi γ′, δ′, ε′, ϛ′, ζ′, θ′) (3).

(1) *AA.SS.* April. I, 662-663.
(2) *EE* 170, n. 239; 170, n. 240.
(3) *EE* 168, n. 235; 169, n. 237.

11 APRILE

S. ANTIPA DI PERGAMO

Sul contenuto dell'inedito canone per S. Antipa (¹), tramandatoci soltanto dal Criptense Δ.α. VIII = *Do*, sec. XI, non avremmo da formulare osservazioni di sorta. Esso è sufficientemente illustrato dal sinassario (²), e dalle notizie degli *AA.SS.* (³). I punti principali del martirio, e cioè il rifiuto di adorare gli idoli pagani e la conseguente condanna a morire arso nell'infiammato bacino del bronzeo bove, sono evocati in vari tropari. Altrettanto rilievo è dato al richiamo dei prodigi operati dalle sue reliquie.

Controversa è invece la paternità del canone. A offrirci il testo è, in occidente, il solo Criptense Δ.α. VIII = *Do*, di mano dell'abate Nilo II; in oriente ce lo tramandano il Lauriota Δ. 19 f. 20 (⁴) e il Gerosolimitano 241 (⁵). Il Criptense, lateralmente al titolo, lo dichiara *ποίημα Θεοφάνους*, mentre il Lauriota, a dichiarazione dell'Eustratiadis (⁶) attribuisce l'inno ad Arsenio.

L'acrostico, nell'attuale struttura del canone, non offre traccia del nome dell'autore, che evidentemente non era riposto nelle iniziali dei *θεοτοκία*. Ma i *θεοτοκία* medesimi dall'ode α′ all'ode η′ sono tutti editi e hanno l'apparenza di essere interpolati. Su di essi non possiamo, dunque, fare alcun conto, tanto più che dalle loro iniziali non ci proviene alcuna indicazione. L'unico ad essere inedito è il *θεοτοκίον* dell'ode ϑ′. Dato che le iniziali dei *θεοτοκία* sono estranee alla frase acrostica *ᾠδαῖς σε μάρτυς Ἀντίπα στέφω πόθῳ* e che i *θεοτοκία* stessi,

---

(¹) Per S. Antipa abbiamo un altro canone ugualmente inedito, ma escluso dagli «*Analecta Hymnica*», perché riportato da codice non meridionale, precisamente dal Parig. gr. 1573 ff. 195ᵛ-200ᵛ con l'acrostico «*Ἀντίπας ἀντώθησεν ἐχθρὸν εἰς χάος*» inc. *Ἀεννάου χάριτος ἡμῖν νάματα* ... di Giorgio.

(²) *Synax. CP.*, 595-598.

(³) *AA.SS.* April. II, 965-966; *B.H.G.*³ 138-138c.

(⁴) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in «Ἐκκλ. Φάρος» 48 (1949) 269.

(⁵) PAPADOPOULOS-KERAMEUS, *Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη* II, 371.

(⁶) EUSTRATIADIS, op. cit., 269.

come l'esperienza ci insegna, sono vaganti, noi non possiamo nemmeno giurare sulla originalità del *θεοτοκίον* dell'ode ϑ′, in quanto esso, non concatenato in acrostico con i precedenti *θεοτοκία*, può essere, benché inedito, ugualmente estraneo alla originaria stesura del canone.

Nella questione non ci soccorre nemmeno il Papadopoulos-Kerameus il quale cita il nostro canone come anonimo (¹).

Non crediamo qui il caso di addentrarci nei complicati sentieri della distinzione degli innografi di nome Arsenio, tanto più che non siamo sicuri se il nostro inno appartenga a un compositore di tale nome.

Al verso 176 si è reso necessario sostituire *βοῶν* con *βοᾷ*.

Nella scelta degli heirmoi si nota, come spesso accade, la preferenza per quelli di Giovanni (odi α′, γ′, ε′, ϛ′, ζ′, η′, ϑ′) (²) mentre nell'ode δ′ fa capolino un motivo di Cosma (³).

(¹) PAPADOPOULOS-KERAMEUS, op. cit., 371.

(²) *EE* 219, n. 314; 222, n. 317.

(³) *EE* 225, n. 322.

11 APRILE

S. TRIFENA

Di santa Trifena martire di Cizico il sinassario CP. dà la commemorazione al 31 gennaio (1) e all'11 aprile (2). Al 31 gennaio viene dato un sunto di media lunghezza della *passio*. Al confronto con il contenuto del nostro canone riscontriamo due discrepanze: il sinassario dice: « *ἐπὶ μετεώρου κρεμᾶται καὶ ἄνωθεν κάτω ῥιφεῖσα τοῖς ὑποκειμένοις ἥλοις ἐμπείρεται* », mentre il nostro canone non parla affatto di chiodi, ma di selci acuminati: « *προσέταξεν ὀξέσι λίθοις, σεμνή, ἀφειδῶς κατακεντᾶσθαί σε* ».

Il canone — e qui sta l'altra discrepanza — accenna all'imprigionamento della martire, *ἀγαλλομένῃ ψυχῇ τὸ δεσμωτήριον οἰκεῖς*, mentre il sinassario di questo particolare non fa alcun accenno. È interessante rettificare la citazione del sinassario CP. che all'11 aprile fa ricorrere la *μνήμη τῆς ὁσίας Τρυφαίνης τῆς ἐν Κυζίκῳ* (3). Il titolo di ὁσία è un errore, rilevato anche nel martirologio romano (4) perché esso viene attribuito a una semplice santa e non a una martire.

La passio di santa Trifena è contenuta nel vetustissimo codice Patmiaco 254 ff. 94v-97, sec. IX-X (5), ed è stata recentemente pubblicata (6).

Giuseppe Innografo disponeva di un sinassario che non era esattamente quello tramandatoci dalla edizione del Delehaye, come dimostra il riferimento ai selci acuminati che il sinassario tace. Anche questo particolare è taciuto nella passio. Però non possiamo nem-

(1) *Synax. CP.*, 436.
(2) *Synax. CP.*, 598.
(3) *Synax. CP.*, 598.
(4) *Martyrologium Romanum* ... 43.
(5) F. HALKIN, *Un ménologe de Patmos et ses légendes inédites* in « Anal. Boll. » 72 (1954) 15-34 (part. p. 25), nonché EHRHARD, I, 612.
(6) C. NIKAS, « *Martyrion* » *di santa Trifena martire di Cizico* nella « Riv. di Studi Bizantini e Neoellenici » 6-7 (XVI-XVII), Roma (1969-1970) 157-164.

meno affermare che il sinassario CP. derivi dalla nostra passio, ma piuttosto da un'altra redazione come farebbe comprendere la notizia secondo la quale Trifena era figlia del senatore Anastasio e di Socratia: notizie, queste, che sono del tutto ignorate nella passio del codice patmiaco.

Pertanto da quanto fino ad oggi risulta, e salvo ulteriori scoperte, c'erano due redazioni della passio; una è rappresentata dalla passio da cui discende il sinassario della edizione del Delehaye e l'altra da quella del codice patmiaco.

Il canone, purtroppo, ci è tramandato dal solo Reg. gr. 61 = *Lo* che è mendosissimo e per giunta mutilo per l'arbitraria decurtazione del numero dei tropari. Le strofi mancanti, denunciate dalle lettere dell'acrostico, sono sei: vv. 29-32, 41-44, 69-76, 161-168, 191-197, 228-235.

Giova far notare al v. 8 la sostituzione di η con l'isofonico οι voluto dall'acrostico: fenomeno raro, ma comunque ricorrente nella innografia greca.

I *θεοτοκία* delle odi ε′ ς′ del canone di Giuseppe hanno finito per far parte delle strofi erranti: infatti sono state mutuate nel *Θεοτοκάριον* (1).

Gli heirmoi sono di Cosma (ode α′, γ′, δ′, ε′) (2) e di Giovanni (odi ς′, ζ′, η′, θ′) (3).

(1) EUSTRATIADIS, *Θεοτοκάριον* ... 181
(2) *EE* 37-38, n. 51; 39, n. 53.
(3) *EE* 34-35, n. 46; 35, n. 47.

12 APRILE

SS. DEMA E PROTIONE

Per questi due martiri nei vari sinassari (1) non esiste altro che la citazione e il giorno commemorativo. Anche gli *AA.SS.* (2) elencano la serie dei sinassari che citano i due martiri, ma non dicono nulla della loro vita e del loro martirio.

Sull'argomento dobbiamo dunque essere grati all'Eustratiadis per averci riportato nell' *'Αγιολόγιον* (3) il sinassario, inedito e purtroppo mutilo, contenuto nel cd. Lauriota I. 70. Questo manoscritto celebra i santi non al 12 aprile, ma al 19 marzo. Per comodità del lettore abbiamo riportato il sinassario per esteso considerandolo quasi come inedito. Grazie ad esso sappiamo che Dema e Protione vissero ai tempi di Massimiano (286-305) e che furono sottoposti a dura prova, venendo tuttavia confortati dalla grazia celeste sino a determinare la conversione di coloro che assistevano al loro martirio.

Giuseppe di tutto ciò non sapeva nulla. Egli scrisse dei santi un canone, molto limpido e chiaro, conoscendo degli eroi il solo nome! Seppe, oppure suppose, che la loro vita si svolse ovviamente in rinunzie all'istinto della carne. Tuttavia l'innografo ci offre un elemento molto importante che il sinassario mutilo ci nasconde: è il riferimento alla tomba dei due santi da dove scaturivano acque miracolose per gli infermi (vv. 56-60, 140-143, 159-165, 215-219).

Il testo ci perviene, almeno nel complesso codicologico occidentale, attraverso ben dieci manoscritti. Dal novero ne abbiamo tolto uno, il Vat. gr. 2069 del sec. XVII, perché troppo tardo e senza elementi indicativi di una tradizione diversa dalle altre.

Nel quadro che precede il testo risultano quindi nove codici; ma se particolari contingenze ci avessero costretti a ridurne il numero

(1) *Synax. CP.*, 600; AGIORITIS, *Συναξαριστής* ... II, 86; DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστής* ... IV, 128; La *B.H.G.*³, *B.H.L.*, il *Martyrologium romanum* e i *minei romani* ignorano i santi.

(2) *AA.SS.* April. II, 79.

(3) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον* ... 108-109.

noi avremmo indicato come capisaldi di tutta la tradizione solo quattro codici e cioè: 1° *Ck*, principe fra tutti, in quanto rappresenta uno stadio anteriore a quello espresso da tutti gli altri; 2° *Do* al quale si connettono in rapporti di dipendenza *Vb*, *Mh*, *Vm*; 3° *Py* che sovrasta sul mutilo *Lo* e su *Re* e *Pq*; 4° Il Vallicelliano *Ea* il quale pur avendo rapporti indiretti con la famiglia capeggiata da *Py*, tuttavia presenta una propria derivazione. È da notare che il canone è tramandato anche dai Laurioti Δ.19 e Δ. 37 e dal Vatopedi 1[illegible] (1).

Nell'apparato critico abbiamo accettato le varianti dei codici secondari per apportare, secondo le direttive che presiedono all'edizione degli Analecta, ulteriori contributi alla conoscenza delle consuetudini scriptorie che furono fonti di corruzioni e di mutilazioni.

Il numero cospicuo dei manoscritti è stato provvidenziale perchè alcuni di essi hanno restituito tropari caduti nella tradizione degli altri.

Tutti i *θεοτοκία* sono stati tradotti in latino da Marracci (2).

Nella scelta degli heirmoi Giuseppe ha in questo canone riservato la preferenza a Germano (α′, β′, γ′, ε′, η′, ϑ′) (3); però attinge anche da Cosma (δ′) (4), da Giovanni (ς′) (5) e Andrea (ζ′) (6).

(1) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) [illegible]72.

(2) H. MARRACCI, *Sancti Josephi hymnographi: Mari*[illegible] in PG 105, 1095-1098.

(3) *EE* 225, n. 323; 226, n. 324; 229, n. 328.

(4) *EE* 225, n. 322.

(5) *EE* 224, n. 321.

(6) *EE* 228, n. 327.

12 APRILE

SS. FLORENZIO E DIOCLEZIANO

« D. XII (Aprilis) in SS. Florentium et socc. mm. *Σοφίας ἑλληνικῆς*: deest etiam memoria ». Questa è la citazione del Rocchi nella descrizione del codice Criptense Δ.α. VIII = *Do* (1).

Con detto codice concordano il Parig. Regius 2485, sec. XII, che commemora i santi al 9 ottobre (2) e i Laurioti Δ. 23 f. 39 e Δ. 55, al 10 ottobre (3).

Per i confronti e le eventuali distinzioni rammentiamo che è contemplata anche la celebrazione isolata di Florenzio (4) (vescovo di Salonicco) (5) il quale, secondo i sinassari, non morì decapitato, ma condannato al rogo. Florenzio, isolato, viene altresì commemorato al 31 dicembre (6) e al 7 giugno (7).

La B.H.G³. ignora i nostri santi Florenzio e Diocleziano.

Non possiamo qui introdurre una larga disamina per la distinzione dei vari Florenzio, di quello celebrato il 13 ottobre (8) e dei vari Florenzio ricordati dalla B.H.L. (9).

---

(1) A. Rocchi, *Codices Cryptenses* ... 304.

(2) *Synax. CP.*, 124.

(3) Eustratiadis, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 37 (1938) 242; *Ἁγιολόγιον*... 114. Non crediamo si possano seguire senza pericolo di confusioni ed errori le indicazioni offerte dall'Eustratiadis in *Ἁγιολόγιον* p. 114, perché egli, non avendo letto il canone, imbastisce la serie dei richiami sul titolo dato dal Rocchi in « *Florentium et socios* » e non su Florenzio e Diocleziano. Altro errore commette quando riferisce che il canone è di Giuseppe Innografo.

(4) *AA.SS.* Ott. VI, 199; *Synax. CP.*, 136-138; *Martyrologium Romanum* ... 451; Agioritis, I, 125; Doukakis, X, 165; Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον* ... 467-468.

(5) *Martyrologium Romanum* ... 451; Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον* ... 467-468.

(6) *Synax. CP.*, 359.

(7) *Synax. CP.*, 735.

(8) Vedi nota n. 4.

(9) *B.H.L.* I, nn. 3033-3053.

Solo riteniamo rientri nel nostro compito ricordare gli elementi biografici e martirologici contenuti nel nostro canone in maniera da offrire agli agiografi materia di studio e di indagini.

Florenzio e Diocleziano furono educati alla lettura delle sacre scritture: *τὰς θεοπνεύστους πάσας τε / γραφὰς διελθόντες* vv. 66-67, sí che nella loro formazione spirituale essi divennero come se fossero dei consanguinei: *ὡς ὁμαίμονες ὑπάρχοντες* v. 176. Un viaggio miracoloso che essi compirono in un'ora da Salonicco a Edessa: *ὁδοιποροῦντες τὸν Χριστὸν οἱ ἀθληταὶ / ἔσχον / συνοδίτην· ὥρᾳ γὰρ ἐν μιᾷ / ὑπηγμένοι πρὸς τὴν ἄθλησιν / ὁδοῦ ὑπόπτεροι / ἐκ Θεσσαλονίκης ἦλθον εἰς Ἔδεσσαν* vv. 127-132, appare come l'inizio delle vicende che portarono i due compagni al glorioso martirio. Essi erano stati battezzati da Agatonico (1) nel tempio dei santi Teodulo e Agatopode a Salonicco: *τὸ Θεοδούλου τέμενος / καὶ τοῦ Ἀγαθόπου / τῶν μαρτύρων φθάσαντες, / ἐν τούτῳ φωτίζεσθε / δι' Ἀγαθονίκου τοῦ θύτου Χριστοῦ* vv. 60-64 — *ἐν ἀρεταῖς ἑαυτοὺς / καὶ πρὸς τοῦ θείου βαπτισμοῦ ἀγῶνας / ἄμφω αὐτοῦ ἐτύχετε, / καὶ τοῦ μυστικοῦ καὶ δι' αἵματος* vv. 41-44.

Nel martirio si mostrano inflessibili rinunziando alla vita del mondo: *Ῥίψαντες / τὴν γεηρὰν χλαμύδα καὶ ἄτιμον* vv. 114-115; dispregiarono gli idoli pagani: *καὶ τῶν εἰδώλων τελετὰς / ἐμυκτηρίσατε* vv. 159-160; sopportarono eroicamente torture di vario genere: *Νηπίων βέλη / τῶν ἀσεβῶν ἡγήσασθε μάστιγας, / πόνους / τῶν θεσμῶν γενναίως καὶ ῥαβδισμοὺς / ὑποφέροντες* vv. 133-137 (vedi anche vv. 85-86, 168).

Particolare interessante che accosta la storia dei Florenzio e Diocleziano a quella di un altro martire. I due compagni vollero emulare nell'eroismo il martire Luppos (2): *Γενναίας ὑπομονῆς, / ἀθλητικῆς τε προκοπῆς ἔνδειγμα / Λοῦππον, σοφοί, τὸν μάρτυρα / ἔχοντες, καλῶς ἠγωνίσασθε* vv. 37-40. Le reliquie del medesimo martire erano state, infatti, oggetto di profondo e appassionato culto da parte dei due atleti di Cristo vv. 25-30.

---

(1) Non abbiamo alcun elemento per identificare questo sacerdote col martire omonimo che operò in Bitinia e in Tracia sotto Massimiano: *B.H.G.*³ 39-43; *Synax. CP.*, 913-915; Agioritis II, 334-335.

(2) Sul santo (o sui santi?) Luppos abbiamo due importanti versioni sinassaristiche: l'una dal *Synax. CP.*, (Selecta) 917 e l'altra dall'Agioritis, I, 161. È da notare che la *B.H.G.*³ ignora Luppos; mentre la *B.H.L.* ne registra ben cinque: II, nn. 5076. 5081. 5082. 5087. 5727.

Essi furono decapitati e la sentenza di morte non fu eseguita nello stesso posto, bensí in luoghi diversi e lontani l'uno dall'altro, ma i loro corpi furono per divino prodigio accostati uno all'altro: *ἄλλος γὰρ μακρόθεν ἐξ ἄλλου / τμηθεὶς τὴν κάραν, / ἄμφω συνῆλθον εἰς ἓν / θείᾳ προνοίᾳ τάχιστα, / ἀγγελικῶς διαπορθμεύσαντες* vv. 206-210.

Il canone è adespota, i *θεοτοκία* sono stati pubblicati (1).

Gli heirmoi appartengono a una sola *ἀκολουθία* di Giovanni (2).

(1) *EV*, 299-302; *Μηναῖα* IV, 78 (vedi apparato critico).
(2) *EE* 94, n. 133.

13 APRILE

S. ARTEMONE

Sia sulla data della commemorazione che sulla vita di S. Artemone occorre fare delle precisazioni.

Il sinassario CP. lo celebra l'8 ottobre (1) e il 12 aprile (2). I particolari biografici sono identici (si richiamano perfino periodi con le stesse parole) e pertanto è esclusa ogni preoccupazione che i due sinassari si riferiscano a due diverse persone. C'è tuttavia un particolare discordante relativo alla morte che, però, non infirma l'identità del personaggio: infatti, secondo il sinassario dell'8 ottobre, Artemone muore subito dopo aver battezzato degli atei con l'acqua pullulata da una fonte improvvisa, mentre secondo il sinassario del 12 aprile, muore in un tempo abbastanza lontano e in una località diversa da quella in cui aveva somministrato il battesimo.

Estendendo i raffronti con i sinassari raccolti dall'Agioritis (3) e dal Doukakis (4) l'argomento si complica. Essi infatti distinguono due Artemone: l'uno è il medesimo Artemone di cui parlano i due sinassari sopra ricordati (però esso viene celebrato al 24 marzo), l'altro viene citato al 12 aprile. A riguardo della morte dicono qualcosa di più e cioè che Artemone fu catturato dagli idolatri e decapitato.

L'Eustratiadis (5) distingue due Artemone: uno celebrato l'8 ottobre e 24 marzo e un altro al 12 aprile.

Non ci è stato possibile comprendere su quali motivi l'Eustratiadis stesso si sia basato per riconoscere un secondo Artemone.

Da quanto ci è dato comprendere, egli si appoggiò ai giambi sinassaristici letti nel codice Lauriota I. 70 « *Μάρτυς καὶ πρεσβύτερος*

(1) *Synax. CP.*, 121-122.
(2) *Synax. CP.*, 597-600.
(3) AGIORITIS, *Συναξαριστὴς*... II, 51-53 e 86.
(4) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστὴς* III, 400-403 e IV, 128.
(5) EUSTRATIADIS, *Ἁγιολόγιον*... 59

'Αρτέμων ἄμφω / πρὸς αὐτὸν ἀνέδραμες θεὸν τῶν πάντων. Questi due versi, però, si adattano perfettamente al martire sacerdote Artemone di cui abbiamo parlato, e quindi non giustificano affatto l'identificazione di un altro martire sacerdote dello stesso nome.

Gli *AA.SS.* (2), il martirologio geronimiano (1), il martirologio romano (3) e la vita riportata dall'Abicht-Reichelt (4), pur con le interne varianti, non apportano alcun elemento nuovo perché l'opinione dell'Eustratiadis sia accettata. Pertanto nel martire Artemone celebrato dai sinassari dobbiamo riconoscere una stessa persona. Diciamo tuttavia per inciso, e senza confondere la già aggrovigliata questione, che rimane salva la distinzione del nostro martire dall'Artemone vescovo di Seleucia in Pisidia (5).

Conviene ricordare che A. Rocchi (6) presenta il canone come dedicato a S. Martino (Papa). Il vero è che il benemerito studioso non si accorse che il titolo sovrasta due canoni a odi alternate di cui la prima ode è dedicata a S. Artemone e la seconda a S. Martino. Il Rocchi stesso non lesse certamente il testo: perché nel canone il nome Artemone ricorre ben tredici volte (vv. 5. 9. 13. 25. 30. 46. 68. 78. 90. 94. 125. 142. 167). Il Rocchi stesso è stato poi alla base di un altro errore dell'Eustratiadis (7), il quale, basandosi sul catalogo e senza consultare il codice, presenta il canone *'Ανοίγων τῆς γνώσεως* come dedicato sia a S. Martino che a S. Artemone.

L'autore del canone è Giorgio. Lo dichiara l'acrostico dei *θεοτοκία*. Il Rocchi (8) ignora tale paternità, forse perché il canone, innestato con quello di S. Martino, è stato, come talvolta accade, privato dei *θεοτοκία*. L'Eustratiadis cita il canone come opera di Giorgio di Nicomedia nell' *'Αγιολόγιον* (9) e genericamente di Giorgio nell' *'Εκκλ.*

---

(1) *AA.SS.* Oct. IV (1869) 41-47.

(2) *Martyrologium Hieronymianum* ... 318.

(3) *Martyrologium Romanum* ... 442.

(4) Abicht-Reichelt, *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν 'Αρτέμονος τοῦ θαυματουργοῦ* in « Archiv für slavische Philologie » 20 (1898) 185-197; *B.H.G.*³ n. 175.

(5) *B.H.G.*³ n. 2047, Ehrhard III, 409[28].

(6) A. Rocchi, *Codices Cryptenses* ... 319.

(7) Eustratiadis, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) 347-349.

(8) A. Rocchi, *Codices Cryptenses* ... 319.

(9) Eustratiadis, *'Αγιολόγιον*... 59, il medesimo autore cita i codici Parigini 13, 1573, 1574, 1575 e i Laurioti Γ. 7, Δ. 45, Ω. 147.

Φάρος (1). Dobbiamo pensare che l'innografo di Nicomedia, come il più fecondo degli omonimi compositori (2), sia il più probabile autore del nostro canone.

L'Émereau (3) ignora completamente il canone: egli evidentemente si basa sul catalogo del Rocchi.

L'acrostico è alfabetico ed è segnalato come tale dai Parigini 13 = *Q*, 1565 = *Rf*, 1574 = *Pu*, i quali registrano il nome *Γεωργίου*. Del nome dell'autore, pur espresso dall'acrostico dei *θεοτοκία*, tace del tutto, omettendo i *θεοτοκία* stessi, il pur autorevole Criptense Δ.α. XVII = *Ck*. Tutti gli altri codici prescelti sono concordi, anche se appartenenti a ramificazioni diverse, nel riportare gli stessi *θεοτοκία*. Pertanto la norma generale che regola l'edizione degli Analecta, e secondo la quale i testi riportati dai codici complementari, e non dal codice di base, vanno relegati nell'apparato critico, non può essere qui applicata. Sullo stesso particolare tutti i codici complementari sono concordi.

Ricordiamo che il canone, sul quale abbiamo discusso, è tramandato anche dai codici: Laurioti Γ. 7, Δ. 45, Θ. 149, Θ. 57, Η. 168, Η. 197, Ω. 147, Atonita 3951 (Dionisiou 417), Patmiaci 866 e 901 e dal Vindob. Hist. gr. 66.

Gli heirmoi sono tratti da Giovanni (odi α', γ', ε', ς', ζ', η', θ') (4) e uno da Cosma (ode δ') (5).

---

(1) Eustratiadis, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) 348, dove cita i riportati codici Parigini e i Laurioti Γ. 7, Δ. 45, Ω. 147, Θ. 57, Η. 197, Ω. 147.

(2) Nello studio di E. Follieri, *Problemi di Innografia Bizantina*, in Actes du XII Congrès International des Études Byzantines, Ochrid 1961, II Beograd (1964) 311-325, viene presentato un elenco di quarantotto canoni, fra editi e inediti, di Giorgio. L'autrice ha consultato il codice Barber. gr. 450, come dimostra la citazione del canone dello stesso innografo per le sante Agape, Irene e Chionia, commemorate il 16 aprile, ma non menziona la presenza di quest'altro canone. Ciò sarà derivato dal fatto che nel Barber. gr. 450, in margine al f. 57v, vi sono tracciate le lettere del monogramma Ιῶ'.

(3) C. Émereau, *Hymnographi Byzantini* in « Échos d'Orient » 22 (1923) 424-426.

(4) *EE* 220, n. 315; 224, n. 321.

(5) *EE* 225, n. 322.

16 APRILE

SS. IRENE, AGAPE, CHIONIA

Sulle sante Agape, Irene e Chionia ci illuminano sia il martirio sia i sinassari.

Gli atti del processo furono pubblicati da P. Franchi de' Cavalieri (1) con alcune osservazioni sulla vita già tradotta in latino dal Sirleto e pubblicata dal Surio (2) e dal Baronio (3).

È da sottolineare che il Sirleto non fece che tradurre in latino il testo greco del martirio. Sull'argomento tornò a parlare con utili precisazioni il Delehaye (4). A fianco del martirio intervengono poi alcuni sinassari editi ed inediti. Nel sinassario CP. le sante sono commemorate al 16 aprile (5) e al 22 dicembre (6).

Nella prima data Agape, Irene e Chionia sono ricordate, sole, al 22 dicembre, invece, la triade delle sorelle viene a essere unita con altre celebrazioni.

Il sinassario apre la serie con Anastasia, segue Crisogono (7), quindi le nostre tre sante (8) e in fine santa Teodota con i suoi figli (9). Questa schiera è composta di martiri biograficamente distinti l'uno dall'altro. Non manca tuttavia un raccordo fra Anastasia e le tre sorelle, il martirio delle quali era stato in sogno previsto da S. Crisogono. Ma tolto questo particolare, di pur tenuissima consistenza, tra i martiri ricordati al 22 dicembre non esistono altri rapporti storici.

---

(1) P. Franchi de' Cavalieri, *Il testo greco originale degli Atti delle ss. Agape, Irene e Chione*, in « Studi e Testi » 9 (1902) 3-19.

(2) L. Surio, *De probatis sanctorum historiis*, vol. IV, 128-132.

(3) C. Baronio, *Annalles ecclesiastici auctore Caesare Baronio Sorano Congregationis Oractorii Presbytero*, III (1738) 387-389.

(4) H. Delehaye, *Les passions de martyrs*... 141-143.

(5) *Synax. CP.*, 605-606.

(6) *Synax. CP.*, 333-336.

(7) *Synax. CP.*, (Selecta) 336[31].

(8) *Synax. CP.*, (Selecta) 336[19].

(9) *Synax. CP.*, (Selecta) 337[32].

Secondo il sinassario del 16 aprile, che si accorda con il martirio (1), Irene e le sorelle muoiono tra le fiamme, mentre secondo quello del 22 dicembre Irene sarebbe morta per la spada di un soldato.

I sinassari raccolti dall'Agioritis (2) e dal Doukakis (3) vogliono che la morte di Irene sia stata determinata da un colpo di freccia.

Dei diversi calendari e martirologi, il martirologio romano (4) commemora le sante al 3 aprile, il martirologio geronimiano (5) al 1 e al 5 aprile, il calendario palestino-georgiano al 1[illegible] aprile (6).

L'Eustratiadis nell' *Ἁγιολόγιον* riporta un sinassario del Lauriota I. 70, diverso dagli altri: secondo tale fonte a Irene fu mozzata la lingua perché aveva proclamato il nome di Cristo e dispregiato la religione del persecutore, furono strappati i denti e quindi inferta la decapitazione. Uguale fine ebbero le sorelle. Tutte, poi, furono gettate sul rogo (7).

Contro tali particolarità si pone il carattere generico del canone che può essere adattato a qualunque martire. Il canone è regolato da un acrostico alfabetico e i tropari, esclusi i *θεοτοκία*, sono tanti quante le lettere dell'alfabeto stesso. Il nome dell'autore si deduce chiaramente dall'acrostico dei *θεοτοκία*. Il *Bh* erroneamente attribuisce la composizione a Teofane col noto monogramma Θφα f. 63, nella parte superiore.

Gli elementi comuni che legano questo canone con il precedente dedicato a S. Artemone (13 aprile) sono l'acrostico alfabetico che Giorgio usa spesso e il nome dell'autore nell'acrostico dei *θεοτοκία*. A proposito di questo ultimo caso basta rinviare il lettore agli studi del Weyh (8) e del Krumbacher (9).

Gli heirmoi, salvo quello dell'ode δ', appartenente a Cosma (10) sono attinti dal repertorio spesso ricorrente di Giovanni (11).

---

(1) P. Franchi de' Cavalieri, *Il testo greco*... op. cit., 3-19 (part. 18-19).

(2) Agioritis, *Συναξαριστὴς*... II, 89-90.

(3) Doukakis, *Μέγας συναξαριστὴς*... IV, 158-159.

(4) *Martyrologium Romanum*... 123.

(5) *Martyrologium Hieronymianum*... 169, 173, 175.

(6) G. Garitte, *Le calendrier palestino-géorgien du Sinaiticus 34* (Xe siècle) Bruxelles (1958) 189-90.

(7) Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον*... 123-124.

(8) W. Weyh, *Die Aktostichis in der byzantinischen Kanonesdichtung*, in BZ 17 (1908) 1-69.

(9) K. Krumbacher, *Die Akrostichis in der griechischen Kirchenpoesie*. Sitz. - Ber. d. Bayer, Ak. d. W. 1903. IV, München 1904.

(10) *EE* 220, n. 315; 224, n. 321.

(11) *EE* 225, n. 322

17 APRILE

S. AGAPETO

Sant'Agapeto, papa, appartiene al culto unitario delle chiese e in ambedue, s'intende di Roma e di Bisanzio, è considerato come un *ἀγωνιστὴς* della retta fede.

Con tutto ciò riesce un po' strano che a testimoniare codesto culto sia soltanto — almeno da quanto fino ad oggi ci consta — il Cript. Δ.α. XVII = *Ck*, il cui valore emerge sempre attraverso la presentazione dei nostri inni.

La tradizione meridionale destina al 17 aprile la commemorazione, in concordanza con i sinassari pubblicati dai Duchesne (1), Doukakis (2), Agioritis (3) e dall'Eustratiadis (4). Da questa concordanza si dissociano il sinassario costantinopolitano (5) che fa cadere la commemorazione al 18 aprile e gli *AA.SS.* (6) che presentano una *Sylloge historico-critica* al 20 settembre.

Il contenuto del canone trova una completa esegesi nel sinassario CP. A titolo integrativo, e questo nel canone non poteva essere detto, ricorderemo con il martirologio romano (7) che il nostro santo morì il 536 a Constantinopoli, ove si era recato per esplicare i suoi uffici di ricomposizione e di concordia in seguito alle eresie suscitate in grembo ai movimenti dottrinari del tempo e del periodo precedente (8).

Il sinassario CP. cita soltanto i nomi degli eresiarchi Eutiche e Severo, ma il nostro canone prende le mosse un po' più da lontano e richiama i nomi di Ario, eresiarca per antonomasia, e Sabellio.

---

(1) DUCHESNE, *Le liber pontificalis*, I, 287-288.
(2) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστὴς...* IV, 165-166.
(3) AGIORITIS, *Συναξαριστὴς...* II, 93.
(4) EUSTRATIADIS, *Ἁγιολόγιον...* 7.
(5) *Synax. CP.*, 611-612.
(6) *AA.SS.* Sept. VI, 163-180.
(7) *Martyrologium Romanum...* 408.
(8) DUCHESNE, *L'église au VIe siècle*, Paris (1925) 93-97.

L'innografo sottolinea di Agapeto la santità, la lotta contro gli eretici, la fede inconcussa nella santa Trinità. Questo ultimo concetto lo sentiremo echeggiare molte volte (vv. 25-28, 4[illegible]-51, 66-69, 86-89, 178, 183-187, 188-192) e ad esso spesso seguono i riferimenti alle lotte contro gli eretici (vv. 89-95, 96-102, 120-121, 126-131, 142-145).

Il canone è anonimo; esso, però, è intrecciato in odi alternate con quelle dei canoni di Giuseppe Innografo dedicati a S. Simeone (1) e S. Acacio (2).

L'acrostico si estende anche ai *θεοτοκία*. È interessante notare che l'ode ε' è senza *θεοτοκίον* e che l'acrostico non viene minimamente turbato.

Il canone è modulato sull'*ἦχος β'*.

Gli heirmoi sono presi da Cosma (odi α', γ', ε', ζ', θ') (3), da Giovanni (ς') (4) e da Andrea Tyflos (η') (5).

L'heirmos dell'ode δ' manca in EE e si trova invece in MR I, 96, attribuito a Giovanni.

---

(1) *Μηναῖα* IV, 324-328.
(2) Vedi pp. 200-209 di questo volume.
(3) *EE* 37-38, n. 51; 39-40, n. 53.
(4) *EE* 34, n. 46.
(5) *EE* 42, n. 56.

17 APRILE

S. ACACIO

Il canone per S. Acacio vescovo di Melitene è «nascosto» nel Criptense Δ.α. XVII, e ad occultarlo ancora di più ha concorso il silenzio di A. Rocchi (1). Esso, infatti, è compreso nella alternanza delle odi, nella quale si intrecciano ben tre canoni: il primo per S. Agapeto, il secondo per S. Simeone, il terzo per S. Acacio. Il canone stesso è largamente rappresentato da manoscritti antichissimi, antichi e più recenti, come del resto risulta da quanto diremo più oltre. Esso fu pubblicato dall'Eustratiadis (2), ma lo studioso, pur indicando alcuni codici ove il testo è contenuto, diede una edizione senza alcun apparato critico e con lezioni che, alla luce dei nostri codici, non abbiamo potuto accettare.

Sui santi Acacio si è discusso abbastanza. L'Eustratiadis sia nell'*Ἁγιολόγιον* (3) che nel «*Ῥωμανὸς ὁ Μελῳδός*» (4) ne distingue due della stessa regione, separati tuttavia da due secoli di intervallo: uno visse ai tempi di Decio, sec. III, l'altro nel V secolo. Il secondo partecipò al concilio di Efeso e fu maestro di S. Euthimio. Lo stesso Eustratiadis sull'autorità del Lauriota I. 70 riferisce dal sinassario che visse «*κατὰ τοῦ Νεστορίου καὶ τῶν αἱρετικῶν πολλὰ ἀγωνισάμενος*».

Che questo secondo Acacio sia stato maestro di S. Euthimio ce lo conferma Simeone Metafraste (5).

Nel concilio di Efeso, Acacio di Melitene si accompagna con Cirillo di Alessandria (6).

(1) A. Rocchi, *Codices Cryptenses*... 319.

(2) Eustratiadis, «Ῥωμανὸς ὁ Μελῳδός» A, Paris (1932-1933) 415-421. Il medesimo autore pubblica il canone dai manoscritti Parigini 1575, 1573 Laurioti Ω. 147, I. 70, Θ. 57, Δ. 45, Vatopedi 1104.

(3) Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον*... 19-20.

(4) Eustratiadis, «Ῥωμανὸς ὁ Μελῳδός» op. cit., 411-412.

(5) Eustratiadis, op. cit., 412; PG 114 (1903) 601.

(6) Eustratiadis, op. cit., 412; *PG* 114 (1903) 641.

La partecipazione è dichiarata dagli atti del concilio stesso — Acacio risulta aver preso molte volte la parola — e riconfermata dal catalogo dei vescovi presenti, ove il nostro personaggio occupa una volta il sesto posto e un'altra il settimo (1).

Oramai è acquisito il fatto, già studiato dal Delehaye (2) e confermato dall'Halkin (3), che l'Acacio di cui abbiamo parlato non deve essere confuso con Acacio I, vissuto ai tempi di Decio e di cui il Doukakis (4), l'Agioritis (5), il Latyšev (6) e il Weber (7) ci offrono succinte notizie biografiche. A riportare l'acoluthia di S. Acacio nelle sole biblioteche italiane e francesi c'è una teoria di ben quindici codici, ma non tutti di genuine tradizioni. Agli otto manoscritti da noi adottati se ne aggiungono ancora sette, il cui testo in sede preparatoria è stato ugualmente collazionato. In seguito essi sono stati eliminati per mancanza di apporti specifici alla migliore determinazione del testo. I codici esclusi sono: il Vat. 1510 = *Vs* dell'a. 1431; Vat. 2069 = *Vb* del sec. XVII; Barber. 450 = *Bh*, i Parigini 1565 = *Rf* del sec. XIV, 1618 = *Re* del sec. XIV, 1573 = *Pl* del sec. XV, 1574 = *Pu* del 1404. Tutti contengono, del canone, copie di terza o quarta derivazione.

A volerci attestare sugli esemplari più vetusti noi rileveremmo tre tradizioni di massima importanza. I testimonia di esse vanno individuati: 1º nel *Ck*, della più pura e meno contaminata tradizione; 2º nel *Do* anche esso indipendente dalla successiva geminazione; 3º in un codice *X*, perduto, dal quale discende, direttamente o per via mediata la pletora delle copie riprodotte nel tempo. I rappresentanti della terza tradizione, e che per noi prendono il posto di *X* perduto, sono i codici *Pv*, *Lo*, *Mh*, *Ea*, *Vm* e, indirettamente e per interposta copia, *Sc*. Questi sono stati i manoscritti di cui ci siamo avvalsi nella critica del testo.

(1) Mansi, *Sanctorum Conciliorum nova et amplissima collectio* IV, 1124-1183.

(2) Delehaye, *Les passions des martyrs et les genres littéraires*, Bruxelles (1921) 347-349.

(3) Halkin, *Un ménologe de Patmos et ses légendes inédites* in «Anal. Boll.» 72 (1954) 26-27; *B.H.G.*³ 2008.

(4) Doukakis, *Μέγας συναξαριστής*... III, 489-490.

(5) Agioritis, *Συναξαριστής*... II, 67.

(6) Latyšev, *Menologii anonymi Bizantini* I, 298-300; J. Weber, *De actis S. Acacii* (Bornensis-Lipsiae, 1913) 52-54; *B.H.G.*³ 2005.

(7) J. Weber, *De actis s. Acacii*, op. cit., 54-55; *B.H.G.*³ 2006.

A titolo di informazione rammentiamo che il canone è presente anche nei codici: Vindob. Theol. gr. 33, ff. 40-43v; Vindob. Hist. gr. 66, ff. 90-98v; Laurioti Δ. 19, Δ. 37, H. 168; Atoniti 3943 (Dionisiou 409 f. 63), sec. XIV, e 3951 (Dionisiou 417 f. 101), sec. XVI.

Che il nostro canone sia dedicato ad Acacio II lo testimoniano i riferimenti alla città di nascita, vv. 10-11, alla sapienza riposta nei suoi detti, vv. 47-48, alla lotta contro Nestorio, vv. 63-66, 89-95, ai suoi scritti contro lo stesso eresiarca vv. 180-181.

La pubblicazione dell'*'Εγκώμιον* contenuta nel vetusto Patmiaco 254 (¹) ci chiarirà altri particolari che s'incontrano nelle strofe dell'inno.

L'autore, Giuseppe Innografo, nel riferirci dati caratteristici della vita dimostra di aver avuto avanti a sé un *βίος* piuttosto che un semplice sinassario.

I *καθίσματα* riportati nei Parigini 1573 inc. *Φωτισθεὶς τὴν καρδίαν ταῖς ἀρεταῖς* e 1565 inc. *Νίκης στέφανον ἐκ τοῦ κυρίου* non li riportiamo perché già editi dall'Eustratiadis (²).

Il nome dell'autore si desume dall'acrostico dell'ode ϑ'.

Tutti i *θεοτοκία* sono stati tradotti in latino e pubblicati dal Maracci in *PG* (³).

Gli heirmoi appartengono a Giovanni (odi α', γ', ε', ς', ζ', η', ϑ') (⁴) e Cosma (ode δ') (⁵).

(¹) HALKIN, *Un ménologe de Patmos*... in « Anal. Boll. » 72 (1954) 26-27; *B.H.G.*³ 2008.

(²) EUSTRATIADIS, op. cit., 414-415.

(³) *PG* 105, 1103-1104.

(⁴) *EE* 219, n. 314; 220, n. 315; 220, n. 316; 224, n. 321; 227, n. 325.

(⁵) *EE* 225, n. 322.

18 APRILE

SS. GIACOMO E AZA

A farci dono di questo canone in onore di Giacomo presbitero e Aza diacono è l'autorevole Parigino 1564 = *P*γ, sec. XI.

Tramandano altresì l'inno i Laurioti Δ. 37, che è mutilo dal secondo tropario dell'ode δ' in poi, e Θ. 87. Di ciò ha dato notizia l'Eustratiadis (¹). In un mio sopralluogo alla santa Montagna ho riscontrato la presenza del canone stesso anche nell'Atonita 4949 (Iviron 829) f. 254v (²).

Tanto la B.H.G.³ quanto la B.H.L. ignorano i nostri santi. Nei minei romani non si riscontra alcuna commemorazione in contrasto con i minei veneziani ove al 10 aprile, in corrispondenza con il sinassario CP., si ritrovano gli essenziali elementi biografici dei due santi (³).

L'onore della sola citazione con l'anno della morte è dato dal martirologio romano (⁴), mentre al 17 aprile il sinassario offre, sia pure in termini molto concisi, alcune notizie sulla loro personalità e sul loro martirio (⁵).

(¹) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) 353.

(²) Il codice è stato inventariato da S. LAMPROS, *Catalogue of the Greek manuscripts*... II, 229.

(³) *MV* VIII, 38. Non sappiamo per quali motivi Sofronio Gassisi nella cura dell'edizione romana dei *Μηναῖα* abbia trascurato di riportare il testo dell'edizione veneziana. Certamente il dotto monaco Grottaferratese se avesse conosciuto il Parig. gr. 1564 si sarebbe convinto della giustificazione del culto per i due santi martiri. Il fondo Criptense nel caso particolare non gli fu di aiuto. Sui criteri adottati nell'edizione dei *MR* e sulle cause che hanno giustificato l'edizione stessa vedi G. SCHIRÒ, *Le opere edite e ine- dite di P. Sofroni Gassisi*, in « Boll. della Badia greca di Grottaferrata » n.s. 2 (1948) 141-149.

(⁴) *Martyrologium Romanum*... 151.

(⁵) Lo stesso testo, ma al 10 aprile, riportano l'AGIORITIS (II, 84) e DOUKAKIS (IV, 112), nonché l'EUSTRATIADIS nell'*'Αγιολόγιον*, 208; v. anche B.H.O. n. 423. Sulla vita e la passio di Giacomo e Aza v. P. PEETERS, *Le passionaire d'Adiabène*, in « Anal. Boll. » 43 (1925) 284-289, e J. LABOURT, *Le christianisme dans l'empire perse sous la dynastie sassanide*, Paris (1904) 77.

Giuseppe Innografo doveva disporre di un sinassario più lungo di quello che ci offre il sinassario CP. Noi notiamo questi passaggi: *μαστίγων ἀντιτυπίαις* vv. 19-20, *μαστίγων πόνους* v. 143, *ῥοπάλοις συντριβόμενοι* v. 70. Questi particolari sono sconosciuti al sinassario e dovevano far parte invece del martirio; come del martirio è il particolare secondo il quale i corpi dei santi furono dati in pasto alle belve *σώματα πρὸς γῆν ῥιπτόμενα καὶ τοῖς θηρίοις βορὰ διδόμενα*, vv. 193-196.

Il culto dei santi doveva essere molto diffuso se l'innografo stesso accenna alla loro memoria come fonte di guarigione per i fedeli *πηγὴ ἰαμάτων τοῖς πιστοῖς γνωρίζεσθε* vv. 152-153.

Il *κάθισμα* che segue l'ode γ′ si fa notare per la quasi identità, salvo poche varianti, con il *κάθισμα* dedicato a san *Λεωνίδῃ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ γυναικῶν*, per la data 15, 16 o 17 aprile (1). Il contenuto è comunque generico, e noi non ci sentiremmo di affermare che esso non sia una interpolazione tratta da un'antecedente *ἀκολουθία*.

Metro e motivi appartengono a Giovanni (odi α′, γ′, ς′, ζ′, η′, θ′) (2) a Cosma (ode δ′) (3) e a Germano (ode ε′) (4).

(1) EUSTRATIADIS, *Λεωνίδης ὅσιος ἀρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ Λεωνίδης μάρτυς ὁ ἐν Τροιζῆνι* in «Θεολογία» 13 (1935) 170-179 (part. 173).
(2) *EE* 220, n. 315; 221, n. 316; 222, n. 317; 222, n. 318; 224, n. 321.
(3) *EE* 225, n. 322.
(4) *EE* 226, n. 324.

18 APRILE

SS. 200 MARTIRI SOTTO DIOCLEZIANO

Strano il destino riservato alla commemorazione di questa folta schiera di martiri. Insomma, erano duecento oppure trecento? Morirono sotto Diocleziano, sotto Decio o sotto Massimiano? Ebbero il martirio in Sinope, in Nicodemia o genericamente in Palestina?

Il padre del primo errore sul numero dei santi è stato il Rocchi (1). Costui nel descrivere il Δ.α. XVII, a proposito di questa celebrazione scrive: *d. XVIII (Aprilis) in SS. CCC. martyres φαιδρῶς ἑορτάσωμεν: deest etiam commemoratio*. Dietro al Rocchi, ripetendo pedissequamente la notizia, si mise il pur autorevole Eustratiadis (2).

Il canone, viceversa, non parla affatto di trecento martiri, ma di duecento. Il Rocchi cade in errore nel leggere la lettera *C*. Da qui sulla base di *C* lo studioso grottaferratese credette di triplicare il numero facendo contare suppletivamente per cento ognuna delle barrette sovrastanti la lettera. Il Rocchi non ebbe il tempo di leggere il contenuto dell'inno. Il canone per ben quattro volte ripete e conferma che i martiri erano duecento e non trecento: vv. 87 *ἡ τετρὰς πεντηκοστὴ* 110-111 *πεντήκοντα τετρὰς* 142 *ἡ τετραπλῆ πεντηκοστὴ* 153 *πενταπλῆ σαρακοστή*. Andare in cerca di altro significherebbe tentare di falsificare il testo. Pertanto, prendendo atto dell'indicazione del canone, diremo che il gruppo era costituito di duecento e non trecento martiri.

Gli *AA.SS.*, l'Agioritis, il Doukakis, il martirologio romano ignorano del tutto al 18 aprile la commemorazione dei «duecento martiri sotto Diocleziano». Il numero della schiera ritorna in altri

(1) A. ROCCHI, *Codices Cryptenses*... 319.
(2) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in «'Εκκλ. Φάρος» 18 (1919) 353.

testi, ma accompagnata dalla indicazione specifica di altri martiri, che sarebbero stati sacrificati non sotto Diocleziano e non al 18 aprile, ma sotto altri imperatori e in altre date.

Il sinassario CP. (1), il martirologio romano (2), gli *AA.SS.* (3) e l'*Ἁγιολόγιον* (4) richiamano al 7 aprile la celebrazione di « *duecento martiri con Rufino e Aquilina* », vissuti ai tempi di Decio nella regione di Sinope. L'Agioritis (5) al 25 novembre cita san Porfirio stratelata e i duecento suoi soldati martiri. Tale commemorazione non nomina imperatori. Non ci sentiremmo di identificarli con i nostri duecento martiri perché il canone non parla affatto di soldati.

Lo stesso Agioritis (6) ricorda ancora per il 19 dicembre altro gruppo di « *duecento martiri con Eutichios, Thessalonike e settanta donne* ».

Anche in questo caso non è possibile alcuna identificazione dato che il nostro canone non parla né di Eutichio né di Thessalonike, né di settanta donne. Per completare l'elencazione citeremo i « *duecento martiri con Eulampio* » di cui il sinassario CP. (7) ci propone la memoria al 10 ottobre; ma le indicazioni di luogo e di tempo sono del tutto differenti da quelle dei martiri del canone. Essi, infatti, sarebbero morti in Nicodemia e sotto Massimiano. Né, a nostro conforto, possiamo dire che Eusebio (8), fra i martiri deceduti in Palestina sotto Diocleziano, ci offra alcuna indicazione. *Res cum ita sint* non ci resta che augurare agli agiografi di professione e di vocazione la scoperta di testimonianze valide alla identificazione e distinzione delle varie eroiche falangi.

Se dovessimo mettere in evidenza il particolare contributo che emerge dal nostro canone diremmo che i duecento martiri sotto Diocleziano *ὡμολόγησαν τὸν Χριστόν, ἠρνήθησαν τὰ εἴδωλα, προέτρεπον ἀλλήλους εἰς ἀνοχὴν τῶν μαρτυρίων, ἐν τῷ σταδίῳ ὑπέστησαν δεσμά, τήγανα, λέβητας, ἐβλήθησαν ἐν τῇ πυρᾷ καὶ ἐτελειώθησαν διὰ ξίφους*:

---

(1) *Synax. CP.*, 592.
(2) *Martyrologium Romanum*... 129.
(3) *AA.SS. April.* I, 662-663.
(4) EUSTRATIADIS, *Ἁγιολόγιον*... 409.
(5) AGIORITIS, I, 250 vedi anche DOUKAKIS, XI, 558.
(6) AGIORITIS, I, 321 vedi anche DOUKAKIS, XII, 484.
(7) *Synax. CP.*, 126.
(8) EUSEBII, *Historia ecclesiastica, plerumque post lib.* VIII.; *B.H.G.*³ 1193.

dove, invero, non esclusi i *τήγανα* e i *λέβητες*, ci sono molti luoghi comuni con gli antichissimi martìri. E comuni sono i passaggi dei vv. 20-21, 47-49, 64-66, 77-83, 84-90, 116-118.

Il canone è privo di acrostico, manca del nome dell'autore e manca altresì dei *θεοτοκία*, perché nel codice è alternato con quello dedicato a san Giovanni, alunno di Gregorio Decapolita (1).

Gli heirmoi, salvo il γ' che è di Cosma (2), appartengono ad Andrea Cretese (3).

---

(1) *Μηναῖα* IV, 330-335.
(2) *EE* 9, n. 12.
(3) *EE* 11-12, n. 15; 13, n. 16; 14, n. 17.

19 APRILE

S. TEODORO PERGENSE

Per S. Teodoro Pergense (1) nel sinassario CP. abbiamo due date di celebrazione: il 21 settembre (2) e il 19 aprile (3). Ci siamo serviti di tutti e due i sinassari per la esegesi del contenuto del canone, e di alcuni passi degli *AA.SS.* (4) per la esegesi dei versi 57-63 e 65-70 che non trovano corrispondenza nella redazione del sinassario.

Il Doukakis (5) e l'Agioritis (6) sono in perfetta sintonia con gli *AA.SS.*, ai quali abbiamo riservata la preferenza. Dai due studiosi greci abbiamo invece attinto la notizia che la testa del santo si trova nel monastero di Iviron.

Dei sinassari ancora inediti sono citati dall'Ehrhard (7) e dall'Halkin (8).

L'Eustratiadis nell'*'Αγιολόγιον* (9) non ci offre alcuna importante informazione. Nel *Ταμεῖον* (10), invece, dei nostri otto codici Parigini cita soltanto il 341 = *Pq* e 1573 = *Pt*. Egli ignora il Cript. Δ.α. XVII = *Ck* in quanto si basava sul catalogo del Rocchi (11) nel quale,

(1) L'attributo ci consente, come già notato dal DELEHAYE, *Les légendes grecques des saints militaires*, Paris (1909) 43, di distinguere questo santo dall'omonimo megalomartire.

(2) *Synax. CP.*, 65-66. Il martirologio romano assegna il Pergense al 20 settembre p. 408.

(3) *Synax. CP.*, 613-615.

(4) *AA.SS. Sept.* VI (1867), 137-140.

(5) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστής...* IV, 232-236. Vaga e indeterminata è l'indicazione dello studioso secondo il quale nel monastero di Iviron e altrove « ἐν ἄλλαις » si trova il sinassario sul santo.

(6) AGIORITIS, *Συναξαριστής...*, II, 96-98.

(7) EHRHARD, I, 400[15], 612[20]; *B.H.G.*[3] 1747; I, 460, III 724, 845[13]; *B.H.G.*[3] 1747 a; I, 460, III 50[33], 54, 452[8]; *B.H.G.*[3] 1747 b.

(8) F. HALKIN, *Un ménologe de Patmos...* in « Anal. Boll. » 72 (1954) 29; *B.H.G.*[3] 1747.

(9) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον...* 186.

(10) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1949) 354.

(11) A. ROCCHI, *Codices Cryptenses...* 318-319.

come è stato notato in altre parti degli *Analecta Hymnica*, non si ripete la citazione di un canone inedito già segnalato come tale nella descrizione di un altro codice precedente.

Dei sedici codici che conservano il canone per S. Teodoro Pergense, soltanto sette sono validi per una migliore costituzione del testo: gli altri nove danno varianti già riscontrate nei manoscritti più antichi, dai quali dipendono direttamente o per via mediata. Era quindi inutile infarcire l'apparato critico di simboli che si sarebbero inutilmente ripetuti.

Il codice di base è sempre il Criptense Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI, che è rimasto senza filiazione: ad esso si aggiunge il sussidio di sei manoscritti complementari tutti dal sec. XII, la cui consonanza in qualche variante ci ha indotti ad emendare lo stesso *Ck*.

La fortunata situazione ci ha costretti a far a meno di codici di pur cospicua antichità, come il Parigino suppl. 152 = *Sc* del sec. XIII, il quale è esemplato com molta evidenza dal Reginense 61 = *Lo* del sec. XII. Ugualmente allo stesso Reginense si collega per via mediata il Parigino 341 = *Pq* del sec. XIV. Del Reginense e del Coislin 309 = *H* del sec. XIV, segue le orme, sempre indirettamente, il Vaticano 1510 = *Vs* del 1431.

Un gruppo di quattro codici Parigini relativamente recenti, e cioè i Parigini gr. 1565 = *Rf*, 1618 = *Re*, 1573 = *Pt*, 1574 = *Pu* — chi del XIV e chi del XV sec. — si annodano alle tradizioni congiunte del Vallic. E. 54 = *Ea*, del sec. XII, e del Coislin 309 = *H*, laddove il più tardo Parigino 342 del sec. XV riflette per via mediata la sola tradizione di *Ea*. Il Vaticano 2069 è una copia di *Vm*.

Di fatto il codice di base è stato il *Ck*, e complementari *Do*, *Vm*, *Ea*, *H*, *Lo*, *Mh*. Secondo il nostro programma, le eventuali aggiunte di *καθίσματα* o di didascalie dei codici esclusi, vengono ugualmente riportate nel commentario per il contributo che esse possano apportare alla ricostruzione storica della ufficiatura.

A titolo di informazione diamo un elenco di altri manoscritti, di cui, però, per diversi motivi non ci siamo avvalsi. Essi sono: Laurioti I. 70 f. 155, H. 203, Θ. 57, Θ. 19, Δ. 19, Θ. 87, Θ. 149, H. 168, Ω. 147; Vatopedi 1104 (1); il Vindob. Theol. gr. 33 ff. 44v-45v; il Vindob.

(1) L'elenco dei codici Laurioti e Vatopedi è stato riportato dall'Eustratiadis, sia nell'*'Αγιολόγιον* ... 186, sia nel *Ταμεῖον* in «'Εκκλ. Φάρος» 48 (1949) 354.

Hist. gr. 66 (¹) ff. 126-132; il Patmiaco 901; Atoniti 3943 (Dionisiou 409 f. 81); 3951 (Dionisiou 417 f. 129); 4949 (Iviron 829 f. 264ᵛ); 4901 (Iviron 781 f. 243ᵛ).

Dei codici esclusi il Parigino 1573 tramanda due *καθίσματα* dei quali il primo, inc. Ἱερωσύνης τῇ στολῇ ἐπιχρώσας, si trova nei MR IV, 347 e un secondo è inedito. Ne presentiamo il testo:

ἦχος γ'. Εἱρμός: *Τὴν ὡραιότητα*
Καλλωπιζόμενος θείοις παθήμασιν
ἁγίοις αἵμασιν
τὴν γῆν ἡγίασας
καὶ δυσσεβείας τὴν πυρὰν
κατέσβεσας, Θεόδωρε·
ὅθεν συνελθόντες σε
καταχρέως δοξάζομεν
καὶ τὴν φωτοφόρον σου
ἐκτελοῦμεν πανήγυριν,
ἐν ᾗ πταισμάτων λύσιν ἡμῖν
πᾶσιν εὐχαῖς σου αἴτησαι.

Al posto dei versi 164-171 (*Ἐμνήσθη σου τὴν κλῆσιν ... εὐλογητὸς εἶ*) i Parigini 1574 e 341 ci offrono questo tropario inedito:

Ἐκαρτέρησας ξεόμενος τὸ σῶμά σου,
μάρτυς Θεόδωρε,
ὥσπερ ἀδάμας στερρὸς
ποιναῖς καὶ ἀσκήσεσι καθαλγυνόμενος,
ἐν οἷς ἔψαλλες·
« ὁ τῶν πατέρων κύριος
καὶ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ ».

I *θεοτοκία* di tutte le odi sono stati tradotti in latino da H. Marracci (²). Giuseppe Innografo, che nell'acrostico si dichiara autore del canone, modula le odi sull'ἦχος δ' e su heirmoi di Giovanni (³).

(¹) H. HUNGER, *Katalog der griechischen Handschriften der österreichischen Nationalbibliothek*, Wien (1961) 74-75.

(²) H. MARRACCI, *Josephi Hymnographi: Mariale* in *PG* 105, 1103-1104.

(³) *EE.* 95, n. 135; 99-100, n. 141.

20 APRILE

S. TEODORO TRICHINA

Il canone, taciuto dal Rocchi nella descrizione del Δ.α. XVII = *Ck*, è stato invece segnalato nella rubrica dedicata al Δ.α. VIII = *Do* (¹).

Il sinassario *CP.* (²) è sufficiente all'esegesi dell'inno; mentre nulla di nuovo aggiungono il Doukakis (³), l'Agioritis (⁴), gli *AA.SS.* (⁵), il martirologio romano (⁶) e l'*'Αγιολόγιον* (⁷) dell'Eustratiadis. È da segnalare che l'Eustratiadis stesso (⁸) segnala come depositari del testo i codici Parigini 1564 e 341 nonché il Criptense Δ.α. VIII. Egli ignora pertanto il Criptense Δ.α. XVII. Nessuna letteratura si è sviluppata sulla vita di questo santo: tanto ci è dato desumere dal silenzio della *B.H.G.*³ Nel canone è sottolineata l'esistenza della tomba, sorgente di grazie, nella città o paraggi, sottolineata dall'innografo Giuseppe (vv. 85-86).

Per il soprannome *Τριχινᾶς* spontaneo ci torna il richiamo al monastero *τῶν Τριχιναρῶν*, conosciuto fin dal V secolo in Calcedonia, di cui ci parla il Janin (⁹).

Teodoro fu, come concordemente conferma il *κάθισμα*, un dispensatore di guarigioni. La sua tomba fu mèta di pellegrinaggio.

Degno di attenzione è l'epiteto di *πύργος μοναζόντων* che Giuseppe assegna al santo monaco.

(¹) A. ROCCHI, *Codices Cryptenses* ... 304.

(²) *Synax. CP.*, 615-616.

(³) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστής*... IV, 282-283.

(⁴) AGIORITIS, *Συναξαριστής*... II, 99.

(⁵) *AA.SS.* April. II, 756-757.

(⁶) *Martyrologium Romanum*... 147.

(⁷) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον*... 186.

(⁸) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (19[illegible]) 357.

(⁹) R. JANIN, *La géographie ecclésiastique de l'empire byzantin* tome III *Les églises et les monastères*, Paris (1953) 504.

C'è una certa corrispondenza fra la situazione codicologica di questo canone e quella del precedente per S. Teodoro Pergense — 19 aprile —. Tuttavia si notano le varianti di un certo interesse circa la dipendenza delle copie più tarde: infatti, nella tradizione del canone per S. Teodoro Pergense, un gruppo di manoscritti Parigini, e precisamente il 1574 = *Pu* del 1404, il 342 = *Pr*, sec. XV, il 1618 = *Re*, sec. XIV, dipendono dalle tradizioni congiunte del Vallic. E 54 = *Ea* sec. XII e del Coislin 309 = H sec. XIV; mentre nel canone per il Trichinas gli stessi *Pu*, *Pr* e *Re* dipendono più direttamente dal Reg. 32 = *Lp*, sec. XII, che è, però, apparentato con *Ea* e *H*.

Il codice di base è stato, come al solito, il Criptense Δ.α. XVII = *Ck*, e complementari il Criptense Δ.α. VIII = *Do*, Vat. 2008 = *Vm*, Messinese 121 = *Mh*, Vallic. E 54 = *Ea*, Reginense 32 = *Lp*, Reginense 61 = *Lo*, Coislin 309 = *H*, Parigino 1564 = *Py*. I codici scartati sono sette. Di essi abbiamo fatto citazione nel commentario del precedente canone. Li ripetiamo per completezza: Parig. 1574 = *Pu*, 342 = *Pr*, 1618 = *Re*, 1565 = *Rf*, 341 = *Pq*, Parig. Suppl. 152 = *Sc*, Vat. gr. 1510 = *Vs*.

A tramandarci il canone sono anche i codici: Vindob. hist. gr. 66, ff. 110v-115 (1); i Laurioti Θ. 87, Θ. 57, Θ. 149, I. 70, Δ. 19, H. 197, Ω. 147; Vatopedi 1104 (2), Lauriota H. 168; Atoniti 3951 (Dionisiou 417) e 4901 (Iviron 781) (3).

Nei codici esclusi si lamentano varie interpolazioni e sostituzioni di passi (4). È da notare che tutti i *θεοτοκία* del canone sono

---

(1) Mi risulta dalla consultazione diretta. Per la descrizione del codice nel suo assieme v. H. HUNGER, *Katalog der Griechischen...* pp. 74-75.

(2) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in «Ἐκκλ. Φάρος» 48 (1949) 357.

(3) Di essi ho preso visione durante una missione al monte Athos compiutasi nell'estate del 1967. I codici Atoniti 3951 e 4901 sono stati inventariati dal LAMPROS in *Catalogue of the greek manuscripts on mount Athos*, Cambridge 1900.

(4) Il Parigino suppl. gr. 152 dopo l'ode ς' inserisce il *κάθισμα: ἦχος πλ. δ'. εἱρμός: Ὀρθοδοξίας ὁδηγέ, ... Οὐκ ἐπελήσθης παρ' ἡμῶν, / εἰ καὶ τὸν βίον παρώδευσας / νόμῳ φύσεως, / τοῖς φοιτηταῖς σου δὲ ἀεὶ / ἡ ἀνάμνησίς σου γίνεται: ὅθεν, ὅσιε, / μεταστὰς πρὸς Θεόν, / μὴ ἐπιλάθῃ, πάτερ, τῆς ποίμνης σου / ἐμφανισθείσης πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ / ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.* Il Parigino 1618 sostituisce i vv. 157-160 con i seguenti passi: *Ἡ ὑπ' οὐρανὸν κατελάμφθη, μακάριε, / ἀνατολῆς ἡλίου σε / φεγγοβόλον ἀστέρα κηρύττουσα.* I medesimi vv. 157-160 nel Parigino 341 sono sostituiti da: *πάντων τῶν γηΐνων ἐπέστης, Θεόδωρε, / καὶ νουνεχῶς ἐσχόλασας /*

stati tradotti in latino dal Marracci e pubbli[illegible] in *PG* 105, 1103-1106.

Gli heirmoi sono tratti da una *ἀκολουθία* di Gio[illegible]nni (odi α', β', γ', δ', ς', ζ', η', θ') (1) e uno da Cosma (ode ε') (2).

κατὰ μόνας Θεῷ συγγινόμενος. Ai vv. 162-164 corrisponde nel [illegible]18 il seguente passo: *πάντων τὴν ἰσχὺν τῶν γηΐνων ἐγύμνωσας / καὶ τῷ Χριστῷ ἐ[illegible]λασας / ἀνενδότοις μελέταις, Θεόδωρε.* e nel Parigino 1574 *ἡ ὑπ' οὐρανὸν κατε[illegible]του σε σύνεσις / καὶ τὸν κρημὸν ἐμείωσας / τῶν παθῶν θείᾳ θέρμῃ, Θεόδωρε.* Lo [illegible]sso Parigino 1574 al posto dei vv. 167-168 dà: *πιστῶν δὲ φύσις μέλπει σε / φ[illegible]οβόλον ἀστέρα κηρύττουσα.*

I codici Vat. 1510, Parig. Suppl. 152, Parig. 1565, Pari[illegible] 1574 concordano con i complementari Parig. 1564, Reg. 61, Coislin 309 [illegible]l sostituire il tropario vv. 73-78 con la strofe riportata nell'apparato cri[illegible]: *Ἐξήνθησας λειμῶνι τῆς ἐγκρατείας...*

(1) *EE* 34, n. 46; 35, n. 47; 41, n. 55.

(2) *EE* 38, n. 51

23 APRILE

S. GIORGIO

Per S. Giorgio presentiamo due canoni [1]: uno edito, ma mutilo, l'altro inedito del tutto. Di questo megalomartire, celeberrimo, sul quale si è creata una vasta letteratura, non crediamo riportare i dati biografici tradizionali. Per la bibliografia rimandiamo alla *B.H.G.*³ [2].

I sinassari [3] sono sufficienti alla esegesi dei nostri testi innografici. S. Giorgio, con S. Demetrio, è il martire militare tanto caro alle leggende popolari di tutti i tempi, sí che raggiungere il punto di sutura tra la leggenda e la storia è, ed è stata, impresa non ardua, ma impossibile. Non per ciò la fede del popolo non rinunzia al suo mito [4].

Sia il Doukakis [5] che l'Agioritis [6] avevano già informato, senza entrare in particolari specificazioni, che Andrea « *ἄλλον ἔχει κανόνα εἰς τὴν τοῦ Γεωργίου μεγαλειότητα, ὀκτωτρόπαρον σχεδὸν ὄντα ἐν ἑκάστῃ ᾠδῇ εἰς ἦχον δ', εἱρμὸν ἔχοντα: τῷ ὁδηγήσαντι Θεῷ* ».

La frase rimbalzata ad litteram da uno all'altro studioso, pare si riferisca al canone che noi riportiamo. Più precisa è invece l'indicazione dell'*'Αγιολόγιον* dell'Eustratiadis, il quale elimina la variante dell'heirmos: *τῷ ὁδηγήσαντι Θεῷ* invece di *τῷ ὁδηγήσαντι πάλαι* [7].

Il canone non è del tutto sconosciuto. Esso già era stato elencato nel primo repertorio degli *Analecta Hymnica* pubblicato negli *Akten*

---

(1) Altri canoni per S. Giorgio, finora inediti, tramandano i manoscritti: Vindob. Hist. gr. 66 e Lauriota Δ. 131 inc. *'Ανατείλαντι τῆς δόξης τῷ ἡλίῳ Χριστῷ...* (secondo Vindob. Hist. di Germano e secondo Δ. 131 di Giorgio); i Parigini: 342 ff. 318-327 e 344 ff. 41ᵛ-52ᵛ inc. *Δέξαι τὰς δεήσεις τῶν πίστει καὶ πόθῳ...* (secondo 342 di Giuseppe) e il Lauriota Δ. 19 inc. *Γεώργιον Θεοῦ εὐθηνούμενον ὤφθη δάκρυα* mutilo dalla metà dell'ode γ').

(2) *B.H.G.*³ 669y-691y.

(3) *Synax. CP.*, 623-626.

(4) Sulle *ἀκολουθίαι* greche in onore del santo vedi L. PETIT, *Bibliographie des Acolouthies Grecques*, Bruxelles (1926) 87-89.

(5) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστής...* IV, 335-386.

(6) AGIORITIS, *Συναξαριστής...* II, 104-106.

(7) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον...* 94.

des XI Internationalen Byzantinisten Kongresses 1958 (*München 1960*, p. 552) [1]. Ciò nonostante è stato ugualmente pubblicato, ma non sull'autorità di tutti i codici da noi scelti, ma solo su quella del Δ.α. VIII e Vat. 2008 [2]. L'edizione pertanto è mutila, cosicché si rendeva necessaria una riedizione che offrisse la struttura più completa possibile della composizione di Andrea. Depositario di essa è il Criptense Δ.α. XVII = *Ck*, che rispecchia, come è stato già detto altrove, la tradizione non diremo più ligia ma certamente meno distante dall'originaria.

Codici complementari sono: l'altro Criptense, anch'esso di cospicuo valore, Δ.α. VIII = *Do*, sec. XII; il Vat. gr. 2008 = *Vm*, sec XII; il Vat. 1212 = *Wh*, sec. XII; il Mess. 135 = *Mf*, sec. XII-XIII; il Reg. 61 = *Lo*, sec. XII; e il Parig. Coislin 309 = *H*, sec. XIV. Il Reginense è mutilo e ci conserva del canone la parte che va dal v. 412 al 724. Anche il Vat. 1212 è mutilo nei vv. 49-178. C'è un altro codice a darci questa lunga composizione, ma è molto tardo, del sec. XVII, ed è il Vat. 2069. Esso è stato escluso perché non ci offre nessuna indicazione di rilievo e perché in definitiva rispecchia le tradizioni del Δ.α. VIII = *Do* e del Vat. 2008 = *Vm*.

I sette codici rispecchiano fondamentalmente due distinte tradizioni orizzontali: una è rappresentata dal solo Δ.α. XVII = *Ck*, l'altra si dirama per tutti gli altri sei codici. Fra essi sussistono ovviamente rapporti di parentela diretti o indiretti.

Da uno stesso esemplare discendono *Do* e *Vm*. La stessa tradizione, ma attraverso distinti codici, riflettono, per via mediata, *Mf*, *Lo* e *H*.

Il *Wh* è mutilo dei versi 49-178. Esso collima con *Do*, *Vm*, con i quali si unisce in unico gruppo. Tuttavia il suo amanuense deve aver avuto presente anche un'altra fonte, estranea sia a *Do* che *Vm*, e della quale ha attinto due tropari, (tropario dell'ode δ' e tropario della ode η') sconosciuti assolutamente da tutti gli altri codici compreso il *Ck*. L'esemplare dal quale *Wh* ha attinto questi due tropari, doveva essere già mutilo, ma per i particolari in esso rimasti doveva richiamarsi a una tradizione antichissima già differenziata da quella di *Ck*.

---

(1) G. SCHIRÒ - A. GONZATO, *Per un'edizione di Analecta Hymnica e Codicibus eruta Italiae Inferioris* (v. nota al canone, p. 2[illegible]).

(2) G. PAOLINI, in *Un Theotocarion Marciano del sec. XIV* a cura di E. FOLLIERI, Roma (1961) 234-260.

Nell'apparato critico sono riportate strofe tramandate da codici complementari e che invece mancano in quello di base. Esse testimoniano il logorio e le mutilazioni che il testo originario subí attraverso i secoli. Secondo i criteri cui si ispira l'edizione degli *Analecta Hymnica*, non abbiamo osato inserire, o reinserire, i tropari rivelatici dai diversi manoscritti; ma il fatto che i tropari stessi sono modulati sullo stesso heirmos di quelli che sostituiscono il corpus della tradizione *Ck*, giustificherebbe la supposizione che dovessero appartenere allo stesso inno. Tuttavia, in mancanza dell'acrostico, sfugge a noi la possibilità del giusto incastonamento dei tropari nella struttura del canone; per cui abbiamo preferito presentare il testo nella stesura del codice di base per non incorrere nel rischio di fallaci interpolazioni, che sarebbero più dannose delle lacune.

Gli heirmoi sono la maggior parte di Andrea (odi α', β' *ἄλλος*, γ', ε', ϛ', η', ϑ' *ἄλλος*) (1) e due di Giovanni (odi β', ϑ') (2). L'heirmos dell'ode δ' non risulta nell' *Εἱρμολόγιον*, esso tuttavia si riscontra adespota nel *Τριῴδιον* (3). L'heirmos dell'ode ζ' è anche esso edito: *Ck, Do, Vm, Wh, Lo, H* lo presentano adespota; invece *Mf* attesta essere di Andrea (4).

* * *

Il secondo canone per S. Giorgio è tramandato dal codice Vat. 1547 = *Vq* del sec. XII. L'eccellente codice *Vq* — non si badi agli errori di isofonia — ci ha tramandato questo limpido canone di Giuseppe.

L'apertura dell'acrostico stesso *ἕκτην δέησιν* ... ci dichiara che la composizione, come del resto le altre, erano cantate per la paracletica. Infatti abbiamo delle notizie che Giuseppe ha composto per S. Giorgio *ὀκτωήχους κανόνας*. L'Eustratiadis nell' *Ἁγιολόγιον* ci dice: *ὁ ὑμνογράφος Ἰωσὴφ ἐποίησεν εἰς αὐτὸν ὀκταήχους κανόνας εὑρισκομένους εἰς τὸν Λαυρ. κώδικα* K. 132 (5).

(1) *EE* 105, n. 148; 106, n. 149; 109, n. 152.
(2) *EE* 94, n. 133; 103, n. 145.
(3) *TR*, 66.
(4) *EE* 105, n. 148.
(5) Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον*... 94.

L'Agioritis (1) e il Doukakis (2) presentano la notizia: *Ὡσαύτως καὶ ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ ὁ ὑμνογράφος ὀκτώηχον τελείων κανόνων ἔχει εἰς τὸν μέγαν τοῦτον Γεώργιον. Δύο δὲ κανόνας ἔχει κα[illegible] τὸν πλ. β' ἦχον πρὸς τὸ «Κύματι θαλάσσης». Ἅπαντες δὲ οἱ ῥηθέντες κανόνες εὑρίσκονται κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἱερὸν κοινόβιον τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ὁ βουλόμενος ζητησάτω ἐκεῖθεν.*

Il canone è del tutto regolare, semplice e nel contempo elegante come tutti i canoni di Giuseppe. Gli heirmoi sono tratti da un'unica *ἀκολουθία* di Giovanni (3).

(1) Agioritis, *Συναξαριστὴς*... II, 104.
(2) Doukakis, *Μέγας συναξαριστὴς*... IV, 336.
(3) *EE* 159, n. 224.

24 APRILE

S. ELISABETTA

In questo canone viene ad attuarsi uno degli scopi cui sono ispirati gli *Analecta Hymnica*, i quali mirano a presentare non soltanto i testi sconosciuti ma anche quelli editi che abbiano subìto mutilazioni e interpolazioni. Il canone per S. Elisabetta appartiene a questa seconda serie. Esso, infatti, è riportato dai *MR* (1) e dai *MV* (2). Però i minei stessi denunziano la grave mutilazione di tutta l'ode β' nonché la sostituzione, di fronte alla tradizione Δ.α. XVII = *Ck*, di ben otto tropari appartenenti alle diverse successive odi. È da dolere che il canone sia sprovvisto di acrostico: esso ci avrebbe aiutato a ricomporre le sparse membra di questa composizione. La tradizione del *Ck* differisce da quella dei minei quasi costantemente al terzo tropario di ogni ode. Vi è da notare che *Ck* alle odi α' e δ' presenta un tropario in più del *MR*.

Qualche tropario dello stesso *MR* è generico, ma in prevalenza tutti gli altri, mancanti in *Ck*, si richiamano ugualmente al sinassario (3), il che ci induce a pensare che tutti i tropari sia della tradizione *Ck* che di *MR* originariamente appartenessero a un unico corpo canonario.

Ai fini di una più completa ricostruzione del canone elenchiamo comparativamente gli incipit di tutti i tropari della tradizione *Ck* e della edizione *MR*.

	Ck	*MR*
α'.	1 Ταῖς τῶν παθῶν	1 Ταῖς τῶν παθῶν
	2 Παρθενικαῖς ἠγλαϊσμένη	2 Παρθενικαῖς ἠγλαϊσμένη
	3 Τὰς πυριφλέκτους	3 Ἀπορραγεῖσα τῆς τοῦ
	4 Θείων πατέρων νουθεσίαις	4
θεοτ.	5 Σὲ τὴν τεκοῦσαν	5 Σὲ τὴν τεκοῦσαν

(1) *Μηναῖα* IV, 380-385.
(2) *MV*, VIII, 92-95.
(3) *Synax. CP.*, 625-627.

	Ck	*MR*
β'.	1 Σὲ ἡ κυήσασα ἐκ θείου	
	2 Ἔνδυμα ἄφθαρτον	
	3 Ὕδατι τὸ σῶμα	
θεοτ.	4 Λόγον ἐκύησας	
γ'.	1 Οὐρανίους θαλάμους	1 Οὐρανίους θαλάμους
	2 Τὸν Ἠλίαν ζηλοῦσα	2 Τὸν Ἠλίαν ζηλοῦσα
	3 Ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας	3 Ἀποκάλυψις θεία
θεοτ.	4 Παρθενίας σε μόνην	4 Παρθενίας σε μόνην
δ'.	1 Ὄφιν δεινὸν δράκοντα	1 Ὄφιν δεινὸν δράκοντα
	2 Ὀπτασιῶν θείων ἐνθέως	2 Θείων ἀνδρῶν τρόπους
	3 Ἀληθινῆς κλῆμα ἀμπέλου	3
θεοτ.	4 Μόνη Θεὸν φέρεις	4 Μόνη Θεὸν φέρεις
ε'.	1 Ἀπεξήρανας ῥεῖθρα	1 Ἀπεξήρανας ῥεῖθρα
	2 Ἐπὶ πλείονας χρόνους	2 Ἐπὶ πλείονας χρόνους
	3 Ταῖς ὡραίαις σου πτέρναις	3 Ὁλοτρόπως κυρίῳ πᾶσαν
θεοτ.	4 Ὑπερτέρα τῶν ἄνω	4 Ὑπερτέρα τῶν ἄνω
ς'.	1 Τὸν ἔλεον τοῦ Θεοῦ	1 Τὸν ἔλεον τοῦ Θεοῦ
	2 Ὁ βίος σου φωταυγὴς	2 Ὁ βίος σου φωταυγὴς
	3 Τῆς ἱερᾶς σου ψυχῆς	3 Τῷ κρύει καὶ παγετῷ
θεοτ.	4 Συνέλαβες ἐν γαστρὶ	4 Συνέλαβες ἐν γαστρὶ
ζ'.	1 Γνώμην φιλόθεον	1 Γνώμην φιλόθεον
	2 Χεῖρα προτείνας	2 Χεῖρα προτείνας
	3 Χοῦς λαμβανόμενος	3 Θαύματα μέγιστα
θεοτ.	4 Ἴδε τὴν θλῖψίν μου	4 Ἴδε τὴν θλῖψίν μου
η'.	1 Οἱ τῇ σορῷ πελάζοντες	1 Οἱ τῇ σορῷ πελάζοντες
	2 Τὰ τῆς καρδίας ὄμματα	2 Τὰ τῆς καρδίας ὄμματα
	3 Τὴν ψυχικὴν λαμπάδα	3 Φωτοφανὴς ὡς ἥλιος
θεοτ.	4 Τὴν διὰ ξύλου βρώσεως	4 Σωματοφόρον τέτοκας
θ'.	1 Ἰδέσθαι κάλλος	1 Ἰδέσθαι κάλλος
	2 Ὢ θαῦμα πῶς μετὰ	2 Ὢ θαῦμα πῶς μετὰ
	3 Σύνεσιν ἔσχες ἐν ψυχῇ	3 Σύνεσιν ἔσχες ἐν ψυχῇ
	4 Ἤθροισται σήμερον	4 Ἤθροισται σήμερον
θεοτ.	5 Φεῖσαί μου, σῶτερ.	5 Φεῖσαί μου, σῶτερ,

I *θεοτοκία* sono stati tradotti in latino dal Marracci (¹), il quale, peró, omette il *θεοτοκίον* dell'ode β'. Egli sostituisce altresí il *θεοτοκίον* dell'ode η' e ciò dimostra che non conobbe né consultò il *Ck*.

I richiami ai sinassari sono molteplici (²). Nei sinassari tuttavia non sono sottolineati i miracoli cui la nostra tradizione si richiama nei vv. 115-124, 147-150, 187-193, 275-280 (³).

La tradizione dei codici complementari dai quali è stato collazionato il testo risulta in linea di massima concorde con *Ck* salvo in qualche tropario (ode α' III trop. om. *MR Q Re*; IV trop. om. *MR Ea, Mh, Sc*, ode ε' III trop. om. *MR Re Mh*, ode ϑ' IV trop om. *Mh*).

A tramandarci l'ode β' rimangono i soli *Ck* e *Do*. Il canone è altresì tramandato con l'ode β' anche dal Reg. gr. 32 = *Lp* il quale, però, non presenta, rispetto ai due capisaldi Criptensi, varianti di particolare rilievo (⁴).

Per le influenze di un codice sugli altri notiamo che il Parig. gr. 1618 è di evidente discendenza dal Parig. Suppl. gr. 152 = *Sc*, sec. XIII, benché non sia privo di elementi del Q e del Δ.α. VIII = *Do*. I codici Vallic. gr. E 54 = *Ea*, Mess. 121 = *Mh* e il citato Δ.α. VIII sono affratellati dalla coincidenza di diverse varianti.

Gli heirmoi derivano da Giovanni (odi α', γ', δ', ε', ς', ζ', η', ϑ')(⁵) e da Germano (ode β') (⁶).

(¹) H. Marracci, *Sancti Josephi Hymnographi: Mariale* in *PG* 105, 1107-1108.

(²) *Synax. CP.*, 625-627; *AA.SS.* April. III, 272.

(³) Agioritis, *Συναξαριστής* ... II, 106; Doukakis, *Μέγας συναξαριστής* ... IV, 397-398; Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον* ... 128.

(⁴) Di santa Elisabetta esistono delle vite ancora inedite: una è tramandata dal cod. Fiorentino Bibl. Nazionale 50, sec. XIV, ff. 126ᵛ-131ᵛ; l'altra nel cod. Aten. 2104, sec. XIV, ff. 44-46ᵛ; una terza redatta dal monaco Caritone nell'attuale Aten. Suppl. 104, già del Ginnasio di Salonicco n. 35: Ehrhard II, 169 n. 6 e nota 3; per tutte vedi *B.H.G.*³ nn. 2121, 2122, 2122a.

(⁵) *EE* 219, n. 314; 220, n. 315; 222, n. 317.

(⁶) *EE* 226, n. 323.

25 APRILE

S. MARCO APOSTOLO E EVANGELISTA

Il semplice e nitido canone di Giuseppe in onore dell'evangelista Marco non propone problemi nuovi di esegesi. Esso è ispirato alle lineari notizie dei sinassari (¹). La composizione, dal contenuto piuttosto generico, non ha bisogno nemmeno della Passio (²) per essere spiegata.

La tradizione del canone poggia sulla base di codici molto antichi: Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI; Parig. gr. 1564 = *Py*, sec. XI; Parig. gr. 1575 = *Pv*, sec. XII; Parig. Suppl. gr. 152 = *Sc*, sec. XIII. Varie coincidenze (cfr. vv. 35. 38. 103. 122. 123) confermano la diretta parentela di *Py, Pv, Sc*.

Indipendente è *Ck*, codice di base, che pure in diverse varianti si fa posporre a *Py* e *Pv*. Abbiamo tenuto presente anche il Barber. gr. 450 = *Bh*, che, per quanto più tardo, non è esente da varianti originali che facciano sospettare una tradizione prossima, ma comunque distinta da quella di *Ck* e del gruppo *Py, Pv, Sc*.

Il canone è tramandato anche dal Lauriota Θ 37 (³).

È da segnalare che il codice Sinaitico 637 (⁴) per l'evangelista tramanda un altro canone composto da Giovanni vescovo di Timiateos: inc. *Μεγάλως ἐπὶ τῆς γῆς ἠγώνισαι, Μᾶρκε μακάριε* ...

Gli heirmoi provengono da diverse *ἀκολουθίαι* di Giovanni (⁵).

(¹) *Synax. CP.*, 627-630; Doukakis, *Μέγας συναξαριστής* ... IV, 405-408; Agioritis, *Συναξαριστής* ... II, 108-109; Eustratiadis, *Ἁγιολόγιον* ... 303-304.

(²) *AA.SS.* April. III, XLVI-XLVII. Poi vedi ricca bibliografia in *B.H.G.*³ nn. 1035, 1036, 1036c, 1036d, 1036m, 1037, 1038, 1038a, 1038b, 1038 f, 1038t.

(³) Eustratiadis, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 49 ([illegible]0) 36.

(⁴) T. H. ΘΕΜΕΛΗ, *Τὰ μηναῖα ἀπὸ τοῦ ΙΑ'-ΙΓ' αἰῶνος* in « Ἐκκλ. Φάρος » 30 (1931) 529.

(⁵) *EE* 319, n. 314; 220, n. 315; 224, n. 321; 225, n. 322.

26 APRILE

S. BASILEO VESCOVO DI AMASIA

Dei canoni in onore del vescovo di Amasia ne pubblichiamo due, contenuti in codici di sicura provenienza meridionale.

Per conoscenza del lettore precisiamo che i manoscritti di dubbia derivazione, che ci tramandano per il santo altri inni, sono i cdd. Parigini gr. 13 ff. 308-308ᵛ, 1573 ff. 275-278, 341 pp. 378-384 (inc. *Ταῖς θείαις δυνάμεσι συναυλιζόμενος πάντοτε* ... di Giuseppe), Gerosolimitano (Sabaita) 241 f. 140 (1), Atonita 4901 (Iviron 781) ff. 285-289 (inc. *Πορθήσας τὰ τοῦ θανάτου φρούρια* ... di Giorgio).

Il contesto delle varie odi si aggira sugli elementi storici e leggendari contenuti nel sinassario (2) riportato in capo al testo e in quelli degli *AA.SS.* (3), dell'Agioritis (4), del Doukakis (5). Anche l'occidente conobbe il culto di S. Basileo (6). L'Eustratiadis conobbe il primo dei due canoni da noi riportati e ne fa cenno sia nell'*'Εκκλ. Φάρος* (7) che nel *Νέα Σιών* (8), come anche nell' *'Αγιολόγιον* (9).

Timoteo di Gerusalemme tra le opere di Teofane *Γραπτὸς* elenca giustamente anche questo canone (10).

La paternità dell'inno è concordemente testimoniata dal Δ.α. XVII = *Ck*, dal Vat. gr. 2008 = *Vm* e dal Parig. gr. 1574 = *Pu*. Il Δ.α. XVII = *Ck*, è, come per altri canoni, il codice di base; com-

(1) PAPADOPOULOS - KERAMEUS, *'Ιεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη* II, 372. Il medesimo autore presenta il nostro canone come adespota. Che il canone sia di Giorgio ce lo confermano i *θεοτοκία* di tutte le odi del codice Atonita.

(2) *Synax. CP.*, 629-632. Sugli elementi storici e leggendari della vita rimandiamo a E. HONIGMANN, *Patristic Studies* (Studi e Testi 173) Città del Vaticano (1953) 6-27. Vedi anche *B.H.G.*³ nn. 239, 239b, 240.

(3) *AA.SS.* April. III (1675) L-LV; LVI-LX.

(4) AGIORITIS, *Συναξαριστὴς*... II, 110-111.

(5) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστὴς*... IV, 409-410.

(6) *Martyrologium Romanum* ... 156-157.

(7) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 49 (1950) 40.

(8) EUSTRATIADIS, *Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς* in « Νέα Σιών » 31 (1936) 536-537.

(9) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον*... 76-77.

(10) Τιμοθέου 'Ιεροσολύμων, *Πνευματικὰ ἔργα τῆς ἐκκλησίας 'Ιεροσολύμων ἅτινα ἐγένοντο ἀποδεκτὰ ὑπὸ τῆς ὅλης ὀρθοδόξου ἐκκλησίας*, in « Νέα Σιών » 44 (1949) 129.

plementari sono: Δ.α. VIII = *Do*, sec. XI; Parig. gr. 1575 = *Pv*, sec. XI; Vat. gr. 2008 = *Vm*, a. 1102.

Dopo la collazione delle varianti abbiamo escluso i Parigini gr. 1565 = *Rl*, sec. XIV, 1618 = *Re*, sec. XIV, 1574 = *Pu*, a. 1404, e il 342 = *Pr*, sec. XV, perché tutti rispecchiano la tradizione, con l'aggiunta di varianti proprie, del più antico *Pv* (cfr. vv. 1. 31. 38. 39. 58. 73. 78. 88. 91. 97. 118. 157. 178).

Le tradizioni di *Do*, *Vm*, *Pv* si accostano fra loro; indipendente, invece, si conferma quella di *Ck*. A titolo di informazione, presentiamo un elenco di altri manoscritti che tramandano questo canone, ma dei quali non abbiamo potuto avvalerci. Essi sono i Laurioti Θ. 57, Θ. 87, Θ. 149, Η. 168, Η. 197, Ω. 147; il Vatopedi 1104 e l'Atonita 3951 (Dionisiou 417).

Il Parig. 1574 = *Pu*, escluso perché quasi in tutto pedissequo di *Pv*, presenta tuttavia al posto dei versi 121-126 un tropario di contenuto vago. Esso suona: *Οὐκ ἀγαπήσας τὰ ἐν γῇ / ἀλλ' ἐν οὐρανοῖς τὴν ἐλπίδα / περιποιούμενος, σοφέ, / τῷ κυρίῳ, βοᾶν ἐπεπόθησας· / ὑπερύμνητε κύριε / ὁ Θεὸς* ...

I ritmi e le melodie appartengono rispettivamente a Giovanni (odi α', γ', δ', ε', η', θ') (1) a Cosma (ode ζ') (2), e uno è adespota (ode ϛ') (3).

* * *

Nuovo del tutto è il secondo canone attribuito a Germano. È una restituzione preziosa perché esso è uno dei pochi di modo terzo. È solo a dolere che sia mutilo. Infatti il Reg. gr. 32 = *Lp*, sec. XII-XIV (?), manca proprio nel punto in cui avrebbe potuto rendere un particolare servigio; ed esso ci avverte, presentandocene il primo tropario, che il canone era stato composto con l'ode β'. Il Reginense, se fosse stato integro, avrebbe avuto il ruolo di codice di base. La sua mutilazione, invece, pone il Parig. Coislin 309 = *H* in posizione di vantaggio. Tuttavia un codice, sia pure posteriore, il Patmiaco gr. 901 = *Πg*, si presenta con una struttura più completa in quanto offre tropari già esclusi in *H*. Pertanto, partendo dall'autorità del meridionale *Lp*, siamo indotti ad assumere come codice di base il Patmiaco 901.

Gli heirmoi appartengono a due *ἀκολουθίαι* di Germano (4).

(1) *EE* 96, n. 136; 98, n. 139; 99-100, n. 141.

(2) *EE* 101, n. 142.

(3) *EE* 125, n. 172.

(4) *EE* 78, n. 110; 79, n. 111.

27 APRILE

S. ZOSIMAS

San Zosimas non ha vita a sé: egli si inserisce, prendendone luce, nel quadro luminoso di S. Maria Egiziaca. Sia nel commentario latino (1) come nella vita (2) il nome del santo compare alla conclusione della vita dell'eroina della penitenza.

Il sinassario del codice Lauriota I.70, riportato nell' *'Αγιολόγιον* dell'Eustratiadis (3), dà corpo a sé alla biografia dell'eremita. Di esso il canone richiama gli elementi centrali: la vita di solitario e di penitente, l'incontro con Maria Egiziaca (vv. 43-49; 81-84), l'insegnamento a lei impartito e il conforto prodigato generosamente nel dolore dell'espiazione (vv. 106-112). Il canone rivela, se pur ce ne fosse stato bisogno, come Zosimas sia stato il primo diffusore del racconto sulla vita e la penitenza di Maria Egiziaca (vv. 47-49, 165-168). Non si fa alcun accenno al patriarca Sofronio, che avrebbe eternato la santa nella letteratura e nel culto. Sofronio non fu certo per la bocca di Zosimas l'unico depositario della mirabile narrazione (4).

Diffusissimo il culto, disparate sono anche le date di commemorazione. Noi le citeremo rimandando per ciascuna di esse alle fonti. Al 4 aprile viene assegnato dal martirologio romano (5), dal Doukakis (6) dall'Agioritis (7) e dai minei veneziani (8); al 27 aprile dal Criptense Δ.α. XVII, Criptense Δ.α. VIII e Vat. gr. 2008; al 28 aprile dal Patmiaco 212, che riporta un *κοντάκιον* per il santo (9); al 5 aprile

(1) *AA.SS.* April. I (1675) 67-90.
(2) *AA.SS.* April. I, XIII-XXI, v. anche *Synax. CP.*, 577-580.
(3) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον*... 164.
(4) Sulla ricca letteratura intorno a Maria Egiziaca vedi *B.H.G.*^{3} nn. 1041z-1044c, 1044e.
(5) *Martyrologium Romanum*... 125.
(6) DOUKAKIS, *Μέγας συναξαριστής*... IV, 72.
(7) AGIORITIS, *Συναξαριστής*... II, 76.
(8) *MV*, VIII, 15.
(9) N. B. TOMADAKIS, *'Ρωμανοῦ τοῦ Μελῳδοῦ Ὕμνοι* II, ρϟγ'.

dal Lauriota I. 70 (1). Il sinassario CP., citando del santo il solo nome e senza riferimenti biografici, registra commemorazioni all'1. 3. 4 e 27 aprile (2).

Nella esumazione di questo testo possiamo servirci di una tradizione squisitamente italo-greca. I tre codici, infatti, sono meridionali; Criptensi non sono soltanto il Δ.α. XVII = *Ck* e Δ.α. VIII = *Do*, ma anche il Vat. gr. 2008 = *Vm* (3).

Questo canone, attribuito a Giuseppe Innografo, ci offre ancora una testimonianza della indipendenza di *Ck*, che pare sia rimasto isolato (fortunatamente) anche nell'antichità; mentre il *Do* e *Vm* sono legati da strette relazioni. Il nostro canone è tramandato anche dal codice Lauriota Δ. 37 al 4 aprile (4).

I *θεοτοκία* del canone nel loro contenuto erano già noti perché tradotti in latino dal Marracci e pubblicati in *PG* (5).

Gli heirmoi di *ἦχος πλ. β'* appartengono a una *ἀκολουθία* di Giovanni (6).

(1) EUSTRATIADIS, *'Αγιολόγιον*... 164.
(2) *Synax. CP.*, Vedi rispettivamente le pagine 578^{16}, 584^{12}, 585^{37}, $632^{37,40}$.
(3) G. SCHIRÒ, *Stefano Italogreco*... in « Boll. della Badia greca di Grottaferrata » n.s. I (1947) 210-211.
(4) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 48 (1[illegible]9) 258.
(5) H. MARRACCI, *Sancti Josephi Hymnographi: Mariale* in *PG* 105, 1111-1112.
(6) *EE* 159, n. 224.

28 APRILE

S. GIASONE APOSTOLO

Giasone, collegato da S. Paolo a Sosipatro come *«οἱ συγγενεῖς μου»* (¹), è attore di una pagina agitata degli Atti degli Apostoli (²).

Questo canone di Giuseppe viene ad aggiungersi alla composizione di Teofane acquisita ai *MR* (³). Non vorremmo tacere ai lettori che per gli apostoli Giasone e Sosipatro esistono altri tre inediti di non sicura provenienza meridionale: uno, dedicato a Giasone e Sosipatro, è di *Ἰώβ* (⁴) ed è conservato nei Parigini gr. 13 ff. 309v-310, e 1573 ff. 284-290, acr. *Μέλπω τὸν Ἰάσονα σὺν Σωσιπάτρῳ· Ἰώβ*, inc. *Μετὰ πασῶν τῶν φωτοφόρων τάξεων*; il secondo per il solo Giasone è di Giorgio (Coislin 309 ff. 218-221): inc. *Τὸν αἰωνίας κλείσαντα φρουρὰς τοῦ ᾅδου*; e il terzo, ugualmente per Giasone soltanto, è adespota e ci viene tramandato dal codice Atonita 4901 (Iviron 781), ff. 294-297: inc. *Μετήγαγεν ἡμῶν ὁ δεσπότης τὴν φύσιν*.

Le date di commemorazione oscillano fra il 28 e 29 aprile (⁵).

I *θεοτοκία* sono stati tradotti in latino dal Marracci (⁶).

Molti sono i manoscritti che ci tramandano il canone: la maggior parte di cospicua antichità. Al numero dei codici non corrisponde un altrettanto numero di tradizioni. Cosicché ci è stato possibile procedere a una scelta di manoscritti.

(¹) Rom. 16,21.
(²) Act. Ap. 17, 5-9
(³) *Μηναῖα*... IV, 402-406.
(⁴) G. SCHIRÒ, *Lineamenti storici sulla genesi e lo sviluppo del Syntomon*. « Boll. della Badia Greca di Grottaferrata », n.s. 3 (1949) 141; MARCO PETTA, *Inni inediti di Job monaco*, « Boll. della Badia Greca di Grottaferrata », n.s. 19 (1965) 81-139.
(⁵) *AA.SS.* April. III, 613-614 al 29 aprile; *Synax. CP.*, 633-636 al 28 aprile; *B.H.G.*³ nn. 776, 776b al 28 e 29 aprile; AGIORITIS II, 115-116 al 29 aprile; DOUKAKIS IV, 429-458 al 29 aprile; *Ἁγιολόγιον*, 209 al 28 e 29 aprile; *Martyrologium Romanum*, 254 al 25 giugno (indica le date 28 e 29 aprile) v. p. 161-162 (per il 29 aprile).
(⁶) *PG* 105, 1111-1112.

Nella scelta stessa, in conseguenza delle evidenti strette parentele intercorrenti fra gruppi, ci è capitato di escludere codici che in altri canoni hanno assunto posti d'onore. I capisaldi che hanno offerto varianti non mutuate da altri codici sono sei e precisamente: Δ.α. XVII = *Ck*, sec. XI; Δ.α. VIII = *Do*, sec. XII; Parig. gr. 1564 = *Py* sec. XI; Parig. gr. 1575 = *Pv*, sec. XII; Reg. gr. [illegible] = *Lo*, sec. XII; Vallic. E 54 = *Ea*, sec. XII. Abbiamo fatto a meno perfino del Vat. gr. 2008 = *Vm*, a. 1102, perché, per questo canone, è esemplato dal Δ.α. VIII = *Do*. Delle varianti o corruzioni sopravvenute posteriormente nel fluire dei passaggi di codice in codice non potevamo tener conto. Del Mess. gr. 121 = *Mh*, non abbiamo potuto giovarci perché mutilo dal v. 24 al 199.

I codici che abbiamo esclusi, non senza aver prima collazionato tutte le varianti, sono i seguenti: il citato Vat. gr. 2008 = *Vm*, a. 1102 (rappresentato da *Do*), il Reg. 32 = *Lp*, sec. XII-XIV (rappresentato da *Lo*), il Parig. Suppl. gr. 152 = *Sc*, sec. XIII (rappresentato da *Pv* con influenze anche di *Py*), e la serie dei codici più recenti che, mentre si richiamano, non senza intrecci di rapporti, ai manoscritti prescelti, aggiungono una serie di varianti posteriori non degne di considerazione. Eccone l'elenco: Vat. gr. 1510 = *Vs*; Barber. gr. 450 = *Bh*; i Parig. gr. 1565 = *Rf*, sec. XIV; 1618 = *Re* sec. XIV; 1574 = *Pu*, a. 1404; 341 = *Pq*, a. 1325; 342 = *Pr.*, sec. XV. Altri manoscritti che tramandano il canone sono: Vindob. Theol. gr. [illegible], Vindob. Hist. gr. 66, Patmiaco 901, i Laurioti: Δ. 19, Δ. 45, H. [illegible], Θ. 149 e l'Atonita 3951 (Dionisiou, 417).

Gli heirmoi sono di Giovanni (odi α', γ', ζ', η', θ') (¹), di Germano (odi ε', ϛ') (²) e di Cosma (ode δ') (³).

(¹) *EE* 220, n. 316; 224, n. 321; 227, n. 325.
(²) *EE* 226, n. 323.
(³) *EE* 225, n. 322.

29 APRILE

S. MEMNONE

Di S. Memnone, ignorato dalla *B.H.G.* e dal martirologio romano (non bisogna confonderlo con l'omonimo compagno di Severo e degli altri trentotto martiri di Filippopoli) (1), non sappiamo nulla di più di quanto ci è stato riferito dal sinassario *CP.* (2). Solo il Parig. gr. 1564 = *Py* conferisce al santo l'attributo di *θαυματουργός* e lo presenta come vissuto in Licia: *τοῦ ὁσίου καὶ θαυματουργοῦ Μέμνονος τοῦ ἐν Λυκίᾳ* (cfr. app. critico).

Giuseppe Innografo tratta con la nota eleganza le stesse notizie sinassaristiche di cui siamo in possesso, rimanendo poi nel generico.

Il numero considerevole dei manoscritti ai quali abbiamo potuto accedere — sono ben ventotto — costituisce una testimonianza concreta della diffusione del culto di questo santo asceta.

La data della commemorazione oscilla fra il 28 (3), 29 (4) aprile e 19 maggio (5).

Nei codici esclusi, Parig. 1573 e 342, il canone è destinato alla *ἀκολουθία* dell'*ὄρθρος*.

I *θεοτοκία* del canone sono stati tradotti in latino dal Marracci e pubblicati nella *PG* (6).

Dei sedici codici esaminati che ci tramandano il canone ne abbiamo esclusi nove; e non perché siano posteriori ai sette prescelti, (di essi il Vallic. *E* 54 è mutilo), ma perché dalla collazione generale non è emerso da essi alcun elemento che faccia sospettare una tradizione

(1) *B.H.G.*³ 2399; H. Delehaye, « Anal. Boll. » 31 (1912) 192-194.
(2) *Synax. CP.*, 637.
(3) *AA.SS.* April. II, 964; III, 578 (questi riportano un « Elogium ex Menologio Basilii imperatoris »; Anth. II, ρϟγ'; Parig. gr. 1618 e Vat. gr. 2069; Agioritis, II, 114-115; Doukakis, IV, 429.
(4) *Synax. CP.*, 637; *Μηναῖα* IV, 410; Eustratiadis, in « Ἐκκλ. Φάρος » 49 (1950) 45; nell' *Ἁγιολόγιον*, 332 in tutte e due le date (28, 29).
(5) Agioritis, II, 158; Doukakis, V, 330.
(6) *PG* 105, 1111-1112.

non rappresentata dai manoscritti più antichi. Più o meno si è constatata la stessa situazione di rapporti fra codici più recenti e codici più vetusti già rilevata nel canone per l'apostolo Gia[illegible]ne.

I codici esclusi sono i seguenti: Vat. gr. 151[illegible] = *Vs*; Vat. gr. 2069 = *Vb*, sec. XVII; Reg. gr. 32 = *Lp*, sec. [illegible]-XIV (mutilo); i Parig. gr. 1565 = *Rf*, sec. XIV; 1618 = *Re*, sec. XIV, 1573 = *Pt*, sec. XV, 1574 = *Pu*, a. 1404; 341 = *Pq*, a. 132[illegible] (mutilo in fine); 342 = *Pr*, sec. XV.

A titolo di informazione presentiamo un elenco di altri manoscritti che contengono questo canone: Patmiaci 866 e [illegible]; Atoniti 3943 (Dionisiou 409), 3951 (Dionisiou 417), 4901 (Iviron 781); Laurioti Δ. 19, Θ. 87, Θ. 149, Θ. 57, I. 70, H. 168, Ω. 147.

Gli heirmoi discendono da una *ἀκολουθία* di Giovanni (1).

(1) *EE* 94, n. 133.

30 APRILE

SS. MASSIMO, DADA E QUINTILIANO

Abbiamo assegnato la data della commemorazione dei santi Massimo, Dada e Quintiliano al 30 aprile in obbedienza alla tradizione dell'unico codice fino a oggi a noi noto, che ci tramanda il canone (¹), poiché, a seguire le variazioni calendaristiche rilevabili dalle fonti e da libri di consultazione ci immetteremmo in una ridda di date diverse. Infatti i santi martiri vengono commemorati anche al 28 aprile (²) al 13 aprile (³) e al 28 luglio (⁴). Il 2 agosto si celebra il ritrovamento delle loro reliquie e, pare, questa celebrazione non trova discrepanza di date (⁵).

Conviene qui ricordare il calendario palestino-georgiano, pubblicato dal Garitte, che assegna la commemorazione al 28 aprile (⁶).

L'« agiograp'ia » del Ḳekelidze cita una passio georgiana destinata al 27 dello stesso mese (⁷).

(¹) Al *Ck* si affiancano i Synax. Selecta 641[56-57] ove tra i martiri si trova citato un Gavino anziché Quintiliano. Notiamo che Gavino si chiamava uno dei consoli giudici.

(²) *Synax. CP.*, 636-638; e d'accordo con esso sono gli *AA.SS.* April. II (1675) 974-975 che riportano un martirio del Vat. gr. 1660; *B.H.G.*³ n. 1238. La stessa assegnazione ci offre l'EUSTRATIADIS in *'Αγιολόγιον...* 292 e « 'Εκκλ. Φάρος » 49 (1950) 43-44.

(³) *Synax. CP.*, (Selecta) 601[16-18] che richiama la tradizione del Coislin 223. Per tale data si affiancano i MV, VIII, 48; *Martyrologium Romanum*, 137; gli *AA.SS.* April. II (1675) 126-128 con « *Elogium... ex Menaeis* » in latino; AGIORITIS, II, 87; DOUKAKIS, IV, 139; EUSTRATIADIS in *'Αγιολόγιον*, 292.

(⁴) *Synax. CP.*, 854 ove Quintiliano è chiamato *Κυντιανὸς* ed ove è aggiunto anche il martire Callinico.

(⁵) *Synax. CP.*, 865-866.

(⁶) G. GARITTE, *Le calandrier palestino-géorgien du Sinaiticus* 34 (Xᵉ siècle) Bruxelles (1958) 211.

(⁷) K. KEKELIDZE, *K'art'uli nat'argmni agiograp'ia*, in Etiudebi, V (1957) 195 n. 341.

Il Δ.α. XVII = *Ck* è l'unico depositario di questo canone, ma, malandato e illegibile verso la fine, sottrae alla nostra lettura dei versi dell'ode ζ' e qualche parola nelle odi η' e ϑ'.

Il Rocchi (¹) annuncia il canone come dedicato « in S. Jacobum » non avendo badato al titolo completo dell'ἀκολουθία: *τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰακώβου ἀδελφοῦ ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος κυντιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.*

Gli heirmoi sono tratti da Giovanni (odi α', β') (²), da Germano (odi γ', ε', ζ', η' ϑ') (³) e da Cosma (ode δ') (⁴).

L'innografo, che ci è sconosciuto, per la composizione del canone si servì dello stesso sinassario giunto fino a noi o di altro consimile, perché non vi aggiunge nulla di nuovo (⁵).

Il nome *Κυντιλλιανὸς* diventa nel canone *Κυντιανός*.

Notiamo che il toponimo *'Οζοβία* per metatesi diventa *Ζωοβία*.

L'ultimo tropario dell'ode ϑ' testimonia che l'innografo era a Costantinopoli: egli invita i fedeli a recarsi alla tomba dei martiri che era situata nel tempio della vergine Maria *ἐν ταῖς Βιγλεντίοις*.

In questa preziosa affermazione il canone e il sinassario si confermano a vicenda (⁶).

Ciò che il sinassario non ci dice, ma che l'innografo desumeva dalle conoscenze topografiche dirette, è che nello stesso tempio erano disposte anche le reliquie del martire Procopio (⁷).

Dal penultimo tropario *Ζητία* appare come precisazione del monte o colle che sorgeva nella più ampia regione di *'Οζοβία*.

Un altro canone, ugualmente inedito ed opera di Giuseppe Innografo, acr. *Θείοις ἔπαινον μάρτυσιν ὕμνον νῦν προσφέρω· 'Ιωσήφ.* è contenuto nei codici non meridionali Paris. 1573 e 1565, nei Laurioti Θ. 57, Θ. 149, Π. 168, Ω. 147 (⁸) e negli Atoniti 3943 (Dionisiou 409) e 3951 (Dionisiou 417). Di tradizione orientale esso sarà inserito nel volume d'appendice degli Analecta.

(¹) A. ROCCHI, *Codices Cryptenses...* 319.

(²) *EE* 224, n. 321.

(³) *EE* 226, n. 323; 226, n. 324; 229, n. 328.

(⁴) *EE* 225, n. 322.

(⁵) E nulla di nuovo ci dice il DELEHAYE nel « *Saints de Thrace et de Mésie* » in « Anal. Boll. » 31 (1912) 272.

(⁶) R. JANIN, *La géographie ecclésiastique de l'empire Byzantin*, tome III *Les églises et les monastères*, Paris (1953) 168.

(⁷) R. JANIN, *La géographie ... op. cit.*, 458.

(⁸) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « 'Εκκλ. Φάρος » 49 (1950) 44.

S. GIACOMO APOSTOLO

È questo un canone perduto, come quasi tutti gli altri degli *Analecta Hymnica*, alla tradizione liturgica. È opera di Giorgio, innografo tanto ferace quanto trascurato. A tramandarcelo è il Parig. gr. 1564 = *Py*, sec. XI, la cui autorità è convalidata dalla tradizione di altri canoni. Il nome dell'autore si deduce dall'acrostico dei θεοτοκία. Per l'esegesi del contenuto non abbiamo bisogno di invocare l'aiuto dei testi pubblicati dal Combefis (1) né degli Atti pubblicati dall'Ebersolt (2).

Dobbiamo lamentare che non siano ancora editi alcuni panegirici: quello del Patmiaco 254 del X secolo (3) e l'altro di cui è autore Leone Centuripino, riportato dal pur tardo Vat. gr. 2098 (4).

La nostra conoscenza dell'antica letteratura giacomiana sarebbe inoltre più completa se conoscessimo il testo della Passio custodita nel Patmiaco 636 ff. 170^{v}-173^{v} (5).

Dell'esistenza di questo canone abbiamo avuto notizia per opera dell'Eustratiadis (6).

Giorgio ha preso gli heirmoi in prestito da Giovanni (odi α', γ', δ', ε', ς', η') (7) e da Cosma (ode θ') (8). L'heirmos ζ' manca affatto in *EE*: si ritrova invece nei *MR* (9).

---

(1) COMBEFIS, *Bibliothecae Graecorum patrum auctarium novissimum*, Parisiis I (1672) 347-354; *PG* 105, 80-100; *B.H.G.*^{3} 768.

(2) J. EBERSOLT, *Les actes de S. Jacques et les actes d'Aquilas* ... Paris (1902) 6-10; *B.H.G.*^{3} 767.

(3) EHRHARD, I, 613[30]; HALKIN, « *Anal. Boll.* » 72 (1954) 33-34; *B.H.G.*^{3} 768 a.

(4) HAGIOGRAPHI BOLLANDIANI et P. FRANCHI DE' CAVALIERI, *Catalogus codicum Hagiographicorum Graecorum bibliothecae Vaticanae*, Bruxellis (1899) 198 n. 2; EHRHARD, III, 446[10]; *B.H.G.*^{3}. 768 d.

(5) KALLIMACHOS, « Ἐκκλ. Φάρος » 10 (1912) 252[24]; EHRHARD, III, 379[8]; *B.H.G.*^{3} 768 b.

(6) EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον* in « Ἐκκλ. Φάρος » 49 (1950) 47; *Ἁγιολόγιον*... 208.

(7) *EE* 95-96, n. 135; 97, n. 138.

(8) *EE* 102, n. 144.

(9) *Μηναῖα* VI, 247.

INDICI

INDICE DEI CANONI

INDICE DEGLI INNOGRAFI

INDICE DEI CODICI

INDICE DEI SANTI

INDICE GENERALE